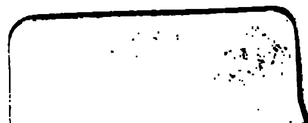

NORRŒN FORNKVÆÐI

ISLANDSK SAMLING
AF
FOLKELIGE OLDTIDSDIGTE OM NORDENS GUDER
OG HEROER

ALMINDELIG KALDET

SÆMUNDAR EDDA
HINS FRÓÐA

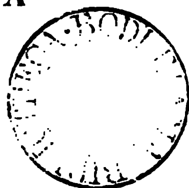

UDGIVEN
AF

SOPHUS BUGGE

CHRISTIANIA
P. T. MALLINGS FORLAGSBOGHANDEL

1867

P. T. MALLINGS BOGTRYKKERI

FORTALE.

Den Samling af Oldtidskvæder, som her gives i ny Udgave, er i sit fulde, her foreliggende Omfang ikke gammel. De fleste af disse Digte vare dog allerede i den tidlige Middelalder paa Island forenede til én Samling, som vi nu især kjende fra to Haandskrifter. Denne Samling indeholder Kvæder i det gamle norske Sprog, som behandle Æmner af Nordens mythiske og heroiske Digtning; de ere digtede i det simpleste og oprindeligste nordiske Versemaal; ved intet af dem er Forfatter nævnt. Alle disse Kvæder have lydt fra Folkets Mund, før de bleve optegnede. Det ene af de to Haandskrifter, fra hvilke vi kjende Samlingen, er vistnok kun et lidet Brudstykke, og det andet er heller ikke fuldstændigt; dog sé vi saameget, at de ikke have optaget aldeles de samme Digte, ligesom de ogsaa afvige fra hinanden med Hensyn til den Rækkefølge, hvori de lade Digtene komme efter hverandre. Til de Oldkvæder, som fra gammel Tid vare forenede, har man i nyere Tid føiet flere andre, fra forskjellige Haandskrifter hentede Digte, som forekom Afskrivere og Udgivere at være ensartede med hine; men enkelte af disse have en ganske anden Charakter end de, som findes i den fra Middelalderen bevarede Samling.

Det uden Sammenligning fuldstændigste af de gamle Haandskrifter, den Bog, til hvilken vi saagodtsom alene ere henviste, naar vi vil danne os en Mening om Samlingens Beskaffenhed og Formaal, er Codex regius (Konungsbók Sæmundar Eddu). *Den Skindbog, som almindelig er kjendt under dette Navn og som i nærværende Udgave er betegnet ved* R, *er No. 2365 . 4° af den ældre Haandskriftsamling i det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn. Den bestaar nu af 45 (ikke 46) Blade, eller af seks Læg, af hvilke de fem første indeholde 8 Blade hvert, det sjette derimod 5 Blade. Der er skrevet fortløbende, uden at der er*

gjort nogen Forskjel paa de poetiske og prosaiske Stykker. Adskillelse af Verslinjer er ikke betegnet; heller ikke angives Adskillelse af Vers (Stropher) ved noget Mellemrum, men kun derved, at hver ny Strophes første Ord har stor Begyndelsesbogstav, der, hvis den er første Bogstav i Linjen, gjærne er skudt lidt frem i Randen; derhos er for det meste Prik sat efter en Strophes sidste Ord. Ogsaa ved første Halvstrophes Slutning staar gjærne Prik.

Begyndelsen af et Digt er mærket ved stor rød eller grøn Initial samt ved rød Overskrift (Titel), der er indfældt, som følgende Exempel viser[1]*):*

> Þor for or a⁄ſtr harbarz lioð e꞉ ſia half hy nótt.
> vegi ⁊ kō at ſvnði ęino a⁄ðrō megō ſv꞉ðziS var

Ligeledes er Begyndelsen af de længere prosaiske Stykker, der i Udgaven ere stillede som Prologer eller Epiloger til Digtene eller i to Tilfælde som særskilte prosaiske Stykker (Frá dauða Sinfjötla *og* Dráp Niflunga), *udmærket ved stor rød eller grøn Initial og ved rød Overskrift. De fleste Overskrifter ere dog nu utydelige, enkelte ulæselige. Ogsaa mindre Afsnit ere af og til betegnede i Skindbogen, hvorom det nærmere straks nedenfor og ved de enkelte Steder i Anmærkningerne. Der er 31—35 Linjer paa hver Side.*

Bogens Indhold, afdelt efter de Afsnit, som Haandskriftet selv ved farvede Initialer og Overskrifter betegner, er følgende:

[Völuspá] *fol.* 1a, *lin.* 1 *fra oven* — 3a, 4 (*Udg. S. 12—18*). *Jeg har troet at skimte, at der har været Overskrift med rødt, dog dette er usikkert, og i ethvert Fald kan nu intet læses.*

hava mal 3a, 4—7b, 9 (*Udg. S. 43—64*). 6b, 9* (*Stjærne betegner fra neden*) *er* Vęit (*Udg. V. 138, L. 1*) *skrevet med større og federe Begyndelsesbogstav end almindelig* (*dog sort, ikke farvet*), *og Ordet begynder en ny Linje, uagtet den foregaaende ikke er skreven helt ud, men et Rum omtrent til 4 Bogstaver der er ladt aabent; det er altsaa betegnet, at et nyt Afsnit hermed begynder. Derimod er det ikke tydelig betegnet, at et nyt Afsnit begynder med Vers 111* (6a, 14), *ti* M *i* Mál *er her ikke mærkelig større, end ofte ellers store Initialer, naar de staa i Begyndelsen af en Linje i Hskr.*

vafþrvðnis mal 7b, 9—8b, 3* (*Udg. S. 65—74*). *Ved Enden af L. 8 paa fol.* 8a *er med rødt skrevet* capitvlvm, *og* Segðv *i næste Linje* (*V. 20*) *begynder med større* S *end en almindelig stor Begyndelsesbogstav.*

ss. hravdvngs konvngs 8b, 3*—9a, 7* (*Udg. 75—76b, L. 39*). 9a, 10 *er der mellem* agętr. *og* Oþinn (*S. 75b nederst og S. 76a*

---

[1]) Þ *i* Þoꝛ *og Ordene* harbarz lioð *ere i R med rødt.*

værst) et Rum, hvorpaa jeg tror at skimte, at der har været skrevet med rødt cap. (capitvlvm), *dog er dette næsten aldeles afbleget og ulæseligt.*

grimnis mal 9a, 7* – 11a, 9 (*Udg. S. 76b—88*).

for scirnis 11a, 10—12a, 3* (*Udg. S. 90—96*).

harbarz lioð 12a, 3* – 13b, 7* (*Udg. S. 97—104*).

þor dro miðgarz orm 13b, 7* – 15a, 3 (*Udg. S. 105—112*).

fra egi *oc* godo*m* 15a, 3—15a, 16 (*Udg. S. 113—114a*).

loka se*nna* 15a, 17—17a, 12 (*Udg. S. 114a, V. 1—S. 123*).

S *i* Sıgıv (*V. 1, L. 1*) *er stor og farvet med rødt og grønt. Prosastykket* Enn eptir &c. (*Udg. S. 122b*) *begynder* 17a, 6 *med ny Linje. Efter* abaci *L. 5 er der et lidet Rum, hvorpaa, saavidt jeg kan øine, har været skrevet noget, som nu næsten er aldeles udslettet; dette har da været Overskrift til det efterfølgende prosaiske Stykke; jeg tror endog at skimte:* .. loca, *saaledes at der derforan endnu er Rum til én Bogstav* (f_{ω} loca?).

þry*m*s qvida 17a, 13 – 18a, 4 (*Udg. S. 124—128*).

fra volvndi 18a, 4 – 18a, 18 (*Udg. S. 163a—163b, L. 29*).

fra vol*vndi oc* nidvþi (nidaþi?) 18a, 5—19b, 6 (*Udg. S. 63b, V. 1—S. 170*).

alui*ss* mal 19b, 7—20a, 19 (*Udg. S. 129—134*).

her hefr vp q̄þi (*sic! rettere* qviþo?) fra helga hv*n*di*n*gs bana. þa (*eller* þ'a?) h..... (hina forno??) 20a, 21 – 22a, 3 (*Udg. S. 179—189*). *fol.* 20b *er i Randen nedenfra opad skrevet med gammel Haand* Aue maria gratia plena.

fra hiorv*arþi oc* sigrli*nn* 22a, 4—24a, 12 (*Udg. S. 171—178*). H *i* Hiorvarþr 22b, 5 (*Udg. S. 172b, 23*) *er noget større end de almindelige Initialer; dette Ord begynder en ny Linje, og det umiddelbart forudgaaende Ord* álofar, *som ikke fik Rum i foregaaende Linje, er skrevet ved Slutningen af den Linje, som begynder med* Hiorvarþr, *med Hage foran. Det er altsaa antydet, at et nyt Afsnit begynder med* Hiorvarþr.

fra vǫlsv*n*gom 24a, 13—26b, 19 (*Udg. S. 190—201*). *Mellem* forno. *og* Sotti 24b, 2* (*Udg. S. 193b, 19 og V. 14*) *er der et lidet aabent Rum, stort til 2—3 Bogstaver;* S *i* Sotti *er ikke større end almindelige Initialer.*

fra dǫþa sinfiotla 26b, 20—28b, 7* (*Udg. S. 202—211*). *Ordene* gǫfgastan h*er* ko*nvng*a 27a, 16 (*Udg. S. 203b*) *ere de sidste i Linjen, men Linjen er med disse ikke ganske fyldt; der er tilbage et Rum omtrent til 3 Bogstaver, som er ladt tomt.* Grípir h. s. eylima (*Udg. S. 204*) *begynder følgende Linje;* G *er lidt større end de almindelige Initialer; men da denne* G *er sort, og da Overskrift mangler, saa er der i* R *altsaa ikke nogen Beteg-*

nelse af, at her et nyt selvstændigt Stykke begynder. — Første Ord i Digtet Hverr 27a, 20 *staar i* R *inde i Linjen, og* H *er i ingen Henseende udmærket fremfor de almindelige Initialer.*

[Reginsmál] 28b, 6*—30a, 11* (*Udg. S. 212—219a, 14*). *Overskriften er næsten aldeles udslettet; i dens Begyndelse har jeg skjelnet* r, *der dog, som jeg nu tror, er 2den, ikke 1ste Bogstav; efter* r *har jeg troet at skimte* eg, *hvilke Bogstaver dog er usikre. Jeg formoder, at Overskriften har begyndt med* fra regin, *men den har været fortsat videre. Mellem* hrapa. *og* Sigvrðr 30a, 14 (*Udg. S. 217b*) *er skrevet med rødt* cap (*d. e.* capitvlvm), *og* Sigvrðr *er skrevet med lidt større Initial end almindelig. Med Ordene* Sig*vrþr* oc regin*n* 30a, 18 (*Udg. S. 219a, 1*) *begynder i Hskr. intet nyt Afsnit.*

fra dæþa f (*d. e.* Fáfnis) 30a, 10*—32b, *nederst* (*Udg. S. 219, V. 1—S. 233, V. 29, L. 2*). *Mellem* cǫmr *og* Sigvrðr 31a 20 (*Udg. S. 224a, ved Slutningen af V. 31*) *er der et lidet aabent Rum, omtrent til 4 Bogstaver, og* S *er lidt federe end de almindelige Initialer. Et endnu mindre aabent Rum er efter Udgavens V. 39 i* R. *I Hskr. er intet Mærke til nyt Afsnit ved Ordene* Sig*vrþr* reiþ vp (*Udg. S. 227*) *eller senere i det Digt, som i Udgaven er stillet for sig selv under Navnet* Sigrdrífumál (*se første Anmærkning til dette Digt*). *Slutningen af Digtet mangler nu i Hskr.; Fol.* 32b, *det sidste Blad i fjerde Læg, ender med Ordene* þott me*þ* seg*g*iom fari. *Det, som har fulgt nærmest herefter i det gamle Haandskrift, er tabt. Ved Indbindingen er efter* 32 b *indsat et Læg paa 8 ubeskrevne Blade, som her ikke ere medregnede.*

[Brot af Sigurðarkviðu.] *Det gamle Haandskrift begynder igjen med Ordene* saka vnnit (*Udg. S. 237b*) *inde i et Digt, som strækker sig fra* 33a, 1 *til* 33b, 2 (*Udg. S. 237—240*).

fra dæþa sig*v*rdar 33b,2—33b,13 (*Udg. S. 241—242a, 10*).

gvðrvnar q*v*iþa 33b, 13—34b, 1 (*S. 242, V. 1—S. 246*). *Hskr. har ikke Mærke til, at nyt Afsnit begynder med* Gvnnarr (*skulde hede* Gvðrvn) gecc þa*þ*an a bræt (*Udg. S. 246b*).

qviða Sig*vrðar* 34b, 2—36,a 3* (*Udg. S. 247—260a, 9*). *Hskr. begynder ikke nyt Afsnit med* Eptir dæþa Brynh*ildar* (*Udg. S. 260a, 1*).

bryn*hildr* reiþ helveg 36a, 3*—36b, 12* (*Udg. S. 260, V. 1 —S. 263*).

d*r*ap niflvnga 36b, 11*—37a, 6 (*Udg. S. 264—S. 265a, 5*). *Hskr. begynder ikke nyt Afsnit med* Þioþrecr k*onungr* v*ar*.

[Guðrúnarkviða önnur] 37a, 6—38a, 10* (*Udg. S. 265, V. 1 —S. 274a, 5*). *Overskriften er nu aldeles ulæselig. Mellem* gorva.

ᵹ Herkia *fol. 38a, 12** (*Udg. S. 273b nederst og S. 274a øverst*) *er skrevet med rødt* cap (*d. e.* capitvlvm).

qvida G. (*d. e.* Gvðrvnar) 38a, 9*—38b, 11 (*Udg. S. 274, V. 1 —S. 275*).

fra borgnyio *oc* oddrvno 38b, 12—38b, 14 (*Udg. S. 276a, L. 1—8*).

[Oddrúnargrátr] 38b, 15—39b, 7 (*Udg. S. 276, V. 1—S. 281*). *Der er ingen Overskrift, men* H *i* Heyrþa (*Udg. V. 1, L. 1*) *er rød og meget stor. Den foregaaende Linje er ikke ganske fyldt med* er her qveþit; *derefter er aabent Rum, omtrent til 3 Bogstaver.*

dᴂþi atla 39b, 8—39b, 11 (*Udg. S. 282a, 1—6*).

atla qviþa in grǫnlenzca 39b, 12—41a, 9 (*Udg. S. 282, V. 1—S. 291*).

(atla mál in grǫ)nlenzco 41,a 10—44a, 13 (*Udg. S. 292—310*). *Det af Overskriften, som her er sat i Parenthes, har jeg ikke kunnet læse.*

fra gvðrvno 44a, 13—44a, 20 (*Udg. S. 311a, 1—18*).

gvðrvnar hvᴂt 44a, 21—44b, 9* (*Udg. S. 311, V. 1—S. 315*).

hamþiss mal 44b, 8*—45b, 23 (*Udg. S. 316—323*).

Den nederste Halvdel af 45b *er ladt tom, og af Samlingen mangler da vistnok herefter intet, med urette kaldes Skindbogen „in fine mancus“ (ed. AM. I, p. XLI); hvor mange Blade der mangler mellem fol. 32b og 33a, vides ikke. I Randen er Pergamentet paa flere Steder mørkt og Bogstaverne utydelige, første og sidste Side er i det hele utydelige og vanskelige at læse.*

Ved alle de Digte og prosaiske Stykker, som findes i R, *er dette Haandskrift lagt til Grund for Udgaven og dets Skrivemaade fulgt. Med Hensyn til den Maade, hvorpaa Teksten her er trykt, mærkes følgende Afvigelser fra Skindbogens Skrivemaade, for hvilke der tildels ikke gjøres Rede i Anmærkningerne under Teksten (flere af disse Afvigelser gjælde dog, som man vil sé, ikke for det nøiagtigere Aftryk af Völuspá):*

1) *Sideskifte og Linjeskifte i* R *er her ikke betegnet. Hvor et Ord afbrydes i Enden af en Linje, har* R *undertiden Bindetegn, men mangler det oftere; i Udgaven er ethvert saadant i to Dele afbrudt Ord skrevet sammen.*

2) *De enkelte Stykker (Digte og prosaiske Stykker) er i Udgaven stærkere adskilte fra hinanden end i* R; *i Hskr. kan ved den Afdeling, som behandler Volsungesagnet, de prosaiske Stykker snarest betragtes som Led af en Fortælling, der knytter de poetiske Stykker sammen. Forholdet vil man sé ved Sammenligning af Udgavens Tekst med Anmærkningerne og den her foran givne Oversigt over Indholdet af* R. *Ligeledes vil man ved Sammen-*

ligning sé, at her enkelte Forandringer i Digtenes Rækkefølge ere foretagne.

3) Digtene ere her inddelte i Stropher, som ere mærkede med Tal, og Stropherne i Verslinjer; om Forholdet i R sé ovenfor. Hvor her i Udgaven ny Strophe begynder, men R ikke har stor Begyndelsesbogstav, eller hvor R i et Digt har stor Begyndelsesbogstav, uden at der her i Udgaven begynder ny Strophe, er saadan Afvigelse overalt i Anmærkning omtalt.

R har jævnlig ved Slutningen af en Halvstrophe Punctum (og derefter liden Initial), ogsaa undertiden ellers Punctum (med liden Initial efter) inde i en Strophe; Udgaven indeholder ingen Bemærkning herom, uden i enkelte Tilfælde, hvor det af en eller anden Grund syntes mig værdt at lægge Mærke til. I Prosastykkerne har jeg ikke nøie holdt mig til Interpunctionen i R, dog er ingen Forandring, som vedrører Meningen, foretagen uden Anmærkning.

4) Hvor R, som hyppig er Tilfældet, skriver et sammensat Ord adskilt i sine to Dele, er det i Udgaven skrevet som ét Ord. Overalt, hvor jeg mente, at der kunde opstaa Tvil, om vi har ét sammensat Ord eller to adskilte Ord for os, har jeg i Noten anført Læsemaaden i R. Dog beklager jeg nu, at jeg ikke har brugt Bindestegn, hvor R skriver et Compositum i to Dele, ti da havde man overalt kunnet controlere Udgaven.

5) Præpositionerne á og í skrives i R for det meste forbundne med det Ord, de styre, naar dette følger umiddelbart efter; jeg har ikke efterlignet dette, men — uden Bemærkning — skrevet dem adskilte fra det Ord, de styre. Ogsaa her beklager jeg nu, at jeg ikke har givet Adgang til at controlere Udgaven; dog haaber jeg, at den herved voldte Skade ikke er stor (den feilagtige Gjengivelse af iavlstrom Guðr. I, 19 ved i avlstrom er rettet i Tillægget).

6) Streger (Accenter) over Vokaler ere i R brugte meget unøiagtig, baade over lange og korte Vokaler, ja endog undertiden over ubetonede Vokaler i Slutningsstavelser (f. Eks. hanóm Háv. 44. ofán Skírn. 31. ísá Sig. III, 8. vná Guðr. II, 27. scíni Atlakv. 27). Jeg har beholdt dem over de lange Vokaler, men i Anmærkningerne anført, hvor de i R findes over de korte; ogsaa Streger over ę, æ, ǫ, ǫ̨ maatte paa Grund af manglende Typer henvises til Anmærkningerne.

7) Egennavne ere i Udgaven (i Anmærkningerne dog kun tildels) skrevne med store Begyndelsesbogstaver, skjønt dette ikke bruges i R.

8) Hvor i et Digt forskjellige Personer optræde talende og

den Talendes Navn ikke nævnes i Verset, har R *undertiden inde i Linjen en udtrykkelig Angivelse af, hvo der er den Talende. I de tidligere Digte i Samlingen sætter* R *oftere i Randen Navnets Begyndelsesbogstav (med eller uden Prik) og derefter* q *(med eller uden Prik), d. e.* qvaþ; *dette er gjort i* Vafþrúðnismál, Skírnismál, Hárbarðsljóð, Lokasenna, Helgakviða Hjörvarðssonar, *og* Fáfnismál. *Disse Randbemærkninger ere dog nu paa mange Steder ganske eller tildels bortskaarne ved Indbindingen. Jeg har for Tydeligheds Skyld overalt tilføiet den Talendes Navn, dog gjør Anmærkningerne bestandig Rede for, hvorvidt disse Overskrifter findes i* R *eller ikke, og i første Tilfælde, om de i* R *ere skrevne inde i Linjen eller i Randen. Dog havde det været bedre, at Overskrifterne, der angive den Talendes Navn, vare blevne trykte med mindre Typer; de have ikke anden Betydning end Angivelsen af de talende Personers Navne i et Drama.*

9) *Flere Forandringer, som vedkomme Bogstavernes Form, ere foretagne; saaledes er f. Eks.* ꝺ *forandret til* d, ı *til* i, ꝛ *til* r, ſ *til* s. *Mere om Skrivemaaden i* R *nedenfor.*

10) *Hvor* R *har Taltegn, har jeg skrevet Talord helt ud, dog overalt med Cursiv.*

11) *Jeg har opløst alle Forkortninger* (bönd), *saaledes at de Bogstaver, som i* R *ikke ere skrevne fuldt ud, i Udgaven ere gjengivne ved Cursiv (dog med enkelt Undtagelse, som straks skal nævnes). Ikke alene er Forkortning ved Streger, Krøller, Prikker og lignende Tegn over Linjen gjengiven ved Cursiv, saaledes* þ' *ved* þat; *men ogsaa forkortet Skrivemaade ved Anvendelse af mindre Bogstaver over Linjen, saaledes* h^e *ved* hve. *Ved Gjengivelsen af to Bogstaver, som ere sammendragne eller sammenslyngede i* R, *har jeg ikke været ganske consequent, idet jeg har brugt Cursiv, hvor den ene Bogstavs Form ved Sammendragningen var bleven stærkt forkortet eller forandret, men ikke hvor den eneste Forandring af de to Bogstavers Form bestod deri, at de havde én Stav tilfælles.*

12) *Et Ord, som med Lethed forstaaes af Sammenhængen, betegnes i Hskr. ofte ved Begyndelsesbogstaven alene eller denne med en anden af Ordets Bogstaver over Linjen, jævnlig med Prik efter; dette er især Tilfældet med Navne, som i det foregaaende ofte har været nævnte, og ved andre hyppig forekommende Ord, som* sonr, qvaþ. *Ogsaa ved saadanne Forkortninger* (skammstafanir) *har jeg skrevet Ordene fuldt ud og betegnet det tilføiede ved Cursiv (dog har jeg ikke holdt det for nødvendigt at bruge Cursiv, hvor i Noten Skrivemaaden i* R *nøiagtig angives).*

13) *Ogsaa hvor den gamle Skriver har rettet, hvad han først feilagtig havde sat, har jeg næsten bestandig udtrykkelig angivet dette; kun enkelte, aldeles betydningsløse, af Skriveren selv rettede Feil har jeg forbigaaet.*

Haandskriftet er utvilsomt islandsk; *det er skrevet helt igjennem af en og samme Skriver og rimelig i Slutningen af 13de Aarhundred*[1]). *Her skal fremhæves endel Punkter af den i dette Haandskrift brugte Skrivemaade.*

Mellem korte og lange Vokaler skjelnes ikke bestemt. Streg (Accent) sættes, som forhen sagt, vistnok oftest over lang Vokal eller over den anden af de to Vokaler, hvorved en Tvelyd betegnes, men dog ogsaa ofte over korte Vokaler. Vokalens Længde betegnes ikke ved Fordobling af Vokaltegnet; dog skrives ǫǫ = æ *i Fáfn. 7. I* ạ̊ *Vafþr. 15 er Krøllen under maaske at forklare som halv Gjentagelse af* a*-Tegnet (den i Anm. udtalte Formodning opgiver jeg). — I de her fölgende Sammenstillinger ere Vokaler med og uden Streg i* R *betragtede under ét. Hvor en meget hyppig forekommende Skrivemaade omtales, anföres gjærne kun ét Eksempel.*

a *staar i en ubetonet Afledningsendelse, upaavirket ved den fölgende Stavelses* u (o), *istedenfor Omlydsvokalen i* brennandom *Háv. 100; derimod skrives oftere* ondom, *f. Eks.* líþondom *H. Hund. I, 24.* hámom *Grip. 43 er vist Feil.*

ꜵ *betegner 1) Tvelyden* au: ꜵstri *Hým. 27;* 2) ǫ, *d. e.* u*-Omlyd af* a: ꜵrn *Vspá 56; særlig mærkes:* bivꜵrr bavꜵrr *Vspá 11;* scꜵlvþ *Atlam. 39, der kunde have været beholdt (ellers skrevet med* o *i förste Stavelse); 3)* ꜵ *skrives ofte ogsaa, hvor det ældre Sprog har den blöde Vokal* ø *adskilt fra den haarde* ǫ (= ǫ) *(jvfr. Lyngby i Tidskr. f. Philol. II, S. 304—307), baade a) hvor* ø *er opstaaet af* e *ved* u*-Omlyd: f. Eks.* ꜵngom *Völund. 22;* klꜵcqva *Skirn. 13;* søcqva *Guðr. hvöt, S. 310, L. 4; og b) hvor den er opstaaet af* a *ved saavel* u- *som* i*-Omlyd:* søcþiz *Hým. 24;* mꜵlþa *Lok. 43 (jvfr. Tillæg);* glꜵggr *Hým. 9, jvfr.* gleyggr *Grip. 7; samt c) hvor* o *er bleven til* ø *ved Indflydelse af en fölgende af* s *opstaaet* r, *der virker paa samme Maade som* i: ꜵrviti *Lok. 21, jfr.* ervita *H. Hund. II, 34. Sjældnere i* R *er* au: *f. Eks.* lauki *Vspá 4,* av: mavgo *Vspá 1, og sammenslynget* au: *kun i* ꜵxor *Vspá 31.*

e *bruges i betonede Stammestavelser 1) hvor* e *svarer til got.* i *eller til got.* ai *foran* h *og* r: ec *Þrym. 13; 2) hvor* e *er* i*-Omlyd af* a: ek *Þrym. 13; 3)* e *bruges som Sideform til* ø, *hvor denne fremkommer a) af* e *ved* u*-Omlyd:* rekviþ *H. Hjörv. 35;* klecqva *Atlakv. 24; b) af* a *ved saavel* u- *som* i*-Omlyd:* gleggra *Atlakv. S. 291;* exar *Atlam. 41;* gera *Atlam. 85; c) af* o *ved* i*-Omlyd:* Sefr *Grip. 15 eller ved Indflydelse af en fölgende af* s *opstaaet* r: ervita *H. Hund. II, 34. Videre bruges* e *for fölgende lange Vokaler 4)* é: se *Skirn. 26;* 5) æ (i*-Omlyd af* á): eva *Skirn. 26;* eñ *Grip. 21;* ettar *H. Hund. I, 48;* Melt *H. Hjörv. 42;* 6) œ (i*-Omlyd af* ó): feþi *Hárb. 3;* Egir *Lok. S. 113;* feþir *Sig. III, 31;* hég *Atlam. 49;* geddi *Atlam. 72;* rekia *Atlam. 97;* becr *Hamð. 7. I ubetonede Endestavelser bruges ikke sjælden* er, *skjönt* ir *er hyppigere:* veler *Háv. 148;* svęfer *Grimn. 15;* scerþer *Grimn. 35;* elder *Lok. S. 113, L. 18;* varþer *Lok. 33;* epter *Völund.*

[1]) *Saaledes ogsaa Guðbrandr Vigfússon i Byrb. S. XIII, jvfr. Möbius Edda Sæm. S. XV; efter Munch (den ældre Edda S. XIII) sandsynligvis i Begyndelsen af 14de Aarhundred. Det sættes vel for langt tilbage i Antiqu. Russes I, p. XX (ikke senere end Midten af 13de Aarh.); paa den anden Side tør man nok gaa længere tilbage end Edda Sæmund. ed. AM. I, p. XLI (før Midten af 14de Aarh.).*

38; leter *Atlakv. 16;* sęler *Atlam. 34;* Syster *Hamð. 3. Ligeledes* e *i Udlyden, skjönt langt hyppigere* i: hlátre *Háv. 132;* einvge dvge *Háv. 133;* mange *Háv. 130 (först skrevet* margr); maxe *Vaf. 55;* eld hrímne *Grím. 18;* Grimne *Grim. 49;* fleire *H. Hjörv. 27. Især har den ældre Skrivemaade* e *i Udlyden holdt sig, hvor foran i Ordet en traditionel forkortet Skrivemaade er anvendt; saaledes* lande *Grimn. 2; Völund. S. 167, L. 3; Sig. II, S. 216b;* ħe *(aldrig* ħi) = henni; *ofte* me = manni; ríc m̄e = ríkmenni *H. Hund. II, 28;* þeire *Hárb. 16; H. Hund. I, 5;* miSere *Guðr. I, 8.*

e *er i* R *undertiden skreven saaledes, at den er lukket tilhöire, hvorved den kommer til at ligne* ø *og er let at forveksle dermed; saaledes kan man tvile, om* R *har* øngr *Sig. II, 26 (som Udg.) eller* engr; sceþa *Sig. III, 56 (som Udg.) eller* scøþa; Gødda *Guðr. hv. 16 (som Udg.) eller* Gedda.

ę *bruges i betonede Stammestavelser overalt, hvor* e *kan bruges 1)* ęr *H. Hjörv. 30;* 2) vęldr *H. Hjörv. 26; 3)* ęfri *H. Hund. II, 4;* 4) trę *H. Hund. I, 26;* 5) þęr *Völund. 1; 6)* scęþa *H. Hund. I, 38. I de under 5) 6) nævnte Tilfælde er* ę *meget hyppigere end* e, *derimod omvendt ved 1)* 2). R *skriver altid* ęgir *(16 Gange) eller* egir *(3.Gange) eller* ægir *(1 Gang), aldrig* ǫgir *(jvfr. Guðbr. Vigfússon i Ný Félagsrit XVII, 124); ogsaa* ęgdi *Guðr. I, 10, men* ǫgðo *Hárb. 39. Enkelt Gang bruges ogsaa* ę *i ubetonet Endestavelse:* hęimę *Guðr. hvöt 19. Tegnet* ę, *som er opstaat af sammenslynget* ae, *er enkelt Gong i* R *skrevet med Kröllen over* e: sêfa *Háv. 161; undertiden med Kröl baade over og under* e: ę̂, *saaledes i* kęrna *H. Hjörv. 32;* Hęmingr *H. Hund. II, S. 190, L. 16;* ę̂o *Grimn. 53; disse to Kröller ere Levninger af de to Böininger til venstre i* a.

æ *er egentlig en Sammenslyngning af* ae *og en anden Form for Tegnet* ę. æ *er i* R *meget sjældnere end* ę; *oftest bruges den 1) som* i-*Omlyd af* á, *f. Eks.* rættira *Völund. 37; i Stammestavelser undertiden ogsaa 2) for* œ (i-*Omlyd af* ó): ægis *Grimn. 45; 3) for* e, *hvor* e *ikke er* i-*Omlyd af* a: æc *Vspá 2;* Hælgi *H. Hjörv. S. 173b, L. 9;* gæra *Brot af Sig. 4; 4) for* e, *hvor* e *er* i-*Omlyd af* a: *i Forbindelserne* æi *og* æy; 5) *for* é: fæ *Atlam. 56. Ogsaa i ubetonede Endestavelser bruges* æ *for det almindelige Sprogs* i *(hvor dette er opstaat af* a): rífnaþæ *Hým. 31;* isvndæ *Sig. III, 53;* ǫþræ *Oddr. 16.*

Enkeltstaaende Skrivemaader er hęimingi *H. Hund. II, 1;* reiginn *Sig. II, S. 214b.*

ey, *ogsaa undertiden skrevet* æy, *betegner ikke alene Tvelyden* (i-*Omlyd af* au), *men bruges ogsaa meget ofte for* ø: seycqvaz *Vsp. 62;* seynir *Háv. 28;* glæyggr *Háv. 48;* seycqvidr *Háv. 49;* treyþr *Háv. 119;* geyrr *Hým. 9;* eyxn *Hým. 15;* beyggvir *Lok. S. 113, L. 15;* Beyggvir *Lok. 45;* steyct *H. Hjörv. 31 (33);* steyccr *H. Hund. II, 2;* gleyggr *Grip. 7;* deyqva *Sig. II, 20;* seycstv *Helr. Br. 14;* heygg *Atlam. 39;* sleyngþi *Atlam. 46;* neycþan *Atlam. 49;* kleycqvi *Atlam. 58;* heyggr *Atlam. 73.*

i *(i* R ı) *skrives for (oprindeligere)* y *saa sjælden, at det vel maa gjælde for Feil:* lif *Grip. 17 for* lyf *(jvfr. Anm.);* girþir *(sidste* ir *betegnet ved Kröl) Guðr. II, 19 for* gyrðir *(jfr.* girðr *Cod. Fris. 176, L. 22). — Tegnet* ȷ, *som enkelte Gange findes, er kun graphisk forskjelligt fra* i.

o *bruges i Stammestavelser 1) hvor „normal" Retskrivning har* o: borinn *Guðr. I, 25;* 2) = ó (u-*Omlyd af* a): ollo *Guðr. I, 25; 3)* = ø: komr *Háv. 62;* oxn *Þrym. 23;* gorsimar *Völund. 21;* orindi; snoriz, *o. fl.*; 4) = u: óng *Sig. III, 51. Videre bruges* o *for fölgende lange Vokaler: 1)* ó: broþvr *Hým. 23. — Særlig mærkes, at* R *i Regelen ikke kjender* u-*Omlyd af* á *uden i de Former, hvor det almindelige Sprog har bevaret den som* ó: nottom, ambott, sior, miofan *og (hvor den har holdt sig ved Indflydelse af forudgaaende* v) voro, qvomo, vógo, von. *Dog synes* motsognir *Vspá 10 at burde*

b

forklares som Máttsognir, drottom *Guðr. II, 43 som Dat. pl. af* dráttr *og* hostv *Atlam. 97 som* hás þú (*jvfr. Tillæg*); *men hvis dette er rigtigt, saa har Skriveren her beholdt sin Forskrifts Skrivemaade uforandret og uforstaat (se ogsaa under* ǫ). *Desuden bruges* ǫ *som mindre nöiagtig Skrivemaade for* ǫ 2) = œ (i-*Omlyd af* ó): Broþr *Vspá 44*; orir *Háv. 32* (= œrir?); komvmc *Hárb. 13;* fora *Hým. 20*; forþiz *Hým. 31;* foriþ *Þrym. 22;* bot *H. Hjörv. 24;* þotti *Fáfn. 35;* domþo *Sig. III, 2;* Forði *Guðr. II, 21;* sokia *Atlakv. 3;* oxto *Atlam. 2* (*jvfr. Tillæg*); hrorþi *Atlam. 66;* sottir *Atlam. 101;* dogra *Atlam. 104;* hraþ fora *Guðr. hvöt 18;* ein stoð *Hamð. 5;* foti *Hamð. 13; 3)* = æ (i-*Omlyd af* á): fora *Háv. 12;* folc róþi *Brot af Sig. 9* = fólkræði (*se Tillæg*); fróndom *Hamð. 13.*

o *er langt hyppigere i Udlyden end* v, *der dog ogsaa forekommer:* stvddv *Vspá 21;* scriþv *H. Hund. I, 23*; berginv *S. 216a, L. 2;* geddvna *S. 212, L. 33. Ogsaa hvor* þú *enklitisk er föiet til en Verbalform og derved* þ *er blevet til* ð, d *eller* t, *skriver* R *ikke blot* v *eller* u, *men ogsaa ofte* o, *hvilket viser, at Vokalen er bleven forkortet; saaledes* vildo *Vspá 1; H. Hjörv. 26;* mvndo *Háv. 112. 123; Hárb. 48 (hvor i Linjen efter skrives* mvntv) *o. fl. St.;* teygðo *Háv. 115. 120;* hrincto 2 *Gange Guðr. III, 5* (*jvfr. Tillæg*); knatto *Atlakv. 36. — Ligesaa ere Böiningsformerne* om *og* omc *hyppigere end* um, vm *og* vmc. *I Afledningsendelser skifte ogsaa begge Vokaler i* R, *uden at jeg her kan gaa ind paa Enkelthederne.* vng (vngr) *er meget hyppigere end* ong (yggióngr *Vspá 29;* náongr *Atlakv. 9*).

ǫ *bruges for fölgende korte Vokaler 1)* ǫ (u-*Omlyd af* a) *sjældnere:* vǫl *Háv. 78;* iǫ. *Alv. 22;* vǫlvndr *Völund. S. 163a, L. 6;* bǫrǫvz *Sigrdr. S. 229a, L. 3;* ǫndo *Sig. III, 53;* 2) *ø:* kǫmr *ofte*; frǫrinn *Hým. 10;* ǫfstr *Lok. 50. 51;* snǫri *Þrym. 6;* hrǫr *Guðr. I, 12 o. fl. —* ǫ *bruges for fölgende lange Vokaler 1)* œ (i-*Omlyd af* ó), *og er herfor den hyppigste Betegnelse:* fǫdda *Vspá 2;* 2) æ (i-*Omlyd af* á) *meget ofte:* mǫti *Völund. 14*; frǫgstan *H. Hund. I, 2;* mǫgð *Sig. III, 18; 3) som* u-*Omlyd af* á *i fölgende Ord:* ǫsmvndar (*med Streg over* ǫ) *Grím. 49;* Ambǫt *Skírn. S. 93a;* ambǫttar (*med Streg over* ǫ) *H. Hund. II, S. 191a. — Enestaaende er Brugen af* ǫ *i fölgende Ordformer:* ǫlf *H. Hund. I, 52* = Álf; sǫnr *Hým. 11* = sonr; val rǫþa *Atlakv. 4* = valrauða?; hrǫkir *Háv. 135, der synes at burde forklares af* hrekja *og ikke af* hrækja *eller* hrøkkva. *Enkelt Gang forekomme andre Former af* ǫ, *nemlig* ǫ: ogǫrla *Háv. 133, og* ǫ̨: hrǫ̨vm *H. Hund. II, 33. Alle disse 3 Former har sin Oprindelse fra sammenslynget* ao (*jvfr. Lyngby i Tidskr. f. Phil. II, 296*).

ø̨ *sér i* R *sjælden ud, som den her er trykt; almindelig er Krumningen under en Fortsættelse af Stregen gjennem* o, *og denne Streg begynder i Regelen ikke udenfor höire Krumning af* o; *som Initial har jeg af Mangel paa Type gjengivet den ved* Ǫ; *denne Bogstav er ofte vanskelig at skjelne fra* ę, *da* e *kan være lukket til höire.* ø̨ *er i* R *meget sjældnere end* ǫ *og bruges aldeles i samme Betydning som denne for 1)* ǫ: Ø̨l *Alv. 34, Sigrdr. 7* (*i Udg. inconseqvent* Øl). 2) *ø:* ø̨þli *Lok. 43;* ø̨rvita *Oddr. 11.* 3) œ: Ø̨str *H. Hund. I, 53;* Ø̨r *Oddr. 11;* svdrø̨ni *Atlakv. 2;* Ø̨xti *Atlam. 75;* glø̨p *Atlam. 86.* 4) æ: mø̨r *Háv. 96;* mø̨ki *Sig. III, 4;* [grø̨ti *eller* grø̨ti? *Sig. III, 64;*] bø̨þi *Oddr. 23.*

u *og* v *bruges i* R *uden Forskjel, begge Tegn baade for Vokal og Konsonant (om Konsonanten særlig siden);* v *er meget hyppigere end* u. *Af og til kan* v *og* y *være vanskelige at adskille, ti* v *kan nedentil være tilspidset istedenfor afrundet, og paa den anden Side kan Hagen nedentil i* y *være ganske liden.* v *bruges ogsaa ligetil for* y: hvg *Lok. 29* = hygg; y *i* hygg *Lok. 31 er ikke meget forskjellig fra* v *i* dottvr *Lok. 42, ligeledes har* y *i* hygg *H. Hund. I, 17 kun en ganske liden Hage nedentil, som adskiller den fra* v; fvrr *H. Hund. II, 21;* hv̇gg *Sig. II, 9* (*Prik over* v); gvlli *Guðr. II, 42;* svn *Atlam. 74* = sýn;

hyg *Hamð. 29*; *jfr. i Tillæg om* hrǫlvndir *Sigrdr. 1. Navnlig skrives ofte* v *over Linjen for* y *ved Forkortning, da* y *her har en ubekvem Form:* ıᵛgðom *Háv. 110 (umiddelbart derefter* tᵛa = trúa); of dᵛccia *Lok. 47;* þᵛmr *Þrym. foran V. 7, derimod i V. 25 snarere* þʸmr, *da der gaar nedad en liden Hage;* bᵛrhildi *Grip. 27;* bᵛnh' *Helr. Br. Overskrift;* fᵛ = fyr *ofte, se S. XVI.*

Ligesom v *bruges for* y, *saaledes kan omvendt det Tegn, som almindelig betegner* y, *bruges for* v (u). *Et sikkert Eksempel er* þy *Guðr. hv. 19; mulig er det samme Tilfældet i* byrir *Vspá 60;* krymmor *H. Hjörv. 22;* myndir *Guðr. hv. 19;* byri *Hamð. 21.* v *i* gvlli *Brot af Sig. 19 kunde og læses som* y. *Ofte er* y *overprikket og kan da aldrig betegne* u. — *Som Sideform til* i *bruges* y *i* nycio *ofte (er her* y *fremkaldt ved Indflydelse af den fölgende* o, u?); *desuden i* sigtyva *Vspá 43 (ved Indflydelse af* v? *eller feilagtig overfört fra Nomin.* sigtýr?); fyrin illa *Skirn. 33 (jvfr.* fyrar *Ól. s. helga Chria 1853, S. 239* = fírar); grym? *Sig. III, 60, hvis det rigtig tolkes som* grimm er, *hvilket er meget tvilsomt.*

Konsonanter skrives meget ofte én Gang istedenfor to Gange (eller dobbelt): þacráþr *Völund. 39;* Harþbrodr *H. Hund. II, S. 193b, L. 5;* svegioþ *H. Hund. I, 47;* grimr *ofte her, ligesom i andre Hskrr.,* = grimmr *(eller vel snarere her to Sideformer, jfr.* ramr *og* rammr); in *Völund. 3;* kvnac *Völund. 41;* heitin *Sig. III, 28;* gvnars *Atlakv. 20;* Vp *Völund. 39;* Granmar *H. Hund. II, S. 193a;* vísa *Skirn. 17 (=* viſsa *Skirn. 18);* liósár *Völund. 5;* ses *neiþom Atlakv. 14;* os *Atlam. 17;* drotin *Vspá 9;* drotinn *Skirn. 3;* qveþv *Háv. 127;* bliþang *Alv. 28. Navnlig er det ofte Tilfældet, at et Forkortningstegn, der egentlig og regelret betegner en Vokal i Forbindelse med enkelt Konsonant, bruges for Vokal med dobbelt Konsonant. Omvendt bruges Tegn, som i Regelen betegne Dobbeltkonsonanter, ofte for enkelte Konsonanter.*

b *bruges for det almindelige Sprogs* f *i fölgende Ord:* halb *Háv. 53;* hverb *Háv. 74;* ólubaɴ *Hárb. 41 (dog ikke sikkert)* = óljúfan.

c *er hyppigere end* k. *I Udlyden skrives* c, k *for* g *i* lǫstic *H. Hjörv. 12;* tírok hlýra *Guðr. hv. 9; foran* t *i* okvnnict *Fáfn. 4;* konvnglict *Fáfn. 40;* frøþlict *Sigrdr. 14, og fl. lign.* — cona *skrives* ɔa *i Sinfj. S. 202a.*

d *har dels denne retstavede Form som nu i Tryk er almindelig, dels oftere Formen* ꝺ. *Den retstavede Form bruges kun for* d, *ikke for* ð, *oftest i Ind- og Udlyd, dog ogsaa i Fremlyd; den kan fordobles:* broddi *H. Hund. II, 19; begge Former kan ogsaa sammenstilles, t. Eks.* harþbroddr *H. Hund. I, 48.* — *Formen* ꝺ, *der overalt er gjengivet ved* d, *bruges derimod ikke alene for* d, *men ogsaa meget ofte for* ð *baade i Indlyd og Udlyd.*

ð *betegner i* R *meget ofte* d: gиolð *Háv. 65;* arðaga *Grim. 5;* vnð *Grim. 37;* laaðit *Hárb. 7;* helðr *Lok. 53;* fynðit *Völund.* 22 *(i Teksten burde have været skrevet* fyndit); frǫnðr *H. Hund. II, S. 190, L. 12;* lvnði *H. Hund. II, S. 196b, L. 6;* gvdmvnðr *H. Hund. II, S. 201b;* Sigmvnðr *Sinf. S. 202, L. 19;* granða *Sinfj. S. 202, L. 22;* kinð *Sigrdr. 9;* henði *Sig III, 61 (Feil for* henni); svnðoðo *Oddr. 26;* ryneпðr *Atlakv. 9;* henðr *Atlakv. 19;* halða *Atlakv. 31;* hrǫðreyrog *Atlakv. 36;* stanða *Atlam. 24;* grinðr *Atlam. 38;* Fvnðo *Hamð. 12.*

ð, ꝺ *og* þ *skifte i* R *som Betegnelse for* ð *(aandende* d). *I Fremlyden er* ð *brugt i fölgende Ord:* ðav *Vaf. 45 og (i andet Led af sammensatte Ord)* vafðrvðnis *Vaf. 1;* vafðruðni *Vaf. 2;* vafðrvþnis *Vaf. 2;* vafðrvðnir *Vaf. 6. 38. 42;* lifðrasir *Vaf. 45;* sviðioð *Völund. S. 163a. Om* ð *i Præterita paa* ða *og i Participier paa* ð-r *se under* þ.

f *har kun sjælden en Form, der hæver sig op fra Linjen og omtrent er den samme som den almindelig trykte; saaledes i* fyr *Grim.* 22; lyngfiscr *Guðr. II, 22;* fragom *Atlam. 86; af denne Bogstavform forklares ogsaa Forvanskningen*

forklares som Máttsognir, drottom *Guðr. II, 43 som Dat. pl. af* dráttr *og* hostv *Atlam. 97 som* hás þú (*jvfr. Tillæg*); *men hvis dette er rigtigt, saa har Skriveren her beholdt sin Forskrifts Skrivemaade uforandret og uforstaat* (*se ogsaa under* ǫ). *Desuden bruges* o *som mindre nöiagtig Skrivemaade for* ǫ 2) — œ (i-*Omlyd af* ó): Broþr *Vspá 44*; orir *Háv. 32* (= œrir?); komvmc *Hárb. 13;* fora *Hým. 20;* forþiz *Hym. 31;* foriþ *Þrym. 22;* bot *H. Hjörv. 24;* þotti *Fáfn. 35;* domþo *Sig. III, 2;* Forði *Guðr. II, 21;* sokia *Atlakv. 3;* oxto *Atlam. 2* (*jvfr. Tillæg*); hrorþi *Atlam. 66;* sottir *Atlam. 101;* dogra *Atlam. 104;* braþ fora *Guðr. hvöt 18;* ein stoð *Hamð. 5;* foti *Hamð. 13;* 3) — æ (i-*Omlyd af* á): fora *Háv. 12;* folc róþi *Brot af Sig. 9* = fólkræði (*se Tillæg*); fróndom *Hamð. 13.*

o *er langt hyppigere i Udlyden end* v, *der dog ogsaa forekommer:* stvddv *Vspá 21;* scriþv *H. Hund. I, 23*; bergiav *S. 216a, L. 2;* geddvna *S. 212, L. 33. Ogsaa hvor* þú *enklitisk er föiet til en Verbalform og derved* þ *er blevet til* ð, d *eller* t, *skriver* R *ikke blot* v *eller* u, *men ogsaa ofte* o, *hvilket viser, at Vokalen er bleven forkortet; saaledes* vildo *Vspá 1; H. Hjörv. 26;* mvndo *Háv. 112. 123; Hárb. 48* (*hvor i Linjen efter skrives* mvntv) *o. fl. St.;* teygðo *Háv. 115. 120;* hrincto 2 *Gange Guðr. III, 5* (*jvfr. Tillæg*); knatto *Atlakv. 36. — Ligesaa ere Böiningsformerne* om *og* omc *hyppigere end* um, vm *og* vmc. *I Afledningsendelser skifte ogsaa begge Vokaler i* R, *uden at jeg her kan gaa ind paa Enkelthederne.* vng (vngr) *er meget hyppigere end* ong (yggióngr *Vspá 29;* náongr *Atlakv. 9*).

ǫ *bruges for fölgende korte Vokaler 1)* ǫ̈ (u-*Omlyd af* a) *sjældnere:* vǫl *Háv. 78;* ið. *Alv. 22;* vǫlvndr *Völund. S. 163a, L. 6;* bǫrðvz *Sigrdr. S. 229a, L. 3;* ǫndo *Sig. III, 53;* 2) ø: kǫmr *ofte*; frǫrinn *Hým. 10;* ǫfstr *Lok. 50. 51;* snǫri *Þrym. 6;* hrǫr *Guðr. I, 12 o. fl. —* ǫ *bruges for fölgende lange Vokaler 1)* œ (i-*Omlyd af* ó), *og er herfor den hyppigste Betegnelse:* fǫdda *Vspá 2;* 2) æ (i-*Omlyd af* á) *meget ofte:* mǫti *Völund. 14;* frǫgstan *H. Hund. I, 2;* mǫgð *Sig. III, 18;* 3) *som* u-*Omlyd af* á *i fölgende Ord:* ǫsmvndar (*med Streg over* ǫ) *Grim. 49;* Ambǫt *Skirn. S. 93a;* ambǫttar (*med Streg over* ǫ) *H. Hund. II, S. 191a. — Enestaaende er Brugen af* ǫ *i fölgende Ordformer:* ǫlf *H. Hund. I, 52* = Álf; sǫnr *Hým. 11* = sonr; val rǫþa *Atlakv. 4* = valrauða?; hrǫkir *Háv. 135, der synes at burde forklares af* hrekja *og ikke af* hrækja *eller* hrøkkva. *Enkelt Gang forekomme andre Former af* ǫ, *nemlig* ð: ogðrla *Háv. 133, og* ǫ̨: hrǫ̨vm *H. Hund. II, 33. Alle disse 3 Former har sin Oprindelse fra sammenslynget* ao (*jvfr. Lyngby i Tidskr. f. Phil. II, 296*).

ǫ̨ *sér i* R *sjælden ud, som den her er trykt; almindelig er Krumningen under en Fortsættelse af Stregen gjennem* o, *og denne Streg begynder i Regelen ikke udenfor höire Krumning af* o; *som Initial har jeg af Mangel paa Type gjengivet den ved* Ǫ; *denne Bogstav er ofte vanskelig at skjelne fra* ę, *da* e *kan være lukket til höire.* ǫ̨ *er i* R *meget sjældnere end* ǫ *og bruges aldeles i samme Betydning som denne for 1)* ǫ̈: Ǫ̨l *Alv. 34, Sigrdr. 7* (*i Udg. inconseqvent* Øl). 2) ø: ǫ̨þli *Lok. 43;* ǫ̨rvita *Oddr. 11.* 3) œ: Ǫ̨str *H. Hund. I, 53;* Ǫ̨r *Oddr. 11;* svdrǫ̨ni *Atlakv. 2;* Ǫ̨xti *Atlam. 75;* glǫ̨p *Atlam. 86.* 4) æ: mǫ̨z *Háv. 96;* mǫ̨ki *Sig. III, 4;* [grǫ̨ti *eller* grǫ̨ti? *Sig. III, 64;*] bǫ̨þi *Oddr. 23.*

u *og* v *bruges i* R *uden Forskjel, begge Tegn baade for Vokal og Konsonant* (*om Konsonanten særlig siden*); v *er meget hyppigere end* u. *Af og til kan* v *og* y *være vanskelige at adskille, ti* v *kan nedentil være tilspidset istedenfor afrundet, og paa den anden Side kan Hagen nedentil i* y *være ganske liden.* v *bruges ogsaa ligetil for* y: hvg *Lok. 29* = hygg; y *i* hygg *Lok. 31 er ikke meget forskjellig fra* v *i* dottvr *Lok. 42, ligeledes har* y *i* hygg *H. Hund. I, 17 kun en ganske liden Hage nedentil, som adskiller den fra* v; fvrr *H. Hund. II, 21;* hv̇gg *Sig. II, 9* (*Prik over* v); gvlli *Guðr. II, 42;* svn *Atlam. 74* = sýn;

hygg *Hamð. 29*; *jfr. i Tillæg om* hrǫlvndir *Sigrdr. 1. Navnlig skrives ofte* v *over Linjen for* y *ved Forkortning, da* y *her har en ubekvem Form:* t^{v}gðom *Háv. 110 (umiddelbart derefter* t^{v}a = trúa); of d^{v}ccia *Lok. 47;* þ^{v}mr *Þrym. foran V. 7, derimod i V. 25 snarere* þ^{y}mr, *da der gaar nedad en liden Hage;* b^{v}ahildi *Grip. 27;* b^{v}nh' *Helr. Br. Overskrift;* f^{v} = fyr *ofte, se S. XVI.*

Ligesom v *bruges for* y, *saaledes kan omvendt det Tegn, som almindelig betegner* y, *bruges for* v (u). *Et sikkert Eksempel er* þy *Guðr. hv. 19; mulig er det samme Tilfældet i* byrir *Vspá 60;* krymmor *H. Hjörv. 22;* myndir *Guðr. hv. 19;* byri *Hamð. 21.* v *i* gvlli *.Brot af Sig. 19 kunde og læses som* y. *Ofte er* y *overprikket og kan da aldrig betegne* u. — *Som Sideform til* i *bruges* y *i* nyclo *ofte (er her* y *fremkaldt ved Indflydelse af den fölgende* o, u?); *desuden i* sigtyva *Vspá 43 (ved Indflydelse af* v? *eller feilagtig overfört fra Nomin.* sigtýr?); fyrin illa *Skirn. 33 (jvfr.* fyrar *Ól. s. helga Chria 1853, S. 239* = fírar); grym' *Sig. III, 60, hvis det rigtig tolkes som* grimm er, *hvilket er meget tvilsomt.*

Konsonanter skrives meget ofte én Gang istedenfor to Gange (eller dobbelt): þacráþr *Völund. 39;* Haþbrodr *H. Hund. II, S. 193b, L. 5;* svegioþ *H. Hund. I, 47;* grimr *ofte her, ligesom i andre Hskrr.,* = grimmr (*eller vel snarere har to Sideformer, jfr.* ramr *og* rammr); in *Völund. 3;* kvnac *Völund. 41;* beitin *Sig. III, 28;* gvnars *Atlakv. 20;* Vp *Völund. 39;* Granmar *H. Hund. II, S. 193a;* vísa *Skirn. 17* (= visa *Skirn. 18);* liósár *Völund. 5;* ses neiþom *Atlakv. 14;* os *Atlam. 17;* drotin *Vspá 9;* drotinn *Skirn. 3;* qveþv *Háv. 127;* hliþang *Alv. 28. Navnlig er det ofte Tilfældet, at et Forkortningstegn, der egentlig og regelret betegner en Vokal i Forbindelse med enkelt Konsonant, bruges for Vokal med dobbelt Konsonant. Omvendt bruges Tegn, som i Regelen betegne Dobbeltkonsonanter, ofte for enkelte Konsonanter.*

b *bruges for det almindelige Sprogs* f *i fölgende Ord:* halb *Háv. 53;* hverb *Háv. 74;* ólubax *Hárb. 41 (dog ikke sikkert)* = óljúfan.

c *er hyppigere end* k. *I Udlyden skrives* c, k *for* g *i* lǫstic *H. Hjörv. 12;* tirok hlýra *Guðr. hv. 9; foran* t *i* okvnnict *Fáfn. 4;* konvnglict *Fáfn. 40;* froþlict *Sigrdr. 14, og fl. lign.* — cona *skrives* ɔa *i Sinfj. S. 202a.*

d *har dels denne retstavede Form som nu i Tryk er almindelig, dels oftere Formen* ꝺ. *Den retstavede Form bruges kun for* d, *ikke for* ð, *oftest i Ind- og Udlyd, dog ogsaa i Fremlyd; den kan fordobles:* broddi *H. Hund. II, 19; begge Former kan ogsaa sammenstilles, t. Eks.* haþbroddr *H. Hund. I, 48.* — *Formen* ꝺ, *der overalt er gjengivet ved* d, *bruges derimod ikke alene for* d, *men ogsaa meget ofte for* ð *baade i Indlyd og Udlyd.*

ð *betegner i* R *meget ofte* d: giolð *Háv. 65;* arðaga *Grim. 5;* vnð *Grim. 37;* hnðit *Hárb. 7;* helðr *Lok. 53;* fynðit *Völund. 22 (i Teksten burde have været skrevet* fyndit); frǫnðr *H. Hund. II, S. 190, L. 12;* lvnði *H. Hund. II, S. 196b, L. 6;* gvdmvnðr *H. Hund. II, S. 201b;* Sigmvnðr *Sinf. S. 202, L. 19*; granða *Sinfj. S. 202, L. 22;* kinð *Sigrdr. 9;* henði *Sig III, 61 (Feil for* henni); kvnðoðo *Oddr. 26;* rynenðr *Atlakv. 9;* henðr *Atlakv. 19;* halða *Atlakv. 31;* hrǫðreyrog *Atlakv. 36;* stanða *Atlam. 24;* grinðr *Atlam. 38;* Fvnðo *Hamð. 12.*

ð, ꝺ *og* þ *skifte i* R *som Betegnelse for* ð (*aandende* d). *I Fremlyden er* ð *brugt i fölgende Ord:* ðav *Vaf. 45 og (i andet Led af sammensatte Ord)* vafðrvðnis *Vaf. 1;* vafðruðni *Vaf. 2;* vafðrvþnis *Vaf. 2;* vafðrvðnir *Vaf. 6. 38. 42;* lifðrasir *Vaf. 45;* sviðioð *Völund. S. 163a. Om* ð *i Præterita paa* ða *og i Participier paa* ð-r *se under* þ.

f *har kun sjælden en Form, der hæver sig op fra Linjen og omtrent er den samme som den almindelig trykte; saaledes i* fyr *Grim. 22;* lyngfiscr *Guðr. II, 22;* fragom *Atlam. 86; af denne Bogstavform forklares ogsaa Forvanskningen*

af Guðr. II, 18, L. 12 for af. Den almindelige Form er ꝼ. — Mærkes kan Skrivemaaden ríſt Háv. 49; rift Sig. II, 66, medens R ellers overalt i analoge Tilfælde bruger Konsonantforbindelsen pt.

gi skrives undertiden for i, d. e. j, mellem to Vokaler: þýgiar H. Hund. I, 35; blęggio Atlam. 103; omvendt gyiar Hým. 14. Heraf fölger, at gj mellem to Vokaler blev udtalt som j paa den Tid, da R blev skreven.

h er oftere, navnlig i Ordene hlutr og hlýða, udeladt i Fremlyden foran l: lævðvéss Völund. S. 163a; lyddi H. Hjörv. S. 171b; lyða H. Hjörv. 41; lut H. Hjörv. S 173b; H. Hund. II, 21; Sig. III, 36. 39; lvti Sig. II, S. 214b; lvtr Sig. III, 23; liþscialfar Atlakv. 14, men her kræver Stavrimet l, ikke hl, i Fremlyden. — Sjælden er h udeladt foran r, ogsaa her er Udeladelsen vistnok tildels meget ældre end R: gvllring Völund. S. 166b i sidste Led af en Sammensætning, hvor Konsonantforbindelsen kan have virket med; rata Vspá 50, hvor ogsaa de fleste andre Hskrr. har Formen uden h; ratar Grip. 36, hvor Stavrimet kræver r, ikke hr, i Fremlyden; réiðgotom, Vaf. 12, hvor Stavrimet kræver Hreiðgotom; rát H. Hund. II, S. 191b, ligesom i rás Háv. 151 Stavrimet kræver Formen med r; men i H. Hund. II, 7 skriver R brátt, som der er nödvendigt for Alliterationen. Om Sigrdr. 15, L. 6 se Tillæg.

Foran d og t skrives oftest enkelt l, dog ogsaa: halltr Háv. 90 (den förste l, der her er gjengiven med Cursiv, er i R betegnet ved mindre Bogstav over Linjen); silldr Hárb. 3; bard villdi Völund. 36; elldi Alv. 28; borghilldi H. Hund. II, S. 190a; grimilldr Grip. 51; ospilltar Sigrdr. 19 (men umiddelbart derforan oviltar); Villdv Sig. III, 16; selldac Sig. III, 36; villdac Sig. III, 38; gylltom Atlakv. 33; giolld Atlakv. 33. Saaledes ogsaa bollstri Sig. III, 48 og, som det synes, bolltri Guðr. I, 15. Mærk uillia Atlam. 58 = vilja.

ɴ, som i Regelen betegner nn, skrives ofte for n: dvaliɴs Vspá 14; barɴom Vpá 44; bǫɴ Háv. 44; iotvɴō Háv. 143, d. e. iǫtnom (först feilagtig skrevet iotvɴ); aɴdacóta Háv. 148; váɴa (á og ɴ sammenslyngede) Skirn. 18 (derimod vana 17); svɴdziɴg Hárb. S. 97a; bvɴdiɴ Lok. S. 113b, V. 41; síɴ Lok. 2; mvɴattv Lok. 49; akarɴ H. Hund. I, 53; eiɴ H. Hjörv. S. 171a; samaɴ (de to sidste Bogstaver sammenslyngede) H. Hjörv. 3; margulliɴ H. Hjörv. 26; baɴi (sammenslynget med a) Sig. II, 6; ɴv Sig. II, 18; þiɴs Sig. II, 29; aɴdsvor Sig. III, 45; hlaþiɴ Atlam. 46; maɴi Atlam. 70; iɴ Atlam. 79; þiɴa Atlam. 96; miɴ Guðr. hv. 19 (men i samme Linje þin). Saaledes ogsaa oftere i Acc. sg. m. aɴ for det almindelige an, f. Eks. Háv. 39; her og i enkelte andre af de her foran nævnte Tilfælde, hvor ɴ bruges i Udlyden efter kort Vokal, kan det mulig betegne nn, men i de fleste af de her anförte Eksempler er det sikkert kun graphisk forskjelligt fra n.

Enkelt Tegn for ng er brugt i fölgende Ord: siclings H. Hjörv. 29; alangscipom H. Hund. II, 13; hvndings Sig. II, 15; fengo Atlam. 94.

qv skifter med cv og kv; cqv skrives for kkv; ogsaa myrcqvan Skirn. 8; myrcqvan Skirn. 9 (men myrqvan Völund. 3); qvicqvir Helr. Br. 14; kvicqvan Atlakv. 24 (men Guðr. hv. 17 qvicvan).

r har Formen ꝛ efter ð, ð, þ, o og tildeels efter g. I Gen. Pl. paa -ra og i Komparativer paa -ri skrives mellem to Vokaler stadig én r, f. Eks. grára H. Hund. I, 12; hęri Sig. II, 17. Ligeledes skrives enkelt r i Nom. s. m. efter lang Vokal eller Tvelyd, naar r ikke hörer til Stammen. rs for ss i hvergir H. Hund. I, 6; rs for s foran t i framarstr Sinf. S. 203b og framarst Guðr. II, 30, vistnok ved Indflydelse af Komparativformen.

ʀ betegner i Regelen rr; Tegnet har denne Betydning i Komparativerne framarr, meirr, neþarr, ofarr, hvor bestandig skrives ʀ. Men ikke sjælden er ʀ kun andet Tegn for r: Tveiʀ Háv. 73; męʀ Háv. 96; iaþaʀ H. Hund. II, 42; ʀeginn Sig. II, S. 218a; þęʀ Sigrdr. 18; cost bęʀa Atlam. 6.

Hvislelyden betegnes i R regelmæssig ved ſ (i Udgaven skrevet s), medens ss betegnes ved s (i Anmærkningerne og her strax efter betegnet ved större ꞩ); f. Eks. uiꞩi Vspá 5, L. 5, men i L. 9 viſſi. Dog bruges ꞩ ogsaa, saa at det kun er graphisk forskjelligt fra ſ; hvor ꞩ umulig kunde forstaas som ss, f. Eks. i Fremlyden og efter en Konsonant har jeg i Anmærkningerne ofte undladt udtrykkelig at bemærke, at R har dette Tegn, og ikke ſ; men derimod er Skrivemaaden i R overalt i Anmærkning angivet, hvor jeg har gjengivet ꞩ efter Vokal ved s og ikke ved ss. Den krumme Form bruges især ofte, hvor Forkortning er anvendt, som i ꞩa = sva, ꞩs = sér. I Gen. sg. efter Vokal har jeg gjengivet ꞩ ved ss: f. Eks. lævðvéss Völund. S. 163a; yuþiss H. Hund. I, 9; nýss H. Hund. II, 8; (freyꞩ Skirn. S. 90a burde vel og have været gjengivet ved Freyss). Derimod har jeg ikke gjengivet díꞩ Atlakv. 35 og hiordíꞩ Sinf. S. 203a. Grip. 3 ved díss, Hiordíss, da R har diſ H. Hund. II, 51. Brot af Sig. 14; diſ Sig. II, 11, og oftere díꞩir, uagtet díss for dísr er den ældste Form. Her skal nævnes flere Eksempler paa den krumme S-Form i Indlyd og Udlyd efter Vokal, hvor jeg har gjengivet den ved enkelt s: ilaꞩ Grim. 22; lyꞩir Skirn. 4; dyꞩiom Hárb. 45; lióꞩ Lok. S. 114a; oþ ſvꞩ Þrym. 26; lvꞩ Völund. S. 163a; scoll víꞩ H. Hund. I, 37; hvꞩ H. Hjörv. S. 172b; ǫꞩirnir Sig. II, S. 113b; ǫꞩir oftere; o. s. v.

t er skrevet for d i Udlyden i vnt Atlakv. 26. — I Udlyden især efter Vokal skrives ofte þ, ð, ꝺ for oprindelig t: 1) i Neutrum sg. a) strát Grim. 9; leitat H. Hjörv. 38; raþit Fáfn. 21; b) hvaþ Hárb. 18 (oftere hvat); tǫþ Völund. 17; iþ Alv. 7; nóccoþ H. Hund. I, 5; mǫrcþ H. Hund. II, 24; vatniþ Sig. II, S. 115b; leitað Oddr. 5; scapad H. Hund. II, 28. 2) i Dualis af de personlige Pronominer: a) it Grip. 43; þit Guðr. III, 2; vit Hamð. 29; b) iþ Völund. 22. 40; viþ f. Eks. Völund. 41. Hamð. 30; við Helr. 14. 3) i den enklitiske negtende Partikel -at: a) scalat Alv. 1; Erat H. Hund. II, 26; mvnat Grip. 52; b) getraþ Sig. II, 11; eigoþ Fáfn. 13; mvnaþ Sig. III, 56; Hnecaþ Oddr. 10; Foroð Hym. 37; áttað Fáfn. 3; Slutningskonsonanten kan, naar a beholdes, ogsaa aldeles forsvinde. Ligesaa t for oprindelig ð 1) i 2den Person Plur.: a) latiþ H. Hjörv. 12; sceriþ og soeloþ Atlam. 59; beittvð Grip. 49; b) kennit H. Hjörv. 12; Takit, hyldit festit Atlam. 59. 2) i Fem. Sg. og Neutr. Pl. lagit Háv. 84. Grip. 52; hafit Guðr. II, 35; 3) ꝺ vnat Grip. 46. — Deraf, at man skrev þat endnu paa en Tid, da man udtalte það, er Skrivemaaden þatan Háv. 139 for þaðan at forklare.

Naar en Verbalform i 2 Pers. pl. umiddelbart fölges af Pronominet, er Skrivemaaden vaklende: sníþit er Völund 17; scyldvt er Sig. II, 7; Takit ǫr Atlam. 59; mondoþ iþ Guðr. hv. 3; Grytiþ ér Hamð. 25; dog ogsaa Bioþi þer H. Hund. I, 52; sigli þér Atlam. 34. Foran Verbet skrives baade er, it (iþ) og þer, þit.

þ bruges som Betegnelse for ð (den blöde Lyd) i Indlyd og Udlyd. þ skriver R i mange Afledningsendelser, hvor det senere Sprog bruger d, saaledes i Præterita paa ða, i Participier paa ð-r, i Hunkjönsord paa ð o. fl.; men hvor R skriver ð og ꝺ, er dette ikke afgjörende for Udtalen, da ð kan betegne d og ꝺ kan betegne ð. Saaledes skrives þ efter enkelt l med kort Vokal foran: f. Eks. i dvalþa Hárb. 15; dvlþi Fáfn. S. 219b; fiolþ Völund. 21; hælþa Vspá 42 (jvfr. Anm. til Rig. 24); ahælða Oddr. 19; scilþi Völund. 3. Guðr. II, S. 242a. Efter l med lang Vokal (Tvelyd) foran forekommer derimod kun d eller kun t: saaledes deildi, hvíld, hvílda, teldan Alv. 35; mǫlta, vǫlti Grim. 6, vǫltir Hárb. 34, velta Hárb. 37. Efter l med en Konsonant foran skrives sagldar Völund. 6; sigldo H. Hund. II, S. 194a; Tefldo Vspá 8. Undtagelser fra ovennævnte Regel er skulu, vilja samt selja, der aldrig har lþ i Præteritum, men kun ld; navnlig kan mærkes Skrivemaaden selldac Sig. III, 36 (i samme Vers talþi) da ll viser, at ꝺ skal udtales som d, ikke som ð (den aandende Lyd); jvfr. f. Eks. Ól. s. h. Chria 53, S. 133, hvor selldi danner Rim

med alldri (*i* scylðac *Fáfn. 26 betegner* ð *vistnok* d). *Efter* n *skrives* þ *i samme Tilfælde som efter* l: dvnþi *Þrym.* 5. 9. *Brot af Sig. 10;* fyrmvnþo *Guðr. II, 3;* mvnþac *Guðr. II, 21;* vnþir *Guðr. I, 17;* vnði *Hárb. 30;* ynþiss *H. Hund. I, 9. Derimod efter* n *med lang Vokal (Tvelyd) foran:* leyndi, leyndo, reynda, reyndr, steinda, syndiz, syndo, tyndo; rǫntan *Guðr. hv. 17. Efter* n *med Konsonant foran:* Egndi *Hým. 22;* hefnd; gvllhyrndar *H. Hjörv. 4, men* gvllhyrnþar *Þrym. 23. Undtagelse danner Verbet* munu, *der i Præteritum aldrig har* nþ (*som* muna), *men kun* nd; *ti at 'her ikke* ð *tör tages som Betegnelse for den aandende Lyd, viser* mundo *Oddr. 12, hvor* d *i* R *har den retstavede Form.* — mþ *skrives baade efter kort Vokal, hvad enten denne ved en Konsonant er adskilt fra* m *eller ikke, og efter lang Vokal:* glvmþo *Hým. 10. Atlakv. 31;* imþar *H. Hund. I, 43;* lamþi *Þrym. 31;* þyrmþa *Sig. III, 28;* semþi *Helr. Br. 1;* dǫmþac *Hárb. 30;* dǫmþo *Sig. III, 2;* dreymþi *Atlam. 10. 14;* sęmþ *Atlam. 75;* sǫmð *Sig. III, 50. Efter* mb *skrives* þ: kembþi *Vspá 34*; Kembþr *for* Kembþr *Sig. II,* 25. *Efter* ng *skrives* þ: sleyngþi *Atlam. 46*; strengþi *Guðr. I, 27;* ð: strengði *H. Hjörv. S. 176b,* hengðo *Atlam. 5, og* d: strengdac *Sigrdr. S. 229a;* strengdo *H. Hjörv. S. 176b. Efter* lg *har jeg blot fundet* d *i* fylgdag *Hárb. 24;* fylgd *H. Hjörv. S. 176a.*

Efter enkelt eller dobbelt k (c) *og* p *med kort Vokal foran skriver* R *bestandig* þ *eller* ð, *aldrig* t, *som bruges i det senere Sprog; derimod hvor lang Vokal gaar foran* k, p, *bruges baade* þ *og* t: særcþiz *Hým. 24;* hnvcþir *Lok. 60;* lvcþi *Völund. 5;* drecþa *H. Hjörv. 19;* þecþac *Guðr. II, 13;* hricþo *Atlam. 38;* Flycþoz *Atlam. 42;* neycþan *Atlam. 49;* slękþir *Atlam. 101; ogsaa* steicþi *Fáfn. S. 224a, men* steictac *Atlam. 83.* — glapþi *Lok. 20;* scapþi *Atlam. 50;* ypþit *Atlam. 47;* ypðo *Vspá 4; ogsaa* ǫpþo *Lok. S. 114a,* ǫpþi *Atlam. 63, men* steyptiz *Grim. S. 88b,* steypta *Guðr. II, 19.*

v *har foruden det almindelige Tegn ogsaa undertiden en Form med nedadgaaende Spids eller Hage; denne Form synes i* R *snarere at maatte opfattes som Forandring af den almindelige, end som opstaat af den angelsaksiske Form af* v. *Vi finde denne sjældnere Form af* v *i* seva *Háv. 95;* hvers *Háv. 138;* sigtiva *Grim. 45;* veorr við velar *Hým. 21* (*i nederste Linje paa Siden; i* velar *er ogsaa* r, *som oftere, skreven med lang nedadgaaende Hage; derimod har* v *i* vað *i samme Linje den almindelige Form*); verr *Lok. 36;* óvo *Sig. III, 33;* villdac *Sig. III, 38. Tegnet med* v *kan da falde aldeles sammen med Tegnet for* y; *saaledes har* R *i Grip. 17* ſcy'ldo; *först er skrevet* scyldo, *men dette er rettet til* vildo, *saaledes at* y *uden Forandring kom til at gjælde for* v. — *I Indlyden skifte* v *og* f, *ogsaa hvor* f *er det oprindelige.*

For x *er undertiden skrevet* gs: vags *Háv. 119;* lags *Sig. II, S. 212a.*

z *skrives, hvor efter Oprindelsen* s *skulde fölge efter en Tandlyd:* vaz *Völund. S. 163a og oftere, Gen. af* vatn; hinnztr *H. Hjörv. 40;* lanz *H. Hjörv. S. 172b. Atlakv. 32;* langbarz *Guðr. II, 19. Mærk:* gǫzsco *Atlam. 112. Videre for* s *efter* ll, dd, nn, tt, *samt efter* d *og* ð *med en Konsonant foran:* allz; odz *Atlam. 63* = odds; mannz, þannz; vitz *Háv. 5;* botz *Guðr. III, 9;* gestz; landz; hiorvarþz, sverþz, hardz, bragðz. *For* st *kan skrives* zt: hagazt *Völund. 18 og* zst: hvatazstr *Háv. 64;* nalgazstv *Grim. 53 og* z: hardaz *Guðr. hv. 16;* hléz *Oddr. 4? Saaledes skrives i 2 Ps. Sg.* veitz *Sig. II, 19. Atlam. 82;* veitzatv *Hárb. 3* (*ogsaa* veizt *og* veitzat *Vaf. 34*); letz *Lok. 52;* svaltz *Lok. 62. Paa samme Maade skrives i* R *i reflexive Former* sc, zc, zsc, z; *se nedenfor. Ved Siden af* siz, sítz (*af* síð *es*) *skrives* sizt *Lok. 60; Völund. 31; H. Hund. I, 40. Efter* r *synes* z *at skulle betegne* s *i* vęrz *Alv. 3. Endelig maa mærkes Navnet* þiazi.

Den af sik *opstaade Reflexivendelse skrives 1)* sc: þylsc *Háv. 17*; erosc *Háv. 32;* flásc *Skirn. 33*; þottisca *Hárb 26;* barsc *Lok. S. 114a;* þóttisca *Lok.*

69; Sásc *Atlam.* 36. 2) zc: setzc *Skirn.* S. 90a; trýazc *Skirn.* 5; siazc *H. Hjörv.* 12; stoþvzc *Sinf. S.* 202a; sézc *Sig. III,* 33; fellzcaþ *Atlam.* 6; bra/dzc *Atlam.* 49; *jfr.* hvggiazc *Atlam.* 35. (lezc *Atlam.* 75 *for* letsc.) 3) z, *hvilket er den hyppigste Skrivemaade:* fannz, gęttvz, hvilaz, treystiz, kǫmiz; hamaz (*Præt. Pcp.*) *H. Hjörv. S.* 172*b*; bariz *H. Hund. II, S.* 193; lez, qvaz; þicciz (2 *Ps. Pl.*) *Sig. III,* 39. 4) st, *kun i* erost *Háv.* 41 (*rimelig ved Indflydelse af det paafölgende Ord* lengst); leztaþv *Lok.* 47 (*jfr.* sizt *for* síz).

I den ligeledes ved Tilslutning af et Pronomen opstaade Verbalendelse mk (umk) *skriver* R *almindelig* mc (omc, vmc), *dog ogsaa* mz (omz, vmz): þottomz *Háv.* 99; þottvmz *Háv.* 47. *Guðr. II,* 12, 37. *Oddr.* 33; þicciomz *H. Hund. II,* 40; gorþvmz *Hamð.* 28 (*i samme Vers* hvottvmc). m *alene findes blot i* erom *H. Hund. I,* 25, *der dog ikke er Skrivfeil; se Eg. lex. poët. under* erum *og* -umk *og SnE. I,* 242, 5, *hvor to Hskrr. har Form med blot* m: erom, erum.

En horizontal, ret eller paa forskjellig Maade krummet Streg over en Vokal betegner enten m *eller* n, *hvorpaa her skal nævnes nogle Eksempler, hvorved Stregen gjengives ved cursiv* m *eller* n: 1) nam *Völund.* 2; Scamt *H. Hund. I,* 10; heim *Alv.* 1; komin *H. Hund. I,* 7; gvmnom *H. Hund. I,* 7; þrammvn *Atlam.* 17; 2) neþan *Völund.* 37; andvanr *H. Hund. I;* 5; en *H. Hjörv.* 8; fvndo *Völund. S.* 163*a*. *Undertiden kan man være i Tvil, om Stregen betegner* m *eller* n: morgō *betegner i Vaf.* 38 morgom, *men i H. Hund. II,* 30 *sikkert* morgon, *og paa sidste Maade bör man vist ogsaa forstaa det i H. Hund. II,* 12, *se Tillæg; i Sig. III,* 37 *maa* hvorfō *læses som* hvorfon, *ikke som* hvorfom. *Ikke sjelden er horizontal Streg sat over en Vokal, hvor nöiagtigere skulde skrives dobbelt* m *eller dobbelt* n, *men jeg har aldrig gjengivet Stregen ved dobbelt* m *eller dobbelt* n *uden udtrykkelig Bemærkning; saaledes* frā *Völund.* 18 = fránn.

ᵚ *over Linjen betegner enten* ra *eller* va, *samt* ar *to Gange i Ordet* var.

En Kröl eller Hage ᵓ *over Linjen bruges först og fremst som Forkortningstegn for* er; *ogsaa hvor nöiagtigere skulde skrives* ęr: *jeg har da for Tydeligheds Skyld skrevet cursiv* ęr *f. Eks.* vęrir *Lok.* 54, *da* ę *oftest bruges, hvor Ordet skrives helt ud* (*saaledes netop i Lok.* 54 vęrir); *paa samme Maade har jeg gjengivet Tegnet i H. Hund. II,* 17: męr, *ligesom Hskr. har* męr *i V.* 18; *i Guðr. hv.* 7: fęrþi. *Ogsaa bruges dette Forkortningstegn uden* r *efter, hvor nöiagtig skulde skrives* err, *saaledes i* verra *Háv.* 11; *i Ordet* hverr *ofte* (10 *Gange*), *dog skrives dette Ord ligeledes ganske almindelig* hverr, *én Gang* (*Háv.* 18) hverr; *Forskjellen er altsaa kun graphisk. I Udlyden ved ubetonet Stavelse har jeg gjengivet dette Forkortningstegn ved* ir, *ikke ved* er, *da Hskr. oftest har* ir, *hvor der skrives fuldt ud. I enkelte Tilfælde bruges denne Kröl over Linjen til at betegne* r, *saaledes ofte i* er, ero, *hvor Tegnet ingen Misforstaaelse kan volde, samt én Gang i* strengt *H. Hjörv. S.* 171*a*; *sjælden bruges det for* r *i Udlyden efter Konsonant, hvor det let kan forvilde: saaledes bör det forstaas i* grindr *Háv.* 78 (*jfr. Tillæg*); dreckr *Háv.* 137 (*jfr. Tillæg*); þyrstr *Lok.* 6; *ligesaa er vel* comᵓ *Vaf.* 7 = komr (*Indic.*). *Ogsaa kan dette Forkortningstegn i sidste Stavelse bruges for* ar *i et Ord, som ofte gjentages og ved hvilket Udfyldningen forstaar sig af sig selv: saaledes i* iotnar *Alv.* 16; svmar 2 *Gange Fáfn.* 13 (*i samme Linje skrevet fuldt ud* svmar); Qlrvnar *Sigrdr.* 7, *hvor det er feilagtigt at oplöse* Qlrvnir; *ofte i Navnet* gvnar *o. s. v. Ligeledes bruges Kröl over Linjen som Forkortningstegn for andre Slutningsstavelser, hvori* r *forekommer efter en Vokal, naar Udfyldningen forstaar sig af sig selv, saaledes for* vrþr *i* Sigvrþr *S.* 204*a*, *L.* 5 *og oftere.*

Forkortningstegnet ᵚ *over Linjen har jeg oftest gjengivet ved* vr. *Det bruges mest i Endestavelser, saaledes hvert Öieblik i Navnet* Sigurðr; *ligeledes i Casus obliqui af* bróðir, dóttir, faðir, móðir, systir; *disse har jeg* 26 *Gange fundet*

skrevne fuldt ud med vr (ur), men kun 7 Gange med or; videre i Ordene fjöturr, som skrives fuldt ud fiotvr Háv. 149, fiotvrs Völund. 24, og jöfurr, som i Acc. skrives iofvr H. Hund. II, 16; undertiden bruges dette Forkortningstegn i Nom. Acc. pl. af Femininer paa a, hvor or er det sædvanlige, naar Ordet skrives fuldt ud: beitor Hým. 17 (2 Gange); igdor Fáfn. S. 225b; her har jeg ikke været conseqvent i Gjengivelsen. Sjælden bruges Tegnet i Stammestavelser, og betegner da regelret vr (ur), saaledes i þor. Þrym. 25. 30. 31, forkortet for þvrsa; i sporþi Skirn. S. 96b. Samme Forkortningstegn er brugt i sporn Háv. 80 (jfr. Anm.), sporia Grip. 8, hvilket vel snarest kun er graphisk forskjelligt fra spyrr, spyria; ogsaa i spor Sigrdr. S. 228, hvor man kan være i Tvil, om det betyder spvrþi eller spyrr. Endelig finde vi det i det vanskelige uborno (en liden Prik under b, der mulig har Betydning) Fáfn. 5, hvor det, som jeg nu troer, neppe bör oplöses or eller rv, da vi i R intet Eksempel har paa en saadan Brug i Stammestavelser.

Horizontal Streg over q betegner ve; for Tydeligheds Skyld har jeg gjengivet den ved vę i at q̄þō H. Hjörv. 7 og q̄mi Atlam. 2.

Endnu skal tilföies noget om enkelte Ord, som ofte eller altid skrives forkortet i Skindbogen.

Ordet for „eller“ skrives oftest eþ', ogsaa ęþ' H. Hjörv. 27; eþ Skirn. 31; Grip. 22; eð Háv. 86; dette har jeg gjengivet ved eþa, ęþa, eða, ti R har eþa Háv. 136; Hamð. 22; eða Háv. 67; H. Hund. II, 38; ęða Lok. 7; derimod er ingensteds skrevet eþr, eðr.

eigi skrives fuldt ud Grip. 47, og derefter er den forkortede Skrivemaade ēg, ēg oplöst.

I R er skrevet fuldt ud fyr Vspá 1; Vspá 36; Grim. 22; H. Hund. II, 8; Sinf. S. 203a, dog paa intet af disse Steder med Prik over y; þyr Lok. 14, L. 1 skrevet feil for fyr; f^v yr Atlakv. 41 med dobbelt Betegnelse for yr; derimod fv́r (Stregen over v usikker) blot Alv. 25. Naar Ordet, hvilket er almindeligst, skrives f^v eller (i Hárb. 1) f́, saa bör altsaa dette oplöses fyr, ikke fvr, saameget mere som v over Linjen ellers i R kan betegne y med r foran (se S. X f.). Paa samme Maade er i andre gamle Hskrr., f. Eks. Morkinskinna, Ordet snart skrevet f^v, snart fuldt ud fẏr. R har ogsaa den længere Form fyrir Háv. 56; fyrir Grimn. 54; Skirn. 34; Lok. 15; H. Hund. II, 2; H. Hund. II, 19; Atlam. 64. Det er feilagtigt, naar det i Munchs Udgave S. XIV siges, at der i R gjöres den Forskjel, at fyr bruges, naar Ordet staar som Præposition foran det deraf styrede Ord, men derimod fyrir, naar det kommer efter samme eller staar absolut: paa den ene Side kan fyr bruges ogsaa, naar det kommer efter det styrede Ord eller staar absolut, og paa den anden Side kan fyrir staa som Præposition foran det deraf styrede Ord.

Dativ af hann skrives oftest h'ō, i Háv. 44 h'ǫm; dette er oplöst i Overensstemmelse med Skrivemaaden hanom Vspá 41; Fáfn. 33; Brot af Sig. 17; hánom Hým. 11; Atlam. 89.

heimi er ofte skrevet hēi; ligeledes synes heıō H. Hund. I, 46 at skulle betegne heimom.

h. kan baade betegne hét, som Völund. S. 163a, L. 3, og heitir, sammesteds L. [illegible] i Alv. 18 bör det oplöses heita, hvilken Form er skreven fuldt ud i V. 17.

Ordet for „Himmel“ skrives i Nomin. hiṁ Vspá 3; Vspá 50; Vaf. 21; Alv. 11; Oddr. 17, ligesom i Accus. og som förste Sammensætningsled; i Nom. himī Vaf. 20; Alv. 12. Derfor burde kanske Ordet ogsaa i Nomin. skrives fuldt ud himin, ikke, som jeg i Alv. har gjort, himinn; i Nyisl. heder dette Ord ligeledes himin i Nomin., medens inn ellers bruges hvor det bör staa, som i drottinn, heiðinn (Gislason Forml. S. 33). Dog finder man i R ogsaa komī

60; Sásc Atlam. 36. 2) zc: setzc *Skirn. S. 90a;* trvázc *Skirn.* 5; siazc *H. Hjörv. 12;* stoþvzc *Sinf. S. 202a*; sézc *Sig. III, 33*; fellzcaþ *Atlam. 6*; hrædzc *Atlam. 49*; *jfr.* hvggiszc *Atlam. 35.* (lezc *Atlam. 75 for* letsc.) *3)* z, *hvilket er den hyppigste Skrivemaade:* fannz, gęttvz, hvílaz, treystiz, kǫmiz; hamaz (*Præt. Pcp.*) *H. Hjörv. S. 172b*; bariz *H. Hund. II, S. 193*; lez, qvaz; þicciz (*2 Ps. Pl.*) *Sig. III, 39.* 4) st, *kun i* erost *Háv. 41* (*rimelig ved Indflydelse af det paafölgende Ord* lengst); leztaþv *Lok. 47* (*jfr.* sizt *for* síz).

I den ligeledes ved Tilslutning af et Pronomen opstaade Verbalendelse mk (umk) *skriver* R *almindelig* mc (omc, vmc), *dog ogsaa* mz (omz, vmz): þottomz *Háv. 99*; þottvmz *Háv. 47. Guðr. II, 12, 37. Oddr. 33*; þicciomz *H. Hund. II, 40*; gorþvmz *Hamð. 28* (*i samme Vers* hvottvmc). m *alene findes blot i* erom *H. Hund. I, 25, der dog ikke er Skrivfeil; se Eg. lex. poët. under* erum *og* -umk *og SnE. I, 242, 5, hvor to Hskrr. har Form med blot* m: erom, erum.

En horizontal, ret eller paa forskjellig Maade krummet Streg over en Vokal betegner enten m *eller* n, *hvorpaa her skal nævnes nogle Eksempler, hvorved Stregen gjengives ved cursiv* m *eller* n: *1)* nam *Völund. 2*; Scamt *H. Hund. I, 10*; heim *Alv. 1*; komin *H. Hund. I, 7*; gvmnom *H. Hund. I, 7*; þrammvn *Atlam. 17*; *2)* neþan *Völund. 37*; andvanr *H. Hund. I; 5*; en *H. Hjörv. 8*; fvndo *Völund. S. 163a. Undertiden kan man være i Tvil, om Stregen betegner* m *eller* n: morgō *betegner i Vaf. 38* morgom, *men i H. Hund. II, 30 sikkert* morgon, *og paa sidste Maade bör man vist ogsaa forstaa det i H. Hund. II, 12, se Tillæg; i Sig. III, 37 maa* hvorfō *læses som* hvorfon, *ikke som* hvorfom. *Ikke sjælden er horizontal Streg sat over en Vokal, hvor nöiagtigere skulde skrives dobbelt* m *eller dobbelt* n, *men jeg har aldrig gjengivet Stregen ved dobbelt* m *eller dobbelt* n *uden udtrykkelig Bemærkning; saaledes* frā *Völund. 18* = fránn.

ᵒᵒ over Linjen betegner enten ra *eller* va, *samt* ar *to Gange i Ordet* var.

En Kröl eller Hage ⁵ *over Linjen bruges först og fremst som Forkortningstegn for* er; *ogsaa hvor nöiagtigere skulde skrives* ęr: *jeg har da for Tydelighedś Skyld skrevet cursiv* ęr *f. Eks.* vęrir *Lok. 54, da* ę *oftest bruges, hvor Ordet skrives helt ud* (*saaledes netop i Lok. 54* vęrir); *paa samme Maade har jeg gjengivet Tegnet i H. Hund. II, 17:* męr, *ligesom Hskr. har* męr *i V. 18; i Guðr. hv. 7:* fęrþi. *Ogsaa bruges dette Forkortningstegn uden* r *efter, hvor nöiagtig skulde skrives* err, *saaledes i* verra *Háv. 11*; *i Ordet* hverr *ofte* (*10 Gange*), *dog skrives dette Ord ligeledes ganske almindelig* hverr, *én Gang* (*Háv. 18*) hverr; *Forskjellen er altsaa kun graphisk. I Udlyden ved ubetonet Stavelse har jeg gjengivet dette Forkortningstegn ved* ir, *ikke ved* er, *da Hskr. oftest har* ir, *hvor der skrives fuldt ud. I enkelte Tilfælde bruges denne Kröl over Linjen til at betegne* r, *saaledes ofte i* er, ero, *hvor Tegnet ingen Misforstaaelse kan volde, samt én Gang i* strengt *H. Hjörv. S. 171a*; *sjælden bruges det for* r *i Udlyden efter Konsonant, hvor det let kan forvilde: saaledes bör det forstaas i* grindr *Háv. 78* (*jfr. Tillæg*); dreckr *Háv. 137* (*jfr. Tillæg*); þyrstr *Lok. 6*; *ligesaa er vel* com⁵ *Vaf. 7* = kømr (*Indic.*). *Ogsaa kan dette Forkortningstegn i sidste Stavelse bruges for* ar *i et Ord, som ofte gjentages og ved hvilket Udfyldningen forstaar sig af sig selv: saaledes i* iotnar *Alv. 16*; svmar *2 Gange Fáfn. 13* (*i samme Linje skrevet fuldt ud* svmar); Ǫlrvnar *Sigrdr. 7, hvor det er feilagtigt at oplöse* Ǫlrvnir; *ofte i Navnet* gvnar *o. s. v. Ligeledes bruges Kröl over Linjen som Forkortningstegn for andre Slutningsstavelser, hvori* r *forekommer efter en Vokal, naar Udfyldningen forstaar sig af sig selv, saaledes for* vrþr *i* Sigvrþr *S. 204a, L. 5 og oftere.*

Forkortningstegnet ꝰ *over Linjen har jeg oftest gjengivet ved* vr. *Det bruges mest i Endestavelser, saaledes hvert Öieblik i Navnet* Sigurðr; *ligeledes i Casus obliqui af* bróðir, dóttir, faðir, móðir, systir; *disse har jeg 26 Gange fundet*

Skriveren sat Prik eller Prikke derunder. Af og til er ogsaa noget, som först feilagtig var skrevet, udraderet. Dog er det ikke sjælden vanskeligt at skjelne mellem hvad der er udraderet og udslidt, ligesom der er flere Eksempler paa, at Ord eller Bogstaver, som staa med rette, uden Grund ere udraderede.

For at give en Forestilling om Bogstavformerne i R *meddeles bag i denne Udgave efter Antiq. Russes 1ste Bd., Pl. I, et Facsimile af de 6 nederste Linjer paa fol. 33b (Guðr. I, V. 9—12). I nederste Linje er i dette indkommet den Feil, at Prik mangler over* t *i* þot.

Denne Skindbog giver os ikke en Optegnelse af Kvæder umiddelbart efter mundtlig Meddelelse, men en Afskrift af et ældre Haandskrift; ti kun paa denne Maade kan mange af de deri forekommende Feil forklares. Sammenlign siden om A. *Derimod er det tvilsomt, om* R *er Afskrift efter et eneste ældre Haandskrift af samme Omfang, eller om det grunder sig paa én Hovedkilde, men ved Siden deraf enkelte Stykker fra andre ældre Haandskrifter ere optagne. For den sidste Mening taler, om end ikke afgjørende, den i* R *meddelte Tekst af Helg. Hund. II. Ti efter at her Samtalen mellem Gudmund og Sinfjotle er omtalt paa det Punkt i Fortællingen, hvor den hører hjemme, med Henvisning til det første Digt om Helge og med Anførsel af et Vers, der væsentlig overensstemmende findes i dette Digt, saa indskydes siden, efter at Hodbrodds Død er meddelt, 6 Vers, der meddele Samtalen mellem Gudmund og Sinfjotle i en anden, fra Helg. Hund. I mer forskjellig Form (se S. 195). Her er utvilsomt forskjellige Kilder benyttede, om end ikke nødvendig først af den, der har skrevet* R.

Bogen blev af Brynjólfr Sveinsson, der 1639 var bleven Biskop i Skálaholt, funden paa Island, ikke mange Aar efter hans Tiltrædelse[1]*. At det netop var i 1643, har man vel sluttet deraf, at Bispen selv nederst paa første Side har skrevet dette Aarstal med sit Navnemærke* ꝉ *(d. e. lupus loricatus) foran. Men vi faa ikke vide, hvor, hos hvem og hvorledes Bogen blev funden. Brynjólfr lod den afskrive af Jón í Oddgeirshólum paa Pergament og tilføiede selv paa denne Afskrift Titelen:* Edda Sæmundi multiscii, *som er bleven almindelig. Afskriften fik siden Torfæus*[2]*); den synes nu at være tabt. Bispen nedsendte*

---

[1]) *Stephanius, Notæ uberiores in historiam Danicam Saxonis Grammatici (Sorae 1645) p. 93: „docet utraque Edda, & illa genuina Rhytmica Sæmundi Sigfusoni, vulgo Frodæ, vel Polyhistoris dicti, quam non ita diu è latebris eruisse præ se fert M. Brynolfus Svenonius; & vulgatior Snorronis Sturlonij..“*

[2]) *Se Arne Magnussen i Edda Sæmund. ed. AM. I, p. VII; Catalog over Torfæus's Hskrr. med Arnes Haand (Cod. AM. 435b. 4°, p. 44). Guðbr. Vigfússon formoder, at denne Afskrift brændte i 1728.*

til Kjøbenhavn, sandsynlig som Forœring til Kong Frederik den Tredje, den gamle Skindbog, der blev indlemmet i det kongelige Bibliothek[1]). *Torfœus har nederst paa fol. 32b skrevet* hjer vantar vid heilræde Brynhilldar ✱ (*tætved er udraderet noget, som syntes skrevet med lidt ældre Haand*); *og øverst paa fol. 33a har han skrevet* ✱ λογος ακεφαλος. *Øverst paa første Side af det næstsidste af de 8 tomme Blade staar med ny Haand:* her vantar micit i.

Et Brudstykke af et Haandskrift, der har indeholdt samme Digtsamling i en noget forskjellig Form, foreligger i den paa Island skrevne Membran No. 748. 4° i den arnamagnœanske Samling paa Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn, her i Udgaven betegnet ved A. *Arne fik Bogen fra Bœr í Flóa paa Sønderlandet. Kun de 6 første Blade høre til Digtsamlingen.*

Ligesom i R *er her overalt skrevet fortløbende. Begyndelsen af et nyt Digt er betegnet ved rød Overskrift og stor rød Initial; Begyndelsen af et nyt Vers ved stor sort Initial. Der er 29 Linjer eller deromkring paa Siden. Begyndelsen af Skindbogen mangler; det første levnede Blad begynder inde i* Hárbarðsljóð *med Ordene* miña værka þꝩ ær allir menn of sæ. (*V. 19, L. 7*).

Haandskriftet indeholder Hárbarðsljóð *fra nysanførte Ord af fol. 1a—fol. 1b, L. 17* (*Udg. S. 99, sidste Linje—S. 104*).

balldrs drꝩmar *1b, 18—2a, 11* (*Udg. S. 135—138*).

Skirnis mal *2a, 11—2b nederst* (*Udg. S. 90—S. 94, V. 27, L. 8*). *De sidste Ord paa fol. 2b er* eñ frani ormr með firvm. *Efter dette Blad er Lacune, hvorved Slutningen af* Skírnismál *er tabt.*

Det følgende levnede Blad begynder inde i Vafþrúðnismál *med Ordene* æði dvgir (*V. 20, L. 2*), *og dette Digt er bevaret til Enden: 3a—3b, 10*** (*Udg. S. 67—74*). *Derpaa følger*

fra hrꝩðvngi konvngi *3b, 9***—4a, 16* (*Udg. S. 75—S. 76b, L. 39*).

grimnis mal *4a, 17—5b, 6*** (*Udg. S. 76b, V. 1—S. 88*).

hymis kviða *5b, 6***—6b, 4*** (*Udg. S. 105—112*).

fra niðaði konvngi: *de tre nederste Linjer paa fol. 6b* (*Udg. S. 163a*).

Efter fol. 6b er igjen Lacune, hvorved vi har tabt alt, hvad Skindbogen foruden det nævnte har indeholdt af Digtsamlingen.

Den største Del af Haandskriftets øvrige Indhold vedkommer Snorra Edda og er trykt i den AM. Udgave af SnE. II, p. 397—494. Deraf at Haandskriftet nederst paa fol. 6b har Begyndelsen af den prosaiske Indledning til Völundarkviða, maa vi slutte, at det ogsaa har indeholdt heroiske Digte, og da vel rimelig tildels de samme

---

[1]) *Edda Sæm. ed. AM. I, p. VIII.*

som R. *Da det ikke er sandsynligt, at en hel Række af Gudekvæder har fulgt efter Völundarkviða, saa tør vi ogsaa slutte, at de indbyrdes sammenhørende to Blade 1—2 af* A *med rette stilles foran fol. 3—6, der ligeledes indbyrdes høre sammen.*

Dette Haandskrift maa være noget yngre end R *og er rimelig skrevet i Begyndelsen af 14de Aarhundred*[1]). *Det er i Udgaven lagt til Grund ved* Vegtamskviða *eller* Baldrs draumar; *ved de øvrige Digte er det benyttet saaledes, at jeg derfra har optaget i Teksten de Læsemaader, som jeg holdt for rettere eller alderdommeligere end de, der fandtes i* R. *I Anmærkningerne ere alle andre Afvigelser fra* R *anførte med Undtagelse af de blot og bart orthographiske; dog ere ogsaa saadanne nævnte, naar jeg troede, at de mulig kunde have nogen Betydning for Tekstkritiken. Om de Regler, efter hvilke Stykker af dette Hskr., ligesom af de i det følgende nævnte Skindbøger, ere aftrykte, henvises til hvad ovenfor er sagt ved* R.

Skrivemaaden i Skindbogen vil man kunne se af Aftrykket af Vegtamskviða og af de i Anmærkningerne fra dette Hskr. anførte Ordformer, samt af SnE. II, 397—494; jeg holder det for unødvendigt at omtale den nærmere. Det kan her nævnes, at Krøllen ˀ *over Linjen efter en Konsonant i Slutningen af et Ord kan betegne* r: þytr *Grím. 21;* dʳpr *ɔ:* drýpr *Grím. 26;* vinr *Hým. 6; rimelig ogsaa* þvndr *Grím. 21; herpaa var jeg i Anm. til disse Steder endnu ikke bleven opmærksom.*

A *har i det hele yngre Sprogformer end* R; *jeg skal nævne endel spredte Eksempler:* v, vm *er det almindelige i Endelser,* o, om *sjældent;* œ *er blevet til* æ (ę, è); *Stammevokalen i* søkkvask, gløggr *betegnes ved* ǫ. *Der skrives* igægnvm, frerinn, gerva, *ikke* igognom, frǫrinn, gorva; dyra, dyrvm, *ikke* dvra, dvrom; gvði *Grím. 38, dog* goði *i 39;* giǫrfvm *Hým. 6,* giǫrr *Hým. 38;* bæar *Hým. 26. 27, dog ogsaa* bœia *Grím. S. 75b;* iovm *Grím. 30, ikke* iom; son *Grím. 2, Hým. 11,* vin *Hým. 26, hvor* R *har bevaret Nominativsmærket;* rvndit *Hým. 32 for* hrundit; þer *Hým. 38 for* er; var *Skírn. 17 for* ór, varv *Hým. 33 for* óro; líkr *Hým. 2 for* glíkr. *ꝼ er den almindelige Skrivemaade for Præpositionen,* fyrir *Hým. 88.* þǫktv *Grím. 6,* þaktr *Grím. 15,* sǫktiz *Hým. 24 med* t, *ikke med* þ; Fiꜹlld *Vaf. 44,* ǫldr *Hým. 39,* dæmdag *Hárb. 30,* vndi *Hárb. 30 med* d, *ikke med* þ *eller* ð. *Ogsaa hvor* R *har bevaret Endelserne* omc, azc, *har* A vmz (umz), az. *Det enklitiske* ek *har* A *sjældnere bevaret end* R, *saaledes har* A gladda æc *Hárb. 30;* barða æc *Hárb. 36;* fræistaða *Vaf. 44;* vera *Grím. 1; var Grím.*

---

[1]) *neppe tidligere. „seculo XIV. ineunte vel antea exaratum" SnE. ed. AM. I, p. VIII.*

50. *Hárb. 40;* hafða *Hárb. 39, hvor* R *har* gladdac, barþac, freistaþac, berac, varc, hafdac; *dog Grím. 52* sagðat A = sagðir R. A *skriver* dæilldag *Vaf. 55;* dæmdag *Hárb. 30, hvor* R *har* deildac, dǫmþac, *dog Hárb. 23* varðak A = bardag R, *Hárb. 24* fylgdag AR, *Hárb. 24* sættak A = sęttac R. *I Skírn. 20 skriver* A m ænkis, R maNzcis; *Skírn. 24* A manz ænskis, R maNzcis.

Men naar vi sé bort fra Sprogformernes Ælde, maa begge Haandskrifter siges at være væsentlig lige gode; i de enkelte Tilfælde, hvor de afvige fra hinanden, har snart det ene, snart det andet bevaret det ægte og oprindelige. Vi har i R *og i* A *ikke indbyrdes uafhængige Optegnelser af to forskjellige Mænd, der hver for sig nedskrev Digtene, som de havde hørt dem i Folkemunde; men begge Haandskrifter stamme utvilsomt (for de Digtes Vedkommende, som findes baade i det ene og det andet) fra én og samme skriftlige Kilde, dog ikke umiddelbart, men gjennem flere Mellemled. Tilstrækkeligt Vidnesbyrd herom give allerede de saagodtsom ordret overensstemmende prosaiske Stykker i flere Digte (Grímn., Skírn., Völund.). Men det er ogsaa tydeligt af andre Omstændigheder: de følges ofte ad ved tilfældig Omskiftning i Skrivemaaden, saaledes har i Grím. 45 begge i L. 6* ęgis, *i L. 7* ægis; *i Hárb. 24 begge i L. 2* fylgdag, *i L. 4* sęttac R, *ligesom* sættak A; *Hárb. 48, L. 3 begge* mvntv, *men Hým. 26* Mvndo R, Mvndv A. *De have mange Feil tilfælles, hvoraf nogle ikke vel kan forklares uden som Afskriverfeil; saaledes synes paa følgende Steder, hvor begge Hskr. stemme overens, Teksten feilagtig: Vaf. 27, L. 4—6 mangler; Vaf. 31, L. 4—6 mangler; Vaf. 34, L. 2 f. d. e.* fróðan *for* svinnan; *Grím. 17, L. 6* oc *for* at; *Grím. 18, L. 6* vito (vitv) hvat *for* vito við hvat; *Skírn. 1, L. 1—2 Stavrim mangler; Skírn. 7, L. 2* sem manni A, er maN R *for* manni; *Skírn. 12, L. 3 mangler; Hárb. 22, L. 4 og 36 mangler* þá; *Hárb. 44, L. 3* skǫgvm A, scogom R *for* hangum; *Hárb. 45, L. 3* scoga R, skoga A *for* hanga. *Ved gjentagen Afskrivning ere dog flere Afvigelser fremkomne, til hvilke vi ikke altid kan paavise Anledningen; vi sé saaledes, at Digtenes Rækkefølge tildels er forskjellig i de to Hskrr., uden at vi kan slutte, i hvilken Orden de har fulgt paa hinanden i Stammehskr. Da Völundarkviða i* A *følger umiddelbart efter Hýmiskviða, saa maa Lokasenna enten aldeles have manglet i dette Hskr. eller ogsaa den prosaiske Indledning have havt nogen anden Form end i* R, *ti Ordene* sem nú er sagt *(L. 4) kan kun staa, naar Hým. er det umiddelbart foranstaaende Digt. Jeg finder ikke noget Spor til, at Teksten i* A *ved de Digte, som ogsaa findes i* R, *foruden den for begge disse Hskrr. fælles Kilde skulde forudsætte ved Siden*

deraf Benyttelsen af et andet ældre Hskr. (*ti af Linjen* sem brimir sverða *S. 85b kan dette ikke med Sikkerhed sluttes*); *men* Baldrs draumar *er vel hentet fra en anden Kilde, ti havde dette Digt staat i Stammehskr. for* R *og* A, *saa vilde det neppe mangle i* R.

Disse to Skindbøger ere de to eneste bevarede Haandskrifter, ældre end 17de Aarhundrede, der indeholde en Samling af de mythisk-heroiske Kvæder, som her udgives; dog give andre gamle Skrifter, som senere skal omtales, Kundskab om andre lignende Samlinger eller om andre Recensioner af samme Samling. Et af de forhen nævnte Digte findes alene for sig fuldstændig afskrevet i et gammelt Haandskrift.

Af Völuspá *er der nemlig en Afskrift, som er trykt her i Udgaven S. 19—26, i det Stykke af* Hauksbók, *som findes i den Arnamagnæanske Samling No. 544, 4°; denne Afskrift ligesom Hauksbók idethele har jeg betegnet ved* H. *Om dette mærkelige Haandskrift gives udførlig Underretning af P. A. Munch i Ann. f. nord. Oldk. 1847, navnlig S. 180—198; af Jón Sigurðsson i Antiq. Tskr. 1846—1848, S. 108—115; af Guðbrandr Vigfússon i Biskupa ss. I, S. XI—XIX, og af Jón Þorkelsson i Fortalen til Nokkur blöð úr Hauksbók, Reykjavík 1865. Af de gjennem disse Afhandlinger meddelte Oplysninger skal her fremhæves, at Haandskriftet, som for største Delen er skrevet med Hauk Erlendssøns egen Haand, er kommet fra Vestfjordene: Arngrímr Jónsson fik Bogen fra Ögr i Ísafjarðarsýsla; vest i Island synes ogsaa Hauk selv og Teit Paalssön, der i 14de Aarhundred eiede Bogen, at have boet. Afskriften af Völuspá er 7de Stykke af Skindbogens Indhold, som Arne Magnussön opregner det (6te Stykke er Delineatio urbis Hierosolymorum); den er ikke skreven med Hauks egen Haand, men af en anden Islænding, efter Jón Sigurðsson neppe senere end 1330. Afskriften indtager omtrent 2¼ Side; den begynder med tredje Linje paa Siden; gammel Overskrift mangler. Paa samme Side staa øverst to Linjer, som Jón Sigurðsson har læst saaledes:* þar ... sionvm ok rioða með keflit allt ok rist .... krossin með keflis endanvm ok vigðu siðan | ...... ser (?) g.. gv in nomine patris. *Han bemærker derom: „Hvortil denne Stump hører, véd jeg ikke. I Cod. AM. 281. 4° [hvori findes Stykker afskrevne efter Hauksbók paa en Tid, da denne var fuldstændigere end nu] finder jeg det ikke; det lader kun til at der berettes om nogle Indvielses-Ceremonier. Altsaa maa vel næste Blad foran Völuspá være tabt.“*

Pergamentet er paa de tre Sider i H, *hvor Völuspá er afskreven, meget slidt og mørkt, saa at mange Bogstaver og hele*

Ord i Afskriften nu ere meget vanskelige at læse eller endog ulæselige. Jeg har søgt nøiagtig at angive, hvad der er tvilsomt, men det tør vel være, at gjentaget Eftersyn af skarpe og øvede Öine ogsaa paa andre Steder vil kunne rette min Læsning. Navnlig er det meste af de 3 nederste Linjer paa anden Side saagodtsom ulæseligt. Bag i Udgaven meddeles en Kopi af de 4 nederste Linjer (46, 7 fra friggiar. 47. 48. 49), i hvilken Originalens Bredde gjengives, saa at man kan sé, hvor stort Rum det, som nu er ulæseligt, har indtaget; derimod gjør denne Kopi ikke Krav paa nøiagtig at gjengive Bogstavformerne i H.

Der er mange og væsentlige Forskjelligheder mellem de to Afskrifter, vi har af Völuspá som Helhed; hver af dem har bevaret mange ægte Stropher, Linjer og enkelte Udtryk, som i den anden ere tabte eller forviskede; ogsaa i Versenes Rækkefølge afvige de meget fra hinanden. Dette vil man tydelig sé ved følgende Sammenligning, i hvilken jeg oftere ikke har taget Hensyn til den forskjellige Inddeling af Stropherne.

R Strophe	H Strophe	R Strophe	H Strophe
1—20	1—21	43	31
21—25	26—29	44	37—38
26—28	22—24	45	39—40,1—4
29—34	mangler	46—48	42—44
35,1—4	mangler	49	41
35,5—8	30,5—8	50—51	45—46
36	mangler	52	mangler
37—38	34—35	53	jfr. 48—49
39—40	25	54—61	50—57
41—42	32—33	62	59

Særlig mærkes, at R 7,3—4; 15,9—10 mangle i H.

Derimod mangle H 7,3—4; 11,5—6; 13,5—8; 30,1—4; 36; 38,3—4; 40,5—8; 47; 48,1—4 (bortsét fra andre Afvigelser i denne Strophe); 53,5—6; 58 i R.

Paa enkelte Steder har de to Afskrifter Udtryk, der svare til hinanden i Mening, men som i Lyd og Træk gaa vidt fra hinanden; jvfr. saaledes 40,1 Austr sàt R med Austr býr H; 44,5—6 fjölð veit hon frœða, fram sé ek lengra R med: framm sé ek lengr, fjölð kann ek segja H; 56,3—4: gengr Óðins sonr við úlf (skulde hede orm) vega R med: man (?) Óðins sun ormi mœta H.

Disse store Forskjelligheder synes at vise, at de to Afskrifter udspringe fra forskjellig Tradition, og ikke stamme fra samme skriftlige Kilde. Dog ere Afskrifterne i R og H nærmere beslægtede med hinanden end de hver for sig ere med de Afskrifter

af enkelte Vers af Völuspá, som foreligge i 3 Hskrr. af Snorra-Edda (se om disse nedenfor). Herpaa skal anføres nogle Eksempler, hvorved Tallene have Hensyn til den først trykte Tekst af Völuspá og „a" betegner RH, *„b" Afskrifterne af SnE. 3,2. a.* þar er Ýmir bygði; *b.* þat (þar U) er ekki var. *5. a. L. 9—10 foran L. 7—8. b. L. 7—8 foran L. 9—10. 12,7. a.* Reginn. *b.* Rekkr. *13,4.* Hanarr. *b.* Hár *eller* Hárr. *15,2. a.* Dólgþrasir. *b.* Dólgþvari. *15,3. a.* Haugspori. *b.* Hugstari. *15,4.* hlęvangr R; hlevargr H. *b.* hleðiolfr rW; hleiþolfr U. *15,5—6 kun i b; mangler i a. 16,3. a.* Fjalarr. *b.* Falr. *19,3. a.* ausinn. *b.* hëilagr. *38,1. a.* sa hon R; sier hon H. *b.* veit ek. *39,1. a.* Sá (Ser H) hon þar. *b.* Skulu þar. *39,7. a.* svg R; savg H. *b.* kvelr. *57,1. a.* ter sortna. *b.* mun sortna. *64,1. a.* sér hon. *b.* veit ek; *det samme Forhold i 55. 56. Herimod kan ikke Enkeltheder veie op, som at i 11,9* W *ligesom* RH *har* Ái, *medens* rU *har* Óinn, *der maa være det rette, da* Ái *siden nævnes; at* H *i 40,1 har* býr *ligesom Codd. af SnE., medens* R *har* sat; *at* H *og Codd. af SnE. i 50,7 har* niðfölr, R neffölr. *Navnlig maa det mærkes, at* R *og* H *har endel Feil tilfælles; saaledes i 11,9.* Ái *for* Óinn; *13,4* Hanarr *for* Hannarr; *13,10* Eikinskjaldi, *der rimelig er feilagtigt; 15,5—6 mangler i begge; 17,1* þriar *for* þrír; *24,7* vigspá *for* vigská; *enkelte af disse Feil kan være indkomne allerede ved Digtets mundtlige Forplantning; men andre, især* þriar *for* þrír, *synes at give et Vink om, at uagtet de to Afskrifters Tekster i det væsentlige grunde sig paa to forskjellige, om end beslægtede, Optegnelser efter mundtlig Tradition, saa er dog ved Siden heraf i den ene af dem benyttet en Optegnelse, der har stammet fra samme skriftlige Kilde som den anden Afskrift.*

Et Par Kvæder, der maa siges at være ensartede med de i den gamle Samling optagne og som derfor nyere Afskrivere og Udgivere med rette har forenet med disse i én Samling, findes alene for sig afskrevne i gamle Skindbøger:

Rígsþula (*Navnet* Rígsmál *bør forkastes, se Tillæg til Digtet*) *findes paa et Blad i Cod. AM. 242 fol. Denne Skindbog, der i Udg. er mærket ved* W, *codex Wormianus, Orms-Edda, eiedes tidligere af Arngrímr Jónsson, der gav den til Ole Worm (Catal. codd. perg. quos ... possidet Arnas Magnæus, cod. AM. Nr. 435 a. 4°. vita Sæmundi i Edda Sæm. ed. AM. I, XVI). Haandskriftet, hvori der er mange Lacuner, vedkommer forøvrigt Snorra Edda; det er, ligesom alle Hskrr., efter hvilke Digtene i den saakaldte Sæmundar Edda ere udgivne, skrevet af en Islænding og er rimelig fra Midten af 14de Aarh. (SnE. ed. AM. II, p. VI). Digtet (Udg. S. 141—149) begynder øverst paa Siden uden Overskrift; det strækker sig over begge Bladets Sider, saa at*

ogsaa anden Side er fuldt beskreven, og intet tydende paa, at Digtet der er sluttet. Følgende Blad mangler nu, og paa dette har Digtet sikkert været fortsat; ligesaa mangler nærmest forudgaaende Blad. Vi har i dette Hskr. ikke første Optegnelse af Rígsþula efter mundtlig Tradition, men Afskrift efter et ældre Hskr.; dette viser f. Eks. Skrivfeilene i V. 39. Ligeledes ere alle i det følgende nævnte Digte kun bevarede i Afskrifter efter ældre Haandskrifter.

Hyndluljóð (*Udg. S. 152—162*) *er skrevet i* Flateyjarbók, *No. 1005 fol. i det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn gl. Samling. Haandskriftet er her betegnet ved* F; *da Fortalen til den fuldstændige Udgave af det endnu ikke er kommen, henvises midlertidig til Müllers Beskrivelse i Sagabibl. III, 437—449.* F, *som af Biskop Brynjolv blev erhvervet fra Flatey i Breiðifjörðr, er skreven fra 1387—1395, for største Delen af Præsterne Jón Þórðarson og Magnús Þórhallsson; Hyndluljóð er afskrevet af den sidstnævnte og, da Digtet er tredje Stykke i Bogen og staar paa Spalte 4—5, maa det have været ved 1387. Digtet har rimelig fundet sin Plads i Hskr. paa Grund af sin Forbindelse med de som 7de Stykke optagne Slægtregistre (Flat. I, 24—26), i hvilke ligeledes de navnkundigste Kongeætter føres op til Halvdan den gamle og hans 18 Sønner (Keyser, Efterladte Skrifter I, 247).*

Da R *danner Grundlaget for nærværende Samling, har jeg ved Ordningen af de hidtil nævnte Digte i det hele holdt mig til den. I to Tilfælde var det nødvendigt at afvige fra den gamle Skindbog: at et af de Digte, hvori Thor optræder, Alvíssmál, stilles efter Kvædet om Volund, som dog maa kaldes en Heros, har vist ingen dybere Grund, og derved adsplittes ialfald det sammenhørende; og at Digtet om Helge Hjorvardssøn bør staa foran første Digt om Helge Hundingsbane, er klart. Tillige har jeg, da det syntes ønskeligt at holde sammen de Digte, som hørte til samme Hovedgruppe, ladet Vegtamskviða følge umiddelbart efter de i* R *bevarede Gudekvæder; og herefter er trykt Rígsþula og Hyndluljóð, da disse Digte føre over fra Gudesagnene til de heroiske Sagn. Hvis man ikke vilde binde sig til* R, *kunde man ordne Gudekvæderne paa forskjellige Maader efter forskjellige Synspunkter. Først maatte ialfald stilles Völuspá, som omfattende den hele Mytheverden; da Spaadommen kvædes for Odin, kunde man derfra naturlig gaa over til de Digte, som nærmest ere knyttede til Odin: Hávamál, Vegtamskviða, Vafþrúðnismál, Grímnismál; herefter kunde følge Hárbarðsljóð, hvori Odin (som Haarbard) og Thor træde op imod hinanden; saa de Digte, der nærmest høre til Thorsmythen: Þrymskviða, Alvíssmál, Hýmis-*

kviða, og Lokasenna (skjønt dette sidste fører den hele Gudeflok frem); endelig et Digt fra Freysmythen: Skírnismál.

Jeg har ligeledes beholdt i det hele uden Forandring de i ubunden Stil meddelte Stykker i R, *uagtet de ofte mindre godt passe til Digtene; undertiden kan Forvirringen være forvoldt ved Afskrivere, som i de indledende Stykker foran H. Hjörv. og Sigrdr., men Feilen maa andensteds rimelig hidrøre fra Digtenes Samler, saaledes i Fortællingen foran Lokasenna (se Anm.); i Indledningen til Reginsmál, hvor det fortælles, at Sigurd kaarer sig Hesten Grane, uagtet Gripisspá er indsat foran, hvilket Digt lader Sigurd paa Granes Ryg komme til Griper.*

Vort Kjendskab til mange af de Kvæder om Guder og Heroer, som ere optagne i den nævnte gamle Samling, betrygges og udvides ved Snorra Edda *eller egentlig* Edda *uden nærmere Bestemmelse. De Haandskrifter af dette Værk, som vi her behøve at tage Hensyn til, ere følgende:*

Codex regius, Konungs-Edda, No. 2367. 4°, paa det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn, gl. Samling, her betegnet ved r; *skreven rimelig i første Halvdel af 14de Aarh. og kjøbt af Biskop Brynjolv i Skaalaholt 1640.*

Codex Wormianus, W; *se S. XXIV.*

Uppsala-Edda, her mærket U, *skreven ved Aar 1300. Skindbogen, som fra først af vistnok eiedes af en af Sturlungerne og som længe bevaredes i Borgefjorden, blev af Jón Rugmann bragt til Sverige og kom siden i Grev Magnus Gabriel de la Gardies Eie; han gav den i 1669 til Univ.-Bibl. i Upsala. Det af Indholdet, som hører til Edda, er trykt i SnE. ed. AM. II, 250—396. Om Bogen se Dipl. Isl. I, 498 f.*

Cod. AM. 748. 4°, A; *omtalt S. XIX ff.*

Cod. AM. 757 4°; et meget fillet og utydeligt Brudstykke, skrevet omkring Midten af 14de Aarh., trykt i SnE. II, 501—572.

Cod. AM. 1eß fol., trykt i SnE. II, 573—627. Skindbogen, som vistnok har været i en af Sturlungernes Eie, er skreven i 1ste Halvdel af 14de Aarh., efter 1310 (jfr. Dipl. Isl. I, 503 f.).

Orms-Eddu-brot, Wb, *Brudstykke, nu kun paa* 1½ *Blad, fra omtrent samme Tid som* W *og bevaret sammen med dette Hskr.; trykt i SnE. II, 495—500.*

I Eddas første Afsnit, Gylfaginning, *der giver et Omrids af den mythiske Verdenshistorie, anføres Stropher af mange af de i den før omhandlede Samling optagne Gudekvæder; de indledes enten med Nævnelse af det enkelte Kvædes Navn (f. Eks.* Svá segir í Völuspá) *eller af dens Navn, i hvis Mund Strophen er*

lagt (*f. Eks.* Svá sem hér er sagt, at Óðinn mælti sjálfr við þann ás, er Loki heitir), *eller med et aldeles ubestemt:* Svá sem hér segir *ell. lign. Der anføres af Völuspá 28 Stropher* (*dog ikke alle fuldstændig, én to Gange*), *en hel Del af Vafþrúðnismál og Grímnismál, enkelte af Hávamál, Skírnismál og Lokasenna. Kun én Strophe af et af de heroiske Digte* (*Fáfnismál*) *citeres; desuden én Strophe af* „Völuspá hin skamma“, *som vi gjenfinde i det i Flatøbogen optegnede* Hyndluljóð, *hvilken Omstændighed bestyrker, at man i nyere Tid har havt Ret i at føie dette Digt til de i den gamle Samling forenede Gudekvæder. Nøiagtig Paavisning af disse Citater i Gylfaginning er given i Anmærkningerne til de enkelte Digte og Stropher. Ogsaa de i prosaisk Form meddelte Fortællinger i Gylfag. bør tages paa Raad med, naar vi helt igjennem skal søge at restituere Kvædernes ægte Form, ti disse Fortællinger grunde sig hovedsagelig paa Vers, og vi kan da ofte gjennem Ordene i den prosaiske Fremstilling skimte den Form, hvori et Digt eller en Strophe har været kjendt af Snorre Sturlasson; der synes nemlig ikke at være tilstrækkelig Grund til at forkaste Udsagnet i den kun omtrent 60 Aar efter Snorres Død skrevne Uppsala-Edda* (*AM. Udg. II, 250*), *at han har sammensat ogsaa Gylfaginning*[1]). *Saaledes sé vi f. Eks. af den prosaiske Fortælling i SnE. I, 62, at Snorre har kjendt Linjerne:* þeir er hörg ok hof hátimbruðu *i Vspá I, 7; af SnE. I, 72, at han i Vspá I, 20 har kjendt Udtrykket* ór þeim sal (*men ikke* sæ). *Ogsaa i Prosafortællingen finde vi én Strophe* (*15de*) *af Fáfn. benyttet.*

I det andet Afsnit af Edda: Skáldskaparmál, *som af de gamle énstemmig tillægges Snorre, anføres V. 43 af Grímnism. og V. 20. 30 af Alvíssm. De i Prosa meddelte Oplysninger om Skaldebetegnelser for Guder eller forskjellige Gjenstande i Naturen har ofte Hensyn til Udtryk i de Gudekvæder, af hvilke Stropher ellers i Snorres Værk citeres: saaledes ere flere af de i SnE. I, 472 opregnede Navne paa Sol og Maane hentede fra Alvíssm. 16. 14; Udtrykket* bölvasmiðr *om Loke* (*SnE. I, 268*) *gjenfindes i Lok. 41, ligesom Forfatteren ved* rœgjandi goðanna *vel har tænkt paa Lok. 55; o. s. v. Men af større Betydning er Skáldskaparmál for de før nævnte heroiske Digte; ti her fortælles i Korthed efter gamle Kvæder Volsungesagnet lige-*

[1]) *Vi kan her og i det følgende sé bort fra, at enkelte Stykker i Gylfaginning rimelig ikke har hørt til Skriftet i dets ældste Form, f. Eks. Cap. 10* (*SnE. I, 54 f.*) *om* Nótt *og hendes* Æt (*jfr. Bergmann Fasc. de Gulfi p. 37*), *ti disse Stykker kan ialfald ikke være meget yngre end Snorres Tid.*

fra Æsernes Bod for Otr; to Stropher af Fáfnismál anføres i denne Fortælling. Ogsaa synes Forfatteren at have havt Reginsm. V. 23 for Øie, hvor han nævner (I, 330) systir Mána *blandt Skaldeudtryk for Solen. Ved Fortællingen om Halvdan den gamle (SnE. I, 516) og hans Ætlinger (I, 522) har vistnok ved Siden af andre Kilder Hyndluljóð været benyttet.*

Snorra Edda er af saameget større Vigtighed for den kritiske Behandling af Digtene, fordi den Tekst af disse, som dette Skrift lærer os at kjende, ikke udspringer fra samme skriftlige Kilde som den, der foreligger os i R. *Forfatteren af Edda kan ikke have kjendt noget Haandskrift af den Digtsamling, som er os levnet, saaledes som Müller (Sagabibl. II, 100 f.) mener; han ytrer sig herom saaledes: „Jevnligen citerer Snorres Edda enkelte Stropher af de Sange, den anden Samling har opbevaret; men de Sange, som Snorres Edda helt har optaget, er netop saadanne, der slet ikke findes i den anden Samling, hvilken Omstændighed neppe kunde være blot Tilfældets Værk. Dette antyder, baade at den saakaldte Sæmunds Edda maa være ældre end Snorres, og at der ingen anden Samling gaves af de ældste Sange.“ Disse Grunde synes ikke overbevisende: de Kvæder, som i sin Helhed ere optagne i Snorra Edda, ere med Undtagelse af Grottesangen alle af navngivne Skalde og digtede i kunstigere Versemaal; deres fuldstændige Optagelse kan da her intet bevise, især da Edda tillige optager mangfoldige* B r u d s t y k k e r *af navngivne Skaldes Digte. Og hvad Grottesangen angaar, saa er der Grund til at tro, at først en senere Afskriver har meddelt den i sin Helhed (se S. 325a Anm.); men selv om allerede Forfatteren havde optaget den fuldstændig, saa kunde heraf intet sluttes, saameget mindre, som den største Del af Völuspá, navnlig hele Afsnittet om Guders og Jotners sidste Kamp, er optagen i Snorra Edda, uagtet dette Kvæde ogsaa findes i vor Digtsamling; paa den anden Side anfører Snorre kun enkelte Stropher af flere Digte, som ikke* R *har. Meget synes tværtimod at vise, at Snorre ikke kan have kjendt vor Digtsamling; havde dette været Tilfældet, havde han rimelig tilføiet mangt et Sagntræk, som vi nu savne hos ham, og navnlig maatte han vistnok have fortalt mangt anderledes, end han nu har gjort. Dog bliver det ofte umuligt at afgjøre, om Snorre har kjendt et Digt eller ikke.*

Første Strophe i Hávamál er i Digtet lagt i Odins Mund, medens den i SnE. kvædes af Gylve. Denne Forandring kan Snorre have foretaget paa egen Haand, men det er dog muligt, at han havde hørt Strophen i anden Forbindelse, end den, hvori R *har den; ti der er i SnE. intet Spor til, at Forfatteren har*

kjendt Hávamál som Helhed. Mythen om Suttungsmjøden er i SnE. fortalt efter andre Kilder; der siges intet om, at Rimturserne gaa til Valhall for at spørge efter Bolverk (Háv. 109), eller om, at Odin har svoret Suttung Ed (Háv. 110); voveligere er det at slutte noget deraf, at der i SnE. ingen Hentydning er til Mythen om Billings Datter (Háv. 96—102). Sidste Afsnit af Háv., som man i nyere Tid har kaldt Rúnatalsþáttr Óðins, *synes Snorre at have kjendt, hvilket vi tør slutte af Ynglingasaga; jævnfør:* Óðinn kunni svá gera, at í orrostum urðu óvinir hans blindir eða daufir eða óttafullir, en vápn þeira bitu eigi heldr en vendir *(Cap. 6) med Háv. 148* [1]); Þat kunni hann enn at gera með orðum einum, at sløkkva eld ok kyrra sjá ok snúa vindum hverja leið er hann vildi *(C. 7) med Háv. 152. 154;* stundum vakti hann upp dauða menn ór jörðu eða settist undir hanga *(C. 7) med Háv. 157; kanské er ogsaa Háv. 138 Kilden, om end ikke den eneste, til:* er hann var at kominn bana, lét hann marka sik geirsoddi *(C. 10); Háv. 158 til:* Þat var háttr hans, ef hann sendi menn sína til orrostu eða aðrar sendifarar, at hann lagði áðr hendr í höfuð þeim ok gaf þeim bjannak; trúðu þeir, at þá mundi þeim vel farast *(C. 2).*

Den prosaiske Fortale til Skírnismál i R *og* A *kan Snorre ikke vel have kjendt, thi hos ham er det Njord, som beder Skirner spørge Frey, om hvem det er, som har gjort ham vred, medens det hist er Skade. — Af Hárbarðsljóð er intet Spor i SnE.; i Digtet siges (V. 19) at Thor kastede Thjasses Øine op paa Himlen (jfr. Brages Vers i SnE. I, 318); dette strider mod Fortællingen i SnE. I, 214; og i SnE. siges intet om, at Trællene efter Døden komme til Thor. Dog tør man heraf neppe slutte, at Snorre ikke har kjendt Digtet. Dette synes derimod sikkert at være Tilfældet med Hýmiskviða, ti Snorre fortæller (I, 166—170) Mythen om Hymer efter en anden Kilde, uden at nævne flere væsentlig afvigende Træk, som findes i Hýmiskviða. — Lokasenna synes Snorre ikke at kunne have havt skreven for sig; ti han anfører et Vers, som er opstaat ved Sammenblanding af tre forskjellige, og kan da kun have citeret efter Hukommelsen. Hans Fortælling om Fimafengs Drab stemmer ikke overens med den prosaiske Fortale i* R, *og han kan derfor ikke vel have kjendt denne. Det prosaiske Stykke efter Digtet fortæller, at Lokes Søn Narve blev omskabt til en Ulv; i SnE. heder det derimod, at det var Vale. — Mythen om Thors Hammerhentning nævnes ingensteds i SnE., men deraf vover jeg dog ikke at slutte,*

---

[1]) *Snorre har kanské forstaat* bitat þeim vápn né velir *som „deres Vaaben bide ligesaalidt som Kjæppe“.*

at Þrymskviða har været Forfatteren ubekjendt. Derimod synes det tydeligt, at Snorre ved Fortællingen om Balders Død (I, 172 ff.) ikke har benyttet Vegtamskviða; dog gjøre Ordene: „Baldr enn góða dreymdi drauma stóra ok hættliga um líf sitt. En er hann sagði Ásunum draumana, þá báru þeir saman ráð sín“ *det rimeligt, at Snorre har kjendt et Kvæde, der havde en Strophe, som stemte overens med Vegt. Str. 1. Alene i Uppsala-Edda (SnE. II, 296) nævnes blandt Skaldebetegnelser for Odin* aldinn gautr, *hvilket Udtryk vistnok er laant fra Vegtamskv.*

Hvilke af de i R *optagne Volsungekvæder Snorre har kjendt og hvilke ikke, lader sig kun for en ringe Del tilnærmelsesvis bestemme. Sigurðarkviða II (Reginsmál) har han benyttet; af Fáfnismál anføres Stropher, dog synes det tvilsomt, om han har havt Slutningen af dette Digt og Sigrdrífumál i samme Form som i* R, *ti Valkyrjen, hvis Trylleøvn Sigurd bryder, kalder sig hos Snorre (I, 360) Hild (jfr. Helr. Br. V. 7), ikke Sigrdriva. I hans prosaiske Fortælling findes vi Gjengivelse af Stropher i* Sigurðarkviða hin skamma, Atlakviða *og* Atlamál. — *I Fortællingen om Sørles og Hamders Død, der grunder sig paa forskjellige Kilder, slutte Ordene:* „Þá mælti Hamðir: Af mundi nú höfuðit, ef Erpr lifði“ *(SnE. I, 370) sig til Hamðism. 28, men at Snorre ikke har havt for sig hele dette Digt, som det er optegnet i* R, *og navnlig ikke V. 13, vise temmelig sikkert Ordene:* En er þeir kómu á leið, þá spurðu þeir Erp — — — betr væri nú at Erpr lifði *(se SnE. I, 368).*

Snorre synes saaledes ikke at kunne have havt før sig noget Haandskrift af den Digtsamling, som vi kjende fra R. *Bergmann (Poëmes Isl. p. 174 f.) og Rosselet (Isl. Literatur: Ersch u. Gruber Encycl., II. Sect., 31 Theil, S. 253b. 265b) har fremsat den modsatte Mening, at Samleren af Kvæderne har kjendt og benyttet Snorra Edda; de beraabe sig paa den store Lighed i Udtryk, som paa flere Steder*[1]) *findes mellem SnE. og prosaiske Stykker i* R, *og udhæve navnlig Indledningen til Lokasenna, hvor SnE. har den rigtigere Fremstilling. Men Overensstemmelsen i Udtryk forekommer mig her ikke at være saa stor, at den nøder os til at antage én skriftlig Original, og ligesaalidt ved de andre prosaiske Stykker, naar jeg undtager Indledningen til Guðr. hvöt:*

---

[1]) *De Steder, hvilke det her gjælder, ere: Skírnism. S. 90a jfr. SnE. I, 120; Lok. S. 113—114a jfr. SnE. I, 336—338; Lok. S. 122b—123 jfr. SnE. I, 182—184; de prosaiske Stykker i Sig. II, S. 212—215 jfr. SnE. I, 352—358 øverst; Fáfnism. S. 219a jfr. SnE. I, 358; de prosaiske Stykker i Fáfn. S. 223*

leß (*SnE. II,* 574); *Varianter i Parenthes fra* r.

Eptir þat sneri (fór) hon til sjóvar ok hljóp á sjóinn ok vildi drekkja (týna) sér, en hana rak yfir fjörðinn, ok kom hon þá á þat land, er átti Jónakr konungr. En er hann sá hana, tók hann hana til sín ok fékk hennar; þau áttu iij sonu þá er svá heita: Sörli ok Erpr ok Hamðir (Sörli, Hamðir, Erpr); þeir vóru allir svartir sem hrafn á hárslit sem Gunnarr ok Högni ok aðrir Niflungar. Þar fœddist upp Svanhildr dóttir Sigurðar sveins, ok var allra kvenna fegrst (*saa* r). Þetta spurði Ermenrekr (Jörmunrekkr) konungr inn ríki . . .

R.

Guðrún gékk þá til sævar, er hon hafði drepit Atla; gékk hon út á sæinn ok vildi fara sér; hon mátti eigi sökkva. Rak hana yfir fjörðinn á land Jónakrs konungs; hann fékk hennar;

þeira synir vóru þeir Sörli ok Erpr ok Hamðir.

Þar fœddist upp Svanhildr Sigurðar dóttir;

hon var gipt Jörmunrekki enum ríkja.

Her tror jeg det ligger nær at antage, at SnE. er benyttet i Digtsamlingen: den mere kortfattede Fremstilling i Indledningen til Guðr. hvöt slutter sig i det hele nær til SnE., og navnlig maa udhæves, at den tværtimod Digtet gjør Erp til Gudruns Søn og at den ligesom leß *har den unaturlige Rækkefølge* Sörli ok Erpr ok Hamðir. *Hvad enten nu denne Indledning skriver sig fra den oprindelige Samler af Digtene eller fra en senere Afskriver, saa kan dog Benyttelsen af SnE. i Digtsamlingen kun have været meget sparsom ved de prosaiske Stykker, og slet ingen kan paavises i selve Digtene.*

Sammenligningen af den Tekst af Võluspá, som foreligger i Hskrr. af SnE., med Teksten i R *synes klart at vise, at begge Optegnelser ikke kan stamme fra samme skriftlige Kilde, ti som jeg ovenfor (S. XXIII) tror at have vist, giver* R *og* H *to væsentlig uafhængige Optegnelser efter forskjellig mundtlig Tradition, men disse to Optegnelser staa hinanden dog indbyrdes meget nærmere, end nogen af dem staar Optegnelsen i SnE.; jeg har der ogsaa nævnt flere Afvigelser mellem SnE. paa den ene Side og* RH *paa den anden Side, som alene synes at kunne forklares som Forandringer i Digtet, der ere blevne til under dets mundtlige Forplantning. Ogsaa ved de i SnE. anførte Stropher af andre Kvæder finde vi flere Afvigelser fra* R *(og* A*), der snarest synes at burde forklares paa denne Maade: Grímn. 36,6:* geira hóð *i Gylf.;* geiravlvl R, gæirrǫmvl A. *Grímn. 44,6:* Bifröst *Gylf.;* Bilröst RA (*ligesaa ved*

—224 jfr. SnE. I, 358; Fáfn. S. 226 b jfr. SnE. I, 360; Dráp Nifl. S. 264 jfr. SnE. I, 364; Guðr. hvöt S. 311 a jfr. SnE. I, 366—368.

Fáfn. 15). *Skírn. 42,2:* löng er önnur *Gylf.;* langar ro tvær R; *om det i Gylf. anførte Vers af Lok. er talt S. XIX. Udtrykket i SnE. synes oftere yngre end Digtsamlingens: jfr. Vspá I, 3:* þat (þar) er ekki var *SnE. med* þar er Ýmir bygði; *Vspá I, 57:* mun sortna *SnE. med* tér sortna; *Grímn. 44:* Bifröst *SnE. med* Bilröst.

Jeg har ved alle Stropher, som anføres i SnE., nævnt i hvilke Hskrr. af dette Værk de ere bevarede. Jeg skal her kun antyde Forholdet mellem de tre Haandskrifter, i hvilke Gylfaginning findes, forsaavidt det her vedkommer os. r *og* W, *som indbyrdes ere nær beslægtede, staa fjærnt fra* U. W *har ofte rigtigere Læsemaader end* r, *uagtet den er yngre, og i den store Udgave er* r *ikke sjælden fulgt, hvor dens Tekst er fremkommen ved Skrivfeil, medens* W *har bevaret det rette. I Upsala-Edda er Fremstillingen jævnlig langt mere kortfattet, saa at vi der savne mange Stropher af de gamle Kvæder og mange Afsnit eller enkelte Udtryk, som grunde sig paa Kvæderne; i Skáldskaparmál er endog Volsungesagnet her slet ikke fortalt, men kun de Skaldekjendinger for Guldet nævnte, som derfra har sin Oprindelse (se SnE. II, 321). Mange Forvanskninger i det enkelte røbe en ukyndig Afskriver, og navnlig ere Versene ofte meddelte i en aldeles meningsløs Form, se f. Eks. ved Vafþr. 31. 45; Lok. 47; men det er tydeligt, at det Hskr., hvorefter* U *er afskreven, har havt Versene af de gamle Gudekvæder i en Tekstform, der nærmere end den, vi finde i* rW, *har sluttet sig til Digtsamlingens, saaledes stemmer* U *ved følgende Læsemaader overens med* R, *medens* rW *afvige: Vspá 3,2* hvergi (ekki rW)*; 10,5* þeir (þar)*; 10,6* gerþv (g̨orðuz)*; 19,1* standa (ausinn); *26,1* þar (þat); *45,5* i heimi (með hölðum); *57,2* sigr (sökkr); *Vaf. 51,3* slocnar (sortnar).

Fortællingen om Volsungerne findes fuldstændig kun i r, *den sidste Del deraf ogsaa i Cod.* leß, *som er beslægtet med* r, *men dog selvstændig, og som ofte har rettere Tekst; dette Brudstykke begynder SnE. I, 362 midt i Fortællingen om Brynhilds og Gudruns Trætte ved Aaen. — Nogle Henvisninger til de gamle Gudekvæder tilhøre kun enkelte Hskrr. af Skaldskaparmál: V. 40,4 af Grímn. anføres i de to indbyrdes nærbeslægtede Hskrr.* A *(SnE. II, 431) og* 757 *(II, 514 f.); Versene maa her være optegnede efter en anden mundtlig Meddelelse end i Gylfag. og i Digtsamlingen. Hertil kan føies, at* leß *(SnE. II, 591) ved Opregningen af Navne paa Guderne anfører Vafþr. 47, L. 4—6 som Hjemmel for* regin, *og at* Wb *(SnE. II, 496) henviser til en Strophe i* Rígsþula *og giver en prosaisk Gjengivelse af en anden Strophe i samme Digt.*

Forfatteren af Edda har ikke blot benyttet mythiske Kvæder, som ere os levnede, navnlig i R *og* A*; hans Fremstilling forudsætter Kjendskab til mange, som nu ere tabte. Af flere saadanne citeres der enkelte Vers; jeg har S. 330 ff. aftrykt disse Brudstykker: 1—5 af Gylfag.; 6—8 (ikke i Munchs og Möbius's Udgg.) af Skáldsk.; 12—13 i to Hskrr.* A *og* 757 *(ikke, som feilagtig S. 334b. 335 angives,* A *og* lεβ*), som give Skáldsk. i en afvigende Redaction. Om Digtet* Heimdallargaldr, *hvoraf No. 3 er taget, gives videre Oplysning i et Sted af Skáldsk. (i* r W U 757): Heimdallar sverð höfuð heitir; þvíat svá er sagt, at hann var lostinn manns höfði í gögnum; um þat er kveðit í Heimdallargaldri; ok er síðan kallat höfuð mjötuðr Heimdallar: sverð heitir manns mjötuðr.

Stykket Heimdallar — í gögnum *mangler i* U. Heimdallar, *saa overalt Hskrr. undtagen* r, *som overalt har* Heimdalar. sverð hofvt heitir W, *d. e. Hovedet heder Heimdalls Sværd;* höfuð heitir sverð r 757, *der er et mindre tydeligt Udtryk for det samme. Foran* svá *har kun* 757 þuiat. *Stykket* um þat — mjötuðr *mangler i* 757. um þat U; en þat W; um hann r. mavtvþr *paa 1ste,* mavtuþr *paa 2det Sted* U. sverðit U.

No. 13 er et Brudstykke af et Digt om Fenrer; de straks efter følgende Ord i A *(SnE. II, 432) og* 757 *(II, 515):* Ár tvær falla ór munni honum: heitir önnur Ván (vil 757), en önnur Víl (vón 757) *maa være en Paraphrase af 4 Verslinjer i samme Digt; disse har rimelig lydt:*

falla ár tvær	Ván heitir ein,
ór úlfs munni:	en Víl önnur.

Ogsaa i Ordene: En Gjölnar heita granar hans *straks efter ere Rimstavene bevarede fra Verset.*

Som No. 11 blandt Brudstykkerne har jeg optaget de i SnE. I, 482 anførte 3 Stropher af Kálfsvísa, der meddele Navnene paa de Heste, som Sagnverdenens navnkundigste Heroer har redet, baade fordi Stropherne angaa de Heroer, hvorom er kvædet i de her udgivne Digte, og fordi Versene forekom mig ensartede med flere Stropher i disse. Stropherne af Kálfsvísa drog de to Ramser af Þorgrímsþula (No. 9 og 10) med sig.

Et Hskr. af Edda r *meddeler i Skáldskpm. fuldstændig et mythisk-heroisk Digt: Grottasöngr efter en prosaisk Indledning, hvis Fremstilling i flere Stykker ikke stemmer overens med Digtet. Jeg har efter Papirafskrifters og Munchs Eksempel udgivet dette i samme Samling som de i* R *bevarede Digte (Udg. S. 324—329), da det har fuldkommen samme Charakter som flere af disse og da det hører til en af de Sagnkredse, som omfattes af Hyndluljóð, der ligeledes her er udgivet. Dog kunde Grottasöngr sammen med flere Brudstykker af Kvæder fra Skjoldungesagnkredsen ogsaa passende indlemmes i en Samling, der optog alle Levninger*

af heroiske Oldtidsdigte foruden Völundarkviða og de Kvæder, som høre til Sagnkredsen om Volsungerne (hvormed Helgesagnene ere sammenknyttede). I Anmærkn. til Grott. er oplyst, at et andet Hskr., der har samme prosaiske Fortælling som r, *kun citerer første Strophe af Digtet, hvilket Snorre ogsaa synes at have gjort, og at Sagnet findes fortalt i en kortere Form i to andre Hskrr. af Skáldskpmál.*

Endelig har jeg som No. 14 af Brudstykkerne i SnE. optaget 4 Verslinjer om Odins Ravne, som i to Hskrr. W *og* A *(ikke, som S. 335 b feilagtig siges, i* W *alene) findes i Afhandlingen* Málskrúðsfrœði *(om Talefigurer), der er forfattet af Olav Thordsson Hvitaskald († 1259). I denne Afhandling citeres ogsaa af Grímn. Str. 47, L. 1–2.*

Jeg skal herefter omtale to prosaiske Værker, som staa i nært Forhold til den Digtsamling, der er os levnet i R, *og som ere vigtige Kilder for vort Kjendskab til de norrøne Kvæder om Volsungerne.*

Det første er Völsungasaga, *som fortæller Sagnet om Volsungerne i dets hele Omfang og umiddelbart dertil knytter Sagnene om Ragnar Lodbrok og hans Sønner.*

Sagaen er bevaret i en eneste islandsk Skindbog 1824 b. 4⁰ paa det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn. Denne Codex, om hvilken se Fas. I, XIII—XV, er skreven efter et ældre Hskr., rimelig omkring Slutningen af det 14de Aarh.; Bogen blev sendt til Frederik III. af Brynjolv Sveinsson, hvis Navnemærke med Aarstallet 1641 efter staar paa sidste Side. En anden Recension af Völsungasaga forudsættes dog af de i Th. Möbius's Edda Sæmundar udgivne rímur frá Völsungi hinum óborna. *Disse, som findes i Cod. AM. 604, 4⁰, en Skindbog fra Slutningen af 15de Aarh., og som efter Udsagn i et af Versene ere forfattede af (en ellers ubekjendt) Kálfr skáld eller som han selv som Geistlig kalder sig Vitulus vates, ere digtede efter Sagaens 8 første Kapitler.*

For Bestemmelsen af den Tid, paa hvilken Völsungasaga er ført i Pennen, er navnlig den Omstændighed af Vigtighed, at Sagaen paa flere Steder ordret stemmer overens med Þiðriks saga. Denne Overensstemmelse kan neppe forklares paa anden Maade end ved at antage, at Forfatteren af Völs. har benyttet Þiðr.; ti medens de Stykker, om hvilke det her gjælder, i Þiðr. fuldkommen har de omgivende Partiers Charakter, stikke de i Völs. af fra det øvrige; i de fra Þiðr. indskudte Stykker skimter man, at Kilden er en tydsk Fortælling, medens Völs. ellers grunder sig

paa norrøne Kvæder og Sagn. Völs. Cap. 22 gjenfindes i Þiðr. (Ungers Udg.) S. 180, L. 14—S. 181, L. 16; med urette mener Müller (Sagabibl. II, S. 106 f.) og Keyser (Efterl. Skr. I, S. 356), at dette Kapitel senere af en af Völsungasagas Afskrivere er indsat i den allerede færdige Fortælling. Der er nemlig, som Raszmann (Deutsche Heldens. I, S. 9 f.) har paavist[1]), i Völs. flere Stykker, som ere laante fra Þiðr., og disse ere tildels saa fast knyttede til det omstaaende og ere blevne forandrede paa en saadan Maade, at de ikke vel kan være indkilede af en senere Afskriver. Saaledes er Völs. Cap. 30, Fas. I, S. 200 nederst—S. 201, L. 5 (min Udg. S. 158) laant fra Þiðr. S. 301, L. 22—25 og 27—30; Völs. Cap. 32, Fas. I, S. 204, L. 4 f. n.—S. 205, L. 2 (min Udg. S. 162) fra Þiðr. S. 302, S. 19—23; Völs. Cap. 33, Fas. I, S. 211, L. 16—21 (min Udg. S. 169) fra Þiðr. S. 309, L. 9-13. Hertil tør vel endnu føies Völs. Cap. 11, Fas. I, 143, L. 12—14 (min Udg. S. 106, L. 4—5): Sigmundi konungi var hvarvetna sett torg ok annarr farargreiði jævnført med Þiðr. S. 158, L. 25: lætr [Niðungr Sigmundi konungi] allt (Var. allstaðar) setia torg oc veizlur þar (Var. hvar) sem hann ferr.

Allerede herved bliver P. E. Müllers Mening (Sagabibl. II, 103), at Völsungasaga skulde være affattet i Begyndelsen af det 13de Aarh., høist usandsynlig, ti Þiðrikssaga sætter Unger (Udg. S. IV. XII) ikke længere tilbage end til første Halvdel af 13de Aarh.[2]). Paa den anden Side sættes Völs. af Rosselet (Isl. Lit. 293) aabenbart alt for langt ned: til anden Halvdel af 14de Aarh.; Sandheden maa ligge mellem disse to Yderligheder, og jeg holder med Keyser (Efterl. Skr. I, 360) Sagaen for affattet i 2den Halvdel af 13de Aarh.; dog er der Grund til at tro, at den oprindelige Redactionsform ikke i alle Stykker foreligger os. Alt taler for, at Forfatteren var en Islænding og ikke en Nordmand.

Völsungasaga er for en stor Del ikke andet end Omsætning af gamle heroiske Kvæder i Prosa; af og til anføres Vers, kun én Gang en hel Række af Stropher. Ofte følger den prosaiske Fortælling Kvæderne Skridt for Skridt og har undertiden endog

---

[1]) Jeg behøver vel ei at sige, at jeg ikke følger Raszmann i hans videre Slutninger.

[2]) Det ældste Hskr. af Þiðr., den stockholmske Skindbog, er efter Unger skrevet henimod Slutningen af 13de Aarh. Munch (Norske Folks Hist. III, 1053 f.) finder det rimeligt, at dette Hskr. er den virkelige Original; Sagaens Affattelsestid maatte da sættes længer ned. Men at den nævnte Skindbog umulig kan være Original, vise mange af dens Skrivfeil; et Bevis instar omnium er Forvanskningen: Egarð laust huert villidyr oc hvern skogarfugl for: þa er griðalaust huert villidyr oc hverr skogarfugl (S. 250).

misforstaat deres Udtryk. Forfatteren har kjendt flere Digte, som nu ere tabte, derimod har han ikke benyttet og rimelig heller ikke kjendt endel af dem, som findes i den os levnede Samling. Hvor han havde for sig flere Kvæder om samme Sagnæmne, har han søgt at forene dem, hvor uforenelige de end ofte vare.

Volsungesagnet har i Sagaen en større Udstrækning end i Digtsamlingen; hin begynder nemlig med en temmelig vidløftig Fortælling om Sigurd Faavnesbanes Forfædre. Den Kilde, fra hvilken Sagaskriveren har øst sit Kjendskab til den første Fortælling om Sige, Brede og Skade, har vistnok været et Folkesagn i ubunden Form og ikke et Digt; det samme synes ogsaa rimeligt ved Fortællingen om Siges Søn Rerer. Derimod er det tydeligt, at han har kjendt og benyttet et eller flere gamle Kvæder om Rerers Søn Volsung og Sønnesøn Sigmund; den prosaiske Fremstilling røber sig her paa flere Steder som Omskrivning af Digte derved, at Rimstavene stikke frem. Det er dog i Almindelighed kun, hvor Personerne optræde talende, at Forfatteren har fulgt sine Kilder saa nøie; hvor Begivenheder derimod simpelthen fortælles, maa den prosaiske Fremstilling i Udtryk fjærne sig mere fra de Kvæder, som ligge til Grund for den; det er derfor vanskeligt at bestemme, i hvilken Udstrækning Digte ere Kilderne for Völsungasagas Fortælling. Navnlig maa i Cap. 5 Samtalen mellem Signy og hendes Fader Aftenen før Volsungs Fald og ligesaa Samtalen mellem Signy og Siggeir, efterat hendes Brødre ere fangne, være gjengiven efter gamle Vers. At det Digt, Sagaskriveren har kjendt, ogsaa har behandlet Hævnen, som rammer Siggeir, vise de fire Verslinjer[1]*), han anfører i Cap. 8 (aftrykte her i Udg. S. 336a som No. 1 af Brudstykkerne i Völs.).*

Herpaa komme vi til et Afsnit, i hvilket Sagaen slutter sig til den i R *bevarede Samling: Sagnene om Helge Hundingsbane fortælles i Cap. 8. 9 nøie efter Helgakviða Hundingsbana fyrri; det andet Kvæde om Helge kan Forfatteren ikke have kjendt, ti ellers maatte han have benyttet det*[2]*).*

Fortællingen om Sinfjotles Død i Cap. 10 kan ikke grunde sig paa samme skriftlige Kilde som Behandlingen af dette

---

[1]) *Med urette formoder Keyser (Efterl. Skr. I, S. 348, jfr. 351 øverst), at disse Verslinjer ere det eneste af de gamle Digte, som har været i Minde paa den Tid, da Sagnet optegnedes.*

[2]) *Af Ordene:* þat ríki tók Helgi konungr ok dvaldist þar lengi ok fékk Sigrúnar ok gerðist frægr konungr ok ágætr, ok er hann hér ekki síðan við þessa sögu *(Cap. 9 Slutn.) tør man ikke med Müller (Sagabibl. II, S. 50 f.) slutte, at Forfatteren har kjendt Helgakviða II; disse Ord har han føiet til paa egen Haand for at faa en Afslutning paa Fortællingen om Helge.*

Æmne i Digtsamlingen (S. 202 f.), ti Sagaen har her flere, ægte Træk, som mangle i R: *saaledes Udtrykkenes Stigning i Borghilds Ord de tre Gange, hun rækker Sinfjotle Hornet: 1)* hon keṁr fyrir Sinfjötla með miklu horni; hon mælti: „Drekk nú, stjúpson!“ *2)* Hon kom í annat sinn með hornit: „Drekk nú!“ ok frýði honum með mörgum orðum. *3)* Hit þriðja sinn kom hon ok bað hann drekka af, ef hann hefði hug Völsunga; *ligesaa i Sinfjotles Ord de tre Gange, han sér i Hornet: 1)* Gjöróttr er drykkrinn. *2)* Flærðr er drykkrinn. *3)* Eitr er í drykknum; *efter:* Sigmundr svarar „Lát grön sía, sonr!“ sagði hann *har ogsaa alene Sagaen Forklaringen:* þá var konungr drukkinn mjök, ok því sagði hann svá.

Om Sigmunds Fald har Sagaskriveren benyttet et Kvæde, som ikke er os levnet; ogsaa her skimte vi paa flere Steder den poetiske Form under Prosaens Slør, navnlig i den døende Sigmunds Samtale med Hjordis paa Valen (Cap. 12). Der er ogsaa al Grund til at tro, at den nu tabte Kilde, hvorefter der fortælles om Hjordises Giftermaal med Hjalpreks Søn Alv, ialfald tildels har været et Kvæde og ikke et Folkesagn helt igjennem i prosaisk Form.

Disse Kvæder om Sigurds Forfædre, som nu ere tabte og som ikke kan have staat i R, *da Skindbogen var fuldstændig, maa have havt fuldt saa alderdommeligt Præg, som noget af de nu bevarede Volsungekvæder.*

Ogsaa Fortællingen i Cap. 13 om Sigurds Barndom, om at han kaarer Grane og om Regins æggende Ord er øst af en nu tabt Kilde, men i Cap. 14 begynder med Ordene: Einn dvergr heitir Andvari (*Fas. I, 152, L. 5; min Udg. S. 113, L. 1*)*. Benyttelsen af samme Samling, som vi har i* R (*Reginsm. S. 212a, L. 12*). *Deraf at Sagaskriveren her har sammensat sin Fremstilling af to forskjellige Kilder, er det vistnok at forklare, at han i sine Udtryk gjentager sig selv: jfr.* Otr bróðir minn fór jafnan í þenna fors ok bar upp fiska í munni sér *med Ordene kort i Forveien:* Otr . . . var jafnan í ánni ok bar upp fiska með munni sér. *I det følgende indtil Ordene* Síðan drap Fáfnir (*Fas. I, 153, L. 2 f. n.; min Udg. S. 114, L. 20*) *følger han nøie Reginsmál, hvoraf her V. 1. 2. 6 citeres; vi finde endog saagodtsom ordret Overensstemmelse med de prosaiske Stykker i* R, *saa at det er klart, at han har havt for sig en Afskrift af Digtsamlingen, der indeholdt væsentlig de samme Prosastykker som denne Skindbog.*

Det nærmest følgende synes ikke at være grundet alene paa den Samling, vi har. I Cap. 17 citeres Reginsm. V. 18, og Forfatteren har rimelig kjendt Sagnet om Gripers Spaadom (Cap. 16) netop fra det Digt Gripisspá, *som foreligger os, skjønt han, som naturligt var,*

ikke videre har kunnet anvende dette; Sagaen lader Sigurds Møde med Griper indtræffe efter at Sværdet Gram er smedet og umiddelbart før Faderhævnen, i Overensstemmelse med Grip. V. 9, medens R *her har en uheldig Ordning. Dog spores derhos i Fortællingen om Sværdet Gram (Cap. 15), om Hævntoget mod Lyngve (Cap. 17) og om Sigurd og Regin paa Gniteheden (Cap. 18 indtil Ordene:* Ok er Fáfnir fékk banasár spurði hann *Fas. I, 160, L. 10; min Udg. S. 120 øverst) en nu tabt Kilde. Jeg tror endog, at vi endnu har tilbage et Par Verslinjer af et Kvæde, som har skildret, hvorledes Regin ægger Sigurd til at dræbe Faavner, og som Forfatteren af Völs. har kjendt. I Sverris s. Cap. 164 (Fms. VIII, 409) anfører Kong Sverrer i sin Tale til Birkebeinerne anden Halvdel af V. 6 i Fáfnism. uden at sige, hvortil Verslinjerne høre; straks i Forveien i sin Tale til Sigurd Lavard anfører han ogsaa et Halvvers:* litla ván eiga Birkibeinar þar góðs höfðingja er þú ert. ok er sem kveðit er:

Úlikr ertu — þeim er framráðir
yðrum niðjum — fyrri váru.

Disse Linjer har vistnok hørt til et Kvæde om Sigurd Faavnesbane, og Ordene har været udtalte af Regin til Sigurd for at ægge ham til at dræbe Faavner. Forfatteren af Völsungasaga har vistnok kjendt disse Vers, og vi finde en prosaisk Gjengivelse af dem i hans Fortælling: nærmest ligge de Ord, Regin udtaler, efter at han med Sigurd er kommen op paa Gniteheden (Cap. 18): Eigi má þér ráð ráða, ef þú ert við hvatvetna hræddr ok e r t u ú l í k r þ í n u m f r æ n d u m at h u g h r e y s t i; *dog kunde man ogsaa tænke paa Regins Ord, da han første Gang ægger Sigurd (Cap. 13):* . . . . svá mundi þótt hafa hinum fyrrum frændum þínum; ok þótt Völsunga ætt sé at þér, þá mun þú eigi hafa þeira skaplyndi, er fyrst eru taldir til alls frama. *Rimelig ligge omtrent enslydende Vers til Grund for Prosafremstillingen paa disse to Steder.*

Ved Fortællingen om Sigurds Samtale med Faavner, Faavners og Regins Drab, Fuglenes Kvidren og Mødet med Valkyrjen følger Sagaen Stropherne og de prosaiske Stykker i Fáfnism. og Sigrdrfm. næsten Skridt for Skridt; af det sidste Digt citeres 16 Vers, og ved Gjengivelsen af dets Slutning, som ved Lacune er tabt i R, *ere Kvædets Udtryk aabenbart temmelig nøie fulgte; dog har der i det gamle Kvæde vist ikke været nogen Antydning til, at Sigrdriva var den samme som Brynhild, eller at hun og Sigurd svor hinanden Eder.*

Naar vi skal søge at danne os en Forestilling om, hvilke Kvæder der er tabte ved det store Hul i R, *og om deres Indhold, saa giver Fortællingen i Völs. (navnlig Cap. 23—29 incl.)*

den vigtigste Veiledning; med den maa jævnføres Stropherne i Gripisspá, da Spaadommene i dette forholdsvis sene Digt om Sigurds Skjæbne, fra han forlader Sigrdriva og indtil Brynhild egger Gjukungerne til at dræbe ham, forudsætte de Kvæder, der nu er tabte ved det store Hul i R.

Efter Sigrdrfm. har i Digtsamlingen vistnok fulgt et Kvæde om Sigurds Møde med Brynhild hos Heimer, og derefter er fortalt i Völs. Cap. 23. 24. Med urette har efter min Mening Müller (Sagabibl. II, 66 f.) og Keyser (Efterl. Skr. I, 356 f.) negtet, at dette Afsnit i Sagaen grunder sig paa et Kvæde, der har hørt til den saakaldte Sæmundar Edda; naar de støtte sin Mening paa Fortællingens sentimentale Tone, der minder om Ridderromanerne, saa gjælder dette tildels kun Udtryk, som maa være Sagaskriverens egne og ikke kan være beholdte fra Kvædet; og desuden kan dette Afsnit af Sigurds Liv meget vel have været besunget i et Kvæde med en blødere, mer erotisk Charakter, der ogsaa er fremtrædende i flere Kvæder i Samlingen. — At Sigurd har kjendt Brynhild, før han i Gunnars Ham rider til hende, og at han har glemt hende ved en af Grimhild given Trylledrik, er et aldeles nødvendigt Led i Sagnet, uden hvilket dets rette poetiske Forstaaelse bliver umulig. Intet af de gamle Kvæder har en hermed uforenelig Sagnform; endog i Sig. III, 3 siges, at Sigurd kjendte Veiene til Brynhild (jfr. Tillæg): hans Hustru skulde hun have været, om Skjæbnen havde forundt ham det; hertil hentydes ogsaa paa mange Steder i de følgende Afsnit af Völs., der utvilsomt grunde sig paa nu tabte Kvæder. Heimer i Lymdale som Brynhilds Fosterfader synes vistnok at have været fremmed for nogle Sagnformer (f. Eks. dem, der foreligge i Guðr. I, Sig. III), men han kjendes dog i Helr. Br.; og at den, der har digtet Gripisspá, har kjendt det Kvæde, hvorpaa Cap. 23. 24 i Völs. grunder sig, synes klart, naar vi sammenligne med disse Grip. V. 29. 31. Ogsaa bærer Sagaens Fremstilling i Cap. 23. 24 paa flere Steder Præget af at være Omskrivning af Vers; saaledes f. Eks. Alsvinns Ord: Hví eru þér svá fálátir? þessi skipan þín harmar oss ok þína vini; eða hví máttu eigi gleði halda? haukar þínir hnípa ok svá hestrinn Grani, ok þessa fám vér seint bót; *og Udtrykkene sidst i Cap. 23:* Þat höfðu þeir sér at skemtan at búa vápn sín ok skepta örvar sínar ok beita haukum sínum *jævnførte med Guðr. II, 18:* hesti ríða, hauki fleygja, örum at skjóta af ýboga *og Rígsm. V. 35.*

De følgende Afsnit i Sagaen grunde sig i det væsentlige ligeledes paa Kvæder, som efter al Rimelighed har været optagne i R; *dog kan vi ikke bestemme, hvor meget hvert Kvæde har omfattet. Et*

Kvæde har vistnok behandlet Gudruns Drømme og hendes Samtale med Brynhild (Völs. Cap. 25); herpaa følger i Cap. 26 Sigurds Komme til Gjuke og hans Giftermaal med Gudrun, der mulig har været besunget i det samme storslagne Digt, hvori Sigurds Ridt gjennem Vaverluen og Ophold hos Brynhild i Gunnars Ham, samt Brynhilds Giftermaal har været skildret, og af hvilket Sagaskriveren (Cap. 27) anfører to Stropher (Brudst. No. 2. 3 her i Udg.). De følgende Afsnit behandle Brynhilds og Gudruns Trætte (Cap. 28), hvorved én Strophe citeres (Brudst. No. 4); Brynhilds Harm og hendes Samtaler med Gunnar og Sigurd (Cap. 29): ogsaa her citeres én Strophe (Brudst. No. 5), der siges at høre til Sigurðarkviða. *Maaské har alt, hvad Sagaen fortæller i Cap. 28. 29, været besunget i én og samme Sigurðarkviða, af hvilken vi kan have Slutningen i* R *i det S. 237—240 aftrykte Brudstykke; denne Sigurðarkviða kunde da vel kaldes* hin langa. *Ialfald har Forfatteren af Völs. benyttet det Digt, hvis Slutning vi har tilbage i* Brot af Sigurðarkviðu, *ti vi finde i Völs. Cap. 31 en prosaisk Omskrivning af dettes 5 sidste Stropher. I Cap. 30 citeres en Strophe (Brudst. No. 5), som er en Variation af Brot af Sig. V. 4, men Verset i Völs., der er svært forvansket, ligger dog saa fjærnt fra dette, at de ikke vel kan grunde sig paa en fælles skriftlig Kilde. Heller ikke er der noget Spor til, at Sagaskriveren har kjendt det prosaiske Stykke, som* R *har efter Digtet.*

Den paafølgende Fortælling om Sigurds Død er tildels grundet paa Sig. III, men det Træk, at Guttorm, som skal dræbe Sigurd, to Gange gaar ud, fordi han ikke tør sé Volsungen i Øiet, findes ikke andensteds og maa være øst af en Kilde, vel snarest et Kvæde, som nu er tabt og som mulig ikke har været optaget i R.

Næsten hele den øvrige Fortælling om Sigurd, Gjukunger og Budlunger fra Cap. 30 af grunder sig paa Kvæder, som vi endnu har i R*; følgende Digte ere benyttede: Sigurðarkv. in skamma; Guðrúnarkv. II, af hvilken halvtredje Strophe citeres; Atlakv. og Atlamál. Derimod ere Guðrúnarkv. I, Helr. Brynh., Guðrúnarkv. III og Oddrúnargrátr ikke benyttede; men kun det førstnævnte Kvæde tør heraf med Tryghed sluttes at have været Sagaskriveren ubekjendt, medens Grunde, som kunde bevæge ham til at forbigaa de andre, laa nær. De to Prosastykker Dráp Niflunga og Indledningsordene til Guðr. II kan han ikke vel have havt for sig.*

Fortællingen om Jormunrek, Randve og Svanhild i Cap. 40 er efter en tabt Kilde, snarest i rhythmisk Form; men Cap. 41 er en Gjengivelse af Guðr. hvöt. Endelig har i Cap. 42 Sagaskri-

men benyttet Hamðismál, fra hvilket Digt de 4 første Linjer af V. 28 citeres, men ved Siden deraf ogsaa en anden Fremstilling af Sagnet.

Af det foregaaende er det altsaa klart, at Forfatteren af Völs. har havt for sig en Samling, hvori mange af de Digte og Fortællinger om Volsungerne og de med dem sammenknyttede heroiske Ætter, som findes eller fandtes i R, *vare optegnede i en Form, der viser tilbage til samme skriftlige Kilde som* R. *I denne Samling manglede dog flere Digte og Fortællinger, som* R *indeholder, medens paa den anden Side Forfatteren af Völs. har kjendt og benyttet endel Sagn og Kvæder om Volsungerne, som ikke optoges i* R. *Sagaskriverens Haandskrift har paa mange Steder havt rettere og fuldstændigere Tekst. Hvad jeg forhen ytrede om SnE., at ogsaa den prosaiske Fremstilling er af Betydning for en gjennemgribende Tekstkritik af Digtene, gjælder tillige om Völs., og her i langt større Mon, baade fordi denne Saga jævnlig følger sine poetiske Forbilleder langt nærmere, og fordi Volsungedigtene paa enkelte Undtagelser nær kun foreligge os i det ene Hskr.* R. *Af denne Hjælp, som Sagaen yder Tekstkritiken, har man efter mit Skjøn hidtil ikke gjort tilstrækkelig Brug; jeg har i Noterne anført de tilsvarende Steder af Völs., saa ofte Sammenligningen for Kritikens Skyld syntes mig nyttig; dog skulde jeg ønske, at dette ved de første Digte var gjort i videre Omfang.*

Endnu en sagnhistorisk Fortælling fra Middelalderen har benyttet Kvæderne om Volsungerne: det er söguþáttr af Norna-Gesti, *der danner en Episode i den vidløftigste Redaction af Olav Tryggvessøns Saga. Vi kjende den fra to Haandskrifter: den bedste Tekst i det hele finde vi i Cod. AM. 62 stor Fol. (som er lagt til Grund i min Udgave i Norrøne sagnhist. Fortæll. I, S. 47—80), et ufuldstændigt Hskr. af Olav Tryggvessøns Saga. Skindbogen, som tidligere har tilhørt Skaalaholts Kirke, synes at være skreven noget over Midten af 14de Aarh.*[1]*). — Noget mindre god er den Tekst, som foreligger i Flateyjarbók (Udg. I, S. 346—359). — De andre Afskrifter, som findes, har intet selvstændigt Værd; saaledes er navnlig i Cod. 2845. 4°, kgl. Bibl. Kjøbenh. gl. Sml. (hvilket Hskr. er lagt til Grund i Fas. I, 313—342) denne Fortælling afskreven efter Flateyjarbók*[2]*). Þáttr af Nornagesti synes*

---

[1]) *I Fas. I, S. XX sættes Haandskriftet altfor langt ned: til sent i 15de Aarh.; i Grønl. hist. Mind. II, 223 siges, at det synes at være skrevet i det 14de Aarh.*

[2]) *Som Bevis er det her nok at nævne følgende: i Sætningen:* en þeir vildu

i den Form, i hvilken vi kjende den, at være ikke saa lidet yngre end Völsungasaga og snarest at være affattet i Begyndelsen af 14de Aarhundred[1]).

Nornegest fortæller Olav Tryggvesson om Sigurd Faavnesbane. Flere Stykker af denne Fortælling har Forfatteren taget fra Sagn, han havde hørt i Folkemunde, et og andet Træk har han vel selv lagt til, men den væsentligste Kilde til hans Fortælling er de gamle Kvæder, som han har kjendt i en Samling, der har været nærbeslægtet med den, som foreligger os; flere prosaiske Stykker i R *gjenfindes nemlig saagodtsom ordret i Norna-G. þ. Forfatteren har kjendt Digtningen om Helge Hundingsbane, men vi kan ikke sé, fra hvilken Kilde; tværtimod H. Hund. I, 14 og H. Hund. II efter V. 13 lader han (Fas. I, 323; min Udg. S. 58) Hundings Søn Alv foruden Heming komme med Livet fra Kampen med Helge. Derimod er det vist, at han har kjendt og skrevet ud af følgende Stykker i vor Samling (men ikke fra samme Skindbog): Frá dauða Sinfjötla, navnlig S. 202a, L. 2—4 og S. 203a L. 2 til Enden. Reginsmál; heraf optages V. 13—26, samt næsten uden Forandring flere prosaiske Stykker: S. 212a, L. 3—11, Stykket mellem 12 og 13, 14 og 15, 18 og 19; ved Fortællingen om Sigurds Hævntog mod Hundingssønnerne meddeles dog flere Træk, som ikke ere laante fra Reginsm. Videre er Prosastykket efter Brot af Sig. og nogle Linjer af Stykket efter Guðr. I optagne. Endelig gjenfindes hele Helreið Brynh. med Undtagelse af V. 7; af de prosaiske Forord til dette Digt i* R *gjenfindes L. 1—5 skjønt ikke ordret i Nornag. þ., men denne fortsætter derpaa med en længere Fortælling. Medens* R *lader Ordskiftet mellem Brynhild og Jotunkvinden foregaa, da Brynhild efterat være brændt ager til Hel, saa er det efter Nornag. þ. paa Veien til Baalet; dette er en aabenbart senere Fremstilling, som Forfatteren dog neppe selv har tildigtet, men vistnok laant fra det senere Folkesagn. Versene af*

---

verja land sitt (*Fas. I, 329, L. 19—20; min Udg. S. 65, L. 11—12*) *har Cod.* 62 en; *i Flat. er først skrevet* ef, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* en, *hvilket dog ved flygtigt Eftersyn let kan oversés; cd. 2845 har* ef.

[1]) *Den har flere senere æventyrlige Udsmykkelser af Volsungesagnet og gjør gjærne fremmede Lande til Begivenhedernes Skueplads; Forfatteren har optaget Vers af de heroiske Kvæder i en jævnlig afændret og forvansket Form. Müller (Sagabibl. II, 119 f.) lader Fortællingen være nedskreven i Begyndelsen af 14de Aarh.; Keyser (Efterl. Skr. I, 398) ved Midten eller i anden Halvdel af 13de. Aldeles forfeilet er den i Ant. Russ. I, 211 fremsatte Mening, at den skulde være sammensat i 11te eller 12te Aarh.; denne Mening grunder sig bl. a. paa den urigtige Forudsætning, at Forfatteren har kjendt de gamle Kvæder af mundtlig Tradition alene og ikke af Haandskrifter.*

Reginsm. og Helr. Brynh. meddeles i Hskrr. af Nornag. þ. i en Tekstform, der afviger temmelig stærkt fra den, som foreligger i R; *denne sidste er næsten overalt den mer ægte og oprindelige. Afvigelserne i Nornag. þ. har ofte sin Grund alene i Afskriverfeil, f. Eks.* hafri (*for* háfar) unnar *i Reginsm. 16, 3; men ikke sjelden synes de at maatte opfattes som Forandringer, Kvæderne har lidt i Folkemunde; saaledes f. Eks. Reginsm. 16, L. 5—6* eru segl yðr sjávi stokkin *Nornag. þ. for* seglvigg eru sveita stokkin R; *jeg tror derfor, at Versene i Ng. ere meddelte dels efter et Haandskrift af Digtsamlingen, dels efter mundtlig Tradition. De to Hskrr. af Ng. þ. stemme fordetmeste overens, hvor de fjærne sig fra* R, *men adskillige Gange har dog Cod. AM. 62 holdt fast ved det oprindelige, hvor Flatebogen afviger; disse Afvigelser i* F *ere ofte ikke andet end Skrivfeil eller Læsefeil, men dog ikke sjælden vilkaarlige Ændringer; saaledes er i Helr. Brynh. 8, 2* á Goðþjóðu *forvansket til* á goð þorðv *i Cod. 62, og en lignende Forvanskniag har en Skriver søgt at rette ved at indsætte* gygiar brodur, *som* F *har.*

Forfatteren henviser selv til en fuldstændigere Fremstilling af Sigurd Faavnesbanes Liv: Eptir þat reið hann [Sigurðr] upp á Hindarfjall, ok þar fann hann Brynhildi, ok fara þeira skipti, sem segir i sögu Sigurðar (*Fas. I, 329; min Udg. S. 65*). *Herved har han rimelig en nedskreven Fremstilling af Sigurds Liv for Øie; men da der ellers intet Spor er til, at han har kjendt Völsungasaga, synes det rimeligere, at herved menes de Meddelelser i bunden og ubunden Form om Sigurd, som indeholdes i den Samling, vi kalde Sæmundar-Edda.*

Endelig maa mærkes et Sted, som vedrører Digtningen om Gjukungerne: síð um kveldit tekr Gestr hörpu sína ok slær vel ok lengi, svá at öllum þikkir unað á at heyra, ok slær þó Gunnarsslagi (*saa Cod. 62;* G-slag F) bezt; ok at lyktum slær hann Guðrúnarbrögð hin fornu, þau höfðu menn eigi fyrri heyrt (*Fas. I, 318; min Udg. S. 52*). *Der siges intet om, at Gests Harpespil blev ledsaget af Ord.* Gunnarsslagir *maa betegne de Melodier, som Gunnar skulde have spillet paa Harpen i Ormegaarden, og der er ingen Grund til at tro, at Ord nogensinde har været knyttede til dem. Derimod maa vistnok* Guðrúnarbrögð (*Gudruns Foretagender eller listige Paafund*) hin fornu *egentlig være Betegnelse for et Kvæde om Gudrun, hvilket synes at ligge baade i Navnet selv og i den Omstændighed, at Harpespil i det gamle Sagn ikke er sat i Forbindelse med Gudrun, men her er da Udtrykket overført paa det Spil, de Melodier, hvormed Foredraget af hint Kvæde pleiede at ledsages. Om Æmnet for dette Kvæde har været Sagnet om Nivlungernes og Atles Død eller et andet Afsnit af den Digt-*

ning, hvori Gudrun optræder, er ikke klart betegnet ved Navnet Guðrúnarbrögð.

Alle de i R *bevarede Digte, samt Vegtamskv., Rígsþ., Hyndl. og Grott. findes ogsaa i talrige senere Papirafskrifter, dels enkeltvis afskrevne, dels flere eller færre sammen, dels ogsaa allesammen i én og samme Samling, som kaldes Sæmundar Edda, og da stadig forenede med nogle ogsaa her udgivne Digte, som ikke ere bevarede i gamle Pergamenthskrr., nemlig Grógaldr, Fjölsvinnsmál, ofte ogsaa Sólarljóð og Hrafnagaldr Óðins (Forspjallsljóð), samt undertiden med nogle andre Digte.*

Ved Udgivelsen af Digtene Gróg., Fjölsv. og Sólarlj., som blot ere bevarede i senere Papirafskrr., har jeg ikke beholdt disses Retskrivning, men brugt en Skrivemaade, der i det hele er den for det gamle Sprog nu almindelig vedtagne.

Grógaldr *og* Fjölsvinnsmál *har jeg ikke ladet følge umiddelbart efter de gamle Gudekvæder, da de betegne et senere Stadium i Mythedigtningens Udvikling (jfr. Lüning Edda, S. 21—29; Svend Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, S. 672); men de burde aldrig have været mistænkte for at være uægte, d. v. s. forfattede i ny Tid af en lærd Digter, der vilde efterligne en Digtning, hvis Liv og Spirekraft hos Folket forlængst var forsvunden, og deres Ægthed er nu tilfulde godtgjort ved deres Forhold til en dansk-svensk Folkevise (se S. 352). Et Vidnesbyrd om Fjölsvinnsmál fra gammel Tid tør vi finde deri, at to Hskrr. af SnE.* A *(II, 488) og* 757 *(II, 572) har* viðofnir *blandt* hana heiti; *ti at Digtet skulde have laant Hanens Navn fra denne Ramse, er meget usandsynligt.*

Ved disse Digte, ligesom ved de følgende, der ere udgivne efter Papirhaandskrifter, vilde det have været unyttigt og altfor vidløftigt at medtage alle Læsemaader i de benyttede Hskrr.; jeg har efter bedste Skjøn gjort et Udvalg og ikke nævnt mange aabenbare Forvanskninger, som kun forekomme i enkelte Afskrifter. Gróg. og Fjölsv. har jeg ikke, saaledes som Sól., fundet særskilt optegnede i Hskrr. fra 17de Aarh., men de ere optagne i alle fuldstændige „Sæmundar-Eddur“ paa Papir. Ingen Afskrift, som jeg har sét, var afgjort bedre end de øvrige eller kunde antages for at stamme umiddelbart fra den gamle tabte Original, som maa ligge til Grund for alle Afskrifter; dog har cod. AM. 738. 4to (O), *paa hvis Titelblad staar 1680 og hvori vi har en af de ældste Optegnelser, paa flere Steder alene bevaret det rette.*

Disse to Digte findes i de forskjellige Papirhskrr., der senere særskilt skal nævnes, i forskjellig Orden og Forbindelse; saaledes

findes Rækkefølgen Grottas., Gróg., Fjölsv., Hyndl. i O, C, *cod. 1868. 4to. i kgl. Bibl. Kjøb. ny Saml., Rask addit. 21ac 4to. i Univ. Bibl. Kjøb.; Hamðism., Fjölsv., Hyndl., Gróg., Grott. i det stockh. oct. Hskr.; i andre atter anderledes.*

Til „Sæmundar Edda" henføres i mange Papirafskrr. Sólarljóð, *hvilket Digt jeg kun har medtaget i et Tillæg, da det er kristeligt. Men da dette folkelige, i ljóðaháttr digtede Kvæde for en stor Del bevæger sig i de gamle mythiske Forestillinger og da det neppe passende vil kunne indlemmes i nogen anden Samling, bør det nødig ganske udelukkes.*

Sólarljóð nævnes tidligere end noget af de andre her udgivne Digte, som kun ere bevarede i Papirhskrr. Jeg har S. 357a Anm. efter Guðbrandr Vigfússon anført, at det först nævnes i en Commentar over Vspá af Björn á Skarðsá. Dette kan nærmere bestemmes efter cod. Stockh. Isl. 38 fol. Papir: her findes Citatet af Sól. ikke i „Nokkorar málsgreinir um þat hvaðan bókin Edda hefr sitt heiti" S. 239—284, hvilken Afhandling er identisk med Björns Commentar over Vspá, der efter Vigfússon (hos Maurer Graagaas S. 99a) er forfattet omkring 1646; men i en umiddelbart derefter fölgende Afhandling med Overskrift „At fornu i þeirri gömlu norrænu kölluðuz rúnir bæði ristingar og svo skrifelsi" S. 285—291, der indeholder en Commentar over Runeversene i Sigrdrif. De i denne Commentar givne Forklaringer ere aldeles forskjellige fra dem, som findes i Björns (i Cod. 38 fol. straks efter afskrevne) „Nokkuð litið samtak um rúnir" fra 1642, men Formen af den Tekst, hvorover der commenteres, er i begge Afhandlinger den samme. At ogsaa den förstnævnte Commentar over Sigrdr. („At fornu — skrifelsi") er af Björn, synes at være klart af en Henvisning til Commentaren over Vspá, som deri findes („svá sem áðr er sagt eptir völvunni i Snorra Eddu þar sem nefndar eru þrjár valkyrjur, þar segir: Skáru á skíði etc." *cod. 38 fol. S. 288); men den er fölgelig senere end den Commentar over Sigrdrif., som findes i „Nokkuð litið samtak". Citatet af Sól. forekommer S. 288 „Svo segir i Sólarljóðum gömlu:* Bækr ek sá etc. fáðar feikn stöfum"; *her er V. 60 og 70 sammenblandede.*

Alle Afskrifter af Sólarljóð maa stamme fra samme Original. Digtet er for sig selv afskrevet i flere Papirhskrr., der tildels ere lidt ældre end noget af dem, hvori Gróg., Fjölsv. eller Forspjallslj. findes. De, som jeg har benyttet, ere:

Cod. AM. 166b oct. paa Papir (her mærket I*). Dette Haandskrift, som er kommet fra Borgefjorden, synes at være skrevet omkring Midten af 17de Aarh.; det er en Samling af löse Blade og indeholder mest Stykker af Snorra-Edda; desuden en Afskrift af* „Hava mal hin gömlu", *som aabenbart grunder sig paa* R *og som slutter med:* glic scolo giölld giöfum . Vngur *V. 16—17 (Resten er bortrevet). I denne Afskrift af Sól. er Inddeling i Verslinjer ikke betegnet. Den er den bedste af alle mig bekjendte Afskrr. og har paa flere Steder bevaret det rette, hvor de övrige Afskrifter har en Forvanskning, saaledes i 33,3; 27,5; 70,5, o. fl. St.*

Cod. AM. 167 oct. Papir (K). *Dette Hskr., som aabenbart er yngre end det foregaaende og rimelig fra Slutningen af 17de Aarh., er en Samling af löse, fillede Blade. Det indeholder efter Katalogen bl. a.:* Háfamál hin fornu [*grunder sig aabenbart paa* R]; Lijtilla sa .. *V. 53 her i Udg. er sidste Ord; Resten fattes*]; gátur Gestumblinda með commentariis Bjórns á Skarðsá. ráðning Brynhildar

ljóða. úr Harbarðs ljóðum [*dette Stykke kunde jeg ikke finde*] . . . Sólarljóð. *Afskriften er nær beslægtet med den i* O.

Cod. AM. 155 oct. Papir (G); *ligeledes en Samling af löse Blade fra anden Halvdel af 17de Aarh. Efter et Brudstykke af Vafþr.* (*Afskrift uden selvstændigt Værd*) *fölger en Afskrift af* Sólarljóð, *som er nær beslægtet med* K; *men kun de 5 förste Vers af denne ere bevarede; det övrige er borte.*

Disse tre Afskrifter har, saavidt jeg kan skjönne, ikke været benyttede i de tidligere Udgaver. — I ed. AM. anföres Læsemaader af to Afskrifter, som synes at have hört til de bedre: den ene tilhörte Guðmundr Högnason, Præst paa Vestmannaeyjar, den anden Jón Ólafsson frá Grunnavík. Af dette Digt kunde vel endnu paa Island være Afskrifter, som havde Enkeltheder i en rettere Form, end de hidtil bekjendte.

Digtet har allerede ved Midten af 17de Aarh. været optaget i „Sæmundar Edda", hvilket var naturligt, da det tillagdes Sæmund. Jón Árnason meddeler i Ísl. þjóðs. I, S. 460 efter et Haandskrift fra Slutningen af 17de Aarh. med ubekjendt Haand et Sagn, hvori det heder: „Sæmundur andaðist 1133, en með hverjum atburðum höfum vær eigi heyrt, þó segja menn, að hann þridagaður hafi úr líkrekkjunni risið og þá kveðið þá drápu, er hans ljóða-Eddu er vön að fylgja og kallast Sólarljóð." Jón Sigurðsson, som har udpeget dette Sted for mig, siger, at det ganske har den Stil, som findes hos Jón Guðmundsson lærði og Björn á Skarðsá, og at det vistnok kommer fra en af dem[1]).

I Cod. AM 738. 4to (O) *er Sól. afskrevet nærmest efter en Gridformular og foran Gestumblindes Gaader med Kong Heidreks Tydninger; men Digtet er ikke optaget i den paa næstsidste Side givne Fortegnelse over „þættir Sæmundar Eddu". Ogsaa Afskriften her er af de bedre.*

I det stockh. oct. Hskr. er Sólarljóð förste Digt, dernæst kommer Hrafnag. — I C *slutter det Samlingen og fölger nærmest efter Getspeki Heiðreks. Dette Haandskrift beraaber sig engang paa „membrana"*[2]) *og oftere paa „chartae", uden at man dog kan slutte noget bestemt om denne Membrans Ælde og Værd. — Ogsaa det med* C *nærbeslægtede Hskr.* L, *som har Sól. næstsidst, efter Getspeki Heiðreks og foran Sonartorrek, beraaber sig paa „Chartae". —* B *har Sól. efter Grög. og foran Hrafnag.; andre nyere Afskrifter af Samlingen atter paa anden Plads i Rækken.*

Sidst i denne Udgave kommer Forspjallsljóð eða Hrafnagaldr Óðins. *Dette Digt bør for Fremtiden udelukkes fra Samlingen af norrøne mythiske og heroiske Kvæder. Det tilhører utvilsomt et ganske andet Standpunkt end alle de forhen omtalte Digte; disse ere alle folkelige, alle gjengive de umiddelbart den Tids Forestillinger og poetiske Opfatning, i hvilken de ere blevne til, alle har de gaat fra Mund til Mund længe før de bleve optegnede; Forspjallsljóð derimod er et lærd Digt, forfattet i senere Tid af*

---

1) *Jeg skjønner ikke, hvorfra Hr. Benedikt Grøndal* (*Ant. Tskr. 1861—63, S. 368 f. 370*) *saa sikkert véd, at Biskop Brynjolv endnu ikke havde fundet codex regius paa den Tid, da dette Sagn blev nedskrevet.*

2) *Er det heraf, Guðbrandr Vigfússon* (*hos Peterson Solsången, Köpenh. 1862. S. 2*) *slutter, at det Hskr. paa Pergament, fra hvilket alle Afskrr. af Sól. stamme, gik tabt i Kjøbenhavn i 17de Aarh.?*

en Mand, som var vel bevandret, ja belæst i de gamle Kvæder og som med Tendents søgte at efterligne en længst forgangen Tids Digtning; det blev rimelig fra først af fæstet med Pen i Bog. Forholdet er omtrent det samme som mellem de homeriske og de aleksandrinske Eposer. I Forspj. er mangt og meget vanskeligt at tyde; saaledes er det vel ogsaa i de gamle mythiske Kvæder, men Dunkelheden i disse grunder sig væsentlig derpaa, at de tilhøre en Tid, som ligger os saa fjærn og hvis Sprog, Udtryksmaade, Forestillinger og Tro vi kun kjende i Brudstykker; i Forspj. derimod ere ofte Udtrykkene kunstlede, Billederne søgte, Forfatteren har selv hyllet Digtet i et mystisk Slør. Skjønt det ikke mangler Tankedybde og skjønne Skildringer, giver det Indtrykket af en prangende Udstilling af mythologisk Lærdom. Vi finde her Udtryk og Omskrivninger, som kun tilhøre den kunstige Skaldedigtning, ikke de folkelige mythiske Kvæder fra Oldtiden, f. Eks. diar *18,6;* sverð áss hvíta *14,4* = höfuð; rýgjar glygg = hugr *14,6 o. s. v. Vi finde Udtryk og Ordformer som tilhøre et meget sent Sprogstadium:* hveim *som relativt Pron. 13,5;* æsi *17,5;* gýgjur *25,6;* Óðhrærir *2,5 som det synes Accus. eller Dativ. Nogle Udtryk ere uden Hjemmel, saaledes* raknar *19,4, 26,1, ligesom* O *i Vspá I, 44,7 feilagtig har* rakna *for* ragna; hörgar *20,4, hvis vilkaarlige Brug rimelig er fremkaldt ved SnE. I, 62:* annan sal gerðu þeir, þat var hörgr er gyðjurnar áttu. *Enkelte Former ere dannede ved Misforstaaelse af gamle Sprogformer, som* máttk *2,7; for* aðalþollar *25,4 var vistnok* þolli *i Vspá I, 20 Forbilledet, men* þollr *har Gen.* þolls. *Navnlig er det at mærke, at nogle Udtryk tydelig ere fremkaldte ved Skrivfeil i bestemte gamle Haandskrifter: 7,3 forekommer* hárbaðms (*Var.* harðbaðms) *om Yggdrasel; dette unaturlige Udtryk har sikkerlig sin Oprindelse deri, at Forfatteren i* R *har læst* hárbaðmr *Vspá II, 18 skrevet som ét Ord og misforstaat dette som „Haartræet". 25,2 er* iodyr *brugt som* jaðar; *denne Ordform er vistnok ogsaa laant fra* R *Vspá II, 5, hvor* iodyr *vel er en Forvanskning af* ioður. *16,5 har saagodtsom alle Afskrr.* nepa *for* nefa; *denne feilagtige Form har Forfatteren rimelig læst i* r *SnE. I, 534.*

Forspjallsljóð er efter dette yngre end 13de Aarh.; ja et Digt, hvis Forfatter forholder sig paa denne Maade til det gamle Sprog, kan efter mit Skjön ikke være fra Middelalderen overhoved, men maa være fra nyere Tid. Jeg tror, at det ikke er ældre end 17de Aarhundred.

Hertil passer godt den Mening, som jeg S. 140b har fremsat i Overensstemmelse med (og som jeg mulig har laant fra) Keyser (Efterl. Skr. I, 236), at Digtet er forfattet som Indledningsdigt

til den ældgamle Vegtamskv. af den samme Mand, som tildigtede de for Papirafskrr. særegne Vers og Verslinjer i Vegt.; jeg har S. 139 f. søgt at vise, at denne Mand ikke kjendte Vegt. uden fra A. *Den nævnte Forbindelse med Vegt. er paapeget ved Overskriften. Denne lyder i alle de af mig benyttede Hskrr.* Hrafnagaldr Óðins Forspjallsljóð, *saaledes at de to Navne ere stillede ved Siden af hinanden i Cod. Stockh. Isl. chart. 15 oct., Cod. Stockh. Isl. chart. 57 fol. og* B; *det sidste er sat i Klammer i* CL; *kun i det nye Hskr.* M *ere de forbundne ved* „al". *For det første Navn findes ingensomhelst rimelig Tilknytning i Digtets Indhold; jeg tror derfor med Gunnar Paalsson, som dog med urette holdt Digtet for gammelt, at* Hrafnagaldr Óðins *er Forvanskning af* Hræfuagaldr Óðins *og at dette har været ment som Fællesnavn for de to Digte, af hvilke det første, som dannede Indledningen, særlig blev kaldt* Forspjallsljóð *d. e. Fortaledigt, det andet* Vegtamskviða. hræfagaldr *istedenfor* valgaldr *eller* nágaldr *er vistnok ikke i Overensstemmelse med Brugen af Ordet* hræ *i det gamle Sprog, men er ganske naturligt i den sene Tid, hvori Digtet og dets Navn maa være blevet til. Ved sin abrupte Begyndelse opfordrede Vegt. til at tildigte et Indledningsdigt.*

Jeg har ovenfor udtalt den Mening, at Forspjallsljóð ikke er ældre end 17de Aarh.; det er dog aldeles vist, at det var til allerede ved Midten af 17de Aarh., og rimelig noget för. Lidet er at bygge paa Udtrykkene i „En Skrivelse fra Arne Magnusen til Hr. John Haldorsen, Provst i Hitardal, dateret 18 Junii 1729 om de Böger han havde mistet i den store Kjöbenhavns Ildebrand 1728" meddelt af Thorkelin og oversat fra Islandsk af Thorlacius i Kjöbenhavns Universitets-Journal udg. ved Prof. Jacob Baden. Fjerde Aargang. 1796. S. 8 (hvorpaa Gisli Brynjúlfsson har gjort mig opmærksom): „Vores Rector sal. Olav har skrevet mig, hvilket Brev og er brændt, angaaende een af disse Oder [i Sæmunds Edda], om jeg husker ret, Hrafnagaldr Odins, *at Mag. Brynjolv haver ladet denne Ode opskrive efter et enkelt, gammelt og skident Blad, hvilket han, saavidt jeg erindrer, udtrykkelig siger var defect i Enden. Dette er nu alt for mig, ligesom i en Taage, da jeg har mistet Documenterne." Men Digtet findes i cod. Stockh. Isl. chart. 15 oct., der er skrevet omkring 1670; cod. Stockh. Isl. chart. 57 fol., hvor Digtet særskilt er optegnet, er ogsaa skrevet mellem 1670 og 1680 (Arwidsson Förteckn.); og det er allerede i disse Hskrr. paa mange Steder forvansket, saa at det i Forveien maa have været flere Gange afskrevet.*

Gudmund Magnussön fortæller (Edda Sæm. ed. AM. I, p. 204), at den islandske Digter Eirik Hallssön, der levede omkring 1650 (Finn Magnusen Overs. af den ældre Edda II, 213), i ti Aar studerede dette Digt og derpaa kastede det bort med den Tilstaaelse, at han forstod lidet eller intet deraf.

Forspjallsljóð er neppe enestaaende Frembringelse i förste Halvdel af 18de Aarhundred; i dette Tidsrum synes ikke alene udfyldende Vers og Verslinjer at være blevne indskudte i de gamle mythiske Digte, men ogsaa Heidreks Svar paa Gestumblindes Gaader at være bragte i Versform. Keysers Indvending (Efterl. Skr. I, 262), at „Begyndelsen af det 17de Aarhundrede eller den nærmest

foregaaende Tid neppe kan antages at have besiddet nogen Digter med den Aand, de Kundskaber og den Fordomsfrihed, som Digtet synes at forudsætte", har vistnok Vægt, men er neppe afgjörende; jeg henstiller Sagen til islandske Lærdes nærmere Undersögelse. — For at sætte Digtet i sit sande Lys, har jeg i det ikke brugt consequent Skrivemaade, men i det hele beholdt Papirafskrifternes Orthographi (det samme burde ogsaa have været gjort ved de uægte Vers i Vegtamskv.). I Forspjallslj. var oftere end andensteds Teksten og Fortolkningen mig uvis, hvilket er naturligt, da Digtets Udtryk ikke fölge almengyldige Love, men tildels ere vilkaarlige. Det staar paa forskjellig Plads i de forskjellige Afskrifter: i det stockh. oct. Hskr. efter Sólarlj. og foran Vspá; i L efter Hamð. og foran Vegt.; i B efter Sól. og foran Grott.; i C efter Hamð. og foran Getspeki Heiðreks; i andre nyere Afskrr. atter anderledes. Det mangler i O og S.

Flere „Sæmundar-Eddur" optage ogsaa efter en prosaisk Indledning Gestumblindes Gaader og Kong Heidreks Svar under Overskriften Getspeki Heiðreks. *Den Versform, hvori Heidreks Svar her gives, er vistnok nyere, men ellers er Kvædet sikkert nok ægte og gammelt; det danner et Sidestykke til Vafþr. og kunde paa Grund af sin Charakter gjærne optages her i Samlingen af mythiske Kvæder. Dette synes dog ikke hensigtsmæssigt; man maatte da ogsaa optage de övrige Vers i saga Hervarar ok Heiðreks konungs; disse ere nu vistnok jævnbyrdige med de saakaldte Eddadigte, men i vor Samling danne dog Kvæderne den overveiende Bestanddel og ere meddelte nogenlunde i sin Helhed, medens vi derimod i Herv. s. har en udförlig prosaisk Fortælling, i hvilken Brudstykker af gamle Kvæder ere indskudte.*

Digte af Egil Skallagrimssön, som ere medtagne i nogle Samlinger paa Papir, ere os her aldeles uvedkommende.

Endelig er i enkelte nyere Papirafskrifter iblandt Digtene i Sæmundar Edda optaget et Digt i 8linjet fornyrðalag Gunnarsslagr *om Gjukungen Gunnars Harpespil og Kvad i Ormegaarden. Dette er trykt som Tillæg i Edda Sæm. ed. AM. II, 1000—1010 og i Rasks Udg. S. 274—277. At det ikke kunde være gammelt, var klart, og i den AM. Udg. II, p. XXIV—XXVII fremförtes Oplysninger, som kun lod liden Tvil tilbage om, at det var forfattet af den lærde islandske Digter séra Gunnar Pálsson (födt omkring 1712, död 1793) om hans Navne efter Antydningen i þ. af Nornagesti. Men enhver Tvil bortryddes ved Oplysninger, som ere mig meddelte af Guðbrandr Vigfússon: Gunnarsslagr findes i Kvæðasafn séra Gunnars Pálssonar i British Museum 11, 192 (ikke Autograph), og der har Forfatteren selv (efter 1777) skrevet om dette Digt; „Eg sendi þetta nýsmiðað þeim nafnkenda manni séra Eyjólfi á Völlum*[1]*), er lèt vel yfir og lagði þetta til siðast: jubeo te macte esse tanto in antiquitatibus nostris profectu; og ætla eg þetta hafi verið 1745—46. Sveini lögmanni sendi eg og exemplar, ... er mitt litla verk vel approberaði. Framar man eg eigi af að segja, enda máskė tortýndr sė sá verki, þar mag. Hálfdán Einarsson hans eigi getr i sinni sciagraphia hist. lit., en nefner þó aðra mina smákveðlinga. G. P. S."*

Det gjælder nu at bestemme de nyere Papirafskrifters Betydning for de Digtes Vedkommende, som ogsaa findes i gamle Skindböger. Spörsmaalet er: Stamme disse Papirafskrr. samtlige umiddelbart eller middelbart alene fra de gamle Membraner, som vi endnu har? eller grunde nogle af dem sig helt igjennem eller tildels paa gamle, nu tabte Membraner, eller paa nu tabte Stykker af de beva-

[1]) *Gunnar Pálssons Lærer.*

rede ufuldstændige Membraner? Afgjörelsen af dette Spörsmaal er af stor Vigtighed for Tekstkritiken, da Afvigelser, som findes i de Afskrr., der ene og alene grunde sig paa ældre Hskrr., som vi endnu har, ikke kan være andet end Forvanskninger, Conjecturer eller senere Tildigtninger, medens derimod de Afskrr., som helt igjennem eller tildels stamme fra tabte Membraner, maa benyttes som Kilder sammen med de bevarede Skindböger Spörsmaalet har været forskjellig besvaret. Arne Magnussön, en Autoritet af allerförste Rang, ytrer sig herom saaledes (vita Sæm. i Edda Sæm. ed. AM. I, p. VIII sq.): „antiqvam [membranam] .., Brynjolfo .. oblatam, omnes ejusdem argumenti Libri, in Islandia et alibi sub Eddæ Sæmundi nomine exstantes, pro matre venerari coguntur; quod eo tutius assevero, qvo accuratius omnes, qvas illa habet, mendas, ac aliqvot foliorum lacunam in chartaceis exemplaribus, e variis Islandiæ partibus ad me delatis, occurrere viderim; adeo ut dicta membrana sola ejus generis hodie superesse credatur [Arne kjendte dengang ikke cod. AM. 748, 4to]; qvamvis diffitendum non sit, talia monumenta tempore Brynjolfi plura exstitisse, unde variæ lectiones, et integri qvandoqve versus, qvæ membranæ desunt, in chartacea ejus apographa translata esse videntur, qvorum tamen originalia aut hodie desiderantur, aut in latebras iterum abierunt.“ Denne Dom er gjentagen af P. A. Munch i hans Udgave. I modsat Retning ytre sig de Mænd, som har besörget den AM. Udg. af Sæm. Edda, ligesaa Finn Magnusen, og skarpest Brynjolf Snorrason i Ann. f. n. Oldk. 1847, S. 356: „Finn Magnusen har i Fortalen til sin Overs. af den ældre Edda, 1ste Deel S. XVI, udtalt den Mening....., at nogle af Papirhaandskrifterne „öiensynlig ere skrevne efter andre nu forsvundne Membraner“. Da jeg har gjennemgaaet de fleste af de herværende Papirhaandskrifter af den ældre Edda, kan jeg af egen Erfaring bekræfte, at denne Mening er den ene rigtige, idet flere af Haandskrifterne i den Grad afvige fra codex regius, at det er aldeles utænkeligt, at de, enten middelbart eller umiddelbart, nedstamme fra samme“.

Jeg maa afgjort slutte mig til Arne Magnussöns Mening. Det er utvilsomt, at intet Papirhaandskrift af Sæmundar Edda helt igjennem er afskrevet efter en tabt, af **R** *uafhængig Original; Teksten i alle de Digte, som findes i* **R**, *grunder sig middelbart eller umiddelbart paa dette Haandskrift, dog saaledes at tildels ogsaa* **A**, *Afskriften af Völuspá i* **H**, *samt SnE., Völs. og Nornag. ere benyttede; og alle nu bevarede fuldstændige Papirafskrifter af* **R** *ere tagne paa en Tid, da dette Hskr. var i samme fragmentariske Tilstand, hvori vi kjende Skindbogen. Ligesaalidt har Papirhskrr. af Sæm. Edda optaget Vegtamskv., Rigsþ., Hyndl., Grott. fra nu tabte Originaler; disse Digte ere overalt middelbart eller umiddelbart afskrevne efter* **A**, **W**, **F**, **r** *af SnE. I Modsætning til Arne Magnussön og Munch tror jeg endogsaa, at alle enkelte Vers, som kun findes i Papirafskrr., og alle for disse særegne Læsemaader i de Digte, som tillige ere bevarede i gamle Skindböger, ere — paa en eneste Undtagelse nær — af senere Oprindelse og ikke grundede paa tabte Membraner.*

Denne Undtagelse finder jeg i Slutningsversene i Sigrdrif. fra V. 29, L. 3 af, ti disse Vers, som nu mangle i **R**, *bære umiskjendeligt Præg af Ægthed. De forekomme fra först af ikke i de fuldstændige Samlinger paa Papir med Titelen „Sæmundar Edda“, som optage alle de i* **R** *bevarede Digte; men det Haandskrift, hvorpaa alle Afskrifter af disse Vers grunde sig, maa have havt dem i samme Forbindelse, hvori vi finde dem i cod. Isl. No. 64 fol. Papir i kgl. Bibl. i Stockholm og i cod. AM. 738 4to (codex oblongus,* **O**). *I cod. Stockh 64, som for största Delen er skreven med Jón Eggertssons Haand omkring 1680 (Guðbrandr Vigfússon i Íslenzkar þjóðsögur I, S. XVII) og som navnlig indeholder flere Afhandlinger af Jón Guðmundsson*

larti, findes som 5te Stykke bagefter et os her aldeles uvedkommende Digt under Overskriften Sigurdar qvida Fofnis bana Reginsm. V. 16—24 med kort Forklaring. Derpaa som 6te Stykke under Overskriften Sigurdrifu mæl sem hun talade til Sigurdar annasta sijns. epter þad hann hiö hama näud af henne Sigrdrif. V. 5—8, L. 3. 9—13, L. 6. 15—17. 21, L. 4 til Slutning. Efter V. 37, L. 6: rǫm eru rog af risum (sic!) fölger: Sigurdur seiger sijþann Sigurdrijfu tijþinde af sullum lsndumm (disse Ord skrevne som Overskrift). þesse Sigurdur ätte Gudrune Giuka dötter, þa hann var veiginn meþ suikumm, sat Godrvn kona hannz ifer honumm Hun gret ei sem aþrar konur. Enn so harmþrunginn var hun, aþ henne lä vid spreing til geingu bæþe konur og karlar aþ hugga hana, enn þat var ei audvellt. þä taladi ein til hennar. Derpaa Guðr. I, V. 13, L. 5—8. V. 14. V. 18, L. 2—10 med Overskrift Godrun qvaþ. V. 19. V. 20, L. 1—4, samt V. 17, L. 2—10 med Overskrift: þä quad ein aunnur. Den Tekst af Versene i Reginsm., som foreligger i cod. Stockh. 64, grunder sig tydelig dels paa R, dels paa Nornag. i F; Læsemaaderne: Hier erū við Sigurdur, ä siä, skipūtueim (sidste Bogstav kludret) i V. 17 og Ilnicar hietūmc þac i V. 18 ere vist blot Forvanskninger og ikke laante fra en tabt Membran. Teksten i Sigrdrif. indtil V. 29, L. 3 grunder sig dels paa R (cod. Stockh. 64 har saaledes i V. 12, L. 2 beholdt Skrivfeilen magni fra R) dels paa det endnu bevarede Hskr. af Völs., navnlig i V. 13—21 (saaledes i V. 17: ä glere og ä gulli og ä gödu silfri, i vine og ä virtri, og ä vølvo seszi, ä gumna hollde); i disse Vers er ikke Spor til nogen nu ubekjendt Kilde (ti aþ þu eige ä þingi deiler vid þier msthara mann, edur vid heimska hale i V. 24 kan kun være Forvanskning). Teksten i Versene af Guðr. I grunder sig paa R alene (Forvanskningen grundu i V. 14, L. 1 forklares af Skrivemaaden gvdr̄. i R; Yckar i V. 17, L. 3 er en Skrivfeil, som er beholdt fra R. hættlḡa for hiorvi i V. 14, L. 8 og i elstraum i V. 19 L. 7 for iølstrom maa være Forvanskninger eller vilkaarlige Forandringer af Kildens Tekst). Da der her altsaa udenfor Slutningsversene i Sigrdrif. (fra V. 29, L. 3 af) ikke er Spor til en nu ubekjendt Kilde, saa formoder jeg nu, at disse Slutningsvers, som aabenbart ere ægte, ogsaa grunde sig paa R; at en Afskrift af R, sem ialfald indeholdt hele Sigrdrif. med Stykker af Reginsm. og Guðr. I, og som altsaa var tagen paa en Tid, da denne Skindbog endnu ikke havde tabt Bladene mellem 32b og 33a, er den middelbare eller umiddelbare Kilde for cod. Stockh. 64. Man vil imod denne Formodning ikke kunne anföre, at man da maatte vente her ogsaa at finde andre af de Digte, som nu ere faldne bort i R mellem 32b og 33a; ti heller ikke det, som i R kommer nærmest efter Lacunen, er taget med. Ogsaa ellers synes der at være enkelte, skjönt usikre, Spor til Afskrifter af Digte i R, som ere tagne, för Biskop Brynjolv fandt Bogen frem (mere herom senere).

Efter Versene af Guðr. I fölger i det nævnte Hskr. under Overskrift Liöd Brinhilldar eru hier vtþijdd en Forklaring af Sigrdr. V. 5—19 (indtil og med heillom hafa i L. 7), som er en noget forandret og forkortet Afskrift af den Commentar, som Björn á Skarðsá giver i sit 1642 forfattede Skrift Nokkuð lítið samtak um rúnir, der bedst findes afskrevet i cod. Stockh. Isl. No. 38 fol. Den Tekst af Sigrdrif., som Björn á Skarðsá forklarer, grunder sig ene og alene paa en meget feilfuld Afskrift af det endnu bevarede Hskr. af Völs. og er forskjellig fra den ovennævnte Tekst af Sigrdr., som findes i cod. Stockh. 64, men i Gjengivelsen af Björns Commentar i cod. Stockh. 64 ere de Former af Ordene i Sigrdrif., som han havde for sig, paa flere Steder forandrede for et bringes i Overensstemmelse med den foran indtagne Afskrift af Digtet[1]).

[1]) Jeg skal anføre ét Eksempel af flere: i Sigrdrif. V. 12 har Björn (efter

[illegible] Slutningsverserne i *Sigrdrif.*, som findes i cod. Stockh. 64, kan [illegible] til Björn á Skarðsá[1]), men skriver sig vistnok fra en [illegible]

[illegible] AM. 738. 4to (*codex oblongus*, O), paa hvis Titelblad staar [illegible] Indhold vel for största Delen er skrevet lidt för (Jón Sigurðsson), [illegible] Stykker af Reginsm. som cod. Stockh. 64 og, skjönt [illegible], derefter Sigrdrif. med Slutningsversene, hvorefter fölge de [illegible] af Guðr. I og den forandrede Gjengivelse af Björns Commentar; [illegible] det enkelte stemmer **O** næsten overalt med cod. Stockh. 64. — I cod. AM. [illegible] (S. 234 a feilagtig cod. AM. 166 b oct. og **P**), et Haandskrift fra [illegible] af 17de Aarh., findes (efter en Afskrift af Hávamál) Sigrdrifumál med Slutningsversene, og dertil er paa samme Maade, som i de to förnævnte Hskrr., knyttet Stykker af Guðr. I, hvortil kommer Commentar over Sigrdrif. Med Afskriften af Sigrdr. i dette Hskr. er den i Cod. AM. 149 oct. nöie beslægtet. Endelig kan her nævnes den værdilöse Afskrift af „Sigurdar qvida, Sigurdrifumál, þeirra Ráðning, Gudrúnar qvida" i No. 1871. 4to i kgl. Bibl. Kjöb. ny kgl. Sml., rimelig skreven sent i 18de Aarh.

Derimod mangle Slutningsversene i Sigrdr. i de fleste „Sæmundar-Eddur" (Papirafskrifter af den hele Digtsamling), som tildels udfylde det manglende ved at indsætte det tilsvarende prosaiske Stykke af Völs.; nogle faa nyere Afskrifter af den hele Digtsamling, som har disse Vers, bemærke udtrykkelig, at de har dem fra en særlig Kilde, der da maa være et af de ovennævnte Hskrr. eller en dermed fuldkommen ensartet Optegnelse. Saaledes har No. 1866. 4to. kgl. Bibl. i Kjöb. ny Sml. (cod. Luxdorphianus, **L**; *skreven 1750) efter* þat rǫþ ec þer it vi | þott meþ seggiom fari *fölgende Bemærkning: „desunt membranae ad minimum folia 8, ita dicit exscriptum [meum]; idem exscriptum inserit hic sequentes paginas, quae ibi ad calcem appositae reperiuntur e libro quodam chartaceo haustae" og derpaa fölger:* þat rǫþ ec þer it vi | þott meþ seggiom fari | aúþr mal til ofúg, *o. s. v. I det hermed meget nær beslægtede Hskr. No. 1109 fol. kgl. Bibl. Kjöb. ny kgl. Sml.* (**C**) *findes ogsaa Slutningsversene i Sigrdr. optagne med Tilföielse af samme Oplysning.*

Arne Magnussön, som kjendte Slutningsversene, har ikke holdt dem for uægte; i Brev til Thormod Torvessön af 6te Aug. 1690 skriver han: Ef nokkuð finnast kann i hans Sæmundar-Eddu á pappir, sem ekki er i membranu, þar sem vantar i Brynhildarkviðu, þægi eg gjarna mèr með tið communiceraðist; mèr þykir svo sem eg sèð hafi þá lacunam með einhverju fyldu i exemplaribus chartaceis" (kgl. Bibl. Kjöb. kallske Saml. 140 fol., efter Meddelelse af Guðbrandr Vigfússon); i **O** *har Arne med egen Haand efter Conjectur foretaget endel Rettelser ved Afskriften af de nævnte Vers. — Papirafskrifternes Skrivemaade i disse Vers har jeg forandret til den i* **R** *brugte.*

Efter at have taget dette Forbehold skal jeg söge at godtgjöre min Mening, at de nyere Papirafskrifter af alle de her udgivne Digte, som ere bevarede i

---

cod. 38 fol.) læst . . . heipt um giallda. Hvi þar um vindr *og forklarer dette* Hvi *ved* Hvoru þinu malruna eða þrideilna visna smiðe; *i cod. 64 er istedenfor* Hvi *indsat* Harm, *men Björns Forklaring beholdt, uagtet den aldeles ikke gjælder Læsemaaden* Harm.

[1]) *Det er urigtigt, naar det i Möbius's Udgave af Sæm. Edda S. V siges, at Slutningsversene i Sigrdr. findes som integrerende Del af Digtet i den af Björn á Skarðsá forfattede Commentar.*

gamle Skindböger, ikke udgaa fra andre Kilder end netop disse Skindböger. I denne Hensigt gjennemgaar jeg her et Par Papirhskrr. af Sæm. Edda, om hvilke det er blevet sagt, at de ikke stamme fra R.

Cod. Isl. No. 15 oct. i kgl. Bibl. i Stockholm (som jeg her betegner ved St.) er skreven omkring 1670 (Arwidsson Förteckning), ialfald för 1684, ti cod. Stockh. 34 fol., som aabenbart er afskreven derefter, vidner selv, at den er skreven i dette Aar[1]). *St. begynder med:* Her hefiast Sölar liöd Sæmundar ins fröda. Hrafna galdur Oþins Forspialls liöd. *Derpaa kommer* Valo spaa. *Saa fölge alle de i* R *optagne Gudekvæder, dog ikke overalt i den samme Orden og med de samme Overskrifter som der, sidst* Hymis kviþa; *og derefter* Vegtams kviþa. *Saa komme alle de i* R *optagne heroiske Kvæder, dog ikke overalt med de samme Overskrifter som der, og efter* Hamþis mál *endelig:* Fiolsvins mal. Hyndlu lióð. Gróugaldur er hon gól syni sinum dauð. Grottasaungur *indledet ved samme prosaiske Stykke* (Gull er kallat miol Froþa *o. s. v.*) *som i r. Rigsþ. findes her ikke*[2]).

Man vil let finde, at R *danner Grundlaget, skjönt ikke det umiddelbare, baade for den egentlige Tekst og for de i Randen tilskrevne Varianter i St. ved de Digte, som nu ikke ere bevarede i andre gamle Skindböger. Hvor der i* R *er den store Lacune, er der ogsaa i St. Hul. Sigrdrif. stanser i Haandskriftet med V. 28, og istedenfor de i det fölgende manglende Vers og Digte er den prosaiske Fortælling i Völs. optagen. Efter Ordene* ok þetta bundo þau eiþom með ser, *som afslutter Fortællingen om Mödet mellem Sigurd og Sigrdriva, staar i Randen:* Her brast i Sęmundar eddo ok er sa brestur her uppfyldur sem varþ af sogoþętti Sigurdar Fafnis bana a cap. 20 usque ad 30. *Her henviser St. selv til* Sæmundar edda *til* R *og vidner selv, at den har udfyldt Hullet fra Völs. Efter Udfyldningen begynder igjen Afskriften af Digtene (som i Rasks Udg. af Edda Sæm. S. 207) med*

Hví ertu Brynhildr
Buðla dóttir
bölvi blandin
ok banaráðum?

hvat hefir Sigurðr
til saka unnit,
er þú fræknan vilt
fjörvi næma?

Det fölgende efter R. *Linjerne* Hví ertu — banaráðum *ere feilagtige (se S. 237); vi har her et sikkert Eksempel paa, at Stockh. Hskr. meddeler Verslinjer, som vilkaarlig og uden Stötte i noget gammelt Hskr. ere tildigtede for at afhjælpe en Mangel i* R. *I de övrige heroiske Digte (undtagen Hyndl. og Grott.) grunder Teksten i St. sig aabenbart ene og alene paa* R; *den har alle dennes Feil, hvorpaa jeg skal nævne et Par Eksempler: St. har* Helga kviþa Hatinga skada [Haddinga skata] *efter* Helga kviþa Hundingsbana; *Völund. 2, L. 12:* Onondar; *H. Hjörv. S. 171a, L. 19:* Jarlinn heim; *H. Hund. II, S. 190b, L. 19:* hiarþar ok kvaþ; *Reginsm. 10, L. 4:* fár, *o. s. v., o. s. v. Afvigelser i St. fra* R *kan da intet Værd have. Heller ikke de i Randen tilskrevne Varianter har större Betydning. I Hamð. 13 er i Randen med andet Blæk efter* Svaraþi *skrevet* Erpur, *efter* sva kvass *ligesaa* vitur, *efter* fotor auþrom *endelig:* eþir holdgröinn hǫnd annarj; *dette er aabenbart vilkaarlige Tilföielser for at hjælpe paa en indbildt Mangel i den traditionelle Tekst; det stockh. Foliohskr. har optaget disse Tilsætninger i*

---

[1]) *Da cod. 34 fol. intet selvstændigt Værd har, burde alle Citater af dette Hskr., som i Anmærkningerne ere anførte efter Rasks Udgave, have været borte. Ogsaa „Edda Sæmundar hin fróða" i cod. Stockh. Isl. 11. 4to, som jeg ikke har sét, er meget nær beslægtet.*

[2]) *Digtenes Rækkefølge i St. er meddelt i Edda Sæm. ed. AM. II, p. XVII f., men de der angivne Overskrifter ere for en stor Del urigtige.*

Teksten, og derfra har de vandret ind i Rasks Udgave. Naar saaledes St. her ingensteds viser hen til anden Kilde end R, *kan Navnet paa Borghilds Broder* Eiñar, *som i Sinf. S. 202a er skrevet til i Randen med anden Haand, medens Teksten har aabent Rum for Navnet, heller ikke vel være laant fra en tabt Membran af Digtsamlingen, om det end er taget fra en anden, ligeledes af* R *afhængig, Papirafskr.*

Ogsaa ved alle de Gudekvæder, som findes i R, *undtagen Völuspá, er* R *St's eneste, skjönt ikke umiddelbare Kilde. Ogsaa ved disse Kvæder gjenfinde vi Feilene i* R *og Forvanskninger, som pege hen til dette Hskr.: f. Eks. Háv. 14, L. 4:* aþar baztur; *Vaf. 32, L. 5:* aldni; *Grimn. 5, L. 4:* Freir; *Skirn. 7, L. 2:* ex max; *Hárb. 41, L. 2* inn *med aabent Rum foran (for* ólubax); *Hým. 3, L. 3:* hefþom; *Lok. 19, L. 6:* fiorgvall; *Þrym. 11:* ørindi erfiþt ok; *Alv. 10:* meþ Alfom fold ... Dvergar Groandj. *Da altsaa ogsaa her* R *overalt danner Grundlaget og da vi allerede i St. har fundet sikre Eksempler paa Verslinjer, som ere tilföiede uden Stötte i Traditionen, saa maa ogsaa i Gudekvæderne de faa Verslinjer, som ikke findes i* R, *holdes for senere tilföiede uden Hjemmel i Traditionen, hvis ikke indre Grunde uigjendrivelig bevise, at de ikke kan være tildigtede i nyere Tid. Inde i Teksten i St. finde vi mellem Alv. 8 og 9 fölgende Vers:*

Freista máttu, Vingþórr!
alls þú frekr ert
durgs at reyna dug;
heima alla níu
hefik of farit
ok vitat vetna hvat.

*Mellem de to Repliker af Thor var det naturligt, at en Islænding savnede et Vers af Dværgen; jeg tror, at dette har givet Anledning til at tildigte dette Vers. Der er intet, som gjör det nödvendigt at antage det for gammelt, tvært*imod *synes det at bære flere Mærker af sin sene Oprindelse:* frekr *findes neppe i de gamle Kvæder med* at *og Infin. omtrent i samme Bet. som* gjarn; durgs *kan være Forvanskning af* dvergs, *og ved* dug *tör jeg mindre tage Anstöd, skjönt det ellers kun forekommer i Prosa med Betydningen „Kraft, Dygtighed" samt i Forspj. V. 4; men* vetna hvat *er enestaaende i de gamle mythisk-heroiske Kvæder (skjönt* hotvetna *forekommer) og betænkeligt.*

I Háv. V. 87. 88 fölger ligesom i R Akri *efter* val nyfeldom, *men nederst paa Siden er med forskjelligt Blæk skrevet:* heidrikum himni z hlęjande herra; *disse Linjer, som ere tildigtede efter islandske Ordsprog, fordi Verset ikke havde den regelrette Længde, röbe sin nyere Oprindelse ved Ordet* herra *(jfr. Anm. til Háv. 87,4). Under disse Ord er for at faa 8 Linjer i Verset tilföiet:* hunda gelti ok harmi skoekju, *men med meget ny Haand, saa at jeg neppe behöver at beraabe mig paa, at Ordet* skœkja *ikke findes i det ældste Sprog. Efter* arsanom *staar inde i Teksten ", og dertil er i Randen skrevet med samme Haand* oþmala manni, *hvilket skal danne Stavrim med* Akri ársánum, *men netop derved spildes Versemaalet. Det stockh. Hskr. 34 fol., der er afskrevet efter No. 15. oct., har optaget disse Tilsætninger i Teksten og tilföiet endnu en uægte Linje, hvorved det faar to 8linjede Vers:*

a. . . . .
val nyfeldom.
Akri ársánum
óþmála manni,
hunda hellti,
ok harmi skjæku.

b. Heiþrikum himni
hlæandi herra,
dyri i svellti,
trui engi mann, *o. s. v.;*

men disse to Vers fordömme sig da selv[1]). *Derimod har St. ikke de i* R *mang-*

[1]) *Ytringerne om det stockh. Foliohskr. i Anm. til Háv. 87,4, som ere laante fra Rasks Udg., berigtiges ved hvad her er sagt.*

lade Linjer, som mange Papirafskrr. tilföie i Háv. 65. 111. 133; Vafþr. 27. 31. 40. Teksten i Hyndl. grunder sig paa Flatöbogen: f. Eks. mulum *i 5, L. 4 er Feillæsning af Trækkene i Flat.; Teksten i Grottasöngr paa Cod. reg. af SnE., som Bevis kan f. Eks. nævnes Forvanskningen* vaknar *i 20, L. 7, hvorved med anden Haand er skrevet* vabnar (*af dette feilagtige* vabnar *har Rask gjort* vafnar). *Ved Vegtamskviða er A Kilden, dette viser f. Eks.* alda *i 13, L. 4; Hskr. har i dette Digt de i Papirafskrr. almindelig tilföiede Vers, som aabenbart ere uægte (se S. 138—140). Ligeledes finde vi her de Afvigelser fra A i enkelte Ord, som stadig fölge med de Vers i Vegt., som mangle i A; da disse Vers ere uægte, maa ogsaa disse Afvigelser fra A i det enkelte være foretagne uden traditionel Hjemmel af samme Mand, som tildigtede Versene. Særlig mærkes her, at St. i V. 4 (efter* fretta beiddi, *se S. 139a) har fölgende Tekst:* [unst nærþug reþ nás orþ kveþa] unst nærþik reis nass orþ of kvaþ (*samt i Randen* nærd[c] *skrevet til* nærþug); *den förste af disse Læsemaader skriver sig vist fra samme Haand som de övrige Ændringer.*

Til Slutning har jeg gjemt Völuspá. Jeg tror i det foregaaende at have vist, at R *ved alle de Digte, som findes i denne Skindbog, er den eneste ægte Kilde; vi har ogsaa sét, at St. har optaget flere enkelte uægte Vers, d. e. Vers, som i nyere Tid ere tildigtede uden Hjemmel i Traditionen, og navnlig i Vegt. vilkaarlige Forandringer af enkelte Ord. Vi vil da heller ikke i Völuspá uden de mest tvingende Grunde antage en nu tabt Kilde.*

I dette Digt er Teksten i St. en Afskrift af en Optegnelse, hvorved baade R *og* H *ere benyttede: saaledes har St. i Vspá I, V. 6, L. 1:* gengengo (*i Randen med samme Haand* gengo); *8, L. 3:* vettugis (vettergis, vettengis); *13:* Hepti, Vili, Hanar ok Svior (Sviþor), Billingur Bruni, Bildur Bure, Frar Fornbogi (Hörrbori), Frǫgur ok Loni. *I Randen ere mange Varianter skrevne til, dels med samme Haand, dels med en anden gammel Haand, dels med senere Haand; saaledes staar i 9, 6 i Teksten* drottiñ, *i Randen med samme Haand* drottir, *med senere Haand* drótt ū; *denne sidste Læsemaade grunder sig paa Codd. af SnE. Mange af Afvigelserne fra de gamle Hskrr. af Vspá ere aabenbart Forvanskninger, andre kan mulig være tilsigtede, vilkaarlige Forandringer, f. Eks. den i 2, L. 4 tilskrevne Variant* frǫdda; *men ingensteds finder jeg Læsemaader af enkelte Ord, som maa stamme fra en tabt gammel Kilde.*

I Vspá I, V. 16 har St. to Verslinjer

Heri, Högstari, Hljóðólfr, Móinn,

som ikke findes i de gamle Skindböger og som bevislig ere vilkaarlig og feilagtig tilföiede for at gjöre Verset 8linjet (se Anm. til I, 16). Alle ydre Grunde tale da for, at ogsaa de to Linjer i I, 61:

fólkvaldr goða ok Fjölnis kind

og de fire i I, 65:

semr hann dóma vésköp (*skrevet* veskærp) setr
ok sakar leggr, þau er vera skula
(*i Randen:* vara munu),

der heller ikke findes i de gamle Hskrr., ere tilföiede af samme Grund, skjönt Linjerne i 61 og 65 vistnok ere komne tidligere ind end de i 16, da hine findes i flere Papirhskrr., hvor disse mangle. Udtrykket i det i 61 tilföiede Linjepar klinger mig ogsaa noget lærd: Fjölnir *forekommer i de gamle mythiske Digte kun i Grimn. og Reginsm., hvor Odin opregner sine Navne. Det synes ikke usandsynligt, at det er en og samme Mand, som har tilföiet Vers eller Verslinjer baade i Vspá, Alvissm. og Vegt., og Versene i Vegt. synes igjen at röbe samme Forfatter som Forspjallsljóð.*

No. 1866. 4° i kgl. Bibl. i Kjöb. ny Sml., her betegnet ved L, *har Tit* [illegible] *„Edda Sæmundar Prests ins Fróda Sigfussonar at Odda. Skrifud a åre* [illegible] *Guds Burd 1750.“ Först i Bogen er endel Bemærkninger, der, som en* [illegible] *skrift siger, ere skrevne med Biskop Herslebs Haand, af hvilke mærkes: dette Exemplars store Raritet er dette at sige, at neppe i heele Island skal* [illegible] *2 a 3 gode Exemplarer af denne Edda, men denne er confereret med et* [illegible] *plar den lærde Sa. Eyolfur Jonssen eiede, og et andet Lavmand Wide*[illegible] *hafft og altsaa er meget accurat . . .“ Luxdorphs Navn staar foran i B*[illegible] *Dette Hskr. stammer efter Guðmundr Magnússon (Edda Sæm. ed. AM I,* [illegible] *II, p. 327, not. e) og flere Steder) ikke fra* R; *men dette er aabenbart* [illegible]

L *henviser selv paa mange Steder til Membrana, d. e.* R, [illegible] *Hovedkilde, men har ved Siden deraf benyttet Papirafskrr.:* L *har* [illegible] *H. Hund. I, 19, L. 1* Sa *Sic chart.* (þa *Membr.*); *efter Sigrdr. 29,* [illegible] *membranae ad minimum folia 8 (se ovenfor), o. s. v. Först komme* R *optagne Stykker aldeles i samme Orden og med Skindbogens O*[illegible] *saavidt de kunde læses, inde i Teksten, men andre Overskrifter anfört* [illegible] *efter „Chartae“. Efter Hamðismál er skrevet* Finis *med en stor Slyng* [illegible] *derpaa fölger:* Hrafnagaldr Oþins [Forspialls Liod]. Vegtams qviþa. [illegible] mal. Hyndlu lioþ. Grou galdr er hon göl syni sinum dauþ. Form[illegible] sangs [*derefter Grottasöngr*]. Formali til getspeki Heidreks kongs [illegible] *Gaadedigtet*]. Her hefiast Solar liod Sæmundar ins froda. Kvædi [illegible] grims sonar er hann kallar [sonar] torrek.

Selve Teksten i alle de Digte, som findes i R, *er, som sagt,* [illegible] *skriftets eget Vidnesbyrd afskreven efter* R; *heller ikke de Var*[illegible] *Digte, som siges at være laante fra Papirhskrr., har noget selvst*[illegible] *Disse ere tildels de samme, som vi fandt i St. I Völuspá grunde* [illegible] *paa* H; *saaledes anföres efter II, V. 51 i Randen: hic inserunt* garmr mioc fyr gnipa helli festr mun slitna en freki renna gin l[illegible] *her er den oprindelige Kilde, er aabenbart: der er Stans midt* [illegible] *fordi man ikke kunde læse det fölgende i* H.

I de Digte, som ogsaa findes i A, *ere de fleste af de i Ra*[illegible] *Læsemaader udrundne fra denne Skindbog; saaledes er i Rand*[illegible] *44,9 skrevet* „enn brimir sverþa *addunt chartæ*“; *enkelte Varian*[illegible] *Codd. af SnE., saaledes Vafþr. 23,1* Mundilfqri *al.* Mundilfari. *F*[illegible] *og Verslinjer, som ikke findes i de gamle Skindböger, men som* [illegible] *„Chartae“, har* L *tilfælles med St.; saaledes Verslinjerne i Vspá* [illegible] *de i Vegtamskv. i Papirafskrr. almindelige Vers; Verset mellem* [illegible] *Men* L *har ogsaa fra „chartae“ optaget Vers og Verslinjer, som* [illegible] *i St. eller i gamle Skindböger; mod disses Ægthed maa vi pa*[illegible] *ydre Grunde være yderst mistænksomme, da vi, som netop* [illegible] *Hskr. har sikre Eksempler paa uægte Vers, som ere optagne fr*[illegible] *og af indre Grunde vil de ogsaa vise sig forkastelige. Saale*[illegible] *Vafþr. 27, L. 3: addunt chartae* ar of bęþi þau | scolo ey fr[illegible] regin, *hvis Uægthed SnE. viser. Efter Vafþr. 31, L. 3: add*[illegible] siom fleygþi | or suþheimi | hyrr gaf hrimi fiqr; *de ægte Linjer* [illegible] *Ved Vafþr. 40 efter* Segþu þat et XI | allz þú tiva rauc | [illegible]

1) *Betegnelsen af dette og andre* [illegible] *Sæm. ed. A*[illegible] *vildende: i Tom. II anføres Læsem*[illegible] *edorphian*[illegible] *Mærket „L.“, medens „L.“ i To*[illegible] *Langel*[illegible] *p. XXVIII findes om Cod. Suh*[illegible] *gjæld*[illegible]

vitir *i Randen: ita chartae:* hvat einheriar vinna | heriafauþrs at | unz riúfaz regin, *hvis Uægthed allerede af* R *er klar. Efter Vafþr. 41, L. 5 ligeledes i Randen efter Papirafskrr.* aul meþ äsum drecka, *hvilken Linje spilder Udtryk og Versemaal. Efter Grimn. V. 35 i Randen: addunt chartae:* Sundrbornar hygg ec nornir vera eigut þær æt saman S: ro askunnar S ro alfkunnar Sumar S ro dd. Dvalins; *dette Vers hörer ikke hjemme her, men i Fáfn. V. 13; det er af Papirafskrr. falskelig indtaget i Grimn. fra SnE. (I, 72), hvor det citeres tætved Grimn. V.* 35 *(I, 74). Efter Grimn. 51,2 i Randen:* miclom ertú miþi tældr *ch. add., hvilken Linje er tildigtet, for at frembringe ljóðaháttr. I Hárb. anföres af „Chartae" fölgende Begyndelse:* þorr for aptr or | austr vegi | oc kom at sundi siþ | fley var hinnig | oc ferio hirþir | kallar þorr a þegn; *dette er aabenbart en — rimelig först i 18de Aarh. foretagen — Omdigtning af den prosaiske Begyndelse i* R, *hvorved Versemaalet er uheldig valgt. Efter Hárb. 4, L. 3: add. chartae:* dauft i ranni, *et uheldigt Forsög for at faa ljóðaháttr. I Hárb. flere lignende Tilsætninger, alle aabenbart uægte og af samme Forfatter.*

De to efter Hým. 36, L. 6 tilföiede Linjer: er meþ Hyme | eptir fōru *(chartæ) med sit daarlige Stavrim kan da heller ikke gjöre Krav paa at være ægte, men ere tildigtede for at gjöre Verset 8linjet.*

Ingensteds finder jeg, at de fra Papirhskrr. optagne Læsemaader af enkelte Ord i L *henvise til en nu tabt gammel Membran; tværtimod er der flere Steder, som godtgjöre, at ogsaa de udgaa fra* R; *saaledes har* L *i Hund. II, 36, L. 8:* þinig (þ^{v}nig *Membr.) chartae* þorinig; *men dette* þorinig *kan kun være Feillæsning af hvad der staar i* R; *efter Sig. III, V. 15, L. 3 „chartæ add.* broþr mans", *som i* R; *o. s. v., o. s. v.*

Navnlig i Hávamál er i vidt Omfang de traditionelle Udtryk forandrede, Verslinjer og Vers tilföiede. Men flere Steder vise tydelig, at saadanne Forandringer og Tilsætninger ere foretagne vilkaarlig og uden Stötte i noget af R *uafhængigt Hskr., og efter disse Steder maa de andre bedömmes. For at faa gjort Háv. 111 til to fuldstændige Vers, ere Linjer blevne indskudte, men netop derved er Versemaalet blevet ödelagt: efter* Mal er at þylia *staar i Randen: add. ch.* þular stōrar. *I Randen til venstre for*

of rúnar heyrþa ec dóma *(sic)*
ne úm ráþom þaugþo:

Ch. inser. ok reginn doma, *til höire:* ne of risting þaugþo. ec dǫma i R *blev feilagtig læst som* oc doma *og dette forstaat som Substantiv, hvilket gav Anledning til* ok regindóma, *og for at faa Stavrim med* né um ráðum þögðu, *blev da en ny Linje foran denne tilföiet. Háv. 70, L. 2 giver et andet tydeligt Eksempel paa Forandringer, som kun skyldes Gjætning:* L *har* oc sęl lifþom *al.* enn sialfdauþom, *al.* beccdauþom. *Paa de fleste Steder i Háv. vil Uægtheden af Tilsætningerne og Forandringerne i* L *være let at godtgjöre; heller ikke i dette Digt lader det sig nogensteds bevise, at de stötte sig til ægte Tradition. Charakteristisk er det, at der i den yngre Papirafskrift* L *er langt flere Tilsætninger end i den ældre stockholmske Afskrift.*

Min Mening maa ikke opfattes saaledes, at Afvigelser fra de gamle Skindböger, navnlig fra R, *i enkelte Læsemaader og de tildigtede Vers og Verslinjer först skulde være fremkomne i de Papirafskrr., som jeg her har omtalt; men disse har optaget dem fra tidligere — ligeledes uselvstændige — Afskrifter. Navnlig af Vspá og Hávamál maa allerede ved Midten af 17de Aarhundrede Afskrifter have været i Omlöb paa Island, som afveg i betydelig Grad fra Teksterne i* R *(og* H*), uagtet disse laa til Grund; netop disse to Digte, samt Sigrdrif., bleve oftest særskilt afskrevne, og naar den ene skrev af efter den*

anden, saa at hver enkelt Afskriver altid forandrede noget, ved Unöiagtighed eller Misforstaaelse, ved at læse eller skrive feil, ved at indsætte mere almindelige Udtryk for sjeldnere eller nyere Former for ældre, saa kunde eller rettere maatte Teksten allerede herved blive stærkt afvigende fra det ægte oprindelige Grundlag, saa at dette paa sine Steder neppe lod sig gjenkjende. Men hertil kom ogsaa ofte, at man for at rette eller fuldstændiggjöre de gamle Vers indsatte noget af sit eget.

Jeg skal nu kortelig gjennemgaa endel af de Papirafskrifter, jeg foruden de allerede nævnte har benyttet; först de Haandskrifter, især fra anden Halvdel af 17de Aarh., som indeholde kun enkelte af de her i Samlingen optagne Digte, dernæst de, som under Titelen „Sæmundar Edda“ sammenfatte alle eller de fleste Digte

Cod. AM. 166a oct., Hskr. fra anden Halvdel af 17de Aarh.; Arne Magnussön har foran skrevet: „þessa Eddu hefe eg til eignar feingeð hiá Jóne Hakonarsyne á Vatshorne 1702. Eg kalla hana Hraundals-Eddu“. Den Indholdsfortegnelse, som findes i Hskr., stemmer ikke overens med dets nuværende Indhold; fölgende Digte, som opföres: Sigrdrifumál eða Brynhildarljóð, Völuspá, Vafþrúðnismál, Sigurðarkviða, Sólarljóð findes nu ikke i dette Hskr. Det begynder nu med Hávamál. Afskriften af dette Digt afviger særdeles meget fra R, og mange af dens Læsemaader kunde man være fristet til at henföre til en tabt ægte Kilde, f. Eks. i 1, L. 5—7:

þvi ongum ma óruænt
um alldur þikia
huar fiandur hans sitia firir;

29, L. 6: ogognum (d. e. ogogn um) gelur; 61, L. 1: þveiginn oc kendur (d. e. kemdr); men dette vilde være urigtigt; at R er den virkelige Kilde, fra hvilken gjennem flere Afskrifter Teksten i cod. AM. 166a stammer, vise Læsemaader som i V. 11: birdi betra ber madur brautu ad, en vegnez uera; i 35, L. 2 hvor scala mangler; og navnlig i 112, L. 5: not þiñrsit. Afskriften vrimler af grove Forvanskninger, og alle Afvigelser fra R ere ligesaamange Afvigelser fra den egentlige Kilde.

Endnu værre mishandlet er Grottasöngr i den Afskrift, som findes i samme Hskr.; den vrimler af meningslöse Udtryk og af alle Slags Feil; som et Eksempel kan nævnes Begyndelsen af V. 3: þær þraut þulu þianÿg filldar, leingur ludra liettum stefium, hvor r viser sig at være den oprindelige Kilde. Man kan derfor ikke lægge nogensomhelst Vægt paa Afvigelser fra r i denne Afskrift, som i V. 2, L. 4: beiddar, i V. 4, L. 3 Froda lid; i V. 7 (umiddelbart efter V. 6 L. 8) Eigi meir sofit enn möndull hrærist, edur leingur en liod eitt quedid, o. s. v., o. s. v. Jeg forbigaar de os her ikke vedkommende Stykker, som Hskr. indeholder.

En Afskrift af Hávam., der er nær beslægtet med den, som cod. AM. 166a indeholder, findes i No. 13. 4to i Univ. Bibl. i Christiania. Dette Papirhskr., som indeholder SnE. og Hávam., er, efter Bemærkning foran fra 1807 af Geir Vidalin, en egenhændig Afskrift af Eyólfr Jónsson á Völlum i Svarfaðardal. V. 1, L. 5—7 lyder her: þvi angvann mä ørvænt um alldur vera, hvars hans sitia fiendr á fleti firer.

Cod. AM. 166b oct. (se S. XLV) indeholder en Afskrift af Grott., der slutter med V. 9, og som er meget nær beslægtet med Afskriften i cod. AM. 166a.

Cod. AM. 754. 4to, som efter Arne Magnussön er skreven af Guðmundr Andresson († 1654), indeholder Vspá, Hávam., „Rigsþáttur“, Snorra Edda. Har intet selvstændigt Værd. Afskriften af Vspá og Háv. er nær beslægtet med den i Resens Udgave benyttede „codex Christierni Noldii“. At Afskriften af

Vspá væsentlig grunder sig paa R, *vise f. Eks. fölgende Læsemaader: i 1, 23, L. 1* gengengv; *26, L. 1* var; *33, L. 7* ä vordr; *dog har den i V. 1* helgar kindr *og* valfødurs *efter* H. *Særlig kan mærkes, at den ved 15, L. 3. 4 i Randen har (efter SnE.):* havr. glöinn. hugstari. hleidolfr. dore. ore. dufr. andvari; *V. 60, L. 5—6 findes i den forvanskede Form* minnast á fornū mál oc dœme. — *At* R *er den egentlige, skjönt ikke umiddelbare, Kilde ved Háv., viser f. Eks. V. 112, L.* 5 not þuñat set; *denne Afskrift har efter Háv. 86, L. 4* heidrijkum hunne. oc hlæiande herra. *Teksten i „Rigsþáttur" stammer fra* W, *som f. Eks. i V. 1* alsœmin *viser.*

Cod. AM. 165 oct. er efter Arne Magnussön ligeledes skreven med Gudmund Andressöns Haand. Indeholder Vspá, Grott., „Rigskviða. Rúnakapituli. Aðskiljanleg excerpta ur Eddu" m. m. Teksten af Vspá stemmer nær overens med den, som 754. 4to indeholder; i Randen ere Varianter skrevne til, der tildels stamme fra Codd. af SnE., saaledes i I, V. 40 tiugari, *al.* tregari; *i I, V. 53* harmur, *al.* hamur. *Særlig mærkes fölgende Varianter: I, V. 1, L. 3* meire og minne, *i Randen: alii* magna og moda; *V. 4, L.* 2 biodum — baudmum; *V. 4, L. 6* suala — salar; *V. 8, L.* 2 jodyr — jadar; *disse Afvigelser fra de gamle Skindbøger (hvoraf enkelte allerede findes hos Björn á Skarðsá) maa være fremkomne ved Conjektur, vilkaarlig Forandring eller ved Forvanskning. Optegnelserne af de övrige Digte i dette Hskr. ere ligeledes uden selvstændigt Værd; Grott. grunder sig paa* r *(se f. Eks. i V. 3, L. 8* stnudga), *Rig., der ikke stemmer overens med Afskriften i 754. 4to, paa* W *(V. 1, L. 3* alsœminn), *Rúnacap. paa* R *(V. 139, L. 6* aptur þatan).

Med Afskrifterne af Vspá i cod. AM. 754. 4to og cod. AM. 165 oct., der begge ere skrevne af Gudmund Andressön (Gudmundus Andreæ), kan sammenlignes fölgende Bemærkninger af samme Mand i Resens Udgave af Vspá (edit. 1): „Binas fuisse constat Vølu Spaar *seu gnomas Volæ,* Vølu Spaa en Meire og Vølu Spå hin skemre; *majorem scilicet et minorem: posteriorem hic nempe minutam tantum habemus, è priori porro multa reperiuntur citata, ut infra videbimus". — „In prima Stropha occurit è Majori Voluspa aliter citatum quam* Meire og Minne Møgu Heimdallar: Magna og Móda Møgu Heimdalar." „3. Ar var allda tha Ymer bygde . . . *In Edda ipsa citatur è* Wøluspå *majori in hunc modum:* Ar var allda thå er ecke var." „4. . . Salar Steina: Suala Steina *reperietur in codice antiquo". „. . .* Biödum . . . *notandum in codice antiquo scribi* Baudmum." *„Jam Dvergi sunt enumerati, qui alias dicuntur in* Voluspaa *majori* Liösålffar." *Det er en aldeles vilkaarlig og forvirret Maade, paa hvilken Gudmund her skjelner imellem Vspá in skemri, hvilket Navn han tillægger Vspá, som Digtet findes i* R, *og Vspá in meiri, som han siger vi ikke har fuldstændig tilbage, men af hvilken der findes mange Citater. De Citater, som efter ham ere tagne af Vspá in meiri, ere Varianter hentede fra Codd. af SnE. eller fra Papirafskrr.; ja Udtrykket* Ljósálfar, *som skal bruges om Dværgene i Vspá in meiri, er jo kun laant fra Prosafortællingen i Gylfaginning.*

Her kan mærkes, at Völuspá i Papirafskrr. oftere faar Tillægget tveföld; *saaledes nævner i cod. AM. 739. 4to Arne Magnussön blandt en hel Del — nu tabte — Sæmundar-Eddur ogsaa „Sr. Halldórs i Reykhollte 4to. Sigurðar Biörnssonar lögmanns fol. báðar eins, rángar, með tvefalldre Völuspá i"; ligeledes har* O *i Fortegnelsen over „þættir Sæmundar Eddu"* Völuspá tveföld. *Da Afskriften af Vspá i* O *ikke blot grunder sig paa* R, *men ogsaa paa* H *og tildels paa Codd. af SnE., saa tror jeg at Tillægget* tveföld *henpeger til en dobbelt Kilde for Teksten.*

Cod. AM. 164 oct. paa Papir, fra anden Halvdel af 17de Aarh., indeholder foruden noget af SnE. og andet Vafþr., hvis Begyndelse mangler, Vspá, Alvissm.,

[illegible] Sammenligning [illegible] Com- [illegible] Vers.

[illegible] Sigurðarkv.), inde- [illegible] ikke kommer [illegible] af R. [illegible] Papirafskr [illegible]

[illegible] alle andre gamle Skandinaver [illegible] i [illegible] Library [illegible] C. [illegible] Sigurðarkv. [illegible]

[illegible] Sæmundar [illegible] det kgl. [illegible] det kgl. [illegible] Alle andre Sæmundar- [illegible] i gamle Skandinaver [illegible] S. og L. [illegible] S. og L. [illegible] Sæmundar [illegible]

[illegible] C. [illegible] Edda Sæmundar [illegible] Edda [illegible] Island. [illegible] Varianter, [illegible] L. [illegible] i R [illegible] Sæmundar [illegible]

[illegible] B; [illegible] Sæmundar [illegible] i R [illegible] Skandinaver [illegible] fra R. [illegible]

syni gól aþr enn þat Oþinn i helio hvarf oc hon var dæþ[1]). Solar lioþ. Hrafna galdr Oþins Forspialls lioþ. Fra Fenio oc Menio. Formęli at Getspeki Heiþrecs konongs (*med Gaaderne*). *Rigsþula mangler her.*

No. 1869 4to Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. med Titelen Sæmundar Edda; her mærket S. *Er identisk med „S", det Haandskrift i Suhms Eie, som omtales i Edda Sæm. ed. AM. I, p. XLIV. Det er afskrevet efter et Papirhskr., som har tilhört Langebek, og Indholdet kan nogenlunde sés af „Ordo codicis Langebekiani", som er meddelt i Edda Sæm. ed. AM. II, p. XVIII—XX. Forspjallsljóð mangler her.*

No. 1111 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. her betegnet ved M, *fra sent i 18de Aarhundrede, vistnok tildels Afskrift af No. 1869, 4to. Her findes* Hrafna-Galdr Oþins [*Al.* Forspiallslióþ] *afskreven efter en anden Original end det övrige, som man sér af fölgende Bemærkning foran ved Registret: „Den 6te Ode som kaldes Othins Ravne-galder fattedes."*

No. 1110 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Samling; Sæmundar Edda fra 18de Aarh. Först staar Sólarljóð, derpaa Vspá. Hskr. er ufuldstændigt i Slutningen: det ender i Atlam. V. 19; de Digte, som fölge efter Atlam. i R, *mangle, ligesaa Grott., Rig., Hyndl., Gróg., Fjölsv., Forspj.*

No. 1867 4to Papir i kgl. Bibl. Kjöb., ny Samling, har Titelen: „Edda, þat er Fræþi fornmanna. Samanskrifoþ af Sæmundi presti Sigfússyne enom fróþa. Enn nú at nyo uppskrifoþ. Anno 1760. Af Sr. Olafe Bryniúlfs syne ad Kirkiubæj i Austfiördum." Indeholder först Gunnarsslagr paa upaginerede Blade og ikke optaget i „Registur yfer kviþlijnga Sæmundar Eddu"; har efter Völundarkviða: Grög., Fjölsv., Grott., Hyndl., Sól.; Forspj. mangler her. Efter „Sæmundar Edda" fölger bl. a. „Útlegging Biörns á Skardsá yfer Vavlu spaa", samme Forfatters Nokkuð litið samtak um rúnir; Vafþr. (ikke samme Tekst som den forud indtagne, dog ligesaalidt af selvstændigt Værd) med Commentar; ogsaa én Gaade af Getspeki Heiðreks. I Hávamál, hvor Afskriften — ligesom ved alle de andre Digte — er uden selvstændigt Værd (jfr. f. Eks. V. 14, L. 4: þaþ er ærþur bestur; *i 71, L. 2:* hundur), *mærkes fölgende Afvigelser, der stemme overens med Resens Udg. (1665): i V. 39, L. 5:* so ærfax; *V. 61, L. 1:* þveigin oc kemþur; *efter V. 86, L. 6:* Heiþrikom himni, hlęanþi herra, biarnar fimleik eþor barni hôfþingia, siukom kâlfi, *o. s. v.; har V. 111, L. 1 saaledes:* Mal er þulo at þilia ei leingur; *L. 7—8 i fölgende mishandlede Form:* heirda ek a doma med dagræþom.

No. 1873. 4to. i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. Hskr. fra sent i 18de Aarh. indeholder Vafþr., Getspeki Heiðreks, Vegt., Grott. med Fortale efter r, *samt et Par Digte, som her ere os uvedkommende.*

Flere andre Sæmundar-Eddur paa Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. kan ganske forbigaas.

Efter AM. Udgave har jeg i Anmærkningerne til Forspjallslj. og Sól. anfört enkelte Læsemaader af Erichsens Hskr., der var afskrevet efter L, *men hvor i Randen Varianter vare skrevne til efter forskjellige andre Papirafskrr. (se Edda Sæm. ed. AM. I, p. XLII); af Geir Vidalins Papirhskr. af Sæm.-Edda fra 17de Aarh., der synes at have indeholdt en af de bedre Afskrr. af Forspj. (ed. AM. I, p. XLIII); samt af den Afskrift af Forspj., som Gunnar Pálsson eiede (ed. AM. I, p. XLVII).*

Ikke större Værd end de hidtil opregnede Sæmundar-Eddur fra 18de Aarh.

---

[1]) *Denne forvirrede Overskrift maa vel være en Sammenblanding af Overskriften til Gróg. og af en Overskrift, enten til Vegtamskviða eller til Forspjallsljóð.*

har Rask Addit. No. 21a. 4to i Univ. Bibl. i Kjöb., hvilket Papirhskr. efter Meddelelse af Prof. P. G. Thorsen er identisk med det efter Rasks Udg. citerede „Eddubrot Rasks". Det indeholder de i R *optagne Gudekvæder samt Vegt. (foran Alvissm.), Grott., Grög., Fjölsv., Hyndl.*

Ældre er cod. AM. 738 4to, O *(jfr. S. LII), paa hvis Titelblad staar 1680. Paa næstsidste Side staar:* þesser eru þęttir Sęmunþar Eddu. 1. Vœluspa tuefølþ. 2. Havamál. 3. Runatalzþattur. 4. Vafdruþnismál. 5. Grymnes mál. 6. Skyrnis før. 7. Harbarþs lioþ. 8. Hymes kvyþa. 9. Egis drekka. 10. Loka glepsa. 11. Hamarzheymt. 12. Vegtamskvyþa. 13. Alvis mál. *Alle disse Digte findes i Hskr.; Teksterne ere væsentlig af samme Art som i St.: de grunde sig paa* R, *dog saaledes, at i Vspá ogsaa* H *og enkeltvis SnE. ere benyttede, og for Vegt. er* A *Kilden. I Vegt. findes de i Papirafskrr. almindelige Tilsætninger og Forandringer, i Alv. Verset mellem 8 og 9, o. s. v., o. s. v. Særlig mærkes, at i Vspá efter I, V. 15 er skrevet* (Heri), *men ikke de dermed ellers fölgende Dværgenavne, og at i Háv. efter* katli *V. 85 i Randen er skrevet* heydrijkum himni blœandi herra. *Adskilt fra Fortegnelsen over Gudekvæderne ved en Streg fölger derpaa en Fortegnelse (14—27) over de heroiske Kvæder, som findes i* R, *med Navne, som i flere Stykker afvige fra Overskrifterne i* R, *men som gjenfindes i de fleste Papirafskrr., og saaledes at flere Digte ikke særskilt ere opförte. Af de heroiske Digte, som i Hskr. ere opregnede, findes der kun de ovenfor S. LII nævnte Stykker. Efter en Streg kommer derpaa i Fortegnelsen:* 28. Grotta sœngur. 29. Gröugalþur. 30. Fiœlsvyns mál. 31. Hyndlu lioþ. *Rigsþ. og Forspjallslj. findes ikke i dette Hskr. Sólarljóð, der ikke er optaget blandt „þættir Sæmundar-Eddu" er derimod her optegnet (efter en Gridformular), derpaa fölger Getspeki Heiðr., og saa Versene af Reginsm. („Sigurðar kviða önnur"). O indeholder ogsaa mangt og meget andet, som her ikke vedkommer os.*

Andre lignende Samlinger findes nu ikke i den arnamagnæanske Samling, men i cod. AM. 739. 4to nævner Arne „Sæmundar Eddur geyse margar", som vistnok har været i hans Eie og ere brændte; de maa efter et Udsagn af Arne, som nedenfor anföres, alle have været Afskrifter yngre end „initium episcopatus Brynjolfi", og alle maa de have været afhængige af R. *Han opregner i alt 15, deriblandt „með hendi Mag. Brynjólfs, framan af, frá Oddi Sigurðar syni, fol." „i Mag. Brynjólfs var fleira en i membranis"; „með hendi Björns á Skarðsá, gandraung"; „Jóns i Oddgeirshólum 4to membr."; „með minne eigin hendi fol. þar af hafa copiur Sr. Jón i Hitardal og Páll lögmaðr."*

Allerede 1650, ja endog nogle Aar tidligere har der vistnok været Afskrifter af flere Gudekvæder, navnlig Vspá, Háv., Vegt., som indeholdt mange af de fra de gamle Skindböger afvigende Læsemaader og uægte Tilföielser, som gaa igjennem de fleste Papirafskrr. fra anden Halvdel af 17de og fra 18de Aarh. Dette tör sluttes af hvad forhen er meddelt om enkelte Papirafskrr. (se især S. LVIII f.); herpaa tyder ogsaa et Brev af 1651 fra Brynjólfr Sveinsson til Ole Worm (i Olai Wormii epp., p. 1056—1068), i hvilket der findes talrige Citater af Digtene i Sæmundar-Edda, navnlig Vspá, Háv., Vafþr. og Sigrdr. Som man maatte vente, er den af Biskoppen benyttede Tekst en Afskrift af R *(af Háv. 143 anförer han saaledes:* enn fyrer Alfum Dualin, Dain ok duergum fyrer); *men det er at mærke, at vi her i Háv. V. 111 finde nogle uægte Tilsætninger, som gaa igjennem en hel Del Sæm.-Eddur: „Locus ex Hafamálum adlatus in meo exemplari integer sic habet:* Maal er ad þylia þulur störar ... Um Runar heyrdak oc regindoma ne of risting þaugþo . . ." *O. Worms Oversættelse af Háv. 111 i Lit. Dan. ed. II (1651), c. 3 slutter sig til samme forvanskede Tekst, som*

findes i Resens Udg. 1665: Mál er þulu at þylja ei lengr . . . . heyrða ek á *liósi* með dagræðum.

De hos Björn á Skarðsá forekommende Citater af de mythiske Digte vrimle af Feil og vise ingensteds hen til nu ukjendte Kilder. I „Nokkuð litið samtak um rúnir" fra 1642 anförer han af Hávamál V. 130, L. 5—10; V. 115, L. 5—7; V. 120, L. 5—7; V. 137, L. 5—15; der er flere Afvigelser fra R: *i 115* opnarunum *for* eyrarvno, *i 120* rædum *for* rvnom; *i 130* geta *for* qveþia; *i 137 hx for* ax, hel *for* hall; *men* margre *for* mange *i V. 130 viser uimodsigelig, at disse Afvigelser kun ere Forvanskninger og at den benyttede Afskrift af Háv. stammer fra* R, *om end gjennem flere Led. I sin Commentar over Vspá har Björn benyttet en yderst feilfuld Tekst af Digtet, som for största Delen stammer — middelbart — fra* R *(dette viser f. Eks. Læsemaaden* vettengis *i I, V. 8), men som derhos har optaget flere Læsemaader fra* H *(som* framtelja *i I, V. 1,* sal *i I, V. 20) og fra* r *af SnE. (saaledes navnlig i I, V. 9). Alle Afvigelser fra disse Skindböger ere sikkert enten Forvanskninger eller Gjætninger uden Stötte i noget gammelt Hskr., saaledes* heimis kindur *i I, V. 1, L. 2;* iaðar *i I, V. 5, hvorved mærkelig nok den rette Mening er funden;* niðum *for* niðjum *i I, V. 6, o. s. v.; i samme Afhandling er der enkelte Citater af Vafþr. og Grimn., som heller ikke henvise til nogen nu ukjendt Kilde.*

I Björns anden Commentar over Sigrdr., som fölger efter Commentaren over Vspá (se S. XLV), og ved hvilken han ligesaavelsom ved den i „Nokkuð litið samtak" indeholdte har benyttet en feilfuld Afskrift af den Tekst, som foreligger i Cd. af Völs., forekommer et Citat, som fortjener Opmærksomhed: en það sem hér stendr: I gumna holdi, gaupnis oddi ok á gýgjar brjósti *þá hefi eg séð i einum litlum Eddubálki (saa cod. Stockh. 38 fol.; „bækli" i No. 1886 4to, kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml.) forgömlum (fornum 1886) sem laungu áðr undan gekk Snorra Eddu, þar vill Völvan eðr nornin rista láta* á Gugnis skíðu ok á Grana brjósti, *hvað nokkurir meina skiðu skapta sem gegni geiri Óðins." Menes ved „einn litill Eddubálkr (Eddubæklingr?) forgamall"* R? *rigtignok staar* skíðu *ikke i* R, *men denne Afvigelse kunde vel forklares ved Björns store Unöiagtighed.*

Den Digtsamling, som nu kaldes Sæmundar Edda, blev paa Island, efter at den i omtrent to Aarhundreder synes at have været næsten ubekjendt eller upaaagtet, i 17de Aarhundred først almindelig bekjendt, da Biskop Brynjolv havde faat codex regius i sit Eie. Der er ikke Spor til nogen fuldstændig Afskrift, som er ældre end dette Tidspunkt: „öll Exemplaria [Sæmundar Eddu], sem eg séð hefi, eru ýngri en initium episcopatus Brynjolfi" vidner Arne Magnussen i Addit. 65. 4to i Univ. Bibl. Kjøb. (efter Meddelelse af Jón Sigurðsson). Jón Guðmundsson lærði kjender i sit Skrift om Edda (cod. Isl. 38 fol. Papir i kgl. Bibl. Stockh.) aldeles ikke Digtsamlingen: vistnok citerer han Vers af Völuspá, som ikke findes i SnE., men dem har han taget fra Hauksbók, som han kjendte; ogsaa omtaler han det i Þrymskviða behandlede Sagn, men dette kjender han fra Þrymlur, Rimerne om Thrym (disse Oplysninger ere mig først meddelte af Guðbrandr Vigfússon). Dog er det at mærke, at Björn á Skarðsá allerede i sin Afhandling „Nokkuð lítið samtak um rúnir", der sikkert er skreven 1642,

har Rask Addit. No. 21a. 4to i Univ. Bibl. i Kjöb., hvilket Papirhskr. efter Meddelelse af Prof. P. G. Thorsen er identisk med det efter Rasks Udg. citerede „Eddubrot Rasks". Det indeholder de i R *optagne Gudekvæder samt Vegt. (foran Alvissm.), Grott., Gróg., Fjölsv., Hyndl.*

Ældre er cod. AM. 738 4to, O *(jfr. S. LII), paa hvis Titelblad staar 1680. Paa næstsidste Side staar:* þesser eru þęttir Sęmunþar Eddu. 1. Varluspa tuefølþ. 2. Havamál. 3. Runatalzþattur. 4. Vafdruþnismál. 5. Grymnes mál. 6. Skyrnis før. 7. Harbarþs lioþ. 8. Hymes kvyþa. 9. Egis drekka. 10. Loka glepsa. 11. Hamarzheymt. 12. Vegtamskvyþa. 13. Alvis mál. *Alle disse Digte findes i Hskr.; Teksterne ere væsentlig af samme Art som i St.: de grunde sig paa* R, *dog saaledes, at i Vspá ogsaa* H *og enkeltvis SnE. ere benyttede, og for Vegt. er* A *Kilden. I Vegt. findes de i Papirafskrr. almindelige Tilsætninger og Forandringer, i Alv. Verset mellem 8 og 9, o. s. v., o. s. v. Særlig mærkes, at i Vspá efter I, V. 15 er skrevet* (Heri), *men ikke de dermed ellers fölgende Dværgenavne, og at i Háv. efter* katli *V. 85 i Randen er skrevet* heydrijkum himni blæandi herra. *Adskilt fra Fortegnelsen over Gudekvæderne ved en Streg fölger derpaa en Fortegnelse* (14—27) *over de heroiske Kvæder, som findes i* R, *med Navne, som i flere Stykker afvige fra Overskrifterne i* R, *men som gjenfindes i de fleste Papirafskrr., og saaledes at flere Digte ikke særskilt ere opförte. Af de heroiske Digte, som i Hskr. ere opregnede, findes der kun de ovenfor S. LII nævnte Stykker. Efter en Streg kommer derpaa i Fortegnelsen:* 28. Grotta søngur. 29. Gröugalþur. 30. Fiølsvyns mál. 31. Hyndlu lioþ. *Rigsþ. og Forspjallslj. findes ikke i dette Hskr. Sólarljóð, der ikke er optaget blandt „þættir Sæmundar-Eddu" er derimod her optegnet (efter en Gridformular), derpaa fölger Getspeki Heiðr., og saa Versene af Reginsm. („Sigurðar kviða önnur").* O *indeholder ogsaa mangt og meget andet, som her ikke vedkommer os.*

Andre lignende Samlinger findes nu ikke i den arnamagnæanske Samling, men i cod. AM. 739. 4to nævner Arne „Sæmundar Eddur geyse margar", som vistnok har været i hans Eie og ere brændte; de maa efter et Udsagn af Arne, som nedenfor anföres, alle have været Afskrifter yngre end „initium episcopatus Brynjolfi", og alle maa de have været afhængige af R. *Han opregner i alt 15, deriblandt „með hendi Mag. Brynjólfs, framan af, frá Oddi Sigurðar syni, fol." „i Mag. Brynjólfs var fleira en i membranis"; „með hendi Björns á Skarðsá, gandraung"; „Jóns i Oddgeirshólum 4to membr."; „með minne eigin hendi fol. þar af hafa copiur Sr. Jón i Hitardal og Páll lögmaðr."*

Allerede 1650, ja endog nogle Aar tidligere har der vistnok været Afskrifter af flere Gudekvæder, navnlig Vspá, Háv., Vegt., som indeholdt mange af de fra de gamle Skindböger afvigende Læsemaader og uægte Tilföielser, som gaa igjennem de fleste Papirafskrr. fra anden Halvdel af 17de og fra 18de Aarh. Dette tör sluttes af hvad forhen er meddelt om enkelte Papirafskrr. (se især S. LVIII f.); herpaa tyder ogsaa et Brev af 1651 fra Brynjólfr Sveinsson til Ole Worm (i Olai Wormii epp., p. 1056—1068), i hvilket der findes talrige Citater af Digtene i Sæmundar-Edda, navnlig Vspá, Háv., Vafþr. og Sigrdr. Som man maatte vente, er den af Biskoppen benyttede Tekst en Afskrift af R *(af Háv. 143 anförer han saaledes:* enn fyrer Alfum Dualin, Dain ok duergum fyrer); *men det er at mærke, at vi her i Háv. V. 111 finde nogle uægte Tilsætninger, som gaa igjennem en hel Del Sæm.-Eddur: „Locus ex Hafamálum adlatus in meo exemplari integer sic habet:* Maal er ad þylia þulur störar ... Um Runar heyrdak oc regindoma ne of risting þaugþo . . ." *O. Worms Oversættelse af Háv. 111 i Lit. Dan. ed. II (1651), c. 3 slutter sig til samme forvanskede Tekst, som*

findes i Resens Udg. 1665: Mál er þulu at þylja ei lengr . . . . heyrða ek á dóma með dagræðum.

De hos Björn á Skarðsá forekommende Citater af de mythiske Digte vrimle af Feil og vise ingensteds hen til nu ukjendte Kilder. I „Nokkuð litið samtak um rúnir“ fra 1642 anförer han af Hávamál V. 130, L. 5—10; V. 115, L. 5—7; V. 120, L. 5—7; V. 137, L. 5—15; der er flere Afvigelser fra R: *i 115* opnarunum *for* eyrarvno, *i 120* rædum *for* rvnom; *i 130* geta *for* qveþia; *i 137* ðx *for* ax, hel *for* ha/ll; *men* margre *for* mange *i V. 130 viser uimodsigelig, at hine Afvigelser kun ere Forvanskninger og at den benyttede Afskrift af Háv. stammer fra* R, *om end gjennem flere Led. I sin Commentar over Vspá har Björn benyttet en yderst feilfuld Tekst af Digtet, som for störste Delen stammer — middelbart — fra* R *(dette viser f. Eks. Læsemaaden* vettengis *i I, V. 8), men som derhos har optaget flere Læsemaader fra* H *(som* framtelja *i I, V. 1,* sal *i I, V. 20) og fra* r *af SnE. (saaledes navnlig i I, V. 9). Alle Afvigelser fra disse Skindböger ere sikkert enten Forvanskninger eller Gjætninger uden Stötte i noget gammelt Hskr., saaledes* heimis kindur *i I, V. 1, L. 2;* iaðar *i I, V. 5, hvorved mærkelig nok den rette Mening er funden;* niðum *for* niðjum *i I, V. 6, o. s. v.; i samme Afhandling er der enkelte Citater af Vafþr. og Grimn., som heller ikke henvise til nogen nu ukjendt Kilde.*

I Björns anden Commentar over Sigrdr., som fölger efter Commentaren over Vspá (se S. XLV), og ved hvilken han ligesaavelsom ved den i „Nokkuð litið samtak“ indeholdte har benyttet en feilfuld Afskrift af den Tekst, som foreligger i Cd. af Völs., forekommer et Citat, som fortjener Opmærksomhed: en það sem hér stendr: I gumna holdi, gaupnis oddi ok á gýgjar brjósti *þá hefi eg séð i einum litlum Eddubálki (saa cod. Stockh. 38 fol.; „bækli“ i No. 1886 4to, kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml.) forgömlum (fornum 1886) sem laungu áðr undan gekk Snorra Eddu, þar vill Völvan eðr nornin rista láta* á Gugnis skíðu ok á Grana brjósti, *hvað nokkurir meina skiðu skapta sem gegni geiri Óðins.“ Menes ved „einn litill Eddubálkr (Eddubæklingr?) forgamall“* R*? rigtignok staar* skíðu *ikke i* R, *men denne Afvigelse kunde vel forklares ved Björns store Unöiagtighed.*

Den Digtsamling, som nu kaldes Sæmundar Edda, blev paa Island, efter at den i omtrent to Aarhundreder synes at have været næsten ubekjendt eller upaaagtet, i 17de Aarhundred først almindelig bekjendt, da Biskop Brynjolv havde faat codex regius i sit Eie. Der er ikke Spor til nogen fuldstændig Afskrift, som er ældre end dette Tidspunkt: „öll Exemplaria [Sæmundar Eddu], sem eg séð hefi, eru ýngri en initium episcopatus Brynjolfi“ vidner Arne Magnussen i Addit. 65. 4to i Univ. Bibl. Kjøb. (efter Meddelelse af Jón Sigurðsson). Jón Guðmundsson lærði kjender i sit Skrift om Edda (cod. Isl. 38 fol. Papir i kgl. Bibl. Stockh.) aldeles ikke Digtsamlingen: vistnok citerer han Vers af Völuspá, som ikke findes i SnE., men dem har han taget fra Hauksbók, som han kjendte; ogsaa omtaler han det i Þrymskviða behandlede Sagn, men dette kjender han fra Þrymlur, Rimerne om Thrym (disse Oplysninger ere mig først meddelte af Guðbrandr Vigfússon). Dog er det at mærke, at Björn á Skarðsá allerede i sin Afhandling „Nokkuð litið samtak um rúnir“, der sikkert er skreven 1642,

kjender Hávamál, se S. LXIII[1]). Maaské kan dette forklares saaledes, at Biskop Brynjolv allerede saa tidlig havde fundet cod. reg. frem. Dog synes den af Björn benyttede Afskrift at maatte stamme fra R gjennem flere Led; og de Vers af Vspá, som han i sin Commentar over dette Digt[2]) citerer, gives i en fra R saa stærkt afvigende Form, at det synes mindre rimeligt at tænke paa en Afskrift, som blev tagen umiddelbart fra R, efterat Biskop Brynjolv havde fundet denne Bog frem, men sandsynligere, at Afvigelserne ere opstaade derved, at allerede en Stund længere tilbage en Afskrift af Vspá i R var tagen, og at denne gjentagne Gange var bleven afcopieret, inden den blev saa forandret, tildels derved, at ogsaa H og Codd. af SnE. bleve benyttede. Det samme gjælder om nogle før omtalte Papirafskrr. af Háv. fra 17de Aarh., som ere stærkt afvigende fra R. Ogsaa Slutningsversene i Sigrdr. ere efter min Formodning (S. LI) bevarede fra en ældre Afskrift af enkelte Digte i R. Skjønt fuldstændige Afskrifter af R saaledes ikke synes at have været kjendte før Biskop Brynjolvs Tid, har dog mulig allerede tidligere Optegnelser af enkelte Digte, navnlig maaské Háv., Vspá, Sigrdr., efter samme Skindbog været i Omløb. Her er en Bemærkning af Vigtighed, som Arne Magnussen med egen Haand har nedskrevet (Addit. 65. 4to, se ovenfor): „Þormóðr Torfason [født 1636], hèrumbil um sextugt, segist í úngdæmi sínu hafa heyrt föður sinn citera nokkuð „úr Sæmundar eddu", sem hann hafi sagzt hafa „fyrir nockru laungu (sic) leseð" — þetta sagði Þormóðr fyrir víst — og má þar af sjá, að menn hafa þá vitað af þessari bók og kallað hana svo fyr en Brynjólfr eignaðist cod. reg."

Ligesom de her udgivne Digte i nyere Tid først bleve almindelig bekjendte, efterat Biskop Brynjolv havde fundet R, saaledes bragte ogsaa han Navnet Sæmundar Edda i almindelig Brug. I den gamle Tid er Edda det faste Navn for den nu saakaldte Snorra Edda og findes først som saadant i den upsalske Skindbog, derimod er det aldrig brugt som Navn paa en Samling af folkelige mythiske og heroiske Digte; se Egilsson Lex. poët. Edda 2) og Guðbrandr Vigfússon i Maurers Artikel Graagaas i Ersch

[1]) Herefter ere Guðbr. Vigfússons Ytringer hos Maurer Graagaas S. 98, Anm. 83 at modificere.

[2]) Allerede Stephán Ólafsson i sine Noter til Vspá, der ere trykte i Resens Udgave og efter Fortalen til denne forfattede i 1644, polemiserer mod Forklaringer til dette Digt af Björn á Skarðsá, hvilke dog kun tildels stemme overens med de, som findes i Björns Commentar i Cod. Stockh. 38 fol.

und Gruber Encycl. Særtryk S. 98. „I Digte og Viser fra 14de Aarh. af og lige ned til Nutiden tales meget ofte om Eddulist, Eddument, Edduskil, Edduregla ... *og lign., hvorved Udtrykket altid henviser til den mere indviklede Kunstpoesi, for hvilken Snorres Compendium giver Regler, i Modsætning til den simplere, naturligere Folkepoesi; ogsaa alene om Snorres Værk bruges Navnet* Edda *i prosaiske Skrifter fra Begyndelsen af 17de Aarh.*" (*Graagaas, anf. St.*). *Men naar Biskop Brynjolv paa Afskriften af* R *skrev som Titel* Edda Sæmundi multiscii (*S. XVIII*), *saa har han deri dog vistnok sluttet sig til Meninger, som vare udbredte blandt hans Samtidige. Man tilskrev Sæmund en omfattende Forfattervirksomhed og antog, at der havde været en stor Edda, hvoraf der kun var levnet Brudstykker; navnlig fremsatte Björn á Skarðsá uden gammel Hjemmel den Paastand, at den prosaiske Edda oprindelig var forfattet af Sæmund og kun forøget af Snorre, hvilket blev fulgt af flere, bl. a. Arngrímr lærði; ved Citater af Snorra Edda nævner Bjørn snart Sæmund alene som Forfatter, snart Sæmund og Snorre tilsammen. Og Séra Magnús i Laufás sluttede deraf, at Snorra Edda ikke var tilstrækkelig til at forklare mange af de deri forekommende Gudenavne, at der havde været en af selve Æserne eller deres Ætlinger forfattet ældre Edda, som nu var tabt og hvoraf der i Snorra Edda kun var bevaret et Udtog. Paavirket af disse Meninger klager Biskop Brynjolv, for han har fundet den gamle Skindbog, som indeholder Digtsamlingen, over Tabet af „ingentes thesauri totius humanæ sapientiæ, conscripti a Sæmundo sapiente, et imprimis nobilissima illa Edda, cujus vix millesimam partem reliquam nunc præter nomen habemus, atque hoc ipsum, quod habemus, omnino perditum fuisset, nisi Snorronis Sturlæi epitome umbram potius et vestigia, quam verum corpus Eddæ illius antiquæ, reliqua fecisset.*" *Da nu Biskoppen fandt* R *frem, var det naturligt, at han antog, at denne Bog indeholdt den gamle af Sæmund forfattede Edda. Se om dette udførligere Arne Magnussen i Vita Sæm. i Edda Sæm. ed. AM. I, p. IX. XIV—XV. XXVII; Guðbrandr Vigfússon hos Maurer Graagaas S. 98 f. At dog Navnet Sæmundar Edda om Digtsamlingen ikke var aldeles ukjendt før Biskop Brynjolvs Tid, synes at gjøres rimeligt ved det S. LXIV anførte Vidnesbyrd af Torfæus, skjønt intet med Tryghed lader sig bygge herpaa. Det af Biskoppen anvendte Navn blev fra hans Tid almindeligt for* R *og for den deri indeholdte Digtsamling. Allerede Björn á Skarðsá optog det i sin Commentar til Vspá, hvor det f. Eks. heder: „bók sú, sem Sæmundr prestr Sigfússon hinn fróði hefir samansett, er öll í ljóðum; ... hafa margir kallat þá bók Sæmundar*

ljóðabók“ (cod. Stockh. 38 fol., S. 240); „vil ek fyrst tala nokkuð um þá dimmu og djúpskildu spá, er Sæmundr setr undan í bók sinni, og kend er við völu“ (S. 241 f.); „allt þetta hèr sagt kemr fram í Eddu Sæmundar í þeim afgamla ljóðahætti, spásögnum og spakmælum“ (S. 252). Fra Bjørn skriver sig ogsaa snarest den ovenfor S. XLVI anførte Optegnelse, hvori Udtrykket Sæmundar ljóða-Edda bruges.

Man tænkte sig Sæmund enten som Forfatter eller som den, der først havde opskrevet Digtene med latinske Bogstaver. Men i Skrifter, der ere saa gamle, at deres Udsagn kunde antages at grunde sig paa en ægte Tradition, findes intetsomhelst Vidnesbyrd om, at Sæmund skulde have f o r f a t t e t Digtene i Samlingen, hvilket ogsaa for de allerfleste Digtes Vedkommende er umuligt, eller at han skulde have s a m l e t saadanne Kvæder; vi maa da af indirecte Vidnesbyrd tilnærmelsesvis søge at udfinde den Tid, paa hvilken Digtene ere samlede. Først maa dog mærkes, at Samlingen, da den kom i Stand, baade i Omfang, Ordning og i Redactionen navnlig af de prosaiske Stykker sikkert har været temmelig forskjellig fra den, vi kjende fra R *og tildels fra* A*; ti af enhver Afskriver forandres eller tilføies gjærne en hel Del efter andre Kilder eller efter eget Skjøn, undertiden skydes ogsaa noget ud — allerede i de to nævnte Skindbøger har vi to noget forskjellige Redactioner —; men saalænge den overveiende Del grunder sig paa én og samme s k r i f t l i g e Optegnelse, kan vi dog tale om én og samme Samling.*

Ikke alene er der i gamle Skrifter intet Vidnesbyrd om, at Sæmund har samlet de i R *optagne Digte, men der er endog flere Kjendsgjærninger, som tale derimod. At en saa omfattende skriftlig Samling af de gamle Digte skulde være kommen istand allerede saa tidlig, stemmer slet ikke overens med det Billede, som gives os af den islandske Litteraturs Omfang og Stilling paa den Tid i den af Þóroddr rúnameistari Gamlason omkring 1140 (Guðbr. Vigfússon i Eyrb. S. XLI) forfattede orthographiske Afhandling:* til þess at hægra verði at rita ok lesa, sem nú tíðist ok á þessu landi, bæði lög ok áttvísi, eða þýðingar helgar, eða svá þau hin spakligu frœði, er Ari Þorgilsson hefir á bœkr sett af skynsamligu viti, þá hefi ek ok ritað oss Íslendingum stafrof *(SnE. ed. AM. II, 12). Men at Sæmund i k k e kan have istandbragt Digtsamlingen i* R*, synes navnlig klart deraf, at Snorre Sturlassøn, som jeg ovenfor (S. XXVIII—XXX) har søgt at vise, ikke har kjendt denne; ti Snorre, som blev opfostret hos Jon Loftssøn, der var Sønnesøn af Sæmund, kunde ikke have været uvidende om et saadant Værk af denne eller have undladt at benytte det i Gylfa-*

ginning og Skáldskaparmál. Ja Samlingen kan af denne Grund efter al Rimelighed ikke være ældre eller ialfald ikke synderlig ældre end Snorre. Jeg har (S. XXXI) endog søgt at paavise et — rigtignok enestaaende og usikkert — Eksempel paa, at Snorra Edda er benyttet i Digtsamlingen og at altsaa denne er yngre end Snorres Værk.

Fra den anden Side har vi et fast Holdepunkt for Bestemmelsen af Digtsamlingens Ælde i de to Haandskrifter, af hvilke vi kjende den. Som forhen sagt, er rimelig det fuldstændigste: R *fra Slutningen af 13de Aarhundred, det andet fra Begyndelsen af 14de; de grunde sig i sit Hovedindhold paa én fælles skriftlig Kilde, dog ikke umiddelbart, men gjennem Mellemled. Da disse Mellemled maa have udfyldt en ikke altfor kort Tid, saa tør vi heraf slutte, at den første Istandbringelse af vor Digtsamling ikke er synderlig yngre end Midten af 13de Aarhundred. – Dette Resultat gjendrives ialfald ikke ved Nornag. þ., hvis Forfatter har benyttet Digtsamlingen. Lidt længere op i Tiden fører vistnok Völsungasaga os. Jeg har foran vist, at Forfatteren af denne Fortælling maa have benyttet en Samling af Oldtidskvæder, der for en meget stor Del maa have grundet sig paa samme skriftlige Kilde, som den, vi kjende fra* R *(om han forefandt de i* R *ikke optagne Digte om Sigurds Forfædre og enkelte om hans Ungdomsliv i samme Samling, som de øvrige Volsungekvæder, eller i en anden, lader sig vel nu ikke sikkert afgjøre, skjønt det sidste synes rimeligst). Sagaen har jeg troet at burde sætte til anden Halvdel af 13de Aarh.; men nu ligger der sandsynlig et temmelig langt Tidsrum mellem den Virksomhed, der optegnede Kvæderne efter mundtlige Meddelelser og sammenfattede dem til én Samling, i hvilken de tildels bleve forbundne ved korte Prosastykker, og paa den anden Side den, der omskrev disse Kvæder i Prosa og forenede disse Paraphraser i én omfattende Fortælling; jeg véd ikke, om dette kan styrkes derved, at Sagaen i Sammenligning med Digtsamlingens Prosastykker har Spor af en senere Tids Opfatning:* valkyrjur *blive saaledes til* skjaldmeyjar.

Det synes mig derfor rimeligt, at vor Digtsamling er istandbragt o m k r i n g A a r 1 2 4 0*; dog kan gjærne ældre Optegnelser af enkelte Digte i den have været indlemmede. — Jeg holder det for utvilsomt, at dette Arbeide skyldes en* I s l æ n d i n g*. Allerede paa Grund af Islændingernes og Nordmændenes Forhold overhoved til Forfatter- og Samlervirksomheden ved Æmner af dette Slags maa man, indtil det modsatte er godtgjort, nødvendig tænke paa en Islænding; hertil kommer, at de to bevarede Haandskrifter ere islandske; at Völs. og Nornag., hvori Samlingen er benyttet, lige-*

ledes kun kjendes i islandske Hskrr. og sikkerlig ere forfattede af Islændinger; endelig peger Forholdet til SnE. i samme Retning. Derimod foreligger der, saavidt jeg véd, intet Vidnesbyrd om, at den skrevne Samling har været kjendt i Norge.

Jeg skal her nævne et Udsagn i Þiðriks s., som synes at vedkomme vor Samling, men af hvilket jeg ikke vover at uddrage nogen Slutning om, naar eller hvor denne er bleven til: Norrœnir menn hafa saman fœrt nokkurn part sogunnar en sumt með kveðskap. Þat er fyrst fra Sigurði at segia Fafnisbana. Volsungum ok Niflungum ok Velent smið ok hans broður Egli. fra Niðungi konungi (Norðmenn hafa samanfœrt nokkurn hlut sogu þessarar *cod. AM. 177 fol.*). Ok þo at nokkut bregðiz atkvæði um manna heiti eða atburði. þa er eigi undarligt sva margar tungur sem þessi saga fær. en hvar sem hon er sogð þa ris hon nalega af einu efni (*denne Tekst i cod. AM. 177 fol. synes rigtigere end den af Unger fra cod. AM. 178 fol. optagne:* sva margar sogur sem þessir hafa sagt. en þo ris hon nær af einu efni) *Ungers Udg. S. 1. Her synes snarest at være Tale om en skreven Samling, der tildels bestaar af Prosa, tildels af Vers. Og da her Sigurd Faavnesbane, Nivlunger og Volsunger nævnes sammen med Velent, Egil og Nidung, uagtet disse to Sagngrupper i Norden ikke ere sammenknyttede ved noget tydelig fremtrædende Baand, saa synes det rimeligt, at herved hentydes til vor Samling, som indeholder baade Digtet om Volund og Digte og Sagn om Sigurd, Volsunger og Nivlunger*[1]). *Men Prologen, hvori ovennævnte Ord findes, har ikke været optagen i det ældste nu kjendte, mest af Nordmænd skrevne, Hskr. af Þiðr. (se Ungers Udg. S. XIII), den findes kun i to islandske Hskrr.*[2]); *dog synes der mig at være Grund til at antage, at den hidrører fra Forfatteren, men dette er ikke til Hinder for, at Enkeltheder i den kan være tilføiede af senere Afskrivere. Ogsaa er det et omtvistet Spørsmaal, paa hvilket jeg her ikke skal gaa ind, om Sagaens Forfatter var en Nordmand eller en Islænding; jeg holder det sidste med Rassmann for rimeligst, og ialfald kunde en Islænding om sine Landsmænd i Modsætning til Danske og Svenske bruge Udtrykket* norrœnir menn.

---

[1]) *Dette gjendrives ikke derved, at Sagnene om Sigurd, Volsunger og Nivlunger i Þiðr. ere nævnte først, ti det kunde ské paa Grund af deres større Navnkundighed; heller ikke ved Navneformerne* Velent *og* Niðungr, *ti Þiðr. antyder selv, at den norrøne Samling tildels har havt andre Navneformer.*

[2]) *Denne Prolog er ogsaa benyttet i den Bearbeidelse af Odd Munks Olav Tryggvessøns Saga, som findes i islandsk Hskr. fra Begyndelsen af 14de Aarh. i kgl. Rigsbibl. i Stockholm (se P. A. Munchs Udg. af dette Hskr. S. 61).*

Den Samling af mythisk-heroiske Kvæder, som foreligger os i R, *kan ikke have været den eneste paa Island i gamle Dage. Allerede* A *og Völs. lære os at kjende to i flere Stykker afvigende Redactioner. Og det er rimeligt, at Snorre i sin Edda har benyttet en Samling eller flere, som da har været ældre end den, som foreligger os, og uafhængig deraf; ti om han end af og til har citeret efter Hukommelsen (jfr. S. XXIX), saa er det ikke rimeligt, at han selv har kunnet alt udenad eller altid har havt Folk ved Haanden, der kunde Digtene udenad (jfr. Munch, Norske Folks Hist. 3dje Del, S. 1043).*

Da den Digtsamling, som foreligger os, ikke vel kan være bragt i Stand af Sæmund og da der er Grund til at tro, at den er yngre end Gylfag. og Skáldsk., og da endelig Navnet Edda *i gamle Dage alene blev brugt om Snorra-Edda, saa synes Navnene „Sæmundar-Edda" og „Den ældre Edda" og allermest „Edda" (uden nærmere Bestemmelse) at være uheldige og forkastelige, ligesaavist som de ikke har gammel Hjemmel. Disse Navne, som man nu gjærne lader omfatte alle de Digte, som sene Papirafskrr. og Nutids Udgaver optage, har ogsaa fremkaldt skjæve Forestillinger, som tildels endnu ere ganske almindelige; man tænker sig Indholdet af den Samling, som nu udgives under et af disse Navne, som et bestemt begrænset Afsnit, hvad det dog ingenlunde er. Vistnok kan Samlingen siges at meddele næsten alt hvad der er os bevaret i den gamle Versform af de folkelige Oltidsdigte, som besynge Gudemyther, men af heroiske Kvæder er der udenfor Samlingen ikke saa ganske ubetydelige Levninger, der tilhøre væsentlig samme Udviklingstrin, som de optagne Digte; saaledes navnlig Versene i Hervarar saga; flere af de fra Skjoldungesagnkredsen levnede enkelte Vers kan ogsaa, ligesaavel som Grottesangen, stilles i Række med Volsungedigtene, og det samme gjælder om Brudstykker af Digte, hvori andre heroiske Ætter har været besungne. — Paa den anden Side har de skjæve Forestillinger om Sæmundar-Edda som en fast afsluttet Helhed for sig bidraget sit til, at man ofte har overseét Forskjellighederne mellem de Digte, som sammenfattedes under dette Navn, saa at f. Eks. Vers af „Hrafnagaldr Óðins" nævntes som Hjemmel for mythiske Forestillinger eller sproglige Eiendommeligheder Side om Side med Vers fra Hedendommen. Et almindeligere, mindre bestemt Navn for Samlingen (maaské* norrœn fornkvæði *eller* fornaldar kvæði Norðrlanda) *vilde have været mer passende.*

Jeg har søgt at vise, fra hvilke Kilder vi kjende de her udgivne Kvæder, og i Forbindelse dermed gjennemgaat Digtsamlingens Historie; derimod maa jeg her næsten aldeles forbigaa de enkelte Digtes ydre og indre Historie, forsaavidt denne er uafhængig af den skriftlige Optegnelse. Heri er Æmne til mangfoldige Undersøgelser, som tildels endnu saagodtsom ikke ere begyndte. Først fremtræder Spørsmaalet om de forskjellige Digtes Ælde, om deres oprindelige Hjem og Udbredelse, om hvorlænge de holdt sig i Folkemunde; dertil kan knytte sig Undersøgelser om Efterligninger i Udtryk af de gamle mythiske og heroiske Digte og om Forholdet til de af Middelalderens Folkeviser, som besynge samme Æmner. Dernæst er der mangt og meget, som gjælder Digtenes Udviklingshistorie: Flere, især mer udførlige Kvæder kan indeholde Afsnit, som tidligere dannede selvstændige Digte eller kjendtes i en anden Forbindelse; enkelte kan ogsaa have optaget Vers, der tidligere bleve kvædne for sig selv. Alle Vers i ét og samme Digt ere, om de end oprindelig tilhøre dette, ikke derfor altid lige gamle; i Völuspá er saaledes f. Eks. vistnok flere af de Vers, der fortælle om Verdens Skjæbne, som V. 3, bevarede, om end i noget skiftende Form, fra den Tid da de nordiske Folk endnu ikke havde adskilt sig fra sine Stammefrænder, hvilket derimod neppe gjælder om de Vers, som føre den Volve frem, i hvis Mund Kvædet lægges; i Atlakviða synes V. 23 og 25 at have et mer alderdommeligt og ukunstlet Præg end de fleste andre Vers i Digtet, og de er da rimelig blevne staaende uforandrede igjen fra en ældre Besyngelsesform. I enkelte Digte finde vi en gjennemgribende Omarbeidelse, saaledes som Svend Grundtvig i sin Afhandling om den heroiske Digtning (hvori det første Gang er forsøgt at fremstille Omridsene af denne Digtnings indre Udviklingshistorie) med rette paapeger, at Guðrúnarkviða hin forna tidligere har havt den sædvanlige episke Form. Alt dette har jeg her ladet ligge, ligesom ogsaa Undersøgelsen om Forholdet mellem forskjellige endnu bevarede Digte, der kvæde om væsentlig samme Æmne, f. Eks. Helgakviða Hund. I og II; Atlakviða og Atlamál; Guðrúnarhvöt og Hamðismál; kun hist og her, hvor et kritisk Spørsmaal i det enkelte gav Anledning, kunde en Ytring herom flyde ind i en Anmærkning, saaledes at Gripisspá forudsætter Fáfnismál og Sigrdrífumál. Ligesaalidt kunde jeg behandle Spørsmaalet om de i Brudstykker bevarede Digtes oprindelige Helhed eller forsøge at restituere enkelte Vers af Volsungedigte, hvor af den rythmiske Form Rimstavene tildels lod sig gjenfinde i Völsungasagas prosaiske Fortælling.

Et Spørsmaal, som navnlig er af Vigtighed for Digtenes kritiske Behandling, men hvorved i denne Udgave kun enkelte Bemærkninger dvæle og som her ikke har faat en gjennemgribende Indflydelse paa Tekstkritiken, er Spørsmaalet om den oprindelige Strophebygning. I Modsætning til Munch og Keyser og i Overensstemmelse med N. M. Petersen, Jessen og fl. tror jeg, at fast Strophebygning ved de her udgivne Digte i det hele ligger til Grund; oldengelske Digte kan ikke tale for det modsatte: disse staa tværtimod paa et mer fremrykket og mindre folkeligt Trin i Digtformens Udvikling. Navnlig har Stropher (Vers, Ærender) der bestaa af to Halvstropher, hver paa 2 Linjepar, vistnok fra først af været gjennemførte i de fleste Kvæder, som ere digtede i det episke fornyrðalag (kviðuháttr). Afvigelser herfra skyldes tildels Udgiveres og Afskriveres Feil, men maa tildels ogsaa allerede være indtraadt, før Digtene bleve nedskrevne. De har oftest sin Grund deri, at Verslinjer glemtes (hvilket da let kunde bevirke, at to Vers droges sammen til ét); i de fleste Tilfælde ere vi da ikke længer i Stand til med Sikkerhed at restituere det som fattes. Men 8linjede Stropher ere ogsaa jævnlig blevne udvidede, og saadan Udvidelse har sikkerlig oftere fundet Sted allerede paa en Tid, der ligger bagenfor de yngste af de i den gamle Samling optagne Digtes Tilblivelse, paa en Tid, da den folkelige mythisk-heroiske Digtnings Spirekraft endnu ikke var uddød. Jeg tror derfor, at man neppe overalt kan eller bør forsøge at gjennemføre 8linjede Stropher. Jeg har i Anmærkningerne indskrænket mig til enkelte Ytringer om uregelret Strophebygning, navnlig hvor Udtryk eller Indhold syntes at røbe Verslinjer som senere tilføiede om end før Digtet blev nedskrevet, eller hvor ogsaa Sammenhængen syntes at vise, at noget var faldet ud. Heller ikke har jeg i Anmærkningerne gjort Forsøg paa overalt at paapege, hvor hele Vers vare faldne ud, men for det meste kun, hvor Indholdet af det tabte Vers tilnærmelsesvis kunde bestemmes eller hvor en Bemærkning om et sligt Tab var nyttig for Forstaaelsen af de levnede Vers.

Sprogformerne har jeg i det hele beholdt saaledes, som de vare skrevne i Haandskrifterne, og jeg har ikke forsøgt en consequent Gjennemførelse af en alderdommeligere Sprogform, hvorpaa Gislason ved Völuspá og Hávamál har givet en Prøve. Dog burde man i en Udgave, der ikke holder sig strængt til Haandskrifterne, engang søge, saavidt muligt, at gjennemføre en Sprogform, der for de fleste Digtes Vedkommende væsentlig blev den samme som i de ældste Digte af navngivne Skalde. Medens saaledes, for at nævne nogle Eksempler, Haandskrifterne vakle mel-

lem þar er *og* þars, hvar er *og* hvars, hafða ek *og* hafðak, ero *efter* r *med Vokel foran og* ro, þér, þit *og* ér, it, líkr *og* glíkr, *burde i en saadan Udgave de alderdommeligere Udtryk overalt foretrækkes;* es, vesa, vas *burde gjennemføres;* vr *burde skrives i Ordenes Fremlyd paa de Steder i Digtene, hvor* v *har været hørt i Udtalen; fra den haarde Vokal, som er* u-*Omlyd af* a, *burde man adskille den bløde Vokal, der i* R *almindelig skrives* ey *og som opstaar af* a *ved Indflydelse af følgende* vj (vi), *af* e *ved Paavirkning af følgende* v (u) *og som* i-*Omlyd af* o; *ligesom der vel ogsaa kunde blive Spørsmaal om at optage* u-*Omlyd af* á.

Da kun enkelte Stykker i denne Udgave ere trykte med en af Haandskrifterne uafhængig Skrivemaade, har jeg ikke holdt det for raadeligt i disse at afvige fra det almindelige[1]).

Ved nærværende Udgave har det først og fremst været mit Maal at lægge et paalideligt Grundlag, hvorpaa man ved fremtidige Udgaver og Undersøgelser med Tryghed kan bygge. Jeg har derfor villet give en nøiagtig og endog i alle Enkeltheder fuldstændig Underretning om den Form, i hvilken Digtene ere bevarede i Haandskrifter fra Fortiden. Ved Siden deraf har jeg dog søgt at bidrage, hvad jeg uden at forfeile Hovedøiemedet med Udgaven har kunnet, til at føre tilbage det rette og oprindelige, hvor dette i Haandskrifterne er blevet forvansket, gjort utydeligt eller glemt; om jeg end har optaget i Teksten mange Forandringer, som kun grunde sig paa Gjætning, tror jeg dog, at Udgavens Paalidelighed ikke derved har lidt noget Skaar, da jeg overalt i Anmærkningerne har nævnt Haandskrifternes afvigende Læsemaade. Dog kan det vel være, at flere Conjecturer uden tilstrækkelig Grund ere blevne satte ind i Teksten; nogle har jeg selv i Tillæg og Rettelser vist bort. Ofte vilde jeg ikke holde en vovelig Gjætning tilbage, uagtet jeg ikke selv stolede paa at have rammet det rette, ti den turde kanské lede paa Vei, hvor Haandskrifternes Læsemaade tidligere var beholdt uforstaat og uoplyst. Ved de Digte, som blot ere bevarede i sene Papirafskrifter, var en større Dristighed tilladelig eller snarere nødvendig. — Jeg har blot villet tilføie tekstkritiske Anmærkninger, men selv fra dette Synspunkt var en Udtalelse om den efter min Mening rette Fortolkning naturligvis ofte nødvendig.

[1]) *Dog har jeg brugt de gamle Former med* ð, *hvor det senere Sprog har* d *eller* t: talðar, hölða, ypðu, *o. s. v. Nogle Ord skulde jeg ønske at have skrevet anderledes; saaledes burde vel* 'ro *have været beholdt istedetfor* 'ru, nótt *for* nátt, mun *for* man. *Nogle Ujævnheder, f. Eks.* gengu *i Völuspá men i Sólarljóð* géngu, *bedes undskyldte. Ogsaa for min — mer end tilbørlig — inconseqvente Retskrivning af vort nuværende Skriftsprog maa jeg bede om Undskyldning.*

De Haandskrifter, som ere benyttede ved denne Udgave, har jeg, paa de nedenfor nævnte Undtagelser nær, selv gjennemgaat, og jeg haaber, at mine Angivelser af deres Læsemaader i det hele skal vise sig at være paalidelige og nøiagtige; navnlig tror jeg at turde udtale dette for alle Skindbøgers Vedkommende. Enkelte Feiltagelser (navnlig kanské ved Papirhaandskrifter), som maatte have indsneget sig, tør vel undskyldes derved, at jeg ikke har kunnet have Haandskrifterne ved Haanden under selve Trykningen. Navnlig R *har jeg gjentagne Gange undersøgt; ved* A *har jeg havt til Hjælp en Afskrift af Professor* Unger, *ligesom min Gjengivelse af Afskriften af Völuspá i Hauksbók i nogle Enkeltheder er bleven rettet efter hans Meddelelser. Fra Begyndelsen af Udgaven indtil og med Lokasenna havde jeg ikke selv benyttet* r *og* W, *men anført Læsemaader af disse Hskrr. (nødtvungen tildels ikke med Haandskrifternes egen Retskrivning, men med den i Udgaver almindelig vedtagne) efter andres Vidnesbyrd, navnlig efter den AM. Udgave af SnE. og i Völuspá tillige efter Gislason i 44 Prøver af oldnordisk Sprog og Litteratur; men senere har jeg selv gjennemgaat alle her udgivne Stykker, som findes i Hskrr. af SnE., og derefter i Tillæg rettet flere Angivelser*[1]. U, kβ, 757 *og* Wb *har jeg ikke selv benyttet men givet Læsemaader af dem efter den AM. Udgave af SnE.;* S *har jeg gjennemgaat, men de fleste enkelte Læsemaader ere tagne fra den AM. Udgave af Sæm.-Edda; Addit. Rask. 21a (Eddubrot Rasks) har jeg ogsaa selv flygtig gjennemsét, men de anførte Læsemaader ere hentede fra Rasks Udgave af Sæm.-Edda. Læsemaader af de stockholmske Papirhaandskrifter No. 15 oct., 34 fol. og 11 qv. ere ligeledes ved de enkelte Digte anførte efter Rasks Udgave, men til Fortalen og Tillæggene har jeg selv kunnet benytte No. 15 oct. og 34 fol.; om enkelte andre Papirhskrr., af hvilke nogle Læsemaader ere anførte efter den AM. Udgave, se S. LXI.*

For at man ikke skulde formode, at mine Angivelser om Haandskrifternes Tekst, hvor de afvige fra ældre Udgavers, vare fremkomne ved Trykfeil eller Mangel paa Opmærksomhed, har jeg i Regelen (ikke overalt, især overfor v. d. Hagens Udgave) udtrykkelig modsagt afvigende Angivelser. Afvigende Læsemaader i andre Udgaver (navnlig Rasks), som grunde sig paa Papirafskrifter, der stamme fra endnu bevarede Skindbøger, har jeg ikke uden af særlige Grunde nævnt. Ogsaa har jeg med Vilje undladt at nævne flere Conjecturer af andre Udgivere.

---

[1]) *Prof. Unger gjør mig nu opmærksom paa, at* r *i Völuspá I, V. 15, L. 7 (feilagtig) har* Skirpir Virpir.

Citater fra Vers i den saakaldte Sæmundar-Edda kan ofte være vanskelige at finde i en Hast, naar der henvises til en anden Udgave end den, man netop har ved Haanden. Værst er det, naar der henvises til en Udgaves Sidetal; dermed skulde man aldeles høre op. Man bør nævne Digt og Verstal: men selv om dette gjøres, volder det Møie, at Verstallene i de forskjellige Udgaver ikke stemme overens. Jeg foreslaar derfor, at alle Udgaver for Fremtiden føie til i Randen de Verstal, som findes i en bestemt Udgave (f. Eks. Munchs), der da bliver den faste Norm, hvortil man ved Citater kan holde sig. Jeg beklager, at jeg ikke her har gjort dette.

Trykningen af nærværende Udgave begyndte allerede for fulde 6 Aar siden; Forsinkelsen er navnlig bleven bevirket ved min Fraværelse fra Christiania om Sommeren. Det er da naturligt, at flere Læsemaader og Forklaringer ere nævnte som fremsatte for første Gang af mig selv, medens de dog kan findes i andre Forfatteres Skrifter, endog i de, der ere udkomne for flere Aar siden 1).

Den uforholdsmæssig lange Tid, i hvilken Udgaven har været under Trykning, har givet Anledning til, at der til Slutning kommer talrige Tillæg og Rettelser. Da jeg nemlig i Mellemtiden oftere paany saa efter i Hskrr., navnlig i R, *og gjennemgik Digtene, maatte jeg nødvendig ved Slutningen af mit Arbeide sé meget anderledes og, som jeg tror, rettere end dengang, da Teksterne og de derunder staaende Anmærkninger bleve trykte* 2).

1) *Nogle netop udkomne Skrifter, som jeg ikke kunde benytte i „Tillæg og Rettelser", opfordre her til et Par Ord. Jeg glæder mig over, at jeg er stødt sammen med Gislason i Forklaringen af* grǫnaz *H. Hund. I, 50, se Aarbøger f. nord. Oldk. 1866 S. 384 f., hvor han ogsaa sammenligner* friðván segi grána (*Membranen* granna) *i et Vers i Sturl. III, 216 (Afsnit IX, Cap. 19), og ligeledes i Forklaringen af* gǫr *Hamð. 30, se Aarbøger 1847, S. 160–70. Ligeledes har jeg havt den Tilfredsstillelse, at min Forandring* vin (Borgvnda) *Atlakv. 18 med Hensyn til Meningen falder sammen med C. Hofmanns Forslag (i Sitzungsberichte der kgl. Bayer. Akademie der Wissenschaften: Sitzung der philos.-philol. Classe vom 1. Juni 1867)* vini, *hvilket han opfatter som en forældet Form for Accusativ i Ental; men det kan neppe godtgjøres, at en Accus. sg.* vini *har været brugt saa sent, at den kan hjemles Atlakviða; i Háv. 155 vil Hofmann læse* þær villir *og forstaa* villir *som en forældet Hunkjønsform; en saadan kan jeg dog ikke let forlige med got.* vilþjōs; *Hofmann bebuder et kritisk-exegetisk Arbeide over Sæmundar-Edda, hvilket jeg naturligvis imødesér med Længsel. Flere af mine Forklaringer og Læsninger ere allerede benyttede i Fritzners Ordbog, i Svend Grundtvigs Skrift om Nordens gamle Litteratur, og andensteds.*

2) *Her vil jeg tilføie en enkelt Bemærkning, som ikke kom med i Tillæg og Rettelser: Vafþr. 24 flgd. støttes* o c (eða) *i Hskrr's Tekst* allz þic svinnan (froþan) qveþa o c (eða) þv, Vafþrvðnir, vitir *ved Vafþr. 38:* allz þu tiva ræc ǫll, Vafðrvðnir, vitir (*„eftersom du jo skal kjende"*).

Men særlig har mine „Tillæg og Rettelser“ modtaget en værdifuld Berigelse derved, at min Ven Docent Svend Grundtvig i Kjøbenhavn meddelte mig talrige og skarpsindige Bemærkninger til min Udgave; paa mange Steder har han efter min Mening først fundet det rette, i mange andre Tilfælde har hans Bemærkninger klart vist mig Vanskeligheden og ledet mig frem til en ny, og, som jeg tror, sandere Opfatning.

Trykfeilenes Mængde beklager jeg; blandt dem ere opførte flere Feil i Angivelsen af Verstal, som ere opstaaede derved, at der henvistes til Digte, som først kom senere i Udgaven og hvis Verstal bleve forandrede, inden de bleve trykte.

Da jeg begyndte denne Udgave, der skulde give det haandskriftlige Grundlag, var det min Plan at lade den følges af en Haandudgave, hvis Skrivemaade ikke bandt sig til Haandskrifternes. Denne Plan fastholder jeg endnu, men jeg vil neppe kunne faa den udført paa de første Aar.

Idet jeg slutter, er det mig en kjær Pligt at udtale min Taknemmelighed for al den Understøttelse, jeg til dette Arbeide fra forskjellige Sider har modtaget.

Det Kongelige Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem bevidner jeg min Erkjendtlighed, fordi det har tilstaaet mig Understøttelse til at undersøge islandske Haandskrifter i Kjøbenhavn.

Blandt de enkelte Mænd, som har ydet mig Hjælp, bør jeg med Taknemmelighed først mindes mine afdøde Lærere, Professorerne R. Keyser og P. A. Munch, som ved Begyndelsen af min Udgave hjalp mig med Raad og Daad; navnlig maa jeg fremhæve, at Prof. Keyser, som først førte mig ind i Studiet af disse Digte og hvis Forelæsninger over dem jeg havde den Lykke helt igjennem at kunne følge, til frit Brug laante mig et Eksemplar af Munchs Udgave, hvori han havde skrevet til de vigtigste af sine Bemærkninger til de enkelte Digte, og at han i Samtaler meddelte mig mange værdifulde Vink og Oplysninger. Det er da let forklarligt, at jeg ofte har havt vanskeligt for at skjelne mellem det, som jeg har lært af Prof. Keyser, og mit eget, og jeg tør ei indestaa for, at en Feiltagelse heri ikke en enkelt Gang kan have hendt mig.

De allerfleste Haandskrifter, som jeg har brugt, gjemmes i de offentlige Bogsamlinger i Kjøbenhavn; dèr er mit Arbeide i høi Grad bleven lettet ved den opofrende Velvilje, med hvilken jeg overalt er bleven mødt; navnlig maa jeg frembære min hjærtelige

Tak til Professor P. G. Thorsen, Overbibliothekar ved Universitets Bibliotheket, til Bibliothekar H. Gundorph, Bestyrer af den arnamagnæanske Bogsamling, og til Justitsraad Chr. Bruun, Overbibliothekar ved det store kongelige Bibliothek. — Ogsaa Overbibliothekaren ved det kgl. Bibliothek i Stockholm, G. E. Klemming, og Overbibliothekaren ved Upsala Universitets-Bibliothek, C. G. Styffe, har vist mig stor Velvilje ved Udlaanet af Haandskrifter.

Vigtige Oplysninger og trofast Hjælp til mit Arbeide skylder jeg Archivar Jón Sigurðsson og Docent Svend Grundtvig i Kjøbenhavn, Cand. Guðbrandr Vigfússon for Tiden i Oxford, Professorerne C. R. Unger og O. Rygh i Christiania. Maatte navnlig de finde, at mit Arbeide uagtet alle sine Mangler betrygger og i nogen Mon fremmer Kundskaben om disse mærkelige Oldtidsdigte!

Sophus Bugge

INDHOLD.

ꞁRKLARING AF FORKORTNINGER OG TEGN.

Haandskrifter.)

ex Arnamagnæanus af ꞁær-Edda, No. 748. 4to, paa t, i den arnamagnæanske Sam- ꞁbenhavn. Se S. XIX *ff*.

08 fol., paa Papir, i det store Bibliothek i Kjøbenhavn, ny Se S. LX *f*.

1109 fol., Papir, kgl. Bibl. ꞁ Sml. Se S. LX.

eyjarbók, No. 1005 fol., t, kgl. Bibl. Kjøb., gl. Sml. ꞁXV.

155 oct., Papir, AM. Sml. ꞁVI.

ꞁksbók, No. 544. 4to, Per- AM. Sml. Se S. XXII *ff*.

166b oct., Papir, AM. Sml. ꞁV.

167 oct., Papir, AM. Sml. ꞁV *f*.

1866. 4to, Papir, kgl. Bibl. y Sml. Se S. LVI *f*.

1111 fol., Papir, kgl. Bibl. y Sml. Se S. LXI.

oblongus, No. 738. 4to, Pa- Sml. Se S. LII. LXII.

161 oct., Papir, AM. Sml. I.

ꞁx regius af Sæmundar- No. 2365. 4to, Pergament, kgl. b., gl. Sml. Se S. I *ff*.

regius af Snorra-Edda, ꞁ. 4to, Pergament, kgl. Bibl. . Sml. Se S. XXVI.

1869. 4to, Papir, kgl. Bibl. ꞁ Sml. Se S. LXI.

St. = *codex island. No. 15 oct., Papir, i det kongelige Bibliothek i Stockholm.* Se S. LIII *ff*.

U = *codex Upsaliensis af Snorra-Edda, No. 11 oct., Pergament, i Universitets Bibliotheket i Upsala, Delagardieske Samling.* Se S. XXVI.

W = *codex Wormianus af Snorra-Edda, No. 242 fol., Pergament, AM. Sml.* Se S. XXIV *f*.

Wb = *Brudstykke i fol. af Snorra-Edda, Pergament, bevaret sammen med* **W**. Se S. XXVI.

1eβ = *No. 1eβ fol., Pergament, AM. Sml.* Se S. XXVI.

62 = *No. 62 fol., Pergament, AM. Sml.* Se S. XLI.

757 = *No. 757. 4to, Pergament, AM. Sml.* Se S. XXVI.

Bergm. = *Bergmann.*

Eg. = *Sveinbjørn Egilsson.*

Ettm. = *Ettmüller.*

Gg. = *Svend Grundtvig.*

Gisl. = *Konrad Gislason.*

Gr. = *Lieder der alten Edda durch die Brüder Grimm. Berlin 1815.*

K. = (*Kjøbenhavner-Udgaven*) *Edda Sæmundar hins fróða. Hafniæ sumptibus legati Magnæani. I. II. III. 1787. 1818. 1828* (*ogsaa betegnet som Edda Sæm. ed. AM.*).

Lün. = *Lüning.*

M. = *Den ældre Edda udgiven af P. A. Munch. Christiania 1847.*

Möb. = *Möbius.*

Fas. = *Fornaldar sögur Norðrlanda.*

Fms. = *Fornmanna sögur.*

Norna-G. þ. = *söguþáttr af Norna-Gesti* (*citeret efter Fornaldar sögur, i Fortalen tillige efter min Udgave*).

SnE. = *Snorra Edda* (*citeret efter den arnamagnæanske Udgave*).

Völs. = *Völsunga saga* (*citeret efter Fornald. sög., i Fortalen tillige efter min Udgave*).

---

† *foran et Ord i Teksten betegner, at Ordet efter min Mening er forvansket.*

[ ] *betegner* (*undtagen i Navne-Fortegnelsen*), *at det derved indesluttede Ord ikke findes i noget Haandskrift.*

| *betegner, at en Linje ender i Haandskriftet.*

|| *betegner, at en Side ender i Haandskriftet.*

Prikker betegne, at noget synes at mangle (*hvor der fattes Verslinjer, saa at dog Linjetallet kan bestemmes, eller hvor der fattes enkelte Ord*).

Stjærner betegne, at noget synes at mangle (*hvor der er faldet ud et længere Stykke eller flere Verslinjer, uden at disses Tal kan bestemmes*).

Cursiv i de Ord, som ere aftrykte efter gamle Haandskrifter, betegner Opløsning af en i Haandskriftet brugt forkortet Skrivemaade. Se S. VII.

(*Kun i Anmærkningerne.*)

α efter Mærket for et Papirhaandskrift betegner Læsemaade inde i Haandskriftets Tekst, β Læsemaade i Randen af Haandskriftet.

⌒ *betegner, at to Ord danne Stavelserim med hinanden.*

VÖLUSPÁ.

1.

„Hljóðs bið ek allar
kindir,
ok minni
Heimdallar;
at ek, Valföðr!
ımtelja
pjöll fira,
· fremst um man.
Ek man jötna
borna,
forðum
edda höfðu;
an ek heima,
iði,
ð mœran
ɔld neðan.
Ár var alda
· Ýmir bygði,

vara sandr né sær
né svalar unnir,
jörð fannsk æva
né upphiminn,
gap var ginnunga,
en gras hvergi.
4. Áðr Burs synir
bjöðum um ypðu,
þeir er Miðgarð
mœran skópu;
sól skein sunnan
á salar steina,
þá var grund gróin
grœnum lauki.
5. Sól varp sunnan,
sinni mána,
hendi inni hœgri
um himinjódyr;

ıspá. *Under dette Navn citeres* *Codd. af Snorra Edda; alene ved* *el af V. 19 (SnE. I, 76) og V. 38.* *E. I, 200) nævnes det Digt, hvoraf* *ere tagne, ikke ved Navn i noget* *f SnE.*
m dette Vers jvfr. Excurs. — *ma efter* minni *M.* — 5. *Andre* *de vilde.* — 5. 6. Valföðrs | vél ılföður | vél *Rask, K. og fl.* — spjöll *i ét Ord Udgg. Men jvfr.* *Lund. I, 36:* fornra spialla. — *saa udtales Ordet nu af Islæn-* *Den ældste Form er snarere* fira; *deng.* firas, fyras, *oldsaks.* firihô *l.), oldtydsk* firahim (*Dat. pl.*), *en. pl.*). *Dog har oldnorsk* svíri *Bárð. s. Snæf. S. 17 Vigf. Udg.,* — *gb. þ. S. 125 Vigf.*) *lang Vokal,* *uagtet Ordet paa Oldeng. heder* sweora. — 8. er ek *M. efter* H. — 8. *Efter* man *sætter Brynjolf Snorrason Spørsmaalstegn.*

2, 6. íviðjur *M. efter* H.

3, 2. Ýmir, *saa udtales Navnet nu af Islændinger kanske opr. med Grimm* Ymir *af* ymja. *Eller kan den lange Vokal støttes ved got.* iumjô ὄχλος? — 5. 6. *Jfr. den oldtydske Wessobrunner Bøn, L. 3. 4:* ero ni was | noh ûfhimil.

4, 2. bjöðum *Rask, Gisl. efter* H; bjóðum *K. M.*

5, 4. himinjódyr (*Himmelhestedøren*), *saa synes Ordet at have været forstaat af de gamle Afskrivere og saaledes læser Br. Snorrason.* himinjódýr (*Himmelheste-dyrene*) *K. M. Jeg formoder* himinjöður *af* jöðurr *d. s. s.* jaðarr, = *oldeng.* eodor (*som* jöfurr = *oldeng.* eofor, fjöturr =

sól þat ne vissi
hvar hon sali átti,
máni þat ne vissi
hvat hann megins átti,
stjörnur þat ne vissu
hvar þær staði áttu.
6. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk;
nátt ok niðjum
nöfn um gáfu,
morgin hétu
ok miðjan dag,
undorn ok aptan,
árum at telja.
7. Hittusk æsir
á Iðavelli,
þeir er hörg ok hof
hátimbruðu,
afla lögðu,
auð smíðuðu,
tangir skópu
ok tól görðu.
8. Tefldu í túni,
teitir váru,
var þeim vettugis
vant ór gulli;
unz þrjár kvámu
þursa meyjar
ámátkar mjök
ór jötunheimum.
9. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hverr skyldi dverga
drótt um skepja
ór brimi blóðgu
ok ór Bláins leggjum.
10. Þar var Móðsognir
mæztr um orðinn
dverga allra,
en Durinn annarr;
þeir mannlíkun
mörg um görðu
dvergar í jörðu,
sem Durinn sagði.
11. Nýi, Niði,
Norðri, Suðri,
Austri, Vestri,
Alþjófr, Dvalinn,
Nár ok Náinn,
Nípingr, Dáinn,
Bifurr, Bafurr,
Bömburr, Nori,
Ánn ok Ánarr,
Óinn, Mjöðvitnir.

---

oldeng. feotor); *jvfr. Anm. til Hrafnag. 25, 2. Ellers er denne Ordform bevaret i Mandsnavnet* Jöðurr. *Allerede Petersen har i Nord. Myth. S. 72 Anm. foreslaat* himinjaðar. — 5. *Eg. og Gisl. skrive* nè *ogsaa i Bet. „non“.* — 9. 10. *forkastes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 67) og Ettm.*

6, 4. *Jeg har med Snorrason henført* þat *til det foregaaende og derfor sat Semikolon efter* gættusk. *Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 67 f.) formoder, at V. 6 indeholder Brudstykker af to Vers, og at der mellem* gættusk *og* nátt *mangler 6 Linjer. Ettm. forkaster Lin. 3. 4.*

7, 4. *Efter* hátimbruðu *indsætter M. efter* H afls kostuðu, | alls freistuðu. *Disse Linjer ere forkastede af Bergm., Petersen og Snorrason.*

9, 6. drótt um skepja, *saa og Rask;* drótt of sk., *Gisl.;* dróttir sk., *M.*

10, 4. Durinn *eller* Dúrinn (*jvfr.* dúra)? — 5-7. *Jeg forstaar disse Linjer saaledes:* þeir dvergar um görðu mörg mannlíkun í jörðu. *Rask og K. læse:* þeir m. | m. um görðu | dverga or jörðu. *M.:* þar m. | m. um görðusk | dvergar or jörðu.

11-16. *Disse Vers høre efter Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 71 f.) og fl. ikke oprindelig til Vǫluspá.* — 7. Báfurr? — 8. Nori *eller* Nóri?

Veggr ok Gandálfr,
r, Þorinn,
k Þráinn,
Litr ok Vitr,
. Nýráðr,
ek dverga,
ok Ráðsviðr,
ı talða.
Fili, Kili,
a, Nali,
Vili,
, Svíurr,
, Brúni,
k Buri,
Iornbori,
ok Lóni,
gr, Jari,
jaldi.
Mál er dverga
ns liði
indum
ırs telja,
sóttu
ır steini
ıga sjöt
ıvalla.

15. Þar var Draupnir
ok Dólgþrasir,
Hár, Haugspori,
Hlévangr, Glóinn,
Dori, Ori,
Dúfr, Andvari,
Skirfir, Virfir,
Skafiðr, Ái.
16. Álfr ok Yngvi,
Eikinskjaldi,
Fjalarr ok Frosti,
Finnr ok Ginnarr;
þat man æ uppi,
meðan öld lifir,
langniðja tal
Lofars hafat.

---

17. Unz þrír kvámu
ór því liði
öflgir ok ástkir
æsir at húsi,
fundu á landi
lítt megandi
Ask ok Emblu
örlöglausa.
18. Önd þau ne áttu,

Nali, *saa Udgg. Maaske* Náli *eller* l. *af SnE.* Vali. — 4. Hannarr? — *saa Eg. Neppe af* brún, *Bryn, men* *af Adj.* brúnn, *brun, jvfr. skotsk og Kuhn zeitschr. f. vgl. sprachf.* *Grimm Myth. S. 414.* Bruni *Rask* Buri, *saa Eg.* Búri *Rask M.* — ori *forekommer som Mandsnavn* *rup-Stenen i Sjæland (F. Mag-* *danske Vid.-Selsk. hist. philos.* *I, 467); af* bera, *jvfr. oldeng.* , *en Hornbærer.*

Lofars *eller med Gisl.* Lófars? ırvanga, *saa Rask Eg.*; aurvanga *Gisl.*

Hlévangr *eller* Hlævangr? — *se to Linjer, der udelades af alle re her optagne efter Codd. af SnE.*

Efter Ginnarr *inde yde Udgg.* *irafskrr. urigtig følgende Linjer:*

Heri, Höggstari,
Hljóðólfr, Móinn.

Disse Navne have Papirafskrr. vilkaarlig optaget fra SnE. uden at bemærke, at de kun ere forvanskede Varianter til de allerede i 15, 8. 4 *opregnede Navne.*

17. *Foran dette Vers er rimelig noget udfaldet; heri har da staat et Ord, hvortil* því *i L. 2 har sluttet sig. Ikke engang, naar vi stryge V. 11—16, vil* því *vel kunne vise tilbage til* ginnheilug goð *i V. 9. Anderledes Scheving i Skand. Lit. Skr. 1810, S. 186.* — 4. at húsi *er sikkerlig rigtigt. Rask Bergm. og fl. andre efter Papirafskrr. med urette* at súsi. *Huset, hvori det første Menneskepar skal bo, er der allerede; ved dette Hus ligge Ask og Embla som to Træer* (tveir trémenn, *Háv. 49, hvilket Vers angaar samme Mythe) paa Stranden eller*

óð þau ne höfðu,
lá né læti
né litu góða;
önd gaf Óðinn,
óð gaf Hœnir,
lá gaf Lóðurr
ok litu góða.

---

19. Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;
þaðan koma döggvar
þærs í dala falla;
stendr æ yfir grœnn
Urðar brunni.
20. Þaðan koma meyjar
margs vitandi
þrjár, ór þeim sal
er und þolli stendr;
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skíði,
Skuld ina þriðju;
þær lög lögðu,
þær líf kuru
alda börnum,
örlög seggja.

---

21. Þat man hon fólkvíg
fyrst í heimi,
er Gullveig
geirum studdu
ok í höll Hárs
hana brendu;
þrysvar brendu
þrysvar borna,
opt, ósjaldan,
þó hon enn lifir.
22. Heiði hana hétu,
hvars til húsa kom,
völu velspá,
vitti hon ganda,
seið hon hvars hon kunni,
seið hon hugleikin,
æ var hon angan
illrar brúðar.
23. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hvárt skyldu æsir

---

paa Marken (á landi; velli at, *Háv. 49*). *Jfr. Indledn.til Rígsmál:* einhverr af ásum, sá er Heimdallr hét, fór ferðar sinnar ok fram með sjóvarströndu nökkurri, kom at einum húsabœ.

18, 7. Lóðurr. *For Vokalen jvfr. Íslendingadrápa V. 1, hvor Navnet danner Helrim med* glóða (*Gisl. Prøver, S. 553*).

19, 2. 3. *Interpunctionen efter Gisl.; Andre sætte Komma efter* Yggdrasill, *men ikke efter* baðmr.

20, 8. sal, *saa Rask og Mannhardt Germ. Myth. S. 542;* sæ *K. M. Gisl.* — 5-8. *forkastes af Petersen* (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 72 f.*) *og Mannhardt* (*Germ. Myth. S. 542*)*; medens derimod Ettm. forkaster L. 9—12.* — 7. *Rask og M. sætte ikke Komma efter* skíði. — 12. örlög segja (*3 Ps. pl.*) *K. Lün., jvfr. Mannhardt Germ. Myth. S. 599.*

22. *Om dette Vers jvfr. Excurs.* — 4. vitti, *saa Eg. af* vitta, *arte magica domare* (*af* vitt)*;* vítti *K. M.* — 5. 6. seið *maa i begge Linjer være samme Ord; jeg har derfor fulgt* H, *hvorefter* seið *bliver Verbum. Ved Læsemaaden i* R, *som Udgg. have fulgt, maa* seið *i L. 5 tages som Subst., men saaledes kan det ikke uden Tvang forstaas i L. 6; desuden kunde* H'*s Tekst lettere forvanskes til* R'*s end omvendt.* hugleikin *maa her tages i activisk Betydning „med Lyst, med Iver“.* seið hon kunni, | seið hon leikin [var] *K.;* s. h. k., | s. h. leikinn *M.* — 8. þjóðar *K. M.*

gjalda
yldu goðin öll
iga.
Fleygði Óðinn
ólk um skaut,
ır enn fólkvíg
heimi;
n var borðveggr
ása,
vanir vígská
sporna.

Þá gengu regin öll
stóla,
ilug goð,
þat gættusk:
hefði lopt allt
landit
t jötuns
ey gefna.
Þórr einn þar vá
nn móði,
sjaldan sitr
n slíkt um fregn;
usk eiðar,
sœri,
l meginlig
neðal fóru.

Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgit
undir heiðvönum
helgum baðmi;
á sér hon ausask
aurgum forsi
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?
28. Ein sat hon úti,
þa er inn aldni kom
yggjungr ása
ok í augu leit.
Hvers fregnið mik?
hví freistið mín?
alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt:
í inum mœra
Mímis brunni;
drekkr mjöð Mímir
morgin hverjan
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?
29. Valði henni Herföðr
hringa ok men,
féspjöll spaklig
ok spáganda;
sá hon vítt ok um vítt
of veröld hverja.
30. Sá hon valkyrjur
vítt um komnar
görvar at ríða

Rask Bergm. M. sætte med urette efter L. 5—8. — 7. vígská, *saa efter Forslag af Eg. for* vígspá; *uafhængig af ham formodet det Jfr. Fms. IX, 493:* vígskátt l.

eran dette Vers mangler vel, som nusen (Ældre Edda overs. I, S. Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840 . 83) og Lüning mene, et Stykke, r har været sagt noget om den lse, som gav Anledning til Guaadslagning.

. vá, *saa og Gisl. Jfr. Lokas. V.* reit at þu vegr. — 2. þrunginn móði, *som Udgg. have, er vel det rette; dog kunde man og formode* þrunginmóði, *jvfr.* borginmóði *og oldeng.* bolgenmód.

27. *Om Ordningen af dette Vers jvfr. Excurs.*

28. *Om dette Vers se Excurs.* — 5. *Rask og M. begynde med* Hvers *et nyt Vers.* — 10. Mímis (*saa udtales Navnet nu af Islændinger*) *eller* Mimis?

29. *Om dette Vers se Excurs.* — 2. *Rask betegner, at to Linjer mangle efter* men. — 3. fékk spjöll *Ettm. og Pfeiffer. Og-saa jeg tvíler paa, at* féspjöll *er det rette.* — 4. spá ganda *Rask.*

30. *Om dette Vers jvfr. Excurs.*

til Goðþjóðar:
Skuld hélt skildi,
en Skögul önnur,
Gunnr, Hildr, Göndul
ok Geirskögul;
nú eru talðar
nönnur Herjans,
görvar at ríða
grund valkyrjur.

---

31. Ek sá Baldri,
blóðgum tívur,
Óðins barni
örlög fólgin:
stóð um vaxinn
völlum hæri
mjór ok mjök fagr
mistilteinn.
32. Varð af þeim meiði,
er mér sýndisk,
harmflaug hættlig,
Höðr nam skjóta.
Baldrs bróðir
var of borinn snemma,
sá nam Óðins sonr
einnættr vega.
33. Þó hann æva hendr
né höfuð kembði,
áðr á bál um bar
Baldrs andskota.
En Frigg um grét
í Fensölum
vá Valhallar.
Vituð ér enn eða hvat?
34. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
Þá kná Vala
vígbönd snúa,
heldr váru harðgör
höpt ór þörmum.
35. Hapt sá hon liggja
undir hvera lundi
lægjarnlíki
Loka áþekkjan;
þar sitr Sigyn
þeygi um sínum
ver vel glýjuð.
Vituð ér enn eða hvat?

---

36. Á fellr austan
um eitrdala
söxum ok sverðum,
Slíðr heitir sú.
37. Stóð fyr norðan

30, 4. Goðþjóðar *forklarer jeg her som ellers af* Gotar; *Andre* goðþjóðar *af* goð. — 9—12. *forkastes af Petersen* (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 73*) *og M.; Verset vilde ogsaa vinde derved, at disse Linjer vare borte.*

31, 2. tivor *M.*

32, 2. *Rask ændrer* mér *til* mjór. —

32, 5-8. *og* 33, 1-4. *forkastes af Petersen* (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 69*) *og M., som mene at disse Linjer feilagtig ere overførte fra Baldrs draumar; men se derimod Br. Snorrason i Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 365 f.*

34, 5-8. *Rask og M. sætte disse Linjer efter V. 35, Bergmann efter* áþekkjan; *de forkastes af Br. Snorrason* (*Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 366 f.*). *Ettmüller sætter dem, ligesom jeg, foran V. 35, men betegner Lacune efter* þörmum *og ikke foran* þá kná Vala. — 5. Vala *er med Afzelius, Bergm. og Eg. at forstaa som Gen. sg. af* Vali, *og ikke som Nom. sg. til* völu, *der heder* völva (*jvfr. Gisl. Oldn. Forml. S. 35*).

35, 3. lægjarnlíki, *saa M.* lægjarn líki *Rask K.; Eg. tager* lægjarn *for* lægjarnan. *Kanske* lægjarns líki. — 4. óþekkjan *Pfeiffer.*

36-39. *Disse Vers indsættes af Petersen* (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 84. 89*) *og fl. mellem Vers 64 og 65; jvfr. SnE. I, 198. 200. Men se derimod J. Aars i Tskr. f. Philol. og Pæd. I, 326—344.*

36, 3. söxum ok sverðum. *Jfr. Fas. I, 491:* saxi ok með sverði, *og Saxo Grammaticus* (*S. 51 Müll. Udg.*)*:* fluvium diversi generis tela rapido volumine detorquentem.

ıavöllum
ır gulli
a ættar;
ınarr stóð
ólni,
ılr jötuns,
Brímir heitir.
Sal sá hon standa
jarri
öndu á,
horfa dyrr;
eitrdropar
m ljóra,
undinn salr
hryggjum.
Sá hon þar vaða
strauma
meinsvara
ırðvarga
ınns annars glepr
ínu;
ang Níðhöggr
ʼamgengna,
vargr vera.
ér enn eða hvat?

Austr sat in aldna
aviði
ıddi þar
s kindir;
af þeim öllum

einna nökkurr
tungls tjúgari
í trolls hami.

41. Fyllisk fjörvi
feigra manna,
rýðr ragna sjöt
rauðum dreyra;
svört verða sólskin
um sumur eptir,
veðr öll válynd.
Vituð ér enn eða hvat?

42. Sat þar á haugi
ok sló hörpu
gýgjar hirðir
glaðr Egðir;
gól um hánum
í gaglviði
fagrrauðr hani,
sá er Fjalarr heitir.

43. Gól um ásum
Gullinkambi,
sá vekr hölða
at Herjaföðrs;
en annarr gelr
fyr jörð neðan
sótrauðr hani
at sölum Heljar.

44. Geyr Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

---

2. Niðavöllum, *saa og Gisl., der* *tegner det som uvist, om Ordet i* *Stavelse har* i *eller* í; Niðafjöllum *L M. efter SnE.* — 6. Ókólni *K. M.*, kól, *som* Draupnir *af* drjúpa draup, pnir *af* verpa varp. Ókolni *Rask* , *der henviser til* kol, kul, *Kulde.* Brímir *eller* Brimir?

7-10. *Disse Linjer høre efter Pe-* *(Ann. f. nord. Oldk. 1840—41,* *til et eget Vers om Hvergelmir,* *ıgyndelse er tabt.* — 7. Níðhöggr Níðhöggr? *For det sidste kunde* *deleen med* Niðafjöll (*V. 66*) *tale,* *men* níðhöggr *er og Sværdnavn (SnE. I, 567) og i denne Betydning synes det ialfald alene at kunne forklares af* níð.

40, 8. trolls, *dette er den ældste Form;* trölls *Udgg., hvilken Form allerede lader sig paavise i gammel Tid paa Island.*

41, 5. svört verða, *saa og Rask K.;* svart var þá *M. Gisl. med* R.

44. *Man kunde paa Grund af Teksten i* H *formode, at dette Vers:* Geyr — sigtíva *skulde sættes fuldstændigt mellem V. 35 og 36 og at de fire første Linjer:* Geyr — renna *skulde gjentages som stef første Gang mellem V. 39 og 40 og*

Fjölð veit hon frœða,
fram sé ek lengra,
um ragnarök
römm sigtíva.
45. Brœðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systrungar
sifjum spilla;
hart er í heimi,
hórdómr mikill,
skeggjöld, skálmöld,
skildir 'ru klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk;
man engi maðr
öðrum þyrma.
46. Leika Míms synir,
en mjötuðr kyndisk,
at inu gamla
Gjallarhorni;
hátt blæss Heimdallr,
horn er á lopti;
mælir Óðinn
við Míms höfuð.
47. Skelfr Yggdrasils
askr standandi,
ymr it aldna tré,
en jötunn losnar;
hræðask allir
á helvegum,
áðr Surtar þann
sefi of gleypir.
48. Hvat er með ásum?
hvat er með álfum?
gnýr allr jötunheimr,
æsir 'ru á þingi;
stynja dvergar
fyr steindurum
veggbergs vísir.
Vituð ér enn eða hvat?
49. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

---

anden Gang her mellem V. 43 og 45. Dog vilde denne Formodning ikke have noget sikkert at støtte sig til, og jeg har derfor her heller fulgt **R**.

45, 5. *M. interpungerer ikke efter* heimi.

46, 3. gamla, *saa og Rask M. Gisl.*; galla *i* **R** *kunde støttes ved SnE. I, 306:* galla brú, *pontem resonantem.*

49. *Disse 4 Linjer skulle efter* **R** *og* **H** *aabenbart gjentages som stef, og efter den oprindelige Fordeling synes der at skulle være 4 Vers i hvert stefjamál eller mellem hver Gang Stevet forekommer. Dette Forhold lader sig endnu tydelig iagttage i* **H**: *I Versene 32—35 have vi ét stefjamál paa 4 Vers. Det næste: V. 37—41 bestaar tilsyneladende af 5 Vers, men Uregelmæssigheden ligger her egentlig blot deri, at* Vind ǫlld *i Hskr. er skrevet med stor* V; *V. 37 og 38 bør skrives som ét Vers og vi have da her det andet stefjamál paa 4 Vers. V. 43—46 danne det tredje stefjamál paa 4 Vers. Det sidste stefjamál 48—50 indeholder derimod kun 3 Vers; denne Uregelmæssighed er rimelig opstaat derved, at et Vers om Vidars Kamp med Ulven er glemt; V. 48 og 49 synes nemlig begge væsentlig at handle om Thors og Midgardsormens Kamp. — I* **R** *er Forholdet vistnok anderledes; men jeg tror dog, at det lader sig godtgjøre om de fleste Afrigelser, at de grunde sig paa Forvanskninger. Første stefjamál i* **R** *indeholder kun 2 Vers: 44—45. Men V. 45 er aabenbart en Sammenføining af 2 Vers (den sidste Halvdel af det andet af disse finde vi i* **H** *V. 40:* hrædas — gleypir). *Og derefter maa V. 49:* Hvat er meþ asom — veggbergs visir v. e. e. h. *indskydes, ti denne Plads har det ikke alene i* **H**, *men ogsaa i Codd. af SnE. og der, hvor det staar i* **R**, *passer det aabenbart ikke, da det der adskiller det ensartede og sammenhørende. Vi have da faat ét stefjamál paa 4 Vers. Videre maa Stevet* (geyr — renna) *være glemt efter V. 51:* þa cǫmr hlinar — angantyr, *ti ikke alene* **H** *har det der, men Forf. af Gylfaginning synes ogsaa at have kjendt det paa denne Plads; og naar vi nu, efter hvad der*

Hrymr ekr austan,
lind fyrir.
jörmungandr
móði:
nýr unnir,
hlakkar,
ıi niðfölr.
· losnar.
Kjóll ferr austan,
nunu Muspells
lýðir,
.i stýrir;
lmegir
ıka allir,

þeim er bróðir
Byleists í för.
52. Surtr ferr sunnan
með sviga lævi,
skínn af sverði
sól valtíva.
Grjótbjörg gnata,
en gífr hrata;
troða halir helveg,
en himinn klofnar.
53. Þá kemr Hlínar
harmr annarr fram,
er Óðinn ferr
við úlf vega,

---

er bemærket, udskyde V. 49 meþ asom — visir v. e. e. h.), *vi det andet stefjamdl bestaaende Vers 47. 48. 50. 51. Til det tredje have vi nu i* **R** *kun 3 Vers: 54, men ogsaa denne Afvigelse formodede oprindelige Forhold har sin Grund i en Forvanskning: som bestaar af 12 Linjer, kan med Sandsynlighed betragtes som ved Sammensmeltning af 2 Vers, mer, som Thors Kamp med Midsom i* **H** *synes at være behandlet. — Bergmann (Poèmes Isl. p. 218) et besynderligt, at de fire Linjer* renna *indsættes som V. 49, efterat V. 47 er sagt, at* jötunn losnar *dog snarere* = Loki, *ond* = freki), *tændig meningsløst, at de samme indsættes som V. 58, efterat det lt, at Jorden er sunken i Havet Ulven er dræbt af Vidar. Men* Geyr — renna *bør ikke sættes rhold til de nærmest forudgaaers og hvad deri er fortalt;* festr *tma,* en freki renna *udsiges af som fremtidigt i Forhold til den Völuspá kvædes. Ved denne Opder ved et Omkvæd er fuldt berettilde Bergmanns Indvendinger bort. Ettm. har givet de nævnte 4 Linjer men naar han tilføier dem ved hvert rs, saa er dette uden Støtte i Hskrr.* . neffölr *Rask K. M. Gisl.*

51. *I dette Vers maa der vel stikke flere gamle Feil. Enten i V. 50 eller 51 synes* austan *at være urigtigt. Jeg tror snarest, at* Kjóll ferr austan *i V. 51 er feilagtigt for* K. f. norðan (*Petersen i Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 86 formoder enten i V. 50 eller 51* norðan; *Vigfússon i V. 50* vestan). — *Videre maa vel* Muspells *i L. 2 grunde sig paa en Forvanskning; ti* Muspells lýðir *maa komme fra Muspell, altsaa søndenfra, og kunne ikke skilles fra Surt.* Muspells *i L. 2 er vel snarest forvansket af* Heljar, *jvfr. SnE.* Loka fylgja allir Heljar sinnar. *Disse maa jo dog vel komme fra nord, ti* „norðr liggr Helvegr". — 2. Muspells *eller* Múspells? — 8. Býleists *M. Jeg skriver derimod* Byleistr, *for* Bylheistr *af* bylr *og et Adj.* heistr, *jvfr. oldeng.* hæst (*violentus*), *oht.* haistêra handî (= *oldn.* heiptugri hendi); *ogsaa Formerne* Byleiptr *og* Byleiftr *ere hjemlede; jvfr.* heipt *og got.* haifsts; *derimod er* Byleipr *og* Bylleystr *uhjemlede og urigtige Former. Skrivemaaden* by leipz *i* **R** *kan alene ikke være tilstrækkelig til at gjendrive min Forklaring. Eller lyder Navnet* Bý-leiptr *og er beslægtet med* leiptr, *f. n. Lyn?*

52, 2. sviga lævi, *noxa virgarum, af* svigi (*Eg. lex. 801 b.*); *jvfr.* læ klungra *Fms. VII, 66.* — 6. hrata, *saa og Gisl.*; rata *Rask K. M. Denne Form i samme Betydning som* hrata *er dog ved Stavrimet sikret i Sig. I, 36:* ratar gorliga | raþ Sigurdar.

en bani Belja
bjartr at Surti;
þar man Friggjar
falla angan.
54. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.
55. Þá kemr inn mikli
mögr Sigföður
Viðarr vega
at valdýri;
lætr hann megi hveðrungs
mund um standa
hjör til hjarta;
þá er hefnt föður.
56. Þá kemr inn mœri
mögr Hlóðynjar,
gengr Óðins sonr
við orm vega;
drepr hann af móði
Miðgarðs véurr;
munu halir allir
heimstöð ryðja;
gengr fet níu
Fjörgynjar burr
neppr frá naðri
níðs ókvíðnum.
57. Sól tér sortna,
sígr fold í mar,
hverfa af himni
heiðar stjörnur;
geisar eimi
ok aldrnari,
leikr hár hiti
við himin sjálfan.
58. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

———

59. Sér hon upp koma
öðru sinni
jörð ór œgi
iðjagrœna;
falla forsar,
flýgr örn yfir,
sá er á fjalli
fiska veiðir.
60. Finnask æsir
á Iðavelli
ok um moldþinur

53, 8. angan *er støttet af de fleste Hskrr. og af metriske Grunde;* angantýr *Rask K. M. Gisl. — Ordet* tyr, *som i* **R** *er tilføiet efter* angan, *kan mulig være indkommet derved, at* tyr *i det Hskr., hvorfra* **R** *stammer, var skrevet til, og da vel i Margen, af en Mand, som efter* angan *savnede en Omtale af Kampen mellem Ty og Garm, der i SnE. I, 190 nævnes efter Kampen mellem Fröy og Surt. Afskriveren af* **R** *kan tillige have tænkt paa Navnet* Angantýr.

54 *mangler i alle Udgg. Jeg har tilføiet det her efter* **H**. *Ogsaa Forf. af Gylfaginning synes at have kjendt det paa denne Plads.*

56. **H** *synes at have to Vers om Thors Kamp med Midgardsormen, og nærværende Vers indeholder da rimelig Brudstykker af to forskjellige. Hauksbók vilde her rimelig give os en fuldstændigere og bedre Tekst, hvis alle dens Ord kunde læses.* — 2. Hlóðynjar, *saa Udgg.; den første Vokal i Ordet er dog ikke sikker.* — 3. 4. *udskydes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 70) og af M., som ændrer* hann *i L. 5 til* orm. — 4. orm, *saa ændret med Olafsen, Bergm. og fl. for* ulf. — 7. 8. *høre efter Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 70) andensteds hen.* — 11. neppr, *foroverbøiet; jvfr.* ok fer gneppr . . niðr til Surts, *Bergbúaþ. Vigf. Udg. S. 127.*

57, 1. tér sortna; *jvfr. Helg. Hjörv. V. 40:* tiá blǫþa vndir, *Brot af Sig. V. 13:* hyggia tęþi, *og Eg. lex. poët. 817 b.* — 6. ok aldrnari, *saa og Gisl.;* við aldrnára *Rask K. M.*

mátkan dœma
ok minnask þar
á megindóma
ok á Fimbultýs
fornar rúnar.
61. Þar munu eptir
undrsamligar
gullnar töflur
í grasi finnask,
þærs í árdaga
áttar höfðu.
62. Munu ósánir
akrar vaxa,
böls man alls batna,
Baldr man koma;
búa þeir Höðr ok Baldr
Hropts sigtoptir
vel valtívar.
Vituð ér enn eða hvat?
63. Þá kná Hœnir
hlut við kjósa
ok burir byggja
brœðra tveggja
vindheim víðan.
Vituð ér enn eða hvat?
64. Sal sér hon standa
sólu fegra
gulli þakðan
á Gimlé;
þar skulu dyggvar
dróttir byggja
ok um aldrdaga
ynðis njóta.
65. Þá kemr inn ríki
at regindómi
öflugr ofan,
sá er öllu ræðr.

---

66. Þar kemr inn dimmi
dreki fljúgandi,
naðr fránn neðan
frá Niðafjöllum;
berr sér í fjöðrum
— flýgr völl yfir —
Níðhöggr nái.
Nú man hon sökkvask.“

61, 5. ár daga *Rask*. — 6. *Efter* höfðu *tilføie Rask K. M. med Papirafskrr. følgende Linjer:*

fólkvaldr goða
ok Fjölnis kind.

62. *Petersen* (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 88*) *lader dette Vers, og derpaa V. 63, følge umiddelbart efter V. 59; ligesaa Ettm., der dog lader V. 63 følge efter V. 61.* — 7. vé valtíva *Rask efter Papirafskrr.*

63, 2. hlut við *Rask M.*; hlaut við *K. Schevíng*; hlautvið, *ramum sacrificalem, bacillum divinatorium Eg.*; hlutvið, *Lodkvisten, Spaastokken, Petersen* (*Nord. Myth. 398. 407*) *og Müllenhoff* (*Allgem. Monatsschr. 1852, S. 321*).

64, 4. á Gimlé. *Denne Læsemaade i R er her nødvendig for Versemaalets Skyld. Ogsaa alle de andre Hskrr. skrive* Gimle *og ikke* Gimli. Gimlé *er, som jeg trør, for* Gimhlé *af* hlé, *Læ. Udgg. skrive* á Gimli, *og Gísl. betegner, at der er udfaldet et Ord derefter; Rask, Bergm., og Ettm. udfylde* á Gimli hám *(maatte hede* há, *jvfr. SnE. I, 78:* sá salr...., er Gimle heitir); *lettere var det da at omstille* Gimli á. — 7. aldr daga *Rask.*

65, 4. *Efter* ræðr *tilføie Rask K. M. med Papirafskrr. følgende Linjer:*

semr hann dóma
ok sakar leggr,
vésköp setr [*Skrevet* veskaup *i Afskrr.; Andre:* verkaup *d. e.* verkkaup.]
þau er vera skulu. [*Andre:* vara munu.]

Jeg ved ikke at anføre slaaende indre Grunde mod disse Linjers Ægthed; men da alt ellers tyder paa, at Papirafskrr. af Völuspá blot grunde sig paa de Pergamenthskrr., vi have, da det videre kan paavises, at Papirafskrr. i Völ. have indskudt uægte Verslinjer (se Anm. til 16, 4), *og da de her omhandlede Linjer ialfald kunne være digtede i senere Tid, saa tør vi ikke fæste nogen Lid til deres Ægthed. Jeg antager, at de ere tildigtede for at gjøre Verset 8linjet. Dog er det rimeligt nok, at fire Linjer mangle efter* ræðr.

66, 8. *Om denne Linje jvfr. Excurs.*

II.

(Cod. reg. Nr. 2365, 4to.)

1. Hliods bið ec
allar kindir
meiri *oc* miɴi
mavgo | heimdallar
vilðo at ec ualfꜹþr
uel fyr telia
forn | spioll fíra
þꜹ *er* fremst *um* man.
2. Ec man iotna |
ár um borna
þa *er* fordo*m*
mic fǫdda hofdo
nio man sec heima |
nío iviþi
miot uið mǫraɴ
f*yr* mold nedan.
3. Ar uar alda
þa*r* | er ymi*r* bygði
vara sandr nę sęr
ne sualar uɴi*r*
iorð faɴz | ęva
ne up*p* himi*n*
gap uar giɴvnga
eɴ gras hv*er*gi.
4. Adr bvrs | syni*r*
bioðo*m* u*m* ypðo
þ*eir* er mið garð
mǫran scopo.
sol scein | suɴan
a salar steina
þa var grvnd groin
grǫno*m* lauki. |
5. Sol varp svɴan
siɴi mana
hendi iɴi hǫgri
v*m* himi*n* iodyr |
sol þ*at* ne ui*ss*i
huar ho*n* sali at*t*i
stiornor þ*at* ne vi*ss*o
hvar | þęr staði atto
mani þ*at* ne vissi
h*v*at h*ann* megins atti.
6. Þa gen | gengo regin oll
arꜹk stola
giɴhęilog god
oc v*m* þ*at* gęttvz |
not*t* *oc* niþio*m*
nꜹfn v*m* gafo
morgin heto
oc miðian dag
vn | dorn *oc* aptan
árom at telia.
7. Hittoz æsir
a ida uelli
þ*eir* | *er* hꜹrg *oc* hof
hatimbroðo.
afla lꜹgðo
ꜹð smiðoþo

---

1. *Med Ordet* Hliods *begynder Digtet paa øverste Rand af S. 1 i Hskr.*, H *er rød og meget stor. Nogen Overskrift kan nu ikke skjelnes, og der har maaske aldrig været nogen.* — 4. *De fire sidste Bogstaver i* heimdallar *ere utydelige, navnlig er det usikkert, hvorvidt* R *har* heimdallar *eller* heimdalar. — 5. *For* vilðo *har* R vilðo *med en Prik oppe ved* ð; *sidste Bogstav er* o, *og ikke* u. — 5. at, *ikke* it. — 5. *Skrevet* ualfꜹþ', *hvilket maa opløses* ualfꜹþr (*ikke* ualfꜹþur). — 6. *I* fyr *staar ikke Prik over* y. — 8. man, *saa* R, *neppe* manc.

2, 3. þꜹ R, *men* v *er underprikket som urigtig.* — 8. fyr *skrevet her, som almindelig hvor det forkortes,* f[v] *i* R.

3, 8. sęr, *ikke* ser.

4, 4. mǫran, *ikke* mǫtan. — 5. suɴan, *ikke* suɴa.

5, 4. *Over* y *i* iodyr *staar en Prik.* (*Bogstavtegnet betyder altsaa sikkert* y, *ikke* u). — 10. mégins R, *dog er Stregen over* e *ikke ganske tydelig.*

6, 1. gen | gengo *feilskrevet for* gengo.

tangir | scopo
oc tol gorðo.
8. Tefldo itvni
teitir voro
var þeim vettergis |
vant or gulli.
VNZ III. q*vo*mo
þursa meyiar
amatkar | mioc
or iotvn heimo*m*.
9. Þa g. r. a. ar.
hv*err* scyldi duerga |
drotin scepia
or b*ri*mis bloði
oc or blam leGio*m*.
10. Þar mot | sogn*ir*
moztr v*m* orðin*n*
dv*er*ga allra
en dvriN aNaR
þ*eir* man | licon
morg v*m* gorðo
dv*er*gar or iorðo
sem dvriN sagdi.
11. Nyi | *oc* niþi
norðri *oc* suðri
ꜹstri *oc* uestri
alþiofr dvaliN.
biv | ꜹR bavꜹR
bꜹmbuR nori
án *oc* anaR
ai mioðvitn*ir*.
12. Veigr | *oc* gandalfr
vindalfr þraiN
þeccr *oc* þoriN
þror vitr *oc* litr |
nár *oc* nyraþr
nv́ hefi ec dv*er*ga
regiN *oc* raðsuidr
rett | u*m* talþa.
13. Fili kili
fvndiN. nali.
hepti. vili
hanaR svi | oR.
frar hornbori.
fręgr *oc* loni.
ꜹrvangr. iari
eikins | cialdi.
14. Mal *er* dv*er*ga
idvaliNs liði
liona kindo*m*
til lofa | rs telia.
þ*eir* *er* sotto
fra salar stæini
ꜹrvanga siꜹtt
til | ióro valla.
15. Þar v*ar* drꜹpn*ir*
oc dolgþrasir
hár hꜹg spori |
hlęvangr gloi.
scirv*ir*. virvir.
scafiþ*r*. ai.
alfr *oc* yngvi |
eikinscialdi.
fialaR *oc* frostri
fiNr *oc* giNaR.
þ*at* mvn vp*p*i ||
meþ*an* ꜹld lif*ir*
langniþia tal
lofars hafat.
16. Vnz þriár q*vo*mo |
or þvi liþi
ꜹflgir oc astgir
ęsir at hvsi.
fvndo alandi

9, 2. hv*err*, *ikke* Hv*err*. — 3. drotin, *ikke* drottinn.

12, 4. *Efter* litr *er* oc *og et Navn udraderet.*

14, 2. dvaliNs, *ikke* dvalins. — 6. fra *er skrevet ved* f *med Forkortningstegn for* ra *over Linjen, men efter* f *følger desuden* ra *skrevet fuldt ud.*

15, 1. drꜹpn*ir*, *ikke* drꜹpn. — 4. hlęvangr, *saavidt jeg kan se, ikke* hlevangr.

16, 1. þriár *feilskrevet for* þrir.

litt megandi
asc oc emblo
[illegible]
ond þau ne atto
oþ þau | ne havfðo
la ne lęti
ne lito goða.
17. Aund gaf oþin
oþ | gaf hęnir
la gaf loðvr
oc lito goða.
18. Asc ueit ec standa |
heitir ygdrasill
hár baðmr ausin
huita auri.
þaðan coma | davgvar
þærs idala falla
stendr ę yfir grǫn
vrðar brvni. |
19. Þaðan coma meyiar
margs uitandi
þriar or þeim sę
er und | þolli stendr
vrð héto eina
aðra verþandi
scáro asciði
scvld | ena þriðio.
20. Þęr lavg lavgðo
þęr líf kvro
alda bornom
ór | lavg se ia.
21. Þat man hon folc uíg
fyrst iheimi
er gvll ueig |
geirom stvddv
oc ihavll hárs
hana brendo.
22. Þrysvar brendo |
þrysvar borna
opt osialdan
þo hon en lifir.
23. Heidi hána | heto
hvars til hvsa com
uólo vel spá
uitti hon ganda
seið | hon kvni
seiþ hon leikin
ę var hon angan
illrar brvðar. |
24. Þa g. r. a. a.
huart scyldo ęsir
afrað gialda
eþa scyldo goðin | avll
gildi eiga.
25. Fleygði oðin
oc ifolc um scávt
þat var en folc | vig
fyrst ihęimi.
brotin var borð uegr
borgar asa
knatto | vanir uigspa
uollo sporna.
26. Þa g. r. a.
hverir hefði lopt | alt
lęvi blandit
eþa ętt iotvns
oþs mey gefna.
27. Þorr ein | þar var
þrvngin moði
hann sialdan sitr

16, 6. *I* megandi *er eg utydelige.* — 10. *I* havfðo *er* h *og især* av *utydelige.* — 11. *I* lęti *er de to første Bogstaver ikke tydelige; ikke:* lá þau ne áttu.

23, 8. uólo *sér ud som* úolo, *men det var vistnok Skriverens Mening, at Stregen over Linjen (der her er anvendt uden tilstrækkelig Grund) skulde tilhøre* o. — 6. seiþ, *saavidt jeg kan sé, ikke* seiþ'; *hvad man har antaget for Accent, er nok kun en Hage ved* þ, *og det er en betydningsløs Plet, som man har ansét for Apostroph.* — 8. brvðar *skrevet* þiobar (brv *over*).

24, 4. eþa *her som stadig, hvor det forkortes, skrevet* eþ'.

er hann slict vm fregn
age ngoz eiðar
orð oc sęri
mál a ll megin lig
er amedal fóro. |
28. Veit hon heimdalar
hlioð vm folgit
undir heiðvonom
helgom | baðmi.
á sér hon avsaz
argom forsi
af ueði val favdrs
uit, oþ er en e. hvat.
29. Ein sat hon uti
þa er in aldni com
ygióngr | asa
oc iavgo leit.
hvers fregnit mic
hvi freistiþ min
alt | ueit ec oðin
hvar þv avga falt
ienom męra
mimis | brvnni
dreckr mióð mimir
morgin hverian
af veþi v.
v. e. e. h. |
30. Valþi henne herfavðr
hringa oc men
fe spioll spaclig
oc spa | ganda
sa hon uitt oc vm vitt
of verold hveria.
31. Sa hon valkyr|ior
vitt vm komnar
gavrvar at riða
til goðþioðar.
scvld | helt scildi
enn scavgul avnor
gvnr. hildr gavndul
oc geir || scavgul.
nv ero talþar
navnor herians
gorvar at riþa
grvnd | valkyrior.
32. Ec sa baldri
blodgom tivor
odins barni
or log | folgin
stóð vm vaxin
vollo hęri
miór oc mioc fagr
mistiltein. |
33. Varð af þeim meiði
er mer syndiz
harmflavg hęttlig
havþr | nam scióta.
baldrs broðir
vár of borin snęmma
sa nam oþins | sónr
ein nęttr vega.
34. Þo hann ęva hendr
ne havfuþ kembþi
aþr | a bál vm bar
baldrs andscota.
en frio um grét
ifensavlom
ua | val hallar
v. e. e. e. h.
35. Hapt sa hon lioia
undir hvera lundi
lę |giarn lici
loca aþeckian.
þar sitr sigyn
þeygi vm sinom
ver | velglyioð
v. þ. e. h.
36. A fellr avstan

29, 8. *Efter* avga *er skrevet* þitt, *men dette er underprikket som urigtigt.*

32, 6. vollo *er vistnok, som Munch mener, blot en Skrivfeil for* vollom, *idet en Streg over den sidste* o *er glemt.*

33, 2. *I* syndiz *er* d'*en skreven til over Linjen* — 6. oþins *skrevet med stor* S.

34, 7. ua *skrevet* uorþr.

u*m* eitr dala
sꜹxo*m* *oc* sv*er*þo*m* |
sliþ*r* heit*ir* sv.
stod fyr norðan
aniþa vollo*m*
salr or gv*ll*i
sin|dra ęttar.
en*n* ᴀɴᴀʀ stoð
a okolni
bior salr iotvns
e*n* sa b*r*imi*r* | heit*ir*.
37. Sal sa ho*n* standa
solo fiáʀi
na strondo a
norþ*r* hor|fa dyʀ.
fello eitr dropar
iɴ v*m* lióra
sa e*r* undiɴ salr
orma | hryɢio*m*.
38. Sa ho*n* þar vaþa
þvnga strꜹma
m*enn* meinsvara
oc morð vargar. |
oc þaɴ ᴀɴᴀrs glepr
eyra rv́no
þar sv́g niþ | hꜹɢr
nái f*r*am gengna
slęit vargr v*er*a
v. e. e. e. h.
39. Avstr sát | in aldna
i iarn uiþi
oc fǫddi þar
fenris kind*ir*.
v*er*þ*r* af þei*m* | ꜹllo*m*
eiɴa noccor*r*
tvngls tivgari
itrollz hami.

40. Fylliz fior|vi
feig*ra* m*anna*
ryþ*r* ragna siót
rꜹðo*m* dreyra
svart v*ar* þa sol | scín
of svmor ept*ir*
veþ*r* oll valynd
v. e. h.
41. Sat þar a hꜹgi |
oc sló hꜹrpo
gygiar hirþ*ir*
gladr eɢþęr.
gól v*m* hano*m*
igagl | viþi
fagr rꜹdr háni
sa e*r* fialaʀ heit*ir*.
42. Gól u*m* aso*m*
gul|linca*m*b*i*
sa uecr hꜹlþa
at hiarar at h*er*iafꜹdrs.
eɴ ᴀɴᴀʀ | gelr
f*yr* iorð neðan
sót rꜹ́þ*r* háni
at sꜹlom heliar.
43. Geyr | garmr mioc
f*yr* gnipa helli
festr mvn slitna
eɴ fre|ki reɴa
fiolþ veit ho*n* frǫða
fram se ec leng*ra*
v*m* rag|na rꜹc
rꜹm sigtyva.
44. Broþr mvno b*er*iaz
oc at bꜹɴo*m* | v*er*þa
mvno systrvngar
sifio*m* spilla
hárt e*r* i hei*m*i

36, 3. sꜹxom, *saa ganske tydelig, ikke* sꜹrom. — 5. fyr *skrevet fuldt ud, ikke Prik over* y. — 6. vollom *skrevet* fiollő.

38, 3. 4. *Egentlig skrevet* m̄ morð vargar| meins vara oc (*saa feilagtig afdelt*); *men Stregerne og Prikkerne over* morð *og* meins *vise den rigtige Ordstilling.* — 5. þaɴ *egentlig skrevet* þanz, *men* z *er, som det synes, overraderet* (*eller slidt?*).

41, 4. *Over* ę *i* eɢþęr *staar Accent i* R.

43, 5. frǫða, *ikke* froða.

44, 2. bꜹɴom, *ikke* bꜹnom.

ımr micill
scalm ꝍld
ro klofnir
| vargꝍld
old steypiz
gi maþr
ıyrma. |
Leica mims synir
vðr kyndiz
alla
horni
ss heimdallr
alopti
ıin |
ıs hꝍfuþ |
aldna tre
ı losnar
ıdrasils
andandi.
Geyr nv g.
Hrymr ekr ꝍstan
ıd fyr
ormvngandr
moði.
ıyr vnir
hl | accar
i nef fꝍlr
r losnar.
Kioll feR ꝍs | tan
ıvno mvspellz
; lydir
styrir
ıfls megir
:ka allir
r brodir
z ifór.
Hvat er | meþ asom
hvat er meþ alfom
gnyr allr iotvn heimr
ęsir ro aþin | gi
stynia dvergar
fyr stein dvrom
veG bergs visir
v. e. e. h.
50. Surtr | feR svNan
meþ sviga lęfi
sciN af sverþi
sol valtífa.
griot bi | org gnata
eN gifr rata
troþa halir helveg
en himin clofnar. |
51. Þa cǫmr hlinar
harmr aNaR fram
er oðiN feR
við ulf vega |
en bani belia
biartr at surti
þa mvn friGiar
falla angan | tyr.
52. Þa kǫmr iN micli
mꝍgr sigfꝍdur
víðaR vega
at val dy | ri.
letr hann megi hvedrvngs
mvnd vm standa
hiór til hiarta |
þa er hefnt fꝍdur.
53. Þa kǫmr iN mǫri
mꝍgr hlodyniar
gengr | oþins sonr
vid ulf vega
drepr hann af moþi
miðgarz uęor |

6. n. 9.

ılla, *ikke* gialla. — 8. *Efter* hꝍfuþ *ıde Ord udraderede:* ymr iþ aldna otvn losnar scelfr.
Intet Punkt over Hrymr, *derimt Punkt sat over den forreste* ꝍ i ꝍstan; *Guðbrandr Vigfússon formoder, at Afskriveren har villet ændre* ꝍstan *til* vestan, *men at han har glemt at indskyde* e *efter* v.
48, 8. by leipz, *ikke* byleips.
49, 3. iotvn heimr, *ikke blot* heimr.
53, 5. hann *skrevet* h'.

mvno halir allir
hei*m* stǫd ryþia
gengr fet nío
fiorgyn | iar bvʀ
neppr *fra* naðri
niðs oqviðno*m*.
54. Sol ter sortna |
sigr fold imar
hv*er*fa af hi*m*ni
heiðar stiornor.
geisar eími |
viþ aldr nara
leicr har hiti
uið him*in* sialfan.
55. Geyr n. |
56. Ser ho*n* up*p* koma
ꜹðro siɴi
iorð or ęgi
iþia grǫna.
fa*l*la | forsar
flygr ꜹrn y*fir*
sa er afialli
fisca ueiðir.
57. Fiɴaz | ęsir
aiþa velli
oc v*m* mold þinvr
matkaɴ dǫ*m*a
oc a fimbvl | tys
fornar rvnar.
58. Þar mvno ept*ir*
vndr samligar
gv*l*l | nar tꜹflor
igrasi fiɴaz.
þers i ardaga
attar hofðo. |
59. Mvno osanir
acrar uaxa
bꜹls mvn allz batna
baldr | m*vn* co*m*a.
bva þ*eir* hꜹþ*r* *oc* baldr
hroptz sigtopt*ir*
vel val | tivar
v. e. e. h.
60. Þa kna hǫn*ir*
hlꜹt viþ kiosa
oc byrir | byɢia
brǫdra tveɢia.
vind hei*m* vidan
v. e. e. h.
61. Sal ser | hon standa
solo fegra
gvlli þacþan
agimlé.
þar || sc*o*lo dyɢvar
drott*ir* byɢia
oc vm aldr daga
ynþis niota. |
62. Þar kǫ*m*r iɴ di*m*mi
dreki flivgandi
naþ*r* fraɴ neþan
fra | niþa. fiollo*m*.
beʀ ser ifioþro*m*'
flygr vꜹll y*fir*
niþhꜹɢr | ṅai
nv m*vn* ho*n* seyq*vaz*.

53, 8. *Over* ǫ *i* stǫd *staar Accent i* R.
54, 1. ter, *ikke* tecr. — 5. eími, *ikke* eimr.
57, 5. *oc* a fimbvl, *ikke: oc* fimbvl.
60, 3. *Der er ikke Prik over* y *i* byrir; y *er maaske her kun en egen Bogstavform for* v.
62, 4. fra *udvisket i* R. — 4. niþa, *saa* R, *skjønt den sidste Bogstav er noget utydelig, hvilket er foranlediget derved, at Skriveren først har skrevet en urigtig Bogstav og derpaa rettet denne til* a; *der skal ikke læses* niþiʀ. — 8. ho*n skrevet* h°, *hvilket ikke kan læses* hann.

III.

(Hauksbók = Cod. AM. 544, 4to.)

Hlioðs bið ek allar
r kind*ir*
ok minn*i*
hei*m*dallar
at ek vafǫdrs
fram telia
ɔpiǫll fira
ır ek fremz v*m* man.
Ek man iǫtna
n borna
· | forðu*m*
ædda hǫfðv:
ıan ek heima
ıidiur
ið mẹran
·molld ne|ðan.
Aar uar allda
ɪr ym*ir* bygði
sandr ne sior
ralar unn*ir*
fann*z* ẹfa |
ɔp himin*n*
var gin*n*vnga
gras ekki.
Aadr bors syn*ir*
m of yptu
er | mẹran
ırð skopu
ɩeinn sun*n*an
lar steina
ır grund groin
ım | lauki.

5. Sol u*ar*p sun*n*an
sin*n*i maana
hendiin*n*i hægri
of iodur
sol þ*at* ne uissi
hu*ar* h*on* sali | ætti
stiǫrnur þ*at* ne uissu
hvar þær stadi ættu
maani þ*at* ne vissi
hvat h*ann* megins | atti.
6. Þa *gen*gu regin ǫll
a rǫkstola
gin*n*heilvg goð
ok v*m* þ*at* giettuz
nott ok niðiu*m*
nǫfn | vm gaafu
morgin hetv
ok miðian dag
vndvrn ok aptan
aru*m* at telia.
7. Hittuz æsir |
a idauelli
afls kostuðv
allz freistuðu
afla lǫgðu
auð smiðuðu |
tang*ir* skopv
ok tol giǫrdu.
8. Tefldu itvni
teit*ir* uorv
v*ar* þeim uettugis |
vant or gulli

Hlioðs — vel *er tredje, ikke første,*
naa S. 11 i Hskr.; Overskrift mangler.
illtu, *ikke* vilká. — 8. man, *ikke* nam.
. fædda, *ikke* fœdda. — 7. miǫtvið,
nǫtvið. — 8. *fyrir skrevet* f, *og*
er almindelig i H.
. sior, *ikke* siár. — 7. ginnvnga,
invnga. — 8. ekki, *ikke* hvergi.

4, 1. Aadr, *ikke* Unðz. — 3. mẹran *er ikke ganske tydeligt, men kan dog med Sikkerhed skjelnes.*

5, 4. iodur *eller* ioður, *ikke* iodor.

6, 3. heilvg, *ikke* heilǫg. — 6. vm *er ikke ganske tydeligt.*

7, 2. aa *er utydeligt.* — 7. t *i* tangir *er utydelig.*

8, 4. v *i* vant *er ikke ganske tydelig.*

unz þriar komv
þussa meyiar
aamatkar miǫk
or iǫtvn heimvm. |
9. Þa *gengu* regin ǫll
aa rǫkstola
gin*n*heilug goð
ok v*m* þ*at* giættuz
hv*er*er skylldu du*er*gar |
drott*ir* skepia
or brimi bloðgv
ok or blains leggiu*m*.
10. Þar *uar* modsogn*ir*
męztr of | orðin*n*
du*er*ga allra
en*n* durin*n* an*n*aR
þ*eir* manlikan
mǫrg of giorðv
du*er*ga i iǫrðu
se*m* | durin*n* sagði.
11. Nyi niði
norðri suðri
austri vestri
alþiofr dualin*n*.
naar ok nain*n* |
nipingr dain*n*
ueggr gand alfr
uindaalfr þorin*n*.
12. BifvR bafvR
bǫmbvR nori
aan | ok onaR
ai miǫðvitn*ir*.
þrar ok þrain*n*
þror litr ok vitr
nyr ok nyraaðr
nv hefi ek | rekka
regin*n* ok raaðsviðr
rett v*m* talða.
13. Fili kili
fun*n*din nali
hefti fili
hanaR | ok svidR
naar ok nain*n*
nipingr dáin*n*
billingr bruni
billdr ok buri
fror forn|bogi
fręg ok loni.
14. Aurvangr iari
eikin skialldi
maal er du*er*ga
i dualins liði |
liona kindu*m*
til lofars telia
þ*eim* er sottu
fra salar steini
ǫrvanga siǫt
til iǫrv valla. |
15. Þar var draufn*ir*
ok dolgþraser
haar haugspori
hlevargr gloin*n*
skirf*ir* virv*ir*
ska|fiðr ai
aalfr ok yngvi
eikinskialldi.
16. Þat man æ vppi
meðan ǫlld lif*ir*
lang | niðia tal
lofars hafat.

9, 3. gin*n*heilug, *ikke* ginheilǫg. — 8. blains *eller* blams.

12, 1. BifvR bafvR, *ikke* BifoR bafoR. — 5. þrain*n*, *ikke* þorin*n*. — 6. þr. l. ok v., *ikke* þr. v. ok l. — 9. regin*n*, *ikke* regin.

13, 4. svidR, *ikke* svidr. *Det har dog maaske været Afskriverens Mening at skrive* svioR, *og hvad man har antaget for* ð *sér næsten ud til at være* o, *hvorover der er kommet en tilfældig Streg.* — 8. billdr, *ikke* biltor. — 10. fręg, *denne urigtige Form synes* H *at have, og ikke* fręgr; *ialfald staar ingen* r *nede i Linjen efter* g, *og der synes heller ikke at være tilskrevet nogen* r *over Linjen.*

14, 5. liona *er ikke tydeligt, dog, saavidt jeg kan skjelne, ikke* lioma.

15, 4. hlevargr, *ikke* hlęvargr.

17. Vndz þriar komu
þussa brud*ir*
astk*ir* ok ǫflg*ir*
æser | at husi
fundu aa l*an*di
litt megandi
ask ok emblv
orluglausa
ǫnd þau ne | attu
oð þau ne hǫfdu
la ne læti
ne litv goða.
18. Ǫnd gaf oðin*n*
od gaf | hęn*ir*
la gaf loðvʀ
ok litv goða.
19. Ask ueit ek standa
heit*ir* yggdrasill |
har badmr ausin*n*
hvita auri.
þaðan koma dǫggvar
þers i dala falla |
stendr æ yf*ir* græn*n*
vrðar brun*n*i.
20. Þaðan koma meyiar
margs vitan|di
þriar or þ*e*im sal
er a þolli stendr.
vrd hetv eina
aðra v*er*dandi
skaa|ru aa skiði
skulld hina þriðiu.
21. Þær lǫg logðu
þær lif kuru
all|da bǫrnu*m*
ǫrlǫg at segia.
22. Þa g*en*gv regin ǫll
aa rǫkstola
gin*n*heilugh | god
ok um þ*at* gięttuz
hv*er*r hefði loft allt
lęvi blandit
ę*ðr* ætt iǫ|tuns
oðs mey gefna.
23. Þorr ein*n* þar vaa
þrungin*n* modi
h*an*n sialldan | sitr
er h*an*n slikt of fregn*n*
aa g*en*guz eiðar
orð ok ok særi
maal ǫll | meginlig
er aa meðal voru. ||
24. Veit hun heimdallar
hlioð um folgit
und*ir* heidvǫnv*m*
helgu*m* badmi
aa ser h*on* | ausaz
ǫrgu*m* forsi
af uedi valfǫdrs
uitu þ*er* en*n* ę*ðr* hvat.
25. Austr byr hin alldna
i | iarnvidi
ok feð*ir* þar
fenris kind*ir*
v*er*ðr af þ*e*im ǫllum
ein*n*a nokkur
tungls t..|gari
i trollz hami.

17, 1. þriar, *ikke* þrir; *dog er Ordet, som det synes, raderet.* — 2. þussa brudir, *som det synes, raderet; V. 8 har først foresvævet Skriveren.* — 3. aastkir, *ikke* aastgir. — 8. orluglausa, *ikke* orloglausa.

19, 6. dala, *ikke* dali.

21, 4. ǫrlǫg, *ikke* orlǫg.

22, 5. hverr, *ikke* hverir. — 7. ęðr *skrevet* ę. *her og oftere i* H:

23, 1. vaa, *ikke* var. — 4. fregnn, *ikke* fregn. — 6. ok ok *to Gange.* — 8. voru, *som er sidste Ord paa Siden, staar midt i en Linje; Resten af Linjen er ubeskreven.*

24, 3. vǫnvm, *ikke* vonvm. — 5. hon *synes at være skrevet* h°.

25, 2. i *foran* iarn *kan jeg ikke se.* — 7. *De to Bogstaver efter* t *i* t..gari *ere for mig ulæselige.* — 8. trollz *eller* trǫllz?

fylliz fiǫrfi
feig*ra* man*na*
ryðr ragna siǫt
rauðu*m* dreyra
svǫrt v*er*da | solskin
um sumvr eft*ir*
ueðr ǫll ualynd
uitv þ*er* ein*n* en*n* ędr hvat.
26. Þat man hon folk|uig
fyrst i heimi
er gullueig
geiru*m* studdi
ok i hǫll haars
h*ana* brendv
þrysvar bren|dv
þrysvar brendv
þrysvar borna
opt osialldan
þo hon en lif*ir*.
27. Heiði hana hetu
hu*ar*s | til hvsa ko*m*
ok vǫlu vel spa
uiti hon ganda
seid hon hvars hun kun*n*i
seid h*on* huglei|kin
æ var hon angan*n*
illrar bruðar.
28. Þa g*en*gv regin ǫll
aa rǫk stola
gin*n*heilvg goð
ok v*m* | þ*at* giettuz
huart skylldv æsir
afræð giallda
eðr skylldv guðin ǫll
gilldi eiga. |

29. Fleygði oðin*n*
ok i folk vm skaut
þ*at* var en*n* folkuig
fyʀ i heimi
brotin*n* var borð|veggr
b*or*gar aasa
knaattv van*ir* vig spa
vǫllv sporna.
30. Þa kna vala
vigbond sn|ua
helldr v*oru* harðgior
hǫft or þǫrmu*m*
þar sitr sigyn
þeygi v*m* sinu*m*
ver uel | glyiut
vitv þer en*n* eða hvat.
31. Geyr garmr miǫk
f*yrir* gnupa | helli
festr man slitna
en*n* freki ren*na*
fram*m* se ek lengr |
fiǫlð kan*n* ek segia
um ragna rǫk
rǫm*m* sigtiva.
32. Sat þar aa haugi
ok | slo hǫrpu
gygiar hirð*ir*
glaðr egð*ir*
gol yf*ir*
igalguiði
fagr rauðr hani
en*n* sa fia|laʀ heit*ir*.
33. Gol yf*ir* aasum
gullin kambi
sa vekr hǫlda

25, 9. H *har* fylliz *med liden* f, *men derforan Punctum.* — 11. ryðr, *ikke* ryðz. — 12. dreyra, *ikke* dræira. — 16. eiñ eñ ędr, *ikke* en; enn eðr.

26, 4. geiru*m* *eller* gęiru*m*? — 4. studdi, *ikke* studdu. — 7. 8. þrysvar *(ikke* þrisvar) brendv *to Gange.* — 10. en, *neppe* enn.

27, 4. uiti, *ikke* vítti. — 5. hvars hun, *ikke* hvars hon *eller* hvars. — 7. angañ, *ikke* angan.

29, 8. sporna, *ikke* spornna.

30, 2. vigbond, *ikke* vígdeild. — sn i snua *er ikke ganske tydelige, men kan dog skjelnes.* — 3. v̊ *d. e.* voru, *ikke* v̄ *d. e.* vm. — 7. glyiut, *ikke* glyut.

31, 2. gnupa, *ikke* gnipa; a *er ikke tydelig.* — 5. fram̄, *ikke* fram. — 5. lengr, *mere kan nu ikke skjelnes, og der har vist aldrig staat* lengra. — 8. rǫm̄, *ikke* rǫm.

32, 8. *De tre første Bogstaver i* fialaʀ *ere meget utydelige.*

ia fǫðrs
*ina*ʀ gelr |
ð neðan
iðr hani
m heliar.
Sal sier hon standa
ʀi |
ndu a
horfa dyʀ
itrdropar
ı liora
undin*n* salr |
ıryggi*um*.
Ser hon þar vaða
strauma
neinsvara
·dvar | ga
nz annars glepr
runa
*r*g niðhǫggr
mgengna
vargr v*er*a
r en*n* eða hvat.
Geyr nu garmr miok
m. h.
sl.
|
Bræðr munu beriaz
bǫnu*m* verðaz
ıystrungar
spilla

hart | er i heimi
hordomr mikill
skeggǫll skaalmǫlld
skilld*ir* klofnir.
38. Vind ǫlld varg | ǫlld
aaðr v*er*ǫlld steypiz
grund*ir* gialla
gifr fliugandi
man eingi m*aðr*
ǫðru*m* þyrma. |
39. Leika mims syn*ir*
en*n* miǫtvðr kyndiz
at hínv gamla
giallar horni
haatt blęss | heimdallr
horn er aa lopti
męler oðin*n*
við mims hǫfut.
40. Skelfr yggdrasils
askr | standandi
ymr hid alldna tre
en*n* iǫtun*n* losnar
hrædaz allir
aa helvegu*m*
aaðr surtar | þan*n*
sevi of gleyp*ir*.
41. Hvat er með aasum
hvat er með alfum
gnyr allr iǫtun heimr |
æsir eru aa þ*in*gi
stynia dv*er*gar

De to sidste Bogstaver, især den gelr *ere utydelige; den anden Bog-*
·det er sikkert e, *og ikke* o. — 6.
ı *det synes, og ikke* fur *eller* fyri.
H *synes at have* sier *og ikke*
gstaverne si *synes sikre, ogsaa* r
dig tydelig, derimod e *utydelig.*
r *i* varga *kan jeg ikke skjelne.*
mna, *ikke* þann.
Snarere miok *end* miǫk.
rðaz, *ikke* verða. — 5. 6. *Disse to Lin-*
e ikke i H. — 8. skilld*ir*, *ikke* skyldir.
Vind ǫlld *med stor* V *og derforan*
. — 8. 4. grund*ir* gialla, gifr fliugandi *synes at være et Brudstykke, som er kommet ind paa en feilagtig Plads.*

39, 8. mims, *ikke* mimis.

40, 7. surtar *er meget utydeligt, dog er der, efter hvad jeg med Bestemthed tror at skjelne, skrevet saa og ikke* surta, *ingenlunde* surts. *Af Papirafskrr. fra sidste Halvdel af 17de Aarh. have nogle* Surtar, *andre* Surta. — 7. þann *er utydeligt, dog har* H, *efter hvad jeg med fuld Bestemthed tror at skjelne, saa og ikke* þaa. *Ogsaa alle Papirafskrr. have* þann. — 8. sevi *er sikkert.* — gleypir, *ikke* gleypi.

41, 2. alfum, *ikke* aalfum.

fyrir steindyrv*m*
veg*b*er*gs* uisir
uitv *þer* en*n* eða hvat. |
42. Geyr nu garmr miok
fyrir gnipa helli
f. m.
43. Hrymr ekr austan
hęfiz lind fyrir |
snyz iǫrmungandr
i iǫtunmoði
ormr knyr unn*ir*
en*n* ari hlakkar
slitr nai | niðfǫlr
naglfar losnar.
44. Kioll *ferr* austan
koma munu muspellz
vm lǫgh | lyðer
en*n* loki styrir
farar fiflmeg*ir*
með freka aller
þeim er broð*ir*
byleistz | i f*e*rd.
45. Surtr ferr sunnan
með suiga lęvi
skin*n* af su*er*de
sol valtifa
griotbiǫrg gnata |
en*n* gifr rata
troða haler helveg
en*n* himin*n* klofnar.
46. Þa kemr hlinar
harmr an|naʀ fram*m*
er oðin ferr
við vlf vega
en*n* bani belia
biartr at surti
þar man | friggiar
falla angan*n*.
47. Geyr nu garmr miǫk
fyrir gnipa helli
f. m.
48. Gin*n* loft yfer |
giǫrð iarðar . eð . .
. . . . . . g . ar
orms . . edv*m*
. . . oðins svn

42, 1. miok *eller* miǫk? — 2. gnipa, *ikke* gnupa.

43, 2. hęfiz, *neppe* hefiz. — 2. *I* fyrir *ere de to sidste Bogstaver aldeles utydelige.* — 7. niðfǫlr *er utydeligt, men* **H** *har, efter hvad C. R. Unger og jeg med Bestemthed tro at sé, saa og ikke* nauðfǫlr.

44, 5. farar, *saaledes, saavidt jeg kan sé, og ikke* fara. — 8. i f*e*rd *er meget utydeligt.*

45, 2. lęvi, *saavidt jeg kan sé, ikke* levi. — 3. skin*n*, *ikke* skin. — 4. valtifa, *ikke* vaatifa.

46, 3. oðin *eller* oðiñ? — 8. angan*n*, *ikke* angantyr *eller* angan.

47, 1. miǫk, *ikke* miok.

48. *Mulig have vi en prosaisk Omskrivning af de 4 første Linjer af dette Vers i SnE. (I, 188):* Miðgarðsormr blæss svá eitrinu, at hann dreifir lopt öll ok lög, ok er hann allógurligr. *Midgardsormen menes ialfald ved* giǫrð iarðar; *jvfr. Hym. V. 23:* gein við agni | sv er god fiá | vmgiorþ nedan | allra landa. *Egil Skallagrimsson kalder Havet* jarðar gjörð *(Egils S. Cap. 82, 2).* — 1. Gin*n*, *ikke* Gin. — 1. yfer *er sidste Ord i Linjen, og intet har været skrevet mellem dette Ord og* giǫrð. — 2. *De tre nederste Linjer paa Siden i* **H** *(fra* giǫrð *af) have allerede i anden Halvdel af 17de Aarh. været høist utydelige, ti i ingen af de Afskrifter af Völuspá fra denne Tid, der tildels grunde sig paa* **H**, *findes noget Spor til disse Linjer. Schevings Bemærkning i Skand. Lit. Selsk. Skr. 1810, S. 178, at Tabet af de tre Linjer for en Del erstattes ved Papircod. Nr. 282 4to AM., der synes at være en middelbar Afskrift af* **H**, *er efter Meddelelse af Jón Sigurðsson urigtig. Det Hskr. i den AM. Samling, som - tildels - maa stamme fra* **H**, *er 281 (ikke 282) 4to, men det er som Afskr. ganske upaalideligt i det enkelte. Det Stykke, som her vedkommer os, lyder saaledes:*
ex bam belia biartur at Surti, þa mun
friciar falla

ęta
t . . . |
. . . . .
. . . . . .
. . .
. . .
. . . |
alir al . . .
. ydia
. . .
. . . ||
[Sol] ter sortna
d imar
af himni
tiǫrnur |
eimi
nari
ar hiti
in sialfan.
Geyr | [nu] garmr miǫk

fyrir gnipa helli
festr man slitna
en*n* freki r. |
52. [Se]r hon vpp koma
ǫðru sin*ni*
iǫrð or ægi
iðia græna
falla for|sar
flygr ǫrn yf*ir*
sæ er áa fialli
fiska veið*ir*.
53. Hittaz æser
i iða | uelli
ok um molld þinur
matkan dęma
ok min*naz* þar
a megin | doma
ok a fimbultys
fornar runar.
54. Þa munu æser

Geyr Garmur miok fyrir Gnìpa helli
m slitna eñ freki renna. Gin lopt yfir
r hiñ mikli margur Sigfaðurs viþar vega,

emdeles Afskrift af R *V. 52, ølger Afskrift af* R *V. 53. 54, den Afvigelse fra* R, *at Linjerne* renna *ere indskudte mellem Or-* ia *og* gengr fet *i V. 53. Af-er, som man vil sé, her uden rd for os.* — 2. giǫrð *er uty-g maa, efter hvad jeg med Be-tror at skjelne, læses saa eller ikke* gini *eller* bani. — 2. iarðar, r. — 2. *Ordet efter* iarðar *er eðan;* eð *er nogenlunde sikkert, s tror jeg at skimte; derimod hverken skjelne Bogstaven nær-* eða *eller den Bogstav, som er* eða. — 3. *Mellem det Ord, er antaget for* neðan, *og* g.ar *at være skrevet omtrent 6 Bog- Mellem* g *og* ar *staar der en gstaver. Bogstaverne* g *og* ar *unde tydelige, men ikke sikre. el her en Stump af et Verbum i Præs. Ind. Act. 3dje Ps. Sg.* — 4. orms *synes der at staa, men kun* s *er fuldkommen sikker. Mellem dette Ord og* edv̄ *synes der at staa to eller tre Bogstaver. I* edvm *have vi vel en Levning af et Subst. i Dat. Pl.* — 5. *Mellem* edv̄ *og* oðins *staar der 3 eller 4 Bogstaver. Vigfússon har læst* en, *men saa staar der, saavidt jeg kan se, ikke. Heller ikke synes der at være skrevet* kemr *eller* gengr. — 5. svn, *neppe* son. — 6. ormi, *ikke* itran. — 7. *Ikke* vargsbr, *men, som det synes,* uargs at; *dog er især* t *meget utydelig.* — 7. *Mellem* at *og* uidars *har der været skrevet 3 eller 4 Bogstaver.*

49. *Ved at betragte medfølgende lithographerede Kopi og ved at eftersé, hvor mange Verslinjer der pleier at staa paa en Linje i* H, *vil man sé, at dette Vers efter al Rimelighed maa have bestaat af 8 Linjer.*

50. *Ved Begyndelsen af de 4 første Linjer paa S. 13 i* H *er Pergamentet afrevet; det, som saaledes mangler, er her indklamret.* — 1. ter, *ikke* tecr (*i* H *maatte der desuden have været skrevet* tekr) : t *skjelnes utydelig i Randen af Pergamentet.*

51, 2. gnipa, *ikke* gnupa.

undrsam | legar
gullnar tǫflur
i grasi finna
þærs i aardaga
aattar hǫfðv. |
55. Munu osaanir
akrar uaxa
bǫls man allz batna
man balldr ko|ma
bua þeir hǫðr ok balldr
hroptz sigtoftir
vel uelltifar
ui|tu þer enn eðr hvat.
56. Þa kna hęnir
hlvtvið kiosa
er burir byggia |
bræðra tueggia
vindheim viðan
vitv þer enn ęðr hvat.
57. Sal ser | hon standa
solu fegra
gulli þaktan
a gimle.
þar skolo dyggvar |
drottir byggia
ok vm alldrdaga
yndis niota.
58. Þa kemr hinn ri|ki
at regindomi
ǫflugr ofan
sa er ǫllu ræðr.
59. Kemr hinn | dimmi
dreki fliugandi
naðr fraann neðan
fra niða
berr sier i | fiǫðrum
flygr uǫll yfir
niðhoggr nai
nv man hon sǫkk|vaz.

IV.

(Codices af Snorra Edda.)

3. *SnE. I, 38.* 1. alda WU; halda r. — 2. þat (þar U) er ekki var rWU. — 3. vara rU; varat W. — sęr r; siár W; sior U. — 4. unnir rW; vndir U. — 5. æfa W; e[1] r (*d. e.* eigi); ẽĩ U (*d. e.* eigi). — 8. gras WU; g[s] (*d. e.* gras *eller* grass?) r. — hvergi U; ekki rW.

5, 5-10. *SnE. I, 50, hvor disse Verslinjer anføres efter følgende Ord:* Þeir (Börs synir) gáfu staðar (staþi U) öllum eldingum, sumum á himni, sumar fóru lausar undir himni, ok settu þó þeim stað ok sköpuðu göngu þeim. Svá er sagt í fornum vísindum, at (*Ordene fra* sumum *mangle i* U) þaðan af váru dœgr greind ok áratal, svá sem segir í Völuspá (*de to sidste Ord*

55, 7. uelltifar, *saaledes* H; *dog sér det næsten ud, som om Afskriveren selv har villet rette dette til* ualtifar.

56, 2. hlvtvið, *ikke* hlvt við.

58, 1. k *i* riki *er utydelig.*

59, 8. h'on *med Hage oventil ved* h'*on*, *ikke* han.

Verstallene referere sig til den først trykte Tekst af Vǫluspá. Tallet er udmærket med Stjerne, naar vedkommende Vers ikke i sin poetiske Form er optaget, men kun paa Prosa omskrevet i SnE.

mangle i U). — 7-10. máni þ. a. v. h. h. m. á., stjörnur þ. n. v. h. þ. s. á. rWU.

7.* 8.* *Jfr. SnE. I, 62:* Í upphafi setti hann (Allföðr) stjórnarmenn í sæti (*de to sidste Ord mangle i* r), ok beiddi þá at dœma með sér örlög manna ok ráða um skipun borgarinnar (dæma orlog manna ok raþa U); þat (domrinn U) var þar sem heitir Iðavöllr, í miðri borginni. Var þat hit fyrsta þeirra verk, at gera hof .... Annan sal gerðu þeir, þat var hörgr (er horgr var i U) .... Þar næst lögðu þeir afla (smiþoþv þeir hvs er þeir logþo afl í U), ok þar til gerðu þeir hamar ok töng ok steðja, ok þaðan af öll tól önnur, ok því næst smíðuðu þeir málm, stein ok tré, ok svá gnógliga þann málm er gull heitir, at öll búsgögn ok öll reiðigögn höfðu þeir af gulli, ok er sú öld kölluð gullaldr, áðr en spilltist af tilkvámu kvennanna; þær kómu ór jötunheimum.

9. 10, 5-8. *SnE. I, 64.*

9, 4. *vm þat* U; of þat rW. — 5. hverr WU; at r. — skyldi dverga rWU. — 6. drott of skepia rW; drott vm spekia U. — 7. or brimi blóðgu rWU. — 8. *ok* or bla-| ins leggium W; *ok* blám[8] leöivm U; *oc* or blam sleoivm r.

10, 1-4. *Jfr. SnE. I, 64:* Móðsognir var œztr (ættztr þeirra U; dvergr r) ok annarr Durinn rWU. *Blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 469*)*:* Motsǫgnir, *i* 757 (*SnE. II, 552*)*:* Motsognir. — 5. þeir U; þar rW. — 6. morg vm gerþv U; mörg of görðuz rW. — 7. dvergar rWU. — í jörðu rU; i iorðū W. *Jfr. i Prosastykket:* af atkvæði guðanna urðu þeir (dvergarnir) vitandi mannvits ok höfðu (hafa U) mannslíki ok búa þó í jörðu ok í steinum. — 8. sem Durinn sagði rW; sem þeim dýrinn kendi U.

11. 12. *SnE. I, 64. 66.*

11, 1. W *tilføier* ok *mellem de to Navne; ligesaa i L. 2.* — 4. Alþiofr WU; Alþiolfr r *urigtig.* — 5. Nár *mangler i* U. — ok *mangler i* rWU. — 6. Nipingr rW; Niningr U *urigtig.* — 7. Bifurr Bafurr r; Bavor (*eller* Bavvr) W; Bivor Bavrr U. *Jfr. blandt dverga heiti i* 757 (*SnE. II, 552*) Biuorr Bauorr; *i* A (*Sn. E. II, 469*) Bivorr Blavorr. — 8. Bavmbavr r; Bombvr (*eller* Bombor) W; Bambavrr U. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 469*) *og* 757 (*II, 552*) Bumburr. — 9. Ori Onarr W; Orr Annarr U; Onarr r, *hvor det første Navn mangler.* — 10. Oinn r; Onni (*eller* Oinn) U; Ái W. *Jfr.* Óinn *Sig. II, 2 og blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) *og i* 757 (*II, 553*). — Mioþvitnir U; Miǫðvitnir W; Moðvitnir r.

12, 1. Viggr U; Vigr rW. — 2. Þorinn rWU. — 3. Þror Þroin rW; Þior Þorinn U. — 4. Þekkr rW; *mangler i* U. — Litr ok

---

7. Forf. af Gylfag. maa altsaa af Völuspá V. 7 have kjendt samme Tekst som i* R *og ikke som i* H.

11, 9. Ánarr *eller* Ónarr *er Navnet paa Jords Fader* (*SnE. I, 54*). *I* r *kaldes han der rigtignok* Annarr, *men Vokalens Længde er sikret ved Fms. VI, 140, hvor* Ánars *danner Helrim med* hánum, *og ved SnE. I, 320, hvor* Ónars *danner Helrim med* gróna.

Vitr W; Litr Vitr r; Vitr ok Litr U. — 5. Nyr rW; *mangler i* U. — ok *mangler i* rWU. — 6. *mangler i* rWU. — 7. Rekkr Ráðsviðr rWU. *Blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470) og 757* (*II, 553*) *staar baade* Reginn *og* Rekkr (*af det sidste Navn kan i 757 nu kun* re... *skjelnes*). — 8. *mangler i* rWU.

13. *Jfr. SnE. I, 66.* — 1. 2. *Disse Linjer staa lige efter* Vindálfr Þorinn *og umiddelbart foran* Þrór Þróinn i rWU. — 2. Vali rWU. — 3. 4. *Disse Linjer staa som de sidste i et Vers umiddelbart efter* Dúfr Andvari (15, 6) i rWU. — 3. Heptifili rUA (*SnE. II, 470*) 757 (*II, 553*); Heftifili W. — 4. Hárr Sviarr W; Hárr Siarr r; Hár segir U *urigtig. Blandt dverga heiti i* A (*Sn.E. II, 470*) *staar baade* Hár *og* Hannerr; *i* 757 (*SnE. II, 553*) *er det første af disse Navne ulæseligt, men det andet er skrevet* Hannarr. *Jfr.* 15, 3. — 5-10. *mangle i* rWU. — 7. *Blandt dverga heiti i* A Hornbori (*saa Ungers Afskrift; i SnE. II, 470 urigtig* Hænbvi); *i* 757 (*SnE. II, 553*) *kan kun* horn .... *læses.* — 9. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 469*) *og* 757 (*II, 553*) Aurvargr.

14.* *Jfr. SnE. I, 66:* En þessir kómu frá Svarins (Svarnis U) haugi til Aurvanga á Jöruvöllu (*saa* W = ioru v. rU), ok er þaðan kominn Lofarr (*saa* W; Lovarr U; ok eru komnir þaðan Lovarr r); þessi eru nöfn þeirra. *Dette prosaiske Stykke følger efter Navnene* Hárr Sviarr *og gaar foran Navnene* Skirfir Virfir.

15. *SnE. I, 66. Foran Navnet* Draupnir *og efter Navnet* Ráðsviðr *staar følgende Prosastykke:* En þessir eru ok dvergar ok búa í steinum, en inir fyrri í moldu. — 1. Þar var *mangler i* rWU. — Draupnir rW; Dramir U *urigtig.* — 2. Dolgþvari rWU. A (*SnE. II, 469 f.*) *og* 757 (*II, 552 f.*) *har blandt dverga heiti som to Navne i forskjellige Linjer* Dolgr *og* Þrasir (*i 757 kan kun* ....ar *skjelnes*). — 3. Hǫrr rW; Hár U. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) *og* 757 (*II, 553*) Heri. *Se og* 13, 4. — Hugstari rWU. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) Hǫgstari *og i* 757 (*II, 553*) Hugsta.. — 4. Hleðiolfr rW; Hleiþolfr U. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) *og* 757 (*II, 553*) Hlioðolfr. — Gloinn rWA (*SnE. II, 470*) 757 (*II, 553*); Gloni (*eller* Gloin) U. — 5. 6. *i* rWU. — 7. Skirfir Virfir r; Skirvir Virvir WU.

16, 1-4. *SnE. I, 68.* — 1. Alfr Yngvi U; Alfr Ingi rW. — 2. Eikinskialdi W; Eikinskialli U; Eikinn skialdi r. — 3. Falr Frosti rWU. — 4. Fiðr Ginnarr rW; Fiðr Ginar U.

13, 4. Hannarr *er maaske en rigtigere Form end* Hanarr. *Navnet maa da udledes af* hannr (hannarr), *der synes at have samme Betydning som* hagr; *df.* sjónhannr (sjónhannarr), *om den der efter Øiemaal godt kan bedømme et Arbeides Værd,* sjónhenni, *Subst. f.* (*se Unger i Saga Ól.k. ens helga, Chr. 1853, S. 254.*)

15, 3. *Jfr.* kuggr Hárs, *Dvergeskibet, Skáldh. rím.* 5, 2.

16, 3. Falr *„Dverg" vil Eg. egsaa finde i et Skaldevers SnE. I, 240. Men*

17.* 18.* *Jfr. SnE. I, 52:* Þá er þeir Börs synir gengu með sævarströndu, fundu þeir tré tvau ok tóku upp tréin ok sköpuðu af menn; gaf hinn fyrsti önd ok líf, annarr vit ok hrœring, þriði ásjónu, málit ok heyrn ok sjón; gáfu þeim klæði ok nöfn (*Ordene fra* gáfu *mangle i* U): hét karlmaðrinn Askr, en konan Embla (Emla U).

19. *SnE. I, 76.* — 1. standa U; stendr rW. — 2. Yggdrasill WU; Yggdrasils r. — 3. hár baðmr heilagr rW; hár borinn heilagr U. — 6. þeirs W; þær U; er r. — dali rWU. — 7. stendr hann æ yfir grænn W; stendr hann æ yfir grvɴ r; stendr yfir grein U.

20.* *Jvfr. SnE. I, 72:* Þar stendr salr einn fagr (staþr einn U) undir askinum við brunninn, ok ór þeim sal koma þrjár meyjar, þær er svá heita: Urðr, Verðandi, Skuld; þessar meyjar skapa mönnum aldr.

25. 26. *SnE. I, 138. Disse Vers anføres efter en længere Fortælling om hvordan Sleipner blev til; af denne aftrykkes her kun følgende Ord:* .... Þá settust goðin á dómstóla sína ok leituðu ráða, ok spurði hverr annan, hverr því hefði ráðit at gipta Freyju í Jötunheima, eða spilla loptinu ok himninum svá, at taka þaðan sól ok tungl ok gefa jötnum .... En er æsirnir sá þat til viss, at þar var bergrisi kominn, þá varð eigi þyrmt eiðunum, ok kölluðu þeir á Þór: ok jafnskjótt kom hann, ok því næst fór á lopt hamarrinn Mjöllnir........

25. 3. goð rW; gvþ U. — 4. um U; of rW. — 5. hverr rWU. — alt *mangler i* U. — 6. lævi W; læfi r; levi U. — 8. Óðs mey rW; osk mey U.

26. 1-4 *efter* 5-8 *i* rU; 5-8 *mangle i* W. — 1. Þar vá U; þat va W; þat vaɴ r. — 2. þrunginn móði WU; þrvngin moþi r. — 4. of fregn rWU. — 7. meginlig r; meginlik U. — 8. fóru rU.

28. 7-14. *SnE. I, 70.* — 8. þú WU; a r. — 9. í W; í þeim U; vr þeim r. — 11. mjöð WU; moð r. — 13. veði WU; veiþi r. — valföðrs rW; valsfavþ' U. — 14. vituð þer rW; viti þer U. —

37.* *Jfr. SnE. I, 198:* Þá mælti Gangleri: „Hvat verðr þá eptir, er brenndr er himinn ok jörð ok heimr allr, ok dauð goðin öll ok allir einherjar ok allt mannfólk? ok hafit þér áðr sagt, at hverr maðr skal lifa í nokkvorum heimi um allar aldir.“ Þá segir Þriði: „Margar eru þá vistir góðar ok margar illar; bazt er þá at vera á Gimle á himni (a Gimle meðr Svrti U), ok allgott er til góðs drykkjar, þeim er þat þykkir gaman, í þeim sal er Brimir hei-

---

i Völuspá er Fjalarr *sikkert det rette; jvfr. Fortællingen om Dvergene* Fjalarr *og* Galarr *i SnE. I, 216 f.*

17.*18.* *Menneskenes Skabelse fortælles i Gylfaginning umiddelbart efter Himmelens og Jordens Skabelse og før Livet paa Idevolden og Dvergenes Skabelse.*

20.* *Forf. af Gylfag. har altsaa i Völuspá* 20, 3 *læst* sal *og ikke* sæ, *i* 4 und *og ikke* á.

26. *Kan man af Ordene* þá varð eigi þyrmt — Mjöllnir *slutte, at Forfatteren af Gylfag. i Völuspá V. 26 har læst Linjerne* á gengusk — fóru *foran* þórr — fregn, *saaledes som* rU *har det?*

tir; hann stendr á Okolni (*saa* W; stendr ok á himni r *urigtig*). Sá er ok góðr salr er stendr á Niðafjöllum, görr af rauðu gulli; sá heitir Sindri. Í þessum sölum skulu byggja góðir menn ok siðlátir.“ *Slutningen har* U *langt kortere saaledes:* gott er til dryckiar i brimle eða þar sem heitir sindri. þar byggia goþir menn.

38. 39, 1-4. 7-8. *SnE. I, 200.*

38, 1. veit ek standa rWU. — 3. náströndu á rW; nástravndv̄ á U. *I det forudgaaende Prosastykke har alle tre Hskrr. Formen* Náströndum. — 5. falla rWU. — 6. um U; of rW.

39, 1. Skulu þar vaða rWU. — 3. menn meinsvara rW; menn meinsvarar U. — 4. morðvargar rW; morþingar U. — 7. 8. *indledes med de pros. Ord:* En í Hvergelmi er verst. — 7. þar kvelr WU; þa kvelr r. — 8. framgengna WU; fram gēga r.

40. 41. *SnE. I, 58. 60.*

40, 1. Austr byr rWU. *Jfr. i Prosastykket* Gýgr ein býr fyr austan Miðgarð. — aldna rW; arnna U. *Dog har* U *i det pros. Stykke:* Gamla trollkona er moþir margra iotna. — 2. Járnviði rU; ia^{r}nviðiu W. — 3. fœðir rWU. — 6. einna nökkurr rW; ima nockvr U. — 7. tjúgari rW; tregari U.

41, 5. svört verða rWU. *Jfr. i Prosastykket:* þaðan týnir sól skini sínu. — 6. um U; of rW. — 7. veðr oll ualvnd W; *verþr* avll valv̄d r; *verþr* oll va. ly. U. — 8. vituð ér enn eða hvat rW; v. einn *ok* h. U.

45. *SnE. I, 186. Jfr. i det forudgaaende Prosastykke* .... eru um alla veröld orrostur miklar, þá drepast brœðr fyrir ágirni sakar, ok engi þyrmir föður eða syni í manndrápum ok sifja sliti (eða sifivm U). — 2. verþaz rW; verþa U. — 5. i heimi U; með hölðum rW. — 7. skeggiolld r; skeggiǫlld W; Skeo olld U. — 8. skildir klofnir rW; skilldir klofna U. — 10. áðr rW; vndz U. — 11. 12 *mangle i* rW.

46, 5-8. 47, 1-4. 48. 50. 51. 52. 53. 55. 56. 57. *SnE. I, 192. 194. 196. 198. Disse Vers indføres efter følgende prosaiske Stykke:* Þá verðr þat, er mikil tíðindi þykkja, at úlfrinn gleypir

---

38. 39. *Fortællingen om Naastrand i Gylf. følger efter det ved* 37* *aftrykte pros. Stykke.*

41, 7. *Ligesom* rW *her har* válund *for* válynd, *saa har jeg i det vestlige af øvre Telemarken oftere hørt* vaalundt (vaalónnt), *usikkert, for det hos Aasen anførte* vaalynt.

46-57. *Den prosaiske Fortælling om Ragnarok i Gylfaginning grunder sig ikke blot paa Völuspá: Meget er en Gjengivelse af Vers i andre gamle Digte, saaledes de her ovenfor udeladte Ord:* Völlrinn Vígriðr er hundrað rasta víðr á hvern veg *af Vafþr. V. 18; andet grunder sig vistnok paa Folkesagn og Folketro, der ikke var fæstet i poetisk Form; saaledes de ovenfor udeladte Fortællinger om, hvoraf Skibet Naglfar og Vidars Sko dannes, og de dertil knyttede Formaninger; endelig tilhører vel ogsaa noget Forfatteren alene. Jeg har alligevel ovenfor paa nogle faa Stykker nær aftrykt den hele Fortælling, for at kunne meddele den i Sammenhæng, da den ikke er uden Vigtighed for Tekstkritiken i Völuspá. Den fortjener i denne Henseende saameget større Opmærksomhed, som den forudsætter en Tekst af Völuspá, der tildels er forskjellig fra og fuldstændigere end den, hvori Versene af dette Digt ere meddelte i de os levnede Hskrr. af SnE. Saaledes ere Ordene:* ok stígr þaðan braut níu fet *en Gjengivelse af Verslinjerne* gengr fet níu | Fjörgynjar

ok þykkir mönnum þat
ein; þá tekr annarr úlfrinn
ok gerir sá ok mikit úgagn;
nar hverfa af himninum.
ok þat til tíðinda, at svá
örð öll ok björg, at viðir
r jörðu upp, en björgin
en fjötrar allir ok bönd
ok slitna; þá verðr Fenris-
ss. Þá geysist hafit á lön-
ir því at þá snýst Miðgarðs-
jötunmóð (iǫtunheima U
g) ok sœkir upp á landit.
r ok þat, at Naglfar (Nagl-
) losnar, skip þat er svá
.... en í þessum sævargang
glfar; Hrymr heitir jötunn,
ir Naglfara. En Fenrisúlfr
ð gapanda munn, ok er
ri kjaptr við himni, en hinn
ið jörðu; gapa mundi hann
ef rúm væri til; eldar brenna
um hans ok nösum. Mið-
mr blæss svá eitrinu, at
reifir lopt öll ok lög, ok er
allógurligr, ok er hann á
aðra hlið úlfinum. I þessum gný
klofnar himinninn, ok ríða þaðan
Muspells synir: Surtr ríðr fyrst,
ok fyrir hánum ok eptir bæði eldr
brennandi; sverð hans er gott mjök,
af því skínn bjartara en af sólu
(sverþ hans er sva biart sem sol
U) .... Muspells megir sœkja
fram á þann völl er Vígriðr heitir;
þar kemr ok þá Fenrisúlfr ok Mið-
garðsormr, þar er ok þá Loki
kominn ok Hrymr, ok með hánum
allir Hrímþursar, en Loka fylgja
allir Heljar sinnar (þar er ok Loki
ok Hrymr með honvm. Loka fyl-
gia ok hellornar U); en Muspells
synir hafa yfir sér fylking, er sú
björt mjök .... En er þessi
tíðindi verða, þá stendr upp Heim-
dallr ok blæss ákafliga í Gjallar-
horn ok vekr upp öll guðin, ok
eiga þau þing saman. Þá ríðr
Óðinn til Mímis brunns ok tekr
ráð af Mími fyrir sér ok sínu liði.
Þá skelfr askr Yggdrasils, ok engi
lutr er þá óttalauss á himni eða

---

*V. 56, L. 9. 10), der ikke findes
af SnE., men derimod i* R. —
*l her tilføie nogle Ord om For-
nellem enkelte Stykker af denne
ng i Gylfaginning og Vers i Vö-
Ordene:* Hrymr heitir jötunn, er
Naglfara *grunde sig vistnok bare
Misforstaaelse af Völuspá I, V. 50.
r det i Gylfag. fortælles, at Mus-
sønner ride til Kampvolden anførte
og at Hels Skarer følge Loke,
dette ud til at være rigtigere end
llingen i Völuspá I, V. 51. Dog
f. af Gylfag. her neppe have havt
og fulgt en Tekst af Völuspá,
· været væsentlig forskjellig fra
have; ti følgende Ord paa et
ed i Gylfag. (SnE. I, 138):* Nagl-
lfari rU) er mest skip; þat er á
(þat eigo Mvspells megir U) *sy-
nes at vise, at han i Völ. I, 51, 2 har
læst* Muspells. *Fremstillingen i Gylfag.
er vel given efter Ytringer i andre Digte
(som f. Eks. Lokas. 42; Fáfn. 15), ef-
ter Folkesagn og efter Forfatterens eget
Skjøn. — Ordene* engi lutr er þá ótta-
lauss á himni eða jörðu *synes snarere at
være en Gjengivelse af Völuspá I, V. 48:*
Hvat er með ásum — veggbergs vísir,
end af Völuspá I, V. 47, L. 5—8:
hræðask allir — gleypir. — *Ordene*: þá
er ok lauss orðinn hundrinn Garmr er
bundinn er fyrir Gnípahelli *synes at vise,
at Forf. af Gylfag. har havt en Tekst
af Völuspá for sig, hvor Linjerne* Geyr
Garmr — renna *ligesom i* H *fulgte efter
Verset* þá kemr Hlínar — falla angan;
*dog synes han at have misforstaat disse
Linjer og efter en anden Kilde at have
tilføiet Kampen mellem Ty og Garm.*

jörðu. Æsir hervæða sik ok allir einherjar, ok sœkja fram á völluna (vollinn U): ríðr fyrstr Óðinn með gullhjálm ok fagra brynju ok geir sinn, er Gungnir heitir; stefnir hann móti Fenrisúlfi, en Þórr fram á aðra hlið hánum, ok má hann ekki duga hánum, því at hann hefir fullt fang at berjast við Miðgarðsorm. Freyr berst móti Surti, ok verðr harðr samgangr áðr Freyr fellr; þat verðr hans bani, er hann missir þess hins góða sverðs, er hann gaf Skírni. Þá er ok lauss orðinn hundrinn Garmr er bundinn er fyrir Gnípahelli (Gnipalvndi U), hann er it mesta forat; hann á víg móti Tý, ok verðr hvárr öðrum at bana. Þórr berr banaorð af Miðgarðsormi, ok stígr þaðan braut níu fet; þá fellr hann dauðr til jarðar fyrir eitri því, er ormrinn blæss á hann (niv fet vm eitr ormsins U). Úlfrinn gleypir Óðin, verðr þat hans bani; en þegar eptir snýst fram Viðarr ok stígr öðrum fœti í neðra kjapt úlfsins; ...... annarri hendi tekr hann inn efra kjapt úlfsins, ok rífr sundr gin hans, ok verðr þat úlfsins bani. Loki á orrostu við Heimdall, ok verðr hvárr annars bani. Því næst slyngr Surtr eldi yfir jörðina, ok brennir allan heim.

46, 6. á lopti WU; alopt r. — 7. mælir WU; mer (*ligner:* mey) r. — 8. Míms rW; mimis U.

47, 3. aldna W; alna rU. — 4. en jötunn losnar rW; æsir erv a þingi U.

48, 2. hvat er með álfum rW; hvat með asynivm U. — 3-4 *mangler i* U (*jvfr.* 47, 4). — 3. gnygr W; ymr r. — 6. steindurum r; steindyrum W; steins dyrvm U. — 7. *mangler i* U. — veɞbergs r; uegbergs W.

50 *mangler i* U. — 1. austan rW. — 5. knýr W; kyʀ r. — 6. en ari hlackar W; avrn mva hlacka r. — 7. niðfǫlr rW. — 8. Naglfar W; Naglfal r *urigtig.*

51 *mangler i* U. — 1. Kioll ferr austan rW. — 3. of rW. — 5. fara W; þarro r. — fiflmegir rW. — 8. byleiz r; byleistz W. — í för rW.

52 *anføres SnE. I, 40* (*hvor det ogsaa findes i* U) *foruden SnE. I, 194* (*hvor det mangler i* U). — 1. Surtr rW; Svartr U. — 2. lævi W$\alpha\beta$; levi U; leivi rα; leifi rβ. — 6. gífr rW; gvþʳ U. — hrata WβU; rata r$\alpha\beta$Wα.

53 *mangler i* U. — 2. hamr rW. — 7. þar rW. — 8. angā r; angan W.

55 *mangler i* U. — 1. 2. Gengr Óðins son við úlf vega rW. — 3. Viðarr of veg rW. — 5. hveðrungs W; hveðrvgs r. — 6. of rW. — 7. hiǫr W; hioʀ r. —

56 *mangler i* U. — 1. Gengr (*for* Þá kemr) rW. — 2. hloðýniar W; hlǫðyniar r. — 3-12. neppr af (at r) naðri niðs ókvíðnum; munu halir (hallir r) allir heimstöð (heim steið r) ryðja, er af móði drepr Miðgarðs veorr rW.

57, 1. mun sortna rWU. — 2. sigrfolldinar U; sǫkkr fold í mar rW. — 4. heiðar rU; heiðum W. — 6. ok aldrnari rWU.

59.* 60.* 61.* 62.* *Jfr. SnE. I, 200. 202:* upp skýtr jörðunni þá ór sænum, ok er þá grœn ok

52. α *betegner „paa første Sted“,* β *„paa andet Sted“.*

fegr; vaxa þá akrar ósánir; .... koma þar Baldr ok Höðr (kemr þar Baldr W, *hvor Ordene* ok Höðr *ere udslettede*) frá Heljar; setjast þá allir samt ok talast við ok minnast á rúnar sínar ok ræða of tíðindi þau, er fyrrum höfðu verit, ok Miðgarðsorm ok um Fenrisúlf; þá finna þeir (finnaz þar W) í grasinu gulltöflur þær, er æsirnir höfðu átt.

64. *SnE. I, 78. 80.* — 1. veit ek standa rWU. — 3. þaktan WU; betra r. — 4. Gimle rWU. — 5. þar rU; þann W. — 7. um WU; of r.

Excurs til Völuspá.

Det tør vistnok fremsættes som en afgjort Sag, at den Skikkelse, hvori Haandskrifterne, navnlig codex regius og Hauksbók, have bevaret Völuspá, i mange Henseender er mangelfuld, at en hel Del er udfaldet, hvorved meget af det, som er tilbage, staar uden ret Sammenhæng, at et og andet, som ikke fra først af har tilhørt Digtet, er kommet ind, at Versenes og Verslinjernes rette Orden paa endel Steder er forrykket, og at flere enkelte Ord ere forvanskede. Og dog kan det neppe fremhæves for stærkt, at man maa være meget varsom med at forlade det i Haandskrifterne givne Grundlag; ved at ændre efter et løst subjectivt Skjøn eller efter sene Papirafskrifter, der umiddelbart eller middelbart nedstamme fra R eller H og derfor ingen Autoritet have, har man som oftest kun fjernet sig mer fra det oprindelige.

Hvad navnlig Versenes Ordning angaar, vover jeg at paastaa, at den Versfølge, som R har, i det hele er langt rigtigere end alle de fra Haandskrifterne meget afvigende og indbyrdes vidt forskjellige Maader, hvorpaa Digtets Vers i de fleste nyere Udgaver, hos Rask, Bergmann, Munch, Ettmüller, ere ordnede. I den først trykte Tekst har jeg derfor i det hele fulgt Versfølgen i R, og det endog ved flere Vers, hvor jeg nærer stærk Tvil om dens Rigtighed; derimod skal jeg i dette Excurs dvæle ved nogle af disse Vers, der efter min Mening i R ikke have faat sin rette og oprindelige Plads, og navnlig ved I, 28 og I, 29.

For den rette Opfatning af disse Vers er det af Vigtighed at faa besvaret det Spørsmaal: For hvem kvædes Völuspá? Hvem er det, som har frittet Volven og faat hende til at tale? Vistnok beder hun „alle hellige Ætter, større og mindre Heimdalls Sønner" om Lyd, og ofte gjentager hun, naar hun har udtalt sine dybe Visdomsord: „Vide I endnu eller hvad?" Men dette udelukker dog ikke Muligheden af, at en

Enkelt, og da sikkerlig en af Gudernes Kreds, har søgt hende og krævet af hende Kundskab om Alverdens Skjæbne.

Til en Formodning om, at dette er saa, føres vi allerede ved Sammenligning af andre norrøne mythiske Digte, i hvilke en Volve spaar om Verdens og Gudernes Skjæbne: i Hyndluljóð, hvor dog Spaadommene om Ragnarok, som have foranlediget Navnet Völuspá hin skamma, *kun lidet synes at passe til Digtets egentlige Formaal, er det Fröyja, som kommer til Hyndla og kræver Visdom, og i Vegtamskviða, der staar Völuspá nærmere, er det Odin, som vækker Volven af Dødsens Søvn, at hun skal afsløre Fremtiden for ham. Og denne Formodning vil, som jeg tror, ved en rigtig Fortolkning af det første Vers i Völuspá vise sig at være vel grundet.*

Her har R vildo *eller* vilðo, H villtu. *Formen* vildo *kan være 3 Ps. Pl. Imperf. „de vilde"; men saaledes kan ikke* villtu *forklares. Derimod kan baade* vildo *og* villtu *være 2 Ps. Sg. Præs. med* þú*), *og denne Opfatning bør da sikkert foretrækkes, naar intet andet er til Hinder; saameget mer, som der her ikke synes at være nogen Brug for Imperfectum.**) Dette „du" tyder paa en bestemt Spørger, men hvem? Jeg tror, at det, som i Vegtamskviða, er Odin. I V. 1 læser jeg, som foreslaat i Anmærkn. til Munchs Udgave:*

villtu, at ek, Valföðr!
vel framtjelja, *o. s. v.*

Saaledes har R ualfǫþ'. *Rigtignok paastaar Brynjolf Snorrason (Ann. f. nord. Oldk. 1841, S. 359), at dette ogsaa kan læses* valföður; *men der findes intet Eksempel paa en saadan Forkortning i* R. *Tegnet for* ur *sér ganske anderledes ud. Med Udtrykket* vel framtelja *maa jævnføres* völu velspá, *Völuspá I, 22;* visi hann vel fram, *Þrymskv. V. 15. Almindelig læser man efter* H:

at ek Valföðrs
vél fremtelja

*og forklarer: „forkynde Valfaders kunstige Værker" (Petersen, Nord. Myth. S. 57). Men det synes underligt, at Volven først skulde nævne „Valfaders kunstige Værker" og derpaa „Mændenes gamle Sagn, de tidligste hun mindes"; ti om Odins Værker bliver der jo først Tale paa et senere Trin af Verdensudviklingen.***) Men naar vi fortolke Volvens Ord saaledes som jeg her har gjort, saa kunne vi ikke finde os tilfredsstillede ved, at Digtet begynder med Volvens Tale, saa ledes vi til den Formodning, at der forud*

---

*) *Saaledes skriver* R *for anden Person* vildv, *Háv. 45;* mvndo, *Harb. 48, Hým. 27 og oftere.*

**) *Læsemaaderne* vilda ek (*Bergmann, Petersen*) *og* vildo it ek (*Kjøb. Udg.*) *ere uhjemlede.*

***) *Oversættelsen „kunstige Værker" synes ogsaa af en sproglig Grund tvilsom, ti* vél *kan ikke være Intetkjønsord.* vél *findes desuden ingensteds i de norrøne mythiske Digte anvendt i nogen lignende Forbindelse.*

for denne, ligesom i Vegtamskviða, har været en episk Indledning, der fortalte om, hvorledes Odin kom til Volven og frittede hende, eller og et Vers, der indeholdt Odins Tiltale til hende. Jeg tror endogsaa, at vi have idetmindste Stumper af en saadan Indledning bevarede i de 8 første Linjer af I, 28 og i I, 29, hvilke urigtig ere blevne skudte ind i Volvens Tale. Dette skal jeg søge nærmere at begrunde.

I, 28. 29 maa aabenbart gjælde den samme Volve, som den, i hvis Mund hele Völuspá er lagt. Efter den almindelige Ordning skulde da Volven her omtale sig selv i tredje Person og hentyde til et Møde, som hun engang havde havt med Odin. For at finde en Grund til, at Udviklingen af Verdens Skjæbne her paa én Gang afbrydes ved Fortællingen om et saadant Møde, har man tydet det hele paa følgende Maade: Medens hun efter eget Minde har meddelt de foran fortalte Begivenheder, forkynder hun det efterfølgende ved den Seerevne, som Odin ved hint Møde gav hende.) Men dette er efter min Mening afgjort urigtigt og strider bestemt mod de Gamles Opfatning. Volven kan ikke have faat sin Spaadomskraft af Odin; hun, ligesom alle ikke menneskelige Volver, har den ifølge sin Oprindelse og medfødte Evne, jvfr. Hyndl. V. 33: „Alle Volver stamme fra Vidolv." Uden Tvil tænkte heller ikke vore Forfædre sig, at Odin, da han havde pandsat sit Øie i Mimers Brønd, med én Gang havde øst deraf en saa klar Viden om al Fremtid, som vor Volve har den; ti hver Gang, naar truende Skyer rulle frem over Æsernes Himmel, maa Odin ty til Mimers eller til de jotunbaarne Volvers Visdom. Navnlig staar Fortællingen i Vegtamskviða i skarp Modsætning til den almindelige Opfatning af Völuspá I, 28. 29.*

Desuden har jeg ovenfor i V. 1 troet at finde en Udtalelse af, at det er Odin, som har opfordret Volven til at tale, og at det er til ham, hun nærmest vender sine Ord. Er dette rigtigt, saa maa Bergmanns Forklaring opgives, ti det kan dog ikke vel tænkes, at Volven her skulde meddele Odin den Kundskab, hun skyldte netop ham. Jeg kan altsaa ikke skjønne andet end at en Fortælling om et Møde med Odin her kommer ubeføiet og forstyrrende.

Og hvorfor giver Odin Volven rige Gaver? som Løn, heder det, fordi hun kunde sige, hvor hans Øie var skjult. Jeg tror ikke, at Odin vilde lade sig nøie med

*) *Saaledes f. Eks. Bergmann (Poèmes Islandais, S. 168): „Vala parle ensuite de son entrevue avec Odin; elle dit, que ce dieu, charmé de la science dont elle a fait preuve, lui a communiqué le don de la vision et de la prophétie. Le récit de cette entrevue forme la transition à la seconde partie, parce que le présent qu' Odin fait à la prophétesse explique comment elle a pu voir dans les neuf mondes ce qu'elle raconte dans la seconde partie."*

saa lidet; det ligner ham ikke. Allerede Petersen (i Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 81) har ytret, at de her omhandlede Vers tyde paa en længere Samtale mellem Odin og Volven. Ved Ordene hringa ok men*) *maa vistnok menes Gaver, som Odin gav hende for at faa hende til at meddele Visdom (saa og F. Magnusen i Den ældre Edda, overs. I., S. 62). Og hun vægrede sig ikke heller, men „hun saa vidt, vidt over hver Verden" og — kvad. Og det, som hun forkyndte, er ikke blot, hvad i* R *og Udgaver følger, fra I, 30 til Enden, ti dette maa aabenbart tænkes kvædet paa samme Tid og for samme Tilhørere, som det foregaaende, men det er — hele vor Völuspá.*

Jeg tror da, at de fire første Linjer af I, 28 og hele I, 29 ere episke Vers, som ikke ere lagte i Volvens Mund og som da ikke kunne høre hjemme paa den Plads, de have i R, *men som maa tilhøre Digtets Indledning. — I, 28 slutter med* „Vituð ér enn eða hvat?" *Disse Ord, som her møde os anden Gang i Digtet og siden komme igjen syv Gange som etslags Omkvæd, forklarer man almindelig: „Forstaa I det nu, eller hvad?" „Vide I nu, hvad det betyder?"; jeg tror, at de snarere bør forstaas: „Vide I endnu, eller hvad?" „Gaar eders Viden endnu længer?"; men de passe ialfald neppe i Digtets Indledning. Dette synes at tale imod den Formodning, som jeg ovenfor har fremsat, men jeg bortfjerner denne Vanskelighed paa følgende Maade. Naar vi se, at* R *her har et Vers paa 14 Linjer, og naar vi holde fast ved, at Ordene* „Vituð ér enn eða hvat?" *ikke passe i Digtets Indledning og altsaa heller ikke kunne høre til samme Vers som de fire første Linjer* Ein sat hon úti *o. s. v. indtil* í augu leit, *der, efter hvad jeg har udviklet, maa tilhøre Indledningen, saa ligger det meget nær at formode, at dette 14 linjede Vers er en Sammenblanding af to: nemlig et regelmæssigt 8linjet Vers, som tilhører Digtets Indledning:* Ein sat hon úti *indtil* hvar þú augu falt, *og et Vers, som hører hjemme langt inde i Digtet ligeefter I, 19. 20, hvor Yggdrasil,*

*) *Man har ingen Ret til at lægge en saa omfattende Betydning i det vanskelige Ord* spáganda, *at man deraf slutter, at Volven fik al sin Spaadomsevne af Odin;* spáganda *maa vel være Gjenstande (som det synes: Trolddyr), der kunne være til Brug ved Trolddom og Spaadom. Ettmüller og Pfeiffer ændre* féspjöll *for Stavrimets Skyld til* fékk spjöll. *Ogsaa jeg nærer Tvil om Ordet er rigtigt. Dog kan i sammensatte Ord den sidste Del af Sammensætningen undertiden have Rimvægten, f. Eks. Sig. II, 4:* Ofrgiold fa | gvmna synir; *Fáfn. 38:* einvaldi vera, *og saaledes oftere ved de Ord, som ere sammensatte med* ó *eller* ú. *Hvis* féspjöll *er rigtig Læsemaade, saa maa Ordets Betydning vistnok forklares efter Yngl. Cap. 7:* Óðinn vissi of allt jarðfé, hvar fólgit var, ok hann kunni þau ljóð, er upplaukst fyrir hánum jörðin ok björg ok steinar ok haugarnir, ok batt hann með orðum einum þá er fyrir bjuggu ok gékk inn ok tók þar slíkt er hann vildi.

Urdebrønden og Nornerne omtales. De to første Linjer af dette andet Vers ere bortfaldne, men Sammenhængen viser tydelig, hvilken Mening de maa have indeholdt, og i Lighed med I, 27:

Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgit
undir heiðvõnum
helgum baðmi

tør vi med Tryghed bestemme deres Form, saa at vi udfylde det manglende paa følgende Maade:

Veit hon [*eller:* ek] Óðins
auga fólgit
í enum mœra *etc.*
af veði Valföðrs.
Vituð'ér enn eða hvat?

Og nu skjønne vi, at netop Ligheden mellem de to første Linjer her og de to sidste i det tidligere Vers:

alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt

gav Anledning til Sammenblandingen af disse to Vers). Da Snorra Edda har Ordene fra* Alt veit ek *indtil* Vituð ér enn eða hvat *inclusive som ét Vers og den paapegede Sammenblanding saaledes ogsaa, ialfald tildels, foreligger i dette Skrift, saa er den efter al Rimelighed foregaat allerede i Folkemunde.*

Da saaledes de 8 første Linjer af I, 28 havde forvildet sig langt ind i Digtet, saa kunde heller ikke I, 29, der nødvendig sluttede sig til hine Verslinjer, blive staaende i Indledningen, og nu stillede man dette Vers, der slutter:

sá hon vítt ok um vítt
of veröld hverja

rimelig paa Grund af Ordligheden umiddelbart foran:

Sá hon valkyrjur
vítt um komnar *etc.*

Da Volven i sin Tiltale til Odin i I, 29 bruger Flertallet: „Hvorom fritte I mig, hvorfor friste I mig?", saa kan heller ikke Flertallet i den ofte gjentagne Verslinje: „Vide I endnu eller hvad?" paa nogen Maade tale imod min Mening, at Volven efter Opfordring fra Odin kvæder Völuspá. Og ligesaa lidet vil man kunne anføre imod mig de høitidelige Ord, hvormed Volven begynder sit Kvad: „Om Lyd beder jeg alle hellige Ætter, større og mindre Heimdalls Sønner": alle disse Væsener byder Volven med Andagt at lytte til hendes Kvad, i Bevidstheden om, at hendes Ord har Betydning for den hele Verden. Ordene i I, 14: Mál er dverga — ljóna kindum — telja *„det er Tid at opregne Dverge for Menneskene" kunne da heller ikke vække Betænkelighed, og vi behøve ikke engang at fremhæve, at det Afsnit, hvori disse Ord forekomme, efter al Rimelighed ikke har hørt til Völuspá i dets ældste Skikkelse.*

*) *Codex reg. af SnE. har* Ór þeim enum mœra Mímis brunni drekkr mjöð Mímir morgun hverjan af veði Valföðrs *som én Sætning; men dette giver et stygt tautologisk Udtryk.*

Kanske have vi endnu et Vers, som har tilhørt Digtets Indledning eller episke Ramme, forstukket paa et galt Sted, jeg mener I, 22. Jeg kan ikke undertrykke Formodningen om, at dette Vers skulde staa som det allerførste, umiddelbart foran I, 28 (Ein sat hon úti — auga falt); *dette vil jeg dog kun fremsætte som en Formodning, der ingen Indflydelse skal have paa Bedømmelsen af det, som jeg i det foregaaende har udviklet. Jeg skal imidlertid anføre noget, som hos mig vækker Betænkelighed ved den almindelige Ordning og Tydning.*

I I, 21 fortælles, at Gullveig blev gjennemboret med Spyd og brændt i Odins Hall, altsaa i Valhall. I, 23 og 24 maa give Oplysning om, hvem der øvede denne Daad. I det første af disse Vers heder det: Alle Magter gik til sine Raadstole og de høihellige Guder raadsloge, om Æserne skulde lide Tab eller om alle Guderne skulde have Bod. regin öll *og* ginnheilug goð *synes her at maatte forstaas paa samme Maade som i I, 6 og I, 9, altsaa om Æserne alene, ikke om Æser og Vaner; først i næste Vers nævnes den Krig mellem Æser og Vaner, der giver Anledning til, at nogle af Vanerne: Njord, Fröy og Fröyja optages i Æsernes Kreds. — Udtrykket* afráð gjalda *betyder ellers overalt (se Har. s. Harðr. C. 96; Fms. X, 324; Nj. C. 100. 129. 147): at lide Tab, lide Skade ved Drab af Mennesker, lide Nederlag*); og vi have da ingen Ret til at oversætte det anderledes i Völuspá; men det eneste Drab, hvorom her synes at kunne være Tale, er Drabet paa Gullveig. Endelig er* gildi *d. s. s.* gjald. *Verset synes altsaa at maatte forstaas saaledes: De høihellige Guder (Æserne) raadsloge, om Æserne skulde lide Tab, d. e. om de skulde lide det Tab, som var dem forvoldt ved Gullveigs Drab, uden at faa Bod eller Hævn, eller om alle Guderne skulde have Erstatning. Sammenhængen synes her at fordre, at ogsaa* goðin öll *maa være de samme som* æsir, *hvilket jo allerede synes rimeligt, naar det er godtgjort, at* regin öll *og* ginnheilug goð *i samme Vers kun kan være Æserne. — I, 24 nævner dem, hos hvem Æserne søge Bod eller Hævn; her heder det, at Odin slynger sit Spyd ind i Krigerflokken, hvorpaa Kampen begynder: Æsernes Borggjærde brydes (nemlig af Vanerne), og Vanerne fare hen over Fien-*

---

*) *Da der i Fms. VI, 420 er skrevet* afroð *for* afráð, *saa tror jeg, at ogsaa* afhroð gjalda *i Grett. C. 24 betyder det samme og at Ordene:* sögðu, at þeir myndi mikit afhroð gjalda *ikke med Thordarson s al oversættes: „de forestillede ham, at disse Mænd vilde tilføie ham et stort Tab af Menneskeliv, førend han kunde faa Bugt med dem“, men: de sagde, at de (Jarlen og hans Mænd) vilde lide stort Tab af Menneskeliv, førend de andre (Gretter og de som forsvarede ham) kunde blive dræbte.*

ernes (Æsernes) Land. Det maa vel altsaa være Vanerne, som har brændt Gullveig i Odins Hall, og det er for at faa Bod eller Hævn derfor, at Æserne begynde Kampen med Vanerne. Gullveig synes altsaa at have været en Aasynje eller dog at have staat i nærmeste Forbindelse med Æserne. Men er dette saa, da synes hun neppe at kunne være den samme som Volven Heid, der farer med Trolddyr, øver Seid og er onde Kvinders Lyst. Ti i denne Troldkvinde synes vi at have for os en almindelig jotunbaaren *Volve; Odin og Fröyja drive vel Seid, men de stilles dog aldrig, uden gjennem Spotteren Lokes Mund, i dette Lys.*

Ialfald tror jeg, at I, 22 ikke vil savnes mellem I, 21 og 23. 24, og bortset fra Haandskrifternes Ordning øiner jeg intet, som taler imod min Formodning, at Heid netop er den Volve, som kvæder Völuspá, og derimod aldeles forskjellig fra Gullveig).*

I Navnet Heiðr *har man rigtignok villet finde et Udtryk for Volvens Identitet med Gullveig, men* Heiðr *er et almindeligt Navn for Volver og Troldkvinder; saa kaldes ogsaa en Jotunkvinde i Hyndluljóð V. 23.*

Naar endelig nogen vilde indvende, at vore Forfædre ikke kunde have tænkt sig, at et Digt, der forkyndte Sandheder, saa dybe, som de kunde skues af en hedensk Aand, et Haab, saa livsaligt, som det kunde oprinde i en hedensk Sjæl, — at Völuspá blev kvædet af en Troldkvinde, „der altid var onde Kvinders Lyst“, saa vilde denne Indvending sikkerlig være ugrundet. Jeg behøver igjen blot at minde om Vegtamskviða og Hyndluljóð. Desuden er den Volve, som kvæder Völuspá, paa andre Steder i Digtet ligefrem betegnet som en Jotunkvinde og Troldkvinde: saaledes i V. 2:

Ek man jötna
ár um borna
þá er forðum
mik fœdda höfðu,

hvor dog fœdda *snarere betyder „opfostret“ end „født“; ligesaa ved Ordene:* Nú man hon sökkvask *i V. 66, hvormed man sammenligne Helr. Brynh. 14:* „seycstv, gygiarkyn!“ *og* sökkva trölli *hos Eg. lex. poët.**)*

Men hverken I, 28: Ein sat hon úti *o. s. v., eller V. 22:* Heiði hana hétu *o. s. v. kan oprindelig have været Digtets første Vers, ligesaalidt som Fjölsvinnsmál fra først af kan have begyndt med:*

Utan garða
hann sá upp um koma;

hon, hana *synes at maatte vise tilbage til et foregaaende Vers, hvor Volven har været nævnt. Men dette er uerstattelig tabt.*

*) *Grimm, Weinhold og Müllenhoff mene, at Heid er den Volve, som kvæder Völuspá, men anse hende alligevel for den samme som Gullveig.*

**) *Ordene* Ein sat hon úti *behøve derimod ikke at betegne hende som Jotunkvinde eller Troldkvinde; jvfr. Sig. III, V. 6.*

Efter I, 19. 20 bør, som jeg ovenfor har søgt at vise, følge det Vers, hvis største Del er bevaret i de 6 sidste Linjer af I, 28. Med Hensyn til I, 27 har allerede Petersen (i Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 80) gjort opmærksom paa, at det ikke med rette er stillet foran I, 28: „Odin maa først have skjult sit Øie, førend dette kunde omtales som et Pant". Jeg tør ikke afgjøre, hvor dette Vers bør have sin Plads: det kunde kanske blive staaende umiddelbart efter I, 26, hvor R *og* H *har det; men jeg er dog mest tilbøielig til at lade det følge efter Versene om Yggdrasil, Nornerne og Odins Øie i Mimers Brønd, da det ligesom disse dvæler ved Verdenstræet og Odins Pant, og da Verset om Odins Øie i Mimers Brønd* (Veit hon Óðins auga fólgit í inum mœra *o. s. v.) efter min Restitution er bygget fuldkommen symmetrisk dermed.*

Efter I, 27 faa vi da I, 21. 23. 24. Til I, 24 slutter sig, som Lüning bemærker, ganske naturlig I, 25. 26, naar man antager, at noget er bortfaldet foran I, 25: Da Gjærdet om Æsernes Borg og vel ogsaa deres Borg selv er brudt i Krigen med Vanerne, have Æserne efter Lokes Raad afsluttet en Kontrakt med en Jotun, at han skal bygge dem en ny Borg.

Da jeg nu har indsat I, 27. 28. 29 paa andre Steder, saa komme vi efter I, 26 til I, 30, og imod denne Indordning af I, 30 er der, saavidt jeg ser, intet at indvende: Goðþjóð *maa efter min Mening her, som paa alle andre Steder, hvor det forekommer, forklares af* Gotar, Gotnar; *Volven kvæder da i dette Vers om Valkyrjernes Komme til Menneskeverdenen; men til Menneskene kunne Valkyrjerne ikke komme før efter den første Kamp mellem Æser og Vaner. Finn Magnusen (Ældre Edda, overs. I, S. 62) og Ettm. have opfattet I, 30 paa en anden Maade, hvorefter det nødvendig maatte staa umiddelbart foran I, 31; de mene nemlig, at Balders Død her forkyndes ved Valkyrjernes Ridt til Guderne* (goðþjóðar). *Dog er denne Opfatning neppe rigtig; ti Valkyrjernes Ærinde er at „kaare Val", at kalde de faldne Kjæmper til Valhall; men paa den Tue, hvor Balder segner, er ingen Val for Odins Møer at kaare: ham skal Hel eie.**)

Hvad jeg ovenfor har udviklet, har ingen Indflydelse paa Ordningen af den øvrige Del af Völuspá.

Jeg skal endnu kun tilføie et Par Ord om den sidste Linje i Digtet: Nú man hon sökkvask. *P. A. Munch har udtalt den*

*) *Naar det i SnE. (I, 176. 238) fortælles at Odin og med ham Frigg, Valkyrjerne og hans Ravne, at Fröy, Heimdall, Fröyja og mange Rimturser og Bergriser søgte til Balders Baalfærd, saa kan dette naturligvis ikke støtte F. Magnusens Forklaring.*

lning for mig, at denne
ikke skulde regnes med
vens Tale, hvorved altsaa
vilde faa en episk Slut-
igesom det efter min Me-
lar en episk Begyndelse.
mod denne Formodning
Verbet man *at stride; og-*
lde det være en usædvan-
rdning af Verset, at dets
ste Linjer vare lagte i
s Mund, medens den sid-
r fortællende. Jeg tror,
len her, ligesom i mange
Vers, betegner sig selv
n istedenfor ved ek.
omhandlede Del af Vö-
ænker jeg mig altsaa ord-
a følgende Maade:

* * *

Heiði hana hétu,
til húsa kom,
elspá,
on ganda,
n hvars hon kunni,
n hugleikin,
hon angan
rúðar.
in sat hon úti,
inn aldni kom
gr ása
ugu leit.
s fregnið mik?
eistið mín?
it ek, Óðinn!
rú auga falt.“
Valði henni Herföðr
ok men,
l spaklig
ganda;
i vítt ok um vítt
öld hverja.
„Hljóðs bið ek allar
kindir,
meiri ok minni
mögu Heimdallar;
villtu, at ek, Valföðr!
vel framtelja
forn spjöll fira,
þau er fremst um man.

* * *

22. Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;
þaðan koma döggvar
þærs í dala falla;
stendr æ yfir grœnn
Urðar brunni.
23. Þaðan koma meyjar
margs vitandi
þrjár, ór þeim sal
er und þolli stendr;
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skíði,
Skuld ina þriðju;
þær lög lögðu,
þær líf kuru
alda börnum,
örlög seggja.
24. Veit hon Óðins
auga fólgit
í inum mœra
Mímis brunni;
drekkr mjöð Mímir
morgin hverjan
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?
25. Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgit
undir heiðvönum
helgum baðmi;
á sér hon ausask
aurgum forsi
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?

---

26. Þat man hon fólkvíg
fyrst í heimi,
er Gullveig
geirum studdu
ok í höll Hárs
hana brendu;
þrysvar brendu
þrysvar borna,
opt, ósjaldan,
þó hon enn lifir.
27. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hvárt skyldu æsir
afráð gjalda,
eða skyldu goðin öll
gildi eiga.
28. Fleygði Óðinn
ok í fólk um skaut,
þat var enn fólkvíg
fyrst í heimi;
brotinn var borðveggr
borgar ása,
knáttu vanir vígská
völlu sporna.

29. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hverr hefði lopt allt
lævi blandit
eða ætt jötuns
Óðs mey gefna.
30. Þórr einn þar vá
þrunginn móði,
hann sjaldan sitr
er hann slíkt um fregn;
á gengusk eiðar,
orð ok sœri,
mál öll meginlig
er á meðal fóru.

---

31. Sá hon valkyrjur
vítt um komnar
görvar at ríða
til Goðþjóðar:
Skuld hélt skildi,
en Skögul önnur,
Gunnr, Hildr, Göndul
ok Geirskögul;
nú eru talðar
nönnur Herjans,
görvar at ríða
grund valkyrjur.

HÁVAMÁL.

attir allar,
i fram,
az scyli,
[illegible] scyli;
ist er at vita,
nir sitia
yr.
fendr heilir!
inn kominn,
l sitia sia?
braðr
brandom scal
freista frama.
ldz er þarf

þeims inn er kominn
oc a kne kalinn;
matar oc vaða
er manne þarf
þeim er hefir vm fiall fariþ.
4. Vatz er þarf
þeim er til verþar kǫmr,
þerro oc þioðlaþar,
goþs vm ǫþis,
ef ser geta mętti,
orþz oc endrþago.
5. Vitz er þarf
þeim er viþa ratar,
dǫlt er heima hvat;

igt er kun bevaret i R. *V. 1 anføres* E. *og V. 84 L. 4—6 i Fóstbr. s.* — hava mal *i* R *med rødt Blæk.* *l hjemler Navnet Hávamál for fra V. 111 til Enden.* *ores ogsaa i SnE. (I, 36); det r af* Gylfi, *da han under Nav-* *ri træder ind i Valhall, hvor tre Høvdinger,* Hár, Jafnhár *Den, der har forenet de Vers, vamál bestaar, til ét Digt, maa ænkt sig, at V. 1, ligesom de kvædes af Odin, der tydelig som den talende allerede i V.* — 1, 1. Gattir allar RrW; lir U *urigtig.* — 2. aþr gangi *l*; aþr ne gangim framm U. — R; *udelades af* rWU. — 4. *je udskydes med urette af Rask m her forekommende metriske dighed er i forskjellige Afæn-nske almindelig i Digte, som ere i ljóðaháttr, findes saaledes meget ., ogsaa i Grímn., Harbarðslj., løisem., Skírn., Helg. Hjörv.,* *Fáfn., Sigrdrífum., Gróg. Det er ligeledes et af de charakteristiske Mærker ved en af Snorre i hans Háttatal (SnE. I, 714 f.) anvendt særegen Art af ljóðaháttr, der i en yngre Afskrift af SnE. kaldes galdralag, at der efter den 6te Linje i Verset følger en 7de, som er metrisk fuldkommen ligeartet med den 6te og kun ubetydelig afændret i Ordene.* — 4. scyli RrW; skoli U. — 5. at vita *mangler i* W; at *mangler i* U. — 7. fleti RrW; fletivm U. — fyr R; fyrir rWU.

2, 2. komi R. — 4. miok, *saa* R, *skjønt den sidste Bogstav er noget kludret.* — 5. a brandom R, *hvilket Eg. oversætter „apud postes"; K. M. ændre efter Papirafskrr.* a bratom; *jvfr. Ordsproget* bráð eru brautingja erendi.

3, 2. komi R.

4, 5. *Rask, K. og M. sætte ikke Komma efter* mętti.

5, 2. ratar. *Dette Verbum synes her, V. 18 og Alv. V. 6 at maatte udtales med* r *i Fremlyden og ikke med* vr, *som man efter got.* vratòn *kunde vente.*

at avgabragði ver*þr*
sa *er* ecci ka*nn*
oc me*þ* snotro*m* sitr.
6. At hy*gg*iandi si*nn*i
scylit maþr hrǫsi*nn* v*era*,
hęldr gętinn at geði.
Þa *er* horscr *oc* þavgu*ll*
kǫ*m*r heimisgarda til,
sialdan ver*þ*r víti voro*m*;
þ*viat* obrigd*ra* vin
fǫr *maþr* aldregi,
e*nn* manvit micit.
7. E*nn* vari gestr,
er t*il* ver*þ*ar kǫ*m*r,
þv*nn*o hlioþi þegi*r*,
eyro*m* hlydi*r*,
e*nn* avgo*m* scodar;
sva nysiz froþ*ra* hve*rr* f*yr*.
8. Hi*nn* *er* sęll,
er sér um getr
lof *oc* lícnstafi;
odǫlla er við þ*at*,
er *maþr* eiga·sc*al*
a*nn*ars briostv*m* i.
9. Sa *er* sęll,
er sialfr v*m* a
lof *oc* uit, meþ*an* lifi*r*;
þ*viat* ill rað
hefi*r* *maþr* opt þegit
a*nn*ars briosto*m* or.
10. Byrþi bet*ri*
be*rr*at *maþr* bravto at,
e*nn* se manuit micit;
avði bet*ra*
þicci*r* þ*at* i okv*nn*o*m* stað,
slict *er* valaþs vera.
11. Byrdi betri
berrat maþr bravto at,
enn se manuit micit;
vegnest v*erra*
veg*ra* h*ann* velli at,
e*nn* se ofdryccia avls.
12. Era sva gott,
sem got*t* qv*eþ*a,
avl alda sona;
þ*viat* fora veít,
er fleira dreccr,
sins t*il* geds gvmi.
13. Omi*nn*is hegri heiti*r*
sa er yfi*r* avlþro*m* þrvmi*r*,
h*ann* stelr geði gvma;
þe*ss* fvgls fiavdro*m*
ec fiotraþ*r* varc
i garði Gv*nn*laþar.

6. *Skulde de tre sidste Linjer, som og Dietrich formoder, være senere tilføiede her? de seks første Linjer prise jo ikke, som V. 10, god Forstands Værd, men minder den forstandige om at være forsigtig.*

7, 6. nysiz R; hnýsisk *Gisl. Vistnok forekommer Ordet oftere i denne Form, og i Sonartorr. 13:* hnýsumk hins | ok hygg at því *fordrer Stavrimet i Fremlyden* hn. *Men at* nýsa *er den rette Form i Hávam. viser V. 139:* nysta ec niþr, | nam ec vp rvnar, *og V. 112:* nótt þv́ risat, | nema á niósn ser, *og at* n *i Fremlyden i dette Ord er urgermanisk, godtgjøres ved got.* bi-niuhsjan, *oldeng.* neósjan *og tilsvarende Former i andre germaniske Sprog.*

9, 4, 5. *M. deler* þviat ill rað hefir | maþr opt þegit.

10, 3. man uít R. — 4. 5. avði betra þiccir þat | i okvnnom stað *Gisl.*; av. b. þiccir | þat i o. st. *Rask K. M.*

11, 1. 2. 3. *skrevne* Byrdi b. b. *i* R. *Disse Linjer meddeles ligesom her af Rask. De udelades af M., der gjør V. 11 og 12 til ét Vers, og i K., der regner V. 11 fra* Vegnest *til* avl alda sonom *incl. og begynder V. 12 med følgende Linjer:* Vegnest verra | beraþ maþr borþi fra, | enn se ofdryccia avls, *der ere optagne efter Papírafskrr.* — 4. verra *skrevet* vera *i* R.

12, 1. era *med liden* e *og derforan Punktum i* R. — 2. gott R; *Rask ændrede* gumnar. — 3. sona R *og M.*; sonom *Rask K.* — 4. fǫra R, *d. e.* fǫra, færa.

Avlr ec varð,
olvi
ᵒða Fialars;
ᵛlðr baztr,
vf heimt*ir*
t*t* geð gvmi.
Þagalt *oc* hvgalt
ᵎðans barn
arft vera;
reifr
mna hv*err*,
an biþ*r* bana.
Ósniallr *maþr*
ɪvno ey lifa,
viþ uíg varaz;
gefr
engi *f*r*iþ*,
iom geirar gefi.
Kópir afglapi,
y*nnis* k*ǫmr*,
ɪ*nn* vm eþ*a* þrvm*ir*;
e*nn*,
sylg um gętr,
þa geþ gvma.
Sa ei*nn* veit,
ratar

oc hef*ir* fiolþ vm fariþ,
hv*er*io geði styr*ir*
gv*m*na hv*err*,
sa er vitandi er vitz.
19. Haldit *maþr* a keri,
drecki þo at hófi miaᵛð,
męli þarft eþ*a* þegi;
oky*nn*is þ*ess*
vár þic engi *maþr*,
at þv gang*ir* sne*m*ma at sofa.
20. Graþvgr halr,
ne*m*a geðs viti,
etr ser aldrtrega;
opt fęr hlęgis,
er m*eþ* horsco*m* k*ǫm*r,
ma*nn*i hei*m*sco*m* magi.
21. Hiarðir þ*at* vito,
nęr þér hei*m* scolo,
oc ga*n*ga þa af grasi;
e*nn* osviþ*r* *maþr*
ka*nn* evagi
sins v*m* mals maga.
22. Vęsall *maþr*
oc illa scapi
hlęr at hvivetna;
hitki h*ann* veit,

---

ofr olvi *i to Ord* R. — 4. l *i* ᵛ*evet til over Linjen i* R, *og Hage* ɪ *av og* ð, *hvor det skal indføies.*
báua R.
Ósniallr R. — 4. 5. enn elli
a | engi friþ *Rask.*
Kópir *har lang Vokal i første* ᵛ*ilket vi lære af norske og svenske* ℓ, *hvori Ordet endnu bruges.*
lolþ R. — 4. 5. hverio geði |
h. *Rask K.* — 5. hverʀ R.
Ialdit, *saa* R, *ikke* Haldi; *saa og* ɪ *skal ikke holde paa Bægeret*", *skal ikke holde Bægeret tilbage, tage imod og drikke af det* ᵐ *rækkes En?* haldi *Rask K.*
. kéri R. — 2. miáᵛð R. — 5. vár *af et forældet Vb.* vá, *dadle, af* ᵎ *insolita, som* firna *af* firn ᵉ*r jfr. got.* un-vahs ἄμεμπτος?

20, 2. geðs R.
21, 6. mals, *saa* R *og M. Jeg har ikke vovet at ændre dette, da ogsaa i Oldengelsk* cuman *undertiden forbindes med Gen.:* ic gen ne conn þurh gemäcscipe monnes ôwer sænges on eorðan *Crist V. 198* (*Greins Glossar*). *Dog er* mals *snarere blot en ved det forangaaende* sins *foranlediget Skrivfeil og med Rask K. Gisl. at ændre til* mal. *Det er saameget besynderligere, at det af* kann *styrede Ord her mod Sædvane er sat i Gen., da dette Ord igjen styrer et andet Subst. i Gen.*
22, 1. V *i* Vęsall *maa udtales som Vokal, da Ordet danner Stavrim med* illa (*Adv., ikke Adj., sml.* illa skapi farinn *Isl. ss. II, 73, og Vatnsd. s. Vigf. Udg. S. 46:* hann var fjölkunnigr mjök ok þó at öðru illa), *jvfr. Olavsen Nord. gl. Digtek. S. 80, Eg. lex. poët.*

er h*ann* vita þyrpti,
at h*ann* era va*m*ma vanr.
23. Osviþr *maþr*
vakir v*m* allar nętr
oc hy*ggr* at hvivetna;
þa er móþr
er at morni kǫ*m*r,
alt er vil se*m* var.
24. Osnotr *maþr*
hy*ggr* ser alla v*era*
viðhlǫiendr vini;
hitki h*ann* fiþ*r*,
þot þ*eir* vm h*ann* fár lesi,
ef h*ann* m*eþ* snotro*m* sitr.
25. Osnotr *maþr*
hyggr ser alla vera
viðhlǫiendr vini;
þa *þat* finnr,
er at þi*n*gi kǫ*m*r,
at h*ann* a formęlendr fá.
26. Osnotr *maþr*
þicciz alt vita,
ef h*ann* a s*er* i va vero;
hitki h*ann* veit,
hv*at* hann *scal* við qv*eþ*a,
ef h*ans* freista firar.
27. Osnotr maþr
er m*eþ* aldir kǫ*m*r,
þat er bazt at h*ann* þegi;
e*n*gi *þat* veít,
at h*ann* ecci ka*nn*,
ne*m*a h*ann* męli *til* mart;
ueita *maþr*
hi*nn* er vetki ueit,
þot*t* h*ann* męli *til* mart.
28. Froðr sa þycciz
e*r* fregna ka*nn*
oc segia it sama;
eyvito leyna
mego yta seyn*ir*
þ*vi* er gengr v*m* gvma.
29. Ǫrna męlir
sa er ęva þeg*ir*
stadla*v*so stafi;
hraðmęlt tv*n*ga,
ne*m*a haldendr eigi,
opt s*er* ogot*t* vm gelr.
30. At a*v*gabragði
scala *maþr* an*n*an hafa,
þot*t* *til* ky*nniss* ko*m*i;
margr þa f*roþ*r þicciz,
ef h*ann* fregi*nn* erat
oc nai h*ann* þv*rr*fiallr þrvma.
31. Fróðr þicciz
sa e*r* flotta tecr
gestr at gest hęði*nn*;

839 b; hvis der ikke skal ændres Úsæll. — 6. era, *saa ændret med Rask Dietrich Lün. Pfeiffer;* er **R** *og K. M.*

23, 1. 2. Osviþr maþr vakir | vm a. n. *M. Gisl.*

25, 1. 2. 3. O snotr ᛘ. h. s. a. v. v. vini **R**. *K. M. ændre i L. 3* viðhlǫiendr *uden Grund til* vilmælendr.

27, 1. maþr *tilføiet med Udgg.; mangler i* **R**. — 7. 8. ueita maþr hinn | er vetki ueit *K. M.* — 7. 8. 9. *udelades af Rask og Pfeiffer; ogsaa jeg tror med Lüning, at disse Linjer her ere senere tilføiede.*

28, 1. *I* **R** *er skrevet* þycciz, *men over* i *er et Forkortningstegn, som betegner* ir *eller* er; *Skriveren synes først at have skrevet* þyccir, *men derpaa at have villet ændre dette til* þyccis. *Jfr.* 30, 4. 31, 1. — 4. eyvito *i ét Ord* **R**. *Jfr.* eyvitar, eyvit, eyvið. — 5. seynir **R**, *d. e.* synir. *Jfr. Gísl. Um frump. ísl. t. S. 131 f.* — 6. gengr, *saa* **R**, *ikke* gengz.

29, 1. *Over* Ǫ *i* Ǫrna *staar Accent i* **R**. — 3. stadla*v*so **R** *og Udgg., Gen. sg. af* stadla*v*sa, *f.; jvfr.* loklausa = lokleysa, *Fms. VIII,* 102; *Barl. S. 63 Var., S. 170 Var.,* vitlausa = vitleysi, *Merl. II, 97,* *og* Vatnlausa = Vatnleysa, *Ísl. ss. I, 46. 61.* — *Rask formoder* stadla*v*sa.

30, 5. er at *i to Ord* **R**. — 6. þrvma **R**.

31, 1. 2. Fróðr þicciz sa | er flotta tecr *Udgg.*

veita gorla
sa er vm verði glissir,
þott hann meþ gramom glami.

32. Gvmnar margir
erosc gagnhollir,
enn at virþi recaz;
aldar róg
þat mvn ę vera,
orir gestr viþ gest.

33. Arliga verþar
scyli maþr opt fá,
nema til kynnis komi;
sitr oc snópir,
lętr sem solginn se
oc kann fregna at fa.

34. Afhvarf micit
er til illz vinar,
þott a bravto bvi;
enn til goðs vinar
liggia gagnvegir,
þot hann se firr farinn.

35. Ganga scal,
scala gestr vera
ey i einom stað;
livfr verþr leiþr,
ef lengi sitr
annars fletiom á.

36. Bv er betra,
þott litit se,
halr er heima hverr;
þott tvęr geitr eigi
oc tavgreptan sal,
þat er þo betra en bǫn.

37. Bv́ er betra,
þott litit se,
halr er heima hverr;
bloðvgt er hiarta
þeim er biðia scal
ser i mál hvert matar.

38. Vapnom sinom
scala maþr velli á
feti ganga framarr;
þviat ovíst er at vita,
nęr verþr a vegom v́ti
geirs vm þavrf gvma.

39. Fanca ec mildan mann
eþa sva matar goðan,
at ei vęri þiggia þegit,
eþa sins fiar
svagi [giavflan],
at leiþ se lávn, ef þegi.

40. Fiár sins,
er fengit hefr,
scylit maþr þavrf þola;
opt sparir leidom
þaz hefir livfom hvgat,
mart gengr verr enn varir.

41. Vapnom oc váðom

31, 4. 5. veita gorla sa | er vm v. g. *Rask.*

32, 3. virþi, *saa ændret med K.*; vi̇þi (with superscript 1 over the i) R, *der kan opløses* viriþi *eller* viþiþi; *Skriveren har rimelig glemt at underprikke* i *foran* þ. virþi *d. s. s.* verði, *som i Háv. 118 og Grønl. hist. Mind. I, 698 Var. 3* (*Nomin.* virðr, *m.*, *eller* virði, *n.?*). viþi *Rask*; viði *M.* — 3. recaz *maa udtales som* vrecaz. — 4. 5. aldar róg þat mvn ę vera *K. M.* — 6. orir R *bør vel forstaas som* œrir *med Rask*; *jvfr. norsk* øra *hos I. Aasen.*

33, 3. nēa R, *d. e.* nema, *og saa Udgg. Skrivfeil for* ne ā, *d. e.* né án (*nemlig* verð)??

34, 1. mícit R.

35, 1. scal *tilføiet med K. M.*; *mangler i* R.

36, 2 *og* 37, 2. litit *maa vel være forvansket, ti Stavrim mangler.*

36, 5. tavgreptan *vistnok af* taug *f.*, *og ikke af* tág. — 6. bǫɴ R.

37, 1. 2. 3. *skrevne:* Bv́ er b. þ. l. s. h. h. hver. *i* R. — 4. hiárta R.

38, 6. þávrf R.

39, 1. mildaɴ R, *med* a *og* ɴ *sammenslyngede.* — 5. giavflan, *indsat efter Formodning*; *mangler i* R, *uden at dette er antydet, ved noget aabent Rum.* svâgi...... *Rask*; svagi örvan *K.*; svá gjöflan *M.*

40, 2. hefr; *saa* R *for* hefir *her, som ofte ellers.*

*sc*olo vin*ir* gleðiaz,
þ*at* er a sialfv*m* synst;
viðrgefendr *oc* endrgefendr
erosc lengst vin*ir*,
ef þ*at* biþ*r* at v*er*þa vel.
42. Vin sino*m*
*sc*al *maþr* vin*r* v*er*a
oc gialda giof v*iþ* giof;
hlátr v*iþ* hlát*ri*
scyli hꝍlþar taca,
en lꝍsung v*iþ* lygi.
43. Vin sino*m*
*sc*al *maþr* vinr v*er*a,
þeim *oc* þe*ss* vin;
e*nn* ovinar sins
scyli engi *maþr*
vina*r* vin*r* v*er*a.
44. Veitztv, ef þv vin átt
þa*nn* er þv vel trvir,
oc vi*l*l þv af h*an*om got*t* geta:
geði sc*al*tv við þa*nn* blanda
oc giofo*m* scipta,
fara at fi*nn*a opt.
45. Ef þv át*t* *an*nan
þa*nn*z þv illa t*r*vir,
vildv af h*an*om þo got*t* geta:
fagrt *sc*altv v*iþ* þa*nn* mꝫla,
en flát*t* hy*gg*ia
oc gialda lꝍsvng v*iþ* lygi.
46. Þat er e*nn* of þa*nn*
er þv illa t*r*vir,
oc þer e*r* grvnr at h*an*s gedi:
hlꝫia *sc*altv v*iþ* þeim
oc vm hvg mꝫla,
glic *sc*olo giold giofo*m*.
47. Vngr var ec forðom,
for ec ei*nn* saman,
þa varð ec villr vega;
ꝍdigr þottv*m*z,
e*r* ec *an*nan fa*nn*,
maþr er ma*nn*s gaman.
48. Mild*ir* frǫcnir
m*enn* bazt lifa,
sialdan sv́t ala;
en osniallr *maþr*
v*gg*ir hotvetna,
syt*ir* ę glæy*gg*r v*iþ* giofom.
49. Vaðir minar
gaf ec velli at
tvei*m* trem*on*no*m*;
reccar þ*at* þottvz,
e*r* þ*ei*r rift hofðo,
nei*ss* er neycqvidr halr.
50. Hrꝍrnar þꝍll
sv er stendr þorpi a,
hlyrat h*en*ne bꝍrcr ne barr;
*sv*a er *maþr*
sa er ma*nn*gi a*nn*,
hvat *sc*al h*an*n lengi lifa?
51. Eldi heitari
bre*nn*r me*þ* illo*m* vino*m*
friþ*r* *fimm* daga;

41, 5. erosc, *saa rettet;* erost R. *Skriveren er rimelig kommen til at skrive* st *for* sc *paa Grund af* st *i det paafølgende Ord* lengst.

42, 1. 2. *og* 43, 1. 2. Vin sinom scal | maþr v. v. *K. M. Gisl.;* Vin sinom scal maþr | vinr vera *Rask.*

42, 3. v*iþ* gióf R. — 5. táca R. — 6. lygi, *saa* R; *først var skrevet* lys, *men dette har Skriveren selv rettet.*

43, 3. vin, *saa rettet;* viꞃ R.

44, 1. vin átt *rettet for* viꞃátt *i* R. — — 3. hanóm R.

46, 1. þat *skrevet* þ́at *i* R.

47, 6. gamaꞃ R (a *og* ꞃ *sammenslyngede*).

48. 2. lífa R.

49, 2. gaf ec | ec velli at R. — 4. þat, *saa* R *og Udgg. Maa forklares collectivt „det Kram", hvis det ikke er Feil for* þeir. — 5. ríft R. — 6. *Efter* neyeqvidr *er i* R *først skrevet* ᛘ (*d. e.* maþr), *men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt.*

50, 1. 2. Hr. þꝍll sv | er st. þ. a *Rask.* — 3. hlyrat, *saa rettet med Udgg.;* hlyrar R. — 4. 5. sva er maþr sa | er m. a. *K. M.*

51, 3. fimm *skrevet* v *i* R.

slocnar,
stti kǫmr,
ar allr vinscapr.
Micit eitt
mne gefa,
ir ser i litlo lof;
om hleif
hallo keri
mer felaga.
Litilla sanda,
va
geð gvma;
· menn
inspakir,
ald hvar.
Meþalsnotr
nna hverr,
snotr se;
fyrða
t lifa,
nart vito.
Meðalsnotr
anna hverr,
snotr se;
otrs mannz hiarta
ialdan glatt,
r alsnotr, er á.
Meðalsnotr
anna hverr,
snotr se;

orlǫg sín viti
engi maþr fyrir,
þeim er sorgalǫsastr sęvi.
57. Brandr af brandi brenn,
vnnz brvnninn er,
fvni qveykiz af fvna;
maþr af manni
verþr at mali kvðr,
enn til dǫlscr af dvl.
58. Ar scal risa
sa er annars vill
fe eþa fior hafa;
sialdan liggiandi vlfr
lęr vm gętr,
ne sofandi maþr sigr.
59. Ár scal rísa
sa er á yrkendr fá
oc ganga sins verca a vit;
mart vm dvelr
þann er vm morgin sefr,
halfr er ǫðr vnd hvǫtom.
60. Þvrra sciða
oc þakinna nęfra
þess kann maþr miot,
þess viðar,
er vinnaz megi
mal oc missere.
61. Þveginn oc mettr
ríði maþr þingi at,
þot hann sęð vęddr til vel;

---

setti skrevet vi i R.
sęva Gen. pl. af sær.
. Meþalsnotr scyli | manna hverr
saa og i 55. 56. — 2. hverr
ver i R.
Skrevet s. m. h. i R. — 3. Denne
egler i R.
Skrevet s. m. h. i R. — 3. Denne
angler i R, hvor dog en Hage
at den skal tilføies i Lighed
3. — 5. Skriveren har i R
i fyrir lige indpaa den bagerste
ᛘ (d. e. maþr) og derved maaske
egne, at ᛘ skal udgaa. Kanske
burde man derfor læse orlǫg sin | viti
engi fyrir med Rask K.

57, 3. fvni R.

58, 1. 2. risa sa, saa rettet efter 59, 1. 2; ri|sa R.

59, 4. 5. mart vm dvelr þann | er vm m. s. Rask K. M.

60, 3. miot, saa skrevet med M. efter Jónsson; jvfr. Höfuðlausn V. 20: kann ek mála mjöt. miotvðe R; Prikken under v skal rimelig betegne, at ikke blot v, men ogsaa de to følgende Bogstaver ðe skal udgaa. mjötuðr Eg. Möb. — 6. misSere R.

61, 3. vęddr skrevet vędr i R. —

scva *oc* bróca
scam*m*iz *e*ngi *maþr*,
ne hestz in heldr,
þot h*ann* hafi*ð* góðan.
62. Snap*ir* oc gnap*ir*,
er til sęvar k*o*mr,
ǫrn a aldi*nn* mar;
sva er *maþr*,
er m*eþ* morgo*m* ko*m*r
oc a formęlendr fá.
63. Fregna *oc* segia
*sca*l froðra hv*err*,
sa er vi*l*l heiti*nn* horscr;
ei*nn* vita,
ne a*nnarr* *scal*,
þioþ veit, ef þriro.
64. Ríki sit
scyli radsnot*ra* hv*err*
i hófi hafa;
þa h*ann* *þat* fi*nn*r,
er m*eþ* frǫcno*m* kǫmr,
at e*n*gi er ei*nna* hvatastr.
65. . . . . . .
. . . . . .
. . . .;
orða þ*eirr*a,
er maþr ǫðro*m* seg*ir*,
opt h*ann* giold v*m* getr.
66. Micilsti sne*m*ma
ko*m* ec i marga staði,
e*nn til* sið i svma;
ǫl var drvccit,
sv*m*t v*ar* olagat,
sialdan hitt*ir* leiðr i lid.
67. Her *oc* hvar
m*vn*di m*er* hei*m* vf boðit,
ef þyrptac at malvngi mat,
eða tvá*r* lęr hengi
at ins try*gg*va vinar,
þars ec hafða eit etiþ.
68. Eldr *er* beztr
m*eþ* yta sono*m*
oc solar sýn,
heilyndi sit*t*
ef *maþr* hafa nair
án vid lǫst at lifa.
69. Erat *maþr* allz vesall,
þot*t* h*ann* se illa heill;

6. 7. *Rask og Pfeiffer skrive i én Linje:* nė hestz þótt hafit góþan. *Men neppe nødvendigt, jvfr. f. Eks. V. 131. 141. 146.* — 7. hafið góðan *skrevet* haf̄ góðaꝫ (a *og* ꝫ *sammenslyngede*) *i* R.

62. *Dette Vers er i* R *skrevet efter V. 63, og saaledes i alle Udgg.; men baade over* Snapir *og over* Fregna *er i* R *sat Mærket* /:, *som betegner, at de to Vers skulle bytte Plads.* — 3. ǫrn *med Accent over* ǫ *i* R. — 5. komr R, *d. e.* kǫmr, kemr.

63, 2. hverr *skrevet* hver *i* R. — 5. ne *tager jeg her som* nė = *got.* nih, *og ikke* = *got.* ni. — 6. þriro, *saa* R, *d. e.* þrír 'ro. *Jfr. Helg. Hund. I, 52:* þeiro *i* R, *d. e.* þeir 'ro, *og* hryevirr ó *og* þer ó *i cod. AM. 686 B hos Gísl. Um frump. ísl. t. S. 242.*

64, 1. 2. Ríki sit scyli | radsnotra hverr *K. M. Gísl.* — 2. hverr *skrevet* hver *i* R. — 4-6. *gjenfindes i Fáfn. 17, hvor* hann *mangler og hvor der staar* fleirom, *ikke* frǫcnom. — 6. hvatasstr R.

65. *Udgg. begynde Verset med følgende Linjer, som findes i nogle Papirafskrr.:*
gætinn ok geyminn
skyli gumna hverr
ok varr at vintrausti [vina trausti *Rask*].
Lacune er ikke betegnet i R, *der har* Orða *med stor* O *og derforan Punktum.* — 6. giolð R.

66, 1. Micilsti, *saa* R *og K. M.* Micils til *Rask og Pfeiffer, men jvfr.* helzti, hölzti *af* helzt til. — 5. olagat, *saa* R, *ikke* olaga. — 6. lid, *saa* R. *Ordet har rimelig lang Vokal, ligesom de tilsvarende Ord i andre germaniske Sprog, jvfr. f. Eks. got.* leiþus, *mht.* leit; *Fms. VI, 170 danner* líð *i lige Verslinje Stavrim med* smíða.

67, 1. 2. Her oc hvar mvndi | mer h. v. b. *K. M. Gísl.* — 1. hvár R. — 2. vf, *saa* R, *ikke* of. — 3. malvngi = málum-gi (*Gísl. Um frump. ísl. t., S. 239*). — 5. vinar R.

af sonom sęll,
frǫndom,
fe ǫrno,
vercom vel.
Betra er lifðom
olifðom,
qvicr kv;
›c vpbrenna
manne fyr,
var davþr fyr dvrom.
Haltr ridr hrossi,
›cr handarvanr,
gr oc dvgir;
›r betri,
›ndr se,
ıngi nass.
Sonr er betri,
siþ of alinn
›nginn gvma;
bavtarsteinar
bravto nęr,
eisi niþr at nið.
Tveir 'ro eins heriar,
›r havfuþs bani,

er mer i hedin hvern
handar vęni.
74. Nott verþr feginn
sa er nesti trvir;
scammar 'ro scips rár;
hverb er havstgrima;
fiolþ vm vidrir
a fimm davgom,
enn meira a manaði.
75. Veita hinn
er vętki veít:
margr verþr af avðrom api;
maþr er avðigr,
annarr oavðigr,
scylit þann vítca vár.
76. Deýr fe,
deyia frǫndr,
deyr sialfr it sama;
enn orztírr
deyr aldregi
hveim er ser goðan getr.
77. Deyr fę,
deyia frǫndr,
deyr sialfr it sama;

Over ǫ *i* ǫrno *staar Accent i* R.
enn sę olifðom, *saa ændret efter* ing *af Rask og Eg.; oc* sęl lif- ok sællifðum *M.*
handarvanr, *saa rettet med alle* ıvndar vanr R.
bavtar steinar, *saa* R. *Denne Form* ››r *ellers ikke og er derfor ikke* ›lm. bautasteinn, *Fagrsk. S. 19:* steinn. — 5. nęr, *saa* R*; først* ›t at, *men dette er af den gamle* ›elv *rettet.*
›tte *Vers er maaske mangelfuldt.* ›gnussen *mener, at dette og føl-* ›rs *ere indskudte paa et urigtigt* ›drevne *fra sin rette Sammen-* - 1. Tveix R. — 2. havfuþs *skre-* ›S *i* R. — 3. 4. *maaske med Die-* skrive *som én Linje.*
. nott R *med liden* n*; derforan* ›*;* R *begynder altsaa her ikke et* ›.

75, 2. *Over* ę *i* vętki *staar Accent i* R. — 3, af avðrom, *saa ændret med Udgg. for* aflavðrom R. „*Mangen gjøres til Nar af en anden Nar, mangen efteraber Andres Naragtighed*"; *F. Magnusen jvfr. de danske Ordsprog: En Abe kommer Andre til at glo og gabe; en Nar gjør flere. Ved denne Læsemaade og Forklaring er der ingen Tankesammenhæng mellem første og anden Vershalvdel; tiltalende er derfor Svend Grundtvigs Ændring:* af arrom, *jvfr. Sólarlj. V. 34:*

ljósir aurar
verða at löngum trega,
margan hefir auðr apat.

6. vítca, *saa* R, *ikke* vitca. — vár R, *hvilket jeg med Overs. i K. forstaar som Gen. af* vá; var *Eg.* = ver (*virum*).
77, 3. *Denne Linje ikke skrevet i* R, *men efter* f. (*d. e.* frǫndr) *staar der en Hage, som antyder, at den skal gjentages i Lighed med foregaaende Vers.*

ec veit ei*nn*
at aldri deyr:
do*m*r v*m* dav̈þan hv*er*n.
78. Fvllar grind*ir*
sa ec *fyr* Fitivngs sono*m*,
nv b*er*a *þeir* vanar vǫl;
sva e*r* av̈*þr*
sem av̈gabragð,
h*ann* er valtastr vina.
79. Osnotr *maþr*
ef eignaz getr
fe e*þa* flioðs mvnoð,
metnadr h*anom* *þroaz*,
en manvit aldregi,
fr*am* gengr h*ann* drivgt i dvl.
80. Þ*at* *er* þa reynt,
e*r* þv at rvno*m* sp*vrr*
eno*m* reginkv*nnom*,
þei*m* er gordo ginregin
oc fáði fimbvlþvlr,
þa hef*ir* h*ann* bazt, ef h*ann* þegir.
81. At q*v*eldi *scal* dag leyfa,
kono *er* brend *er*,
męki *er* reyndr *er*,
mey er gefi*n* er,
ís er yf*ir* kǫ*m*r,
av̈l *er* drvccit *er*.
82. I vindi *scal* við hav̈*ggva*,
vedri a sió róa,
myrk*ri* v*iþ* man spialla,
morg ero dags av̈go;
a scip *scal* scriðar orca,
en a sciold t*il* hlífar,
mǫki hav̈*ggs*,
en*n* mey t*il* kossa.
83. Við eld *scal* av̈l drecca,
e*n* a ísi scriða,
magran mar cáv̈pa,
e*n* meki sav̈rgan,
heima hest feita,
en hvnd a bv́i.
84. Meyiar orðo*m*
scyli ma*nn*gi trva,
ne þvi er qvedr kona;
þ*viat* a hv*er*fanda hveli
v*oro* þei*m* hiorto scav̈pvð,
brigð i br*iost* v*m* lagit.
85. Brestanda boga,
bre*nn*anda loga,
ginanda vlfi,

78, 1. 2. Fvllar grindir sa ec | fyr F. s. *Udgg.* — 2. sónom R. — 3. vanar *forstaar jeg med Rask K. M. Gisl. som* vánar; *Eg. forklarer* vanar *som „Mangel“, jvfr. Adj.* vanr. — 6. vina R.

79, 5. mánvit R.

80, 1-3. *Uregelmæssig have vi her tre sammenhørende Linjer, alle med samme Rimstav* r. *Lignende i getspeki Heiðreks* (*Fas. I, 465 ff.*):

Góð er gáta þín,
Gestr blindi!
getit er þeirrar.

Vi tør neppe ordne:

þat er þa reynt, er þv at rvnom
spvrr enom reginkvnnom.

2. spvrr *skrevet* spvrʀ *i* R *med et Forkortningstegn for* vr, *der dog ogsaa undertiden bruges for* yr. *Med samme Forkortningstegn er* spyrja *i Sig. I, 8 skrevet* sperria *i* R. *Med Vokalen* u *skrives Ordet oftere i gamle Hskrr., saaledes Præs. Indic.* spur, *Bisk. ss. I, 536. 537; Imperat.* spurðo *Ól. s. h. kyrra, Cap. 3, V. 5 i Heimskr.* (*Fms. VI, 448, Anm. 4*); *endnu siges paa Island i flere Bygder* spurja.

81, 5. ís, *saa rettet for* ıs R. — 6. ávl R.

82, 1. víndi R. — 5. *Med urette mener Lüning, at denne Linje er forvansket. Se Eg. lex. poët.* orka 4).

84. *Dette Vers vilde mer passende staa umiddelbart foran V. 90.*

84, 3. kóna R. — 4-6. *Disse tre Linjer anføres ogsaa i Fóstbrœðra saga* (*Gislasons Udg. S. 83 efter Hauksbók; Flateyjarbók II, S. 206*) *som en* „kviðlingr sá er kveðinn hafði verit um lausungarkonur“, *der mindes af en Mand paa Grønland omtr. Aar 1025.* — 4. þviat *med stor* þ *og derforan Punktum i* R; *mangler i Fóstbr. s.* — 5. voro RH; ero F. — 6. brigð RH; ok brigd F. — vm lagit R (*for* lagið); lagit H; um lagin F.

krako,
svíni,
n viði,
vági,
katli,
Flivganda fleíni,
báro,
ɔttom,
inglęgnom,
bedmalom,
tno sverþi,
leici,
ni konungs,
Sivcom kalfi,
þręli,
męli,
ldom.

88. Akri ársánom
trvi engi maþr,
ne til snemma syni;
veþr rǫdr akri,
enn vit syni,
hętt er þeirra hvart.
89. Broðvrbana sinom,
þott a bravto męti,
hvsi halfbrvnno,
hesti alsciotvm
— þa er iór onýtr,
ef einn fotr brotnar —,
verþit maþr sva tryggr,
at þesso trvi allo.
90. Sva er friþr qvenna
þeirra er flát hyggia,
sem aki io obryddom

órmi R. — hring lęgnom R,
glegnum (*af* liggja). — 8. eða,
t for eð *i* R.
Herefter indskyder det stock-
apirhaandskrift fra 1684, hvis
Hávamál aabenbart grunder
, og med det Rask og Munch
Linjer, der mangle i R, *uden*
sat Mærke til, at her skulde
acome:
m himni,
(*skrevet* hlæandi) herra,
elti (*Hskr.* gelti)
i skœkju (*skrevet* skiækiu),
er det nævnte Papirhskr. endnu
e rimløse Linjer:
óðmála manni,
dýri í svelti.
ste af disse Linjer:
eiðríkum himni,
læjanda herra,
s i Resens Udg. Kbh. 1665.
er Dietrich (Haupt zeitschr. f.
lt. III, 417) og Pfeiffer med
t for gelti *efter det tydske*
hund hincken, weiber weynen,
weren, sol sich kein weiser an-
Sebast. Frank). Jfr. det isl.
hunda helti ok kaupmanna
jafnan stað (*Guðmundr Jóns-*
af isl. orðskv.) og det danske:
Disse skal man ei agte eller tro: Hunde-hinken, Horevinken, Kvinders Græden, o. s. v. (hos P. Syv). De nævnte, af Rask og M. optagne, 4 Linjer maa være tilføiede her i senere Tid paa Island efter der gjængse Ordsprog, som kunne være ældgamle paa norrønt Maal, men i en anden Form, ti herra, *hvorfor Pfeiffer indsætter* harra, *er et senere Ord. Dietrich (anf. St.) har paavist de to første Ordsprog som tydske fra 12te Aarh.: ridenti domino diffide pologve sereno (altdeutsche blätter I, 11) og fra 16de: klarem himmel und lachenden herren sol niemand trauen (Sebastian Frank, sprichwörter). Jfr. hos P. Syv: Tro ei leende Herrer og grædende Kvinder.*

88. *Dette Vers maa urigtig være stillet her, hvorpaa ogsaa Dietrich (Haupt zeitschr. f. d. alt. III, 416) gjør opmærksom; ti et Vers, der er forfattet i Starkaðarlag, kan dog ikke staa i syntactisk Forbindelse med et Vers, der er forfattet i ljóðaháttr. Alle de i 85. 86. 87 forekommende Dativer maa være styrede af* verþit maþr sva tryggr, at þesso trvi allo *i 89. Jeg skulde snarest tro, at 88 burde sættes umiddelbart efter 89; maaske kunde da 87 og 89 forbindes til ét Vers.* — 1. akri *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* R.

89, 4. alsciotvm, *saa synes* R *at have;*

a isi hálo*m*,
teito*m* tvevetro*m*,
oc se tamr il*l*a,
eþ*a* i byr óþo*m*
beiti stiornlavso,
eþ*a* scyli hal*l*tr henda
hreín i þáfial*l*i.
91. Bert ec nv mǫ́li,
þ*v*iat ec bęði veit,
b*r*igðr er karla hvgr kono*m*;
þa v*er* fegrst melo*m*,
er v*er* flast hy*gg*io*m*,
þ*at* tęlir horsca hvgi.
92. Fagrt *scal* mǫ́la
oc fę bióþa
sa er vill fliods ast fá,
liki leyfa
ens liosa mans;
sa fǫr er friár.
93. Astar firna
scyli engi *maþr*
a*nn*an aldregi;
opt fá á horscan,
er a hei*m*scan ne fá,
lostfagrir lit*ir*.
94. Eyuitar firna
er *maþr* a*nn*an *scal*
þ*ess* er vm margan gengr gv*ma*;
hei*m*sca ór horscom
gor*ir* hǫlþa sono
sa i*nn* matki mvnr.
95. Hvgr ei*nn* þ*at* veit
er býr hiarta nęr,
ei*nn* er h*ann* s*er* vm seva;
ǫng er sot ve*rr*i
hveim snot*r*om m*anne*
e*nn* s*er* ǫngo at vna.
96. Þat ec þa reynda,
e*r* ec i reyri sat
oc vęttac mins mvnar;
hold *oc* hiarta
v*ar* me*r* en horsca mǫ́r,
þeygi ec h*an*a at heldr hefic.
97. Billings mey
ec fa*nn* beðio*m* á
solhvita sofa;
iarls ynþi
þótti me*r* ecci v*er*a,
ne*ma* viþ þ*at* líc at lifa.
98. „Avc nęr apni
*sc*altv, Oþi*nn*! co*m*a,
ef þv vilt þ*er* mę̈la man;
alt ero oscǫp,
ne*ma* einir viti
slican lav*s*t saman.“
99. Aptr ec hvarf,

dog er Endelsen vm ikke sikker. — 7. I verþit *er* it *tilskrevet over Linjen i* R, *og Hage er sat nede i Linjen, hvor det skal indføies.*

92, 6. R *synes at have* friár, *og ikke* fríar. *Udtalen* frjá *er hjemlet ved følgende ogsaa af Eg. anførte Verslinjer i et mansöngskvæði i cod. reg. 2367, 4to:*

annars barn er sem úlf at frjá,
óðfúss mundi blindr at sjá

(*saa Hskr., ikke:* mun í brjóst at sjá).

94, 1. Eyuitar *i ét Ord* R. *Ordet forekommer ogsaa i Kongespeilet* (*Chria Udg. S. 40*). — 2. er, *saa* R *og K.; udelades af Rask og M. Men jvfr. Vafþr. 49 efter* A; *Grímn. 50; Hárb. 25; Alvíssm. 7; Helg. Hjörv. 16. 22; Fjölsv. 50; Sólarl. 49. 50; Fas. III, 9.* — 4. horscom, *saa ændret for* horscaꝛ R, *med* a *og* ꝛ *sammenslyngede.*

95, 4. sot, *saa maa læses i* R, *skjønt de to sidste Bogstaver ikke ere ganske tydelige.* — 6. v́na R.

96, 3. mv́nar R. — 5. mǫr, *saa ændret for* mǫʀ *i* R.

97, 6. lífa R.

98, 1. Av́c, *saa* R, *som det synes; dog er den sidste Bogstav ikke ganske tydelig.* — 3. man R; *først var skrevet* mey, *men Bogstaverne* ey *ere underprikkede som urigtige og derefter skrevet* an. — 4. oscǫ́p R.

a þottomz,
rilia fra;
hvgða,
afa mynda
mar alt oc gaman.
Sva com ec nęst,
yta var
ꝍll vm vakin;
ennandom liosom
om viþi,
mer vilstigr of vitaþr.
Oc nęr morni,
ar enn vm kominn,
saldrot vm sofin;
; ec þa fann
;óðo kono
beðiom a.
Mꝍrg er góð męr,
ı kannar,
d viþ hali;
at reynda,
ıdspaca
ec a flędir flióð;
ır hverrar
ner it horsca man
ı ec þess vętki vífs.
Heima glaþr gvmi
gesti reifr,

sviþr scal vm sic vera,
minnigr oc málvgr,
ef hann vill margfrodr vera,
opt scal goðs geta;
fimbvlfambi heitir
sa er fátt kann segia,
þat er osnotrs aþal.
104. Enn aldna iotvn ec sotta,
nv em ec aptr vm kominn,
fát gat ec þegiandi þar;
mꝍrgom orþom
męlta ec i mínn frama
i Svttvngs sǫlom.
105. Gvnnlꝍd mer vm gaf
gvllnom stóli á
drycc ins dyra miaþar;
ill iþgiold
let ec hana eptir hafa
sins ins heila hvgar,
sins ins svara sęva.
106. Rata mvnn
letomc rýms vm fá
oc vm griot gnaga;
yfir oc vndir
stoðomc iotna vegir,
sva hętta ec hꝍfði til.
107. Vel keyptz litar
hefi ec vel notiþ,

---

vna R; *maaske bør ændres* vna
:. — 6. gamaɴ R, *med* a *og* ɴ
yngede.

. vilstigr R, *d. e.* vílstigr, *via*
jvfr. margan vílstig varð hann
Fms. VIII, 48 (Eg.).

komı R. — 5. kóno R.

háli R. — 9. vętki, *saa æn-*
Bask og K.; vętkis R *og M.*

Fimbvl fambi R *med stor* F
en Punctum, og i Overensstem-
med begynde alle Udgg. her et

betegner ikke, at et nyt Afsnit
med dette Vers. — 1. ec *i* R
Margen ligeforan sotta *af den*
iver selv.

105, 3. míaþar R, — 4. 5. ill iþgiold let ec | hana e. h. *K. M.*

106, 1. 2. Rata mvnn letomc | rýms vm fá *Udgg.* — 1. *Ogsaa i SnE. I, 220 kaldes Naveren* Rati *i* r W; Roði U *urigtig. Af* rata, *vandre om, eller jvfr. lat.* rodere, *skr.* rad, *fodere, findere?*

107, 1. litar, *saa* R *og Udgg. Alle Forklaringer af det almindelige Ord* litr *synes tvungne. Eg. forstaar* litar *som Sideform til* lutar, hlutar; *dette er uantageligt, men maaske tør vi ændre* lutar; *jvfr.* köllum vér þat skaldfífla lut *SnE. I, 222* W (r *urigtig* lit). *Petersen og Lüning ville ændre* liðar, *af* liðr, *Drik; men Ordet er vistnok neutr. gen., ligesom de tilsvarende Ord i Oldsaks. Oht., da det i Nomin. heder* lið (*SnE. I, 252. 546*).

fáss er froþom vant;
þviat Ódrerir
er nv vpp kominn
á alda vés iarþar.

108. Ifi er mer á,
at ec vęra en kominn
iotna gorðom or,
ef ec Gvnnladar ne nytac,
ennar goðo kono,
þeirrar er lǫgdomc arm yfir.

109. Ens hindra dags
gengo hrimþvrsar
Hava ráþs at fregna
Hava hǫllo í;
at Bǫlverci þeir spvrðo,
ef hann vęri meþ bǫndom cominn
eþa hefdi hanom Svttvngr of sóit.

110. Bágeiþ Oðinn
hygg ec at vnnit hafi;
hvat scal hans trygðom trva?
Svttvng svikinn
hann let svmbli fra
oc grǫtta Gvnnlǫðo.

---

111. Mál er at þylia
þvlar stóli a
Vrþar brvnni at;
sa ec oc þagþac,
sa ec oc hvgðac,
hlydda ec a manna mál;
of rvnar heyrda ec dǫma,
ne vm rádom þǫgðo
Hava hǫllo at,
Háva hollo i,
heyrda ec segia sva:

107, 4. Ódrerir R; *ogsaa i V. 140 skriver* R Oðreri. *I Codd. af SnE. skrives Navnet* Óðrerir *eller* Óðrærir, *én Gang i* r Óðreyrir (*I, 216*). *Jfr.* þióðreyrir *Háv. 160 og maaske Mandsnavnet* Rerir (*Fas. I, 116 ff.*). *Stammeordet kan neppe være* hrœra. — 5. komī R. — 6. iarþar R *og Udgg.* alda vés iarþar *forklares i K. „populorum habitationis terrae* ɔ: *mortalibus habitabiles“, af Eg. „terrae numinis hominum“. Jeg formoder* iaþar; alda vés jaðarr = Miðgarðr.

108, 2. komī R. — 4. nýtac R. — 5. kóno R.

109, 6. comī R. — 7. sóit, *saa ændret med Udgg.; i* R *er først skrevet* sótt, *men derpaa over den dobbelte* t *sat en* i, *altsaa* soitt.

110. *Er dette Vers, ligesom de foregaaende, lagt i Odins Mund? Jvfr. i 105:* ill iþgiold let ec hana eptir hafa. *Finn Magnusen og Dietrich mene, at Verset er lagt i Jotnernes Mund. Simrock formoder, at dette Vers, ligesom ogsaa de to foregaaende, er et senere Tillæg fra kristen Tid.*

111. M *i* Mál *er i* R *lidt, dog ikke meget, større end de almindelige store Bogstaver ved Begyndelsen af et Vers; den er skreven med sort Blæk, som de andre Bogstaver. De Papirhskrr., som Rask følger, give det her begyndende*
Afsnit: V. 111—137 incl. Navnet L
fáfnismál. *Dette Afsnit maa tillige*
V. 138—164 oprindelig have danne
eget Digt: V. 1—110 incl. ere l
umiddelbart i Odins Mund; i det
gende have vi derimod en egen
klædning: Loddfáfnir, *som er den Til*
i V. 111, meddeler ved Urdsbrønde
Ord, som ere udtalte til ham af Od
Valhall. V. 111 danner Indlednii
ikke blot til V. 112—137, men ogsaa t
138—164; disse sidste Vers udtales lige
til Loddfáfnir af Odin i Valhall, h
de sidste Linjer af V. 162 og V.
vise. Herpaa tyde ogsaa Ordene:
rvnar heyrda ec dǫma, ne vm r
þǫgðo *i V.* 111. — 2. stóli a; *saal*
og ikke stóli at, *som Udgg. have,*
der, saavidt jeg kan sé, været skre
R; *men den oprindelige Skrift er*
bleven utydelig, og over Linjen er
nyere Haand skrevet at. — 3. Vrþar
har været skrevet i R; *men dett*
blevet noget utydeligt og i Marge
derfor skrevet Vrðar. — 7. of *med*
o *og derforan Punctum i* R. *Udgg*
gynde her et nyt Vers. — 7. M
denne og flgd. Linje indskyder M.
Papirafskrr. ok regindóma, | né um r
þögðu; *K. kun den sidste af disse to L*

112. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
nótt þv́ risat,
nema á niósn ser
eþa þv leitir þer innan vt staðar.

113. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
fiolkvnnigri kono
scalatv i faðmi sofa,
sva at hon lyki þic lidom.

114. Hon sva gorir,
at þu gáir eigi
þings ne þioðans máls;
mat þv villat
ne mannzkiss gaman,
ferr þv sorgafvllr at sofa.

115. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
niota mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
annars kono
teygðo þer aldregi
eyrarvno at.

116. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
niota mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þu getr:
a fialli eþa firði
ef þic fara tídir,
fastv at virði vel.

117. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
illan mann
lattv aldregi
ohappp at þer vita;
þviat af illom manne
fǫr þv aldregi
giold ens góða hvgar.

118. Ofarla bíta
ec sa einom hal
orð illrar kono;
flaraþ tvnga
varþ hanom at fiorlagi
oc þeygi vm sanna savc.

112, 1. Loddfafnir R. *Navnet* Fáfnir *har lang* á, *hvilket maa sluttes af den nyere isl. Udtale og Skrivemaade* Fofnir; *jvfr. Acc.* Faabni *i en Afskr. fra Midten af 17de Aarh. efter en Membran* (*Didr. s. S. 181*). — 2. en, *saa ændret med Rask efter V. 116;* at R *og K. M. Jfr. Fáfn. 20:* Rǫþ ec þer nv, Sigvrþr! | enn þv raþ nemir. — 2. némir R. — 4. *Denne Linje udelades af Rask og M.* — 5. þv́ risat R; *først er der skrevet* þvn sat, *men derpaa er af den gamle Skriver selv* n *underprikket og over Linjen skrevet* ri. — 7. vt staðar, *saa* R *og Rask M.;* vtstaðar *K. Eg. Lün. Jfr.* leita sér staðar *Yngl. s. Cap. 14; Ól. s. helga Cap. 145* (*i Heimskr. Kbh. Udg. II, S. 228*).

113, 1-4. *Skrevne i* R: Radomc þer l. a. þ. r. n. n. *og derefter en Hage, som betegner, at der skal fortsættes i Lighed med 112.* — 6. scalatv, *saa* R; *først var skrevet* scaltv, *men* a *er af den gamle Skriver siden skreven til over Linjen og Hage sat nede i Linjen, hvor den skal indføies.* — *Efter dette Ord er først skrevet* fiʀa þic, *men dette er af den gamle Skriver underprikket som urigtigt.*

114, 1. hon *med liden* h *og derforan Punctum i* R.

115, 1-4. Raðomc þ. l. R. — 5. kóno R.

116, 1-4. Radomc þer. l. f. ē. R.

117, 1-4. Rað. þ. R; *disse Linjer udelades her af M.* — 5. illaɴ R, *med* a *og* ɴ *sammenslyngede.* — 7. *Rimord* ohappp *og* at, *eller* ohappp *og* vita, *saa at* v *udtales som Vokal?*

118, 1. 2. Ofarla bita ec sa | einom hal *Rask.* — 2. *Efter* sa *er i* R *først skrevet* bita, *men siden er dette af den gamle Skriver selv underprikket.* — 3. kóno R. — 5. fiórlagi R. — 6. sávc R.

119. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
ueitztv ef þv vin át
þannz þv vel trúir,
farþv at finna opt;
þviat hrísi vegs
oc hávo grasi
vegr er vętki treyþr.

120. Raðomc þer, Loddfafnir,
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
goðan mann teygðo þer
at gamanrvnom
oc nem licnargaldr, meþan þv lifir.

121. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
vin þinom
ver þv aldregi
fyrri at flavmslitom;
sorg etr hiarta,
ef þv segia ne náir
einhveriom allan hvg.

122. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
orþom scipta
þv scalt aldregi
viþ osvinna apa;

123. Þviat af illom manne
mvndo aldregi
goþs laun vm geta;
enn goðr maþr
mvn þic gorva mega
licnfastan at lofi.

124. Sifiom er þa blandat,
hverr er segia ręþr
einom allan hvg;
alt er betra
en se brigðom at vera,
era sa uinr aðrom er vilt eit segir.

125. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
þrimr orðom senna
scalatv þer viþ verra mann;
opt inn betri bilar
þa er inn verri vegr.

126. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
scósmiþr þv verir
ne sceptismiþr,

119, 1-4. Raðomc þer. R. *Saaledes betegnes disse Linjer i* R *ogsaa i V. 120. 128. 131. 132. 135;* Radomc þer. *i V. 121. 122. 125. 126. 127. 129. 130;* Rað. þer. *i V. 134;* Raþomc þer. *i V. 137. Disse Linjer udelades i V. 119 af M.* — 5-7. *Variant til V. 44.* — 8. vegs R, *d. e.* vex. — 10. treyþr R, *d. e.* trøþr (*Gísl. Um frump. 130*), treðr; ey *er her Betegnelse for* i-*Omlyd af* o.

120, 5. 6. *Maaske at dele:* goðan mann | teygðo þer at g. *K. M. dele:* goðan mann teygðo | þer at g.

121, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 7. flaumslitom *skrevet som ét Ord med M.;* fláv̄ slitō R. *Af* flaumr *i Bet. Overilelse; jvfr.* flaums fellidómr, *Magn. s. g. Cap. 19, V. 9 i Heimskr. Efter Pfeiffer af* flaumr, *Glæde.* fláum slitum *Rask K., af Adj.* flár.

123, 1. þviat *med liden* þ *og derforan Punctum i* R.

124, 2. hverr *skrevet* hver *i* R. — 6. *Maaske med K. at skrive som to Linjer. Rask udelader* aðrom.

125, 5. 6. *Rimordene ere vel* þrimr *og* þer. *Man skulde vente:* viþ þer verra mann. — 6. scal[a]tv R.

126, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 5. verir R; *Rask ændrer unødvendig* verir-a.

n*em*a þv sialf*om* þ*er* s*er*;
scór er scapa*þr* illa
e*þa* scapt se rangt,
þ*a* e*r* þer bo͛ls beðit.
127. Rad*om*c þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
hvars þv bo͛l kant,
q*ve*þþv þ*er* bo͛lvi at
oc gefat þin*om* fiand*om* friþ.
128. Rað*om*c þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
il*l*o fegi*nn*
v*er*þv aldregi,
e*n* lát þ*er* at goðo getið.
129. Rad*om*c þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
up*p* líta
sc*a*lattv i o*rr*osto
- gialti glikir
v*er*þa gvmna syn*ir* -,
si*þr* þit*t* v*m* heilli halir.
130. Rad*om*c þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
ef þv vilt þ*er* goda kono
q*ve*þia at gamanrv́n*om*
oc fa fo͛gnvð af,
fo͛gro scaldv heita
oc lata fast v*er*a;
leiþiz mange gott ef getr.
131. Rað*om*c þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
varan bid ec þic v*era*
oc ei*gi* ofvaran,
v*er* þv viþ o͛l varastr
oc vi*þ* a*nn*ars kono
oc vi*þ* þ*at* iþ þriðia,
at þiofar ne leiki.
132. Rað*om*c þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
at háði ne hlátre
hafðv aldregi
gest ne ganganda.
133. Opt vito ogǫ́rla
þ*ei*r er sitia i*nn*i f*yr*,

126, 8. *Bør et* er *tilføies foran* scór?

127, 6. qveþþv *i* R *skrevet* q̄þv, *d. e.* qveþv. — þ*er K. M. Læsemaaden er noget usikker i* R, *der har* þ *med et Forkortningstegn efter, dog snarere* þer *end* þat.

129, 5. 6. upp líta scalattv | i o. *Rask K.; M. skriver disse Ord som én Linje.* — 6. i *tilskrevet over Linjen og Hage sat nede i Linjen, hvor det skal indføies, i* R. — 9. síþr *skrevet i* R síþ̕, *der også kan opløses* síþan. — 9. þit*t*, *saa* R *og Udgg.; Finn Magnusen formoder* þic, *hvilket vilde være simplere.*

130, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 5. Ef *med stor* E *i* R. — kóno R. — 10. mange, *saa* R. *Skriveren har først skrevet* margr, *men har derpaa selv underprikket den første* r *og skrevet* n *over, samt rettet den anden* r *til* e. *Her, som ellers, af* maðr, *neppe af* man.

131, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 6. of váran R. — 10. at þiofar R *og K. M.;* at þic þiófar *Rask. Dette er maaske det rette;* þic *kunde let bortfalde foran* þiofar.

132, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.*

133, 1. Opt *med stor* O *og derforan Punktum i* R. *Rask gjør hele dette Vers til ét med det frgd. K. M. henföre L. 1. 2. 3 til frgd. Vers og begynde derpaa et nyt Vers med flgd. Linjer, som de indskyde efter enkelte Papirafskrr.:*

Löstu [*Afskrr. og K.* Lesti] ok kosti
bera ljóða synir
blandna brjóstum í;

derpaa lade de fölge L. 4—6 (erat — duge).

hvers þeir 'ro kyns er koma;
erat maþr sva goþr,
at galli ne fylgi,
ne sva illr, at einvge dvge.

134. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
at három þvl
hlęþv aldregi,
opt er gott þat er gamlir qveþa;
opt or scørpom belg
scilin orð coma,
þeim er hangir meþ hám
oc skollir meþ scrám
oc váfir meþ vilmogom.

135. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
gest þv ne geyia
ne a grind hrǫkir,
get þv váloþom vel.

136. Ramt er þat tre
er riþa scal
øllom at vpploki;
bávg þv gef,
eþa þat biðia mvn þer
lęs hvers a liðo.

137. Raþomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
hvars þv øl dreckir,
kios þv þer iarðar megin,
þviat iorð tecr við ølþri,
enn eldr vid sóttom,
eik viþ abbindi,
ax við fiolkyngi,
høll viþ hýrogi,
heiptom scal mána qveþia,
beiti viþ bitsóttom
enn viþ bølvi rvnar,
fold scal viþ floði taca.

---

138. Vęit ec at ec hecc
vindga meiði a'
nętr allar nío,
geiri vndaþr
oc gefinn Oðni,

134, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 10. hám, *saa* R *og Rask; efter Eg. af* há, *Skind.* ham *K. M.* — 12. vilmógom R.

135, 6. hrǫkir R *d. e.* hrekir. — 7. válóþom R. — 7. *Efter denne Linje optager K. af Papirafskrr.:* þeir munu líkn þér lesa.

136, 5. mvn R. — 6. hverg R.

137, 4. *Istedenfor denne Linje har K. efter Papirafskrr. følgende Linjer:* þér skulu nýt ef nemr, | góð ef þú getr, | þörf, sem þú þiggr, | holl ef þú hefir vel, *og begynder et nyt Vers med* Hvars. — 5. ǿl R. — 5. dreckir, *saa* R, *ikke* dreckr, *som Udgg. have;* ir *er her, som almindelig, betegnet ved en Krølle, der efter Konsonanten* k *ikke i dette Haandskrift kan betegne blot* r. *Jeg har ikke vovet at ændre denne Form, ti Konjunctiv i en Sætning, der begynder med et ubestemt Relativ, findes ogsaa i Sigrdr. V. 35:*

þat ræð ek þér it tíunda,
at þú trúir aldregi
várum vargdropa,
hvers þú ert bróður bani
eða hafir þú feldan föður;

hvilket Sted rigtignok kun er bevaret i senere Papirafskrifter. Jfr. ogsaa Háv. 126, 8. 9; *Háv.* 163, 8. 9; ef *med Konj. og Ind.*

138, 1. Vęit *er i* R *skrevet med meget større Begyndelsesbogstav end almindelig, dog med sort Blæk, og begynder en ny Linje, uagtet den frgd. ikke er beskreven fuldt ud. Skriveren af* R *har altsaa villet betegne at her et nyt Afsnit begynder. Papirafskrr. give dette Afsnit Overskriften* Rúnatalsþáttr Óðins *saa og Rask K., eller* Rúnaþáttr Óðins *eller* Rúnacapitule. — 2. *Munch (Det norske Folks Historie I, 211 og Nordmændenes ældste Gude-*

sialfr sialfom mer,
a þeim meiþi,
er mangi veit,
hvers hann af rótom renn.
139. Við hleifi mic seldo
ne viþ hornigi,
nysta ec niþr,
nam ec vp rúnar,
ǫpandi nam,
fęll ec aptr þaðan.
140. Fimbvllióð nío
nam ec af enom fregia syni
Bǫlþorns Bestlo fǫdvr;
oc ec dryc of gat
ens dyra miaðar
ausinn Oðreri.
141. Þa nam ec frǫvaz
oc froþr vera
oc vaxa oc vel hafaz;
orð mer af orði
orz leitaði,
verc mer af verki
vercs leitaþi.
142. Rvnar mvnt þv finna
oc raðna stafi,
mioc stóra stafi,
mioc stinna stafi,
er fáþi fimbvlþvlr
oc gorðo ginnregin
oc reist hroptr rǫgna.
143. Oþinn meþ asom,
enn fyr alfom Dainn,
Dvalinn oc dvergom fyr,
Asvidr
iotnom fyr,
ec reist sialfr svmar.
144. Veiztv hve rista scal?
veiztv hve raþa scal?
veiztv hve fá scal?
veiztv hve freista scal?
veiztv hve bidia scal?
veiztv hve blóta scal?
veiztv hve senda scal?
veiztv hve soa scal?
145. Betra er obeþit
enn se ofblotiþ,

---

og Helte-Sagn, S. 10) vil heller læse Vindga meiði (= Vinga meiði). *Men sammenlign* vindga meiþi, *det vindige Træ, med Hamð. 17:* vargtre vindcaldd, *de vildkolde Galger (= oldsaks.* waragtreo). — 6. sialfr *er skrevet til over Linjen i* R *og Hage sat mellem* Oðni *og* sialfom, *hvor det skal indføies.*

139, 2. hórni | gi R. — 6. fęll, *saa* R, *ikke* fǫll. — 6. þaðan, *saa ændret;* þatan R. *Saaledes skrives Ordet ogsaa f. Eks. en Gang i cod. A. M. 623 (Gisl. Um frump. isl. t., S. 92); i cod. A. M. 655 en Gang* þatþan *(Gisl. S. 93).*

140, 3. Bǫlþorns, *saa ændret med K. og Pfeiffer efter Codd. af SnE. (I, 46);* Bǫlþórs R *og M.* — 3. Bestlo R. *I SnE. I, 46 skrives Navnet* Bestla *i* W, Besla *i* r, Beyzla *i* U; *i SnE. I, 244* Bestla *i* rW, Besla *i* 757, Bezla *i* U. *Efter dette Ord er i* R *først skrevet* syn, *men dette er udraderet som urigtigt.*

141, 4. 5. *Thaasen (Nord. Univ. Tskr. II, 4, S. 113) mener, at Bogstavrimet viser, at disse Linjer tilhøre en Tid, da man endu sagde* vorð. *Men dette er ikke nødvendigt; den samme Vokal kan være Rimstav i begge Linjer. Jvfr. f. Eks. Helg. Hjörv. V. 15:*

Atli ec heiti;
atall scal ec þer vera.

142, 2. raðna, *saa* R *og Udgg.*; *vel ikke* roðna? *jvfr. Guðr. II, 22.*

143, 2. 3. alfõ dvaliͫ daiͫ, *oc* dvergõ fyr R; *ved Tegnene over Linjen betegnes, at* daiͫ *skal sættes foran* dvaliͫ. *Rask udelader* oc. — 4. 5. Asvidr | iotnom fyr *ordnet som to Linjer efter Dietrich (Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. III, 111); Udgg. skrive disse Ord som én Linje.* — 4. asvidr R; *Rask ændrer med Papirafskrr.* Alsviðr, *hvilket synes at være et mer betegnende Navn; jvfr.* inn alsvinna iotvn, *Vafþr. 1 o. fl. St., og Jotunnavnet* Fjölsviðr *i Fjölsvinnsmál.* — 5. iotnom *skrevet* iotṇõ *i* R.

ęy ser *til* gildis giof;
bet*ra* er osen*nt*
e*nn* se ofsóit.
S*va* Þvndr v*m* reist
fyr þioþa rꜹc,
þar h*ann* vp v*m* reis
e*r* h*ann* aptr of kom.
146. Lioþ ec þꜹ kan*n*,
er ka*nn*at þioðans kona
oc ma*nn*zcis mꜹgr;
hialp heit*ir* eit*t*,
e*nn* þ*at* þ*er* hialpa mv*n*
vi*þ* sꜹcom *oc* sorgo*m*
oc svto*m* gorvollo*m*.
147. Þ*at* kan*n* ec *annat*,
er þvrfo yta syn*ir*
þ*eir* e*r* vilia lęcn*ar* liva:
. . . . .
. . . . . .
. . . .
148. Þ*at* kan*n* ec *þriþia*,
ef m*er* v*er*þr þꜹrf micil
haptz vi*þ* mina heiptmꜹgo:
e*gg*iar ec deyfi
mi*nn*a andscota,
bitaþ þei*m* vapn ne veler.
149. Þ*at* kan*n* ec et *fiorþa*,
ef m*er* fyrðar b*er*a
bꜹnd at boglimo*m*:
sva ec gel,
at ec ganga ma,
spret*tr* m*er* af fóto*m* fiotv*rr*,
e*n* af hꜹndo*m* hapt.
150. Þ*at* kan*n* ec it *fimta*,
ef ec se, af fári scoti*nn*
flein i folci vaða:
flyg*ra* h*ann* *sva* stint,
at ec stꜹdvigac,
ef ec h*ann* siónom of sec.
151. Þ*at* kan*n* ec et *setta*,
ef mic sęrir þegn
a róto*m* rás viðar,
oc þa*nn* hal
e*r* mic heipta q*ve*þr,
þa*nn* eta mein heldr e*nn* mic.
152. Þ*at* kan*n* ec it *siaunda*,
ef ec se † havan loga
sal v*m* se*ss*mꜹgo*m*:
bre*nn*rat sva breit,
at ec h*anom* biargigac,
þa*nn* kan*n* ec galdr at gala.
153. Þ*at* kan*n* ec ið *átta*,
e*r* ꜹllo*m* er
nytsamlict at ne*ma*:
hvars hatr vex
me*þ* hildings sono*m*,
þ*at* ma ec bǫta br*át*.
154. Þ*at* kan*n* ec ið *níunda*,

145, 6. reist, *saa* **R** *og Udgg.; Petersen* (*Nord. Myth. S. 214*) *foreslaar* reis, *men neppe med Grund.*

146, 2. kóna **R**. — 3. maɴz,is **R**.

147, 1. annat *skrevet* II. *i* **R**. — *Ligesaa er i alle de følgende Vers* (*148-163*) *Ordenstallet i* **R** *betegnet ved det latinske Taltegn.* — 3. *Herefter antyder* **R** *ingen Lacune.*

148, 1. III. **R**; þriþia *K. M.*; it þriþia *Rask Pfeiffer.* — 5. aɴdscóta **R**. — 6. veler *er Flertal af* vél, *ikke af* völr. *Jfr.* beita e-n vélum. *Flertalsformen* vélir *forekommer ogsaa ellers, f. Eks. Barl. S. 137.*

149. *Jfr. Gróg. V. 10.* — 3. boglimom, *saa Eg., af* bogi; bóg limom **R**; bóglimom *Udgg., af* bógr.

151, 3. rás **R**, *en ved Stavrimet sikret Form for* hrás. *Jfr. Skírn. V. 32.*

152, 2. *Det synes underligt, at Rimvægten her hviler paa* se, *hvorved man bliver nødt til at udtale* sé havan loga, *saa at* havan *bliver tonløst; man skulde tro, at* se *maatte være tonløst og høre til Maalfyllingen her, som i* 150, 2. 155, 2. 157, 2. *Jeg formoder derfor, at der her stikker en Feil. Er* havan *en Forvanskning af* sofandom? — 3. seS mꜹgom **R** *i to Ord.*

153, 5. sónom **R**.

ef mic nǫþr vm stendr
at biarga fari míno a floti:
vind ec kyrri
vagi á
oc svefic allan sę.

155. Þ*at* k*ann* ec iþ *tíunda*,
ef ec se tvnriþor
leica lopti a:
ec sva vinc,
at þęr villar fara
sin*na* heim hama,
sin*na* heim hvga.

156. Þ*at* k*ann* ec iþ *ellipta*,
ef ec sc*al* t*il* or*r*osto
leiþa langvini:
vnd*ir* randir ec gel,
en*n* þ*eir* m*eþ* ríki fara
heilir hildar t*il*,
heilir hildi f*ra*,
coma þ*eir* heilir hvaþan.

157. Þ*at* k*ann* ec iþ *tolpta*,
ef ec se a tre vp*p*i
vafa virgilná:
sva ec rist
oc i rv́no*m* fác,
at sa gengr gvmi
oc męlir v*iþ* mic.

158. Þ*at* k*ann* ec iþ *þrettánda*,
ef ec sc*al* þegn vngan
verpa vatni á:
mvnaþ h*ann* fa*l*la,
þót*t* h*ann* i folc komi,
hnígr*a* sa halr f*yr* hioro*m*.

159. Þ*at* k*ann* ec iþ *fiugrtánda*,
ef ec sc*al* fyrða liþi
telia tiva f*yr*:
asa *oc* alfa
ec k*ann* allra skil,
fár k*ann* osnotr sva.

160. Þ*at* k*ann* ec iþ *fimtánda*,
er gól þioðreyr*ir*
dv*er*gr f*yr* Dellings dvro*m*;
afl gol h*ann* asom,
e*nn* alfom frama,
hy*gg*io Hroptaty.

161. Þ*at* k*ann* ec iþ *sextánda*,
ef ec vil ins svi*nn*a mans
hafa ged alt oc gaman:
hvgi ec hv*er*fi
huítarmri kono
oc sny ec h*enn*ar ǫllo*m* sèfa.

162. Þ*at* k*ann* ec iþ *siautiánda*,
at mic mv*n* seint fi*r*raz
eþ manvnga man.
Lioþa þ*ess*a
mvn þv Loddfafn*ir*!
lengi vanr v*era*,
þo se þ*er* goð ef þv getr,
nyt ef þv nemr,
þǫrf ef þv þi*gg*r.

154, 3. fári R. — 6. svefic R, *d. e.* svæfic *af* svæfa; *ikke af* svefja.

155, 5. þęr villar, *saa ændret med Pfeiffer;* þeir villir R *og Rask K. M. Haandskriftets Læsemaade forsvarer K. ved at forstaa* tvnriþor *om mandlige Væsener (saaledes som Hunkjønsordene* mannfýla, vábeyða *o. fl. bruges).* — 6. heim hama, *saa Rask Eg. Pfeiffer som to Ord;* heim háma R. heimhama *K. M.* — 7. heim hvga R *og Rask Eg. Pfeiffer;* heimhuga *K. M.*

156, 5. fára R.

157, 3. virgil ná R *i to Ord; saaledes ogsaa Rask.*

158, 5. kómi R. — 6. hióro*m* R.

159, 1. fiugrtánda, *saa og M. — Rask og K. gjengive Taltegnet* XIIII. *ved* fjórtánda. — 6. *Rimordene ere* osnotr *og* sva.

160, 2. þioð reyr*ir* R. *Er dette Navn rigtigt? I L. 1 maa nu* þat *være Rimord, men dette er mistænkeligt, ti i alle de frgd. Vers* 147—159 *er Talordet Rimord; man skulde derfor istedenfor* þioðreyrir *vente et Navn, som begyndte med* F.

162, 4. lioþa *med liden* l *og derforan Punctum* R.

163. Þ*at* k*ann* ec iþ *átiánda*,
e*r* ec æva ke*nn*ig
mey ne ma*nn*z kono,
— alt e*r* betra
e*r* ei*nn* v*m* ka*nn*,
þat fylg*ir* lioða loco*m*, —
ne*ma* þ*eirr*i ei*nn*i,
er mic armi ve*rr*
eþ*a* min syst*ir* se.

164. Nv ero Hava mál q*ve*ðin
Háva hǫ*ll*o i
a*ll*þǫrf yta sono*m*,
oþǫrf iotna sono*m*;
hei*ll* sa er qvað!
hei*ll* sa er ka*nn*!
nióti sa e*r* na*m*!
heilir þ*ei*rs hlyddo!

163, 3. kóno R. — 4. 5. 6. *Hazelius (Inledn. till Háv., S. 14) anser disse Linjer for senere Tillæg.*

164, 4. iotna R. *Skriveren har først skrevet* yta, *men derpaa understreget dette og skrevet det rette i Margen.*

VAFÞRÚÐNISMAL.

Oþinn qvaþ:
„Raþ þv mer nv, Frigg!
ic fara tiðir
a Vafðrvdnis;
i micla
c mer a fornom stafom
nn inn alsvinna iotvn."
Frigg qvaþ:
„Heima letia
nda Heriafǫðr
ɔm goða;
ngi iotvn
ða iafnramman
afðrvðni vera."
Oþinn qvaþ:
„Fiolþ ec fór,
: freistaða,
c reynda regin;
l ec vita,
afðrvþnis
ani se."
Frigg qvaþ:
„Heill þv farir!
heill þv aptr komir!
heill þv a sinnom sér!
ǫþi þer dvgi,
hvars þv scalt, Aldafǫþr,
orðom mǫla iotvn!"
5\. For þa Oðinn
at freista orþspeci
þess ins alsvinna iotvns;
at hǫllo hann com,
oc atti † Íms faðir,
inn gecc Yggr þegar.
Oþinn qvaþ:
6\. „Heill þv nv, Vafðrvðnir!
nv em ec i hǫll kominn
a þic sialfan sia;
hitt vil ec fyrst vita,
ef þv froþr ser
eþa alsviþr iotvnn."
Vafþrvðnir qvaþ:
7\. „Hvat er þat manna,
er i mínom sal
verpomc orði á?
vt þv ne comir

Digt er fuldstændig bevaret i R; i
it dvgir i 20, 2. — V. 18. 30, L. 4—
5. 37. 41. 45. 47. 51 anføres i SnE.
krift vafþrvðnis mal i R med rødt
Ved V. 1—20 incl. ere Over-
e, der angive, hvem der taler
qvaþ, Frigg qvaþ og Vafþrvðnir
ilsatte af mig; de mangle nu i R.
afn rammax R, a og x sammenslyngede.
3. I Lighed med 44, 2. 3. skulde
es freistaðac og vm reynda.
kómir R. — 5. scalt, Aldafǫþr!
ret; scalt or alda fǫþr R. Jeg
t or er at forklare saaledes, at
n efter scalt begyndte paa at
skrive orðom, men, da han havde skrevet
or, huskede, at der først skulde staa
alda fǫþr; det urigtige or glemte han
dog at underprikke. Udgg. forstaa or
som „noster", og Guðm. Magn. ændrer
derfor orr, M. órr. Men dette Ord er
til Skade baade for Udtryk og Metrum.
5, 3. ins R. — iótvns R. — 5. oc R, ikke
er, som Udgg. have. Jfr. f. Eks. Skírn. V. 3,
L. 3 og Vðlund. pros. Indl.: fvndo þeir a
vazstrondo konor þriár, oc spvnno lín. —
5. íms R. Dette Navn maa være for-
vansket, da Stavrim mangler, ti i L. 4
kan ikke at være Rimord; Hrímnis??
6, 2. komi R.

or*om* h*ǫ*ll*om* ofra,
ne*ma* þv *inn* snotrari *ser*."
Oþinn qvaþ:
8. „Gagnraþ*r* ec heiti,
nv e*mc* af go*n*go komi*nn*
þyrstr *til* þi*nna* sala,
laðar þvrfi
— hefi ec lengi farit —
oc þi*nna* andfanga, iotv*nn*!"
Vafþrvðnir qvaþ:
9. „Hvi þv þa, Gagnraþ*r*,
męliz af gólfi f*yr*?
farþv i se*ss* i sal!
þa sc*al* freista,
hva*rr* fleira viti,
gestr eþ*a* *inn* gamli þvlr."
Oþinn qvaþ:
10. „O*v*þigr *maþr*,
e*r* *til* *v*þigs kǫ*mr*,
męli þarft eþ*a* þegi;
ofrmęlgi micil
hy*gg* ec at illa geti
hvei*m* er vi*þ* kaldrifiadan kǫ*mr*."

Vafþrvðnir qvaþ:
11. „Segþv m*er*, Gagnraþr,
a*ll*z þv a gólfi vill
þins v*m* freista f*rama*:
hve sa hestr heit*ir*,
er hv*er*ian dregr
dag of drot*t*m*ǫ*go?"
Oþinn qvaþ:
12. „Scinfaxi heit*ir*,
e*r* *inn* scíra dregr
dag vm drot*t*m*ǫ*go;
hesta beztr
þycc*ir* h*ann* m*eþ* Hreiðgot*om*,
ęy lys*ir* m*ǫ*n af mari."
Vafþrvðnir qvaþ:
13. „Segdv þ*at*, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sa iór heit*ir*,
e*r* *ǫ*sta*n* dregr
not*t* of nyt regin?"
Oþinn qvaþ:
14. „Hrímfaxi heit*ir*,

7, 5. orom **R**, *har lang Vokal i første Stavelse; jvfr. Gísl. Um frump. ísl. t., S. 201; Oldnord. Forml. § 118, 13*). *SnE. I, 502 danner* óra *Helrim med* stórum. — 5. ofra **R**, = áfrá?

8, 1. Gagnraþr **R** *her og ellers. Navnet bør, som jeg tror, forklares: „Den som raader for Seier"; jvfr.* ráða gagni, *s. Ól. k. e. helga, Chria 1853, Cap. 24, V. 1. Rask forklarer:* „getspakr at gagni"; *Andre: „Den, som giver gavnlige Raad". Derimod staar blandt Óðins heiti i* **A** (*SnE. II, 472*) *og* **757** (*SnE. II, 555*) Gangráðr, *hvilket Rask og Bergm. optage i Vafþr. — 5. Interpunctionen efter Bergm.; M. sætter intet Tegn efter* þvrfi *og Komma efter* farit.

10. *Weinhold (Altnord. Leben, S. 346) mener, at dette Vers ikke hører hjemme her, men at der her har staat et andet Vers, hvis Indhold rimelig har stemt overens med Þrymskv. V. 10. Men det er neppe nødvendigt at antage dette; Lüning: „Odin antwortet mit der bescheidenheit eines armen wanderers; der wirth soll erst erproben, ob der gast etwas tüchtiges* (þarft) *vorzubringen vermag." Jvfr. ogsaa Bergmann Poëm. Isl., S. 252.* — 4. mícil **R**.

11, 6. of, *saa ændret med Rask M.*; *oc* **R**.

12. *Jfr. det prosaiske Stykke i SnE. I, 56.* — 5. Hreiðgotom, *saa ændret for Stavrimets Skyld efter Formodning af R. Keyser og af K. Müllenhoff (Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. XII, 260); jvfr. oldeng.* Hréðgotum, Hræda here *og oldn.* Hreiðarr, Hreiðmarr. *Se og Munch i Norskt Maanedskr. III, 271 f.* — reiðgotom **R**. hesta beztr þyccir | hann meþ Reiðgotom *Rask M.*; reiðgotum (*Heste*) **K**. — 6. lys*ir* mán **R**.

13, 2. 3. *Disse Linjer ikke skrevne i* **R**, *der dog efter* gagnraþr *har en Hage, som betegner „etc."* — 6. of, *saa ændret med Rask M.*; *oc* **R**.

14. *Jfr. det prosaiske Stykke i SnE. I, 56.*

ia dregr
nyt regin;
a fellir *hann*
hv*ern*,
;ǫ*mr* d*ø*gg *vm* dala."
Vafþrvðnir qvaþ:
„Segðv *þat*, G*agnraþr*,
a gólfi vill
ı freista frama:
á heit*ir*,
r m*eþ* iotna sono*m*
c meþ goðom?"
Oþinn qvaþ:
„Ifing heit*ir* á,
r m*eþ* iotna sono*m*
c m*eþ* goðo*m*;
ına
:l vm aldrdaga,
íss a á."
Vafþrvðnir qvaþ:
„Segðv *þat*, G*agnraþr*,
a gólfi vill
ı freista frama:
v*ø*llr heit*ir*,
az vigi at
c in svaso goð?"

Oþinn qvaþ:
18. „Vigriþ*r* heit*ir* vo*ll*r,
er fi*nn*az vigi at
Svrtr *oc* in svaso goð;
hvndraþ rasta
h*ann* er a hv*er*ian veg,
sa er þei*m* vollr vitaþr."
Vafþrvðnir qvaþ:
19. „Froþ*r* ertv nv gestr,
far þv a becc iotvns
oc melo*m*c i se*ss*i saman!
h*ø*fði veðia
við sc*o*lom h*ø*llo i,
gestr! v*m* geðspeki."

Capitvlvm.

Oþinn qvaþ:
20. „Segðv *þat* iþ eína,
ef þit*t* ǫþi dvg*ir*
oc þv, Vafþrvðn*ir*, vit*ir*:
hvaþa*n* iorð v*m* com
eþ*a* vp*p*himi*nn*
fyrst? i*nn* froþi iotv*nn*!"
Vafþrvðnir qvaþ:
21. „Ór Ymis holdi

. of, *saa ændret;* oc R. — ;rópa R. *At* mél *har lang Vokal,* mjel *og dansk:* Mile. *Dette* ... *med Grimms Sammenligning med* ... ıidl, *Bidsel* (*Andr. u. Elene, S.*

8. *Ikke skrevne i* R, *der efter* ... *Hage, som betegner „etc."* — ... á *er i* R *sat en krum Hage,* ... *skraa opad fra venstre til høire.* ... *veren her kanske villet betegne* ... *af* á, *der i andre gamle Hskrr.* ... *M. a. ved en Sammenslyngning af*

iotna, *saa* R; *først er skrevet* ... *dette er af den gamle Skriver* ... *wprikket som urigtigt og over* ... *r skrevet* io *og i Margen* iotna. ... ;pin renna hon scal | vm a. *Udgg.* ... r daga R *i to Ord, saa og Rask.*

17, 2. 3. *Af disse Linjer er i* R *kun skrevet* a. (*d. e.* allz), *men derefter staar en Hage, som betegner „etc."*

18. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. I, 198 i* rW, *uden at det Digt, hvoraf det er taget, nævnes. Ogsaa findes en prosaisk Gjengivelse deraf SnE. I, 188. 190, hvor* U *urigtig skriver* Vigriþinn *for* Vigriþr, *som* rW *have.* — 4. hvndraþ R.

Overskriften capitvlvm *med rødligt Blæk i* R, *nu næsten udslidt. Der staar ikke:* gátur Vafþrúðnis.

20, 1. *I* Segðv R *er* S'*en større end de almindelige store Begyndelsesbogstaver.* — 2. ǫþi R; æði A, *hvis Tekst af Digtet begynder med dette Ord.* — 3. oc R; *&.* A, *d. e.* æða. — 5. vp himī R; vpp himinn A. — 6. iṅ R; hinn A.

21. *Fra og med dette Vers til Enden*

var iorð vm scapvð,
en or beinom biorg,
himinn or hasi
ins hrimkalda iotvns,
enn or sveita sior."

Oþinn qvaþ:

22. „Segðv þat *annat*,
ef þitt eþi dvgir
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvadan máni vm kom,
sa er ferr menn yfir,
eþa sol iþ sama?"

Vafþrvðnir qvaþ:

23. „Mvndilfori heitir,
hann er Mána faþir
oc sva Solar iþ sama:
himin hverfa
þa scolo hverian dag
ældom at ártali."

Oþinn qvaþ:

24. „Segðv þat iþ *þriþia*,
allz þic svinnan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvaðan dagr vm com,
sa er ferr drot yfir,
eþa nott meþ niðom?"

Vafþrvðnir qvaþ:

25. „Dellingr heitir,
hann er Dags faþir,
enn Nott var Nærvi borin;
ny oc niþ
scopo nyt regin
ældom at artali."

Oþinn qvaþ:

26. „Segðv þat iþ *fiorþa*,
allz þic froþan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvaðan vetr vm com
eþa varmt svmar
fyrst meþ froþ regin?"

Vafþrvðnir qvaþ:

27. „Vindsvalr heitir,

---

er i R *og* A *den Talendes Navn angivet i Margen ved Bogstaverne* V. q. *eller* O. q.: *dog er ved enkelte Vers én Bogstav eller begge bortskaarne ved Indbindingen.*

21. *Jfr. Grimn. V.* 40. — 4. hīm R A — 5. iotvns R.

22. 1. annat *skrevet* .II. *i* R A. *Lignende er i de følgende Vers i Odins Spørgsmaal Ordenstallet betegnet ved det latinske Taltegn i* R A. — 2. 3. e. þ ę d. oc þ v R, *og derefter en Hage, som betegner* „*etc.*"; e. þ e. d. A. — 4. vm R: of A. — 5. sa er A: sva at R. *Jfr.* 24, 5 *og* 26, 5. — 6. iþ R. hit A. *Saa og almindelig ellers i* A.

23. *Jfr. Prosastykket i SnE I,* 56. — 1. Mvndil . fori R: Mvndilferi A: *i SnE I,* 56 Mvndilfæri r (*Upsala-Afskrift*), Mundilfari W, Mundilferi U: *i SnE I,* 330 Mundilferi r, Mundilfari W 737, Mundilferi U: *i Flat. I,* 24 Mundilfari. *Samme Vaklen finder Sted i Navnet* Svadilfori r (*SnE I,* 138), Svaðilfari W, Svaðilferi U. — 6. ar tali R, alldtali A.

24. 3. *Denne Linje er i* R *her skreven*: oc þ v v: *ved alle de følgende Vers er Linjen slet ikke skreven, kun V.* 36 *begynder i* R *saaledes*: Segðv þat iþ *IX.* a þ. s. q. e. hvadan, *o. s. v. Dette* e. *skal kanske snarere læses* ef, *end* eða; *og maaske er* ef *det rette i V.* 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36; *Skriveren kunde i V.* 24 *urigtig have gjentaget* oc *fra V.* 20. 22. A *har* 24, 3 *saaledes*. æ. þv vafþrvðnir vitir, *hvor* æ. *ef Skriveren rimeligvis er ment som* eða; *ved alle følgende Vers er Linjen slet ikke skreven.* — 5. sa er R: sa er A. — 5. drott A. drot R.

25. *Jfr. det prosaiske Stykke i SnE. I,* 54. — 1. Dellingr. *saa* R A r W; *kun* U *har urigtig* Doglingr. *Navnet kommer ikke af* dagr, *men af et Adj.* dallr = *oldengl.* deall (*superbus, clarus*), *hvoraf* Dalla. Heimdallr. Mardöll. — 3. nott A: not R. — 3. narvi R: norvi A. *I SnE. I.* 54 *findes Nørvi i Nomin.* Norvi *eller* Narfi, U Nori. *Jfr. Alv. V.* 29, *L.* 5. — 6. artali R A.

26. 2. 3. a. þ. f. R A, *og derefter i* R *en Hage, som betegner* „*etc.*" — 6. meþ R: vm A.

hann er Vet*rar* faþ*ir*,
enn Svasvþr Svmars;
. . . .
. . . .
. . . .“

Oþinn qvaþ:
28. „Segdv þ*at* iþ *fimta*,
allz þic *froþan* qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hv*err* † asa ellztr
eþ*a* Ymis niðia
yrþi i ardaga?“

Vafþrvðnir qvaþ:
29. „Orófi vet*ra*,
aþ*r* v*ę*ri iorþ v*m* scopvþ,
þa v*ar* B*er*gelm*ir* bor*inn*;
Þrvdgelm*ir*
v*ar* þ*ess* faðir,
enn Avrgelm*ir* afi.“

Oþinn qvaþ:
30. „Segðv þ*at* it *setta*,
allz þic *svinnan* qv*eþa*,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvaþ*an* Avrgelm*ir* co*m*

---

27. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 82.* — 3. Svasvþr *har lang Vokal i første Stavelse.* — svmarS **R**. — *Hverken* **R** *eller* **A** *antyde herefter nogen Lacune. Flere Papirsafskrr. og alle Udgg. indskyde:*

> ár of bæði þau
> skulu ey fara,
> unz rjúfask regin.

Jeg formoder, at vi have en prosaisk Gjengivelse af de tabte Verslinjer i følgende Ord i SnE.: ... Vindsvalr, hann er Vásaðar son, ok váru þeir áttungar grimmir ok svalbrjóstaðir, ok hefir Vetr þeirra skaplyndi. *Verslinjerne kunne kanske have havt omtrent følgende Form:*

> Vindsvals faðir
> var Vásuðr of heitinn,
> öll er sú ætt til ötul.

28, 2. a. þ. f. **R** *og derefter en Hage, som betegner „etc.“*; a. þ. f. k. **A**. — 4. asa, *saa* **RA** *og alle Udgg.* — *Jeg tror, at dette Ord maa være feilagtigt: naar Vavthrudner ikke i sit Svar gjør Rede for, hvem der først blev til af Æserne, saa kan Odin ikke have spurt derom. Bergmann (Poëmes Isl. 296), som er den eneste, der gjør nogen Bemærkning ved dette Sted, siger, at Vavthrudner alene svarer paa det sidste Spørsmaal, som vedrører ham nærmere, fordi han selv er af Jötunæt. Men Vavthrudner kan ikke svare paa, hvad ham mest lyster; det er her en Kamp paa Liv og Død, hvor Svar maa følge paa hvert Spørsmaal. Heller ikke kan Ordene, som de staa i Hskrr. og Udgg., oversættes: Hvem blev først til i Tidens Ophav, var det en af Æserne eller en af Ymers Ætlinger?* — *Jeg tror, at* asa *bør ændres til* iotna. *Jfr.*

> *Vafþr. 6:* hitt vil ec fyrst vita,
> ef þv froþr ser
> eþa alsviþr iotvnn;
> *Vafþr. 34:* hvat þv fyrst vm mant
> eþa fremst vm veitzt;
> *Lokas. 64:* Kvað ec fyr asom,
> qvaþ ec fyr asa sonom.

Mindre rimeligt synes det mig at ændre:

> hverr allra elztr
> Ymis niðia.

— 6. ardaga **R**; arðaga **A**.

29, 1-3. *Jfr.* 35, 1-3. — 1. Orófi **A**; Órofi (*eller* Orófi?) **R**. — 2. vm, *saa* **A**; *mangler i* **R**. — scópvþ **R**. — 3. var *mangler i* **A**. — 3. **A** *skriver i to Ord* bær gælmir (*derimod i V. 35 i ét Ord*). *Den første Del af Navnet er dog vist* berg. — 3. borī **R**; borinn **A**. — 6. avrgelmir **R** *her og i næste Vers. Med* av *skrives Navnet ogsaa i* **A**, *og med* av *eller* au, *saavidt jeg véd, i alle Hskrr. af SnE., endog i dem, som ikke pleie at skrive* av *for* ǫ *eller* ǒ, *navnlig sikkert i* rUA 757 leß; *vi maa derfor her antage* av *for den ægte Tvelyd.*

30, 2. a. þ. s. q. **R**; a. þ. f. k. **A**. — 4-6 *ogsaa i SnE.* (*I, 44*) rW, *indledet med Ordene*: En hér segir svá Vafþroðnir jötunn (r *lægger urigtig til*: þá spurði Gangleri).

meþ iotna sonom
fyrst? inn *froþi* iotv*nn*!“
Vafþrvðnir qvaþ:
31. „Or Elivag*om*
stvcco eitrd*ro*par,
sva óx, v*nnz* or varð iotv*nn*;
þar ero órar ęttir
komnar allar saman,
því er þat ę allt til atalt.“
Oþinn qvaþ:
32. „Segðv þ*at* iþ *siaunda*,
a*llz* þ*ic* *svinnan* qv*eþa*,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hve sa bǫrn gat
e*nn* balldni iotv*nn*,
er h*ann* hafdit gygiar gaman?“
Vafþrvðnir qvaþ:
33. „Vnd*ir* hendi vaxa
qv*a*þo h*r*ímþvrsi
mey *oc* mаʀg saman;
fótr við fǫti gat
ins froða iotvns
sexhаʀfðaþan son.“
Oþinn qvaþ:
34. „Segðv þ*at* iþ *átta*,
a*llz* þ*ic* *froþan* qveþ*a*,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvat þv fyrst vm mant
eþ*a* fre*m*st v*m* veitzt?
þv ert alsviþ*r* iotv*nn*.“
Vafþrvðnir qvaþ:
35. „Orófi vet*ra*,
aþ*r* vęri iorð v*m* skаʀpvð,
þa v*ar* B*er*gelm*ir* bori*nn*:
þ*at* ec fyrst v*m* man,
e*r* sa i*nn* f*r*oþi iotv*nn*
a v*ar* lvðr vm lagiðr.“

30, 6. fyrst? inn froþi iotvnn! *jvfr.* 20, 6. *Rask og M. interpungere:* fyrst, inn froþi iotvnn? — 6. in R; hin*n* A; enn r.

31. *Dette Vers anføres i SnE.* (*I, 44*), *i* W *umiddelbart efter L. 6 af V. 30, i* r *med Ordene* þá er *foran.* — 1. Elivagom *har lang Vokal i første Stavelse, hvis det kommer af* ẹ́l; *men hvorfor ikke da* Élvágar? — 3. *sva* RA; ok rWU. — 3. or varð ArW; varð or R. *Denne Linje er i* U *forvansket skreven:* ok voxtr vindz . ok varþ iotvnn or. — 4-6 *mangle i* RA, *uden at Lacune er betegnet, men findes i Codd. af SnE., i* U *forvanskede til:* þær einar ættir koma saman. *Flere Papirafskrr. og efter dem flere Udgg. have istedenfor disse Linjer som L. 4–6 af V. 31:*

en síum fleygði
ór suðheimi,
hyrr gaf hrími fjör.

Disse ere først af Bergmann erkjendte for uægte. — 4. ero r, *udelades af* W *og af Bergm.* — 5. komnar r; komu W; koma *Bergm. Jfr. Ordene i SnE. umiddelbart efter dette Vers:* þá mælti Gangleri: Hvernig óxu ættir saman (*saa* r; saman *mangler i* WU) þaðan? — 6. æ allt til r; allt W.

32, 4. *Over* ǫ *i* bǫrn *staar Accent i* R. — 5. balldni A; aldni R. — 6. gygiar R; gyiar A.

33. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 46.* — 2. q*va*þo R; kvoðv A. — 4. fótr R; fot A. — gat R; *mangler i* A. — 6. sæxhǫfðaðan A; *ser* hаʀfðaþaɴ R (a *og* r *sammenslyngede*); sérhöfðaðan *Udgg.*

34. *I Randen udfor dette Vers* Od R. — 2. a. þ. f. R, *med en Hage efter, som betegner „etc.“;* a. þ. f. k. A. *Rimelig bør* froþan *efter Bergmanns Formodning ændres til* svinnan, *saa at* Segðv *bliver Rimord her som i V. 24. 36. Jfr. dog i Heiðr. s.* (*Fas. I, 487. Pet. Udg. S. 43*):

Segðu mér þat eina,
alls þú vera þykkir;

hvor alls *synes at være Rimord.* — 4. vm *mangler i* R; of A, *ikke* um. — 5. fremst vm veitzst R; frems of væist A.

35. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 48*), *uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes.* — 1. Orófi R; Orofi AU; Ǫrofi r; Orovi W. — 2. vęri iorð R *og* ArW; iorð veri U. — vm RAU; of W; *mangler i* r. — 4. W *feilagtig* er *for* ec. — vm RU; of ArW. — mán R. — 5. at froþa iotvnn U *urigtig.* — 6. a var ArWU; var a R. — vm RAU; of rW.

Oþinn qvaþ:
36. „Segðv þat iþ níunda,
allz þic svinnan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvadan vindr vm kǫmr,
sva at ferr vág yfir?
ę menn hann sialfan vm siá.“
Vafþrvðnir qvaþ:
37. „Hręsvelgr heitir,
er sitr a himins enda,
iotvnn i arnar ham;
af hans vengiom
qveþa vind koma
alla menn yfir.“
Oþinn qvaþ:
38. „Segðv þat iþ tíunda,
allz þu tiva ravc
vll, Vafðrvðnir, vitir:
hvaðan Niorðr vm kom
† meþ asa sonom?
— hofom oc havrgom
hann ręðr hvnnmorgom —
oc varþaþ hann asom alinn.“
Vafþrvðnir qvaþ:
39. „I vanaheimi
scopo hann vis regin,
oc sęldo at gislingo goðvm;
i aldar ravc
hann mvn aptr coma
heim meþ visom vanom.“
Oþinn qvaþ:
40. „Segðv þat et ellipta:
hvar ytar tvnom i
havggvaz hverian dag?
val þeir kiosa
oc riþa vígi fra,
sitia meirr vm sáttir saman.“
Vafþrvðnir qvaþ:
41. „Allir einheriar
Oðins tvnom i
havggvaz hverian dag;
val þeir kiosa

36. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 80.* — 3. R *har efter* q. (*d. e.* qveþa) e. *d. e.* eða *eller* ef? *se Anm. til* 24, 3. — 5. sva at R; sa ær A *og M.* — 6. ę. menn hann sialfan vm siá R; .ę. maðr vm sialfan hann sær A. *Ligesom* R *her skriver* ę *med en Prik efter*, A ę *mellem to Prikker*, *saa skriver* R *Ordet i Völund. V. 17* e *mellem to Prikker. Jfr. SnE.* (*I, 80*): en svá sterkr sem hann er, þá má eigi sjá hann (ęngi ma hann sia U).

37. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 82*), *uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes.* — 2. er RArW; hann U. — 4. hann R *urigtig for* hans, *som alle de øvrige Hskrr. have.* — vengiom R; vængivm AWU; vængum r. — 5. koma *alle Hskrr. undtagen* U, *som her* standa.

38, 2. tiva R; tifa A. — ráv́c R. — 4. vm R; of A. — 5. meþ asa sonom RA. *Linjen maa være forvansket, da Stavrim mangler. Rask formoder* á Nóatúnom, *hvilket uden Tvil i det væsentlige er rigtigt. Kun om Præpositionen kan man være usikker; maaske snarere:* til Nóatúna. — 6. 7. *Skulde disse Linjer urigtig være komne ind fra et andet Kvad?* — 6. hofom R; hǫfvm A. — 7. hvnn morgom R; hvnmǫrgvm A. — 8. varþ|aþ R; varat A.

39, 1-3. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 92.* — 5. hann mvn R; mvn hann A.

40. 41. *Disse to Vers skrives i* R *saaledes:* Segðv þat et .XI. hvar ytar tvnom i havgvaz hverian dag Val þeir kiosa oc riþa vigi fra sitia meiʀ vm sáttir saman.; *i* A: S. þ. e. XI. allir eins hæriar oðins tvnvm i havggvaz hverian dag. Val þeir kiosa oc riða vigi fra sitia mæiʀ vm sattir saman. — *Udgg. indsætte efter Papirafskrr. som L. 2—6 af V. 40 følgende Verslinjer:*

alls þú tíva rök
öll, Vafþrúðnir, vitir:
hvat einherjar vinna
Herjaföðrs at,
uns rjúfask regin?

41. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 132*), *uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes.* — 1. einheriar rWU; eins hæriar A. — 3. hverian ArW; hvern U.

oc riþa vígi fra,
sitia meirr vm sáttir saman."
Oþinn qvaþ:
42. „Segþv *þat* iþ *tolpta*,
hvi þv tiva rǫc
ǫll, Vafðrvðn*ir*, vit*ir*?
fra iotna rvnom
oc allra goða
seg*ir* þv iþ *sannasta*,
inn alsvinni iotv*nn*!"
Vafþrvðnir qvaþ:
43. „Fra iotna rvno*m*
oc allra goða
ec ka*nn* segia sat*t*,
þ*v*iat hv*er*n hefi ec
heim vm komit:
nio ko*m* ec heim*a*,
f*yr* niflhel neðan,
hinig deyia or helio halir."
Oþinn qvaþ:
44. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ ec vm reynda regin:
hvat lif*ir* m*anna*,
þa *er* in*n* mǫra liþ*r*
fi*m*bvlvetr m*e*þ firo*m*?"
Vafþrvðnir qvaþ:
45. „Lif *oc* Leifþrasir,
en*n* þǫ leynaz mvno
i holti Hoddmimis;
morgindǫ*gg*var
ðav ser at mat hafa,
enn þ*aða*n af aldir alaz."
Oþinn qvaþ:
46. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ ec vm reynda regin:
hvaðan cǫ*mr* sol
a *inn* sletta himi*n*,
þa er þ*essa* hef*ir* Fenrir farit?"
Vafþrvðnir qvaþ:
47. „Eina dott*vr*
be*rr* Alfrǫðvll,
aþ*r* h*ana* Fenr*ir* fari;

— 5. *Herefter indskyde Papirafskrr. og med dem K. Rask følgende Linjer:*

öl með ásum drekka
ok seðjask Sæhrímni.

Deres Uægthed har Bergmann først udtalt.

42, 1. þat *mangler i* A. — 6. seg*ir* þv R; sæg*ir* þv A. *Læsemaaden* segþv *er aldeles uhjemlet og, som Bergm. har paavist, meningsløs.*

43, 5. vm R; of A. — 6-8. *Jfr. SnE I, 38:* vándir menn fara til Heljar ok þaðan í Niflhel (niflheim U); þat er niðr í inn níunda heim. — 6. *Jeg har med R. Keyser sat Komma efter* heima; *Udgg. interpungere her ikke.* — 7. fyr R; f A, *og saaledes stadig i dette Hskr.* — 8. hinig R; hin*n*ig A. *Den sidste Form er den oprindelige.*

44, 1. Fiolþ R; Fiǫld A. — 2. freistaþac R; fræistaða A. — 3. vm *mangler i* R; of A. — 5. in*n* R; hin A. — *I de flgd. Vers, som begynde med de samme 3 Linjer, ere L. 1. 2 ikke skrevne fuldt ud i* RA, *Lin. 3 aldeles ikke skreven.*

45. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 202), uden at Digtet, hvortil det hører, er nævnt.* — 1. leifþrasir ArW; lifðrasir R; lifþræser U. — 2. enn þǫ, *saa alle Hskrr. undtagen* U: er þar. — mvno, *saa alle Hskrr., undtagen* U: meyiar. — 3. holti hoddmimis RrW; holldi hoddmímis A; mimis holldi U. — 4. dǫggvar RArW; davggva U. — 5. ser RA; er r; *mangler i* W. — U *har for hele denne Linje kun* þær. — 6. enn þaðan ArW; þ*aða*n R. — U *har denne Linje saaledes:* ok þar vm alldr alas.

46, 6. þa ær A; þa þa er R.

47. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 204) uden at Digtet, hvortil det hører, er nævnt. L. 4—6 ogsaa anførte ved Gjennemgaaelse af Navne paa Guderne i et Hskr. af Skáldskpm.* lrβ (*SnE. II, 591*). — 2. alfrǫðvll (alfrǫðull) *alle Hskrr., undtagen* r: alfrǫðul. — 3. hana RArW; henni U.

sv s*cal* riða,
þa er regin deyia,
modvr bra*v*tir mę*r*."
Oþinn qvaþ:
48. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ ec vm reynda regin:
hv*er*iar 'ro þę*r* meyiar,
ę*r* liþa mar yf*ir*,
frodgediaþar fara?"
Vafþrvðnir qvaþ:
49. „Þriar þioðár
falla þorp yf*ir*
meyia Ma*v*gþrasi*ss*;
hamingior einar
þę*r* er i hei*mi* ero,
þo þę*r* me*þ* iotno*m* alaz."
Oþinn qvaþ:
50. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ oc vm reynda regin:
hv*er*ir raþa ęsir
eigno*m* goða,
þa er slocnar Svrta logi?"
Vafþrvðnir qvaþ:
51. „Viþa*rr* *oc* Vali
by*gg*ia vé goða,
þa e*r* slocnar Svrta logi;
Móþi *oc* Magni
s*c*olo Miollni hafa
Vingnis at vigþroti."
Oþinn qvaþ:
52. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ ec vm reynda regin:
hvat v*er*þ*r* Oðni
at aldrlagi,
þa er vm rivfaz regin?"
Vafþrvðnir qvaþ:
53. „Vlfr gleypa mvn
Aldafa*v*þ*r*,
þe*ss* mvn Viþa*rr* reca;
kalda kiapta
h*ann* klyfia mvn
vitnis vigi at."
Oþinn qvaþ:
54. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,

— 4-6. *Disse Linjer har* U *saaledes:* sv mvn renna eða riþa regin bravtir mær. — 4. riða RArW; renna lrβ. — 5. þa er RAlrβ; er rW. — 6. modvr RrW; móðer A. lrβ *har denne Linje saaledes:* M̊ b$^{r\cdot}$ m.

48, 5. *Udgg. interpungere ikke efter* yfir. — liþa *kan kun være 3 Ps. Plur. Præs. Ind. og* fara *tager jeg heller som sideordnet dermed, end med Eg. som Gen. af* för.

49, 1. þioðár R (*eller:* þioð ár) *og* A. *Jeg construerer:* þriar þioðár falla yfir Ma*v*gþrasis meyia þorp. – þioðar *K. Rask (som Flertal af* þioð). *Men herimod strider* falla. — 1. 2. *Udgg. dele:* þ. þ. falla | þorp yfir. — 3. ma*v*gþrasiS R; ma*v*gþrasis A. — 5. þær ær A; þ*eirr*a R *og Udgg.*

51. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 202*), *uden at Digtet, hvortil det hører, er nævnt.* — 1. váli, *saaledes, som det synes,* R *med Streg over a'en. Navnet har maaske lang Vokal i første Stavelse, da* W *en Gang skriver i Gen.* Vaala (*SnE. I, 120*) *og* r *en Gang* Voli (*SnE. 554*). — 2. *For* goða *har* U gvþa. — 3. slocnar RAU; sortnar r. — 3. *For* Svrta *har* U Svarta. — 4. *For* Móþi *har* r Megi. — 5. miollni *i alle Hskrr. med to* l'*er, undtagen i* r, *der her har Navnet med én* l, *men ellers med to* l'*er.* — 6. vingnis at vigþroti ArW; vigniga synir at vigroþi U; ok (o *er utydelig; først synes der at have været skrevet* uk) vi*n*a at vigþroti R *og Udgg.*

52, 5. alldr lagi A; aldrelagi R (*ikke* aldrzlagi), *dog er* e, *som det synes, underprikket og derved betegnet som urigtig.* — 6. vm *mangler i* R; of A. *Jfr. Grímn. V. 4, L. 6.*

53. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 192.* — 2. alda fa*v*þr R; allda fa*v*ð*ur* A. — 3. viþa*r* R; uíðar A. — 3. reca RA *maa udtales som* vreca. — 6. uitnis A; vingnis R.

fiolþ ec vm reynda regin:
hvat mǫl*ti* Oðin*n*,
a*þr* a bal stigi,
sialfr i eyra syni?"
Vafþrvðnir qvaþ:
55. „Ey ma*nne* þ*at* veit,
h*vat* þv i ardaga
sagd*ir* i eyra syni;
feigo*m* mvn*n*i
mǫl*ta* ec mina forna stafi
oc v*m* ragnarøc.
Nv ec v*iþ* Oðin deildac
mina orþspeci,
þv ert ę visastr vera."

54, 4-6. *I Heiðr. s.* (*Fas. I, 487; Pet. Udg. S. 43*) *fremsættes Spørsmaalet i følgende Form:*

hvat mælti Óðinn
í eyra Baldri,
áðr hann var á bál borinn?

— 6. sialfr R; *ok* sialfr A.

55, 1. mane R, *ikke* manns; manni A. — 2. ardaga RA *i ét Ord.* — 4. 5. f. m. mǫlta ec | mina f. st. *Rask M.* — 5. ec mina R; sek um mina A. — 6. vm R; of A. — rávc R. — 7. RA *har* Nv *med stor* N *og derforan Punctum; R har i Randen ud for dette Ord* V. q. — 7. viþ R; uit A. — 7. deildac R; dæilldag A. — 9. vera *Gen. pl. af* verr; *ikke Infin.*

GRIMNISMÁL.

Synir Hravdvngs konungs.

Hravdvngr *konungr* atti tva sono, het *annarr* Agn*arr*, *en annarr* Geirra*v*þr. Agn*arr* var *tío* vetra, *enn* Gei*rra*vdr *átta* vetra. Þ*eir* rȩro tveir a bati með dorgar sinar at smafisci. Vindr rac þa i haf vt. I natmyrk*ri* brvto þ*eir* við land *oc* gengo vp, fvndo cotbónda einn; þar v*oro* þ*eir* vm vetri*nn*. Kerling fostraþi Agnar, *enn* karl fostraþi Gei*rro*ð oc kendi hanom rað. At vári fec*c* karl þei*m* scip. En*n* er þa*v* kerling leiddo þa *til* strandar, þa m*ȩ*l*t*i karl einm*ȩ*li við Gei*rra*vd. Þ*eir* fengo byr *oc* q*v*omo *til* sta*v*dva fa*v*dvr sins. Gei*rro*þr v*ar* fram i scipi; h*ann* hlióp vp a land, *enn* hrat*t* vt scipino, *oc* m*ȩ*l*ti*: „Farþv nv þar er smyl hafi þic!" Scipit rac i haf vt. E*nn* Gei*rro*ðr gek vp*p* *til* bǫiar, h*anom* var þ*ar* vel fagnat; enn faþ*ir* h*ans* v*ar* þa andaþ*r*. Var þa Geirra*v*ðr *til* k*onungs* tȩk*inn*, *oc* varð *maþr* agȩtr.

Dette Digt findes i sin Helhed baade i R *og* A. — *V. 11—15. 18—20. 23. 24. 29. 34—36. 40. 41. 43. 44. 46—48. (49. 50. 54,) anføres ogsaa i SnE.*

Navnet grimnis mal *er i* R *og* A *skrevet ved V. 1 med rødt Blæk; i* R *er det nu meget afbleget og næsten ulæseligt. Under dette Navn nævnes ogsaa Digtet i SnE. ved Anførsel af V. 23* (*her ikke i* U). *24. 36* (*I, 130. 88. 118.* „í Grímnismálum"). *V. 44 indledes i SnE.* (*I, 132*) *i r* W *med Ordene:* svá er hér sagt í orðum sjálfra ásanna; *V. 46* (*I, 84*) *med Ordene:* enn hefir hann (Óðinn) nefnzt á fleiri vega, þá er hann var kominn til Geirröðar (geirraþar U) konungs (U *tilføier:* segir hann sva). *Om de øvrige Vers af dette Digt, som anføres i SnE., siges det ikke der, til hvilket Digt de høre. — Jeg skriver med Rask Eg. o. fl.* Grímnir *med lang Vokal og forklarer Navnet af* gríma; *M. o. fl. skrive* Grimnir *og forklare det af* grimmr. — *Den prosaiske Indledning har i* R *følgende med rødt Blæk skrevne Overskrift:* sa. hravdv̄gs k's, *hvis jeg ellers læser de nu meget afblegede og næsten ulæselige Træk rigtig; i* A *med rødt Blæk:* fra hravðvngi konvngi. *Baade* R *og* A *skrive Kongens Navn med* av, *og med* av *eller* av *eller* au *skrives dette Navn i alle Hskrr., hvor det forekommer; det rette er altsaa* Hrauðungr, *ikke* Hröðungr.

2. 3. *en* axar geirra*v*þ*r* R; æn $\overset{\text{añar}}{\text{s.}}$ gæirǫðr A. — 5. dorgar R; dorg*ir* A. — 7. 8. I nat myrk*ri* brvto þ*eir* við land. R; þ*eir* brutu i nátt myrk*ri* u*ið* l*and* A. — 9. æin*n* A; ein R. — 10-12. æn k*a*rl fost*ra*ði gæirr*ǫ*ð *ok* kændi h*anom* rað A; en karl geiʀoð R. — 13. þa*v* kerling, *saa* RA. *I* R *var først skrevet* kerling þa*v* *men ved Skraastreg og Prik over begge Ord er den rette Ordfølge betegnet.* — 14. strandar R; skips A. — 16. q*v*omo R; komv A. — fǫð*v*r A; fa*v*dvrs R, „*feil-skrevet paa Grund af det paafølgende* s *i* sins" (*M.*). — 19. 20. Far þv nv þ*ar* A; Farþv þar R. – 21. i haf A, *mangler i* R. — gæx up*p* A; gek vt R. — 22. bǫiar R; bœia A. — *var* þ*ar* væl A; var vel R. — 23. 24. æn fað*ir* h*ans* *var* þa andaðr A; þa *var* faþ*ir* h*ans* andaþ*r* R. — 24. Var þa geirra*v*ðr R; Gæir*ǫ*ð*r* *var* þa A. —

Oþinn oc Frigg sato i Hliþsciálfo oc sa vm heima alla. Odinn męlti: „Sér þv Agnar fostra þinn, hvar hann elr born við gygi i hellinom? Enn Geirroþr fostri minn er konungr oc sitr nv at landi.“ Frigg segir: „Hann er maþniþingr sa, at hann qvelr gesti sina, ef hanom þiccia of margir coma.“ Oþinn segir, at þat er in mesta lygi; þa vedia vm þetta mál. Frigg sendi escimey sína Fvllo til Geirroðar. Hon bad konung varaz, at eigi fyrgerþi hanom fiolkvnnigr maþr sa er þar var kominn i land; oc sagdi þat marc á, at engi hvndr var sva olmr, at á hann mundi hlaupa. Enn þat var inn mesti hegomi, at Geirroþr konungr vęri eigi matgoþr; oc þo lętr hann handtaca þann mann, er eigi vildo hvndar a ráða. Sa var i feldi blám oc nefndiz Grimnir oc sagði ecci fleíra fra ser, þott hann vęri at spvrþr. Konungr let hann pína til sagna oc setia milli elda tveggia, oc sat hann þar átta nętr. Geirroþr konungr atti þa son tío vetra gamlan, oc het Agnarr eptir broþur hans. Agnarr gecc at Grimni oc gaf hanom horn fvlt at drecca oc sagði, at faðir hans gorði illa, er hann píndi þenna mann saclausan. Grimnir dracc af; þa var eldrinn sva kominn, at feldrinn brann af Grimni. Hann qvaþ:

1. Heitr ertv, hripvþr!
oc heldr til micill;
gongomc firr, fvni!
loði sviþnar,
þott ec a lopt berac,
brennomc feldr fyr.

2. Átta nętr sat ec
milli elda her,
sva at mer mangi
mat ne bauð,
nema einn Agnarr,
er einn scal ráða
Geirroþar sonr
Gotna lande.

1. 2. hliþsciálfo R; hliðskialf A. — 2. heima alla R; alla hæima A. — 5. 6. Enn geirroþr fostri min er konungr R; Ænn ær, konungr fostri minn A. — 7. sitr nv at landi R; sitr at londvm A. — segir *skrevet s. i* R *og* A. — 8. sa R *og* A *er her, som oftere, d. s. s.* slíkr. — 11. segir *skrevet s. i* R *og* A. — 13. æski mæy A; escis mey R. *Begge Former ere rigtige.* — 13. 14. geir.ðar R, *den femte Bogstav er for mig ulæselig:* Gæir. A *med Forkortningstegn over* r. — 16. kominn A; komī R. — 21. konungr A, *mangler i* R. — 22. oc þo lętr hann handtaca R; ænn þo lætr konungr handtaka A. — 23. 24. aráða R; a hlaupa A. — 27. let hann pína R; lætr pina hann A. — 29. tveoia R, *mangler i* A. — sát hann þar R; sat þar A. — 30. þa A, *mangler i* R. — 34. ok sagði A; sagði R. — 34. 35. faðir hans gerði ær A; konungr gorði illa er R. — 35. 36. píndi þenna mann A; let pína hann R.

1, 3. góngomc R; gongums A. — 4. sviþnar R; sviðnir A. — 5. berac R; vera A. — 6. brennomc R; brænnums A.

2, 2. milli R; millvm A. — 3. 4. *Skrevet som to Linjer med Udgg.; jvfr. V. 51 og Anm. til Háv. V. 61. 124. Dog maaske med Lüning (Zürcher Progr. 1859) at skrive som én Linje.* — 5. 6. agnarr ær æinn A; agnar er | er ein R. — 7. 8. *Skrevet som to Linjer med Udgg., dog maaske egentlig én Linje, der oprindelig mulig kunde have lydt:* Geirroþar sonr Gotnom. — 7. geirróþar R; Gæirqðar A. — sonr R; son A. — 8. gotna *Rask M. med liden* g.

3. Heill *sc*alt*v*, Agna*rr*!
allz þic heilan biþ*r*
V*e*ratyr v*e*ra;
eins drycciar
þv *sc*alt aldregi
betri giold geta.

4. Land *er* heilact,
er ec li*gg*ia se
asom *oc* alfom nęr;
enn i Þrvðheimi
*sc*al Þó*rr* v*er*a,
vnz v*m* rivfaz regin.

5. Ydalir heita
þar *er* Vllr hef*ir*
ser v*m* gorva sali;
Alfheim Frey
gáfo i ardaga
tivar at ta*nn*fę.

6. Bǫr er sa *inn* þriði,
er blið regin
silfri þa*v*cþo sali;
Valascialf heit*ir*,
er vęlti s*er*
ass i ardaga.

7. Sa*v*cq*va*beccr heit*ir enn fiorþi*,
enn þar svalar knego
v*nnir* yf*ir* glymia;
þar þa*v* Oðin*n oc* Sága
drecca v*m* alla daga
gla*v*ð or gvllno*m* kero*m*.

8. Glaðsheimr heit*ir enn fimti*,
þars en gvllbiarta
Valha*v*ll við of þrvm*ir*;
enn þar Hroptr kŷ*ss*
hv*er*ian dag
vapnda*v*þa v*er*a.

9. Mioc er a*v*þkent
þei*m er til* Oþi*ns* koma,
salky*nni* at sia;
sca*v*pto*m* er ra*nn* rept,
scioldo*m er* salr þakiþ*r*,
brynio*m* v*m* becki strát.

10. Mioc er a*v*þkent
þeim er til Oþins koma,
salkynni at sia;
vargr hang*ir*
f*yr* vestan dy*rr*
oc drvp*ir* a*v*rn yf*ir*.

3, 3. vera tyr *i to Ord* RA. — 6. giold R; giælld A.

4, 1. heilact R; hæilagt A. — 6. v*m* R; of A.

5, 3. gorva R; gerva A. — 4. frey A; freyṛ R, *ved Prikken under* r *betegnes, at denne Bogstav er urigtig.* — 5. ardaga A; arðaga R.

6. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 78.* — — 1. þríði R. — 3. þa*v*cþo R; þǫktv A. — 5. vęlti R; vællti A. *Se om dette Vb. Eg. lex. poët. og norsk* vẹla, vøla *„gjøre istand, reparere, bøde, rette paa; ogsaa tilrede, pynte, pudse, flye op" hos I. Aasen.* — 6. ardaga RA.

7. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 114.* — 1. Sa*v*cq*va* beccr heit*ir* ē IIII. R; Sǫkva bækr hæit*ir* hin*n* fiorð A. — 4. sága R; saga A. — *Navnet har i første Stavelse lang Vokal og er aldeles forskjelligt fra* saga, *Fortælling; se Eg. lex. og Munch Nordm. Gude- og Helte-Sagn (Chr. 1854), S. 29.*

8. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 62, hvor U har* Glaðheimr. — 1. heit*ir* eṡ v. R; *er* hin*n* fimti A — 2. hin A; eṡ R. — 3. va*v*lhḷa*v*ll við of þrvm*ir* R (*i det første Ord ere de urigtige Bogstaver underprikkede og desuden* valha*v*ll *skrevet i Margen*); vál hǫll v þrvm*ir* A. — *Jeg finder med Udgg. her Adj.* við.

9. *Dette Vers er i* R *skrevet efter V. 10, men ved Mærket* ,,, *over* Mioc *i begge Vers er den rette Rækkefølge, som og* A *har, betegnet.*

9, 2. oþinS R. — þeim ær oðins koma A *her; men ved Gjentagelsen i næste Vers:* þeim ær t. k. — 2. *Jeg har med Rask og M. sat Komma efter* koma *for at betegne, at* salkynni, *der er Flertalsord, er Object for* sia *og ikke Subject for* er. — 6. strát R; stráð A.

10, 2. 3. *Disse Linjer i* R *skrevne:* þ. er. o. k. s. k.

11. Þrymheim*r* heit*ir* en*n* *setti*,
e*r* Þiazi bió
sa *inn* amátki iotv*nn*;
en*n* nv Scaði by*ggvir*,
scír brvðr goða,
fornar topt*ir* fǫðvr.
12. Breiðablik ero in siavndo,
en*n* þar Baldr hef*ir*
se*r* v*m* ge*r*va sali;
a þ*vi* landi
e*r* ec li*gg*ia veit
fǫsta feicnstafi.
13. Him*in*biorg ero en atto,
en*n* þar Hei*m*dall
q*ve*þa valda veo*m*;
þar vorþ*r* goða
dreccr i vǫro ra*nn*i
glaþ*r* inn góða mioþ.
14. Folcvangr e*r* i*nn* nivndi,
en*n* þar Freyia rǫþr
se*ss*a costo*m* i sal;
halfan val
ho*n* ky*ss* hv*er*ian dag,
en*n* halfan Oðin*n* á.
15. Glitni*r* e*r* i*nn* *tivndi*,
h*ann* e*r* gv*l*li stvddr
oc silf*ri* þacþ*r* iþ sama;
enn þar Forseti by*gg*ir
flestan dag
oc svǫfer allar sacir.
16. Nóatvn ero en *ellipto*,
en*n* þar Niorþ*r* hef*ir*
se*r* v*m* gorva sali;
ma*nn*a þengill
en*n* meinsvani
hatim*b*roþo*m* hǫrgi rǫðr.
17. Hrísi vex
oc há grasi

---

11. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 94*). — 1. þrymheimr *alle Hskrr., undtagen* U*:* þrvþheimr. *I Prosastykket i SnE. skriver* r *én Gang* þ̈mheimr, *én Gang* þrv̄h. *og én Gang* þrimh. — 1. eɴ vɪ. R; hin*n* sætti A; *disse to Ord mangle i Codd. af SnE.* — 2. bió *er glemt i* W. — þar nv þiazi byr U. — 3. amátki RrW; amat*t*ki A; matki U. — 4. byggvir R *Codd. af SnE.;* byɢ*ir* A. — 5. goða RA; guða r; gvma U. — 6. fornar, *saa* R *og Codd. af SnE.;* forna A. — *For* fǫðvr *har* U foþr.

12. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 92*). — 1. Breiðablik *saaledes alle Codd.* (*i to Ord*), *undtagen* R, *hvor* blik *er glemt af den gamle Skriver, men med nyere Haand skrevet til over Linjen.* — ero R ærv A; heita rW*;* heitir U. — hɪ siǫn̄dv A; ín sivndo R *ved Skrivfeil; er udeladt i Codd. af SnE.* — 2. enn þar, *saa* RA; þar er *Codd. af SnE.* — 3. vm, *saa* RAU; of r. — 4. í því r *alene*. — 6. feicnstafi *alle Codd. undtagen* U, *der har* fæing stavi.

13. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 100*). — 1. ero en (hin A) atto RA; heita rW; heitir U. — 2. en þar Heimdallr byr U *urigtig*. — 4. *I* U *forvansket* vorþvm gvþa. — 4. 5. *Udgg. dele:* þar vorþr goða dreccr | i v. r. — 5. vǫro RU; vero ArW. — 6. inn *tilføiet efter* A (*hvor det skrives* hin) *og Codd. af SnE.; mangler i* R.

14. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 96*). — 1. *er* iɴ nivndi R; *er* hin*n* ɪx. A; heitir rWU. — 3. kosta beztvm sal U. — 4. 5. halfan val hon kyss | hv. d. *Udgg.* — 5. hverian RAW; á hverian r; hvern U.

15. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 102*). — 1. *er* iɴ x. R; h. e. x. A; heitir salr *Codd. af SnE.* — 2. hans U *urigtig*. — er *mangler i* W. — 3. þacþr R; þaktr ArW; þacþr iþ *mangler i* U. — 4. þar RAU; þat r; þa W. — Forseti RW; Forsæti ArU. — byggir RA; byggvir rU. — 5. flestan RAW; flestum r; *i* U *forkortet* f. — 6. svefr U. — sacir RA; sacar *Codd. af SnE.*

16, 1. Nóa tvn ero en xɪ. R; Noa tvn *er* h. xɪ. A. — 3. gorva R; g*er*va A. — 4. maɴaþengill R; mana þængill A. — 5. meins vani *i to Ord* RA. — 6. hǫrgi ræðr A; hǫrg R (*uden* rǫðr).

Viðars land Viði;
en þar mavgr of lęzc
af mars baki
frǫcn at hefna fǫdur.
18. Andhrimnir lętr
i Eldhrimne
Sęhrimni sodinn:
flesca bezt,
enn þat fáir vito,
við hvat einheriar alaz.
19. Gera oc Freca
seðr gvnntamiþr
hroþigr Heriafǫðr;
enn viþ vín eitt
vapngǫfvgr
Oðinn ę lifir.
20. Hvginn oc Mvninn
flivga hverian dag
iormvngrvnd yfir;
ovmc ec of Hvgin,
at hann aptr ne comiþ,
þo siámc meirr vm Mvnin.
21. Þytr þvnd,
vnir þióþvitnis
fiscr floði í;
árstrǫvmr þickir
ofmicill
Valglǫmni at vaþa.

17, 3. viðars A; viþars R. — land viði RA. Viði *er med Petersen (Nord. Myth. S. 321), Keyser og Lüning at fortaa som Navnet paa Vidars Land, efter Petersen af* viðr, *Skov (men det i Fas. II, 26 forekommende Stednavn har i Nomin.* Viðir), *vel snarere med Keyser af* víðr; *jvfr. norsk* vidd „*en stor, vidtløftig Strækning; især om en ubeboet Mark. Mest i de sydlige Fjeldbygder ..... om de store og ubeboelige Marker omkring Höifjeldene inderst i Landet“ hos I. Aasen.* — land (ok) víði *Rask;* land ok viði *M.;* Landvíði *Gunnarr Pálsson og F. Magnusen.* — 4. lęzc R; læz A. — 4. 5. *Jeg skjønner ikke, hvorledes disse Linjer kunne passe her i den Form, hvori Hskrr. og Udgg. give dem. Modstillingen af* mavgr *og* fǫdvr *viser, at de maa være inderlig knyttede til L. 6, og denne peger fremad mod Ragnarok; jeg formoder derfor:*

en þar mavgr of hlezk
á mars bak.

Jfr. Guðrúnarhv. V. 7: hloþvz modgir a mara bógo. *Gunnarr Pálsson har forstaaet* lęzc *som* hleðsk *og Eg. har søgt af Hskrr.'ernes Ord at faa ud samme Mening som jeg ved Ændring.* — 6. at, *saa ændret med Gunnarr Pálsson, Rask M.;* oc RA *skrevet med Forkortningstegn.* — *Mindre rimeligt synes det at ændre* of; *jvfr. dog Vafþr. V. 11. 13. 14.*

18. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 126).* — 4. felska (*eller* fellka) bazt r. — 5. *For* enn *har* r at. — vito R. — 6. við hvat einheriar rWU; hvat ein heriar R (*uden* við); hvat æinheria A.

19. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 126).* — 2. gvnntamiþr RAW; gunntamigr r; gvnntanigr U. — 3. hroðiðr r *urigtig.* — heria fǫðr RA; heria feþr U; henafǫðr r; Hænafǫðr W. — 5. vapngǫfvgr RAW; vapngavigr r; vapngaffiþr U.

20. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 126).* — 1. Mvninn, *saa alle Hskrr., undtagen* R, *som her har* mvnin. — 2. fliugia r. — hvern U. — 4. ovmc Rr; ovmz AW; vnz U. — of *er af den gamle Skriver selv skrevet til over Linjen i* R, *og Hage sat mellem* ec *og* hvgin, *hvor det skal indføies;* vm A; *mangler i* rWU. — hvginn U. — 5. ne *mangler i* U. — comiþ R; komi ArW; kemr U. — 6. siámc R; siámk ek r; siamz ec AU; siamz W. — vm RAWU; at r. — mvnin rW; mvnin R; mvninn AU.

21, 1. þytr þv̄d R; þytir þvndir A. þund *den svulmende Bølge? jvfr. oldeng.* þindan, þand, þunden, *svulme. Tydes af de fleste som Navn paa en Aa. Efter Guðm. Magn. og Finn Magn. Dat. af* þundr. — 2. þióþ vitnis R; þioðvitnis A. *Rask og M. skrive Ordet med stor Bogstav.* — 4. þikir A, *mangler i* R. — 6. valglǭni A; val glǭi R; valglaumi *Udgg.* Valglaumnir *er efter min Formodning Navnet paa den Aa, som strømmer om*

22. Valgrind heit*ir*,
er stendr velli á
heilog fyr helgo*m* dvro*m*;
forn er sv g*r*ind,
enn þ*at* fáir vito,
hve ho*n* *er* i lás v*m* lokin.
23. Fi*mm* hvndrvþ dvra
oc vm fioro*m* togo*m*,
sva hy*gg* ec á Valhǫllo v*er*a;
átta hvndrvþ einh*er*ia
ganga senn or einom dvro*m*,
þa *er* þeir fara við vitni at vega.
24. Fi*mm* hvndrvþ golfa
oc vm fioro*m* togo*m*,
sva hy*gg* ec Bilscirni m*eþ* bvgo*m*;
ra*nn*a þeirra,
er ec rept vita,
míns veit ec mest magar.
25. Heiþrv́n heit*ir* geit,
er stendr hǫllo a † H*er*iafǫdrs
oc bitr af Lęraþs limo*m*;
scapker fylla ho*n* scal
ins scíra miaðar,
knaat sv veig vanaz.
26. Eikþyrn*ir* heit*ir* hiortr,
er stendr a hǫllo † H*er*iafǫþrs

Valhall; ogsaa Aanavnet Vaðgelmir *Sig. II, 4 er Hankjønsord. Mannhardt (Germ. Myth. S. 442) antager* Valglaumir *for Aaens Navn. De fleste Fortolkere tage* valglaumi *som Dat. af* valglaumr, *hvilket de tyde: Flok af døde Mænd, eller aflede af* glaumr *Hest.*

22, 3. heilog R; hæilǫg A. — dvrom R; dyrvm A. — 6. las vm lokin A; lás lokin R.

23. 24. *Disse Vers ere ordnede efter* A; *i* R *kommer først V. 24* (Fimm—golfa) *og derpaa V. 23.*

23. *Dette Vers anföres ogsaa i SnE. (I, 130).* — 1. hvndrvþ R (*i ét Ord med* Fimm) *og* U; hvndrvt A; hundrat r. — dura r; dv́ra R; dyra AU. — 2. vm fiorom togom R; XL. A; of fiorum tögum r; fiora tvgo U. — 3. hygg RrWU; kvet A. — á ArWU; at R. — valhǫllo RrWU; val hǫll A. — 5. senn ArW; *mangler i* RU. — dvrom Rr; dyrum AU. — 6. ganga U *for* fara. — við vitni AWU; at vitni R; með vitni r.

24. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 88).* — *Verset synes her at forstyrre Sammenhængen; ti baade før og efter er Tale om Valhall. Jfr. Anm. til* 25, 2. *Lüning vil indsætte det efter V. 4.* — 1. hvndrvþ RU; hundrat r; *i* A *forkortet* h.; *hele Linjen er i* W *skreven* D. — 2. *oc vm* fiorom togom R; ok um forum tögum r; *ok vm* fiorvm tigvm A; ok fioratvgo U; ok um XL. W. — 3. *Mellem Ordene* hygg ec *og* Bilscirni *er i* A *indskudt* a valhǫll *vera.* — bvgom R ArW; bogvm U. — Bilscirnir *har vistnok lang Vokal i anden Stavelse.* — 5. rept RAW; ræfr rU.

25. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 128.* — 2. heriafǫdrs R; heria fǫðvr A. *Dette Ord forstyrrer her Metret, enten det med Rask skrives som en Linje for sig eller ikke. Jeg tror, at det er senere tilføiet og bør stryges. Da V. 24 om Bilskirner urigtig var kommet ind umiddelbart foran V. 25, saa kunde det blotte* hǫllo *misforstaas, og derved gaves Anledning til Indsættelsen af* heriafǫdrs. — 3. lęraþs R, *men i næste Vers* lęr|aþs; læraðs A *her, i næste Vers* l. — *I Hskrr. af SnE. skrives Navnet med* e *i første Stavelse. Neppe af* hlé, *der neppe i saa gammel Tid vilde have tabt sin* h, *men maaske af* læ, *Vædske (der i Höfuðl. 12 danner Rim med* skæ), *og* raða. — 4. scap ker R; skapker A, *saa og* r; *derimod* WU skaptker. *Ogsaa paa andre Steder, hvor Ordet forekommer, skrives det forskjellig i forskjellige Hskrr.; saaledes f. Eks.* scapker *i Saga Ól. k. ens helga, Chria 1853, S. 30; derimod* skaptker *i Saga Gísla Súrss. Gísl. Udg. S. 166; Flat. II, 33. Af* skapt *eller til oht.* scephan, *öse?* — 6. kna at R; kann A.

26. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 128.* — 1. Eikþyrnir, *saa* RA *og* W *i SnE. I, 128, samt alle Hskrr. i SnE. I, 590; derimod her i SnE. I, 128 urigtig* r eirþyrnir *og* U takþyrnir. — 2. ahǫllo heria fǫþrs R; a hællv heria fǫðrs A. *Ogsaa her maa* Heriafǫþrs *være senere*

oc bitr af Lęraþs limom;
enn af hans hornom
drypr i Hvergelmi,
þaðan eigo votn ꜹll vega.
27. Siþ oc Víþ,
Sękin oc Ękin,
Svꜹl oc Gvnnþró,
Fiorm oc Fimbvlþvl,
Rín oc Rennandi,
Gipvl oc Gꜹpvl,
Gꜹmvl oc Geirvimvl,
þęr hverfa vm hodd goða;
Þyn oc Vin,
Þꜹll oc Hꜹll,
Graþ oc Gvnnþorin.
28. Vína heitir enn,
ꜹnnor Vegsvinn,
þriðia Þiodnvma;
Nyt oc Nꜹt,
Nꜹnn oc Hrꜹnn,
Sliþ oc Hríþ,
Sylgr oc Ylgr,

---

tilsat. Tillige maa man vel omsætte hꜹllo á, *som frgd. V. har, saa at* hiortr *og* hꜹllo *blive Rimord; ti* á *har neppe Vægt nok til at danne Rim sammen med* Eikþyrnir. — 5. drypr **R**; d^v^pir **A**, *d. e.* drvpir *eller* drypir. — 6. eigo **R**; æiga **A**.

27. *En prosaisk Gjengivelse af dette Vers og af de 5 første Linjer i V. 28 i SnE. I, 128. 130 i* r (*i det følgende til Forskjel betegnet* rα) **WU**. *De fleste Navne i V. 27. 28 findes ogsaa blandt* á *í* heiti, *som opregnes SnE. I, 575 ff. i* r (*i det følgende til Forskjel betegnet* rβ) **A** (*i det følgende betegnet* **A**β, *medens* **A**α *betegner dette Haandskrifts Tekst af Grímn.*) **757** (*der her har mange Huller*) leβ. *Nogle af Navnene opregnes desuden i SnE. I, 40.* — 2. sękin **R**; sækin **A**αβ **U**leβ; sekin rβ**W**; sekiɴ rα. — ækin **A**α**U**; ękin **A**β; ekin rβ**W**; ekiɴ rα; ækin leβ; eikin **R**. — 3. svoll **U**, *derimod i SnE. I, 40* kvol. — gvnnþro *alle Hskrr., undtagen* **U**: gvndro, leβ: gunnþræ, r *i SnE. I, 40:* gunnþra. — 4. fiorm **R** = fiǫrm **A**α, *saa alle Hskrr., undtagen* **U**: fiorni, *derimod i SnE. I, 40* fiorm; leβ: forn; r *i SnE. I, 40* form. — fimbvlþvl *skrives i to Ord* fimbvl þvl *i* **W**leβ *og i* r *i SnE. I, 40.* — 5. *De to her forekommende Navne mangle i den prosaiske Gjengivelse i SnE. I, 130.* — 6. gꜹpvl **R** = gǫpvl **A**α, *og saa alle Hskrr., undtagen* **U**: giopvl (*eller* giofvl). — 7. gꜹmvl **R** = gǫmvl **A**, *og saa alle Hskrr.* — geirvimvl *saa alle Hskrr., undtagen* **U**: geirvmvl *og* **W**: geirrvmvl. — 8. hodd goða **R**; hoddgoða **A**. *Gjengives i SnE.* ása bygðir. *Urigtig skriver Eg.* hödd *og tror, at Ordet er en Dialektform for* höll, *Hælding.* — hodd *svarer til got.* huzd, *oldsaks. og oldeng.* hord *o. s. v. og kommer af en Rod* HUD, *gjæmme, der svarer til gr.* κυθ, κεύθω, *lat.* cud *i* custos *og rimelig til skr.* guh; *Ordet betyder ikke blot „den gjæmte“ Skat, men ogsaa: et tilsluttet, fredet, helligt Rum; i Heliand bruges* hord *saaledes om Templets Allerhelligste* (*169, 4 Schmell.*). *Her i Grímn. er* hodd *altsaa d. s. s.* vé. — 8. *M. og fl. sætte Kolon efter* goða, *saa at* þęr *kommer til at henpege paa det følgende, men mod Metret og SnE.* — 9. þyn *med stor* þ *og derforan Punctum i* **R**, *derimod i* **A** *med liden* þ *og ikke Punctum foran.* — **U** *forvansket:* fyri. *SnE. I, 130 har foran* þyn *følgende Ord:* þessar eru enn nefndar. — 10. bǫll rα *alene for* hꜹll. — 11. graþ **R** = gráð **A**. — 11. gvnnþorin **RAW**; guˣþraiˣ rα; gvndro **U**.

28, 1. Vina **A** *og Codd. af SnE.*; Vín á **R**. — eñ **R**; æñ **A**. heitir enn, | ꜹnnor *Rask M.*; heitir, | en ꜹnnor *K.* — *Rask vilde heller ændre* enn *til* ein, *og saaledes Pfeiffer og Lüning. Dog ikke nødvendigt; jvfr. Fjölsv. V. 38.* — 2. vegsvinn **R** *og de fleste Hskrr.*; veg svinn **W**; væg | svin **A**α; vog svinn rα; veglvn **U**. — 3. þiodnvma, *saa alle Hskr., undtagen* **757** *og* leβ: þioðmuna. — 4. 5. *De i disse Linjer forekommende Navne staa i den pros. Gjengivelse i SnE. foran Navnene i L. 1. 2. 3.* — 4. navtt **U** *for* nyt. — nꜹt **R**leβrα; nǫt **A**α; nǫt **A**β; not **757**; reytt **U**. — 6. sliþ **R**; slið **A**α; *i SnE. I, 40 og I, 578 staar i alle Hskrr.* Sliðr *ved Siden af* Hríð. *Jfr. Völuspá*

Víþ *oc* Ván,
Vawnd *oc* Strawnd,
Giawll *oc* Leiptr,
þęr falla gv*m*no*m* nęr,
en falla *til* heliar heðan.

29. Kawrmt *oc* Avrmt
oc K*er*lawgar tvęr,
þęr *scal* Þo*rr* vaða
dag hvern,
er h*ann* dǫma fe*rr*
at asci Y*gg*drasils;
þviat asbrv
bre*nn* aw*ll* loga,
heilog votn hlóa.

30. Glaþ*r* *oc* Gyllir,
Gler *oc* Sceiðbrim*ir*,
Silf*r*intop*p*r *oc* Sinir,
Gísl *oc* Falhofn*ir*,
Gvlltop*p*r *oc* Lettfeti,
þei*m* ríða ęsir iòm
dag hv*ern*,
er þ*eir* dǫ*ma* fara
at asci Y*gg*drasils.

31. Þriár rǫtr standa
a þria vega
vndan asci Y*gg*drasils:
Hel býr vnd ei*nni*,
a*nnarri* h*r*imþvrsar,
þriðio m*enn*zk*ir* m*enn*.

32. Ratatoscr heit*ir* ikorni,
er re*nna* *scal*
at asci Y*gg*drasils:
arn*ar* orð
h*ann* *scal* ofan b*era*
oc segia Níþhaw*gg*vi niþ*r*.

33. Hirt*ir* ero *oc* fiorir,

V. 36. — hriþr *alene* U *i SnE. I, 40.* — 8. víþ R, þ *har oppe til venstre en Krølle, der dog synes betydningsløs;* víð Aα. — 8. ván R; vað Aα *og derefter* Váð *Möb.; blandt á heiti i SnE. foran* Víð *staar* von *i* r757; van Aβ; vaux leβ. — 9. vawnd R; vǫnd Aα; vond r; vonnd leβ; vind Aβ; vinn 757. — 9. *Kun* Aβ *og* 757 strind. — 10. leiptr R *og alle Hskrr., undtagen* 757: leiftr, r: leifstr. — 12. æñ A; *i* R, *som har* e *med en Krølle over, kunde baade læses* er *og* en.

29. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 70*). — 4. dag hvern ArW; hverian dag R; hvern dag U. *Jfr.* 30, 7. — 5. ferr *alle Hskrr., undtagen* r: skal. — 6. yggdrasils RAW; ygdrasils U; ydrasils r. — 8. brenn RAr; brennr WU. — logo *for* loga R *alene*. – 9. en h. v. floa U. — *I* A *skrives* hæilǫg.

30. *Dette Vers gjengivet paa Prosa i SnE. I, 70. De her forekommende Navne findes ogsaa blandt hesta heiti i* A *i SnE. II, 487* (*i det følgende betegnet* Aβ, *medens* Aα *betegner Hskr'ets Tekst af Grimn.*) *og* 757 (*SnE. II, 571*). *Jfr. ogsaa hesta heiti i þorgrímsþula* (*SnE. I, 480 og bag i denne Udgave*). — 2. gler Rr; glær Aαβ; glér 757; glenr W; *mangler i* U. — 3. silfrintoppr AαW; silfrin toptr R; silfrtoppr rAβ 757; slintoppr U. — 3. sinir RAαrW; sinir U; simir Aβ757. — 4. gisl R; gisl AαβW; gils rU; gill 757. — fálhofnir R; falhofnir rW; falofnir UAβ757; falæpnir Aα. — 5. letfeti R; lettfet r *alene*. — 6. ióm R; iovm A. — 8. er þeir dǫma fara R; ær dæma A.

31. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 68.* — 3. vndan R; vnd A. — 4. vnd A; vndir R *og Udgg.*

32. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 74.* — 1. Ratatoscr R; Raratoskr A. — *Den AM. Udg. af SnE. skriver* Ratatöskr; *om* rW *i sidste Stavelse har* o *eller* ǫ, *ved jeg ikke.* Ratakostr U. *Er* toskr *det samme som oldeng. og oldfris.* tusk, *nyfris.* tosk, *m. Tand? om det første Sammensætningsled jvfr. Anm. til Háv. V. 106.* — 3. yggdrasils A; ygdrasis R *fejlskrevet*. — 6. níþhavgvi R; niðhǫg A, *d. e.* niðhǫgvi, *ikke* niðhǫggi.

33. 34. *Thaasen* (*Nord. Univ. Tskr. I, 3, S. 127*) *anser, som mig synes, med rette disse to Vers for et sildigere Tillæg; ti V. 35 nævner kun én Hjort og én Orm: Nidhogg.*

33. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 74.*

þeirs af hęfingar á
gaghalsir gnaga:
Dainn oc Dvalinn,
Dvneyrr oc Dvraþrór.
34. Ormar fleiri liggia
vnd asci Yggdrasils,
enn þat vf hyggi hverr osviþra
apa:
Goinn oc Moinn,
þeir 'ro Grafvitnis synir,
Grabacr oc Grafvavllvþr,
Ofnir oc Svafnir
hygg ec at ę scyli
meiþs qvisto má.
35. Ascr Yggdrasils
drygir erfiði
meira enn menn vm viti:
hiortr bítr ofan,
enn a hliþo fvnar,
scerþer Níðhavggr neþan.
36. Hrist oc Mist
vil ec at mer horn beri,
Sceggiavld oc Scavgvl,
Hildr oc Þrvðr,

---

2. 3. hęfingar á agaghalsir gnaga R (*ikke* hęfingar ágagh.); hæfingiar á gaghalsir gnaga A. — *SnE. gjengiver:* bíta barr. hęfingar *af* hefja, ę *er her altsaa* = e; i „*gaa Yggdrasil*“; *Rask og Eg. formode* hęfinga—rá. — 4. *Rask formoder:*

Dáinn heitir einn,
Dvalinn annarr.

Daainn U *alene for* Dainn. — 5. dvneyr R; dýnæyi A; *SnE. I, 74 har* r dunnevrr? (*Slutningen ikke tydelig*), W dunæyrr, U dyneyr. *SnE. I, 478 har* r duneyrr, U dyneyrr, leß dyneyr. *SnE. I, 590 har* r dunneyrr, A dýnæyi, 787 dvnne...; leß dunneyr. — 5. dvraþrór R; dyraþrór A. *Begge Former af Navnet findes ogsaa i forskjellige Codd. af SnE.*

34. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 74*) *i* rWU *efter V. 35, indledet med Ordene:* Svá er enn sagt. — 2. vnd ArW; vndir RU. — 3. þat *mangler i* A. — vf R; of ArW; vm U. — osviþra RrW; osvinnra AU. — apa RAU; afa rW. — *K. og Eg. dele denne Linje i to.* — 4. Goinn *med stor* G *og derforan Punctum i* R; *men i* A *med liden* g *og derforan ikke Punctum.* — 5. þeirro Ar; þeir ero RU. — 5. liþar U *alene for* synir. — 6. grafvolldvþr U *alene.* — 7. opnir A *alene.* — Svafnir *har rimelig lang Vokal i første Stavelse.* — 8. scyli RA; myni rW; mvni U. — 9. meiþs RWU; meðs r; mæiðr (*d. e.* mæiðar) A. — qvisto R = kvistv A; qvistvm rW; kostvm U.

35. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 74*) *i* rWU. — 3. menn vm viti U; menn of viti A; menn viti R (*her* víti) rW. — 4. hiórtr R. — neþan U *feilagtig for* ofan. — 5. fvnir A *alene; for* ir *er sat en Krølle.*

36. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 118*) *i* rWU. *Det synes i dette Vers neppe nødvendigt at skjelne mellem de Valkyrjer, som skjænke for Odin, og de, som skjænke for Einherjerne. — Hvis der skulde skjelnes, blev det uvist, hvilke der skulde regnes til hver af de to Klasser og hvor der altsaa burde sættes Semikolon. Finn Magnusen o. fl. regner blot Hrist og Mist for Odins Valkyrjer og sætter altsaa større Skilletegn efter* beri. *Men den 3dje Linje kan ikke vel saaledes løsrives fra den 1ste og 2den og forenes med det flgd. Jeg skulde da være mere tilbøjelig til at sætte Semikolon efter* Geiravnvl. — 3. sceciavld RrW; skægg ǫlld A; Skegolld U. *Jfr. Vǫluspá V. 45.* — 4. 5. *Rask og M. sætte L. 5 foran L. 4; dette er tiltalende, men det er for dristigt at forlade den Orden, som alle 5 Hskrr. have. Ændringen er heller ikke nødvendig; jvfr. Skírn. V. 34:* Heyri iotnar, | heyri hrimþvrsar! *Skírn. V. 25:* Sér þv þenna męki, męr! | miofan, málfán. *Þrymskv. V. 25:* Saca ec brvþir | bíta breiðara. — *Ogsaa her have vi to Rimstave i den anden af de to sammenhørende Linjer.* — 4. Hildr oc Þrvðr ArWU; hildi *oc* þrvði R *og Rask M. Disse Akkusativformer maa, hvis de ikke ligefrem ere feilagtige (hvilket er nødvendigt ved F. Magnusens Ordning*

[illegible]

[illegible] 757. [illegible] A 757. [illegible]

[illegible] 757.

beinom,
r hári,
vsi himinn.
Ænn or hans brám
ið regin
manna sonom;
hans heila
in harðmoðgo
vm scavpvþ.
Vllar hylli hefr
goða
tecr fyrstr a fvna;
nir heimar
n ása sonom,
fia af hvera.
valda synir
ardaga
ii at scapa,
st,
rey,
iarðar bvr.

44. Ascr Yggdrasils
hann er œztr viþa,
en Sciþbladnir scipa,
Odinn asa,
enn ioa Sleipnir,
Bilravst brva,
en Bragi scalda,
Habroc havca,
en hvnda Garmr.
45. Svipom hefi ec nv ypt
fyr sigtiva sonom,
viþ þat scal vilbiorg vaca;
avllom asom
þat scal inn coma
Ægis becci á,
Ægis drecco at.
46. Hetomc Grimr,
hetomc Gangleri,
Herian oc Hialmberi,
Þeccr oc Þriði,

---

skrevne forkortet V. or. b. b. or. h. h. *i* U. — 5. *Denne dømt i* 7ö7. — baðrmr Aα 6. en or harsi himinn R (*her* (*her* æñ *og* him̄) rWU; himin ins Aβ7ö7.
med liden e *og derforan ikke* R; *de øvrige Hskrr. betegne at et nyt Vers her begynder; skriver* Ænn *med stor* Æ; *dog te Hskr. ogsaa i* 41, 4 Ænn E. — 3. svnom Aβ *alene*. — *for* enn. — 5. harðmoðgo ; hriðfelldu Aβ7ö7. — 6. f Aαβr7ö7.
sfr R (*af* hafa); hæfir A. — ; hver R. — 4. 5. þ. o. heimar á s. *Rask M.* — 5. vm R; . er hefia R; ær þeir hæfia A.
e Vers anføres ogsaa i SnE. rWU. — 2. ardaga *skrevet i* bvr. — 3. scapa RAU; scipa 4. *Disse Linjer mangle i* W. RAU; bazt r.
e Vers anføres ogsaa i SnE. rWU. — 2. hann *mangler i* U. — 6. Bilravst RA; Bifrǫst rWU. *Jfr. Fáfn. V. 15.* — Bilröst *og* Bifröst *ere mythologisk, men ikke sproglig, identiske; Forholdet mellem disse to Navneformer kan sammenlignes med Forholdet mellem* ragnarök *og* ragnarökkr. — 9. Garmr RWU; Gramr A (ra *betegnet ved Forkortningstegn*) r. — *Herefter har* A *endnu Linjen:* ænn Brimir sverða.
45, 1. nv *mangler i* A. — 5. 6. *Ogsaa* A *skriver i L. 5* ęgis, *i L. 6* ægis. — 6. drecco R; dryxiv A.
46-48 *anføres i SnE.* (*I, 84—86*) *i fortløbende Række i* rWU. *Jfr. for disse Vers og 49. 50. 54 ogsaa* Óðins nöfn *i to Hskrr. af Skaldskaparmál:* A *SnE. II, 472 f.* (*i det følgende betegnet* Aβ, *medens* Aα *betegner Hskr'ets Tekst af Grímn.*) *og* 7ö7 *SnE. II, 555 f.*
46, 1. Hetomc R, Hætvmz A, Hetvmz WU; Heitumzc r. — 2. hetomc R; oc ArWU. — Gangleri RU7ö7; Ganglæri Aαβ; Ganglari W; Gangari r *feilagtig. Jfr. Navnet* Gangleri, *som Gylfi antager* (*SnE. I, 34 i* rWU). — 3. heriann U7ö7. — 3. oc *mangler i Codd. af SnE. her og*

Hlavcc *oc* Herfiotur,
Gavll *oc* Geiravnvl,
Randgriþ *oc* Raþgriþ
oc Reginlęif:
þęr bera einheriom avl.
37. Arvacr *oc* Alsviþr
þeir scolo vpp heðan
svangir sol draga;
enn vnd þeirra bógom
fálo bliþ regin,
ęsir, isarn kol.
38. Svalinn heitir,
hann stendr solo fyr,
sciol dr, scinanda goði;
biorg *oc* brim
ec veit at brenna scolo,
ef hann fellr ifrá.
39. Scavll heitir vlfr,
er fylgir eno scírleita goði
til varna viðar;
enn annarr Hati,
hann er Hroþvitnis sonr,
sa scal fyr heiða brvði himins.
40. Ór Ymis holdi
var iorþ vm scavpvð,
enn or sveita sær,

af Verset), med Lün. forklares saaledes, at Subjektet i Bisætningen er draget ind i Hovedsætningen som dens Objekt. — 5. herfiotra U *alene.* — 6. gavll (gǫll) RArW *og* A *i SnE. II, 490;* gioll U. *Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. I, 562* gǫll r 757 leβ, giǫll A. — 6. geiravlvl R; gæirrǫmvl A; geirahǫð r; geira havð WU. *Blandt valkyrja heiti (SnE. II, 490) har* A gæirǫnvl. *Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. I, 562* geirahǫð rA; geira haud leβ; geira hrið 757 *urigtig.* — *Codd. af SnE. synes i Grímn. at have et forskjelligt Navn* Geirahöð, *der vel er at jævnføre med det oldeng.* heaðu, *Kamp, der alene forekommer i Sammensætninger. Derimod maa* Geirölul, Geirrömul *og* Geirönul *være Ændringer af samme Navn. Jeg tror, at* Geirönul *er den rette Form, og forklarer da Navnet af det tabte* ana, *aande, hvf.* andi, *jvfr. got.* us-anan, *skr.* an, *hvf.* anila *Vind. At* Geirönul *er det rette, viser især Odins Navn* Geirölnir, *istedenfor* Geirönlir, *som* alnit *i norske Bygdemaal for* andlit (*Aasen Gr. S. 71*); *jvfr.* Göndlir *af* Göndul. — 7. Randgriþ RAr; ranngrið W; ok randgriþr U. *Jfr. blandt orrostu heiti i SnE.* ranngrið r, randgriðr leβ, randgnið A 757. *Blandt valkyrja heiti i* A (*SnE. II, 490*) *staar baade* randgnið *og* tanngniðr (*feilskrevet for* ranngniðr, *som Stavrimet fordrer*). — 7. raþgriþ R = ráðgrið A *og saaledes* rW; raþgriþr U. *Blandt valk. h. i* A ráðgnið. — 8. oc *mangler i* R. — 9. þęr *alle Hskrr., undtagen* R þer. — avl R.

37. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 56 i* rW. — 1. alsviþr R. — 3. svangir, *saa* RA; *i* R *skrev Skriveren først* sval, *men rettede derpaa selv* l *til* n *og skrev videre* gir. — 4. vnd A; vnð R. — 6. isarn kol, *i to Ord* RA. *Jeg forstaar* isarn *som Acc. n. pl. og* kól *som Adj.* = *oldeng.* côl, *eng.* cool, *oht.* chuol. — ísarnkol *Udgg. Jfr. SnE.:* undir bógum hestanna settu goðin tvá vindbelgi at kœla þá, en í sumum frœðum er þat kallat ísarnkol (*saa skriver den AM. Udgave*).

38, 1. Svalinn, *saa rettet med M.;* Svalin A, Svarl R. *Jfr. blandt skjaldar heiti i SnE. I, 572* svalinn rA 757; sualingr leβ. — 3. goði R; gvði A. — 4. 5. b. oc h. ec veit | at br. scolo *Udgg.*

39. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 58.* — 2. eno R; hinv A. — goði RA. — 3. varna RA, *i* A *skrevet* va[r]vna, *ikke* vaurna. — *Eg.* varna-viðar, *silva officiens conspectui. Maaske: „til Skovens Værn“.* — 4. Hatti U *alene.* — 5. hann er *mangler i* A. — sonr R; svn A. — Hroþvitnis *har lang Vokal i første Stavelse.*

40. 41. *Disse Vers anføres ogsaa i SnE. I, 52 i* rWU *og i to Hskrr. af Skaldskap.* A (*her betegnet* Aβ, *medens* Aα *betegner Hskr'ets Tekst af Grímn.*) *SnE. II, 431 og* 757 *SnE. II, 514 f.*

40, 1. hǫlldi Aα *alene.* — 2. vm R AαU; of rWAβ757. — 3. or sveita RAαrWU; ór hans sára sveita Aβ757. — sær R, siór AαU, siár r, siórr Aβ, siarr 757.

ɔr beinom,
or hári,
havsi himinn.
Enn or hans brám
əliðo regin
ɔl manna sonom;
hans heila
ɤ in harðmoðgo
vm scavpvþ.
Vllar hylli hefr
ı goða
ər tecr fyrstr a fvna;
pnir heimar
vm ása sonom,
hefia af hvera.
Ivalda synir
i ardaga
dni at scapa,
ezt,
Frey,
Niarðar bvr.

44. Ascr Yggdrasils
hann er ǫztr viþa,
en Sciþbladnir scipa,
Odinn asa,
enn ioa Sleipnir,
Bilravst brva,
en Bragi scalda,
Habroc havca,
en hvnda Garmr.
45. Svipom hefi ec nv ypt
fyr sigtiva sonom,
viþ þat scal vilbiorg vaca;
avllom asom
þat scal inn coma
Ęgis becci á,
Ægis drecco at.
46. Hetomc Grimr,
hetomc Gangleri,
Herian oc Hialmberi,
Þeccr oc Þriði,

---

6 *skrevne forkortet* V. or. b. b. n or. h. h. *i* U. — 5. *Denne glemt i* 757. — baðrmr Aα — 6. en or havsi himinn R (*her* α (*her* sen *og* him) rWU; himin hans Aβ757.

en *med liden* e *og derforan ikke* i R; *de øvrige Hskrr. betegne* ke, *at et nyt Vers her begynder; skriver* Ænn *med stor* Æ; *dog dette Hskr. ogsaa i* 41, 4 Ænn Æ. — 3. svnom Aβ *alene*. — U *før* enn. — 5. harðmoðgo VU; hriðfelldu Aβ757. — 6. ; of Aαβr757.

. hefr R (*af* hafa); hæfir A. — A; hver R. — 4. 5. þ. o. heimar vm á. s. *Rask M*. — 5. vm R; 6. er hefia R; ær þeir hæfia A. *dette Vers anføres ogsaa i SnE.* *i* rWU. — 2. ardaga *skrevet i Hskrr.* — 3. scapa RAU; scipa 4-6. *Disse Linjer mangle i* W. st RAU; bazt r.

dette Vers anføres ogsaa i SnE. *i* rWU. — 2. hann *mangler i* U. — 6. Bilravst RA; Bifrǫst rWU. *Jfr. Fáfn. V. 15.* — Bilröst *og* Bifröst *ere mythologisk, men ikke sproglig, identiske; Forholdet mellem disse to Navneformer kan sammenlignes med Forholdet mellem* ragnarök *og* ragnarökkr. — 9. Garmr RWU; Gramr A (ra *betegnet ved Forkortningstegn*) r. — *Herefter har* A *endnu Linjen:* ænn Brimir sverða.

45, 1. nv *mangler i* A. — 5. 6. *Ogsaa* A *skriver i L. 5* ęgis, *i L. 6* ægis. — 6. drecco R; dryxiv A.

46-48 *anføres i SnE.* (*I, 84—86*) *i fortløbende Række i* rWU. *Jfr. for disse Vers og 49. 50. 54 ogsaa Óðins nöfn i to Hskrr. af Skaldskaparmál:* A *SnE. II, 472 f.* (*i det følgende betegnet* Aβ, *medens* Aα *betegner Hskr'ets Tekst af Grímn.*) *og* 757 *SnE. II, 555 f.*

46, 1. Hetomc R, Hætvmz A, Hetvmz WU; Heitumzc r. — 2. hetomc R; oc ArWU. — Gangleri RU757; Ganglæri Aαβ; Ganglari W; Gangeri r *feilagtig. Jfr. Navnet* Gangleri, *som Gylfi antager* (*SnE. I, 34 i* rWU). — 3. heriann U757. — 3. oc *mangler i Codd. af SnE. her og*

Þvðr *oc* Vþr,
Helblindi *oc* Hár,
47. Saþr *oc* Svipall
oc Sanngetall,
Herteitr *oc* Hnicarr,
Bileygr, Baleygr,
Bavlvercr, Fiolnir,
Grimr *oc* Grimnir,
Glapsviþr *oc* Fiavlsviþr,
48. Siþhavttr, Siþscegg*r*,
Sigfavðr, Hnikvþr,
Alfavþr, Valfavþr,
Atríðr *oc* Farmatyr;
eino nafni
hetomc aldregi,
siz ec meþ folcom fór.
49. Grimne mic héto

---

overalt i de flgd. Vers. — 5. þvðr Aα rWU (*i de to sidste Hskrr. skrevet i ét med det flgd. Navn*), *ogsaa blandt* Óðins nöfn *i* Aβ *og* 757; þv̄ðr R *d. e.* þvnðr; *Skriveren har maaske først skrevet* þvndr, *men derpaa villet rette dette til* þvðr. *Jfr. Acc.* þunn *i Hallfr. s.* (*Gisl. Prøver, S. 35*), *der danner Rim med* Gunnar. — 5. oc *tilskrevet over Linjen i* R *her og i flgd. L.* — 6. Helblindi RrWU 757; Herblindi Aαβ. *Eg. holder den sidste Form for den oprindelige og sammenligner Odinsnavnet* Gunnblindi *og Yngl. C. 5:* Óðinn kunni svá gera, at í orrostu urðu óvinir hans blindir eða daufir eða óttafullir.

47, 1. 2. *Disse to Linjer anføres ogsaa i SnE. II, 154 i Málskrúðs fræði i* WA, *indledede med Ordene:* sem kveðit er í Grímnismálum. — 1. Saþr *med stor* S *og derforan Punctum i* R, *derimod i* A saðr *med liden* s *og derforan ikke Punctum.* — 4. Tileygr *feilagtig* r *alene.* — *De fleste Udgg. skrive* Báleygr (*oculis flammantibus*), *men neppe med rette. Ligesom hos Saxo Gramm.* (*S. 343 Müll.*) *den onde Raadgiver* Bolvisus *staar ligeoverfor den gode* Bilvisus, *saa maa her* Baleygr *forklares „truci oculo“ i Modsætning til* Bileygr *„miti oculo“* (*Grimm Myth. 347*), *altsaa* Baleygr *for* Böleygr. — 6. 7. *Man har her formodet en Feil, da Navnet* Grímr *allerede er nævnt i* 46, 1. *Dog er ogsaa blandt Óðins nöfn i* A *og* 757 Grímr *taget med to Gange. I Opregningen af Dvergenavne i Völuspá er ligeledes* Eikinskjaldi *nævnt to Gange i to Hskrr., og blandt Aanavnene i Grímn. 27. 28 forekommer* Vfþ *to Gange. Feilen, om det er en saadan, er vel ialfald gammel. Den synes lettest rettet ved blot at stryge* Grimr oc *og læse som én Linje:*

Grimnir, Glapsviþr oc Fiavlsviþr.

Der findes flere Eksempler paa, at den sidste af 3 sammenhørende Linjer i ljóðaháttr har 3 Arses, hvoraf de to første falde paa Stavelser, der begynde med Rimstave, medens den tredje falder paa en Stavelse, som ikke har Rimsagten; se f. Eks. Háv. 134, 7; Grímn. 27, 8. — *Rask læser:*

Bavlvercr, Fiolnir,
Grimnir oc Glapsvíþr.

Lüning (*Progr.*):

Bavlvercr, Glapsviþr,
Fiolnir oc Fiavlsviþr.

K. indsætter for Grimr *i* 47,6 Grímarr. — 6. Grimr RA *mangler i Codd. af SnE. Jeg tror, at ikke dette er at betragte som en Bibeholdelse af det oprindelige, men at Forf. af SnE. her har strøget* Grímr, *fordi dette Navn allerede var nævnt, ligesom han har strøget* Grímnir *i V. 49, fordi dette Navn allerede forekom i V. 47.*

48, 1. Saiþhávttr R (*sic*). — 2. sigfœðr A *med en Krølle over* œ. — 3. 4. *Rask og Lüning ændre:* Alfavþr oc Atriþr. *Man jvfr. f. Eks. V. 44.* — 3. allfǫðr r. — valfavþr *mangler i* A *og Codd. af SnE.* — 4. Atriðr, *saa efter Eg. ogsaa* r, *men efter K. og M.* Atriði. *Navnet* Atriðr *staar i* U *mellem* Sigfoðr *og* Hnikvþr. — 5-7 *mangle i Codd. af SnE.* — 6. hetomc R; hætvmz A. — aldregi *mangler i* A. — 7. meþ *mangler i* A. —

49. 50. *De i disse Vers forekommende Odins Navne opregnes i SnE. I, 86* rWU *i Nominativ umiddelbart efter de i V. 48 forekommende Navne, med Undtagelse af* Grímnir, *som allerede var nævnt før.* — *Forf. af Gylfaginning synes at have læst V. 49, L. 1-7 efter V. 50, ti han nævner* Jálkr, Kjalarr, Viðurr, Þrór *efter* Sviðurr, Sviðrir,

at Geirraðar,
enn Ialc at Asmundar,
enn þa Kialar
er ec kialca dró,
Þrór þingom at,
Viðvrr at vigom,
Osci oc Ómi,
Iafnhár oc Biflindi,
Gøndlir oc Harbarðr með goðom.
50. Sviþvrr oc Sviþrir
er ec het at Søccmimis
oc dvlþa ec þann inn aldna iotvn,
þa er ec Miþviþnis varc
ins mǫra bvrar
ordinn einbani.
51. Avlr ertv, Geirroþr!
hefr þv ofdrvccit,
miclo ertv hnvgginn,
er þv ert mino gengi,
ollom einheriom
oc Oþins hylli.
52. Fiolþ ec þer sagðac,
enn þv fatt vm mant,
of þic vela vinir;
mæki liggia
ec se mins vinar
allan i dreyra drifinn.
53. Ęggmoþan val
nv mvn Yggr hafa,
þitt veit ec líf vm liþit;
ývar 'ro disir,
nv knattv Oðin siá;
nalgaztv mic, ef þv megir!
54. Oþinn ec nv heiti,

---

udens derimod Óski — Hárbarðr *følge middelbart efter* Farmatýr. *Derimod kan det ikke bestemmes, om han har læst Grímn. V. 49, L. 8-10* (Osci — goðom) *efter V. 48, L. 4* (Farmatyr) *eller efter V. 48, L. 7* (folcom for).

49, 2. geirraðar R; geirrǫðar A. — 3. asmundar A; ǫsmundar R *med Accent over* ǫ. *I den sidste Navneform er* ǫ *at forklare som Tegn for* u-*Omlyd af* á, *ti Stammen i den er* ásu. *Her menes efter Gísli Brynjúlfsson* (*Háv. s. Ísf. Kbh. 1860, S. 122 Anm.*) *Søkongen* Gnoðar-Ásmundr; *jvfr. Fas. III, 407.* — 4. kialar R *og* (*i Nomin.*) *Codd. af SnE.*; iálk A *urigtig.* — 7. viðvrr at vigvm A; *Codd. af SnE. have* Viðurr *foran* Þrór. *Denne Linje mangler i* R. *Da* Þrór *staar i Nominativ, saa har jeg indsat* Viðvrr *for* Viðvr. — 8. Osci *oc* ómi R (*hvor denne Linje altsaa ikke mangler*); *det første Navn er skrevet med stor* O *og derforan staar Punctum; Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers.* oski *ok* omi A, *det første Navn med liden* o *og derforan ikke Punctum.* — 9. biflindi RA*α og* r *i SnE. I, 38;* biblindi WUA*β*; blindi r *urigtig;* biklinndi 757 *urigtig. Af* lind, *Skjold.* — 10. *Urigtig* U: gelldnir, A*β*: ganglær *for* gøndlir.

50. Sviþvrr, *saa eller* Sviðorr *alle Hskrr.*, *kun* r *i SnE. I, 38:* Sviðarr. — 2. er ec R; ær ec A. er *stryges uden Grund af Rask og M.; jvfr. Anm. til Háv. V. 94.* — 3. dvlþa R; dẏlda A. — iótvn R. — 4. Miþviþnis R (*ikke* A). *Jfr. Bjørnens Navne* fetviðnir *og* elgviðnir. Miðvitnis A *og K. M.; Rask ændrede* Mjöðvitnis. — 4. varc R; *var* A. — 6. æinbani A; ein bani R.

51, 1. Ávlr R. — 2. hefr R; hæfir A. — *Efter* ofdruccit *indskyde K. Rask M. med enkelte Papirafskrr. følgende Linje:*

miklum ertu miði tældr.

— 4. gengi R; gæði A. — 5. 6. *skrives af K. Rask M. som én Linje; Rask stryger desuden* ollom. *Men Verset, ialfald i den Form, hvori* R *og* A *have det, er ikke i ljóðaháttr.*

52, 1. Fiolþ R; Fiǫld A. — sagðac A; sagða R. — 2. fatt A; fat R. — mánt R. — 3. vela R; væla A. — 4. 5. m. l. ec se | mins v. *K.* — 5. miS R.

53, 1. Ę *i* Ęgg *i* R *har ogsaa en Hage oventil.* — 2. mvn R; man A. — 3. vm R; of A. — 4. ývaro A; $\overset{r}{\text{v}}$ar ro R (*d. e.* varar ro?). — 6. nalgaztv A; nalgazstv R.

54. *De i dette Vers forekommende Odins Navne, undtagen det almindelige* Óðinn *samt* Ofnir *og* Sváfnir, *opregnes i SnE. I, 86 i* rWU *umiddelbart efter Odins-Navnene i V. 49. 50, saa at* Yggr

Y*gg*r ec áþan **het**,
hetv*m*c Þvndr **fyrir** *þat*:
Vacr *oc* Scilfingr,
Váfvþr *oc* Hroptatýr,
Gavtr *oc* Ialcr m*e*þ goðom,
Ofnir *oc* Svafnir,
er ec hy*gg* at orðnir se
allir af einom mer.

Geir*r*oþr ko*nvngr* sat *oc* hafði sv*er*þ vm kne s*er oc* brvgðit *til* miþs. E*nn* er ha*nn* heyrþi, at Oðinn var þar kominn, þa stoþ hann vpp *oc* vildi taca Oðin fra eldinom. Sv*er*þit slapp or hendi hanom, *oc* visso hioltin niþr; konvngr dr*a*p fǫti *oc* steyptiz afram, e*nn* sv*er*þit stoð igognom hann, *oc* fecc hann bana. Oþinn hvarf þa. E*nn* Agnarr v*a*r þar konvngr lengi siþan.

---

følger efter þrór. — 3. hetvmc R; hætvmz A. — fyrir R; f̃ A. — 5. Váfvðr *med Accent over* a *i* RA; *Navnet har lang Vokal i første Stavelse. I* 757 *skrevet* vǫ̈fudr, *hvor* ǫ̈ *betegner* u-*Omlyden af* á. — 6. *I SnE. kommer efter* Hroptatýr: Gautr, Veratýr *i* rW; Gavtr, Ialkr, Veratyr *i* U. *Maaske burde* Veratýr *indsættes for* Ialcr; *jvfr.* 49, 3. — 7. Ofnir *med stor* O *og derforan Punctum i* RA. — 8. er R, *mangler i* A. — 9. af R *og K. Rask*; at A *og M.*

4. komiñ A; komı R. — þa stoð A; stoþ R. — 5. vpp A; vp R. — vildi R; vill A. — 7. *ok* vissv A; visso R. — 8. steyptiz R; stæyttiz A. — 9. sv*er*þit R; sv*er*ð A. — igognom R (*det andet* g *tilskrevet over Linjen*); igægnvm A. — 10. *oc* fecc ha*nn* bana R; *ok* fækk þar af bana A. — 10. 11. Oþin hvarf þa R, *mangler i* A. — 11. 12. E*nn* agnarr v*a*r þar ko*nvngr* lengi siþ*an* R; E*nn* agn*a*rr varð ko*nvngr* A.

Anmærkning. Lüning bemærker til dette Digt: „Obgleich ich im allgemeinen nicht sehr geneigt bin, einschiebungen, versetzungen u. dergl. zu statuiren, so möchte ich bei diesem gedichte doch annehmen, dass zwei lieder, die vielleicht die gleiche einkleidung hatten, zusammengeflossen sind, eines von der herrlichkeit Odins und der asenwelt (str. 1—25, str. 36, str. 42?, str. 45—54) und ein anderes lied, kosmogonischen inhaltes, in der art wie Vafþrúðnismál (str. 26—35, str. 37—44; str. 42 könnte zu beiden passen, nämlich gleich misslich). Wenn man die zuerst bezeichneten strophen zusammenfasst, so ist es ein lied wie aus einem gusse, und es klingt ganz anders, straffer und mächtiger, als die hin- und herfahrende kosmogonische weisheit des zweiten liedes.“ I Overensstemmelse hermed har Lüning udgivet Grímn. i et Program, Zürich 1859. Allerede tidligere havde Petersen i Nord. Myth. S. 176 med langt større Dristighed ytret: „Denne sang er et fuldendt digt, men den er forvansket ved senere tilsætninger. Efter str. 17 maa man læse str. 42. 45. 51 til enden, og springe alt det øvrige over.“ Jeg tror, at det maa indrømmes Petersen og Lüning, at Grímnismál i den Form, hvori vi nu have det, ikke er noget helstøbt Digt, ikke danner nogen sand Enhed. Denne Mangel paa Enhed kunde rigtignok have været tilstede fra Digtets første Tilbliven af, og sandsynligt er det ialfald, at Grímnismáls Digter, det vil sige den, der først lod Odin som Grímner kvæde et Kvad i Geirrøds Hall, i dette optog flere ældre, ikke oprindelig sammenhørende Vers.

Dog er Lünings Mening, hvorefter Grímn. i dets oprindelige Skikkelse kun skulde have bestaat af V. 1—25, 36, 42?, 45—54, ret tiltalende. Kun tror jeg, at man hertil ialfald maa föie det med V. 25 fuldkommen ensartede V. 26; og at V. 42 fra først af har hørt til Grímn., synes mig hævet over enhver Tvil. Derimod forekommer det mig, at der ikke er nogen Grund til at antage, at V. 27—35, 37—44, hvis man udskiller disse Vers fra det oprindelige

., skulde have hørt til ét og samme g at dette skulde have havt den Indklædning som det egentlige . Disse i Grímn. senere indkomne mme vistnok have tilhørt forskjel-gte og være blevne til i forskjel-dsaldre. Jfr. Anm. til V. 33. 34. kilt er at mærke V. 40, som er de Vers, hvilke Lüning udskiller t oprindelige Grímn. Dette gjenfindes i Vafþr. V. 21 uvæsentlig ændret. Grímn. kan ikke have laant det fra Vafþr., ti Grímn. V. 41 hænger nöie sammen med V. 40, men Vafþr. har ikke V. 41 og kan aldrig have havt Rum dertil. Men ligesaa lidet rimeligt forekommer det mig, at det førnævnte Vers skulde være optaget i Vafþr. fra Grímn.; det synes mig klart, at det er ældre end begge Kvad.

SKÍRNISMÁL

eða

FÖR SKÍRNIS.

Freyr sonr Niarþar hafði einn dag setzc i Hliþscialf oc sa vm heima alla; hann sa i iotvnheima oc sa þar mey fagra, þa er hon gecc fra scala favðvr sins til scemmo; þar af fecc hann hvgsottir miclar. Scirnir het scósveinn Freys; Niorþr baþ hann qveþia Frey mals. Þa mælti Scaði:

1. „Ristv nv, Scirnir!
oc gacc [sciótt] at beida
occarn mala mavg,
oc þess at fregna,
hveim enn froþi se
ofrgiþi afi.“

Scirnir qvaþ:

2. „Illra orþa
er mer ón at ykrom syni,
ef ec geng at mæla viþ mavg,
oc þess at fregna,
hveim enn froþi se
ofrgiþi afi.“

Scirnir qvaþ:

3. „Segðv mer þat, Freyr,
folcvaldi goða!
oc ec vilia vita:

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R; *i* A *til V. 25 excl. — V. 42 anføres ogsaa i SnE.*

R *har Overskriften* for scirnis, A Skirnis mal, *begge med rødt Blæk.*

Med den prosaiske Indledning jvfr. Prosastykket i SnE. I, 120.

1. 2. einn dag A, *mangler i* R; *jvfr. SnE.:* þat var einn dag, er Freyr hafði gengit i Hliðskjálf. — 2. setzc R; sez A. — 8. freyS R. — 9. þa mælti Scaði. *Til disse Ord findes intet tilsvarende i SnE., hvor det heder:* þá lét Njörðr kalla til sín Skírni, skósvein Freys, ok bað hann ganga til Freys ok beiða hann orða ok spyrja, hverjum hann væri svá reiðr, at hann mælti ekki við menn (*i* rW). *I V. 1 er der heller ikke noget Ord, som med Bestemthed viser, at Verset kvædes af Skade.*

1, 1. Ristv R; Ris þv A. — 2. sciótt *tilføiet for Stavrimets Skyld; mangler i* RA *og alle Udgg.* — 5. enn A; ō R. — 6. ofrgiþi R, *den förste* i *er skreven til over Linjen; i næste Vers forkortet* ɔ.; of reiði A *her og i næste Vers.* — *Eg. vil ændre* ofreiþr. *Vistnok kunde* ofreiþi *let være feilagtig kommet ind for* ofreiþr, *da* froþi *gaar foran, men* ofreiþi *lader sig dog forsvare ved* ofrölvi, *jvfr.* ölr, brúnvölvi = brúnvölr, andvani = andvanr *og lign.* — afi, *saa* R *her, i næste Vers forkortet* a.; áfi A *her og i næste Vers. Ordet forekommer ogsaa i Gróg. V. 5, L. 6 og er det samme som got.* aba ἀνήρ (*i Got. specielt om Ægtemanden*), *af samme Rod som* afi, efni *og got.* abrs, *stærk. Eg. vil ændre* arfi.

2. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 122.* — 1. 2. *Rimordene ere* Illra, orþa *og* ón. *K. Rask M. dele:* I. o. er mer | ón a. y. s.; *Möb. foretrækker:* I. o. er mer ón | at y. s. — 2. ón at ykrom R; vón af yðrvm A. — 5. 6. h. ẽ. f. s. o. a. R; *i L. 5 har* A hins *for* enn.

3. *Foran dette Vers har* A *inde i Linjen* Scirnir q.; *i* R *staar i Margen* s., *hvorefter* q. *rimelig er bortskaaret.* — 1. Seg þv mer þat A; Segðv þat R. —

hvi þv ei*nn* sitr
endlanga sali,
mi*nn* d*r*otti*nn*! vm daga?“

Freyr qvaþ:

4. „Hvi v*m* segiac þ*er*,
se*gg*r e*nn* vngi!
miki*nn* móðtrega?
þ*v*iat alfravþvl*l*
lys*ir* um a*l*la daga
oc þeygi at mino*m* mvno*m*.“

Scirnir qvaþ:

5. „Mvni þína hycca ec
s*v*a micla v*er*a,
at þv m*er*, se*gg*r! ne seg*ir*;
þ*v*iat vng*ir* saman
varo*m* i árdaga,
vel mętti*m* tvęir trvasc.“

Freyr qvaþ:

6. „I Gymis gavrþo*m*
ec sa ga*n*ga
m*er* tiþa mey;
armar lysto,
e*n* af þaþ*an*
alt lopt *oc* lavgr.

7. Męr *er* m*er* tiðari
ma*nn*i hvei*m*
vngo*m* i árdaga;
asa *oc* alfa
þ*at* vill engi *maþr*,
at viþ sa*m*t sém.“

Scirnir qvaþ:

8. „Mar gefðv m*er* þa
þa*nn* *er* mic v*m* myrcqvan b*er*i
visan vafrloga,
oc þ*at* sverþ,
er sialft vegiz
vi*þ* iotna ęt*t*.“

Freyr qvaþ:

9. „Mar ec þ*er* þa*nn* gef,
er þic v*m* myrcq*v*an b*er*r

---

3. ændlanga **A**; e*nn*langa **R**. — sali **RA** *og Udgg. Vel ikke* sal 1? *da vilde* endlanga *være at henføre til* daga; *jvfr. oldeng.* andlangne däg. — 6. drotti*nn* **A**; droti*nn* **R**.

4. **A** *har foran dette Vers og V. 6. 9 inde i Linjen* F. q.; **R** *har i Margen ved dette Vers og V. 6 f.* — 2. e*nn* **R**; hi*nn* **A**. — 4. alfravþvl*l* **R**; álf | rǫðvll **A**. — lyS*ir* **R**.

5. **A** *har foran dette Vers og V. 8 inde i Linjen* S. q. *og ligesaa i Margen udfor V. 13. 19. 21. 23. 25; i* **R** *staar* s. *yderst i Margen tilhøire udfor V. 5. 8 og* q *i Margen tilvenstre udfor V. 13. Ved de andre Vers mangler Overskriften i* **R**, *og ligeledes ved V. 38. 41.* — 2. *sva* micla **R**; mikla sva **A**. — 5. varo*m* **R**; vorv*m* **A**. — árdaga **R**; ardaga **A**, *i begge Hskrr. som ét Ord.* — 6. tvęir *mangler* **A**. — trvasc **R**; *trvas* **A**.

6, 2. ec sa **R**; sa æk **A**. — 5. þaþ*an* **R**; þ*eim* **A**. — 6. lavgr **R**; lægir **A**.

7, 2. manni, *saa skrevet efter Formodning af Svend Grundtvig; jvfr.* 5, 4. 5. æ*nn* man*n*i **A**; e*n* ma*n* **R** (a *og* n *sammenslyngede; ikke* man); *ogsaa Udgg. beholde* enn. *Hskrr.'ernes Læsemaade maatte forklares: „Møen er mig kjærere, end (hun er — eller har været —) nogen ung Mand“; men dette giver en upassende Mening; til at forklare: „Møen er mig kjærere, end (nogen Mø er — eller har været —) nogen ung Mand“ have vi neppe nogen Ret. Desuden kan* i árdaga *ikke oversættes: i hans Dages Vaar, i hans Ungdom.* — 3. vngv*m* **A**; avngo*m* **R**. — árdaga **R**; ardaga **A**. — 6. sãt **A**, *d. e.* samt; sát **R**.

Mellem V. 7 *og* 8 *maa vistnok, som og F. Magnusen (Ældre Edda overs. II, 178) mener, noget være faldet ud; jvfr. SnE. I, 122:* þá svarar Freyr ok sagði, at hann hafði sét konu fagra, ok fyrir hennar sakar var hann svá harmsfullr, at eigi mundi hann lengi lifa, ef hann skyldi eigi ná henni: ok nú skaltu fara ok biðja hennar mér til handa ok hafa hana heim hingat, hvárt er faðir hennar vill eða eigi, ok skal ek þat vel launa þér. Þá svarar Skírnir, sagði svá, at hann skal fara sendiferð, en Freyr skal fá hánum sverð sitt, *o. s. v.* (*Dette Afsnit ikke i* U.)

8, 1. 2. þa þa*nn* *er* mic **R**; þaþ́ (*d. e.* þaþan, *ikke* þaþer) mik **A**. — 2. v*m* myrcqvan **R**; of myrka*n* **A**. — 3. vafr loga **RA**. — 6. ęt*t* **R**, *ikke* ęt.

9, 2. v*m* myrcq*v*an **R**; of myrka*n* **A**.

visan vafrloga,
oc *þat* sv*er*þ,
er sialft mvn vegaz,
ef sa *er* horscr, *er* hef*ir*."

Sc*irnir* m*ę*l*ti* v*iþ* hestin*n*:

10. „Myrct *er* úti,
mal q*v*eþ ec ocr fara
vrig fioll yf*ir*,
þvrsa þioþ yf*ir*;
badir viþ comv*m*c,
eþ*a* ocr bada tecr
sa *inn* amatki iotv*nn*."

Scirn*ir* reiþ i iotv*n*hei*ma* *til* Gymi*ss* garða. Þar v*aro* hvndar ólm*ir* *oc* bvndn*ir* f*yr* scidgards hlidi þe*ss* *er* vm sal Gerðar v*ar*. H*ann* reiþ at þar *er* fehirþir sat a h*a*vgi *oc* qvaddi h*ann*:

11. „Segðv þ*at*, hirþ*ir*!
er þv a h*a*vgi sitr
oc vardar alla vega:
hve ec at andspilli ko*m*vmc
ens vnga mans
f*yr* greyio*m* Gymis?"

Hirþir qvaþ:

12. „Hvart ertv feigr
eþ*a* ertv fr*a*mgengin*n*
. . . . ?
andspillis vanr
þv sc*a*lt ę v*er*a
godrar meyiar Gymi*ss*."

Scirnir qvaþ:

13. „Kost*ir* 'ro betri
heldr e*nn* at kl*a*vcq*va* se
hvei*m* *er* fú*ss* *er* fara;
eino dǫgri
m*er* v*ar* aldr v*m* scapaþr
oc alt lif v*m* lagið."

Gerðr qvaþ:

14. „Hvat *er* þ*at* hlym hlymia,
er ec heyri nv *til*
o*ss*o*m* r*a*v*nn*o*m* i?
iorþ bifaz,

9, 3. vafr loga R; váfr loga A.

10, 4. þvrsa þioð yf*ir* A; þyria þioþ yf*ir* R *og Udgg. Jeg tror, at ingen af de to Læsemaader er den rette. Mod Læsemaaden i* R *kan indvendes, at det er underligt, at* þyria, *der maatte være Infin., staar i Begyndelsen af en Verslinje og har Rimstav, medens det dermed sideordnede* fara *staar i Slutningen af en Linje og ikke har Rimstav. Videre synes* þioþ *besynderligt; Eg. forklarer „terra habitata", men Skirner kan ikke paa Færden til Jotunheim først drage over vaade Fjelde og derpaa over bebygget Land. Endelig er det mistænkeligt, at* yfir *i L. 4 ikke bærer Rimvægten, medens det i L. 3, hvor det staar paa samme Plads, er Rimord. Den sidste Indvending gjælder ogsaa mod Læsemaaden i* A. *Desuden skal Skirner ikke drage „over Tursernes Land", men „til Tursernes Land". Jeg formoder, at* yfir *feilagtig er kommet ind fra foregaaende Linje og at det skulde hede* þvrsa þioþar til. — 5. comvmc R; komvmz A. — 7. sa i*nn* amatki R; hins amatki A (*uden* sa).

2. gymiß R; gymis A. — 3. bvndn*ir* A; bv*n*dn*ir* R. — 3. 4. skiðg*ar*z hliði A; scidgardi. (*sidste Ord paa én Side*) hlidi (*første Ord paa følgende Side*) R.

11, 1. Segðv R; Sæg þv A. — 4. andspilli ko*m*vmz A; anspilli ko*m*vmc R. — 5. máns R.

12. A *har i Margen udfor dette Vers* H[1]. q.; *i* R *sés blot* q (h. *er derforan bortskaaret*). — 3. *Hverken i* R *eller i* A *er her Lacune betegnet.* — 4. andspillis A; anspillis R. — 6. gymiß R; gymis A.

13, 1. Kost*ir* ro R *i to Ord*; kostirro A *i ét Ord.* — 2. heldr e*nn* at R; e*nn* A (*hvor* heldr *og* at *mangle*). — kl*a*vkkva A, *ikke* klaukka. — 5. v*m* *mangler i* A. — 6. lagið R; lag A.

14. *Herforan i* A *inde i Linjen* Gerðr. q.; *i* R *sés i Margen alene* q (g. *derforan er bortskaaret*). — 2. *er* ec hæyri til A; *er* ec hlymia heyri nv *til* R. — 3. r*a*v*nn*o*m* R; hǫllv*m* A.

enn all*ir* fyr
scialfa garðar Gymis.“
Ambatt q*vaþ*:
15. „Maþ*r* er h*er* vti
stiginn af mars baci,
ió letr *til* iardar taca.“
Gerðr qvaþ:
16. „*Inn* biþþv h*ann* ga*n*ga
i occarn sal
oc drecca *inn* męra mioþ!
þo ec hit*t* óvmc,
at her vti se
min*n* broðvrbani.
17. Hvat *er* þ*at* ąlfa
ne asa sona
ne vissa vana?
hvi þv ei*nn* v*m* kömt
ęikinn fvr yf*ir*
ór salky*nn*i at sia?“
Scirnir qvaþ:
18. „Emkat ec alfa
ne ása sona
ne vi*ss*a vana;
þo ec ei*nn* v*m* kom*c*
eikinn fvr yf*ir*
ydor salky*nn*i at siá.
19. Ępli ellifo
h*er* hefi ec algvllin,
þa*v* mvn ec þ*er*, G*er*þr! gefa,
friþ at ca*v*pa,
at þv þ*er* Frey qveðir
oleiðastan lifa.“
Gerðr qvaþ:
20. „Epli *ellifo*
ec þi*gg* aldregi
at ma*nn*zcis mvno*m*;
ne viþ Freyr,
meþ*an* occart fior lif*ir*,
by*gg*io*m* bęði saman.“
Scirnir qvaþ:
21. „Ba*v*g ec þ*er* þa gef
þa*nn* er brendr v*ar*
me*þ* vngo*m* Oþins syni;
atta *er*o iafnha*v*fg*ir*,
er af drivpa
ena nivndo hv*er*ia nót*t*.“

---

15. *I Overskriften* Ambatt **A**; Ambǫt **R**; ǫ *er her Tegn for* u-*Omlyden af* á; *jfr. Anm. til Grímn. V. 49, L. 3.* — 2. báci **R**. — 3. ió letr *til* **R**; io lætr hann til **A**. — 3. *Efter denne Linje mangle vel tre Verslinjer.*

16. **A** *har i Margen udfor dette Vers og V. 17. 20. 24* G. q.; *i* **R** *mangler Overskrift ved alle disse Vers; ligesaa ved V. 37. 39.* — 1. biþþv **R**; bið þv **A**. — 4. óvmc **R**; ovmz **A**. — 6. broðvr báni **R**.

17, 1. 2. alfa ne asa **R**; asa oc alfa **A**. *Jfr. Hamð. V. 15:* Hvat megi fotr foti veita ne holdgróin hond annarri? — 3. næ vissa **A**; ne visa **R**; *derimod i* 18, 3 viga. — 4. v*m* *mangler i* **A**. — 5. ęikin fvr yf*ir* **R** *her, ligesaa i V. 18, kun der* eikin; seik inn fyrir **A**, *saaledes Eg., der forstaar* eik *om et Egegjærde.* eikin-fvr yfir *Rask.* eikinn *synes her at betyde „voldsom, rasende“; i nyisl. bruges Ordet om en Tyr, som vil stange. (Men i SnE. I, 430, 3 bør læses* eikinborðs.) *Jeg formoder, at* ęikinn *er afledet af et tabt Verbum* eika, *som* leikinn *af* leika; *dette* eika (*bevæge sig heftig*) *er vel det samme som skr.* êj, *opr.* aig, *bevæge sig, bæve* (*ligesom* leika = *skr.* rêj, *ryste*), *hvortil gr.* αἰγίς, *Stormvind*, καταιγίζω, *stormer ned, hærer, se G. Curtius Grundz. d. griech. Etym., I, S. 149.* — *Gunn. Pálsson afleder her* eikinn *af* eik *og forklarer „lignis nutritus ignis“; men dette synes ikke at passe om en Vaverlue.* — 6. ór **R**; var **A**.

18. *Dette Vers mangler i* **A**. — 2. sóna **R**. — 3. vana, *saa rettet;* vára **R**.

19, 3. mvn **R**; man **A**. — 6. lifa **A**; at lifa **R**.

20, 3. ma*nn*zcis mv́nom **R**; m̊ sænkis mvnvm **A**. — 4. freyr **A**; frey **R**. — 5. occart **R**; o*kk*at **A**. — 6. by*gg*iom **R**; bygg*vm* **A**.

21, 4. 5. 6 *mangle i* **A**. — 6. hveria, *saa ændret med Rask M.;* hverio **R** *og K. Dette behøver dog ikke at være en blot Skrivfeil; se Gísl. Um frump. S. 126. (Men*

Gerðr qvaþ:

22. „Bǫ́g ec þiggac,
þot brendr se
meþ vngom Odins syni;
era mer gvllz vant
i gørþom Gymis,
at deila fe fǫþvr."

Scirnir qvaþ:

23. „Sér þv þenna męki, męr!
miofan, málfán,
er ec hefi i hendi her?
hǫfvþ hǫggva
ec mvn þer halsi af,
nema þv mer sętt segir."

Gerðr qvaþ:

24. „Ánauð þola
ec vil aldregi
at mannzciss mvnom;
þo ec hins get,
ef iþ Gymir finniz
vígs otrauþir, at ycr vega tíði."

Scirnir qvaþ:

25. „Ser þv þenna męki, męr!
miofan, málfán,
er ec hefi i hendi her?
fyr þessom eggiom
hnigr sa inn aldni iotvnn,
verþr þinn feigr faþir.

26. Tamsvendi ec þic drep,
enn ec þic temia mvn,
męr! at minom mvnom;
þar scaltv ganga,
er þic gvmna synir
siþan eva se.

27. Ara þvfo a
scaltv ár sitia,
horva heimi ór,
snvgga heliar til;
matr se þer meirr leiþr,
enn manna hveim
enn fráni ormr meþ firom.

28. At vndrsionom þv verþir,
er þv vt kǫmr,
a þic Hrimnir hari,
a þic hotvętna stari;
víðkvnnari þv verþir,
enn vorþr meþ goðom;
gapi þv grindom fra.

29. Tópi oc ópi,
tiǫsvll oc oþoli,
vaxi þer tár meþ trega;
seztv niþr,

---

i saga af þorst. Síðu-H., hvoraf Egilsson lex. poët. S. 640 b citerer enu IX hverju nótt *læse Gislason, Prøver S. 49 og Möbius Anal. Norr. S. 175* hverja, *uden at angive nogen Variant.)*

22, 1. 2. 3 *mangle i* A.

23, 2. miofan málfán A; miofán malfan R. *I V. 25 skrevet forkortet* m. m. *i* A, *udeladt i* R. — 3. 4. h. h. ec mvn | þer h. a. *Udgg.* — 4. ec mon R; mvn sæk A. — 6. sętt R; satt A.

24, 3. manzciß R; manz senskis A. — 5. iþ R; þit A.

25, 1-3. Ser. þ. þ. m. męr. er e. h. h. her. R; Ser þv þenna meki. m. m. e. e. i. h. her A.

26, 1. Tās vendi R; Tās vændi A; *som to Ord ogsaa K. Rask M.* — 6. eva se R; sva sia A.

27, 1. 2. Ára þvfo a scaltv ar sitia R; Ár scaltv sitia ara þvfv a A. — 3. 4. hórva hēi (*d. e.* heimi, *ikke* heim) snvgga heliar til R, *og desuden er mellem* hēi *og* snvgga *sat en Hage, som betegner, at Noget skal indføies der; og i Margen er skrevet* ór *med Hage efter.* horfa ok snvgga hæliar til A *og M.* — 5. þer mæirr læiðr A; þer leiþr R (*ikke* leiþri).

Med sidste Ord i V. 27 ender Afkriften af Digtet i A; *det Blad, hvorpaa Fortsættelsen har været skreven, er tabt.*

28, 3. hári R. — 7. gapiþv R, *som det synes i ét Ord;* a *er noget kludret, men synes dog sikker.* — grindom *skrevet* gndō (with i above) *i* R.

ean ec mvn segia þer
svaran svsbreca
oc tvennan trega.
30. Tramar gneypa
þic scolo gerstan dag
iotna garþom i;
til hrimþvrsa hallar
þv scalt hverian dag
kranga kostalárs,
kranga kostavon;
grát at gamni
scaltv i gogn hafa
oc leiða meþ tarom trega.
31. Męþ þvrsi þrihafþvþom
þv scalt ę nara
eþa verlárs vera;
þitt ged gripi,
þic morn morni;
verþv sem þistill,
sa er var þrvnginn
i ønn ofanverþa.
32. Til holtz ec gecc
oc til hrás viðar
gambantein at geta,
gambantein ec gat.
33. Reiþr er þer Oþinn,
reiþr er þer Asabragr,
þic scal Freyr fiásc,
en fyrinilla męr!
en þv fengit hefir
gambanreiþi goða.
34. Heyri iotnar,
heyri hrimþvrsar,
synir Svttvnga,
sialfir asliþar,
hve éc fyr byð,
hve ec fyrir banna
manna glavm mani,
manna nyt mani.
35. Hrimgrimnir heitir þvrs,
er þic hafa scal
fyr nagrindr neþan;
þar þer vílmegir
a viþar rotom

29, 6. svs breca R *i to Ord*; súsbreca *Rask M. Jeg forstaar ikke dette Ord. Gunn. Pálsson tænker paa dansk „suse“.* sútbreca??

30, 1. Tramar *er Flertal af* trami, *en ond Aand. Dette Ord findes i den bestemte Form hos Gudm. Andr. lex. Isl.; nyisl. ogsaa* tremill. *Jfr. norsk* tram (tram’en), *„et Navn paa Fanden. Skal forekomme nordenfjelds“ Aasen S. 634; hos Hallager norsk Gloss.* trammen *fra Vestlandet; dansk* tremmind, *Fanden, hos P. Syv, danske Ordspr.* (*Udg. 1688*), *II, S. 212; gutn.* trami, *formula jurandi* (trami um jag dä gär), *vesterbot. og jämt.* trommă *hos Unander: Allmogemålet i södre delen af Vesterb. län, Uppsala 1857.* — 7. vón R.

31, 2. nára R. *At Ordet her kort Vokal i første Stavelse, viser et Vers af et mansöngskvæði i cod. reg. 2367, hvor* narir *danner Rim med* varir. — 3. eþa, *saa ændret;* eþ R. — 4. þitt ged gripi *forstaar jeg ikke. Ti at tage* ged *som Subject og supplere* þic *som Object fra følgende Linje er ligesaa ugjørligt, som at tage* ged *som Object og supplere som Subject fra flgd. L.* morn. *Jeg formoder derfor her en Feil.* þitt ged gnípi?? gnípa = *oldeng.* genípan, *mørkne, jvfr. got.* ganipnan, *στυγνάζειν* (*fskj. fra* hnípa). *Eller:* þic grid grípi?? — 5. *Jeg forstaar* morn = *oht.* morna, *Kummer, og* morni *som Konj. af et Verb.* morna, *gjøre kummerfuld. Eg. oversætter: „tabes te tabefaciat“.* — 6. þistill, *saa ændret;* þistil R. — 8. ofanverþa *i* R *skrevet* ofán verþa.

33, 1. 2. reiþr R *bør læses* vreiþr, *ligesom i L. 6:* gambanvreiþi. — 2. asabragr R *i ét Ord.* — 4. en fyrinilla męr! *saa skrevet med Guðm. Magn. og Eg.;* en fyrin illa męr R. fyrin *er mindre rigtig Skrivemaade for* firin. enn fyrr, in illa męr! *Rask M.*

34, 7. gláv̄ R.

geita hland gefi.
Ǫþri dryccia
fa þv aldregi,
mær! af þinom mvnom,
mær! at minom mvnom.
36. Þvrs rist ec þer
oc þria stafi:
ergi *oc* ęþi
oc oþola;
sva ec *þat* af rist,
sem ec *þat* a reist,
ef goraz þarfar *þess*."
Gerðr qvaþ:
37. „Heill v*er*þv nv hèldr, svei*nn*!
oc tac viþ hrímcálki
fv*ll*om forns miaþar;
þo hafþa ec *þat* etlad,
at myndac aldregi
v*nna* vaningia vel."
Scirnir qvaþ:
38. „Ǫrindi mín
vil ec a*ll* vita,
aðr ec riþa hei*m* heþ*an*:
nęr þv a þingi
mv*n*t eno*m* þrosca
ne*nna* Niarþar syni."
Gerðr qvaþ:
39. „Ba*rr*i heit*ir*,
er viþ bęði vito*m*,
lvndr lognfara;
e*nn* ept nętr *nío*
þar mv*n* Niarþar syni
G*er*þr v*nna* gamans."
Þa reiþ Scirn*ir* hei*m*; Freyr
stoð v́ti *oc* q*v*addi h*ann* *oc* sp*v*rþi
tiþ*i*nda:
40. „Segþv m*er* *þat*, Sc*irnir*!
aþ*r* þv verp*ir* sa*v*dli af mar
oc þv stíg*ir* feti fr*ama*r*r*:
h*v*at þv arnaþ*ir*
i iotvnhei*ma*
þi*ns* eþ*a* mi*ns* mvnar?"
Scirnir qvaþ:
41. „Ba*rr*i heitir,
er viþ báðir vitom,
lvndr lognfara;
enn ept nętr nío
þar mvn Niarþar syni
Gerþr vnna gama*ns*."
Freyr qvaþ:
42. „La*v*ng er not*t*,
langar 'ro tvęr,
hve v*m* þreyiac þriár?
opt m*er* manaþ*r*
mi*nn*i þotti,
e*nn* sia half hynótt."

35, 7. Ǫþri R *med stor* Ǫ *og derforan Punctum; R begynder altsaa her et nyt Vers.* — 7. dryccia, *saa* R, *som det synes; dog er sidste Bogstav noget kludret, Skriveren har maaske först skrevet* dryccio.

36, 1. þvrs *med liden* þ, *dog derforan Punctum i* R. — 3. 4. *skrives i K. som én Linje.* — 5. 6. þat, *saa Udgg. i begge Linjer; saaledes synes der ogsaa at staa i* R, *og ikke* þer, *skjønt Læsemaaden ikke er ganske sikker.* — 6. r$\overset{e}{,}$ist R.

37, 1-3. *Jfr. Lokas. V. 53, L. 1—3.*

38, 1. *Over* Ǫ *i* Ǫrindi *staar Accent i* R.

39, 1. Barri R. *Jfr. SnE. I, 122:* níu nóttum síðar skyldi hon þar koma er Barrey (*saa* W, *skrevet* bar ꝛey; r Barey) heitir. — 3. logn fara R *i to Ord.* — 4. *enn* | *enn* ept R. — 5. Niarþa, *saa ændret efter* 38,6; niarþa R.

40, 2. már R. — 6. þıs R. — mv́nar R.

41. *Dette Vers er i* R *forkortet skrevet* Barri. h. l. (*d. e.* lvndr) *er.* vi. l. l. e. e. n. n. þ. m. n. s. g. v. gama*ns*.

42. *Overskriften mangler i* R. — *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 122) i* rW, *hvor det indledes med Ordene:* Enn er Skírnir sagði Frey sitt erendi, þá kvað hann þetta. — 2. lǫng er önnur rW. — 3. hve mega ek þreyja þrjár rW. — 5. minni rW *sér i* R *ud som* mir i. — 6. hy nótt R *i to Ord.*

HÁRBARÐSLJÓÐ.

Þ*orr* for or ꜹstrvegi *oc* kom at svndi ęino; ꜹdrom megom svndzins var feriokarli*nn* m*eþ* scipit. Þorr calla*þi*:

1\. „Hve*rr* er sa sve*inn* sveina,
er stendr f*yr* svndit handan?“

Feriokarlinn *svaraþi*:

2\. „Hv*err* e*r* sa karl karla,
e*r* callar v*m* vagi*nn*?“

Þorr qvaþ:

3\. „Ferþv mic v*m* svndit!
fęþi ec þic a morgon:
meis hefi ec a baki,
verþra mat*rinn* bet*ri*.
Át ec i hvíld,
aþr ec hei*m*an for,
sildr *oc* hafra,
saþr em ec e*nn* þe*ss*.“

Feriokarlinn qvaþ:

4\. „Árligo*m* ve*r*kom hrosar þv
verþinom,
veitzatv f*yr* gorla,
dꜹpr ero þin hei*m*ky*nni*,
dꜹþ hy*gg* ec at þin moþi*r* se.“

Þorr qvaþ:

5\. „Þat segi*r* þv nv,
e*r* hv*er*iom þicci*r*
mest at vita,
at mín moþ*ir* dꜹþ se.“

Feriokarlinn qvaþ:

6\. „Þeygi e*r* sem þv
þriv bv́ góð eigi*r*,
berbei*nn* þv stendr
oc hefi*r* brꜹti*n*ga ge*r*vi,
þ*a*tki at þv hafi*r* brǫkr þinar.“

Dette Digt er fuldstændig bevaret alene i R; *i* A *fra Ordene* minna verka 19, 7.

Overskriften harbarz lioð *med rødt Blæk i* R. *Jeg skriver* Hárbarðr *med lang Vokal i første Stavelse og forklarer Navnet af* hárr, *graa. Andre skrive* Harbarðr, *hvilket Eg. tyder som* harðbarðr, *medens Uhland oversætter „Hærskjold“ og tager det = tydsk* Herbort.

2\. svndsig R. — 3. callaþi *skrevet* call' *i* R; *eller skal dette læses* callar?

1, 2. fyr *skrevet* ꝼ̇ *i* R.

2\. Feriokarlinn svaraþi *saa indsat for* k' (*d. e.* karl, *ikke:* Hárbarðr) s. *i* R.

Overskrifterne til V. 3—18 *incl. ere tilsatte af mig; de mangle i* R, *undtagen ved V. 11, hvor* þ. q. *er skrevet i Margen.*

3, 4. matrinn R; *kunde og skrives* matr inn *med Gunn. Pálsson. Jfr. f. Eks.* 14, 3. — 5. Át *med stor* Á *og derforan Punctum i* R. — 7. sildr R, *ikke* sildr.

4, 1. *Alle Udgg. dele denne Linje i to:*

Árligom verkom
hrosar þv verþinom.

Jfr. Anm. til 6, 3-5. — 2. veitzatv R; *rettere* veiztattv, *men ogsaa Lok. 52, 3 staar* letz *og Háv. 113, 6. Lok. 15, 2* scalatv.

5, 1. 2. *Rimordene ere* þat *og* þiccir.

6, 2. *I* R *er* eigir *skrevet foran* góð, *men ved Tegnene* ,,, *over begge Ord er den rette Ordfølge betegnet.* — 3-5. *Skrives af Udgg. som tre Linjer. I L.* 5 *er aabenbart* brǫkr *Rimord, ikke* þatki *og* þinar. *Hvis Inddelingen i tre Linjer er rigtig, saa have vi altsaa her tre Linjer, som rime sammen, ligesom i Háv. V. 80; Grímn. V. 27. Dog skal der kanske ordnes:*

berbeinn þv stendr oc hefir brꜹtinga gervi,
þatki at þv hafir brǫkr þinar.

Þorr qvaþ:

7\. „Styrþv hingat eiki*onni*!
ec mvn þer staþna ke*nna*;
eþ*a* hv*err* a scipit,
er þv heldr viþ landit?“

Feriokarlinn qvaþ:

8\. „Hildolfr sa heit*ir*,
er mic halda baþ,
reccr i*nn* rádsvin*n*i,
er bý́r i Raþseyiarsvndi;
baþat h*ann* hle*nn*ime*nn* flytia
eþ*a* hrossa þiófa,
goða eina
oc þa er ec gerva kv*nn*a;
segðv *til* nafns þíns,
ef þv vill v*m* svndit fara.“

Þorr qvaþ:

9\. „Segia mvn ec *til* nafns mi*n*s,
þót*t* ec secr siac,
oc til a*ll*z aþli*ss*:
ec em Oþi*n*s so*n*r,
Meila broþ*ir*,
e*nn* Magna faþ*ir*,
þrv́ðvaldr goða,
viþ Þór knattv h*er* dǫ*m*a.
Hi*n*s vil ec nv spyria,
hv*at* þv heit*ir*.“

Feriokarlinn qvaþ:

10\. „Hárbardr ec heiti,
hylc v*m* nafn sialdan.“

Þorr qvaþ:

11\. „Hvat *sc*altv of nafn hylia,
ne*m*a þv sakar eig*ir*?“

Hárbarðr qvaþ:

12\. „E*nn* þot ec sakar eiga,
þa mvn ec forþa
fiorvi mino f*yr* slico*m* sem þv ert,
ne*m*a ec feigr se.“

Þorr qvaþ:

13\. „Harm liotan m*er* þicc*ir* i
þ*vi* at vaþa
v*m* vagi*nn til* þin

Den første Linjes Længde er ikke uden Sidestykke i Hárb. I V. 4 synes der dog neppe at være Grund til at antage 3 Verslinjer, som rime sammen. — 4. bratinga R *for* bratingia; *jvfr. Gísl. Um frump. S. 57 f.*

7, 3. hverr *skrevet* hver *i* R. — 4. lanðit R.

8, 4. raþs eyiar svndi R. — 5. hlen̄i m̄ R.

9, 4. oþıs R. — 9. hıs R.

10, 2. hýlc R.

12\. *Dette Vers ordnes af K. saaledes:* Enn þot ec sakar eiga, | þa mvn ec forþa fiorvi mino | fyr slicom sem þv ert, | nema ec feigr se. *Rask og M. dele:* E. þ. e. s. e., | þ. m. e. f. | f. m. | f. s. s. þ. e., | n. e. f. s. *Jeg har taget* þot (*ligesom* þo *er Rimord i Helg. Hjörv. V. 28, L. 2*) ∼ þa *og* fiorvi ∼ feigr *som Rimord. Men Stavrimet vilde vinde, hvis man omsatte:* Enn þot ec sakar eiga, | þa mvn ec fyr slicom sem þv ert | forþa fiorvi mino, | nema ec feigr se.

13\. *Rimord ere* vaþa ∼ vaginn ∼ vęta *og* ca͛gorsveini ∼ kanginyrþi ∼ kǫmvmc; *jvfr. V. 47, L. 3. Jeg har baade i første og anden Vershalvdel antaget 3 Linjer, som rime sammen; jvfr. Anm. til* 6, 3-5. — *Man kunde ogsaa tænke paa med Bibeholdelse af de samme Rimord at gjøre Verset firelinjet, saa at første Linje kom til at strække sig fra* Harm *helt til* þin *incl., og tredje fra* scylda *til* kanginyrþi *incl. Verslinjerne vilde da rigtignok bestaa af langt flere Stavelser end sædvanlig; men Metret i mange af Replikerne i Hárbarðsljóð lader sig nu engang ikke indtvinge i de almindelige Versregler.* — *Rask og M. ordne:* Harm — þiccir | i þvi — til þin | oc vęta — minn; | scylda — þinom | kanginyrþi, | ef ec — svndit. — 1. Harm liotan R *i to Ord, saa og K. Rask Eg. Jfr. SnE. I, 276:* sé þar ljótan harm, er ek kom svá síð. *Eg. forklarer Accus. ved at erklære Udtrykket for elliptisk istedenfor:*

oc vęta † ꝍgur minn;
scylda ec lꝍna cꝍgorsveini þinom
kanginyrþi,
ef ec kǫmvmc yfir svndit."

Hárbarðr qvaþ:

14. „Her mvn ec standa
oc þin hedan biþa;
fanntaþv mann inn hardara
at Hrvngni dꝍdan."

Þorr qvaþ:

15. „Hins viltv nv geta,
er vid Hrvngnir deildom,
sa inn stórvþgi iotvnn,
er or steini var hofvþit a;
þo let ec hann falla
oc fyr hniga.
Hvat vantv þa meþan, Hárbarðr?"

Hárbarðr qvaþ:

16. „Var ec meþ Fiolvari
fimm vetr alla
i ey þeirre,
er Algrǫn heitir;
vega ver þar knattom
oc val fęlla,
margs at freista,
mans at kosta."

Þorr qvaþ:

17. „Hverso snvnvþo yþr konor
ydrar?"

Hárbarðr qvaþ:

18. „Sparkar atto ver konor,
ef oss at spꝍkom yrði;
horscar atto ver konor,
ef oss hollar vęri;
þęr or sandi
síma vndo
oc or dali divpom
grvnd vm grofo;
varþ ec þeim einn ꝍllom
ęfri at raþom,
hvilda ec hia þeim systrom siav
oc hafða ec geþ þeirra allt oc
gaman.
Hvaþ vanntv þa meþan, Þorr?"

Þorr qvaþ:

19. „Ec drap Þiaza
enn þrvðmoþga iotvn,
vpp ec varp ꝍgom
Allvalda sonar
a þann inn heiða himin;
þav ero merki mest
minna verca,

---

(36) harm liotan, (er) mer þiccir. M. skriver i ét Ord Harmliotan. — 3. ꝍgur, saa R og K. Rask. Ordet er ellers ukjendt og vistnok forvansket. cꝍgur Gunn. Pálsson og M. Men det synes ikke rimeligt, at Thor her skulde bruge dette Ord om sin Klædning, da han i næste Linje bruger cꝍgorsveinn som Skjeldsord mod en Anden. dœgurþ?? jvfr. V. 3. — 6. kǫmvmc, saa ændret, jvfr. V. 33; i R mindre nøiagtig skrevet komvmc, hvilket alle Udgg. beholde som Indicativ. R skriver ofte o for ǫ eller œ (i-Omlyd af ó).

18, 1. Sparkar med kort Vokal, jvfr. norsk sparka. Spárkar R og M. — 6. síma, saa R. At Ordet har lang Vokal i første Stavelse, er klart af gamle Skaldevers (Nj. Cap. 133 danner álmsíma Helrim med grímur) og af Udtalen i nyere Dialekter. — 12. I geþ er e ikke tydelig i R; den sér næsten ud som o. — gaman R med sammenslynget Tegn for a og n.

19. Fra dette Vers af og indtil Enden er Navnet paa den Talende ved de fleste Vers i R betegnet ved þ. q., h. q. i Margen. — Ved V. 23. 36. 37. 40. 47. 57 mangler Navneangivelsen ganske; de to Bogstaver ere her rimelig bortskaarne ved Indbindingen. Ved V. 57. 58. 59 staar endnu kun q. igjen i Margen; foran V. 32 er H. q. skrevet inde i Linjen. — A har fra V. 20 til Enden foran hvert Vers inde i Linjen h. q. eller þ. q. (foran V. 20 hárbarðr q.; foran V. 37 þórr q.). — 2. þrvðmoþga, saa R sikkert. — 4. allvalda R. Denne Jotun kaldes i SnE. (I, 214) Ölvaldi (saa rW; Auþvalldi U). — 7. Med Ordene minna verka begynder As Tekst af dette Digt.

þar er allir menn siþan vm se.
Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:

20. „Miclar manvelar
ec hafða viþ myrcriþor,
þa er ec velta þęr fra verom;
harþan iotvn
ec hvgða Hlebarð vera,
gaf hann mer gambantein,
en ec vęlta hann or viti.“

Þorr qvaþ:

21. „Illom hvga lavnaþir þv
þa goþar giafar.“

Hárbarðr qvaþ:

22. „Þat hefir eik,
er af annarri scefr;
vm sic er hverr i slico.
Hvat vanntv [þá] meþan, Þorr?“

Þorr qvaþ:

23. „Ec var avstr
oc iotna bardag
brvþir bavlvisar,
er til biargs gengo;
micil mvndi ętt iotna,
ef allir lifði,
vętr mvndi manna
vndir miþgarþi.
Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:

24. „Var ec a Vallandi
oc vigom fylgdag,
atta ec iofrom
enn aldri sęttac.
Oþinn a iarla
þa er i val falla,
enn Þorr a þręla kyn.“

Þorr qvaþ:

25. „Oiafnt scipta er þv mvndir
meþ asom liþi,
ef þv ęttir vilgi micils vald.“

Hárbarðr qvaþ:

26. „Þorr a afl ǫrit,
enn ecci hiarta;
af hrǫzlo oc hvgbleyþi
þer var i hannzca troþit,
oc þottisca þv þa Þorr vera:
hvarki þv þa þorþir
fyr hrǫzlo þinni
fisa ne hniosa,
sva at Fialarr heyrþi.“

Þorr qvaþ:

27. „Hárbarþr inn ragi!
ec mvnda þic i hel drepa,
ef ec mętta seilaz vm svnd.“

---

8. siþan vm se R; of sæ A (*uden* siþan).

20, 3. velta R = vællta A *med Accent over* æ. — 4. 5. h. iotvn ec hvgða | Hlebarð v. *Udgg.* — 5. ec hvgða R; hvgða ek A. — hlebarð R = hlæbarð A. — 6. gābantein R; gābantæī A (*ikke* gambantein). — 7. vęlta R = vællta A.

21. *Deles af Udgg. i to Linjer; K. slutter den første med* þa, *Rask og M. med* lavnaþir. — þa *mangler i* A. — giafar R; giafir A.

22, 3. hverr A; hver R. — 4. h. v. m. þ. R; h. v. þ. A. — þá, *som mangler baade i* R *og* A, *er tilføiet efter* 18,13. *Jfr.* 28,3. 36.

23, 2. bardag R; varðak A. — *Jeg tager* iotna *med K. som Gen. og sætter derfor intet Skilletegn efter* bardag; *Rask og M. sætte Komma derefter og tage altsaa* iotna *som Accus.* — 7. *Over* ę *i* vętr *Accent i* R. — 9. h. v. m. h. RA.

24, 2. fylgdag RA. — 5. 6. Oþinn *maa her have været udtalt* Voþinn *eller snarere* v *i* val *som Vokal.* — 6. 7. enn þorr *er i* R *skrevet foran* þa er i val falla, *men ved Tegnet* ,,, *over* enn *og over* þa *er den rette Ordfølge, som og* A *har, betegnet.*

25, 2. asom R; asa A (*ikke* æsa).

26, 1. ǫrit R; yrit A. — 4. þer var R; var þer A. — hanzca R; hanzka A. — 5. *Rask stryger denne Linje, som efter ham feilagtig er kommen ind fra Lokas. V. 60, da vi, naar den er borte, faar et regelmæssigt 8linjet Vers.* — 5. þottisca þv R; þottiskattv i A. — 8. fisa næ hniósa A; hnosa ne fisa R.

27, 3. vm svnd R; of svndit A (*men i* 28, 1: vm svnd).

Hárbarðr qvaþ:

28. „Hvat scyldir þv vm svnd seilaz,
er sakir 'ro allz ongar?
Hvat vanntv þa, Þorr?"

Þorr qvaþ:

29. „Ec var avstr
oc ána varþac,
þa er mic sotto
þeir Svárangs synir;
grioti þeir mic barþo,
gagni vrþo þeir þo litt fegnir,
þo vrþo þeir mic fyrri
friþar at biþia.
Hvat vanntv þa meþan, Hárbarðr?"

Hárbarðr qvaþ:

30. „Ec var avstr
oc viþ einhveria dǫmþac,
lęc ec viþ ena línhvito
oc lavnþing háþac,
gladdac ena gvllbiorto,
gamni męr vndi."

Þorr qvaþ:

31. „Goð atto þeir mankynni þar þa."

Hárbarðr qvaþ:

32. „Liþs þins var ec þa þvrfi, Þorr!
at ec helda þeirri enni linhvito mey."

Þorr qvaþ:

33. „Ec mvnda þer þa þat veita,
ef ec viðr of kǫmomc."

Hárbarðr qvaþ:

34. „Ec mvnda þer þa trva,
nema þv mic i trygð vęltir."

Þorr qvaþ:

35. „Emkat ec sa hęlbítr,
sem hvðscór forn a vár."

Hárbarðr qvaþ:

36. „Hvat vanntv [þá] meþan, Þorr?"

Þorr qvaþ:

37. „Brvdir berserkia
barþac i Hléseyio,
þęr hofðo verst vnnit,
velta þioþ alla."

Hárbarðr qvaþ:

38. „Klęki vantv þa, Þorr!
er þv a konom barþir."

28, 1. scyldir þv R; scaltv A. — 2. er sakjr ro alls ongar R; ær sakar ærv allz ængar A. — 3. h. v. þ. þ. R; h. v. þa. þorr. A.

29, 3. 4. mic sotto þeir R; þeir sóttv mik A (*ikke* mic sótto). — 4. svarangs R; svárangrs A (*ikke* svarángrs). — 6. vrþo þeir þo litt R *og Udgg.*; vrðv þeir litt A. — *Jeg formoder* vrþot þeir litt. — 9. h. v. þ. m. h́. R; h. v. m. h. A.

30, 2. ein hveria R *og Udgg.*; einheriv A. *Den sidste Læsemaade er kanske den rette; einherja maatte være Femin. til* einheri, *jvfr.* herja *blandt valkyrja heiti i* A *SnE. II, 490; jvfr. SnE. I, 282.* — 2. dǫmþac R; dæmdag A. — 3. hina línhvitv A; ena líndhvito R, *men i* 32, 2 linhvito. *Jfr. Sv. Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, S. 229:* Ud kom Jomfruen saa hvid som Lin; *i en dansk Barnevise (Zeitschr. f. deutsche Myth. IV, 312):* Hun er hvid under Lin. — 4. lávnþing A; lang þing R *og Udgg.* — 5. gladdac ena gvllbiórto R; gladda æc hina gvllhvítv A. — 6. vnði R; vndi A.

31. þř R *d. e.* þeir; þer A *og Udgg.* — man kynni R; mannkynni A.

32. *Rimordene ere* Liþs *og* linhvito. *Udgg. dele dette Vers i tre Linjer:* Liþs þ. v. e. þ. þvrfi, | þorr! a. e. helda | þeirri e. l. m. — 1. þīs R. — var A; vęra R *og Udgg.*

33, 1. m̄da R, *ikke* munþa. — þer þa þat R; þer þat þa A. — 2. ef ec viðr of kǫmiz R; æf við of kæmvmz A (*ikke* kæmimz).

34, 1. m̄da R, *ikke* munþa. — 2. mic R; mik A. *Intet af Hskrr. har* mer. — vęltir R = væslltir A (*med Accent over* æ).

35, 2. hvðscór R; hvð | skóz A. — a vár RA; *ikke* avar *i* R.

36. H. v. m. þorr R; Hvat vantv. m. þ. A. þá *tilføiet efter* 18, 13. *Jfr.* 22, 4.

37, 2. barþac ihlés eyio R; barða æc i hlæs æy A. — 3. vnnit *skal kanske udtales* vunnit, *saa at ogsaa det bliver Rimord.* — 4. velta R; villta A.

38, 1. vantv R; vantv *d. e.* vanttv A.

Þorr qvaþ:

39. „Vargynior *þat* v*aro*,
e*nn* varla konor;
sceldo scip mit*t*,
e*r* ec scorþat hafdac;
ǫgðo m*er* iarnlvrki,
e*nn* elto Þialfa.
Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:

40. „Ec varc i h*er*nom,
e*r* hingat gorðiz
gnęfa gv*nn*fana
geír at rioþa.“

Þorr qvaþ:

41. „Þe*ss* viltv nv geta,
er þv fórt o*ss* olivfan at bioþa.“

Hárbarðr qvaþ:

42. „Bęta *scal* þ*er* þ*at* þa
mvnda bárgi,
sem iafnendr v*nno*
þ*eir* e*r* ocr vilia sæt*ta*.“

Þorr qvaþ:

43. „Hvar namtv þe*ss*i
in hnǫfiligo orþ,
e*r* ec heyrþa aldri
in hnǫfilig*ri*?“

Hárbarðr qvaþ:

44. „Nam ec at † m*onnom*
þei*m* eno*m* aldrǫno*m*,
e*r* bva i hęimis hargo*m*.“

Þorr qvaþ:

45. „Þo gefr þv
got*t* nafn dysio*m*,
e*r* þv ka*ll*ar þ*ę*r heimis harga.“

Hárbarðr qvaþ:

46. „Sva dǫmi ec
v*m* slict far.“

Þorr qvaþ:

47. „Orðkringi þín
mv*n* þ*er* illa co*ma*,
ef ec rę́þ a vag at vaþa;
vlfi hǫra
hy*gg* ec þic ǫpa mv*no*,
ef þv hlytr af ha*m*ri harg*g*.“

Hárbarðr qvaþ:

48. „Sif a hó heima,
h*ans* mv*n*do fv*n*d vilia,
þa*nn* mvntv þrec drygia,
þ*at* e*r* þ*er* scyldara.“

Þorr qvaþ:

49. Męlir þv at mv*nn*z ráþi,
sva at m*er* scyldi ve*r*st þiccia,

39, 1. þ*at* v̊ A; v̊ þ*er* R (*eller mulig* þ*at*; *ti* þ*er og* þ*at ere ofte vanskelige at skjelne fra hinanden i* R). — 4. hafdac R; hafða A. — 5. ǫgðo (*ikke* ogdo) m*er* iarn lvrki R; *i* A *var først skrevet* ægða æc þ*eim* iarnlvrki (*med Accent over* æ *i* ægða), *men Skriveren har selv rettet* æc þ*eim til* m*er*. — 7. h. v. m. h. RA.

40, 1. varc R; v*ar* A. — 2. gorðiz R; g*er*ðiz A. — 3. *Accent over* ę *i* gnęfa R. — gv*nn*fana R; gvnfana A. *Ordet skrives af Udgg. med* á, *men de andre germaniske Sprog vise, at kort* a *her er det oprindelige.*

41. *Rimordene ere, hvis Teksten er rigtig,* þess *og* þv. — 2. olivfan, *saa K. M.* R *synes at have* olubaᴺ, *dog er* u *og* b *utydelige og især* u *usikker;* oliyfā A.

42, 1. 2. *scal* þ*er* þ*at* þa mvnda R; sc*al* þ*er* mvnda A. — 4. sæt*ta* R; sæt*t* hafa A.

43, 3. 4. alldr*i* hin hnæfiligr*i* A; aldregi hnǫfiligr*í* R *og Udgg.*

44, 1. m̄m̄ R, *mangler i* A. — *Stavrim mangler, ti* ec *kan her neppe være Rimord, og jeg formoder derfor* ýtom *istedenfor* monnom. — 2. eno*m* R; hinvm A. — 3. hargom, *saaledes ændret for Stavrimets og Meningens Skyld.* skagḡ A; scogō R. scógom *Udgg.*

45, 1. 2. *Rimordene ere* gefr *og* gott. — 2. dysiv*m* A; dyſiom R. —. 3. þ*ę*r, *saa K. M.. Det er tvilsomt, om der i* R *skal læses* þ*ę*r (þ*er*) *eller* þ*at*; *Ordet mangler i* A. — harga, *saa ændret;* scoga R; skoga A.

46, 2. v*m* R, *mangler i* A. — far R; fár A.

47, 4. 5. v. h. hygg ec | þic ǫpa m. *Udgg.* — 5. þik æpa mvno A; at þv́ ǫpa mynir R.

48, 1. hó R; ho A. *Jeg kan ikke ret forklare denne Sideform til* hór *Lokas. 54*; *jvfr. dog* hór *Lokas 30*, hóss *Lokas. 33.* — 2. m̄do R; m̄tv A.

hair enn hvgblæþi!
hygg ec, at þv livgir."

Hárbarðr qvaþ:

50. „Satt hygg ec mic segia,
seinn ertv at for þinni,
langt mvndir þv nv cominn, Þorr!
ef þv litvm fǫrir."

Þorr qvaþ:

51. „Hárbarþr enn ragi!
heldr hefir þv nv mic dvalþan."

Hárbarðr qvaþ:

52. „Asaþórs hvgða ec
aldregi mvndo
glepia fehirði farar."

Þorr qvaþ:

53. „Raþ mvn ec þer nv raþa:
ró þv hingat batinom,
hęttom hętingi,
hittv fǫþvr Magna!"

Hárbarðr qvaþ:

54. „Farþv firr svndi!
þer scal fars synia."

Þorr qvaþ:

55. „Visa þv mer nv leiþina,
allz þv vill mic eigi vm vaginn feria!"

Hárbarðr qvaþ:

56. „Litiþ er at synia,
langt ęr at fara:
stvnd er til stocsins,
ǫnnor til steinsins,
haltv sva til vinstra vegsins,
vnz þv hittir Verland.
Þar mvn Fiorgyn
hitta Þór son sinn,
oc mvn hon kenna hanom attvnga bravtir
til Oþins landa."

Þorr qvaþ:

57. „Mvn ec taca þangat i dag?"

Hárbarðr qvaþ:

58. „Taca viþ víl oc erfiþi:
at vprennandi solo
er ec get þána."

48, 3. mvntv RA. — 4. scyldara R; skylldra A.

49, 1. mvnns R = mvns A.

50, 1. mic R; þic A. — 2. at fór R = atfǫr A. — 3. *Efter* langt *er først skrevet* la *i* R, *men dette er af den gamle Skriver underprikket som urigtigt.* — þorr *mangler i* A.

51, 2. dvalþan R; dvalit A.

52, 1. Asa þórs hvgða ec R; Asa þor (*Dat.*) sek hvgða A. — 3. fehirði R; fæ hirði A. *Eg. formoder med stor Sandsynlighed* farhirði, *en Ferjemand. Den samme Forveksling forekommer i Hskr. fra 15de Aarh. af s. af Flóres ok Blankiflúr* (*Ann. f. nord. Oldk. 1850, S. 32, Anm. 2*).

53, 3. hætingi A (*ikke* hæitíngi); hęttingi R. hæta, *true, skrives ligeledes ofte* hœtta, hætta; *jvfr. norsk* hytta.

54, 1. farþv firr R; far þv fra A.

55, 1. nv *mangler i* A. — 2. mic eigi vm R; mik nv æigi of A.

56, 1. ær at synia A; er synia R, *og saa Rask, der forstaar* synia *som Gen. pl. af* syn. — 2. ęr (*ikke* æer) at R = ær at A. er-at fara *Rask, der forforstaar* fara *som Gen. pl. af* fǫr. — 3. stocsins R; stoks A. — 4. *til* steIsIS R; ær til stæins A. — 5. vegsins R; væg^S A. — 6. ver land R; val land A. — 7. mvn R; man A. — 7. fiórgyn R. — 9. mvn RA. — 10. oþIS R.

57. *Danner dette Vers Rim med første Linje af V.* 58, *og er* taca *Rimord? eller mangler Stavrim?* — Mvn R; Man A. — *Foran* þangat *er* he *underprikket i* R; *Skriveren havde først skrevet* heþan, *men rettede saa Feilen.* — idag R; a dægi A.

58, 1. erfiþi R; við ærfiði A. — *Udgg. sætte intet Skilletegn efter* erfiþi. — 2. vprænnandi A; vpverandi R *og Udgg.* — *Efter* solo *sætte Udgg. Komma.* — 3. *Mangler Stavrim eller er* ec *Rimord?* — 3. þána R; þa na A. — þána *tager jeg med Eg. som Verbum „tø"; Ordet bruges endnu i Bergens Stift* (*i Formen* taana), *og er dannet af* þeyja, þáinn (*endnu i Berg. St.* taaen), *som sv.* dåna *af* deyja, dáinn. — *K. M. læse* þá ná, *og Keyser forklarer* geta ná = geta nær, *formode rigtig.*

Þorr qvaþ:

59. „Scamt mvn nv mál occat,
allz þv mer scǫtingo einni svarar;
lavna mvn ec þer farsynion,
ef viþ finnomc i sinn annat."

Hárbarðr qvaþ:

60. „Farþv nv þars
þic hafi allan gramir!"

59, 1. okkat A; occat vera R. — 2. allz þv mer scǫtingo einni svarar R; ær þv vill scætingv æinni svara A. — 4. finnomc R; finnvms A.

60. A *har foran dette Vers* H. q. — R *har derimod* farþv *med liden* f *og tillægger altsaa Thor disse to Linjer*. — 1. farþv R; *far* þv A. — 2. allan R; all*ir* A. *Begge Læsemaader give rigtigt Udtryk. Jfr.* tröll hafi Tréfót allan *Grett. Cap. 4;* hafi þik allan tröll *Fms. VI, 216; derimod:* Fari þér í svá gramendr allir, *Dropl. S. 23;* taki nú allar gramir við hánum, *Flóam. S. 147. 180.*

HÝMISKVIÐA.

1. Ar valtívar
veiþar námo
oc svmblsam*ir*,
aþ*r* saþ*ir* yrþi,
hristo teina
oc a hlavt sa,
fvndo þ*eir* at Ægis
avrcost hv*era*.
2. Sat bergbvi
barnteitr f*yr*
mioc glicr megi
miscorblinda;
leit i avgo
Y*gg*s barn í þrá:
„Þv *scalt* aso*m*
opt sv*m*bl gora.“
3. Av*nn* fecc iotni
orþbǫgi*nn* halr,
hvgdi at hefndo*m*
h*ann* nęst viþ goð;
bað h*ann* Sifiar ver
ser fǫra hv*er*:
„þa*nn*z ec avllo*m* ol
yðr of heita.“

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R *og i* A. — *Overskriften* hymis kviða *med rødt Blæk i* A; *i* R *med rødt Blæk* þor dro miðgarz orm. — Hýmir *maa skrives med ý, da* hám *har lang Vokal, se f. Eks. SnE. I, 498; Skáldhelga rím. 15, 10.*

1, 1. valtívar R; valtif*ar* A. — 2. veiþar R; vœiðar A. *Paa Grund af det følgende* aþr saþir yrþi, *før de bleve mætte, af* saðr = *got.* saþs (*ikke Pf. Pop. af* seðja), *synes* veiþar námo *at maatte forklares: de toge sin Fangst, de begyndte at fortære sin Fangst. Rask formodede skarpsindig* verþar námo, *men* nema *styrer kun i Forbindelse med* staðar *Genitiv.* — 3. svmbl sam*ir* R; svmblsam*ir* A, *som det synes; A har her en eiendommelig Bogstav* (b, *hvis Langstav er krummet oventil*), *som jeg har antaget for en Sammenslyngning af* b *og* l. — 6. hlavt R; hlát *ogsaa* A, *ikke* hlautum. — 8. hvera R *og Udgg.*; hveria A (*ikke* hverra). *Jeg kan ikke forklare mig nogen af disse to Læsemaader; den almindelige Oversættelse „De fandt hos Øger Mangel paa Kjedler“ er ikke rigtig.* avrcost *maa nemlig efter Svend Grundtvigs Bemærkning her, som ellers, betyde „rigt Forraad“; Betydningen „Mangel“ har Ordet aldrig.* (*Eg. anfører* örkosta *i Bet. „Mangel“ af Hænsa-Þór. s., men denne Læsemaade nævnes ikke i Ísl. ss. II, 134, hvor Udg. og de fleste Hskrr. have* örkola.) *Guderne maa have rystet Tene, for at komme efter, hvor de kunne faa noget at drikke. Og naar de, efter at Fretten er endt, vende sig til Øger og forlange Drikke af ham, saa maa det være, fordi de have faat vide, at han har rigt Forraad af det, som behøves til at lave Øl af. Jeg formoder derfor:* avrcost vera. *Eller:* avrcost hverian? *Gunn. Pálsson formoder i L. 7* fvndot *istedenfor* fvndo.

2, 3. glicr R; likr A. — 4. miscorblinda R; miskor (*ikke:* miskæ) blinda A. *Rask og Finn Magnusen formode* mistorblinda. *Jfr. oldeng.* his eágan mistredon, *der lagde sig som en Taage for hans Øine.* — 8. gora R; gœfa A (*vistnok Feil for* gœrfa). *Jfr. Lokas. V. 65, L. 3.*

3, 3. hefndom, *saa ændret;* hefdom R; hæfnd A. — 7. 8. þa*nn* ec avllom öl yðr of heita R; þans ær ǫllvm yðr ǫl of hæiti A.

4. Ne *þat* matto
mẹrir tifar
oc ginnregin
of geta hv*er*gi,
v*nn*z af trygðo*m*
Tyr Hlo*rr*iþa
astraþ mikit
eino*m* sagdi:
5. „Byr *fyr* ⱥstan
Ẹlivága
hvndvis*s* Hymi*r*
at himi*ns* enda;
a mi*nn* faþi*r*
moþvgr ketil,
rvmbrvgði*nn* hv*er*,
rastar divpan."
Þorr qvaþ:
6. „Veiztv, ef þi*gg*io*m*
þa*nn* lⱥgvelli?"
Tyr qvaþ:
„Ef, vi*n*r! velar
viþ gorvo*m* *til*."

7. Fóro drivgo*m*
dag þa*nn* *fr*a*m*
Asgardi *fra*,
v*nz* *til* Egils q*v*omo;
hirði h*ann* hafra
horngⱥfgasta,
hvrfo at hⱥllo,
er Hymi*r* átti.
8. Mⱥgr fa*nn* ⱥmmo
mioc leiþa *ser*,
hafði hⱥfda
hvndrvð nío;
e*nn* ⱥ*nn*or gecc
algvllin *fr*a*m*
brv́nhvít bera
biorveig syni:
9. „Átniþr iotna!
ec viliac ycr
hvgfvlla tvá
vnd hv*er*a setia;
er mi*nn* fri
mⱥrgo si*nn*i

4, 3. oc *i* R *og i* A, *betegnet ved* ⁊; *intet af Hskrr. har* né, *som alle Udgg. her læse. I L. 1 er* ne *vel = got.* ni, *non, og ikke = got.* nih, *neque.* — 3. gifirægin A; ginregin R. — 4. *Efter* geta *er i* R *først skrevet* mẹtti, *men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt.* — 8. einom R; æinvm A. *Gunn. Pálsson formodede* einn vm; *men unødvendigt.*

5, 7. rvm brvgðinn R; rvm brygðan A, *hvilket Eg. forklarer af* brugga.

6, 1. *Overskriften* þorr qvaþ *mangler i* R *og* A. 3. Tyr qvaþ *mangler* R *og* A. *Rask tager ogsaa L. 3. 4 som Thors Ord.* — ef (æf) *er i* R *og* A *skrevet med liden* e (æ) *og intet Punctum sat foran.* — 3. vinr R; vinir A. — 4. viþ R; vitt A. — 4. gorvom R; giọrfvm A.

7, 1. fóro *med liden* f R *og* A *og derforan ikke Punctum i* A; *Hskrr. begynde altsaa her ikke et nyt Vers, heller ikke Udgg., der lade V. 6 gaa til* qvomo. — 1. drivgom R; drivgra A, *dog er jeg ikke vis paa, at Forkortningstegnet her skal opløses* ra. (*M. læser i* A drivgan.) — 2. dag þann fram R; dag fraliga A. — 4. egils qvomo R *og M.*; ægis komv A *og K. Rask. Her menes rimelig den Jotun* (hraunbúi *Hým.* 38) *eller Bonde, som er Fader til Thjálfe og Roskva* (*jvfr. SnE. I,* 142) *og hos hvem Thor lader sine Bukke blive tilbage. Om* egils *eller* ægis *er det rette, vover jeg ikke at afgjøre.* 5. Hirði *med stor* H *og derforan Punctum i* RA; *ogsaa Udgg. begynde her et nyt Vers, som de ende med* hvndrvð nío.

8, 1. mⱥgr R *og* mọgr A *med liden* m. — 1. ọmmv A; ⱥmo R. ámo *Rask, jvfr. SnE. I, 552, 3.* — 4. hvnðrvð R. — 5. Enn *med stor* E *i* R *og* Ænn *med stor* Æ *i* A, *i begge Hskrr. med Punctum foran; ogsaa Udgg. begynde her et nyt Vers, som K. og Rask slutte med* hvera setia.

9, 1. át niþr *med liden* á, *dog derforan Punctum i* R; atniðr *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* A. *Heller ikke K. og Rask begynde her et nyt Vers.* — 3. hvgfvlla *er feilagtig skrevet to Gange i* R. — 5. Er *med stor* E *og derforan*

iþ gesti,
z hvgar."
ꞇn vascapadr
bv*inn*
Hym*ir*
veiþ*om*;
i sal,
oclar,
s, er c*om*,
r frǫr*inn*.
Frilla qvaþ:
V*er*þv heill, Hym*ir*!
goþ*om*,
*n*r kom*inn*
þ*inna*,
þ vęttom
ongo*m*;
no*m*
ꞇdscoti,
iða,
eit*ir* sa.
ꞇé þv, h*var* sitia
r gafli!
ꞇ *ser*,
l fyr."

Svndr sta*v*cc svla
f*yr* sión iotvns,
enn a*þr* i tva*v*
áss b*ro*tnaþi.
13. Stvcco atta,
en e*inn* af þe*im*
hv*err* harðsleg*inn*
hei*ll*, af þolli;
*fr*am g*en*go þ*eir*,
e*nn* forn iotv*nn*
siono*m* leiddi
s*inn* andscota.
14. Sagðit h*anom*
hvgr vel þa,
e*r* h*ann* sa gygiar grǫti
a golf kom*inn*;
þar v*aro* þiorar
þrír of tekn*ir*,
bað s*enn* iotv*nn*
sioþa ganga.
15. Hv*er*n leto þ*eir*
ha*v*fdi sce*m*ra
oc a sæyþi
siþ*an* báro;
át Sifiar v*err*,

ꞇ *og* A. *Ogsaa K. og Rask* ꞇ*r et nyt Vers, som de ende* ꞇ*f* veiþom. — 5. frí R; faðir ꞇ*es rigtig med lang Vokal, da* ꞇ*mentrukket af* frii. — 8. geyrr r ǫ̇llz A. — geyrr *er at for-* ꞇ*ldre Form* garvis; *se Lyngbys* ꞇ*Bemærkninger i Tidskr. f. Phil.* ꞇ *f.* — 8. hv́gar R.
ꞇ *med liden* e *og derforan ikke* R; æ*nn med liden* æ *og der-* ꞇ*Punctum i* A. *Heller ikke K.* ꞇ*begynde her et nyt Vers.* — ꞇ R, *mangler i* A. — 5. Gecc ꞇ*og derforan Punctum i* R *og* A. ꞇ *Rask begynde her et nyt Vers,* ꞇ*r med* frǫrinn, *Rask med* sala ꞇ 6. glvmþo R; glvmdv A. — ꞇ R; fr*e*rin*n* A.
ꞇ*skriften* Frilla qvaþ *mangler i* ꞇ *Jfr.* 30, 2. 9, 5. — *Dette Vers maa ikke med K. tillægges den gamle Trold-kjærling.* — 1. verþv *med liden* v *og derforan Punctum i* R; ver þv *med liden* v *og derforan ikke Punctum i* A. — 3. sonr, *saa ændret*; sǫnr R (*ikke* sonr); son A. — 3. komiñ A; komı R. — 8. hroþrs andscóti R (*d. e. famosus hostis*); hroðrs andskota A. — 9. vi*n*r R; vín A. — 9. ver liða R; v*er*liða A. — 10. vǫ́rr R *med Accent over* ǫ.
12, 3. forþa *ser* R; forðaz A. — 4. sv́l R; sol A. — 5. svndr *med liden* s *i* RA. — 5. svlá RA. — 7. tva*v* R = t͛v A.
13, 5. þeir *mangler i* A. — 6. *Ogsaa* A *i to Ord:* forn iǫtvnn. — 8. andskota A; a*nn*scota R.
14, 3. hann *mangler i* A. — 3. gygiar, *saa ændret*; gyiar RA (*ikke* gygiar *i* R). — 3. grǫti R *med Accent over* ǫ; gæti A. — 4. komiñ A; komı R. — 7. s*enn* R; sva A.

aþr sofa gengi,
ei*nn* m*eþ* ǫllo
eyxn tva Hymis.
16. Þót*ti* hár*om*
Hr*v*ngnis spialla
ver*þr* Hlórriða
vel fv*ll*mici*ll*:
„Mvno*m* at apni
ǫþro*m* ver*þa*
viþ veiðimat
ver *þrír* lifa.“
17. Veo*rr* q*vaz* vilia
a vág róa,
ef ba*ll*r iotv*nn*
beit*or* gęfi.
Hymir qvaþ:
„Hver*f* þv *til* hiarþar,
ef þv hvg tr*v*ir,
briotr bergdana!
beit*or* sǫkia.
18. Þe*ss* vęnti ec,
at þer mynit
ǫgn af oxa
ǫþfeng v*era*.“
Svei*nn* sysliga
sveif *til* scógar,
þar er vxi stoþ
alsvartr f*yr*.
19. Brǫt af þióri
þvrs ráþbani
hatv́n ofan
horna tve*ggia*.
Hymir qvaþ:
„V*erc* þiccia þin
v*er*ri myclo,
kiola valdi!
e*nn* þv ky*rr* sit*ir*.“
20. Bað hlv*nn*gota
haf*ra* drotti*nn*
átrv*nn* apa
vta*rr* fǫra;
e*nn* sa iotv*nn*

15, 8. eyxn tva R; yxn .II. A.

16, 7. veiði mát R.

17, 1. q*vaz* R; .q. A. — 5. *Overskriften* Hymir qvaþ *mangler i* R *og* A. — 5. hverf þv A; hverfo R. — 5. hiarþar R; hiarð*ar* A, *først var her skrevet* hallar, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet.*

18, 1. vęnti ec R; vænt*ir* mik A. — 2. mynit, *saa ændret;* mýni R; mvnit A. myni *Udgg. Naar Hymer lige i Forveien siger:* hverf þv til hiarþar, ef þv hvg trvir, . . . beitor sǫkia, *saa ligger heri tydelig, at han anser det for et svært Stykke Arbeide for Thor; og da passer* myni *slet ikke; ti Ordene* ef þv hvg trvir *tale imod at forstaa V.* 18, 1-4 *som Ironi. Ligesaalidt stemmer* myni *med Jotnens Udraab i V.* 19*:* Verc þin — kyrr sitir. *Det er aabenbart, at Hymer havde tænkt, at Thor ikke skulde faa Bugt med Tyren.* — 3. ǫgn af oxa R; ogn at vxa A. — 7. vxi, *saa* RA.

19, 2. ráþ bani R. þvrs-ráþ-bani *Rask som ét Ord.* — 5. *Overskriften* Hymir qvaþ *mangle i* R *og* A. — 7. myclo R; miklv A. — 8. kiola R *og* A (*af* kjóll, *ikke af* kjölr).

Mellem V. 19 *og* 20 *maa vistnok, som og Finn Magnusen mener, noget mangle. Jfr. SnE. I, 168, der for denne Mythe har benyttet en anden Kilde end Hýmiskviða:* þá snerist Þórr á braut þangat, er hann sá öxnaflokk nokkvorn, er Ýmir átti; hann tók hinn mesta uxann, er Himinhrjótr (*saa* W) hét, ok sleit af höfuðit ok fór með til sjávar; hafði þá Ýmir út skotið nökkvanum. Þórr gékk á skipit ok settist í austrrúm, tók tvær árar ok reri, ok þótti Ými skriðr verða af róðri hans. Hýmir (W *overalt* Ýmir) reri í hálsinum fram, ok sóttist skjótt róðrinn; sagði þá Hýmir, at þeir váru komnir á þær vastir, er hann var vanr at sitja ok draga flata fiska; en Þórr kveðst vilja róa myklu lengra, ok tóku þeir enn snertiróðr; sagði Ýmir þá, at þeir váru komnir svá langt út, at hætt var at sitja utarr fyrir Miðgarðsormi, en Þórr kveðst mundu róa enn um hríð, ok svá gerði hann, en Hýmir var þá allókátr.

20, 1. hlv*nn* góta R. — 2. dr*ottinn* R; dr*ottin* A. — 3. át rv*nn* R (*d. e.* áttrunn); atí runn A. — 4. fara A = fora R.

sina talþi
litla fysi
at róa leng*ra*.

21. Dró mei*rr* Hym*ir*
moþvgr hvali
ei*nn* a ǫngli
vp*p* se*nn* tvá;
e*nn* aptr i scvt
Oþni sifiaþ*r*
Veo*rr* við velar
vað gorði ser.

22. Egndi a ǫngvl
sa e*r* ǫldo*m* b*er*gr
orms einbani
vxa hǫfdi;
gein við agni
sv e*r* god fiá
vmgiorþ nedan
alra la*n*da.

23. Dró diarfliga
dáþraccr Þo*rr*
orm eitrfán
vp*p* at borði;
hamri kniþi
hofall scarar
oflétt ofan
vlfs hnitbroþvr.

24. Hreingalcn hlvmþo,
en hǫlcn þvto,
for in forna
fold ǫll sama*n*,
sǫcþiz siþ*an*
sa fiscr i mar.

25. Oteitr iotv*nn*,
e*r* þe*i*r aptr réro,
sva at ár Hym*ir*
ecci m*ę*l*ti*,
veifþi h*ann* rǫþi
veðrs a*nn*ars til.

Hymir qvaþ:

26. „Mvndo v*m* vi*nna*
ve*r*c halft viþ mic,
at þv hei*m* hvali
haf *til* bǫiar,
eþ*a* flotbrvsa
fest*ir* occarn?“

27. Gecc Hlo*rr*iþi,
greip a stafni,
vat*t* me*þ* ǫst*ri*
vp*p* lǫgfáki;
ei*nn* me*þ* áro*m*
oc me*þ* ǫstscoto
bar h*ann* *til* bǫiar
b*r*ímsvín iotv*ns*

---

taldi
6. talþi R; milldi A.
. . . . .

21, 1. mæirr A; mǫrr R *og saa Udgg. Jeg har ikke optaget* mǫrr, *da der til* Hymir *staar et andet Adjectiv* moþvgr. — 4. vp *senn* tvá R; vp*p* sæn*n* .e. (*d. e.* eða) *twa* A. — 5. scv́t R. — 8. gorði R; *ger*ði A.

22, 3. einbani A; ein bani R. — 5. agni A; ǫngli R. — 6. fiá *eller* fia? R; fa A. — 7. vmgiorþ R; v*m* g*or*ð A.

23, 1. diarfliga R *og* A; *i* R *var egentlig skrevet* diafliga, *men over Linjen er sat til en utydelig* r. — 6. scárar R.

24, 1. hlvmþo R; h^v^tv A, *d. e.* hrvtv. — 2. hǫlcn R; hǫlkn A. — þv́to R. — 5. sǫcþis R; sǫktis A.

25, 1. oteitr *med liden* o *og derforan ikke Punctum i* R *og* A. — *Skulde der kanske mangle to eller fire Linjer foran dette Ord?* — 3. ár, *saa* RA. — *Gunn. Pálsson formodede* orð. — 5. rǫþi R; ræði A (*ikke:* ræder).

26. *Overskriften* Hymir qvaþ *mangler i* R *og* A. — 1. Mvndo v*m* R; Mvndv of A. — *I* vinna *er* a *skreven til over Linjen i* R — 4. bǫiar R; bæar A.

27, 4. vp*p* A; vp R. — *Udgg. sætte Komma eller intet Tegn efter* lǫgfáki, *derimod Semikolon eller Kolon efter* ǫstscoto. *I* R *staar foran* einn *Punctum, derimod intet Tegn foran* bar; A *interpungerer paa intet af disse to Steder.* — 6. *oc* me*þ* ǫstscoto R; *ok* ǫstkǫtv A. (*ikke* austkatu). — 7. bǫiar R; bæar A.

oc holtriþa
hver i gegno*m*.
28. Oc e*nn* iotv*nn*
v*m* afrendi
þragirni vanr
vi*þ* Þór senti;
qvaþat ma*nn* ra*m*man,
þot*t* róa ky*nn*i
krаptvrligan,
ne*m*a kálc bryti.
29. E*nn* Hlorriþi,
er at hаndo*m* com,
brát*t* lét bresta
brattstein i tvа;
slo h*ann* sitiandi
svlor igogno*m*,
baro þo heilan
f*yr* Hymi siþ*an*.
30. Vnz þ*at* in fríþa
frilla kendi
ástráþ mikit
eit*t* *er* vis*s*i:
„Drep vi*þ* hа́s Hymi*ss*!
h*ann* er harðari
costmoþs iotvns
kalci hv*er*io*m*."
31. Harþ*r* reis a kné
haf*ra* drot*t*inn,
fǫrþiz allra
i asmegin;
heill v*ar* karli
hialmstofn ofan,
e*nn* vínferill
valr rifnaþæ.
32. „Morg veit ec mǫti
m*er* gengin f*ra*,
er ec kalci se
yr kniam hr*v*ndit;"
karl ord v*m* qvað:
„knacat ec segia
aptr ǫvagi,
þv ert, аlþr! of hǫit*t*.

---

9. hollt riða A; holtriba R (*sic!*), *uden Tvil feilskrevet for* holtriþa.

28, 1. Oc *enn* (*ikke* ok et) iótv*nn* R; En*n* æn*n* iotvn*n* A. — 2. v*m* afrendi R (v*m* *er skrevet over et udraderet Ord, der maaske har været* af); afafræ*n*di A (*d. e.* af afrændi), *ikke* apafrændi. inn afrendi *formoder Rask, men unødvendig.* — 5. ra*m*man R; ram̄ A *d. e.* raman. — 7. krаptvrligan R; krǫpt*v*rliga*n* A (*ikke* kǫptvrligan, *som angives hos M.*) — *Jfr.* ógurligr, steigurliga, tigurligr, ömurligr *o. fl. Rask:* krаptvgligan.

29, 1. hloзiði A; hloriþi R. — 4. itvа (*derefter er noget udraderet*) R *og Udgg.*; gleri A. *Den sidste Læsemaade er maaske den rette, ti det almindelige* i tvа, *der ogsaa forekommer i* 12, 7, *kunde langt lettere komme ind istedenfor* gleri, *end omvendt.* — 6. igogno*m* R; igægnv*m* A.

30, 1. hi*n* fr*i*ða A; iþ fríþa R. — 2. kendi R; ke*n*di A. — 5. vi*þ* hа́s hymi*s* R; v*ið* hymis A. — 7. cost moþs R; kostmoðr A, *vel feillæst for* kostmoðs. — 8. hv*er*iv*m* A; hv*er*io R.

31, 1. reis *mangler i* A. — 3. fœrðiz A = fórþiz R. — 3. allra RA; *adverbiel Genitiv.* allr *Rask.* — 7. vínferill R; vinf*e*rils A. — 8. rifnaþæ R = rifnaði A.

32, 3. æ*r* æc A; ec R (*uden* er). — 4. yr kniam hr*v*ndit R. *Jfr. Flóam. s.* (*Vigf. Udg. i Fornsögur, S. 153*): áfall et níunda... sló ... þorfinn ór knjám honum. f (*d. e.* firi) kniam rvndit A. — 5. *Denne Linje forstaar F. Magnusen som direct Tale: Gubben (jeg) gav sit (mit) Ord.* — 5. qvað R; k*v*at A. — 7. ǫvagi R; evagi A. — 8. þv ert аlþr of hǫt R; þv æ*r* (*ikke* þvær) ǫldr of hæit*t* A. heitt *Rask;* hætt *M.* — *Hvis Læsemaaden i A er rigtig, maa de 3 sidste Linjer med F. Magnusen forklares: Jeg kan ikke tage mit Ord tilbage; du, Drik! er for hed. Med* segia aptr *jvfr.* mæla aptr *Bandam. s. S. 33* (*Friðr. Udg.*) *og* segja aptr friði *Gulaþ. i Norg. gl. Love I, S. 103. Den sidste Linje indeholder da en ordsproglig Talemaade,*

33. *Þat* er *til* costar,
ef coma mǫttiþ
ýt or óro
ǫlkiól hofi.“
Tyr leitaþi
tysvar hrǫra,
stoþ at hváro
hv*err* ky*rr* f*yr*.
34. Fadir Móþa
fecc a þremi
oc igegno*m* steig
golf niþ*r* i sal;
hóf ser a h*a*fv*þ* vp
hv*er* Sifiar v*err*,
e*nn* a hęlo*m*
hringar scvllo.
35. Foro lengi,
ár lita nam
aptr Oþi*ns* so*nr*
eino si*nn*i;
sa h*ann* or hreyso*m*
m*eþ* Hymi *a*ustan
folcd*rott* fara
fiolh*a*fdaþa.
36. Hóf h*ann* s*er* af herðom
hv*er* standanda,
veifði h*ann* Miollni
morðgiorno*m* f*ram*
oc hr*á*nhvali
h*ann* alla d*rap*.
37. Foroð lengi,
aþ*r* li*gg*ia na*m*
hafr Hlorriða
halfd*a*þ*r* f*yr*;
var sci*rr* sc*a*kvls
scaccr a ba*nn*i,
e*nn* þvi i*nn* lęvisi
Loci v*m* olli.
38. E*nn* er heyrt hafið,
— hv*err* ka*nn* v*m* þ*at*
godmalvg*ra*
go*rr* at scilia? —

---

omtrent som: Det var en altfor bedsk Drik, som der iskjenkedes mig. Det vilde vel være altfor dristigt at gjætte paa:

knacat ec segia
aptr ǫvagi
þvi er ec áþr of hét

eller noget lignende.

33, 2. mǫttiþ R; mætt*i*r A. — 3. óro R; varv A. — 4. ǫl kiól R *med Accent over* ǫ. — 6. *I* hrǫra *er Accent over* ǫ *i* R.

34, 3. steig R; stoð A. — 4. isal R; i sal A.

35, 1. Foro RA. Foroð *Gunn. Pálsson og Rask, hvilket vel er det rette, jvfr.* 37, 1. — 2. nám R. — 3. oþIS so*nr* R; oðins. s. A. — 7. folkd*rott* A; folc d*rot* R. — 8. fiǫlhǫfðaða A; fiolþ h*a*fdaþa R. fjölðhöfðaða *M. Rask. Jfr.* fjölvinjaðr *SnE. I, 654.*

36, 4. morð giorno*m* R; moðgiornv*m* A. — 5. hr*a*vnhv*a*li A; hr*á*nvala R, *der vistnok er en Skrivfeil for* hr*á*nhvala, *som Rask optager. Jfr. Jotunnavnet* Hvalr *SnE. I, 549. I Flertallet har* hvalr *vistnok ogsaa ellers* hvalar, *Acc.* hvala; *men se* 21, 2. 26, 3. — 6. *Herefter optager K. og Rask fra nogle Papirafskrr.:*

er með Hými
eptir fóru.

37, 1. Foroð R; Forvt A. — 3. hlorriða A; hloriða R. — 5. sci*rr* R; ski*rr* A. *Jeg tror med Rask, at* scirr *er en Forvanskning af* scęr *eller* scęrr. „*Gunn. Pálsson útleggr* [skirr] skirrandis (skökulinn), *en þá ætti maðr að lesa* skiarr *o: styggr, ærdr, og þykir það enþá ecki eiga við hálfdauðan hafr, miklu einfaldara verðr:* var skökuls-skær (*o*: hafrinn) skackr á banni“ (*Rask*). *Eg. tager* scirr *som Sideform til* scęr. — 6. ska*kk*r A; scacr R, *hvilket blot er en anden Skrivemaade.* scaccr *betyder her* „*halt*“, *jvfr. SnE. I, 142:* var þá annarr [hafr] haltr eptra fœti; *det er samme Ord som skr.* khanja-s, *af Urformen* skanga-s, *jvfr. gr.* σκάζω. — 6. a ba*nn*i A = aba*nn*i R. *Eg. forstaar* ba*nn*i *som Sideform til* beini; *bedre er det da at ændre* beini. *Neppe af* bann, *Hindring.* — 8. v*m* R; of A.

38, 1. er R; þer A. — 2. v*m* R; of A. — 3. godmalvgra *vel snarere af* goð, *end med M. af* góðr. — 4. gó*rr* R;

hver af hrávnbva
hann lávn vm fecc,
er hann bęþi galt
born sin fyr.
39. Þrottavflvgr kom
a þing goda

oc hafdi hver,
þannz Hymir atti;
enn vear hverian
vel scolo drecca
avlþr at Ægis
eitt havrmeitiþ.

---

giǫrr A. -- 6. vm R; of A. — 7. er hann bęþi galt R; hann gallt bæði A. — 8. F̌ R d. e. fyr; fyrir A.

39. þrott avflvgr R = þrott ǫflvgr A. — 4. þannz R; þanz A. — 5. vear R; vear A. — 7. avlþr R; ǫldr A. — 8. eitt havrmeitiþ R = eitt hǫrmeit A (ikke hǫrmeirr).

LOKASENNA.

Fra Egi oc godom.

er ævdro nafni het Gýmir,
ıafði bvit asom ǽl, þa er
ıafði fengit ketil inn micla,
er sagt. Til þeirrar veizlo
þinn oc Frigg kona hans.
om eigi, þviat hann var
ǝgi. Sif var þar kona Þórs.
ıc Iþvnn kona hans. Tyr
ır, hann var einhendr:

Fenrisvlfr sleit hǽnd af hanom, þa er hann var bvndinn. Þar var Niorþr oc kona hans Scaði. Freyr oc Freýia. Viðarr son Oþins. Loki var þar. Oc þionvstomenn Freys Beyggvir oc Beyla. Mart var þar asa oc alfa.

Ęgir atti tva þionvstomenn: Fimafengr oc Elder. Þar var lysi-

---

Digt er blot bevaret i R. *V. 21, V. 47, L. 3 og V. 29, L. 4-6, i SnE. forenede til ét Vers.*
riften loka senna *i* R *med rødt ıiddelbart foran V. 1. — Over-* Egisdrekka *findes ikke i* R, *men ıpirafskrr. og er derfra optagen den er nærmest Overskrift til aiske Indledning. Papirafskrr. 'et ogsaa Navnet* Lokaglepsa. — *'ten* fra egi oc godom *med rødt* ł, *nu meget afbleget.*
en prosaiske Indledning jvfr. ːkket i SnE. I, 336: Œgir sótti til Ásgarðs, en er hann var búinn ǝrðar, þá bauð hann til sín Óðni . ásum á þriggja mánaða fresti. ːar ferðar varð fyrst Óðinn ok ɔ. *s. v. — Indledningen til Digtet* ː, *som Ordene* „þa er hann hafði til inn micla, sem nv er sagt" *fattet af Samleren (eller Ordne- le forskjellige Kvad. Bergmann 'al. 310 f.) og flere have med ıærket, at den i flere Hen- ılldeles ikke passer til Digtet: ɛ lader det sig umulig forene, før Samtalen med Elder har ımen med Æserne i Øgers Hall, har dræbt Fimafeng, og saa er bleven jaget bort af Æserne. SnE. (I, 338) sætter Drabet paa Fimafeng efter Trætten med Guderne:* þá sennti Loki þar við öll goð ok drap þræl Œgis þann er Fimafengr hét.

1. nafni, *Ændring for* nafi R. — 5. oþī R. — 10. hǽnd R. — 11. bvndiṅ R. — 14. oþīS R. — 15. Beyggvir, *saa* R *her og* 45, 1; *derimod foran V.* 43 *og i* 46, 1 Byggvir, *og i* 56, 2 *Gen.* Byggviss. — *Den første Skrivemaade synes at være den retteste, ti* Bøggvir, *Tilnavn til Klauwe, der omtales i Svarfdœla s. (Ísl. ss. 1830, II), maa være det samme Navn.* ey *er da her, som ofte,* = ø, *der, som Lyngby i Tskr. f. Phil. II, S. 304 først har vist, er Omlyd af* a, *hvor der kræves* u- *og* i-*Omlyd paa én Gang, og som altsaa fremkaldes af Lydforbindelsen* -vi *eller* -vj; *forskjellig herfra er* u-*Omlyden af* a (ö, ǫ). Byggvir *forholder sig til* Beyggvir, *som gutn.* yxi *til oldn.* eyxi. *Tør man minde om Anglernes mythiske* Beáw, *Sceldwas (Skjolds) Søn? jvfr. oldeng.* gleáw = *oldn.* gløggr. — 18. Fimafengr R *tydelig her, ligesom nedenfor* Fimafeng. — *Efter den A. M. Udg. af SnE. (I, 338) skal det være tvilsomt, om der i* rW *staar* Fimafengr *eller* Funafengr. *Det*

gvll haft fyr eldz liós; sialft barsc þar ǫl; þar var griþastadr micill. Menn lofoðo mioc, hverso goðir þionvstomenn Egis voro. Loki matti eigi heyra þat oc drap hann Fimafeng. Þa scóco ęsir scioldo sina oc ǫpþo at Loca oc elto hann brǫt til scogar, enn þeir foro at drecca. Loci hvarf aptr oc hitti vti Eldi; Loci qvaddi hann:

1. „Segðv þat, Eldir!
sva at þv einvgi
feti gangir framarr:
hvat her inni hafa
at ǫlmálom
sigtifa synir.“

Eldir qvaþ:

2. „Of vapn sín dǫma
oc vm vigrisni sina
sigtifa synir;
asa oc alfa,
er her inni ero,
mangi er þer i orði vinr.“

Loci qvaþ:

3. „Inn scal ganga
Ęgiss hallir i
a þat svmbl at siá;
ioll oc áfo
fǫri ec asa sonom
oc blend ec þeim sva meini mioþ.“

Eldir qvaþ:

4. „Veiztv, ef þv inn gengr
Ęgis hallir í
á þat svmbl at sia,
hropi oc rógi
ef þv eýss a holl regin,
a þer mvno þǫ þerra þat.“

Loci qvaþ:

5. „Veiztv þat, Eldir!
ef við einir scolom
sáryrdom sacaz,
ǫþigr verþa mvn ec
i andsvorom,
ef þv męlir til mart.“

Siþan gecc Loci inn i hǫllina. Enn er þeir sa, er fyr varo, hverr inn var kominn, þǫgnoþo þeir allir.

Loci qvaþ:

6. „Þyrstr ec com
þessar hallar til
Loptr vm langan veg,
aso at biþia,
at mer einn gefi
męran drycc miaðar.

sidste foretrække Gunn. Pálsson, J. Grimm o. fl. Men Fimafengr kan vel forklares af fimr; Vokalen a maa vel her opfattes ligesom i hvítabjörn, hvítaváðir og lign. Former. — 1. lióS R. — 1. Sialft med stor S og derforan Punctum i R. — 2. ǫ́l R. — 6. ęSir R. — 10. qvaddi, saa ændret; qvadi R.

1, 5. ǫ́lmálom R.

2. R har i Margen ved dette Vers c, hvorefter q. er bortskaaret, ved V. 4 e. q. — 1. sín R. — 6. Rimordene ere orði og vinr. Enten maa udtales uinr med Gunn. Pálsson o. fl. eller ogsaa vorði.

3. Ved alle de Vers, som kvædes af Loke, har R vistnok i Margen havt l. q., som endnu staar ved V. 3. 5. 6, men ved de fleste Vers er en Bogstav eller begge bortskaarne: ved V. 32. 36. 38. 40. 42 staar l. tilbage, ved V. 13. 15. 17. 20. 22. 24 q, ved de øvrige Vers mangler baade l. og q. — 3. l i svmbl er skreven til over Linjen i R, og Hage sat nede i Linjen, hvor den skal indføies. — 4. Foran ioll er noget udraderet i R. — 6. mióþ R.

4, 5. a holl, saa skrevet med Udgg.; aholl R, men heri er h halvt udraderet.

6, 1. R har þyrst med en Krølle efter, som almindelig betegner er eller ir, men som her maa betegne r. Herefter maa man rette Anmærkning til Háv. 137, 5, hvor jeg nu med Tryghed læser dreckr.

7. Hvi þęgit er sva,
þrvngin goð!
at þer męla ne megoð?
sessa *oc* staþi
velið m*er* svmbli at,
ęda heitiþ mic heþ*an*!“
Bragi qvaþ:
8. „Sessa *oc* staði
velia þ*er* svmbli at
ęsir ald*re*gi;
þ*v*iat ęs*ir* vito,
hvei*m* þeir alda *sc*olo
ga*m*bansvmbl v*m* geta.“
Loci qvaþ:
9. „Mantv þ*at*, Oþi*nn*!
er við i ardaga
blendo*m* bloþi saman:
ǫlvi b*er*gia
letztv eig*i* m*vn*do,
nema ocr v*ę*ri baþo*m* borit?“
Oþinn qvaþ:
10. „Ristv þa, Viþ*arr*!
oc lat vlfs fa*v*þ*vr*
sitia svmbli at,
siþ*r* o*ss* Loci
qv*e*þi lastasta*v*fo*m*
Ęgis ha*v*llo i.“
Þa stoþ Viþ*arr* vp *oc* skencti Loca; *enn* aþ*r* h*ann* drycci, qvaddi h*ann* asona:

11. „Heilir ęs*ir*,
heilar asynior
oc a*v*ll gi*nn*heilog goð!
ne*ma* sa ei*nn* á*ss*,
er i*nn*ar sitr,
B*ra*gi, beccio*m* a.“
Bragi qvaþ:
12. „Mar *oc* męki
gef ec þ*er* mins fiar
oc bǫtir þ*er* sva ba*v*gi B*ra*gi:
siþ*r* þv asom
a*v*fvnd v*m* giald*ir*;
gremþv ei*gi* goð at þ*er*!“
Loci qvaþ:
13. „Iós *oc* armba*v*ga
mv*n*dv ę v*er*a
be*gg*ia vanr, B*ra*gi!
asa *oc* alfa,
er h*er* i*nn*i ero,
þv ert viþ víg varastr
oc scia*rr*astr viþ scot.“
Bragi qvaþ:
14. „Veit ec, ef fyr vtan v*ę*rac,
sva se*m* f*yr* i*nn*an emc,
Ęgis ha*v*ll v*m* komi*nn*:
ha*v*f*v*þ þit*t* b*ę*ra ec
i hendi m*er*;
lit*t* [qveþ] ec þ*er* þ*at* f*yr* lygi.“
Loci qvaþ:
15. „Sniallr ertv i se*ss*i,

7, 1. 2. Hvi þęgit er | sva þ. g. *Udgg.*

8. R *har i Margen udfor dette Vers bra, hvorefter* q *er bortskaaret.* — 4. ęgir R. — 6. gamban svmbl *i to Ord* R; l *i* svmbl *er skreven til over Linjen i* R *og Hage sat nede i Linjen, hvor den skal indføies.*

Første Bogstav i den Talendes Navn, der i R *har været skreven i Margen, er ved V.* 9—31 *incl. bortskaaren; dog staar i Margen ved de fleste af disse Vers endnu* q (*d. e.* qvaþ).

9, 2. iardaga *i ét Ord* R.

10, 1. 2. Viþarr *og* vlfs *ere Rimord; man maa derfor udtale* vulfs *eller ogsaa udtale* V *i* Viþarr *som Vokal.* — 4. siþ' R, *der ogsaa kunde opløses* siþan. — 4. 5. s. o. L. qveþi | lastastavfom *Udgg. som i* 16, 4. 18, 1. *Men jvfr.* 12, 4.

11, 1. ęSir R.

12, 4. siþ' R. — 6. gremþv *som ét Ord* R.

13, 6. scót R.

14, 1. fyr, *saa ændret;* þyr R (*ikke* þvr). — 3. *Denne Linje er rimelig forvansket, ti Rimvægten hviler ikke godt paa* vm. — 5. *Under* mer *staar i* R *en liden Prik, som dog vistnok er tilfældig.* — 6. qveþ *tilføiet efter Gjætning. Jeg forstaar Linjen som:* ec qveþ þat vera þer litt

*sca*latv sva gora,
*Bra*gi beccscrꜹtvþ*r*!
vęga þv gacc,
ef þv reiþ*r* sér!
hy*gg*z vętr hvatr fyr*ir*."
Iþvnn qvaþ:
16. „Biþ ec, Bragi!
barna sifiar dvga
oc allra oscmaga,
at þv Loca q*ve*þira
lastastꜹfo*m*
Ęgis hꜹllo í."
Loci qvaþ:
17. „Þegi þv, Iþv*nn*!
þic q*ve*þ ec allra·q*venna*
v*er*giarnasta v*era*,
sitztv arma þina
lagd*ir* itrþvegna
vm þ*inn* broþvrbana."
Iþvnn qvaþ:
18. „Loca ec q*ve*þca
lastastꜹfo*m*
Ęgis hꜹllo í;
B*ra*ga ec ky*rr*i
biórreifan;
vilcat ec, at iþ reiðir vegiz."
Gefion qvaþ:
19. „Hvi iþ ęs*ir* tvęir
*sc*oloþ *inn*i h*er*
saryrþo*m* sacaz?
Loptci þ*at* veit,
at h*ann* leiki*nn* e*r*
oc h*ann* fiorg av*l*l fiá."
Loci qvaþ:
20. „Þegi þv, Gefion!
þe*ss* mvn ec nv geta,
e*r* þic glapþi at geði
svei*nn* i*nn* hvíti,
er þ*er* sigli gaf
oc þv lagd*ir* lęr yf*ir*."
Oþinn qvaþ:
21. „Ǫ*rr* ertv, Loci!
oc ꜹrviti,
e*r* þv fǫr þ*er* Gefion at gremi;
þ*vi*at aldar orlꜹg
hy*gg* ec at ho*n* ꜹll v*m* viti
iafngorla se*m* ec."
Loci qvaþ:
22. „Þegi þv, Oþi*nn*!
þv kv*nnir* ald*re*gi
deila vig me*þ* v*er*om;
opt þv gaft þei*m*,
e*r* þv gefa scyldira,
eno*m* slęvorom sigr."
Oþinn qvaþ:
23. „Veiztv, ef ec gaf þei*m*,
er ec gefa ne scylda,
eno*m* slęvoro*m* sigr:
atta vetr vartv
f*yr* iorþ neþ*an*

---

fyr lygi; *jvfr. Skírn. V. 10 L. 2:* mal qveþ ec ocr fara. — lit*t* ec þ*er* þ*at* f*yr* lygi **R**; *dette beholder K., som oversætter: parum ego istuc tibi mentirer. M. ændrer* litt *til* lit, *der maatte betyde: jeg udsér, tiltænker (dig det); men denne Brug af* lita *kjender jeg ikke. Rask ændrer* litt *til* lyki.

15, 2. *sca*latv, *saa* **R**, *ikke* scalattv. — 5. reiþr *maa udtales* vreiþr. — 6. hvátr **R**.

17, 4. sitztv *saa* **R**, *ikke* sitz þv. — 18, 6. reiðir *maa udtales* vreiðir. — 19, 1. ęs*ir* **R**. — 4. Loptci, *saa ændret med Rask og M.*; lopzci **R**. — 6. fiorg avll fiá, *saa ændret efter Formodning af Eg.* fiorg va*l*l (*eller* fiorgva*l*l) friá (*eller* fria) **R**. — fiorg *efter Eg. d. s. s.* goð, *jvfr.* fjargvefr = guðvefr, *Bj. s. Hítd. Friðr. Udg. S. 69 og* fiarghvs *i Atlakv.* — *Rask og med ham M. læser* fiorgꜹll fria; *han forstaar* fiorgavll *neutr. pl.* = fjörgalli, *Død; men* fria *kan ikke være det samme som* frýja, *og* frjá, *elske, passer her ikke.*

21, 1. 2 *anføres ogsaa i SnE. (I, 84); se Anm. til V.* 29. — 1. ertv Loci **Rr**; ertv nv Loki **W**; ertv nv orþinn **U**. — 2. ꜹrviti **R**.

kýr mólcandi *oc* cona,
oc hef*ir* þv þar [born of] borit,
oc hvgða ec þ*at* args aþal."

Loci qvaþ:

24. „*Enn* þic síþa koþo
Sámseyio í
oc dr*a*ptv a vétt se*m* vavlor;
vitca líci
fórtv v*er*þioþ yf*ir*,
oc hvgða ec þ*at* args aþal."

Frigg qvaþ:

25. „Avrlavgo*m* ycro*m*
scylit aldregi
segia se*gg*iom fr*a*,
hv*at* iþ ęsir *tveir*
drygdvt i ardaga;
firriz ę forn ravc firar!"

Loci qvaþ:

26. „Þegi þv, F*rigg*!
þv ert Fiorgyns mę̄r
oc hef*ir* ę v*er*giorn v*er*iþ,
er þa Vea *oc* Vilia
leztv þ*er*, Viþris qvęn!
bada i badm v*m* tekit."

Frigg qvaþ:

27. „Veiztv, ef ec i*nn*i ettac
Egis havllo*m* i
Baldri lican bvr:
vt þv ne qvǫm*ir*
fr*a* asa sono*m*,
oc v*ę*ri þa at þ*er* reiþo*m* vegit."

Loci qvaþ:

28. „E*nn* vill þv, F*rigg*!
at ec fleiri telia
mina meinstafi:
ec þ*vi* ręd,
e*r* þv riþa serat
siþ*an* Baldr at savlo*m*."

Freyia qvaþ:

29. „Ǫ*rr* ertv, Loci!
e*r* þv ydra telr
liota leiþstafi;
orlavg F*rigg*
hygg ec at av*ll* viti,
þot*t* ho*n* sialfgi segi."

Loci qvaþ:

30. „Þegi þv, Freyia!
þic ca*nn* ec fv*ll*ge*r*va,

23, 6. cóna **R.** — 7. born of, *tilsat med Rask efter* 33, 6. *Disse Ord mangle i* **R** *og i K. M. Hvis vi beholde Teksten i* **R**, *faa vi de daarlige Rimord* þv *og* þar. — 8. áþal **R.**

24, 1. síþa, *saa ændret med Gunn. Pálsson og Rask;* síga **R** *og K. M.* — 5. fór tv **R** *som to Ord.* — 6. áþal **R.**

25, 1. Avrlavgom **R.** — 5. iardaga **R** *som ét Ord.* — 6. rávc **R.**

26, 1. þegiþv **R** *som ét Ord.*

27, 2. havllom *behøver ikke at ændres til* havllo *efter* 10, 6. 14, 3. 16, 6. 18, 3; *ti i* 3, 2 *og* 4, 2 *hedder det* Ęgis hallir í. — 4. qvǫmir, *saa* **R**, *ikke* qvomir; *dog er Hagen under* o *ufuldstændig.* — 6. reiþom *maa udtales* vreiþom.

28, 4. rę̄d *bør forstaas som Præsens og ikke med Bergmann som Impf.*

29, 4–6. *Disse Linjer anføres i SnE. (I, 84) som anden Halvdel af et Vers, der indledes med følgende Ord:* Frigg er kona hans (*d. e.* Óðins), ok veit hon örlög manna, þótt hon segi eigi spár. Svá sem hér er sagt, at Óðinn mælti sjálfr við þann ás, er Loki heitir. *Dette Vers meddeles der i følgende Form:*

Œrr ertu, Loki!
ok örviti,
hví ne lezkattu, Loki?
örlög Frigg
hygg ek at öll viti,
þótt hon sjálfgi segi.

Forfatteren af Gylfaginning, som her synes at have citeret feilagtig efter Hukommelsen, maa have sammenblandet V. 21, V. 47 og V. 29. — 4. *Efter* orlavg *indskyder* **U** manna, **W** vita. — 5. hygg *Codd. af SnE.;* hvg **R.** — 5. þav **U** *urigtig for* avll. *Med* avll viti *jvfr.* 21, 5, *hvor der staar* avll vm viti. — 6. þvi at henni sialfgi segir **U** *urigtig.*

era þer va*m*ma vant:
asa *oc* alfa,
er her *inn*i ero,
hv*err* hef*ir* þ*inn* hór v*er*iþ."
Freyia qvaþ:
31. „Flá *er* þ*er* tvnga,
hy*gg* ec at þ*er* fremr
myni ogott v*m* gala;
reiþ*ir* 'ro þ*er* ęsir
oc asynior;
hry*gg*r mvntv hei*m* fara."
Loci qvaþ:
32. „Þegi þv, Freyia!
þv ert fordǫþa
oc meíni bland*in* mioc,
sitz þic at brǫþ*r* þino*m*
stóþo bliþ regin,
oc m*vn*dir þv þa, Freyia! frata."
Niorþr qvaþ:
33. „Þat *er* válitit,
þót*t* ser varþer
v*er*s fái hó*ss* eþ*a* hvars;
hit*t* *er* vndr, *er* á*ss* ragr
er her *inn* of komi*nn*,
oc hef*ir* sa born of borit."
Loci qvaþ:
34. „Þegi þv, Niorþ*r*!
þv vart a͡vstr heþ*an*
gisl v*m* sendr at goðo*m*;
Hymis meyiar ha͡fðo
þic at hlandtrogi
oc þ*er* i mv*nn* migo."
Niorþr qvaþ:
35. „Sv ero*m*c lícn,
er ec varc langt heþ*an*
gisl v*m* sendr at goþo*m*:
þa ec ma͡vg gat,
þa*nn* *er* mangi fiár,
oc þicc*ir* sa asa iada*rr*."
Loci qvaþ:
36. „Hettv nv, Niorþ*r*!
hafþv a hófi þic,
mvnca ec þ*vi* leyna lengr:
við systor þ*inn*i

31, 2. frémr R. — 3. myni, *saa ændret;* mý R. *Jfr. Háv. V. 29.* — 5. asýnior R.

Ved V. 32. 33. 35—42 *incl. staar i* R *ude i Margen Begyndelsesbogstaven til den Talendes Navn;* q. (*d. e.* qvaþ) *har rimelig været tilføiet, men det er nu bortskaaret. Foran V.* 43 *staar* Byggvir *inde i Linjen. Ved alle de øvrige Vers i det flgd. i dette Digt mangler i* R *Angivelse af den Talendes Navn.*

32, 4. sitz þic, *saa ændret;* sitztv R *og Udgg. Jfr.* 17, 4. 60, 4. *Maaske kunde man skrive* sitztic. — 4. brǫ þ' R (*som to Ord*), *ikke* brǫþer. — 5. stóþo, *saa ændret;* siþo R *og Udgg.* standa *er her brugt i Bet. overraske, gribe paa frisk Gjærning; man siger saaledes:* standa mann á konu. at *med Dativ er her brugt paa samme Maade som i Helg. Hund. II, 17:* þv scalt at mer lifa; *Oddr. 19:* hon let sveltaz at Sigvrþi; *andre Eksempler hos Eg. lex. poët.* at 2).

33, 1. válitit R *som ét Ord.* — 3. verS R. *Rask og M. henføre dette Ord* … *anden Linje.* — hóS R. *M. skriver* … *Jeg forstaar:* þótt ser varþer vers hóss eþa hvars *som:* þótt varþer ser hvárs vers eþa hóss; *jvfr. Sig.* … *V. 9:* Von geng ec vilia vers oc be… *for* Von geng ec beggia vilia oc … *Stedet forklarer jeg: „om Kvinder* … *sig hvilkensomhelst* (*ligegodt hvilken*) … *to enten en Mand eller en Bo*… — *For* varþer *sammenlign Ha*… *s. i Fas. I, 471:* eigot þær va… vera; *jvfr. og I, 478, 3. Ordet* … *kommer efter Jón Sigurðsson i Singul*… *i Merl. II, 53* (*Ann. f. nord. Oldk.* … *S. 57*): rýðr varðar blóð Venedociam. hvárr *er her = uterlibet.* — 4. *Rask d*… *denne Linje i to:* hitt er vndr, | er áss r… *da maa man vel ansé L. 5:* er her … of kominn *for forvansket, ti denne L*… *indeholder ikke to Rimstave.* — 5. kom…

34, 3. gils R *her, men i* 35, 3: … — 4. 5. *Maaske at ordne:* H. m. ha… þic | at h. — 5. hland trógi R.

gaztv slican mǫg,
oc era þo vóno verr."

Tyr qvaþ:

37. „Freyr er beztr
allra ballriþa
asa gordom í;
mey hann ne grętir
ne mannz kono,
oc leysir or hǫptom hvern."

Loci qvaþ:

38. „Þegi þv, Tyr!
þv kvnnir aldregi
bera tilt meþ tveim;
handar ennar hǫgri
mvn ec hinnar geta,
er þer sleít Fenrir fra."

Tyr qvaþ:

39. „Handar em ec vanr,
enn þv hroþrs-vitniss,
bǫl er beggia þrá;
vlfgi hefir oc vel,
er i bondom scal
biþa ragnarǫcrs."

Loci qvaþ:

40. „Þegi þv, Týr!
þat varþ þinni cono,
at hon atti mǫg viþ mer;
ǫln ne penning
hafþir þv þess aldregi
vanréttiss, vesall!"

Freyr qvaþ:

41. „Vlf se ec liggia
arósi fyr,
vnz rivfaz regin;
þvi mvndv nęst,
nema þv nv þegir,
bvndinn, bǫlvasmiþr!"

Loci qvaþ:

42. „Gvlli keypta
leztv Gymis dottvr
oc seldir þitt sva sverþ;
enn er Mvspellz synir
ríða Myrcviþ yfir,
veizta þv þa, vesall! hve þv vegr."

Byggvir qvaþ:

43. „Veiztv, ef ec ǫþli ęttac

36, 6. era. *I R er skrevet* þera, *men under* þ *er med samme Blæk sat en liden Prik, der, som jeg tror, ikke er tilfældig, men skal betegne, at* þ *skal stryges; Skriveren er rimelig kommen til her først at skrive* þ *derved, at* þo *følger efter. Som Subject for* era *maa vi tænke os: „det, at du avlede en Søn med din Søster."* — þera *Udgg., hvilket Bergmann, M. og Lüning forklare som* þér *med det negtende* a, *Eg. som* þerra = þér era. *Rask formoder:* oc era þo óno betri, *hvorved* era *og* óno *blive Rimord.* — vóno, *saa ændret;* óno R *og Udgg.* vóno *og* verr *ere Rimord.*

37, 6. leysir R.

38, 3. tilt *Neutrum af et Adj.* tilr *(hef. ötill, Skade) = oldeng.* til, *god, passende, hensigtsmæssig, got.* tils. *„Du kunde aldrig bære noget godt (d. e. bringe Enighed, Forlig tilveie) mellem to." Jfr. SnE. I, 98:* er hann einhendr ok ekki kallaðr sættir manna. *Se Unger i s. Ol. k. ens helga, 1853, S. 287.*

39, 4. 5. *Stavrim mangler; ti man kan ikke henføre* vel *til L. 5, saa at* vlfgi *og* vel, *som Bergm. vil, blive Rimord. Jeg formoder* betr *for* vel.

40, 6. vánréttis R.

41, 2. ar ósi R *som to Ord.* — 3. *Jfr. Grímn. V. 4, L. 6, hvor* vm *tilføies foran* rivfaz. — bvndin R.

42, 4-6. *Jfr. SnE. I, 124.*

43, 2. ingvnar freyr R; *saaledes er Navnet ogsaa skrevet to Gange i s. Ólafs k. ens helga, Prologus (Fms. IV, 3. Chria Udg. 1853, S. 2).* Ingunar *maa være Gen. sg. af et Mandsnavn* Ingun, *og* Ingunar-Freyr *maa betegne „Inguns Søn (eller Ætling) Fröy, jvfr.* Pálna-Tóki *og lign.* — *P. A. Munch (Det norske Folks Hist. I, 1, S. 59, og paa fl. St.) vil ændre* Inguna-Freyr = *oldeng.* freá Ingvina, *Ingvinernes Herre.* — 3. sęlict *for* sęllict *af*

s*em* Ingvnar-Freyr
oc sva sęlict setr,
m*er*gi smęra mavlþa ec
þa męíncráco
oc le*m*þa alla i liþo."

Loci qvaþ:

44. „Hvat *er* þ*at* iþ litla,
er ec þ*at* lav*ggra* sec
oc snapvist snap*ir*;
at eyro*m* Freys
mv*n*ðv ę v*er*a
oc vnd kv*er*no*m* klaca."

Beyggvir qvaþ:

45. „Bey*ggvir* ec heíti,
enn mic braþan q*v*eþa
goð avll *oc* gvmar:
þ*vi* em ec her hroðvgr,
at drecca Hroptz meg*ir*
all*ir* avl saman."

Loci qvaþ:

46. „Þegi þv, By*ggvir*!
þv kv*nnir* aldregi
deila m*eþ* mo*nn*om mat;
oc þic i fletz strá
fi*nna* ne mattv,
þa *er* vago verar."

Heimdallr qvaþ:

47. „Avlr ertv, Loci!
sva at þv ert orviti,
hvi ne lezcaþv, Loci?
þ*vi*at ofd*ry*ccia
veldr alda hvei*m*,
er sina męlgi ne manaþ."

Loci qvaþ:

48. „Þegi þv, Hei*mda*llr!
þer v*ar* i árdaga
iþ lióta lif v*m* lagit;
avrgo baci
þv mvnt ę v*er*a
oc vaca vorþ*r* goða."

Scaþi qvaþ:

49. „Lęt*t er* þ*er*, Loci!
mvnat*t*v le*n*gi *sva*
leica lavso*m* hala;
þ*vi*at þic a hiorvi scolo
ins h*r*imcalda magar
gorno*m* binda goð."

Loci qvaþ:

50. „Veiztv, ef mic a hiorvi scolo
ens h*r*ímcalda magar
gorno*m* binda goð:
fyrstr *oc* ǫfstr
v*ar* ec at fiorlagi,
þars v*er* a Þiaza þrifom."

Scaþi qvaþ:

51. „Veiztv, ef fyrstr *oc* ǫfstr
vartv at fiorlagi,

sæll, *neppe af* sjá. — 4. mavlþa *efter Eg. for* mylþa *af* mylja; *jvfr.* þölði = þylði, þörði = þyrði, *se Gísl. Um frump. S. 131.*

44, 2. þ' R, *d. e.* þat, *og saa K. M. Jfr.* þá ... fara [þeir] eptir honum með hunda, er þeir voru vanir at spyrja þá upp, er undan hljópust, *Fms. V, 145 f.* (= með hunda .II. þa sem þui varo vaner at spyria þa menn, *o. s. v., s. Ólafs ens helga, Chria Udg. 1849, S. 82*); *andre Eksempler hos Fritzner Ordb.* er *5. a*). — *Guðm. Magn. og Rask ville ændre* þar. — 2. R *har* lavg *med et Forkortningstegn efter, som baade kan læses* ra *og* va. *Jeg jfr. med Eg. dansk* logre. — *Lüning foreslaar* lavggva, *hvilket han oversætter „pfiffig herum schwenzeln" og afleder af et ubrug.* löggr = *oht.* lou, gilou, *versutus* (*jvfr.* glöggr = *oht.* glou). — 3. snap vist R *som to Ord; Neutrum af* snapvíss.

47, 2. ert, *saa ændret;* er R. — 3. *Denne Linje anføres i SnE.* (*I, 84*), *hvor den lægges i Odins Mund; se Anm. til V. 29.* — 3. leztaþv R; lezkattu W; legskaþv r. hvi floptir þv loptr U *forvanskst.*

48, 2. árdaga R *som ét Ord.*

49, 1. Lęt*t* R, *d. e.* Létt, *ikke* Hlætt. — 2. mvɴat*t*v R. *Ligesaa skriver* R *i Guðr. I, V. 21, L. 5:* maña þv. — 3. hála R.

50, 2. éns R. — 3. górnom R. — 6. þrifom R.

a Þiaza þrifvð:
m veom
om scolo
ld ráþ coma."
Loci qvaþ:
„Léttari í malom
þ Lafeyiar son,
v letz mer a beð þinn
boþit;
þr oss slics,
orva scolom
nmin vár."
cc Sif fram oc byrladi
rimcalci mioþ oc mælti:
„Heill ver þv nv, Loci!
iþ hrímcalci
rns miaðar!
hana eina
þ asa sonom
vsom vera."
toc viþ horni oc dracc af:
„Eín þv vęrir,
a vęrir,
gravm at veri;
veít,

sva at ec uita þicciomc,
hór oc af Hlorriða,
oc var þat sa inn lęvisi Loci."
Beyla qvaþ:
55. „Fioll avll scialfa,
hygg ec a for vera
heiman Hlorriþa;
hann ręþr ró
þeim er rǫgir her
goð avll oc gvma."
Loci qvaþ:
56. „Þegi þv, Beyla!
þv ert Byggviss qvęn
oc meini blandin mioc;
okynian meira
coma meþ asa sonom,
avll ertv, deigia! dritin."
Þa com Þorr at oc qvaþ:
57. „Þegi þv, ravg vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
herþaklett drep ec
þer halsi af,
oc verþr þa þino fiorvi vm farit."

---

a er ér R; *man skulde vente om i* 50, 6.
tz R, *rettere* lezt; *jvfr. Hárb. V. Ligesaa skriver* R *i* 62, 7 svaltz.
Sif *i Prosastykket foran V.* 53 *med N. F. S. Grundtvig, Finn og Simrock. Navnet staar ikke dog to Hager angive, at noget* — Beyla *K. Rask M.* — hana 4 *forstaar jeg med Grundtvig om Siv selv, ikke med F. Magn.* — hann, hon *bruges oftere for Pron., saa Hyndl. V. 4; Helg. 24; Atlam. V. 34.*
Jfr. Skírn. V. 37, L. 1—3.
R. — 6. *Dativen* vammalavsom *ke ret forklare mig; ti Sólarlj. 6:* gott er vammalausum vera *Steder, med hvilke man kan gr.* Μεγάλων εὐεργεσιῶν οὐκ ἴσως ῥᾴδιον αἰτίῳ γενέσθαι, *ere ikke analoge. Oversættelsen: „For at du hende ene blandt Asers skyldfrie Slægt sidde lader i Fred" (F. Magn.) er sikkert urigtig. Kan Dativen være opstaat ved Attraction til* sonom? *Man skulde vente* vammalavsa, *hvilket Gunn. Pálsson har villet indsætte.*
54, 2. *K. Rask M. sætte ikke Komma efter* sva vęrir. — 3. várr oc grárm R.
55, 5. *Det kan mærkes, at* rǫgir *her maa udtales med* r, *ikke* vr, *i Fremlyden, uagtet det tilsvarende Ord paa Gotisk heder* vrôhjan. *Heller ikke Subst.* róg *har nogensinde bevaret det oprindelige* vr *i Fremlyden.*
56, 6. *K. interpungerer hverken foran eller efter* deigia *og tager det vel altsaa som Prædicatsord.*
57, 1. ravg R.

Loci qvaþ:

58. „Iarðar bvrr
er her nv *inn* kom*inn*,
hvi þrasir þv *sva*, Þo*rr*?
enn þa þo*rir* þv ecci,
er þv *sc*alt vi*þ* vlfi*nn* vega,
oc svelgr h*ann* alla*n* Sigfa*ðvr*."

Þorr qvaþ:

59. „Þegi þv, rag vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
vp*p* ec þ*er* verp
oc a avstrvega,
siþ*an* þic mangi sér."

Loci qvaþ:

60. „Avstrf*ǫ*rv*m* þino*m*
scaltv ald*re*gi
segia *seggiom* f*ra*,
sizt i hansca þv*m*lvngi
hnvcþ*ir* þv, *ę*inh*ę*ri!
oc þót*t*isca þv þa Þo*rr* ve*ra*."

Þorr qvaþ:

61. „Þegi þv, rag vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
hendi *inni* h*ǫ*g*ri*
d*re*p ec þic H*rv*ngnis bana,
sva at þ*er* brotnar beina hvat."

Loci qvaþ:

62. „Lifa *ę*tla ec m*er*
langan aldr,
þottv h*ę*t*ir* *hamri* *mer*;
scarpar alar
þottv þ*er* Scrymi*s* *vera*,
oc mat*t*ira þv þa nesti na
oc svaltz þv þa hvngri heill."

Þorr qvaþ:

63. „Þegi þv, rag vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
Hrvngnis bani
mun þ*er* i hel *coma*
f*yr* nag*r*indr ne*þan*."

Loci qvaþ:

64. „Kvað ec f*yr* asom,
q*vaþ* ec f*yr* asa sono*m*
þaz mic hvatti hvgr;
enn f*yr* þer ei*nom*
mvn ec vt ganga,
þviat ec veit, at þv vegr.

65. Avl gorðir þv, *Ę*gir!
enn þv aldri mv*n*t
siþ*an* svmbl v*m* gora;
eiga þín avll,
er her *inni* *er*,
leici yf*ir* logi,
oc brenni þ*er* a baki!

Enn ept*ir* þ*e*tta falz Loci i Fránangrs forsi i lax liki, þar toc *ę*sir h*ann*. H*ann* v*ar* bvndi*nn* me*þ* þa*rmom* sonar sins † Nara; *enn* Narfi so*n*r h*ans* varþ at

58, 1. bvrr *mangler i* R; *tilföiet efter Þrymskv. V. 1, L. 7.* — 2. komi R.

59. *De første 3 Linjer i V.* 59. 61. 63 *er i* R *forkortet skrevne* þegi þ. (*i* 63 þv.) r. v. þ. (*i* 63 þer.; *mangler i* 61), *og derpaa er i* 59. 61 *sat et Mærke, som betegner „etc."*

60, 5. ęin hęri R *som to Ord.* — 6. *I* þót*t*isca *er Bogstaverne* ca *halvt udslidte eller udraderede i* R. *Jfr. Hárb. 26, 5.*

62, 4. 5. sc. a. þottv þer | scr. v. *K.*

64, 2. asa sonom *ændrer Bergmann til* asyniom, *men unødvendig.*

65, 6. lógi R.

Efter sidste Ord i Digtet baki *er der et lidet Rum i* R (*omtrent af 8 Bogstavers Bredde*), *hvorpaa der, saavidt jeg kan sé, intet har været skrevet.*

Med den prosaiske Efterskrift jvfr. SnE. I, 182—184.

2. láx R. — 4. sins *tilføiet af Udg.*; *mangler i* R. — 4. 5. nara. Enn narfi sonr R; *heri maa stikke en Feil:* Nari *og* Narfi *er kun forskjellige Former af samme Navn; den anden Søn hedder* Vali. *Jfr. SnE. I, 184:* þá voru teknir synir Loka, Vali

ꝫaþi toc eitrorm *oc* festi anlit Loca; drꝫp þar Sigyn kona Loca sat þar mv*nn*lꝫg vnd*ir* eitriþ. ꝫv*nn*lꝫgin v*ar* fvl*l*, bar hon vt eit*r*iþ. E*nn* meþ*an* drꝫp eit*r*iþ a Loca. Þa kiptiz h*ann* *sva* hart v*iþ*, at þ*að*an af scalf iorþ ꝫll: þ*at* ero nv calla*þir* landscialptar.

Narfi (*de to sidste Ord mangle* ...ðu æsir Vala í vargs líki, ok sundr Narfa (Nara U) bróður ...ku æsir þarma hans ok bundu *SnE. I, 104*: Nari eða Narvi. *...8:* kalla [Loka] ... foður ... ... (*saa* rU; Vala W). — *Det muligt, at Feilen her i den ...erskrift skrev sig fra dennes Forfatter, men rimeligere tænker man paa en Afskriverfeil.* Nara *er vel med Svend Grundtvig at ændre til* Vala; *ogsaa i Völuspá I, V. 34 nævnes* Vali *som den Søn, med hvis Tarme Loki bindes. — Ved at ændre:* sonar sins Nara eða Narfa; enn Vali sonr hans *vilde man fjerne sig mer fra Ordene i* R. — 10. landscialptar, *saa ændret;* landsciaptar R, *ikke* landsciavtar.

ÞRYMSKVIÐA

eða

HAMARSHEIMT.

---

1. Reiðr *var* þa Vingþó*rr*,
er h*ann* vacnaþi
oc sins hamars
vm sacnaði;
sce*gg* na*m* at hrista,
scav*r* na*m* at dyia,
reþ Iarþar bv*rr*
v*m* at þreifaz.
2. Oc h*ann* þ*at* orða
allz fyrst v*m* q*va*þ:
„Heyrðv nv, Loci!
hvat ec nv męli,
er ei*gi* veit
iarðar hv*er*gi
ne vphimi*ns*:
á*ss* er stoli*nn* ha*m*ri.“
3. Gengo þ*ei*r fag*ra*
Freyio tvna,
oc h*ann* þ*at* orða
allz fyrst v*m* q*va*þ:
„M*v*ntv m*er*, Freyia!
fiaþrha*ms* liá,
ef ec mi*nn* hamar
męttac hitta?“

Freyia *qvaþ*:
4. „Þo m*v*nda ec gefa þer,
þot*t* or gv*ll*i v*ę*ri,
oc þo selia
at v*ę*ri or silf*ri*.“
5. Flo þa Loci,
fiaðrha*m*r dvnþi,
v*nz* f*yr* vtan com
asa garða
oc f*yr* i*nn*an com
iotna hei*ma*.
6. Þrymr sat a hav*g*i,
þvrsa d*r*otti*nn*,
greyio*m* sino*m*
gv*ll*bav*n*d snǫri
oc mav*r*o*m* sino*m*
mav*n* iafnaði.
Þ*r*ymr q*vaþ*:
7. „Hvat er me*þ* asom?
hvat er me*þ* alfo*m*?
hví ertv ei*nn* komi*nn*
í iotvnhei*ma*?“
Loci qvaþ:
„Ilt *er* me*þ* asom,

Dette Digt er kun bevaret i R.

Overskriften þryms qvida *med rødt Blæk i* R. — *Titelen* Hamarsheimt *findes kun i Papirafskrifter.*

1, 1. Reiðr *maa udtales:* Vreiðr. — 6. scáꝛr R.

2, 3. lóci R. — 5. eğ R, *d. e. sikkert* eigi, *ikke* engi.

Mangler noget mellem V. 2 *og* 3? *Jfr. den danske Vise, V. 2:*

Det var Tord af Havsgaard,
taler til Broder sin:
„Du skalt fare til Nørrefjeld
og ljuse efter Hammer min.“

3, 6. fiaþr hāS R.

5, 1. flo *med liden* f R, *som altsaa her ikke begynder et nyt Vers; saaledes heller ikke K.*

7, 3. komī R. — 5. *Overskriften* Loci qvaþ *mangler i* R. — 5. ilt *med liden* i

neþ alfom;
v Hloriþa
vm folg*inn*?“
Þrymr qvaþ:
‚Ec hefi Hlo*rr*iþa
vm folg*inn*
rsto*m*
þ neþ*an*;
ngi *maþr*
1 heimtir,
ori m*er*
at qvęn.“
lló þa Loci,
nr dv*n*þi,
· vtan co*m*
ei*ma*
i*nn*an co*m*
ða;
ann Þór
arða,
a þ*at* orda
st v*m* q*v*ad:
„Hef*ir* þv erendi
iði?
lopti
indi:
ında
'*m* fallaz,
ardi
bellir.“
Loci qvaþ:
„Hefi ec erfidi
ti;

Þrymr hef*ir* þ*inn* hamar,
þvrsa drott*inn*;
h*ann* engi *maþr*
aptr vm heimt*ir*,
ne*ma* h*an*om fǫri
Freyio at qván.“
12. Ganga þ*eir* fagra
Freyio at hitta,
oc h*ann* þ*at* orda
allz fyrst v*m* qvað:
„Bittv þic, Frẹyia!
brvdar líni,
viþ sc*o*lom aka tv*a*
i iotvnheima.“
13. Reið varð þa Freyia
oc fnasaþi,
allr ása salr
vndir bifðiz,
st*a*cc þ*at* iþ micla
men Brisinga:
„Mic veiztv v*er*þa
v*er*giarnasta,
ef ec ek meþ þ*er*
i iotvnheima.“
14. Se*nn* v*aro* ęs*ir*
all*ir* a þingi
oc asynior
a*ll*ar a mali,
oc v*m* þ*at* reþo
rik*ir* tifar,
hve þ*eir* Hloriþa
hamar v*m* sętti.

. ilt er meþ alfom *mangler i* R.
rskriften þrymr qvaþ *mangler i*
åtta skrevet VIII. *i* R.
nn, *saa ændret; oc* | vnn R. —
k gjør disse Linjer til et Vers
— 9. hann þat, *saa ændret efter*
12, 3; *jvfr. Brot af Sig.* 15, 3;
9. þ*at* h*ann* R.
hefir med liden h *og derforan*
tum i R. — 3. Segðv *med stor*
ran Punctum i R. — 4. lóng R.

11. *Overskriften* Loci qvaþ *mangler i* R. — 1. 2. Hefi ec . orindi . erfidi . oc þrymr R; *ved Tegnene* ‴ *over Linjen er den rette Ordfølge betegnet.*

13, 2. fnasaþi, *saa ændret;* fnasasi R. — 8. ver *i* vergiarnasta *er skrevet til over Linjen i* R, *og Hage er sat nede i Linjen, hvor det skal indføies.*

14, 1-6. *Jfr. Vegtamskv.* 1, 1-6. — 1. ęSir R.

15. Þa q*vaþ* þ*at* Heim*dallr*,
hvitastr ása
— vi*ss*i h*ann* vel *fram*
se*m* vani*r* aþ*rir* —:
„Bindo ver Þor þa
br*v*þar lini,
hafi h*ann* iþ micla
m*en* B*r*isinga!

16. Lat*om* v*nd* hanom
hrynia lvcla
oc kvennvaþ*ir*
v*m* kne falla,
e*n* a b*r*iosti
breiþa steina
oc hagliga
v*m* ha*v*fv*þ* typpo*m*!“

17. Þa q*vaþ* þ*at* Þo*rr*,
þrvðugr ass:
„Mic mvno ǫs*ir*
argan kalla,
ef ec bindaz lǫt
br*v*þar líni.“

18. Þa q*vaþ* þ*at* Loci,
Lá*v*feyiar so*nr*:
„Þegi þv, Þo*rr*!
þei*r*ra orþa;
þegar mvno iotnar
asgarð bva,
ne*ma* þv þi*nn* hamar
þe*r* v*m* heimtir.“

19. Bv*n*do þei*r* Þór þa
brvþar líni
oc eno micla
meni Brisinga,
leto vnd hanom
hrynia lvcla
oc kvennvaþir
vm kne falla,
enn a briosti
breiþa steina,
oc hagliga
vm ha*v*fvþ typþo.

20. Þa q*vaþ* Loci,
La*v*feyiar so*nr*:
„Mv*n* ec *oc* me*þ* þer
ambót ve*ra*,
vid scolom aka tvęr
i iotvnhei*ma*.“

21. Se*nn* v*aro* haf*rar*
hei*m* v*m* rekni*r*,
scyndir at sca*v*clo*m*,
scyldo vel re*nna*;
biorg b*r*otnoþo,
b*rann* iorþ loga,
ók Oþi*ns* so*nr*
í iotv*n*hei*ma*.

22. Þa q*vaþ* þ*at* Þrymr,
þvrsa d*r*otti*nn*:
„Standit vp, iotnar!
oc straiþ becci;
nv fǫriþ m*er*
Freyio at qvan,

16, 3. kvennvaþir *skrives* kven vaþ*ir i* R *og Udgg.*

17, 2. ass, *saa ændret;* as R. — 3. ęS*ir* R.

18, 1. lóci R.

19. *Dette Vers skrives i* R *saaledes:* Bv̄ðo þeir (ꝥ *med Tværstreg gjennem nedentil og Punctum efter*) þór. ꝥ. bṿ l. *oc* e. m. m̄. bị l. v. h. h, l. *oc* k. v. v̄. kne f̂. eɴ a. bị b. s. *oc.* h. v. h. t.

20, 1. *Efter* qvaþ *indsætte K. og Rask* þat. *Dette er vel blot glemt i* R, *men mangler dog ligeledes i Guðr. I, V. 4, L. 1.* — 5. tvęr, *saa ændret;* tva*v* R *og Udgg.* — *Jeg antager, at* tva*v* *urigtig er kommet ind fra* 12, 7. *I det Hskr., hvorfra* R *stammer, har rimelig været skrevet med Taltegn* II. *Naar Loke først har betegnet sig selv som* ambót, *saa kan han ikke umiddelbart efter ved* tva*v* *betegne sig som Mand paa samme Tid, som han betegner Thor som Kvinde. „Vi to“ — siger han — „skulle, du som Brud og jeg som din Tærne, age sammen til Jotunheim.“*

21, 7. sonr *skrevet* s. *i* R.

22, 2. *Efter* drottinn *er i* R *først skrevet* hvar. sattv, *men dette er underprikket og udraderet som urigtigt.* — 5. fǫriþ *i* R *skrevet* foriþ. *Jeg formoder* fǫra (*3 Ps. Pl.*); *jvfr.* 8, 7. 11, 7.

ar dott*vr*
atvno*m*!
Ganga h*er* at gardi
nþar ký́r,
svart*ir*
t ga*m*ni;
ec meiþma,
ec menia,
m*er* Freýio
þicc*ir*."
Var þar at q*v*eldi
*mi*þ sni*mm*a,
iotna
m borit;
t oxa,
xa,
allar
konor scyldo,
Sifiar ve*rr*
iv miaþar.
Þa q*vaþ* þ*at* Þ*r*ymr,
d*rottinn*:
sattv brvþ*ir*
vassara?
: br*v*þir
eiðara,
meira mioþ
n drecca."
Sat in alsnot*ra*
f*yr*,
vm fa*nn*
vns máli:
tr Freyia

átta nott*om*,
sva var ho*n* oþfv́s
í iotvnhei*ma*."
27. Lá́t v*nd* líno,
lysti at cyssa,
e*nn* h*ann* vtan stácc
endlangan sal:
„Hvi ero ándót*t*
ágo Freyio?
þicci m*er* or ágom
[eldr of] brenna."
28. Sat in alsnotra
ambót fyr,
er orð vm fann
viþ iotvns máli:
„Svaf vętr Freyia
átta nottom,
sva var hon oþfv́s
i iotvnheima."
29. I*nn* com in arma
iotna syst*ir*,
hin er brv́þfiár
biþia þorði:
„Lattv þ*er* af há*n*do*m*
h*r*inga rá́ða,
ef þv áþlaz vill
ast*ir* minar,
astir m*inar*,
alla hylli!"
30. Þa q*vaþ* þ*at* Þ*rymr*,
þ*vrsa* d*rottinn*:
„Beriþ i*nn* hamar
brv́þi at vígia,

Først skrevet smīma *i* R, *men siden* *dje Streg i den første* m *underprik*-*rigtig*. — 4. á́l R. — 6. VIII. R. hvássara R. — 6. *I* R *er først* *ita* en breiðara, *hvilket K. M.* *men* en *er halvt udraderet, og skal* *melig udgaa*. — 7. mióþ R. .VIII. R. — 7. oþ fv́s R. *Efter* vtan *er først skrevet* co *m dette er siden underprikket* *tigt*. — 8. eldr of, *tilføiet med* *Rask M. efter Formodning i en Papirafskr.*; *mangler i* R. *Jfr. Guðr. I, V. 26.* of *er det ikke aldeles nødvendigt at tilføie.*

28. *De fire første Linjer* (*indtil* Svaf) *ere i* R *forkortet skrevne saaledes:* Sat in. al. s. a. f. s. m. — 5. *Hvis Teksten er rigtig, maa* v *i* vętr *udtales som Vokal.* — 6-8. *I* R *forkortet:* VIII. n. s. v. i. i. h.

29, 1. arma R *og Udgg. Jeg formoder* aldna *efter* 32, 1. *Den samme Feil i Us Tekst af Völuspá I, V. 40, L. 1.*

þic mvno fair kv*nna*;
hv*err* hef*ir* þic ba/g*om* borit?“
Þórr qvaþ:
6. „Vingþ*órr* ec hęiti,
ec hefi viþa rataþ,
s*onr* em ec Siþgrana;
at osatt mi*nn*i sc*a*lattv
þ*at* iþ vnga man hafa
oc þ*at* giaforþ geta.“
Alvíss qvaþ:
7. „Satt*ir* þinar
ęr ec vil sne*m*ma hafa
oc þ*at* giaforþ geta;
eiga vilia heldr
e*nn* án v*era*
þ*at* iþ mia*l*lhvita man.“
Þórr qvaþ:
8. „Meyiar *astom*
mvna þ*er* v*er*þa,
visi gestr! of variþ,
ef þv or heimi kant
hv*eriom* at segia
alt þ*at* *er* ec vil vita.
9. Segðv m*er* þ*at*, Alví*ss*!
oll of ra/c fira
voro*mc*, dv*er*gr! at vit*ir*:
h*ve* sv iorþ heit*ir*,
er li*gg*r f*yr* alda sono*m*,
he*im*i hv*er*iom i?“
Alvíss qvaþ:
10. „Iorþ h*eitir* m*eþ* m*onnom*,
e*n* m*eþ* *asom* fold,
calla vega vanir,
igrǫn iotnar,
alfar gr*o*andi,
kalla a/r vpregin.“
Þórr qvaþ:
11, „Segdv mer þat, Alvíss!
oll of ra/c fira,
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa himi*nn* heit*ir*,
† erakendi,
heimi hveriom i?“
Alvíss qvaþ:
12. „Himi*nn* h*eitir* m*eþ* m*onnom*,
e*n* hlyrn*ir* m*eþ* godo*m*,
kalla vindofni van*ir*,
vp*p*hei*m* iotnar,
alf*ar* fagr*a* rȩfr,
dv*er*gar drivpan sal.“

ling af Knud Leem: Nr. 597 qv. i Kallske Sml. i det kgl. Bibl. i Kjøbenh.). Den retteste Form turde være fjarrafleinn, *og Ordet kommer da af* fjarr. — kvnna *i L. 5 er „kjende“.*

6, 3. siþgrána R, *dog er Stregen over* a *lidt utydelig.* — 4. scalattv, *saa ændret med K. og Rask.* sl'tv R *d. e.* scaltv, *og saa M. V. 7, L. 1-3 og V. 8 synes at kræve denne Ændring.*

7, 2. ęr, *saa* R; *det stryges af Rask, men se Anm. til Háv.* 94, 2.

8, 4-5. e. þ. o. heimi | kant h. a. s. *Udgg.*

En Afskriver har, kanske med rette, ment, at der mellem V. 8 *og* 9 *er udfaldet et Vers, hvori Alvis har talt, og har derfor tildigtet følgende Vers, som findes i mange Papirafskrr. og er optaget i alle Udgg.:*

Freista máttu, Vingþórr!
alls þú frekr ert
durgs at reyna dug;
heima alla níu
hefik of farit
ok vitat vætna hvat.

For durgs *have nogle Afskrr.* dvergs.

10, 2. asom, *saa ændret;* alfom R.

11, 1-3. Segdv mer. þ. a. v. R. — 4. him̄ R. — 5. erakendi R; er á kendi *Udgg. Denne rimløse og meningsløse Linje maa være forvansket. Løsning formoder:* enn Há (*eller* Háva) kendi; *jvfr. V.* 29: en Narvi kenda. *En Dativ* Há *er uden Hjemmel. Guðm. Magn. havde tidligere foreslaat* enn hákendi (*illud altitudine nobile, aut ab altitudine denominatum*), *men selv taget dette Forslag tilbage. Vel ikke:* enn hrótkendi?? *jvfr.* hróts heimr *SnE. I, 448* = himinn. — 6. h. hi. R.

12, 1. Himı R. — 3. vindóíni R.

Þórr qvaþ:
„Segðv mer þat, Alvíss!
ravc fira
c, dvergr! at vitir:
máni heitir,
menn sia,
hveriom i?“
Alvíss qvaþ:
„Mani heitir meþ monnom,
linn meþ godom,
ıverfanda hvel helio i,
iotnar,
ı dvergar,
alfar artala.“
Þórr qvaþ:
„Segðv mer þat, Alvíss!
ravc fira
:, dvergr! at vitir:
sol heitir,
alda synir,
hveriom i?“
Alvíss qvaþ:
„Sol heitir meþ monnom,
mna meþ goþom,
dvergar Dvalins lęica,
iotnar,
alfar fagra hvel,
alscír asa synir.“
Þórr qvaþ:
17. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ravc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þa scy heita,
er scvrom blandaz,
heimi hveriom i?“
Alvíss qvaþ:
18. „Scy heitir meþ monnom,
enn scvrvan meþ goðom,
kalla vindflot vanir,
vrván iotnar,
alfar veþrmegin,
kalla i helio hialm hvliz.“
Þórr qvaþ:
19. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ravc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa vindr heitir,
er viðast ferr,
heimi hveriom i?“
Alvíss qvaþ:
20. „Vindr heitir meþ monnom,
enn vávoþr meþ goðom,

-3. Segðv mer. þ. R. — 4. 5. máni heitir sa er, *saa* R *og Udgg.* *lig vistnok i Lighed med de øvrige* *ıde Steder i Alvíssm. og med Vafþr.* *3. 15. 17*: hve sá m. h. er.

. mýlin R, *saa og i SnE.* A *ón* *I, 460*), *men i* r (*I, 472*) mvlen, *anden Gang* (*II, 485*) *og i* leþ) mvlinn, *i* 787 (*II, 569*) mulen, *, 341*) mvlinn *ved Siden af* mylinn. ndi R. *Ligeledes kaldes i de fleste* *f SnE.* (*ogsaa* A *II, 460*) *Maanen* *kun* A *II, 485 og* 787 *II, 569* *ligtig* skyðir.

3. S. m. þ'. R. — 6. *Denne Linje* *betegnet ved* h. *i* R.

-3. S. m. þ. R.

18, 1. heitir, *saa Udgg.* h. R. *Kanske* heita?

19. *L.* 1-3 *ere her og i V.* 21. 23. 25. 27. 29. 31. 33 *i* R *skrevne* S. m. *med en Krøl ved* S. — 6. h. h. i R.

20. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 486*) *i* rAleþ. — 2. *Efter* enn *ved Skrivfeil* med *i* leþ. — 2. vávoþr, *saa ændret med M.;* vavoþr R; vǒfudr leþ, *hvor jeg da antager, at* ǒ *betegner* u-*Omlyden af* á, *jvfr. Anm. til Grímn.* 54, 5. *Forvansket* vǫnsvðr A *her og i Prosastykket SnE. II, 459 samt blandt veðra heiti SnE. II, 486;* vonsvndr r. *Det synes mindre rimeligt, at* ǒ *i* vǒfudr *skulde betegne* u-*Omlyden af den korte* a *og* vávoþr *i* R *være Feil for* vafoþr, *skjønt* vafra *sikkert har kort Vokal.* —

k*alla* gneggioþ ginnregin,
ǫpi iꜹ*tnar*,
al*far* dynfara,
k*alla* i helio hviþvþ."

Þórr qvaþ:

21. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þ*at* logn heit*ir*,
e*r* li*gg*ia sc*al*,
heimi hveriom i?"

Alvíss qvaþ:

22. „Logn h*eitir* m*eþ* mo*nnom*,
e*nn* lǫgi m*eþ* goðo*m*,
k*alla* vi*n*dslot van*ir*,
ofhlý iǫ*tnar*,
al*far* dagsęva,
k*alla* dv*ergar* dags vero."

Þórr qvaþ:

23. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
h*ve* sa ma*rr* h*eitir*,
e*r* m*enn* roa,
heimi hveriom i?"

Alvíss qvaþ:

24. „Sęr h*eitir* m*eþ* mo*nnom*,
e*n* silęgia m*eþ* goþo*m*,
k*alla* vág van*ir*,
álhei*m* iotnar,
alfar lagastaf,
k*alla* dv*ergar* divpan mar."

Þórr qvaþ:

25. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa eldr h*eitir*,
e*r* bre*nn* fyr alda so*nom*,
heimi hveriom i?"

Alvíss qvaþ:

26. „Eldr h*eitir* m*eþ* mo*nnom*,
e*nn* m*eþ* aso*m* fvni,
k*alla* vag van*ir*,
frekan iotnar,
en forbre*nn*i dv*er*gar,
k*alla* i helio hrꜹþvþ."

Þórr qvaþ:

27. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:

3. gneggioþ, *saa ændret efter Codd. af SnE.;* gnegioþ **R**. — ginnregin, *saa ændret efter* **Aleβ**; ginregin **Rr**. — 4. ǫpi **R**; æpi **Aleβ**; opi kalla r. — 5. *Foran* alfar *tilføier* r en. — dynfara **RA**; dynfagra **leβ**; gnyfara r. *Blandt veðra heiti have* **A** (*SnE. II, 486*) *og* **757** (*SnE. II, 569*) dynfari. — 6. kalla i helio hviþvþ **R** *og* **leβ** (*hvilket Hskr. skriver* hvidud); hæitir i hæliv hlǫmmvðr **A**; heitir i heiliv (*sic*) hlavmmvðr (a *underprikket*) r. *Blandt veðra heiti har* **A** (*SnE. II, 486*) hlǫmmvðr, **757** (*SnE. II, 569*) hlǫmm....

21, 6. *Denne Linje er her skrevet* h. i. *i* **R**, *og ligesaa i V.* 25. 27. 29. 31. 33; *i V.* 23 *staar blot* h. *i* **R**.

22, 3. vi*n*dslot, *saa ændret med Rask og M.;* vizflot **R**. — 4. iǫ. **R** *med Streg over* ǫ. — 5. dag sęva **R**. *Ordet har rimelig kort Vokal og kommer af* sefa, *stille, formilde, jvfr. norsk Dial.* sævast, *v. n. sagtne, stilles, formildes. Søndmør"* (*Aasen*), *ikke af* sœfa = svæfa. — 6. vero *har kort Vokal; jvfr. got.* vis γαλήνη.

24, 2. silęgia **R**, *ikke* silęigia. *Ogsaa i* **rAleβ** (*SnE. I, 573. II, 479. 622*) *skrives Ordet* silægia.

25, 5. fyr, *saa ændret med M.;* fyr **R** (*dog er Stregen over* v *utydelig*).

26, 3. vag. *Ordet er vel det samme som* vágr 24, 3; *ligesom* lagastafr *nævnes V.* 24 *og V.* 32 *i to forskjellige Betydninger.* — 4. frekan **R**, *af Nomin.* frekr. *Derimod have* **A** *og* **757** (*SnE. II, 486. 570*) *blandt elds heiti* freki. — 5. *Skriveren har først skrevet* iꜹ, *men har selv ændret dette til* dvergar. — 6. hrꜹþvþ **R**. *Blandt Navne paa Ild har* **A** (*SnE. II, 486*) hrǫðvðr, *isteden derfor* **757** (*SnE. II, 570*) *mindre rigtig* hroðugr. — *Maa vel henføres til* hraða, hraðr.

viþr *heitir*,
fyr al*da sonom*,
hveriom i?"
Alvíss qvaþ:
„Viþr h*eitir* m*eþ* mo*nnom*,
llar fax m*eþ* goðo*m*,
hliþþang halir,
tnar,
agrlima,
rond vanir."
Þórr qvaþ:
„Segðv mer þat, Alvíss!
ꝍc fira
, dvergr! at vitir:
nótt h*eitir*,
rvi kenda,
hveriom i?"
Alvíss qvaþ:
„Not*t* h*eitir* m*eþ* mo*nnom*,
m*eþ* goðo*m*,
grimo ginnregin,
tnar,
vefngaman,
dvergar drꝍmniorvn."
Þórr qvaþ:
„Segðv mer þat, Alvíss!

oll of rꝍc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þ*at* sáþ h*eitir*,
er sá alda s*ynir*,
heimi hveriom i?"
Alvíss qvaþ:
32. „By*gg* h*eitir* m*eþ* mo*nnom*,
enn ba*rr* m*eþ* goðo*m*,
k*alla* vaxt van*ir*,
ǫti iꝍ*tnar*,
al*far* lagastaf,
k*alla* i helio hnipi*nn*."
Þórr qvaþ:
33. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꝍc fira
voromc, dvergr! at vitir:
h*ve* þ*at* ꝍl heit*ir*,
er drecca alda s*ynir*,
heimi hveriom i?"
Alvíss qvaþ:
34. „Ǫl h*eitir* m*eþ* m*onnom*,
enn m*eþ* aso*m* bió*rr*,
k*alla* veig van*ir*,
hreina lꝍg iꝍ*tnar*,
enn i helio mioþ,
k*alla* svmbl Svttvngs synir."

---

sa *mangler i* R.

fax, *saa ændret med Udgg.*; — 3. hliþþang, *saa ændret med* hliþág R. — 6. vónd R.

ette Vers anføres ogsaa i SnE. *i* r (*fra L. 3 af*) UAle*β*. nióI R; niola U; niǫla A; enn *l. Blandt dœgra heiti har baade* *II, 485*) *og* 757 (*SnE. II, 569*) niol. — meþ goðom RAle*β*; i — 3. kalla grimo ginnregin (*som skriver* R ginregin); kollvð með gvðvm U; .... með goðum r *t Hskr. de foregaaende Ord i e bortskaarne*). — 4. oliós RA; *β*; kalla osorg r; oldrg kalla U. *dœgra heiti findes* oliós *i* A (*SnE.* *og* oli.. *i* 757 (*SnE. II, 569*). *lla* Rle*β*; hæita A; *mangler i* rU. — drꝍmniorvn Rr; drꝍmníorun le*β*; drꝍmniǫrvn A *her og blandt dœgra heiti* (*SnE. II, 485*); drǒmniórun 757 *blandt dœgra heiti* (*SnE. II, 568*); drꝍm U. — *Vokalen foran* r *er vel* u-*Omlyden af den korte* a, *og ikke* ó.

32, 3. vaxt, *saa* R *og Udgg.*; vꝍxt? — 4. *Over* ǫ *i* ǫti *staar i* R *Streg.*

34, 4. iꝍ. R. *Da der i L. 6 følger* Svttvngs synir, *formoder Lüning i dette Vers en Skrivfeil. Man kunde da i L. 4 foreslaa* alfar *for* iꝍtnar, *eftersom* l a g a-stafr *baade i Betydning „Sø“ og „Korn“ siges at tilhøre Alvernes Maal. Men en Ændring er neppe nødvendig. Jfr. Skírn. V. 40:* Heyri iotnar, heyri hrimþvrsar, synir Svttvnga; *i Alv. V. 16 skjelnes mellem* asa synir *og* goþ. — 5. mióþ R.

Þórr qvaþ:
35. „I eino briosti
ec sác aldregi
fleiri forna stafi;
miclo*m* talo*m*
ec qveð teldan þic:
vppi ertv, dv*er*gr! vm dagaþr,
nv sci*nn* sól i sali.“

VEGTAMSKVIÐA

eða

BALDRS DRAUMAR.

---

1. Se*nn* v*orv* æsir
allir a þ*ingi*
ok asynivr
allar a mali,
ok v*m* þ*at* ræðv
rik*ir* tif*ar*,
þ*vi* v*æri* Balldri
hall*ir* dr*a*vmar.

2. Vp*p* ræis Oðin*n*,
alldinn ga*v*tr,
ok h*ann* a Slæipni
sǫðvl vm lagði;
ræið h*ann* niðr þaþ*an*
Niflhæliar til,
mæt*t*i h*ann* hvælpi
þ*æim* *ær* or hæliv ko*m*.

3. Sa v*ar* bloðvgr
v*m* briost f*raman*
ok galldrs fǫð*vr*
gol vm længi.
Fram*m* ræið Oðin*n*,
folldvægr dvndi,
h*ann* ko*m* at háfv
Hæliar ran*n*i.

4. Þa ræið Oðin*n*
f*yrir* *a*vstan dy*rr*,
þ*ar* *ær* h*ann* vissi
vǫlv læiði.
Na*m* h*ann* vit*t*vgri
valgalldr k*v*eða,
vnz na*v*ðig ræis,
nas orð v*m* kv*a*ð:

Dette Digt er kun bevaret i A.

Overskriften balldrs dra*v*mar *med rødt Blæk i* A. *Overskriften* Vegtamskviða, *der synes mer passende, findes ikke i* A, *men kun i Papirafskrr.*

1. *Digtet begynder saa abrupt, at der synes at være Grund til at antage, at den oprindelige Begyndelse er falden bort. — Jfr. med dette Vers Þrymskv. V. 14.* 7. balldrs A (r overskrevet i, s underprikket); *først er skrevet* balldrs, *men derpaa er* s *underprikket som urigtig og over* r *skrevet* i.

2, 1. Vp*p*, *saa* A, *ikke* Vp. — oðin̄ A, *ikke* oðin. — 2. alldinn, *saa ændret efter* 13, 4, *se Anm. til dette St.;* allda A *og Udgg. Der maa staa samme Udtryk paa begge Steder. Jfr. SnE. II, 296 i* U: . . . kalla hann (Oþin) alldin gavt. — 8. hæliv, *saa* A *og Udgg. Jeg formoder* hælli; *jvfr. Völuspá I, V. 44:* Geyr Garmr mjök fyr Gnípahelli.

3, 1. sa *med liden* s *og derforan ikke Punctum i* A, *som maa regne L. 1-4 med til frgd. Vers.* — 4. gol vm, *saa Udgg.;* golv A; *men* gala *bruges, saavidt jeg véd, aldrig om Hunde. Jeg formoder derfor, at det rette er* gó vm. — 5. Framm *med stor* F *og derforan Punctum i* A *Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers, som det ender med* læiði. — 7. h*ann* kom at háfv A *og K. M.;* vnz at háfv kom *Rask efter Þrymskv. V. 5. 9. Men jvfr. Vafþr. V. 5, L. 4.*

4, 1. þa *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* A. — 5. Nam *med stor* N *og derforan Punctum i* A. *Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers, som det ender med* sinni. — 7. ræi[8] A.

5. „H*vat* æ*r* m*anna* þ*at*
m*er* okv*n*n*ra*,
æ*r* m*er* hæfi*r* ǫkit
æ*r*fit sin*n*i?
v*ar* ec snivin sniofi
o*k* slægi*n* rægni
o*k* d*r*ifin dǫg*g*v,
dǫð v*ar* æk længi“.
Oðinn kvað:
6. „Vægta*m*r ec heiti,
sonr æ*m* æk Valta*m*s;
sægþv m*er* or hæliv,
æc ma*n* or hæimi:
hvæi*m* e*r*v be*k*k*ir*
bǫgv*m* sáni*r*,
flæt fagrli*g*
floþ gvlli?“
Vǫlva kvað:
7. „H*er* stændr Balld*ri*
of brvggin*n* miǫðr,
skírar væig*ar*,
lig*g*r skiǫlldr yfi*r*,
æn*n* asmægi*r*
i ofvæni;
nǫðvg sagðak,
nv mv*n* æk þægia.“
Oðinn kvað:
8. „Þægiattv, vǫlva!
þik vil ec f*r*egna,
vnz alkv*n*na,
vil ec æn*n* vita:
hve*rr* ma*n* Balld*ri*
at bana ve*r*ða
o*k* Oðins so*n*
alld*ri* ræna?“
Vǫlva kvað:
9. „Hǫðr be*rr* hafan
hroðrb*arm* þinig,

5, 1. h*vat* *med liden* h, *dog derforan Punctum i* A. — 4. ærfit A, *d. e.* erfitt. — 5. V*ar med stor* V *og derforan Punctum i* A. — snivin *har kort Vokal i første Stavelse. Det er Pf. Pop. Pass. „tilsneet“ af et stærkt Vb.* sníva, *sne, der er identisk med oldeng.* snîwan; *oht.* snîwan, *hvoraf der forekommer 3 Ps. Sg. Præs.* snîwit; *mht.* snîwen, snîgen, *hvf. det stærke Pcp.* versnîen; *litau.* snĕgù, snigaú, snigti; *lat.* ninguere (*jvfr.* findo = bít, linquo = λείπω, *oht.* bi-lîba, *litau.* lĕkù); *gr.* νειφέμεν (*saa skriver Bekker i Il. XII, 280*) *eller* νίφειν; *oldbaktr.* çnizh, *hvoraf en Conjunctivform* çnaizhaṭ *forekommer i Vendid. II, 22* (*Westergaard Zendavesta S. 350*). *Af dette* sníva *have vi ogsaa 3 Ps. Sg. Præs. Ind.* snýr (*se Eksempler hos Eg.*), *der ikke kommer af det svage Denominativ* snjóa; snýr *forholder sig til oht.* snîwit, *ligesom oldn.*.ýr, *Barlind, Bue, hvf.* îvarr, *til oldeng.* îw, *tydsk* eibe, *oldn.* spýr *til oht.* spîwit, *oldn.* ḅlýs *til oht.* plîwes.

6. *Overskriften* Oðinn kvað *her og ved de følgende Vers er tilsat af mig; mangler i* A. — 5. beK*ir* A, *d. e.* bekkir; *ikke* bekir. — 7. fagrlig, *saa Udgg.;* fagrl' A. *Kanske snarere* fagrliga *eller* fagrla; *jvfr.* stǫng bar . . . fagrla gyllta, *saga Ol. k. e. helga*, (*Chr. 1853, S. 209*). — 8. floþ, *saa M.;* floþ' A; *Hagen oventil ved* þ *er rimelig, som Unger mener, feilagtig bleven gjentagen fra* fagrl'. *Der kan ikke læses* floþir *eller* floþin. *Ordet forklares „overskyllet“ af* flóa. *Kanske snarere af et Vb.* flœja = *norsk Dial.* „fløa, *v. a. lægge lagvis sammen. Hardanger“* (*Aasen*), *af* fló, *Lag* (*se f. Eks. SnE. I, 400*).

7. *Overskriften* Vǫlva kvað *her og ved de følgende Vers er tilsat af mig; mangler i* A. — 1. h*er med liden* h, *dog derforan Punctum i* A. — 5. asmægir A *og Udgg. Man venter, at Volven skal „segja* ór helju“ *og ikke tale om Æsernes ængstelige Forventning. Mulig skulde det derfor hede:* ásar (*eller* ása) mægir; *Genit.* ásar *styret af* ofvæni: *„Her vente Mændene Aasen (Balder) med Længsel“? Eller:* sem asmagar ær ofvæni?? — 8. mv*n* A, *ikke:* man.

8, 3. alkvnna *Adj. „kjendt tilfælde“; ogsaa Fms. XI, 201.* — 8. *Over* æ *i* ræna *staar Streg i* A.

9, 2. hroðr b*arm* A; = hróðrbaðm, *om Misteltenen* (*Eg.*); *jvfr.* ættbarmr = ættbaðmr. *I Grímn. V. 40 skriver* A baðrmr *for* baðmr.

man Balldri
a verða
ns son
ræna;
sagðak,
sæk þegia."
Oðinn kvað:
„Þægiattv, vǫlva!
ec fregna,
vnna,
mn vita:
ian hæipt Hæði
f vinna
lldrs bana
æga?"
Vǫlva kvað:
„Rindr berr Vala
ǫlvm,
Oðins sonr
r væga:
n þvær
ð kæmbir,
al vm berr
andskota;

navðvg sagðak,
nv mvn ec þegia."
Oðinn kvað:
12. „Þegiattv, vǫlva!
þik vil ek fregna,
vnz alkvnna,
vil ec enn vita:
hveriar 'ro þær mæyiar,
ær at mvni gráta
ok a himin verpa
halsa skátvm?"
Vǫlva kvað:
13. „Ertattv Vægtamr,
sæm æk hvgða,
hælldr ærtv Oðinn,
alldinn gatr."
Oðinn kvað:
„Ertattv vǫlva
næ vis kona,
hælldr ærtv þriggia
þvrsa moðir."
Vǫlva kvað:
14. „Hæim rið þv, Oðinn!
ok ver hroðigr!

---

navðvg. s. n. m. þegia. A.
þægiattv A, *d. e.* þæggiattv. —
rives .æ. *i* A *her, som almin-*
n
s. — bana A.
Vala *tilføiet efter Formodning;*
A *og Udgg.* — *Stavrimet kræ-*
d med v *i Fremlyden; ogsaa*
n et Object til berr *og et Ord,*
a Oðins sonr *kan vise tilbage.*
aa mærkes, at Volven til Odins
ende Spørsmaal nævner den,
gjælder, ved Navn i første Linje
r (V. 7. 9), saa at Navnet er
— Munch og Unger (Oldn. Gr.
ene, at Rindr *her skal rime*
r; men Saxo Grammaticus, der
art kjender hende fra danske
ler hende Rinda *og ikke* Vrinda;
lrig. V. 6 maa Navnet læses
vr, *i Fremlyden.* — son, *som K.*
er Papirafskrr., er forkasteligt
' den Grund, at sonr *følger i*

L. 3. — 3. sonr, *saa M., i* A *skrevet* .s.; *K. og Rask skrive* son, *hvilket har været tydet som Accus., men se Vǫluspá I, V. 32, L. 7.* — 5. þvær A, *saa og M.;* þværa *K. Rask, unødvendig Ændring.*

12, 1-4. *Skrevet* þegiattv v. þ. *i* A. — 5. Hveriarro A *med stor* H *og i ét Ord.*

13, 2. *Efter Teksten i* A *maa* Ertattv *og* æk *være Rimordene, ti at læse* V *i* Vægtamr *som Vokal, er en mislig Udvei. Man skulde dog vente, at i L. 1 Rimvægten laa paa* Vægtamr, *ligesom i L. 5 paa* vǫlva, *og at i L. 2 et vægtigere Ord end* æk *var Rimord. Maaske stikker der da en Feil i L. 2.* — *K. og Rask indskyde efter Papirafskrr.* áðr *foran* hvgða. — 4. alldinn *saa ændret med M. for* $\overset{\text{in}}{\text{allda}}$ *i* A; *Skriveren har underprikket den sidste* a *som urigtig og skrevet* in *over.* — 5. Ærtattv *med stor* Æ *i* A.

14, 1. Oðinn, *saa ændret;* oðin A. —

sva kom*ir* m*anna*
mæi*rr* aptr a vit,
ær lævss Loki
liðr or bǫndv*m*
ok ragnarǫk
rivfændr ko*ma*.“

Anmærkning til Vegtamskviða.

De fleste Papirafskrifter indskyde i dette Kvæde flere Vers og Verslinjer, som ikke findes i A. *De anføres her med de vigtigste Varianter. Mellem V. 1 og V. 2 indskydes:*

a. Mjök var hapti
höfugr blundr,
heillir í svefni
horfnar sýndust;
spurðu jólnar
spár framvísar,
ef þat myndi
angrs vita.

b. Fréttir sögðu,
at feigr væri
Ullar sefi
einna þekkastr;
fékk þat angrs
Frigg ok Sváfni,
rögnum öðrum:
ráð sér festu.

c. Út skyldi senda
allar vættir
griða at beiða,
granda ei Baldri;
vann alls konar
eið at vægja,
Frigg tók allar
festar ok sœri.

d. Valföðr uggir,
van sé tekit,
hamingjur ætlar
horfnar mundu;
æsi kallar,
afráðs krefr;
málstefnu at
mart of rœðist.

---

3. komir, *saa ændret med flere Papirafskrr.*; komit A *og Udgg. Til Læsemaaden i* A *passer ikke* ær *i L. 5, ti vi tør ikke tage dette* = *oldeng.* ær, *førend; K. og Rask ændre* ær *til* vnz. — 4. mæirr, *jvfr. Guðr. hv. V. 8, L. 3.* — 7. 8. *Efter Læsemaaden i* A *og Udgg. maa* rivfændr *staa som Apposition til* ragnarǫk, *men dette er haardt. Eg. læser som ét Ord* ragnarǫk - riufændr, *Surtus et filii Muspelli, dissolventes fata deorum; men høist usandsynligt. Jeg formoder:* ok í ragnarǫk; *jvfr. Vafþr. V. 39:*

i aldar ra*v*c
hann mvn aptr coma.

a, 1. hapti; *l. v.* hropti *urigtig.* — 4. horfnar; *l. v.* hverfar. — 5. jólnar; *herfor have de fleste Afskrr. og alle Udgg.* jötnar, *kun i én meget ung Afskr. (Cod. 1873 qto. ny kgl. Saml.) har jeg fundet* iolnar. *Jeg skriver* jólnar, *ikke* jölnar, *skjønt* A *(SnE. II, 448) skriver* iǫlnar; *men dette Hskr. har ofte* iǫ *for* jó. *Ordet, som alt af de Gamle (Fms. X, 171. 377) er sat i Forbindelse med* jól, *bruges ogsaa i Hrafnag. 15, 2.* — 7. ef; *herfor* if *M., hvilket rimelig kun er en Trykfeil.* — myndi; *l. v.* mundi. — 8. angrs; *l. v.* ögrs (ǫgrs).

b, 3. sefi; *Gunnar Pálsson formodede* sessi.

c, 1. Út; *l. v.* At. — 3. *l. v.* at *mangler.* — beiða; *l. v.* biðja. — 6. vægja; *l. v.* vinna.

d, 4. mundu; *l. v.* munu; myndu. — 6. afráðs; *l. v.* af ráðs.

Mellem L. 2 og 3 i V. 3 indskydes:

e. kjapt vígfrekan
ok kjálka neðan;
gó hann á móti
ok gein stórum

Mellem L. 6 og 7 i V. 4 indskydes:

f. leit í norðr,
lagði á stafi,
fræði tók þylja,
frétta beiddi,

Istedenfor de to Vers 3. 4 faa da Papirafskrifterne 3 ottelinjede Vers: Sá var blóðugr — lengi. — Framm reið — völu leiði. — Nam hann — orð um kvað. —

Efter V. 12, L. 8 indskydes:

g. seg þú þat eina!
sefrattu fyrri.

De Papirafskrifter, som have disse Indskud, give ogsaa ellers i Digtet flere Læsemaader, som afvige fra de, der forekomme i A. *Følgende ere de vigtigste:*

1, 8. bölvísir *for* ballir.
3, 3. ok *foran* galldrs *udelades.*
3, 4. gól um *for* golv.
3, 7. unz kom *for* hann kom.
4, 1. Yggr *for* Oðinn.
6, 2. Valtams em (er) ek son *for* sonr æm æk Valtams.
6, 8. flóð í gulli *for* floþ' gvlli.
8, 3. allt kunnak *for* alkvnna.
11, 1. berr son *for* berr.
11, 5. þværa *for* þvær.
13, 2. áðr hugðak (*eller* áðr hugði) *for* hvgða.
13, 4. allda *for* allda[in].
14, 3. komir *for* komit.

De ovenfor meddelte i Papirafskrifter indskudte Stykker, som optages af K. og Rask, ere utvilsomt uægte, d. e. vilkaarlig tildigtede i senere Tid. Munch (Fortale til sin Udgave, S. XI) siger med rette, at de ere „en aldeles overflødig Udtværen af Fortællingen og uforenelige med den korte og fyndige Tone, som ellers hersker i dette smukke Digt". Naar Æserne først have faat vide, at Balder er feig, og naar Frigg har taget alle Væsner i Ed paa, at de skulle skaane ham, saa bliver, som Simrock og Lüning rigtig fremhæve, Odins Ridt til Hel og Møde med Volven næsten meningsløst. V. c er aabenbart digtet efter SnE. (I, 172): En er hann sagði Ásunum draumana, þá báru þeir saman ráð sín, ok var þat gert at beiða griða Baldri fyrir alls konar háska: ok Frigg tók svardaga til þess, at eira skyldu Baldri eldr ok vatn, járn ok alls konar málmr, steinar, jörðin, viðirnir, sóttirnar, dýrin, fuglarnir, eitr, ormar.

Uægtheden af de mellem L. 2 og 3 i V. 3 indskudte og dermed af de øvrige for Papirafskrifterne særegne Verslinjer er godtgjort, hvis jeg har Ret i min Formodning, at golv 3, 4 *i* A *er forvansket af* go vm (*og ikke af* gol vm), *ti* gó *kan ikke staa i de to med en Linjes Mellemrum paa hinanden følgende Linjer af samme Vers. For Uægtheden taler ogsaa Ordet* ok *foran* galldrs *i* A, *ti dette lader sig ikke godt forene med de Lin-*

---

e, 1. vígfrekan; *l. v.* víðfrekan.

jer, som Papirafskrifterne indskyde, og er derfor ogsaa i disse udeladt.

De efter 4, 6 *indskudte Linjer vise sig ligeledes at være en senere, forstyrrende Tilsætning:* frœði tók þylja *siger ikke andet end det, som allerede er sagt ved* nam valgaldr kveða.

Ogsaa i Sprog viser der sig en tydelig Forskjel mellem Digtet, som vi have det i A, *og de i Papirafskrifterne indskudte Vers; Ord f. Eks. som* hapt *sg. forekomme ellers aldrig i Kvadene i den ældre Edda.*

De Læsemaader i den øvrige Del af Digtet, som ere særegne for Papirafskrifterne, ere efter min Mening allesammen Ændringer, som ere foretagne i senere Tid uden Støtte i Tradition eller Haandskrifter; intet godtgjør, at Papirafskrifternes Tekst grunder sig paa noget andet Haandskrift end A. komir *for* komit *i* 14, 3 *er, som jeg tror, rigtigt, men denne Læsemaade kan være og er vistnok fremkommen ved Conjectur; derimod er f. Eks.* berr son *i* 11, 1 *sikkerlig urigtigt; andre vigelser fra* A *ere unødv Ændringer eller grunde si Feillæsning.*

De i Papirafskrifterne skudte Vers have i Udtrykm og Tone meget tilfælles med spjallsljóð eller Hra galdr Óðins, og jeg hold for heist rimeligt, at de sig fra dette Digts For Tillige er det heist sand at Forspjallsljóð er digt i Middelalderen som Indled digt til den ældgamle Vegt kviða: hint Kvad ender en Skildring af Solrenn Heimdall kalder Æserne til for paany at raadslaa. C have vi da en umiddelbar knytning til Vegtamskviða begynder med Fortælling Æsernes Forsamling i de lige Morgenstund. Nogen faar denne Mening ogsaa ved, at Vegtamskviða i Papirhaandskrifter (saal Cod. 1866 qv. ny kgl. Sm har tilhørt Luxdorph) umiddelbart efter Hrafna Óðins.

RÍGSMÁL

eða

RÍGSÞULA.

---

ra segia m*e*nn i fornu*m* sǫg-
at ein*n*hve*rr* af áásu*m*, sa er
ıdallr h*et*, fór f*er*ðar sin*nar*
a*nn*m m*eð* siofarstrǫndu nock-
kom at einu*m* husabę *ok*
liz Rigr. Ept*ir* þ*eirr*i sǫgu
ræði þ*et*ta:
At kvaðu ganga
ar braut*ir*
n *ok* alldin*n*·
:un*n*igan,
nan *ok* rǫskvan
stiganda.
Gekk ha*nn* mei*rr* at þ*at*
ır braut*ar*,
h*ann* at husi,

hurð v*ar* áá giætti;
in*n* nam at ganga,
elldr v*ar* a golfi,
hion sætu þar
har at ærni,
Ai *ok* Edda
alldinfallda.
3. Rigr kun*n*i þ*eim*
ræð at segia,
mei*rr* settiz h*ann*
miðra fletia,
en*n* a hlið hvaara
hion salkynna.
4. Þa tok Edda
okvin*n* leif,
þungan *ok* þykkan,

---

te Digt findes kun i W. — *I det iene Aftryk har jeg ikke beholdt n over* i, *da dens Anvendelse i* W *ı vilkaarlig, at den ingen sproglig ning kan have, men kun er at anse graphisk Tegn, som vor Prik.* W *nart* u, *snart* v, *men disse to Bogm bruges i Flæng og deres Former er saa lige hinanden, at det ofte sten umuligt at sige, enten der er t* u *eller* v; *jeg har overalt sat* u *'okal og* v *som Konsonant.* — W *ftest to Streger over* a, *hvilket her r gjengivet.*

rskrift mangler i W. *Titlerne* ál *og* Rigsþula *findes i Papirafskrr.* *· det sidste Navn nævnes Digtet i et Brudstykke paa Pergament, som er forenet med* W: þræla heiti standa i rigs þvlv (*SnE. II, 496*).

4. siofar, *saa* W, *ikke* siáfar.

1, 1. At, *saa* W. ganga at, *begynde paa Gangen* (*R. Keyser*). Ár *Udgg.* — 3. alldinn, *saa* W, *ikke* alsoman *eller* alsæmin.

2, 2. miðrar, *saa* W, *ikke* miðiar. — 8. at ærni, *saa ændret efter Formodning af Rask og Eg.; d. e. ved Arnen. Ogsaa i et Hskr. af Vatnsd. skrives efter Vigfússon* (*Fornsögur, S. 42*) aarinn *for* arinn; *ligeledes udtales Ordet nu i Norge paa de fleste Steder som* aare. af ærni W *og K. M. Rask har ogsaa foreslaat* of arni. — 9. Edda, *saa ændret efter* 4, 1; 7, 1. ellda W *her.*

4, 2. okvinleif W *som ét Ord.*

þrunginn sææðum;
bar hon meirr at þat
miðra skutla,
soð var i bolla,
setti aa bioð,
var kalfr soðinn
kraasa beztr.
5. Rigr kunni þeim
raað at segia,
reis hann upp þaðan,
reðz at sofna,
meirr lagðiz hann
miðrar rekkiu,
en aa hlið hvára
hion salkynna.
6. Þar var hann at þat
þriar nætr saman,
gekk hann meirr at þat
miðrar brautar,
liðu meirr at þat
manuðr niu.
7. Ioð ól Edda,
iosu vatni,
. . . . . .
. . . . . .
hǫrfi svartan,
hetu Þræl.
8. Hann nam at vaxa
ok vel dafna,
var þar aa hondum
hrokkit skinn,
kropnir knuar,
. . . . . .
fingr digrir,
fúúlligt andlit,
lotr hryggr,
langir hælar.
9. Nam hann meirr at þat
magns um kosta,
bast at binda,
byrðar giorva,
bar hann heim at þat
hris gerstan dag.
10. Þar kom at garði
gengilbeina,
ǫrr var aa ilium,
armr solbrunninn,
niðrbiugt er nef,
nefndiz Þir.
11. Miðra fletia

5. *L.* 1. 2 *staa i* W *og Udgg. efter L.* 3. 4. *Men jvfr. V.* 17. 19. 33. *I* W *er Ordningen følgende:* ... aa bioð . var kalfr soðinn kraasa beztr reis hann upp þaðan reðz at sofna . Rigr kunni þeim raað at segia meirr lagðiz. W *regner altsaa Linjeparret:* reis hann — sofna *til foregaaende Vers og begynder et nyt Vers med* Rigr.

6, 1. þar *med liden* þ *i* W. — 6. manuðr, *saa* W, *ikke* manudir. — .IX. W.

7, 5. *Hverken* W *eller Udgg. betegne, at noget mangler foran denne Linje.* hǫrfi svartan *forklares i K.* „*cute nigricantem*“, *men denne Oversættelse af* hǫrfi *er aldeles uhjemlet. Eg. forklarer* „*atro panno velatum*“, *men* rauðan ok rioðan 21, 5, *jvfr.* 34, 5. 6, *viser, at denne Forklaring er urigtig. Derimod formoder Svend Grundtvig, at* hǫrfi (*Dat. sg. af* hǫrr) *egentlig er styret af en Verbalform med Betydning* „*hun indhyllede*“; *jvfr.* 21, 4. 34, 2. *Det er da rimeligt, at to Linjer ere udfaldne i* W *efter* vatni.

8, 1. hann *i* W *med liden* h. — 5. kropnir *d. e.* kroppnir. — 6. *I* W *er ikke Tegn til nogen Lacune.*

9, 6. gerstan, *saa* W, *ikke* giörstan.

10, 1. þar *med liden* þ *i* W. — 3. ǫrr, *saa* W. *Ordet skrives stadig med dobbelt* r; *jvfr. sv.* ärr, *dansk* ar, *bestemt* arret, *og se Rydqv. II, S. 103.* — 4. solbruñin W. — 5. er, *saa* W *og M.*; var *K. Rask og Möbius. Jfr.* heitir 23, 5; kveðz 36, 6, *og f. Eks. SnE. I, 22 i* r: Svá var hann fagr álitum, er hann kom með öðrum mönnum, sem þá er fílsbein er grafit i eik; hár hans er fegra en gull. — 5. 6. nef nefndiz, *saa* W, *ikke* nef ok nefndiz. — 6. þir, *saa* W *her og* 11, 7. *Dette tør jeg ikke ændre, ti Navnet kan være Hunkjønsform til* þirr, *som alle Pergamenthskrr. have SnE. I, 532 og I, 562.* þýr *Udgg.*; *men ellers bruges kun Hunkjønsformen* þý.

settiz h*on*,
ı henni
ıuúss;
ok ryndu,
giorðu
ok Þir
n dægr.
Born ólu þau,
. *ok* unðu,
ɔk at heti
r *ok* Fiosn*ir*,
ok Kleggi,
', Fulni*r*,
›r, Digralldi,
ok Hǫsv*ir*,
›*k* Leggialldi;
garða,
ǫddu,
at svinu*m*,
giættu,
torf.
Dættr v*oru* þær
›a *ok* Kumba,
ıkaalfa
innefia,
ɔ*k* Ambaatt,
iasna,
ʒhypia
ǫnubeina;
eru komn*ar*
ætt*ir*.

14. Gekk Rigr at þ*at*
rett*ar* braúter,
k*om* h*ann* at hǫllu,
hurð v*ar* aa skiði;
in*n* na*m* at ganga,
elldr v*ar* aa golfi,
hion saatu þar,
helldu aa syslu.
15. Maðr telgði þar
meið *til* rifiar,
var skegg skapat,
skǫr v*ar* *firir* enni,
skyrtu þrǫngv*a*,
skokkr v*ar* aa golfi.
16. Sat þar kona,
sveigði rokk,
breiddi faðm,
bio *til* vaaðar;
sveigr v*ar* a hǫfði,
smokkr var aa bringu,
dúkr v*ar* aa haalsi,
dv*er*gar aa ǫxlu*m*.
Afi *ok* A*m*ma
aattu hús.
17. Rigr kun*n*i þ*e*im
rað at segia,
[meirr settiz hann
miðra fletia,
enn aa hlið hvaara
hion salkynna].
18. [Þa tok Amma
* *

.. huúss, *saa ændret;* huús W.
. born *med liden* b *og derforan* [P]*unctum i* W. — ǫlu *med Streg* [i] W. — 2. biuggu, *saa* W. — 4. *ɔ:* Fjósnir, *ikke* Fjösnir. — 5.
'.
:. braúter, *saa* W, *ikke* brautar.
ıǫllu *er ganske tydelig skrevet i* [hǫllu] *i* W, *og Hage er sat mellem* at *for at vise, at det skal indføies* hǫ́si *Udgg. urigtig.*
.. maðr *med liden* m *og derforan* *ikke Punctum i* W. — 4. firir *skrevet* f[1] *i* W.

16, 5. Sveigr *med stor* S *og derforan Punctum i* W.

17. 3-6. 18. 19, 1-2 *mangler i* W *og alle Udgg.* W *skriver Stedet, uden at betegne nogen Lacune, saaledes:* . .˙. . aattu hús . Rigr kun*n*i þeim rað at segia . Reis fra borði *o. s. v.* *Ordene* Reis fra borði *og Sammenligningen med de to tilsvarende Partier i Digtet viser, at en hel Del her*

*   *
*   *]

19. [Rigr kunni þeim
rað at segia],
reis *fra* borði,
reð at sofna,
mei*rr* lagðiz h*ann*
miðrar rekkiu,
en*n* á hlið hværa
hion salky*nna*.

20. Þar var h*ann* at *þat*
þriar nætr saman,
[gekk hann meirr at þat
miðrar brautar,]
liðu mei*rr* at *þat*
manuðr *niu*.

21. Ioð ol A*mm*a,
iosu vatni,
kolluðu Karl,
kona sveip ripti
rauðan *ok* rioðan,
riðuðu augu.

22. H*ann* na*m* at vaxa
ok vel dafna,
ǫxn na*m* at temia,
arðr at giorfa,
hús at timbra
ok hlǫður smiða,
karta at giorfa
ok keyra plóg.

23. Heim oku þa
hanginluklu,
geitakyrtlu,
giptu Karli;
Snǫr heit*ir* su,
settiz und*ir* ripti,
biuggu hion,
baúga deilldu,
breiddu blæiur
ok bu giorðu.

24. Born olu þau,
biuggu *ok* undu,
het Halr *ok* Drengr,
Haulldr, Þegn *ok* Smiðr,

---

er udfaldet i Hskr.; Skriveren har sprunget over fra det ene Rigr kunni þeim ráð at segia *til det andet. Hvorvidt Skildringen af Retterne og Maaltidet har medtaget et eller to Vers, lader sig ikke nu sige.*

19, 4. reð, *saa* W. *I* 5, 4 reðz, *og saa burde vel ændres her, ti paa de to Steder bør staa samme Form. Begge Udtryksmaader ere ellers i og for sig rigtige.*

20, 1. þar *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* W. — 3-4. *Disse Linjer mangle i* W, *uden at Lacune er betegnet, og i Udgg. De ere her indsatte i Overensstemmelse med V. 6 og V. 33.* — 6. manuðr W, *ikke* manudir. — .ıx. W.

21, 1. Ioð, *med stor* I *og derforan Punctum i* W. *Udgg. gjöre dette Vers til ét med det foregaaende.*

22, 1. hann *med liden* h *og derforan ikke Punctum i* W. — 7. karta, *saa* W, *ikke* káta. — at *her skrevet* að *i* W.

23, 5. snǫr *med Streg over* ǫ W. — 6. undir, *saa* W. *Oprindelig har vel Formen* und *været brugt her; jvfr.* 40, 4.

24. *En prosaisk Gjengivelse af dette Vers findes i* Wb: Sva heita hǫldar . halr drengr havlldr . þegn . smiðr . breiðr bondi . bvndinskeggi bvi ok boddi brattskeggr (*SnE. II, 496*). seggr *er faldt ud her.* — 1. born *med liden* b *og derforan ikke Punctum i* W. — 4. haulldr W. *Med Tvelyd skrives dette Ord öftest, navnlig i norske Hskrr. og naar det betyder „Odelsbonde“. Men den ældste Betydning er „Mand“, og den ældste Form er* hǫlðr (ǫ = u-*Omlyd af* a) *for* haluðr = *oldeng.* hæleð, *oht.* helid (*jvfr.* öðlingr = *oldeng.* äðeling, *oht.* ediline). *Saaledes har* U (*SnE. II, 389*) holþa; H (*Völuspá V. 33*) hǫlda; A (*SnE. II, 464*) Sæggir ærv ok kallaðir .... havlldar ok hǫldar sva ærv ok bændr kallaðir; (*SnE. II, 474*) hǫldar, *men i 2den Linje derfra* havlldar; 757 (*SnE. II, 557*) hǒldar *og i 2den Linje derfra* [h]ǒldar; Wb hǫldar, *se ovenfor. Formen* hǫlðr *brugte Snorre Sturlassön: i Háttatal* (*SnE. I, 656*) *forekommer et Vers, hvori en*

Bondi,
keggi,
Boddi,
ggr *ok* Seggr.
Enn hetu *sva*
ıǫfnum:
uðr, Svanni,
Sprakki,
prund *ok* Vif,
Ristill;
ru komnar
tir.

Gekk Rigr þaðan
raútir,
nn at sal,
fðu dyrr,
ð hnigin,
'ar i giætti.
Gekk hann inn at *þat*,
straað,
on,
ugu
k Moðir,
at leika.
Sat husgumi

ok sneri streng,
alm of bendi,
orfar skepti;
enn huskona
hugði at ǫrmum,
strauk of ripti,
sterti ermar.
29. Keisti falld,
kinga var a bringu,
siðar slæður,
serk blafaan;
brun biartari,
briost liosara,
hæls hvitari
hreinni miǫllu.
30. Rigr kunni þeim
rað at segia,
meirr settiz hann
miðra fletia,
enn a hlið hvára
hion salkynna.
31. Þa tok Moðir
merktan duk,
hvitan af hǫrfi,
hulði bioð;
hon tok at *þat*

---

r: herfjölð bera hölðar, *og om* *r det: Hér eru tvennar aðal-* *í hverju vísuorði.* — þegn 7, *ikke* þegn smiðr. — 5. breiðr *to Ord* W *og* Wb. Breiðr, *og Gísli Brynjúlfsson i Ný XIII, 123. Karls Sønner blive n Thræls og Jarls, tolv i Tallet har Thræl og Karl ikke lige-stre).* Breiðr *forekommer som* *n (Ísl. ss. I, 83; Gullþ. S. 54).* ði *Rask og M.*

enn med liden e *og derforan tum i* W.

hann er skrevet til over Linjen

kk med liden g, *men derforan i* W. *Dette Vers burde kanske al det frgd.*

28, 1. sat *med liden* s, *men derforan Punctum i* W. — 6. ǫrmum, *saa* W *og Udgg. Sigurðr Guðmundsson* (*Ný félagsrit XVII, 30*) *vil ændre dette til* ermum, *men vistnok med urette.* — 8. sterti, *saa* W *og M. Efter Unger af* sterta, *der endnu bruges i Norge* (*Rommerike*) *i Bet. „stramme"; Ordet er beslægtet med* uppstertr, *kneisende,* stertimaðr, *en kry Person,* stertr, *Stjert, norsk Dial.* start, *m. Haleben.* (*Derimod kan oldeng.* steortan, *oht.* sterzan, *som Lüning anfører, ikke paavises.*) sterkti *Rask* (*som forklarede „stivede"; jvfr. sv. stärka*) *K. og S. Guðmundsson* (*Ný félagsrit anf. st.*) *og Möb.*

29, 1. keisti *med liden* k *og derforan ikke Punctum i* W.

hleifa þun*n*a,
hvita af hveiti,
ok hulði duk.
32. Fra*m*m setti hon
skutla fulla,
silf*ri* v*ar*ða
. . . . a biǫð,
faan *ok* fleski
ok fugla steikta;
vin v*ar* i kǫn*nu*,
v*ar*ðer kaalk*ar*;
drukku *ok* dæmðu,
dagr v*ar* æ sin*num*.
33. Rigr kun*ni* þeim
raað at segia,
reis hann at þ*at*,
rekkiu g*er*ði;
þar v*ar* h*ann* at þ*at*
þriar nætr saman,
gekk h*ann* mei*rr* at þ*at*
miðrar braut*ar*,
liðu mei*rr* at þ*at*
máánuðr *niu*.

34. Svein ol Moð*ir*,
silki vafði,
iosu vatni,
Iarl letu heita;
bleikt v*ar* haar,
biart*ir* vang*ar*,
ǫtul v*oru* augu
se*m* yrmlingi.
35. Upp ox þar
Iarl á fletiu*m*,
lind na*m* at skelfa,
leggia strengi,
aalm at beygia,
ǫrfar skepta,
flein at fleygia,
frǫkkur dyia,
hestu*m* riða,
hundu*m* v*er*pa,
sv*er*ðum bregða,
sund at fremia.
36. Ko*m* þar or run*ni*
Rigr gangandi,
Rigr gangandi,

32. *K. og M. ordne Begyndelsen af Verset saaledes:*

Framm setti hon skutla
fulla, silfri varða,
a biǫð faan ok (faant) fleski;

Rask: Framm setti hon
fulla skutla
silfri-varða a biǫð,
. . . . . .
faan ok fleski.

— 4. abiǫð *med liden* a *og derforan Punctum i* **W**, *som derimod intet Skilletegn har efter* biǫð. *I* **W** *er ikke Lacune betegnet; men jeg formoder, at i denne Linje Rimordet, som skulde begynde med* s, *er udfaldet.* — biǫð *er mindre rigtig Skrivemaade for* bióð. — 5. faan ⁊ fleski, *saa* **W**; *Tegnet* ⁊, *d. e.* ok (*urigtig læst* t), *er skrevet til over Linjen med samme Blæk, som det øvrige.* fán *véd jeg ikke at forklare. Guðbr. Vigfússon stryger* ok *og tager* fán = fáin *som Adj. til* fleski (*glinsende Flæskestykker*).

33, 1. Rigr *med stor* R *og derf Punctum i* **W**. *K. og M. regne L. med til frgd. Vers. Rask ytrer, at Linjer kanske rettest vare borte.* — 3. *med stor* R *og derforan Punctum i* — hann, *saa ændret efter* 5, 3 *og* 1 rigr **W** *og Udgg.* — 5. *Foran* þa *mangle vel Linjerne:*

meirr lagðiz hann
miðrar rekkiu,
enn aa hlið hvaara
hion salkynna.

Jfr. V. 5. 19. Vi have da i V. 33 og to Vers, af hvilke det sidste skuld gynde med: þar var hann at þat. — .iiȷ. **W**. — 10. máánuðr **W**, *ikke man* — .ix **W**.

35, 2. iarlṣ **W**; s *er underprik urigtig.* — 7. fleyia **W**, *hvilket senere Skrivemaade.*

36, 1. or run*n*i, *saa* **W**. *P og med dem Rask indsætte at* 3. ʀigr *med* ʀ *og derforan Punct*

kendi;
ıf heiti,
'eðz eiga;
það hann eignaz
llu,
lu,
· bygðir.
Reið hann meirr þaðan
a við,
fiǫll,
ıt hǫllu kom;
nam at dyia,
lind,
ıleypti
rfi brá;
m at vekia,
ım at rioða,
m at fella,
landa.

38. Reð hann einn at þat
aatiaan buum;
auð nam skipta,
ǫllum veita
meiðmar ok mǫsma,
mara svangrifia,
hringum hreytti,
hio sundr baúg.
39. Oku ærir
urgar brautir,
komu at hollu,
þar er Hersir bio;
mey ætti hann
miofingraða,
hvita ok horska,
hetu Erna.
40. Bæðu hennar
ok heim oku,
giptu Iarli,

ðal vǫllu *som to Ord i* W. — 9. llu *med stor* O (*ingenlunde* Aðal) *ren Punctum i* W.
. myrkan W, *ikke* myrkvan. — *skal efter al Rimelighed læses i criveren har, saavidt jeg kan sé, krevet* veg *og derpaa selv rettet* við (*ikke omvendt*). *Jfr. Oddr. Völund. V. 3.* — veg *Udgg.*
. aatiaan *skrevet* .xviiȷ. *i* W. — *med stor* A *og derforan Punctum*

. Oku ærir, *saa ændret;* Okū (*d. e.* ærir W. Oku mærir *Udgg. At s er med paa Færden til Herser,* 1-3, *ti der synes at maatte være Subject for* bæðu, oku *og* giptu. ey ætti, *saa ændret;* mætti W hann *er at forstaa om den lige en nævnte Herser, hvilket er na-*, *end at det, som i den almindelige iser tilbage til Jarl. Efterat For-ingen af* mey átti *til* mætti *først nandt, fulgte af sig selv Ændringen Accusativer i de følgende Linjer* ... — 6. miofingraða, *saa ændret;* W, *d. e.* miofingarði. *Jfr.* ... 8, 7. miofin-gerði *Udgg.; men*

Endelsen in *i det første Sammensætnings-led er her uforklarlig.* — 7. hvita *ok* horská, *saa ændret;* hvitri *ok* horskri W *og Udgg.* — 8. hetu, *saa* W *og K. M. Jeg tror, at der efter Formodning af Rask bør ændres:* het su; *jvfr.* heitir su 23, 5. *Ved den almindelige Læsemaade gjør først* hetu *Vanskelighed, ti vi maa dertil tage andet Subject, end til det frgd.* oku *og det flgd.* bæðu. *Dernæst* Erna: *dette tør ikke forklares som Acc. af* Ern, *ti Navnet kunde ikke vel böies som Adj.* ern (*rigtignok forekommer 2 Gange i den prosaiske Indledning til Völund. Gen.* Svanhvítrar; *men for det første kaldes denne Kvinde i samme Indledning* Hlaðguðr svanhvít, *hvor altsaa* svanhvít *er et Tilnavn, og for det andet har Kvadet selv i V. 4 Dat.* Svanhvíto). Erna *maa være Nomin.; hvis* hetu *er rigtigt, saa maa vi her antage en syntactisk Eiendommelighed, som* (*efter Grimm Deutsche Gr. IV, S. 591 ff.*) *oftere forekommer i Oldengelsk og Middelhøitydsk: her kan nemlig ved Verber, der betyder* kalde, (*i activisk Form*) *Navnet, der angiver, hvad En kaldes, ofte sættes til i Nominativ. I Oldnorsk kan ved Opregning af flere Navne de, der ikke*

gekk h*on* und lini:
saman biuggu þau
ok sier undu,
ætt*ir* ioku
ok alldrs nutu.

41. Bu*rr* var hin*n* ellzti,
en Barn an*n*at,
Ioð *ok* Aðal,
Arfi, Mǫgr,
Niðr *ok* Niðiungr,
namu leika,
Sonr *ok* Svein*n*,
sund *ok* tafl,
Kundr het ein*n*,
Konr v*ar* hin*n* yngzti.

42. Upp oxu þ*ar*
Iarli born*ir*,
hesta tǫmðu,
hlif*ar* bendu,
skeyti skofu,
skelfðu aska.

43. En Konr ungr
kun*n*i run*ar*,
æfinrun*ar*
ok alldrrun*ar*;
meir*r* kun*n*i h*ann*
mǫ*nnum* biarga,
eggiar deyfa,
ægi lęgia.

44. Klǫk na*m* fugla,
kyrra ellda,
sæva *ok* svefia,
sorg*ir* lægia,
afl *ok* eliun
aatta man*na*.

45. H*ann* *við* Rig Iarl
run*ar* deilldi,
brǫgðu*m* beitti
ok betr kun*n*i;
þa ǫðladiz
ok þa eiga gat
Rigr at heita,
rún*ar* kun*na*.

46. Reið Konr ungr
kiǫrr *ok* skoga,
kolfi fleygði,
kyrði fugla.

47. Þa q*vað* þ*at* kráka,
sat kvisti ein:
„Hvat sk*al*tu, Konr ungr!

---

følge umiddelbart efter (det active) Verbum „kalde“, sættes i Nominativ; herpaa have vi mange Eksempler i Snorra-Eddas Prosa, saaledes: Hvernig skal kenna Þór? Svá at kalla hann son Óðins ok Jarðar, faðir Magna ..., verr Sifjar, stjúpfaðir Ullar *o. s. v. (SnE. I, 252). Derimod hvor der til et Verbum, som betegner kalde (i activisk Form) kun staar et Navn, sættes dette, eller, hvor der anføres flere Navne, det, som staar nærmest ved Verbet, saavidt jeg véd, altid i Accusativ.* (lęica *i Alv.* 16, 3 *kan være Acc. sg. neutr.* igrǫn *Alv.* 10, 4, alsçir 16, 6 *og* oliós *Alv.* 30, 4 *ere ligeledes Substantiver i Accus.*). — hetu Erna *kan derfor neppe være rigtigt.*

43, 1. en *med liden* e *og derforan ikke Punctum i* **W**. — 8. ægi lęgia, *saa* **W**, *ikke* ægi at lęgia.

44, 1. klǫk *med liden Begyndelsesbogstav og derforan ikke Punctum i* **W**. — 3. sæva *ok* svefia, *saa* **W**. *Hvis dette er rigtigt, maa* sæva *være Verbum* = sefa. *Men jeg tror, at det rette er* sæva svefia; *ligeledes indsatte Rask* sæva of-svefia. *Jeg forstaar* sæva *med Eg. og Lüning som Acc. sg. af* sefi; *jvfr. Sigrdr. V. 27:*

opt bo/lvisar konor
sitia bra/to ngr,
þęr er deyfa sverþ oc sefa.

— 6. .viij. **W**.

45, 1. h*ann* *med liden* h *og derforan ikke Punctum i* **W**. — Iarl *med stor* I *i* **W**; jarl *Rask M.* — 8. *I* **W** *er, som det synes, først skrevet* kunni, *og dette derpaa af samme Skriver rettet til* kunna; *ikke, saavidt jeg kan sé, omvendt.*

46, 2. kiǫrr *ok* skoga **W**. *Over* ⁊ (*d. e.* ok) *er med senere Haand skrevet* m.

47, 1. þa *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* **W**. — 2. kvisti ein **W** *og M.*;

igla?
ætti þer
riða,
bregða]
ella.
á Danr *ok* Danpr
ller,
l,

enn er hafit;
þeir kunnu vel
kiol at riða,
egg at kenna,
undir riufa."
* *
*
* *

Anmærkning til Rígsmál.

ál optager et Blad i ygge Sider ere fuldt ud e; paa anden Side er Ordene undir riufa *ikke mér, og intet betegner, et skulde være sluttet e Ord. Det har sikker- fortsat paa det følgende en dette er tabt. V. 48 som at det er et Brud- i have for os. — Mér om Islændingen Arngrímr n at fortælle i sit „Sup- m Historiæ Norvegicæ", lar 1597.*) Jeg aftryk- dhørende Stykke efter den agn. Udg. af Sæm. Edda. m Danicarum frag- æ veterum Norvegorum ariis historicis."*

Cap. VI.

„Dan primus Rex in Jutia Danorum, cujus filius Dan II. Regem Sælandiæ debellavit". „Rigus nomen fuit viro cuidam inter magnates sui temporis non infimo. Is Danpri cujusdam, Domini in Danpsted, filiam duxit uxorem, cui Dana nomen erat, qvi deinde Regis titulo in sua illa provincia acqvisito, filium ex uxore Dana, Dan sive Danum, hæredem reliqvit, cujus Dani, paternam ditionem jam adepti, subditi omnes Dani dicebantur. In Dania igitur situm oportet Danpsted, et ut ex historiarum circumstantiis colligere recte mihi videor in Jutia, som de

---

ein *K.;* kvisti á *Rask efter r. Jeg véd ikke at paavise kommen tilsvarende Eksempel en Brug af Dativ. — 7. Denne dsat efter Formodning; jvfr. en mangler i* W, *som ikke be- nne, og i alle Udgg.* r, *saa ændret;* þer W *og Udgg.* *Stavrimet fordrer her den ældre Form* ér, *der saa ofte i Haandskrifterne er fortrængt af den yngre* þér. — 6. kiol, *saa* W, *d. e.* kjól, *ikke* kjöl.

*) *Det findes i den Bartholinske Haandskriftsamling paa Univ.-Bibl. i Kjøbenh.; Afskrift deraf paa kgl. Bibl. i Kjøbenh. Ny kgl. Saml. Cod. 1035 fol.*

Norske kalde Reidgotaland."

Cap. VII.

„Dan II. Rex Sælandiæ XVI. totius Daniæ primus."

„Inter Danum I. et II. qvi in Jutiæ regno intercesserint, aut qvot qvive etiam interim in Sælandia regnarint, sciri neqvit. Dan II. Frodonis Regis neptim Olafam in matrimonium accepit; Aleifum regem Sælandiæ magna cum laude devicit, atqve eousqve crevit, ut universo regno ab ipsius nomine notato appellatione Daniæ potiretur. Hic Danus II. cognomen adeptus est hinn Mikillati, qvod si durius interpretere, superbum denotat: sin mollius, magnificum. Bellator fuit eximius, et rem magnifice gerens, pedissequum habuit Regis titulum gerentem; Barones etiam duos individuos sibi comites, qvi iter facturo eqvum sternerent, et stapedem ascendentis et descendentis tenerent. Primum seculum ad Dani II. tempora veteres nuncuparunt Brennuaulld vel Bruna-aulld, eoqve ex citatis Regis [jeg formoder: excitatis rogis] funera cremata sunt, illud seculum Haug-aulld cum funera jam inhumari coeperunt, et busta fieri, in demortui monumentum et memoriam. Ejus seculi princeps Dan II. Rex Daniæ, qvi se jussit exanimem armis omnibus investitum, cum eqvo et omni apparatu bellico, busto includi, et viventis instar in solio collocari."

Vi vide af Arne Magnussens Udsagn i Catal. cod. pergam., qvos ... possidet Arnas Magnæus (cod. A. M. Nr. 435 a. qv.), S. 63 b, at Arngrim Jonssen har eiet W, *og han har altsaa kjendt Rígsmál fra dette Haandskrift. Ikke usandsynligt er det nu, at det Blad af* W, *hvorpaa Slutningen af Rígsmál var skrevet, endnu fandtes, da Arngrim eiede Bogen, og at han derfra har taget noget af det, som han i sit Supplementum meddeler om Rig og Dan. Hertil regner jeg navnlig hans Fortælling om, at Rig ægtede en Datter af Kong Danp paa Danpstad og med hende avlede en Søn (Dan). Til hele det ovenfor meddelte Stykke kan rigtignok ikke Rígsmál vil være Kilden*); men til at paa-*

*) *Ved at forene Arngrim Jonssøns Beretning med Rígsmál faa vi følgende Slægtrække:*

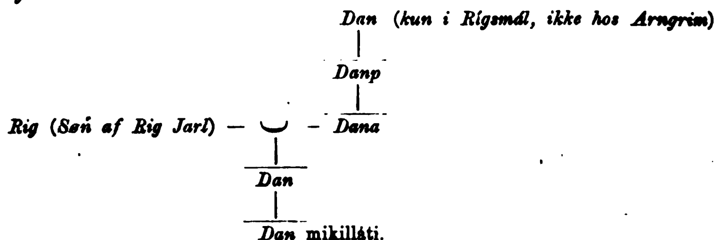

Snorre fortæller i Yngl. s. Cap. 19: Móðir Dyggva var Drótt, dóttir Danps konungs, sonar Rígs, er fyrstr var konungr kallaðr á danska tungu ..... Drótt dróttning var

staa, at alt det heri, som ikke stemmer overens med de os levnede gamle Kilder, skulde være opdigtet af Arngrim, er der, saavidt jeg skjønner, saameget mindre Grund, som Arngrim andensteds meddeler Sagn, der ikke findes i de os levnede Kilder, men som dog af indre Grunde synes at maatte være ægte (saaledes om Sigurd Rings Endeligt, se Munch Norske Folks Hist. I, 1, S. 274, Anm. 2).

---

systir Dans konungs mikilláta. *Munch (Norske Folks Hist. I, 1, S. 129 og S. 242 Anm. 1) mener, at dette Udsagn staar i uopløselig Strid med Rígsmál. Men for det første faar ogsaa i Rígsm. Jarls Søn Kon den unge Navnet Rig, altsaa heder ogsaa der den første Konge Rig. For det andet tør neppe Snorres Danp antages for at være den samme, som den Danp, der nævnes i Rígsm. V. 48, det er snarere dennes Dattersøn. Ved at forene Snorres Beretning med Rígsmál faa vi følgende Slægtrække.*

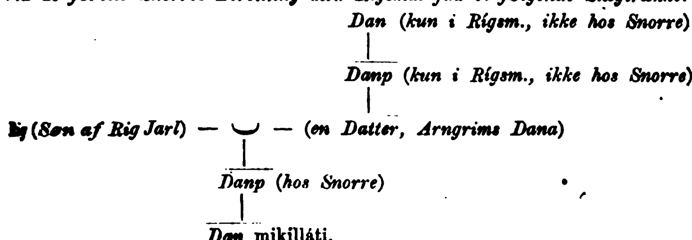

Hos Snorre, ligesom hos Arngrim, er Dan mikilláti *Rigs Sønnesøn. Denne Overensstemmelse turde vise, at Arngrim ikke selv har fabrikeret en Slægtrække, men at han har benyttet ægte Kilder; dog afviger han for meget fra Snorre, til at man kan antage, at han her har laant fra denne. Forøvrigt skal jeg lade det være usagt, om Fortsættelsen af Rígsmál har kaldt Rigs Søn og Dan* mikilláti's *Fader Danp, som Snorre, eller Dan, som Arngrim.*

Arngrims Beretning, at Dan mikilláti *ægtede Frodes „neptis" Olov, stemmer overens med nogle gamle islandske Slægtregistre (i Flat. I, 27, og i Cod. AM. 281 qv. efter et tabt Stykke af Hauksbók), der have Rækken: Frode, hans Søn Vermund* vitri, *hans Datter Olov, hendes Søn Frode* friðsami, *hvor andre (Flat. I, 27) have Rækken: Frode, hans Søn Vermund* vitri, *hans Søn Olav* lítilláti, *hans Søn Dan* mikilláti, *hans Søn Frode* friðsami. *Hin Række synes altsaa (Munch Norske Folks Hist. I, 1, S. 242, Anm., jvfr. S. 244 og Anm. 1) at antyde, at Dan maatte have været gift med Olov. Det er muligt (men ikke nødvendigt), at et saadant Slægtregister har været Arngrims Kilde.*

Det sidste Stykke af hans ovenfor aftrykte Fortælling om Brændalderen og Haugalderen, der i det væsentligste stemmer overens med Snorres Ord i Fortalen til Heimskringla, kan neppe være laant fra den tabte Fortsættelse af Rígsmál; det passer vel ind i en prosaisk Fremstilling, men vilde neppe kunne finde en Plads i et episk Digt.

HYNDLULJÓÐ.

Freyia qvaþ:
1. „Vaki mær meyia,
vaki min vina,
Hyndla syst*ir*!
er i helli byr;
nu *er* rauckr rauckra,
rida v*it* sk*ulum*
til Valhallar
ok til vess heilags.
2. Bidi*um* H*er*iafaud*ur*
i hug*um* sitia;
h*ann* gelldr *ok* gefr
gull v*er*dungu;
gaf h*ann* H*er*modi
hialm *ok* bryniu,
en*n* Sigm*un*di
su*er*d at þi*gg*ia.
3. Gefr h*ann* sigr sonu*m*,
en summ*um* aura,
mælsku morgu*m*
ok man*n*vit firu*m*;
byri gefr h*ann* braugnu*m*,
en*n* br*ag* skaldu*m*,
gefr h*ann* mannsemi
morgu*m* recki.
4. Þor m*vn* ho*n* blota,
þ*ess* m*vn* ho*n* bidia,
at h*ann* æ vid þik
einart laati;
þo *er* h*onum* otijtt
v*id* iotuns brud*ir*.
5. Nu taktu vlf þin*n*
einn af stalli,
læt h*ann* ren*n*a
med runa minu*m*."
Hyndla qvaþ:
„Sein*n* *er* gaulltr þin*n*
godveg troda,

Dette Digt er i sin Helhed kun bevaret i **F**, *hvor det har Overskriften* Her hefr vpp Hyndlu hliod q*v*edit v*m* Ott*ar* heimska. *V. 33 anføres ogsaa i SnE. (I, 44), som henhørende til* Völuspá hin skamma. — ı *i* **F** *har jeg gjengivet med* i. — *Overskrifterne* Freyia qvaþ *og* Hyndla qvaþ *mangle overalt i* **F**.

1, 7. til Valhallar, *saa* **F**, *ikke* Valhallar til. — 8. vess **F**. *Jfr. Haustlöng i SnE. I, 306 hvor* véss (vez) *danner Rim med* þjassa (þiaza); *i Völund. skriver* **R** Laꝺðvéꞩ, Hlaꝺðvéꞩ.

2, 1. H*er*iafaud*ur*, *saa ændret med Udgg.*; h*er*ians faud*ur* **F**. *Ogsaa i* 787 (*SnE. II, 555*) *forekommer Formen* heriansfǫðr, *hvorfor det nærbeslægtede Hskr.* **A** *har* heriafǫðr (*SnE. II, 472*). — 4. verdungu, *saa ændret med Petersen (Nord. Myth. S. 155)*; verdugu*m* **F** *og Udgg. Jfr. Helg. Hund. I, 9:* hann galt oc gaf gvll verþvngo.

3, 2. sumū *d. e.* summum *har* **F** *snarere, end* suiñū *d. e.* svinnum. *I* **F** *bruger den Skriver, som har afskrevet Hyndl., oftere Formen* summ͛ir *for* sumir (*f. Eks. Flat. II, 536, 616*). — 7. mannsemi *skrevet* mansemi *i* **F**.

4, 2. m*v*n ho*n* bidia, *saa* **F**, *ikke* mvn bidia. — 4. laati, *saa rettet.* **F** *har, saavidt jeg kan sé,* latti *med en Prik under* l, *der rimelig er tilfældig.*

5. *Finn Magnusen og Möb. tillægge Fröyja, Simrock Hyndla hele dette Vers.* — 2. einn, *saa K. og Rask;* ein **F**. *I* 10, 2 *har Hskr. ligeledes* hlad[n] *for* hlaðinn. *M. beholder* ein *som Nom. sg. fem.* — 4. minu*m*, *saa* **F**, *ikke* mulum. — 5. sein*n* *med liden* s *i* **F**.

k mar min*n*
hleda.
la e*r*tu, Freyia!
eist*ar* min,
augu*m*
an*n*ig,
efi*r* v*er* þin*n*
ie,
nga,
s bur."
Freyia ꝗvaþ:
Dulin e*r*tu, Hyndla!
ætlig þer,
aedr v*er* min*n*
ii,
gaulltr gloar
ti
ne,
hagi*r* giordu
tueir,
ok Nabbi.
en*n*um v*it* or sodlu*m*,
sk*ulu*m
ofra
ama,
*e*irra
godu*m* kuo*m*u.

9. Þ*ei*r hafa vediat
Vala mælmi
Ottar ungi
ok Angantyr;
skyllt e*r* at veita,
sua at skati en*n* vngi
faud*ur*leifd hafui
eft*ir* frændr sina.

10. Haurg h*ann* m*er* g*er*di
hladi*nn* steinu*m*
— nu e*r* griot þ*at*
at gleri vordit —,
raud h*ann* i nyiu
nauta blodi,
æ tr*v*di Ott*ar*
a asyniur.

11. Nu lættu forna
nidia talda
ok vpp born*ar*
ætti*r* m*anna*:
huat e*r* Skiolldunga,
hu*at* e*r* Skilfinga,
huat er Audlinga,
hu*at* e*r* Ylfinga,
hu*at* e*r* haulldbor*it*,
hu*at* e*r* he*r*sborit,

Jeg tillægger Hyndla disse … *forstaar* mar minn *i hendes* … *Tiven. R. Keyser tillægger Fröyja* … *njer.* — 7. vilkat ek mar, *ældre* … *deat for* vil ek ei mar *i* F. vil … K. *Rask og M.* — 8. hleda F, … a.

… nga *skrevet* iunga *i* F, *ligesaa* … , *derimod* vngi 9, 6.

… illin busti F. *Rask og Udg. af* … *ne* Gullinbusti *med stor* G. — … uine F (*ikke* hillde s.); *M. skri-* … *med liden* h.

… amna, *saa* F, *ikke* guma.

… *med liden* þ *i* F, *som derimod* … *i L. 5 med stor* S; *Hskr. reg-* … *L. 1-4 med til frgd. Vers. og* … *V. 9 med* Skyllt; *ligesaa K.; Rask og M.* — 2. Vala *har jeg med Ant. Russ. og Möb. skrevet med stor* V; vala *Rask M.*

10, 1. haurg *med liden* h F. — 2. hlad[n] F. — 5. Raud *med stor* R F.

11, 7. huat er Audlinga *indsat med Udgg. efter* 16, 3; *mangler i* F. — 8. Ylfinga F. 16, 4 *har* F *derimod* Ynglingar, *og der maa da være en Feil paa et af Stederne. Man kunde være tilbøielig til her paa første Sted at indsætte* Ynglinga, *da Skáldskaparmál (SnE. I, 522) som den fjerde af det andet Sæt af Halvdan den gamles Sønner nævner:* Yngvi, er Ynglingar eru frá komnir (*saa* r A 757 *og* leß, *hvilket sidste Hskr. skriver* Yngi; *Ordene mangle i* U), *hvortil længer nede den Bemærkning knyttes:* af Ynglinga (*saa* U A 757 leß; *alene* r *har* Ylfinga) ætt var Eirikr inn

mest m*anna* val
vnd Midg*ar*di?"
Hyndla qvaþ:
12. „Þu *ert*, Ott*ar*!
borin*n* In*n*steini,
en*n* In*n*stein*n* v*ar*
Aalf*ui* enu*m* gamla;
Aalfr v*ar* Vlfui,
Vlfr Sæf*ara*,
en*n* Sæf*ari*
Suan enu*m* rauda.
13. Mod*ur* ætti fad*ir* þin*n*
meniu*m* gaufga,
hy*gg* ek at hon heti
Hledis gydia;
Frodi v*ar* fad*ir* þeir*r*ar,
en*n* † Friaut mod*ir*;
aull þotti ætt su
m*ed* yfirmo*nn*um.

14. Aali v*ar* ædr
aufigazstr m*anna*,
Halfdan fyr*ri*
hæstr Skiolldunga;
fræg v*oru* folkvig
þau *er* framir g*er*du,
hu*ar*fla þottu han*s* v*er*k
m*ed* himi*ns* skautu*m*.
15. Efldiz han*n* v*id* Eym*und*
æzstan*n* m*anna*,
en*n* han*n* vô Sigtry*gg*
m*ed* suolu*m* e*gg*iu*m*;
eiga geck Aalmueig
æzsta q*ui*nna,
olu þau *ok* ættu
ætian sonu.
16. Þ*adan* er*u* Skiollldung*ar*,
þ*adan* er*u* Skilfing*ar*,
þ*adan* Audling*ar*,

málspaki. *Men dette bliver tvilsomt derved, at der i Skáldsk. fortsættes:* þessar eru ok (ok *mangler i* U A 757) konunga ættir ágætar (ágætar *mangler i* leβ; agètaztar 757; miǫk agætar A): frá Yngva (*saa* A; Yngvari r; Yngvar U; Yngvifrey leβ) er Ynglingar eru frá komnir (*Ordene fra* frá Yngva *mangle i* 757). *Det er derfor rimeligt, at Teksten paa de to første Steder i Skáldsk. er feilagtig: P. A. Munch (Norske Folks Hist. I, 1, S. 201 Anm. 1) vil paa første Sted læse* Úlfr, er Ýlfingar eru frá komnir, *paa andet* af Ýlfinga ætt var Eiríkr inn málspaki. *Endnu kan mærkes, at et Slægtregister i Flatøbogen (I, S. 25; Fas. II, 9) har* Skelfir *som Halvdans Søn og Eirik maalspakes Stamfader paa samme Sted, hvor SnE. har* Yngvi. *Se ogsaa Anm. til* 16, 4. — 10. *Eg. og Möb. sætte ikke Komma efter* hersborit.

12. *Jfr. Slægtregisteret i Flatøbogen (I, 24; Fas. II, 7):* Svanr hinn rauði, faðir Sæfara, föður Úlfs, föður Álfs, föður þeirra Ingimundar ok Eysteins (*læs:* Innsteins ok Útsteins). — 4. aalf F *d. e.* Aalfui, *ikke* Aalf.

13, 6. faut F *d. e.* Friaut; *ikke* Friant. *Dog kan* Friaut *ikke være en rigtig Navneform. Mulig er det rette* Friund, *egentlig et Pcp. af* frjá, *opr.* fría; *jvfr. Mandsnavnet* Frændi, *gmltydsk* Friunt, *og det frankiske Kvindenavn* Vriandis (*i Polyptyche de l'abbaye de S. Rémi de Reims; fra 9de Aarh.*). *Eller* Friðvör??

14, 6. framir gerdu, *saa* F *og Udgg. Kanske:* framr gerdi?

15, 1. Eymund F; *saa skrives Navnet ogsaa i Flat. I, 24 (Fas. II, 9) og i* 757 *af SnE. (II, 539); derimod kaldes Kongen* Emundr *i* U (*SnE. II, 342*) *og* leβ (*SnE. II, 605*). — 3. vô, *tilføiet med Udgg.; mangler i* F. *Jfr. Flat. I, 24 (Fas. II, 9) og SnE. I, 516:* þar drap hann (Hálfdan) þann konung er Sigtryggr hét. — 5. Aalmueig F. *I Flat. I, 24 kaldes hun* Álfný, *i SnE. I, 516* Alvig (*saa* A *og* leβ; 757 Alvïg; U *forvansket* Alvrg). — 6. q*ui*nna, *saa ændret;* q*ui*nnu F *og Udgg. Jfr.* 15, 2; 14, 2, *og* kvinna vitrust, fríðust, *Fms. VI, 119; VII, 109:* kvinna *er Gen. af* kona; *Nomin.* kvinna, *Gen.* kvinnu *er et senere Ord.* — 8. ætian, *saa* F, *ikke* attián.

16, 2. þadan eru Skilfingar, *saa* F, *ikke* þadan Skilfingar.

adan Ynglingar,
adan haulldborit,
dan hersborit,
est *manna* val
id Midgardi;
lt er *þat* ætt þin,
tar heimski!
17. Var Hilldigunn
nnar modir
iofu barn
: Sækonungs;
lt er *þat* ætt þin,
ttar heimski!

vardar at viti sua,
villtu enn leingra?
18. Dagr ætti Þoru
dreingia modur,
oluzst i ætt þar
æzstir kappar:
Fradmar ok Gyrdr
ok Frekar bædir,
Ámr ok Iosurmar,
Aalfr enn gamli;
vardar at viti sua,
villtu enn leingra?
19. Ketill het vinr þeirra

---

4. *Munch (Norske Folks Hist. I, S. 198, Anm. 3) bemærker: „Da det regaaende Vers [11], hvor der spør- om Slægterne, nævner Ødlinger og Ilfinger, men dette, hvori der svares, evner Ødlinger og Ynglinger, maa an enten antage, at der paa et af Ste- erne har fundet en Forvexling Sted, saa- des at der paa begge Steder skal læses t og samme Navn, eller ogsaa, at paa ørste Sted „Ynglinger“, paa andet Sted ,Ylfinger“ ved Uagtsomhed ere over- prungne. Men i sidste Fald fordrer Vers- glen, at endnu en Linje, der kan have Riimbogstav fælles med den anden, maa ænkes udeladt, og indsættes, hvis man aa denne Maade vil restituere det Bort- aldne. Der er ogsaa stor Sandsynlighed ør, at „Vølsungerne“, der sidenefter evnes, og som Fund. Noregr henfører il Halfdan, have havt deres Plads i en aadan udeladt Linje. Læste man nemlig aa første Sted:* „hvat er Öðlinga, hvat r Ynglinga, hvat er Ylfinga, hvat er Völs- nga“, *og paa andet:* „þaðan Öðlingar, aðan Ynglingar, þaðan Ylfingar, þaðan Völsungar“, *da vilde alt være i sin Orden, i istedetfor* Ylfingar *skulde egentlig læses* Fylfingar; *og man har flere Steder i Edda- digtene Exempler paa at et saadant* V, *der ellers udelades, har været regnet med om Riimbogstav.“ Mig forekommer det dog rimeligere, at en Navneforvexling har fundet Sted i et af de to Vers, ligesom en saadan kan paavises i Codd. af SnE.; se Anm. til* 11, 8. — 6. *Möb. sætter ikke Komma efter* hersborit.

17, 3. Suofu *d. e.* Sváfu. — 4. Sækonungs *skriver jeg med Rask som Navn; jvfr. Mandsnavnet* Neskonungr, sækonungs *M. og Udg. af Flat.* — 7. vardar (*interest*), *saa ændret efter* 18, 9; vardi F *og Udgg. Skriveren er vistnok bleven forvildet ved det følgende* viti.

18. *Jfr. Hv. Nor. bygð. (Flat. I, 25. Fas. II, 9 f.):* Dagr átti þóru drengjamóður, ok áttu þau níu sonu; hét einn Óli, annarr Ámr, þriði Jöfurr, fjórði Arngrimr; ... Hildir var inn fimmti sonr Dags. *Hversu Nor. bygð. har aabenbart benyttet Hyndl.; Afvigelserne ere dog neppe blot fremkomne ved vilkaarlige Ændringer i hint Skrift. Ogsaa i Þáttr af Ragnars sonum i* H (*Fas. I, 357*) *siges det, at Dag og Thora* drengjamóðir *havde 9 Sønner; som en af dem nævnes der Ring, der i Hv. N. b. er Dags Sønnesøns Sønnesøn.* — 7. Ámr F, *ikke* Aunnr. — iosur m̄ F. Josurmar *Udg. af Flat.;* Josur-már *K.;* Jösurr, Már *M.;* Jöfurr, Már *Guðm. Magn. og Rask. Metret tillader ikke her at læse to Navne.* Iosurmar = Jösurmarr (*Möb.*), *der, ligesom alle nordiske Navne paa* -marr, *er sammensat med* mærr = *oht.* mâri, *ikke, som Gislason (Tvær sög. af Gísla Súrss., S. IX) antager, med* má-r (*en Maage*). *Da Hv. Nor. bygð. har* Jöfurr, *saa kunde man ogsaa formode* Jöfurmarr = *oht.* Eparmâr.

Klyps arfþegi,
var hann mod*ur*fad*ir*
mod*ur* þin*nar*;
þ*ar* v*ar* Frodi
fy*rr* en*n* Kæri,
hin*n* elld*ri* var
Aalfr v*m* getin*n*.
20. Nanna v*ar* næst þar
Nauckua dott*ir*,
var maugr h*ennar*
mægr þins faudur;
fyrnd e*r* su mægd,
fram tel ek leing*ra*:
kun*na* ek bæda
Brodd *ok* Haurfi;
allt er þ*at* ætt þ*in*,
Ott*ar* h*eimski*!

21. Isolfr *ok* Aasolfr
Aulmods syn*ir*
ok Skurhilld*ar*
Skeckils dott*ur*,
sk*al*tu til telia
skatna margra;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!
22. Gun*nar* bælkr,
G*ri*mr ardskafui,
iarnskiolldr Þor*ir*,
Vlfr ginandi.
*   *
*   *
23. [Hervardr, Hiorvardr,
Hrani, Angantyr,]
Bui *ok* Brami,

19, 5. þar F, *ikke* þá, *hvilket K. M. indsætte.*

20, 1. Nanna, *saa ændret;* Manna F. — 4. faudur *skrevet* faudr *i* F. — 5. mægd F; *Skriveren synes først at have skrevet* ætt.

21, 1. Isolfr *ok* Aasolfr F, *ikke* Isolfr Aasolfr. — 7. 8. *For disse to Linjer har* F *kun* allt.

22, 1. Gunnar bælkr, *saa Udg. af Flat. og K. Da L. 3 og 4 sikkert kun indeholde hver ét Navn med dertil hörende Tilnavn, saa har jeg antaget det samme om L. 1 og 2.* Gunnar, Bælkr *Rask M.* — 2. Grimr ardskafui, *saa Udg. af Flat. og K.;* Grimr, Ardskafui *Rask og M.* — *Hvis Tilnavnet, som K. mener, kom af* arðr, *skulde det egentlig hede* arðrskafi. *Da Navnet* Harðskafi (*jvfr.* „*Harskaving, f. en haard og veldsom Strabads, især tilsöes. Søndmør*“ *I. Aasen*) *forekommer i Hálfs saga* (*Fas. II, 48*), *saa burde maaske* harðskafi *ogsaa indsættes her i Hyndl.* — 3. iarnskiolldr þorir, *saa K. og Möb.; i Hrólfs saga Gautrekss.* (*Fas. III, 114 ff.*) *nævnes ofte* þórir járnskjöldr. Jarnskiolldr, þorir *Rask og M.* — 4. Vlfr ginandi, *saa K. Rask og Udg. af Flat.;* gína *siges stadig om Ulven:* ginanda vlfi *Háv. 85 og fl. St.* Vlfr, Ginandi *M.*

23, 1. 2. *Disse Linjer ere indsatte efter P. A. Munchs Formodning; de mangle i* F, *der gjør* 23, 3-8 *til ét Vers med* 22 *og ikke betegner Lacune. Munch ytrer sig i sin Udgave herom saaledes:* „*Sammenligner man [med Flatøbogens Tekst af Hyndl.] Fortegnelsen paa Arngrims og Eyfuras Sønner i Örvarodds Saga [Fas. II, 211 f.]:*

Hervarðr, Hjörvarðr,
Hrani, Angantýr,
Bildr ok Bagi,
Barri ok Tóki,
Tindr og Tyrfingr,
tveir Haddingjar;

samt Fortegnelsen hos Saxo, IV. Bog, Müllers Udgave 1 B. S. 250:

Brander, Biarbi,
Brodder, Hiarrandi,
Tander (*rettere* Tinder), Tirvingar,
duo Haddingi,
Hiorthuar, Hiarthwar,
Rani, Angantir,

vil man finde, at 4 af Verslinjerne i Hyndluljóð, nemlig [V. 23, L. 3—6], paa nogle ubetydelige Variantforskjelligheder nær, stemme med 4 Linjer af hine Fortegnelser, hvorimod man i Hyndluljóð ei finder noget, der svarer til det Par Linjer, hvor Angantýr *omtales. Ogsaa den prosaiske*

Reifnir,
Tyrfingr
Haddingiar:
at sætt þin,
imski!
Austr i Bolm

voru bornir,
Arngrims synir
ok Eyfuru;
braukun berserkia
bauls margskonar
vm laund *ok* vm laug

---

i Hervararsaga [efter Hauks- (Arngrimr) átti með henni lf syni: Angantýr var elstr, r, þá Hjörvarðr, Sæmingr ok ii, Barri, Reifnir, Tindr ok Búi ldingjar. *Fas. I, 515] stemmer aa det nær, at* Semingr *staar* Hrani *og* Búi *for* Tyrfingr. *De i Hyndl. V. 23, L. 3-6 op-ne gjenfindes ogsaa i Forteg-rv., paa det nær, at* Sæmingr *Stedet for* Tyrfingr *og at Or-! afvigende; men Herv. nævner som Örvarodds saga og Saxo,* Hervarðr, Hjörvarðr, Hrani.] *r baade Saxo, Örvarodds Saga rsaga enige i, udtrykkeligen Brødrenes Antal til tolv, og rfor vel antage, at den gamle Fortegnelse over dem altid ? Par Verslinjer, med 4 Navne , af hvilke det ene havde til* H, *det andet* B, *det tredje* T, *sparret* Hervarðr, Hjörvarðr, ntýr *er egte, sees ei alene af ede Steder, men ogsaa, og rvörs Besværgelsesformular i s, hvor netop hine to Linjer omme; det er desuden ind-len Omstændighed, at Angan-eldste af Brödrene og Hoved-kunde forbigaaes. Istedetfor er staar derimod [i Hyndl. !-4] aatte andre Navne, der m tog et af Navnene i hver llagsord — hvortil der for-nogen Grund — [se herimod 22, Lin. 1-4] kunde redu-og med de øvrige 8 udgjøre de Navne, som nævnes, ei nogen af de øvrige Forteg-ns det væsentligste Linjepar vi her antage det saagodtsom afgjort, at der her ved en Afskriverfeil er opstaaet en Lacune, eller at Begyndelsen af ét og Slutningen af et andet Vers er slaaet sammen, og det Mellemliggende over-sprunget; at saaledes [V. 22, L. 1-4] danner Begyndelsen af et Vers, hvis Ud-fyldning nu ei længer kjendes, og at [V. 23, L. 3-8] er Slutningen af et Vers, som begyndte med* „Hervarðr, Hjörvarðr“ &c.“ *Efter disse Bemærkninger af Munch har jeg da ovenfor ordnet det hele.*

23, 6. *ok* tueir, *saa* F, *ikke blot* tueir. — 7. 8. *For disse Linjer skriver* F allt er þat *her og i V.* 24. 26. 27. 29; *i V.* 28 *blot* allt.

24, 1. Austr i Bolm, *saa ændret efter følgende Vers i Örv. s.* (*Fas. II, 212*):

Hervarðr ok Hjörvarðr,
. . . . . .
tveir Haddingjar;
þeir í Bólm austr
bornir váru,
Arngríms synir
ok Eyfúru.
. . . . . .
þeir eru berserkir
böls of fyldir,
. . . . . .

Ani omi F. Áni ok ómi *K.* (*labori et turbis*) *og M*; Áni ok önn *Eg.*; Ani, Omi *Rask og Udg. af Flat.* — 2. voru F; óru *K. og Rask.* — 5. braukun, *saa* F. au *er her vistnok Omlydsvokal af* a (*jvfr.* brocon *Fms. VI, 416 og* brakan) *og neppe ægte Tvelyd. For det sidste kunde* brauk-an *Fms. V, 165, og* brauk, *n. Konr. s.* (*Kbh. 1859*) *S. 30 synes at tale; men i Fms. er* braukan *feilagtig Læsemaade for Haandskriftets* braukon (*Flat. II, 27*), *og i Konr. s. har det stockholmske Hskr.* (*Cod. Nr. 7 qv.*) brak *for Udgavens* brauk, *ligesom ogsaa sammesteds* brokun *for Ud-gavens* braukun.

sem logi færi;
allt *er* þ*at* sætt þin,
Ottar heimski!
25. Kun*na* ek bæda
Brodd *ok* Haurfi,
v*oru* þeir i hird
Hrolfs ens gamla.
Allir born*ir*
fra Iormunreki
Sig*ur*dar mægi,
— hlyd þu saugu min*ni*! —
folku*m* g*r*ims
þe*ss* er Fafni vǒ.
26. Sa v*ar* visir
fra Vaulsungi
ok Hiordis
fra Hraudungi;
en*n* Eylimi
fra Audlingu*m*;
allt e*r* þ*at* ætt þin,
Ottar heimski!
27. Gun*n*ar *ok* Haugni
Giuka arf*ar*,
ok id sama Gudrun
syst*ir* þ*eirr*a:
ei*gi* v*ar* Guthormr
Giuka ætt*ar*,
þo v*ar* h*ann* brod*ir*
be*ggia* þ*eirr*a;
allt e*r* þ*at* ætt þin,
Ottar heimski!
28. Haralldr hillditaun*n*
borin*n* Hræreki
slaunguanbauga,
sonr v*ar* h*ann* Aud*ar*,
Audr diupaudga
Ifu*ar*s dott*ir*,
en*n* Radbardr v*ar*
Randués fad*ir*;
þ*ei*r v*oru* gumn*ar*
godu*m* signad*ir*;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!
29. Voru ellifu

25, 5. *Da* allir *umulig kan forstaas om* „Brodd ok Haurfi", *saa har jeg med K. sat Punctum efter* gamla. *K. forbinder* Allir bornir *med* allt er þat *i Slutningen af V. 26; men jeg ansér det med Lüning for høist sandsynligt, at noget er faldet ud mellem* gamla *og* Allir. — 9. Folku*m med stor rød* F *i* F *og derforan Punctum.*

26, 1. sa *med liden* s *og derforan ikke Punctum i* F. — 5. 6. *Baade i Skáldsk.* (*SnE. I, 522*) *og i Hversu Nor. bygð.* (*Flat. I, 25. Fas. II, 10*) *siges* Eylimi *at høre til* Lofðungar. *Skulde dette grunde sig paa en forskjellig Læsemaade i Hyndl.? Da* Eylimi *er et sammensat Navn* (*jvfr.* Limafjörðr = Eylimafjörðr), *saa kunde maaske* l *deri have været brugt som Rimstav.*

27, 5. ēi F *d. e.* eigi; *ikke* ecki.

28, 3. slaunguan bauga F. *Saaledes skrives dette Tilnavn ofte, dog ogsaa* slöngvandbauga, *se f. Eks. Fas. I, 377.* — 4. son[r] F *d. e.* sonar. — 5. diupaudga F. *Saaledes skrives dette Tilnavn ogsaa paa de fleste andre Steder; undertiden derimod* djúpúðga: *saaledes i Sögubrot* (*Fas. I, 370*), *Hauksbók* (*Fas. II, 104*), *og dette er vistnok, som ogsaa Thordarson* (*Grettis saga, Overs. S. 15, Anm. 1*) *mener, det rette; jvfr.* djúphugaðr. — 7. 8. enn Radbardr | var R. f. *Rask og M.* — 8. Randués, *ældre Form indsat for den yngre* Randuers, *som* F *og Udgg. have.* — 9. gumnar F, *ikke* gumar.

29. *Skulde V. 29—44 incl. eller dog nogle af disse Vers egentlig høre til et fra Hyndluljóð forskjelligt Digt? (I første Tilfælde maatte L. 9. 10 senere være indkomne i V. 29.) Her, hvor det gjælder at opregne Ottars Slægtninger og Forfædre,* vm iofra ættir dæma, gumna þeirra er fra goðum kuomu, *for at Ottar kan faa den ham tilkommende Arv, kunde vel genealogiske Opregninger af Gudenavne* (*som i V. 29. 30 o. fl.*) *og af Jotunnavne* (*som i V. 30*), *forsaavidt som Jotnerne vare besvogrede med Guderne, passe, men, saavidt jeg skjønner, ikke Slægtrækker for alskens Troldpak* (*som i V. 33. 40. 41*) *og*

æsir tald*ir*,
Balldr e*r* hne
vid banaþufu;
þess letz Vali
ve*r*dr at hefna,
sins brod*ur*
slo h*ann* handbana;
allt e*r* þ*at* ætt þin,
Ottar heimski!
30. Var Balldrs fad*ir*
Burs arfþegi,
Freyr atti G*er*di,
ho*n* v*ar* Gymis dott*ir*,
iotna ættar,
ok Aurbodu;
þo v*ar* Þiassi
þei*r*ra frændi
skautgiarn iotun,
hans v*ar* Skadi dott*ir*.
31. Mart segi*um* þer
ok munu*m* fleira,
vǒrumz at viti sua,
villtu en*n* leingra?
32. Haki v*ar* Huædnu
hoti bezstr sona,
en*n* Huędnu var
Hiorv*ar*dr fad*ir*;
Heidr *ok* Hrossþiofr
Hrimnis kind*ar*.
33. Er*u* vaulur allar
fr*a* Vidolfui,
vitk*ar* allir
fr*a* Vilmeidi,
seidb*er*endr
fr*a* Suarthofda,
iotn*ar* allir
fr*a* Ymi komn*ir*.
34. Mart segi*um* þ*er*
ok munu*m* fleira,

ligesaalidt Spaadomme om Ragnarok (*V.* 42) *og en endnu fjærnere Fremtid* (*V.* 44). *Det synes mig meningsløst, at Ottar skal gjentage alt dette i Væddękampen med Anganty. — Den Formodning, at V. 29—44 oprindelig have hørt til et andet Kvæde, styrkes derved, at vi i disse Vers have den 4 Gange tilbagevendende Formel:* Mart segium þer ok munum fleira, vǒrumz at viti sua, villtu enn leingra?" *som paa en mærkelig Maade afviger fra den i de foregaaende Vers to Gange forekommende Formel:* „vardar (F *i V. 17:* vardi) at viti sua, villtu enn leingra?" *og som derimod slutter sig til den i Alvíssm. brugte Formel:* „voromc, dvergr! at vitir". — *Nu maa mærkes, at det netop er et af de Vers, som efter min Formodning ikke fra først af have hørt til Hyndl., der anføres i Snorra-Edda som et Vers af* Vǒluspá hin skamma. *Mulig tilhører da dette Navn egentlig et i sin Helhed tabt Digt, hvoraf et Brudstykke er kommet ind i det forskjellige, om end beslægtede, Digt Hyndluljóð og der blevet bevaret.*

29, 2. æ*ß*ir F. — 7. sins brod*ur* F; sins of brodur *K. M. og Möb.*

30, 4. Gymis, *saa ændret med Udgg.*; geymis F. — 6. Aurbodu F. *Navnet skrives ogsaa med* au *eller* ǫ *i alle Hskrr. af SnE.* (*I, 120*). — 9. skautgiarn F *og M. Dette er neppe rigtigt. K. og Rask ændre* skrautgiarn; *jvfr.* skrautgirni *Fms. V. 181.*

31, 4. leingra, *saa ændret;* fleira F.

32, 4. Hiorvardr *skrevet* Hiorfu*ar*dr *i* F. — 6. kind*ar*, *saa* F; *ikke* kyndar.

33. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I,* 44) *i* rWU, *indledet med Ordene:* svá sem segir í Völuspá hinni skömmu (sem her segir U). — 1. eru *med liden* e, *dog derforan Punctum i* F. — vaulur, *saa ændret efter* r; vaulfur F; volvvr U. — 2. Vidolfui F = Viðolfi rW; Victolfi U *urigtig. Navnet har kort* i. — 3. vitkar allir Fr (*sidstnævnte Hskr. skriver* vithkar) W; vettir allar U. — 5. seidberendr r *og* W (*som foran Ordet tilføier* en); skilberendr F. — 5-6 *mangle i* U. — 7. iotnar allir FWU; allir iotnar r.

34, 2. fleira F, *ikke* enn fleira. —

vǒrumzst at viti *sua*,
villtu en*n* leing*ra*?

35. Vard ein*n* borin
i ærdaga
ram*m*aukin miok
raugna kind*ar*;
niu bæru þan*n*
naddgaufgan*n* man*n*
iotna meyi*ar*
v*id* iard*ar* þrau*m*.

36. M*art* *segium* þ*er*
ok munum fleira,
vǒrumz at viti sua,
villtu enn leingra?

37. H*ann* Gialp v*m* bar,
h*ann* Greip v*m* bar,
bar h*ann* Eistla
ok Eyrgiafa,
h*ann* b*ar* Vlfrun
ok Angeyia,
Imdr *ok* Atla
ok Iarnsaxa.

38. Sa v*ar* aukin*n*
iard*ar* megni,
sualkaulldu*m* sæ
ok sonardreyra.

39. M*art* *segium* þ*er*
ok munum fleira,
vǒrumz at viti sua,
villtu enn leingra?

40. Ol vlf Loki
v*id* Angrbodu,
en*n* Sleipni gat
v*id* Suadilf*ara*;
eit*t* þotti skars
allra feiknazst,
þ*at* v*ar* brod*ur* *fra*
Byleistz komit.

41. Loki af hiarta
lindi brendu,
fan*n* h*ann* hælfsuidin*n*
hugstein konu;
v*ar*d Loptr kuidugr
af konu illri;
þ*adan* *er* æ folldu
flagd hu*er*t komit.

42. Haf *gengr* hridu*m*
v*id* himi*n* sialfan*n*,
lidr lond y*fir*,
en*n* loft bilar;
þ*adan* koma sniof*ar*
ok snarir vind*ar*,
þa *er* i rædi,
at regn v*m* þrioti.

---

4. villtu F, *ikke* vitttu.

35, 4. raugna, *saa K., Eg. Lün. og Udg. af Flat.*; Raugna *Rask M.* — 6. naddgaufgann, *saa ændret;* nadbaufgann F. *Jfr. Gróg. V. 14.* náðgaufgann *K. M. og Petersen.*

36, 2-4 *ere ikke skrevne i* F. *Hele Verset udelades af K., Rask og M.*

37, 3-4. Eistla ok Eyrgiafa F, *ikke* Eistla ok Angeyia. — 5-6. Vlfrun ok Angeyia F, *ikke* Vlfrun ok Eyrgiafa. — 7. Imdr, *saa* F *sikkert.*

38, 1. aukinn F, *ikke* aukinn bvrr.

39, 2-4 *ere ikke skrevne i* F. *Rask og M. forene dette Vers med V. 38.*

40, 4. Suadilf*ara* F. *Saaledes skrives ogsaa Navnet i* W *af SnE. (I, 134). Derimod* Svaþilfǫri r; Svaþilferi U. *Jfr. Anm. til Vafþr.* 23, 1.

41, 2. lindi, *saa* F *og M. Efter R. Keyser* = varð blauðr, *blev Kvinde, af* lina (*af* linr); *andenstedsfra kjender jeg kun et transitivt Vb.* lina, linaða. — lyndi *K. og Rask, hvilket Scheving (Skand. Lit. Selsk. Skr. 1810, S. 205) forklarer „skiftede Sind“.* — 4. konu, *saa ændret med Udgg.;* komu F. — 5. kuidugr, *saa* F, *som det synes, og ikke* kindugr. *Guðbrandr Vigfússon oversætter* kuidugr af *„frugtsommelig med“* (*jvfr.* kviðug var af kviknuðu jóði *Nikulássdrápa V. 8*) *og forstaar* konu illri *om Hel.*

42, 4. loft F, *ikke* lopt. — 8. *M. Hammerich (Ragnaroksmythen S. 12) forstaar vistnok med rette* regn vm þrioti *om „Gudernes Undergang“; det samme formoder Eg.* — regn *burde da vel ændres til* regin *eller* raugn.

Vard ein*n* borin*n*
neiri,
ukin*n*
egni;
da stilli
zstan*n*,
nn
iorfaullu*m*.
'a ke*m*r an*n*ar
kari,
k ei*g*i
nefna;
nu
leing*ra*,
n man
ta."

Freyia qvad:
Ber þu min*n*is aul
esti,
a aull m*v*ne
na
edu
morni,
ir Angantyr
ia."

Hyndla qvad:

46. „Snudu braut hedan!
sofua lyst*ir* mik,
fær þu fatt af m*er*
f*ri*dra kosta;
hleypr þu, edlvina!
vti æ nættu*m*,
se*m* m*ed* haufru*m*
Heidrun fari.

47. Rant at Odi
ey þreyiandi,
skutuzst þer fleiri
vnd fyr*ir*skyrtu;
hleypr þu, edlvina!
vti a natt*um*,
sem med haufrum
Heidrun fari."

Freyia qvad:

48. „Ek slæ elldi
of ividiu,
*su*a at þu eigi kemz
æ braut hedan;
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . ."

---

o *er kludret i* F.
esti, *saa ændret med Udgg.;* — 5. þersar, *saa ændret med* *g Ant. Russ.;* þersa F *og M.* ersa rædu *maatte tages som* aull ord. — 8. rekia, *saa æn-* *Udgg.;* reikna F, *nyere Ord.*
raut, *ældre Form indsat for* burt *i* F. — 3. af, *saa* F, *ilket M. indsætter.*
li, *saa ændret;* ædi F *og Udgg.* *, 114:* Freyja ... giptist þeim ðr heitir; .... Óðr fór í braut r, en Freyja grætr eptir, en eru gull rautt. Freyja á mörg á er sök til þess, at hon gaf eiti, er hon fór með úkunnum leita Óðs. — *Ved denne Æn-* fleiri *i L. 3 først sin Anven-* . þer, *saa ændret med Udg. af* *Flat.;* þeir F *og K., Rask og M.* — 4. fyrirskyrtu, *saa Rask og Eg., som jvfr. Þorst. s. Síðu-H. (Gislason Prøver, S. 52; Möbius Anal., S. 178):* þótti mér sem kastat væri í fyrirskyrtu mér járnum þeim sem rær heita; *det modsatte er* bakskyrta. — fyr*ir* skyrtu F *og M.* — 7. 8. *Disse Linjer ere ikke skrevne i* F.

48, 2. of, *saa ændret med Udgg.;* af F. — 3. eigi, *saa ændret med Udgg.;* ei F. — 4. braut, *ældre Form indsat for den yngre* burt *i* F. — *Stavrim mangler her, ti* æ *kan ikke være Rimord. Skulde* æ burt *derfor ændres til* aptr? — 4. *Efter denne Linje har* F hleypr þu edlvina, *og i Overensstemmelse hermed gjentage Udgg. her de samme 4 Linjer, hvormed V. 46 og 47 ende. Men Lüning bemærker med rette: „Diese worte, welche Hyndla zweimal an die Freyja gerichtet hat, können hier, wo Freyja*

Hyndla qvad:

49. Hyr se ek bren*na*
en*n* haudr loga,
v*er*da flest*ir*
fiorlausn þola;
b*er* þu Ottari
bior at hendi
eitri blandin*n* miok
illu heilli."

Freyia qvad:

50. „Ordheill þin
sk*al* engu raada,
þottu, brudr iotuns!
baulfui heit*ir*;
h*ann* sk*al* drecka
dyr*ar* veig*ar*,
bid ek Ott*ar*i
aull god duga."

---

spricht, wohl nur durch ein versehen ihren platz gefunden und den ursprünglichen schluss der strophe verdrängt haben."

49, 7. miok F *og M;* mioþ *K. og Rask efter Papirafskrr.* — 8. *Efter* heilli *har* F h. þu, *d. e.* hleypr þu, edlvina *o. s. v.*

50, 3. brudꝏ F. — 4. heit*ir* F; *2 Pr. Sg. Conjunctiv* (*Unger*).

VÖLUNDARKVIÐA.

Niðvþr het konvngr i Sviðioð; hann atti tvá sono oc eina dottvr, hon het Bǫdvildr. Brǿðr váro þrír synir Finnakonvngs; hét einn Slagfiþr, annarr Egill, þriþi Vǫlvndr; þeir scriþo oc veiddo dýr. Þeir qvomo i Vlfdali oc gerþo ser þar hvs; þar er vatn, er heitir Vlfsiár. Snemma of morgin fvndo þeir a vazstrondo konor þriár, oc spvnno lín; þar váro hia þeim alptarhamir þeirra; þat váro valkyrior. Þar váro tvęr dǿtr Lǫðvéss konvngs, Hlaðgvþr svanhvit oc Hervor alvitr, enn þriþia var Avlrvn Kiars dottir af Vallande. Þeir hǫfdo þęr heim til scala meþ ser. Fecc Egill Avlrvnar, enn Slagfiþr Svanhvitrar, enn Vǫlvndr Alvitrar. Þǫ bioggo siau vetr; þa flvgo þęr at vitia viga, oc qvomo eigi aptr. Þa screiþ Egill at leita Avlrvnar, enn Slagfiþr leitaði Svanhvitrar, enn Volvndr sat i Vlfdǫlom. Hann var hagastr maþr sva at menn viti i fornom sǫgom. Niðvþr konvngr let hann hǫndom taca, sva sem her er vm qveþit.

1. Meyiar flvgo svnnan
Myrcvið igognom,
Alvitr vnga,
orlog drygia;
þęr a sęvarstrond
settvz at hvilaz,
drosir svðrǫnar
dyrt lín spvnno.

2. Ein nam þeirra
Egil at veria
fǫgr męr fira

Dette Digt findes kun i R. *I* A *er bevaret Begyndelsen af den prosaiske Indledning indtil* vlfdali *ok* gerðv, *efter hvilket Ord Lacune begynder.*

Overskriften Völundarkviða *mangler i* R *og* A. R *har foran den prosaiske Indledning*: fra Volvndi *og umiddelbart foran V. 1:* fra Volvndi oc Nidaþi (*begge Overskrifter skrevne med rødt Blæk og nu meget afblegede og utydelige*). A *har ligeledes med rødt Blæk foran den pros. Indl.:* fra Niðaði konvngi.

1. Niðvþr R; Niðaðr A. *Navnet har vel lang Vokal i første Stavelse.* — Sviðioð R; Sviþioð A. — 2. sóno R; svnv A. — 3. hon h. R; *ok* het hon A. — vore A; *mangler i* R. — 5. Slagfiþr R; Slagfinnr A. — 7. qvomo R; komu A. — 8. hvS R. — 12. alptar hámir R. — 15. Hervór R. — 16. en *Pronomen*, = in (*jvfr. Skírn.* 33, 4), *eller Conjunction?* — ǻlrvn R. — 20. Vǫlvndr, *saa rettet;* Vǫlvnd R. — 25. vólvndr sát R. — 29. vm R.

1, 4. orlóg R. — 5. þęr *med stor* Þ *og derforan Punctum i* R. — 7. drosir svðrǫnar. *I Helg. Hund. I, 16 kaldes Valkyrjer* disir svðrǫnar. *Begge Udtryk ere rigtige.*

Mellem 1 *og* 2 *mangler der rimelig et Vers, som har fortalt, at Brødrene kom og tog Møernes Svanehamme. Dette bestyrkes ved* þeirra, *naar man med Guðm. Magnussen construerer:* Ein fǫgr męr nam liósom faþmi at veria Egil þeirra fira.

faþmi lios*om*;
*onn*or v*ar* Svanhvít,
svanfiaðrar dró,
. . . . .
. . . . .;
enn in þ*ri*þia,
þ*eirr*a syst*ir*,
varþi hvítan
hals Volvndar.
3. Sáto siþ*an*
siau vetr at þ*at*,
enn inn *átta*
allan þraþo,
enn enn nívnda
nøþ*r* v*m* scilþi;
meyiar fýstoz
a myrq*v*an viþ,
Alvitr v*n*ga
orlog drygia.
4. Ko*m* þar af veiþi
veþreygr scyti,
Slagfiþr *oc* Egi*ll*
sali fvndo áþa,
gengo vt *oc* i*nn*
oc v*m* saz;
østr screiþ Egi*ll*
at Avlrúno,
enn svþ*r* Slagfiþ*r*
at Svanhvíto.
5. *Enn* ei*nn* Volvndr
sat í Vlfdølo*m*,
ha*nn* sló gvll r*á*t
við gim fastan,
lvcþi ha*nn* alla
lind bøga vel;
sva beiþ ha*nn*
si*nn*ar lióssar
q*va*nar, ef ha*nom*
co*ma* ge*r*þi.
6. Þ*at* spy*rr* Níðvðr
Niara d*r*otti*nn*,
at ei*nn* Volv*n*dr
sat i Vlfdølo*m*;
notto*m* foro segger,

2, 6. *Jeg har efter Grimms Formodning betegnet, at to Linjer herefter ere udfaldne. „Folgerecht müszte hier gesagt werden, dasz Svanhvít dem Slagfiðr zu Theil wurde, und es scheint, dasz die Worte:* svanfiaðrar dró, *die an sich richtig sind (wiewohl alle drei Schwanfedern tragen), eine verderbte Leseart enthalten, wozu* Slagfiðr *Anlasz gegeben .... Oder noch wahrscheinlicher fehlt eine ganze Langzeile, da für jede der zwei Jungfrauen zweie stehen."* — 12. halS **R**. — Volvndar, *saa ændret;* onondar **R**, *ikke* ondndar.

3, 3. in .VIII. **R**. — 4. allaꝛ **R** *med sammenslynget Tegn for* aꝛ. 5. IX. **R**.

4, 2. veþreygr, *saa ændret efter Formodning af Guðbrandr Vigfússon, jvfr.* 8,6; vegreygr **R** *og M. Unger formoder, at* veþr-eygr *betyder „som har Øine, der godt taale Veiret". Rask og Eg. forklare urigtig* vé-þreygr *af* vé *og* þreyja. — 2. *Kanske mangle herefter Linjerne:*

Vølvndr liþandi
vm langan veg.

Jfr. 8, 7. 8. — 7. screiþ̕ **R**, *d. e.* screiþr. — 9. Eꝛ *med stor* E *og derforan Punctum i* **R**.

5, 2. vlfdálom **R**. — 4. gim fastan, *saa ændret med Udgg.;* gimfástaꝛ **R** *som ét Ord og med sammenslynget Tegn for* aꝛ; gimfastan *Eg. K. forklarer „ad gemmam fixam", jvfr. oldeng.* gim, *m. Lüning „er schmiedete das gold beim feuer fest";* fastan *var da brugt som Adv., snarest i Bet. ivrig eller vedholdende.* — 6. lind bøga **R** *og K. M.;* lind *forklares i K. som Dat. af* lind *i Bet. „Lindebast"; andre lidet rimelige Forklaringer hos Eg. lex. poët.;* lind-bauga *Rask og Gr. „Ringe, som drages paa Lindebast" (gewundene Ringe, Gürtelringe" Pfeiffer). Jeg formoder* lid-bauga. (*Men i SnE. 328, 4 forbinder Eg. urigtig* lið *med* baugakerðir.) — 8. lióssar, *saa ændret;* liósár **R**; liósar *Udgg.* — 9. hanom **R**, *skrevet* hō; *ikke* hon, *hvilket K. Gr. Rask her indsætte.*

6, 3. vólvndr **R**. — 5. nottom, *saa R sikkert, samt K. og M.;* nott vm *Rask*

ꝺro brynior,
ico þ*eirr*a
scarþa mana.
igo or sǫðlo*m*
gafli,
n þaðan
ı sal;
ı bast
egna,
ıdroþ allra,
ggr átti.
; þ*eir* af tóco,
ı léto,
vtan,
ıf leto.
af veiþi
scyti,
liþandi
an veg.
ecc br*vnn*i
d steicia,
n hrísi
vra,
ı vindþv*rr*i
ndi.
Sat a berfiǫlli,
lþi

alfa lioþi,
eins sacnaði;
hvgði h*ann* at hefþi
Hlǫðvé*ss* dott*ir*,
Alvitr v*n*ga,
vęri hon aptr komi*n*.
11. Sat h*ann* sv*a* lengi,
at h*ann* sofnaði,
oc h*ann* vacnaþi
vilialǫ*ss*:
vi*ss*i *ser* a hǫndo*m*
hǫfgar nǫðir,
enn a foto*m*
fiot*vr* v*m* spe*n*ntan.
Volvndr qvaþ:
12. „Hver*ir* 'ro iof*rar*
þ*eir* er a lǫgðo
besti byr síma
oc mic bvndo?"
13. Ka*ll*aþi nv Niþvðr
Niara d*r*otti*nn*:
„Hvar gaztv, Volvndr,
visi alfa!
vára ǫra
i Vlfdol*om*?"
Volvndr qvaþ:
14. „Gvll var þar eigi

- foro, *saa ændret med Udgg.*; . voro (váro). — segger; *saa* ;ger R.
ır a léto, *saa* R, *ikke* þeir léto. ı *med liden* c *og derforan ikke* R. *Maaske burde man her be-nyt Vers og forene dette med* veþreygr, *saa* R *her; jvfr.* 4, 2. sec brvnni R. *Jeg forstaar her d Guðmundr Magn. og M. som* . *af* brúnn, Gékk hann brúnni *ntager, at det* h, *der som For-skulde træde istedenfor* hann, *dtagelse af Afskriveren er sat* ; *L. 3.* — *Eg. forklarer* brvnni *'sber", af* bruna. — 3. ár, *saa* ıd *K. og M.*; hár R. — 4. all-*ændret;* a*ll*þvr R; *ikke* auþr. þvrri, *saa ændret;* vin þvrri R.

12. *Overskriften* Volvndr qvaþ *her og foran V.* 14. 22. 33 *mangler i* R. — 3. byr síma *forklares som kenning for „Mand"; men man skulde da vente* barr seima.

13, 1. ka*ll*aþi *med liden* k, *dog der-foran Punctum i* R. *K. begynder ikke her et nyt Vers.* — 2. niara *eller* niára? R. — 5. vára *er her vistnok tilligemed* ǫrra *Rimord, og derfor burde vel Formen* óra *indsættes.* — 6. vlfdólom R.

14. *Jeg formoder, at L. 1—4 endnu indeholde Niduds Ord og at de burde for-enes med det foregaaende Vers; Sammen-hængen vilde da, som det synes, være følgende: „Guld var ikke der (i Ulvdale) paa Granes Vei; det Guld, som du har, kan du ikke have faat der; det er vort Guld; men hvordan er du kommen i Be-*

a Grana leiðo,
fiarri hvgða ec vart land
fiollom Rínar;
man ec at ver mȩiri
mǫti attom,
er ver heil hiv
heima vorom.

15. Hlaðgvðr oc Hervor
borin var Hlǫðvé,
kvnn var Avlrvn
Kiars dottir.“

16. [Vti stendr kvnnig
kván Niþadar
oc] hon inn vm gecc
ennlangan sal,
stoð a gólfi,
stilti roddo:
„Era sa nv hyrr,
er or holti ferr.“

Níþvðr konvngr gaf dottvr sinni Bǫðvildi gvllring þann er hann toc af bastino at Volvndar; enn hann sialfr bar sverþit, er Volvndr atti; enn drotning qvaþ:

17. „Amon ero ǫgo
ormi þeim enom frána,
tenn hanom teygiaz,
er hanom er tȩþ sverþ
oc hann Bǫdvildar
bǫ́g vm þeccir;
sníþit er hann
sina magni
oc setiþ hann siþan
i Sȩvarstavd!“

siddelse af dette, da vort Land ligger fjærnt fra Rinens Fjælde?“ — 2. Grani *har kort Vokal og kommer af* grön; *ikke af* gránn. *Jfr. min Bemærkning i Danm. gl. Folkev. udg. af Svend Grundtvig, II, S. 634.* — 5. *Hvis det er rigtigt, som jeg ovenfor har formodet, at L. 1—4 endnu indeholde Niduds Ord og at de burde forenes med V. 13, saa burde L. 5—8 forbindes til ét Vers med V. 15.*

15, 1. hervór R.

16, 1-2 *mangle i* R *og alle Udgg.* R *har:* ... ǫlrýn kiars d. hon inn vm gecc ...., *uden at betegne, at der foran* hon *mangler noget. Heller ikke Udgg. antage her nogen Lacune, men gjøre V. 15 og 16 til ét Vers. K. og M. betegne hele dette som Volunds Ord, og M. sætter Komma foran* hon. *Gr., Simrock og Möb. mene, at dette Vers skulde følge umiddelbart efter V. 3. Jeg tror, at Volunds Ord ende med V. 15, og forstaar* hon *om den onde Dronning, som fra Kongsgaarden sér Nidud og hans Mænd komme udaf Skoven med den bundne Volund. Jeg har da tilføiet L. 1. 2 efter V. 30, L. 1. 2. — Man kunde tænke paa, at der ved* hon *mentes Volunds Elskede Hervor, som da maatte være kommen tilbage til Volunds Hus straks efterat denne bunden var ført bort af Niduds Mænd. Men hermed lade Ordene* or holti ferr *sig neppe forene; ogsaa taler herimod den prosaiske Indlednings Udsagn* þȩr qvomo eigi aptr; *endelig vilde det, synes mig, være et temmelig ørkesløst Sagnmotiv, at Hervor her førtes frem for at tale disse faa Ord og saa atter forsvinde.* — 7. 8. *Rask, K. og M. indeslutte ikke disse Linjer i Anførselstegn, men sætte Komma efter* roddo.

4. vólvndr R.

17. R *har de 6 første Linjer i følgende Orden:* Tenn hanom teygiaz er hanom er tȩþ sverþ oc hann bǫdvildar bǫ́g vm þeccir. ȧmon ero ǫgo ormi þeim enom frána. *Ligesaa Udgg. — Ved de to Prikker over* ámon (*hvilket Ord, ligesom ogsaa* Tenn, *begynder en Linje i* R) *har Skriveren mulig tilsigtet den samme Omstilling, som jeg har foretaget. Først ved denne vinde vi den rette Opfatning af* tenn hanom teygiaz; hanom *henviser nu til* ormi, *og Billedet fortsættes: Ormen rækker sine Gifttænder ud for at bide.* — 8. sína R. — 9. setiþ, *saa ændret;* settiþ R. — 10. sȩvar stavd, *saa* R. *Først er skrevet* stad, *men derpaa er der, saavidt jeg kan sé, med samme Haand over* a *skrevet en* v *og nede mellem* a *og* d *sat en Streg for at vise, at* v *skal indføies der.*

var gort, at scornar *váro*
knes*s*fot*om*, *oc* settr i holm
r þar *var* *fyr* l*an*de, er
arstaþr. Þar smiþaði h*ann*
allzkyns gorsimar. Engi
rþi at fara *til* h*an*s ne*ma*
einn. Vǫlvndr q*vaþ*:
„Sci*nn* Nidaþi
linda,
ec hvesta
hagazt kv*nn*a,
rþac
r hǫgst þotti;
er fra*nn* meki*r*
bori*nn*,
; þa*nn* Volvndi
io bori*nn*.
Nv be*rr* Bǫðvildr
mi*nn*ar
a ec þ*ess* bót —
rþa."
at h*ann*, ne h*ann* svaf, avalt

oc h*ann* sló ha*m*ri,
vel gorði h*ann* heldr
hvat*t* Níþaþi.
Drifo vngir tvęir
a dyr siá
syn*ir* Niþaþar
i Sęvarstǫþ.
21. Komo þ*eir* *til* kisto,
krǫfðo lvcla,
opin *var* illvþ,
er þ*eir* í sa;
fiolþ *var* þar menia,
er þei*m* mǫgo*m* syndiz
at vęri gvll r*ǫ*t
oc gorsimar.
Volvndr qvaþ:
22. „Ko*m*iþ ein*ir* tveir,
komit a*nn*ars dags!
ycr lęt ec þ*at* gvll
v*m* gef*it* ve*r*þa;
segita meyio*m*
ne salþioþo*m*,

---

fotom R. knésfótr = kņésbót *foresaa i* r *af SnE.* (*I, 184*), *Flat. II,* *hvor Accus.* knesfotinn), *samt i et* *hskr. i Ísl. ss. II, 409* (*Var. 15*). þi. — 7. *Jeg tror, at Ordene* qvaþ *samt V. 18 og 19 skulde* *rette Plads umiddelbart efter:* sialfr bar sverþit, er Volvndr *ren:* Enn drotning qvaþ: Amon *o. s. v.* — *Umiddelbart efter* þr þorþi at fara til hans nema einn *skulde da følge V. 20:* Sat hann svaf, avalt *o. s. v.*

2. *Teksten kan her neppe være* Seinn *kan ikke vel danne Rim* þ. Leicr *her i Bogstavrækkene* *ghed med* Scix, *men vilde her* *m manglende Rimstav* (⌒ linda) *ed god Mening. Jfr. Fms. VI,* r á síðu leika sverð rughleifa · 6. *sem* mer R, *ikke* sem er. — *aa ændret;* frā R, *hvilket baade* fran *og* fram. — 8. ę *skrevet* *jvfr. Anm. til Vafþr.* 36, 3. nv *med liden* n, *dog derforan*

Punctum i R. — 4. *Simrock mener, at Flertalsformen* bǫrga *er forvansket, da det kun var den ene Ring, som Nidud tog af Bastet hos Volund, hvilken han gav sin Datter* (*se V. 17 og det foranstaaende pros. Stykke; V. 26*). *Men Flertalsformen kan alligevel staa her med rette: det generelle sættes for det specielle; jvfr. Sig. III, V. 14:* qvanir.

20. *Rask og M. forene L. 1—4 med frgd. Vers.* — 1. *M. og A. sætte ikke Komma foran* ne *og* avalt, *men efter* avalt. — 4. níþáþi R. — 5. Drifo *med stor* D *og derforan Punctum i* R. *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med* er þeir í sa. — 6. adýr siá R, *ikke* at siá.

21, 1. koma *med liden* k, *dog derforan Punctum i* R. — 3. ópin R. — 5. fiolþ *med liden* f, *dog derforan Punctum i* R. — *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med* vm gefit verþa.

22, 1. komiþ *med liden* k, *dog derforan Punctum i* R. — 3. lęt ec *þat* R, *ikke* læt þatt. — 5. Segit *i* R *med stor* S *og derforan Punctum i* R. *Rask og*

m*anne* ꜹngom,
at iþ mic fynðit!“
23. Sne*m*ma kallaði
se*gg*r a*nn*an,
broþ*ir* a broþ*vr*:
„Gongo*m* bꜹg sia!“
Komo t*il* kisto,
crꜹfðo lvcla,
opin v*ar* illvþ,
er þ*ei*r i lito.
24. Sneiþ af hꜹfvþ
hvna þ*ei*rra
oc vnd*ir* fen fiotvrs
fǫtr v*m* lagþi;
en*n* þ*ę*r scálar,
er vnd scꜹro*m* vóro,
sveip h*ann* vtan silf*ri*,
seldi Niþaþi.
25. E*nn* or ꜹgo*m*
iarcnasteina
sendi h*ann* kv*nn*ig*ri*
kono Niþadar;
enn or tꜹ*nnom*
tve*gg*ia þ*ei*rra
slo h*ann* b*ri*ostk*ri*nglor,
sendi Bꜹdvildi.

26. Þa na*m* Bꜹdvildr
bꜹgi at hrosa,
. . . . .
. . . . .
[bar hann Volvndi,]
er b*r*otiþ hafdi:
„Þoriga ec at segia
ne*m*a þer eino*m*.“
Volv*n*dr q*vaþ*:
27. „Ec bǫti *sva*
brest a gvlli,
at feþ*r* þino*m*
fegri þicc*ir*
oc mǫþ*r* þi*nn*i
miclo bet*ri*
oc sialfri þ*er*
at sama hófi.“
28. Bar h*ann* h*an*a bióri,
þ*vi*at hann betr kv*nn*i,
sva at ho*n* i se*ss*i
v*m* sofnaði:
„Nv hefi ec hefnt
harma mi*nn*a
allra nema ei*nn*a
iviþgiarnra.“

M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med bꜹg sia.

23, 1. snemma *med liden* s, *dog derforan Punctum i* R. — kallaði, *saa ændret;* kallað R. — 5. Komo *med stor* K *og derforan Punctum i* R. *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med* fǫtr vm lagþi.

24, 1. sneiþ *med liden* s, *dog derforan Punctum i* R. — 4. lagþi, *saa ændret;* logþi R. — 5. enn *med liden* e, *dog derforan Punctum i* R. *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med* kono Niþadar. — 8. seldi R; *Gr. ændrer dette til* sendi, *men jvfr. Anm. til* 35, 5.

25, 1. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* R. — 4. kono, *saa* R. *Oprindelig har vistnok her, ligesom i* 30, 2. 35, 8, *været brugt Formen* kván, *som Rask indsætter.* — 5. enn *med liden* e, *dog derforan Punctum i* R. *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de forene med det flgd.*

26, 2-6. R *har:* ... bꜹgi at hrosa . er brotiþ hafdi, *og betegner ikke, at noget mangler.* bar hann Volvndi *er indsat efter Papirafskrr. og Udgg.; desuden har jeg med Gr. antaget, at to Linjer foran denne ere faldne ud i* R, *ti ellers bliver Overgangen fra L. 1—2 for brat.*

27. *Overskriften* Volvndr q*vaþ er i* R *skrevet inde i Linjen.*

28, 2. hā R. — 8. iviþ giarnra, *saa* R, *som det synes;* rn *ere sammenslyngede til et Tegn; der kan neppe læses* giarira; *slet ikke* grannra. „*Versemaalet fordrer bestemt* iviðgjarn *i ét Ord, da det tilligemed* a *og* ei *udgjør de tre allitererende Ord, og Tonen altsaa maa ligge paa* i, *følgelig ikke* i við. *I Oldsaxisk betyder* inwiddi (*angls.* invit)

Vel ec!“ q*va*þ Volv*n*dr,
: a fitio*m*,
nic Niþaþar
car.“
Vavlvndr
pti,
Bavþvildr
yio,
friþils
reiþi.
ti stendr kv*nn*ig
adar
n vm gecc
sal
ann a salgarð
hvilaz —:
r, Niþvdr
ttinn?“
Niþvdr qvaþ:
Vaci ec avalt

ni*nn*zt
sono davþa;
i havf*v*þ,

kavld ero m*er* raþ þin,
vilno*m*c ec þ*ess* nv,
at ec viþ Volv*n*d d*ǫma*.
32. Seg þv m*er* þ*at*, Volvndr,
visi alfa!
af heilo*m* h*v*at varð
hvno*m* mino*m*?“
Volvndr qvaþ:
33. „Eiþa sc*a*ltv m*er* aþr
a*ll*a vi*nn*a
at scips borþi
oc at scialdar ravnd,
at mars bǫgi
oc at mękis e*gg*:
at þv q*v*eliat
qvan Volvndar,
ne brvþi mi*nn*i
at bana v*er*þir;
þot*t* v*er* kván ęigim
þa er þ*er* kv*nn*iþ
eþa ióþ eigi*m*
i*nn*an hallar.
34. Gac þv t*il* smiþio
þ*eir*rar *er* þv gord*ir*,

---

nwiddies gern *ondskabsfuld,*
ydning uden Tvivl ívíðgjarn
M. Samme Forklaring har
t.
l = *oldsaks.* wola, wela, *euge*
utsche Gr. IV, 763). — Det
enkelighed, at qvaþ Volvndr
es med til Verset. — 6. lópti.
kir *med stor* V *og derforan*
R. *Overensstemmende hermed*
og Gr. med Vakir *et nyt Vers,*
endė med sono davþa.
kriften Niþvdr qvaþ *mangler*
d V. 37. 39. — 1-4. *Disse Lin-*
r her given efter R. Keyser.
: ec avalt vilia ec lávs . sofna.
t mina sono davþa. *Udgg. læse:*
ci ec avalt,
ialávss ec sofna,
minnizc sizt
[. ok minst síz)
na sono davþa.

— 2. *At beholde Hskr.'tets Læsemaade og forstaa* lávs *som 1 Ps. Sg. Impf. af et Vb.* ljósa = *oldeng.* leósan *vilde være langt dristigere end at ændre.* — 4. sizt = síz, *der her er brugt som Præposition med Accus.; jvfr. Fms. IX, 406, Anm. 5:* sizt laugardaginn. — 5. Kell *med stor* K *og derforan Punctum i* R. *K. og Gr. begynde her et nyt Vers, som K. forener med det flgd.*

32, 1. vólvndr R. — 4. hvnom, *saa ændret med Udgg.;* sonom R. *Jfr.* 34, 6.

33, 7. at *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* R. *Rask og Pfeiffer begynde her et nyt Vers.* — 11. ęigim, *saa ændret;* ęgim R *med Accent over* ę, *og desuden er der oventil ved denne Bogstav en Hage eller Skraastreg, som maaske skal betegne* i. — 11-12. kván *og* kvnniþ *ere snarere Rimord, end* ęigim *og* er, *den ældre Form for* þer. — 13. eþa, *saa ændret;* eþ R.

þar fiþr þv belgi
bloði stocna;
sneiþ ec af hꜹfvþ
hvna þinna
oc vndir fen fiotvrs
fǫtr vm lagðac.
35. Enn þęr scalar
er vnd scꜹrom váro
sveip ec vtan silfri,
selda ec Niþadi;
enn or ꜹgom
iarcnasteina
senda ec kvnnigri
kván Niþaðar.
36. Enn or tonnom
tveggia þeirra
slo ec briostkringlor,
senda ec Bꜹdvilldi;
nv gengr Bꜹdvildr
barni ꜹkin
einga dottir
yccor beggia."
Niþvdr qvaþ:
37. „Mæltira þv þat mál
er mic meirr tregi,
nę ec þic vilia, Volvndr!
verr vm níta;
erat sva maþr hár
at þic af hesti taci,
ne sva ꜹflvgr
at þic neþan scióti,
þar er þv scollir
við scy vppi."
38. Hlęiandi Volvndr
hofz at lopti,
enn ocatr Niþvdr
sat þa epter.
Niþvdr qvaþ:
39. „Vp ristv, Þaccráþr,
þręll minn inn bezti!
biþ þv Bꜹdvildi
meyna bráhvíto
ganga fagrvariþ
við fꜹdur rǫþa.
40. Er þat satt, Bꜹðvildr!
er sꜹgdo mer:
satvþ iþ Volvndr
saman i holmi?"
Bꜹdvildr qvaþ:
41. „Satt er þat, Niþaþr!
er sagdi þer:
sáto viþ Vꜹlvndr
saman i holmi
eina ꜹgurstvnd,
ęva scyldi;
ec vętr hanom
vinna kvnnac,
ec vętr hanom
vinna máttac."

34, 7. fén R.

35, 4. selda ec, *saa ændret med K. efter* 24, 8; senda ec R, *ikke* sendac. *Da* „engi maþr þorþi at fara til hans nema konvngr einn", *saa passer ikke* senda *her*.

36, 7. einga, *saa* R, *ikke* enga.

37, 4. níta, *saa* R *og K.* víta *Rask Gr. M. Denne Ændring har jeg ikke optaget, da man ogsaa kan tænke paa oht.* neizzan, kaneizzan (*skade, krænke*), *oldeng.* nætan (*trykke*), *jvfr. got.* ga-naitjan ἀτιμᾶν; *det er muligt, at* níta *enten bør ændres til* neita *eller bør forstaas som det stærke Stammeverbum til de nævnte Verba.* — 8. neþan, *saa* R. „*Kanske rettere* ofan" *Rask; men denne Ændring er unødvendig, ti* ne *og* neþan *kunne være Rimord.*

39, 1. þaccráþr *skrevet* þacráþr *i* R. *Navnet er det samme som oht.* Dancharât, *ital.* Tancredo.

40, 3. vólvndr R.

41. *Overskriften* Bꜹdvildr qvaþ *mangler i* R. — 1. Niþaþr, *saa* R *her*. — 7. Ec *med stor* E *og derforan Punctum i* R. — 8. vinna *er glemt i* R. — kvnnac, *saa ændret*; kvnac R.

HELGAKVIÐA HJÖRVARÐSSONAR.

Fra Hiorv*arþi oc* Sigrli*nn*.

rvarþr h*et* k*onvngr*, h*ann* *rar* konor: ein het Alfhildr, *rra* h*et* Heðinn; *onnor* h*et* , *þeirra son* het Hvm- in þriþia h*et* Sinrióþ, *þeirra* et Hy*m*lingr. Hiorvarþr r hafði *þess* heit st*r*engt ı þa kono *er* h*ann* vissi H*ann* spvrþi, at Svafnir *r* atti dot*tvr* allra fegrsta, Sigrli*nn*. Iþm*v*ndr h*et* iarl Atli v*ar* h*ans son*, er for ı Sigrli*nn*ar *til* handa k*on*- H*ann* dvalþiz vetrlangt vafni k*onvngi*. Fránma*rr* r iarl, fost*ri* Sigrli*nnar*; hans h*et* Alof. Iarli*nn* meyiar v*ar* syniat, *oc* fór *im*. Atli iarls *son* stoþ ag viþ lvnd noccorn, *enn* fvgl sat i limono*m* vp*p*i yf*ir* h*anom oc* hafdi heyrt *til*, at h*ans* m*enn* ka*v*lloþo vęnstar konor þęr *er* Hiorvarþr k*onvngr* atti. Fvgl*inn* q*vac*aþi, *enn* Atli lyddi, hvat h*ann* sagdi; h*ann* q*vaþ*:

1. „Sáttv Sigrli*nn*
Svafnis d*ottvr*,
meyna fegrsto
i Mvnarheimi?
þo ero hagligar
Hiorvarþz konor,
gv*m*nom þiccia
at Glasi*ss*lv*n*di.“

Atli qvaþ:

2. „Mvndo vi*þ* Atla
Iþm*v*ndar son,
fvgl f*r*oþhvgaþ*r*!
fleira męla?“

Digt findes kun i R. — *Titelen* la Hjörvarðssonar, *som jeg har fter M., findes ikke i* R. *Over- Fra* Hiorv*arþi oc* Sigrli*nn*, *der kreven med rødt Blæk, har jeg til det første Afsnit alene.* — *og Ettm. har Digtet Titelen* Frá Svávu. *Titlerne* Helga kviða *skaða* (*saaledes K.*) *og* Helga *tingaskaða* (*saaledes Rask*), *som se efter Papirafskrr., ere urigtige. saa ændret;* eir R. — 6. hylingr Hymlingr; *ikke* Hylmingr. — *i* vęnsta *staar Streg i* R. — *iske Fremstilling i* R *er, som tí, i det følgende temmelig ube- og Begivenhederne tildels med- vendt Orden. Herpaa lod sig let raade Bod ved nogle Forandringer, men at foretage saadanne, vilde ikke stemme overens med nærværende Udgaves Formaal. Ettm.'s Redaction er tildels uheldig.* — 10. *Efter* dott*vr er i* R *først skrevet* vęn, *men dette er siden af Skriveren underprikket som urigtigt.* — 17. alóf R. 19. Atli hei*m*, *saa ændret;* iarli*nn* hei*m* R.

1. *I Margen udfor V. 1; V. 2, L. 5; V. 4 er i* R *skrevet* f. q. — 4. Mvnarheimi *har jeg med Gr. Simrock og Ettm. skrevet som Navn;* mvnarh. *Rask K. M. Saaledes ogsaa i V. 42.* — 5. *Ettm. stryger* ero. *Ogsaa jeg formoder, at der her er en Feil i* R.

2. R *har i Margen udfor dette Vers og V. 3* a. q. —

[illegible] qvaþ:
[illegible] bvdlvngr
[illegible]
[illegible] þaz ec vil
[illegible] garþi."

Atli qvaþ:

3. „Kiosattv Hiorvarþ
ne hans sono,
ne inar fagro
fylcis brvþir,
eigi brvþir þęr
er bvþlvngr a;
ca/pom vel saman!
þat er vina kynni."

Fvglinn qvaþ:

4. „Hof mvn ec kiosa,
ha/rga marga,
gvllhyrndar kýr
fra grams bvi,
ef hanom Sigrlinn
sefr a armi
oc ona/þig
iofri fylgir."

Þetta var, aþr Atli fori; en er hann com heim oc konvngr spvrþi
3 hann tiþinda, qvaþ hann:

5. „Ha/fom erfiþi
oc ecci orindi,
mara þrá/t óra
a meginfialli,
vrþom siþan
sęmorn vaþa;
þa var oss syniat
Svafnis dottvr,
hringom gęddrar,
er ver hafa vildom."

Konvngr baþ, at þeir scyldo fara annat sinn; fór hann sialfr. Enn er þeir komo vp a fiall oc sa á Svavaland, [sa þeir] lanzbrvna oc ioreyki stora. Reiþ konvngr af fiallino fram i landit oc toc natból viþ a eina. Atli helt vorþ oc for yfir ana; hann fann eit hvs. Fvgl micill sat a hvsino oc gętti oc var sofnaþr. Atli scát spioti fvglinn til bana; enn i hvsino fann hann Sigrlinn konvngs dottvr oc Alofo iarls dottvr oc hafði þęr baþar brá/t meþ ser. Fránmarr iarl hafði hamaz i arnar lici oc varit þęr fyr hernom meþ fiolkyngi. Hroþmarr het konvngr, biþill Sigrlinnar; hann drap Svava konvng oc hafþi ręnt oc brent landit. Hiorvarþr konvngr fecc Sigrlinnar, en Atli Álofar.

Hiorvarþr oc Sigrlinn atto son micinn oc vęnan; hann var þa/gvll, ecki nafn festiz viþ hann. Hann sat a ha/gi, hann sa riþ

---

5. Mvn med stor M og derforan Punctum i R.
3, 1. hiorvaþ R. — 2. hans er Rimord. — 7. saman R med sammenslynget Tegn for as.
4, 1. I R kan læses Hof eller Haf. — 6. sefr R, ikke hefr.
1. Over o i fori staar Streg i R. — 3. qvaþ hann, saa ændret; havn q. R (Punctum foran h).
5, 1. erfiþi, saa ændret; erfi R. — 6. sę morn R i to Ord. Rask K. og M. skrive Sęmorn som Egennavn. — váþa R. — 7. þa R, ikke þar.
4. svava land . lanz brvna R. sa þeir mangler ogsaa i alle Udgg. — 5. R har efter stora Punctum og Reiþ med stor R; Udgg. sætte derimod efter stora Komma. — 9. hvs R. — 11. spioti fvglinn R, ikke fvglin spioti. — 15. hafði, saa ændret; hafi R. — 19. Svava konvng, d. e. Svavernes Konge; Svafni k. Ettm. og Pfeiffer. — 20. brént R. — 23. Hiorvarþr. I R skrives dette Ord med meget stor H og dermed begynder en ny Linje, hvorved betegnes, at her kommer et nyt Afsnit. — 24. Over ę i vęnan staar Streg i R.

valkyrior *niv*, *oc* var ein gavfvg-
a ligvst; hon *qvaþ*:

6. „Siþ mvndv, Helgi!
hringom raþa,
ricr rogapaldr!
ne Ravþvlsvollom,
— ǫrn gól arla —
ef þv ę þegir,
þottv harþan hvg,
hilmir! gialdir.“

Helgi qvaþ:

7. „Hvat letr þv fylgia
Helga nafni,
brvþr biartlitvþ!
alz þv bioþa rępr?
Hygg þv fyr ǫllom
atqvęþom vel!
þigg ec eigi þat,
nema ec þic hafa.“

Valkyria qvaþ:

8. „Sverþ veit ec liggia
i Sigarsholmi
fiorvm fęra
en fimm togo;
eit er þeirra
ǫllom betra
vignesta bavl
oc variþ gvlli.

9. Hringr er i hialti,
hvgr er i miþio,
ogn er i oddi
þeim er eiga getr;
liggr meþ eggio
ormr dreyrfaðr,
enn a valbavsto
verpr naþr hala.“

Eylimi het konvngr, dottir hans var Svava, hon var valkyria oc reiþ lopt oc log; hon gaf Helga nafn þetta oc hlifþi hanom opt siþan i orrostom. — Helgi qvaþ:

10. „Ertattv, Hiorvarþr!
heilraþr konvngr,
folcs oddviti!
þottv frǫgr sér;
leztv eld eta
iofra bygþir,
enn þeir angr viþ þic
ecci gorþo.

11. Enn Hroþmarr scal
hringom raþa
þeim er atto
orir niþiar;
sa sez fylkir,
fǫst at lifi,
hygz aldavþra
arfi at raþa.“

Hiorvarþr svarar, at hann mvndi fa liþ Helga, ef hann vill hefna moþvrfavþvr sins. — Þá sotti Helgi sverþit, er Svava uisaþi hanom til; þa for hann oc Atli oc feldo Hroþmar oc vnno morg þrecvirki. Hann drap Hata iotvn, er hann sat a bergi noccoro. Hælgi oc Atli lágo scipom i Hatafirþi; Atli helt vorð inn fyrra lvt nętrinnar. Hrimgerþr Hata dottir qvaþ:

12. „Hverir 'ro havldar
i Hatafirþi?
scioldom er tialdat a scipom;

— 1. *Over* e *i* ein *synes at være en horisontal Streg i* R.

7. *I Margen udfor dette Vers staar i* R q., *derforan er* h. (Helgi) *bortskaaret.*

8. *Overskriften* Valkyria qvaþ *mangler i* R. — 4. fimm togo, *saa ændret;* fimtogo R *som ét Ord.*

3. lóg R.

1. svarar *skrevet* sv *med en Krøl oppe ved* v *i* R, *hvilket ogsaa kunde læses* svaraði. — 5. for hann, *saa ændret;* for hon R.

12-30 *danne egentlig et eget Digt for sig.*

12, 3. *Efter* scipom *har* R yðrom, *hvilket her er stræget efter Forslag af Rask og Ettm. De øvrige Udgg. beholde det og skrive L. 3 som to Linjer. Alde-*

frǫcnliga latiþ,
fát hy*gg* ec ýþ*r* siazc;
ke*nn*it mér nafn k*onvng*s!“
Atli q*vaþ*:
13. „Helgi h*ann* heit*ir*,
e*nn* þv hv*er*gi mát
vi*nn*a gr*a*nd gr*a*mi;
iarnborg*ir* ’ro
v*m* ǫþlings flota,
knegoþ o*ss* falor fara.“
Hrimgerþr qvaþ:
14. „Hve þic heit*ir*,
halr i*nn* ámatki?
hve þic calla konir?
fylc*ir* þ*er* trvir,
er þik i fǫgro*m* lętr,
beiz stafni bva.“
Atli qvaþ:
15. „Atli ec heiti,
atall *s*c*a*l ec þ*er* v*er*a,
mioc em ec gifro*m* gramastr;
vrgan stafn
ec hefi opt bvit
oc qvalþar qveldriþor.
16. Hve þv heit*ir*,
hala nagraþvg?
nefndv þi*nn*, fála! fǫþvr;
níu rǫstom
er þv scyld*ir* neþa*rr* v*er*a,
oc vaxi þ*er* a badmi ba*rr*!“
Hrimgerþr qvaþ:
17. „H*r*imgerþ*r* ec heiti,
Hati het mi*nn* faþ*ir*,
þa*nn* vissa ec amatcastan iotvn;
margar brvþ*ir*
h*ann* let fra bvi tecnar,
v*n*z h*ann* Helgi hió.“
Atli qvaþ:
18. Þv vart, hala!
f*yr* hildings scipo*m*
oc lát i fiarþar my*nn*i f*yr*;
rę̈sis*s* recca
er þv vild*ir* Rán gefa,
ef þer kǫmiþ i þverst þvari.“
Hrimgerþr qvaþ:
19. „Duliþ*r* ertv nv, Atli!
drǫms qveþ ec þ*er* v*er*a,
síga lętr þú brýn*n* f*yr* brár;
moþ*ir* mín la
f*yr* mildi*n*gs scipo*m*,
ec drecþa Hlǫþvarz sono*m* i hafi.
20. Gne*gg*ia myndi*r* þv, Atli!
ef þv geldr ne vęri*r*,
brett*ir* si*nn* Hrimg*er*þ*r* hala;
aptarla hiarta
hy*gg* ec at þit*t*, Atli! se,
þot*t* þv hafir hreina rǫdd.“

les nødvendig er denne Ændring dog neppe; jvfr. Anm. til Háv. V. 61. 124; Grímn. V. 2.

13. *Overskriften* Atli q*vaþ* *staar i* R *inde i Linjen.* — 5. *Efter* ǫþlings *er i* R *først skrevet* scip, *men derpaa er dette underprikket og udraderet som urigtigt.*

14. Hrimgerþr qvaþ *mangler foran dette Vers i* R, *som derimod efter* heit*ir* *har* q. H*r*img*er*þ*r*. — 1. þic heit*ir* R *og Udgg.; dette lader sig forsvare som „kalder du dig“, men jeg formoder dog, at* þic *urigtig er kommet ind fra L. 3 og at det skulde hede* þv heitir, *jvfr* 15, 1. 16, 1.

Ved V. 15-30 *incl. mangler Overskrift i* R.

15, 3. emec R.

17, 4. 5. m. brvþir hann let | fra b. t. *Rask K. M.*

18, 6. þverst R *og M.;* þvers *Rask K.;* þvers *Eg.*

19, 6. Hlǫþvarz, *saa* R.

20, 1. mynd*ir* R, *ikke* mundir. — 6. hreina R. *I denne Linje kan* hafir *neppe være Rimord, men Stavrimet maa hvile paa* hreina *og* rǫdd; *det første Ord maa da læses* reina. *Men det er meget sjældent i disse Digte, at et Ord med* hr *i Fremlyden mister* h, *jvfr. Háv.* 151, 3. *Derfor er der maaske her en Feil; jeg formoder* ramma, *jvfr.* remi 21, 1. — rǫdd *skrevet* rǫ́d *i* R.

Atli qvaþ:
ami mvn þer ec þiccia,
a knatt
c a land af legi;
lemiaz,
alhvgat,
þinn, Hrimgerþr! hala."
[H]rimgerþr qvaþ:
[A]tli! gac þv a land,
ystiz,
: i vic Varins;

it, reccr! fá,
i krymmor kǫmr."
Atli qvaþ:
[E]fvnca ec ganga,
ır vacna
f visa vorþ;
rvęnt,
ǫmr
ndir scipi."
[H]rimgerþr qvaþ:
[V]aci þv, Helgi!
Hrimgerþi,
; havggvinn Hata;

ia iofri sofa,
ıon bavlva bǫtr."
Helgi qvaþ:
þinn heitir er þic scal eiga,
leiþ ertv mannkyni,
sa byr i Þolleyio þvrs,
hvndvíss iotvnn,
hravnbva verstr,
sa er þer macligr maþr."
Hrimgerþr qvaþ:
25. „Hína vildo heldr, Helgi!
er reþ hafnir scoda
fyrri nott meþ firom;
margvllin męr
mer þotti afli bera;
her ste hon land af legi
oc festi sva yþarn flota;
hon ein þvi vęldr,
er ec eigi mac
bvþlvngs monnom bana."
Helgi qvaþ:
27. „Heyrþv nv, Hrimgerþr!
ef ec bǫti harma þer,
segþv gǫrr grami:
var sv ein vętr,
er barg avþlings scipom,
eþa foro þęr fleire saman?"
Hrimgerþr qvaþ:
28. „Þrennar nivndir meyia,
þo reiþ ein fyr
hvit vnd hialmi męr;
marir hristvz,
stoþ af mavnom þeirra
davgg i divpa dali,

mi R *burde vel med Pfeiffer* Remri. — 2. knatt, *saa* R, *s, og ikke* knat; *dog er Prikder betegner, at denne Bogdobles, utydelig.* — 6. Hrim-, *saa ændret med Ettm. efter* 16, 3; hala. hrimgerþr. R. ımmor R. *Ellers kjender jeg* krumma. *gstaverne* ca *i* Mvnca *ere meller raderede.* — 5. R *har over Linjen mellem* m *og* r *er almindelig betegner* ir *eller* er. *o. fl. antage, at dette Vers tlet Ord.* — 2. bǫt *er, som det synes, i* R *skrevet* bot. — 4. 5. e. nót kna hon | hia i. s. *Udgg.* — 5. hón R.

25, 1. er, *saa ændret;* erc R. — *Gr., Ettm. og Pfeiffer mene, at denne Linje oprindelig har lydt:* Loþinn þic scal eiga; *dog jvfr. Skírn.* 35, 1. 2.

26, 4. margvllin R, *d. e.* marggullin. — 5. afli R. *Ettm. indsætter* magni, *hvorved Stavrimet vinder.* — 6. hon land R, *ikke* hon á land. — 8. Hon *med stor* H *og derforan Punctum i* R, *som altsaa her begynder et nyt Vers.*

27, 4. einvętr *Gr. Ettm. Pfeiffer.*

28, 1. nivndir, *saa* R *sikkert, ikke* mvndir. *Rimordene ere* þrennar *og* þo.

hagl i hava viþo;
þaðan komr meþ ældom ár,
alt var mer þat lęitt er ec lęitc."

Atli qvaþ:

29. „Avstr littv nv, Hrimgerþr!
ef þic lostna hefr
Hęlgi helstæfom;
a landi oc a legi
borgit er lofþvngs flota
oc siclings monnom iþ sama.

30. Dagr ęr nv, Hrimgerþr!
en þic dvalþa hefir
Atli til aldrlaga;
hafnarmarc þyccir
hlęgligt vera,
þars þv i steins líci stendr."

Helgi konvngr var allmicill hermaþr; hann com til Eylima konvngs oc baþ Svávo dottvr hans. Þæ Helgi oc Svava veittvz várar oc vnnoz fvrþo mikit. Svava var heima meþ feþr sinom, enn Helgi i hernaþi; var Svava valkyria en sem fyrr. Heþinn var heima meþ fæþvr sinom, Hiorvarþi konvngi, í Noregi. Heþinn for einn saman heim or scógi iólaaptan oc fann trollkono; sv reiþ vargi oc hafði orma at tæmom oc bæþ fylgd sina Heþni. Nei sagði hann. Hon sagði: „Þess scaltv gialda at bragarfvlli." Vm qveldit oro heitstrengingar; var framleiddr sonargaltr, logðo menn þar a hendr sinar oc strengdo menn þa heit at bragarfvlli. Heþinn strengði heit til Svavo Eylima dottvr, vnnvsto Helga broðvr sins, oc iþraþiz sva mioc, at hann gecc a bræt villistigo svþr a lond, oc fann Helga broþvr sinn. Helgi qvaþ:

31. „Komþv heill, Heþinn!
hvat kantv segia
nyra spialla
or Noregi?
hvi er þer, stillir!
steyct or landi
oc ert einn kominn
oss at finna?"

Heþinn qvaþ:

32. „Mic hefir myclo glopr
meiri sóttan,
ec hefi kęrna
ena konvngborno
brvþi þina
at bragarfvlli."

Helgi qvaþ:

33. „Sacaz eigi þv!
sænn mvno verþa
ælmal, Heþinn!
occor beggia.
Mer hefir stillir

---

7. hagl i *i* R *skrevet* hagli.

29. *Möb. tillægger Helge dette og flgd. Vers. Med Sikkerhed lader det sig neppe sige, om det er Helge eller Atle, som taler, eller om Helge taler i V. 29 og Atle i V. 30.* — 2. hefr, *saa* R. — 4. legi, *saa ændret med Ettm. efter Formodning af Gr.*; vatni R. land ok lögr *forbindes stadig i de gamle Kvad.* — 5. lofþvngs, *saa ændret med Ettm. efter Formodning af Gr.*; æþlings R. *Jfr. Helg. Hund. I, 27, L. 7.*

5. várar R. *Se Anm. til Þrymskv. V. 30.* — 12. tróll | kono R. — 16. sagði *skrevet* s. *i* R. — 17. oro R, *ikke* ero. — 19. þár R. — 23. vnnvsto Helga broðvr R, *ikke* vnnvsto broþr.

31, 7. komi R. — 8. ocr R.

32. *Overskrift mangler i* R. — 1. *Mangle kanske to Linjer foran L. 1?* — 3. kęrna *med en Krøl over* ę R.

33. *Overskrift mangler i* R. — 5. mer *med liden* m, *dog derforan Punctum i* R.

til eyrar,
, natta
þar ko*m*a;
ner a þ*v*i,
aptr co*m*a,
at góðo
slict, ef sca*l*."

Heþinn qvaþ:
„Sagd*ir* þv, Helgi!
þi*nn* v*ę*ri
erþr fra þer
la sto*rr*a;
sǫmra
at rioþa,
·iþ gefa
n þino*m*."

Þa q*va*þ Hel*gi*:
„Reiþ a vargi,
:viþ v*ar*,
itt, *er* Heþin
beiddi;
iasi þ*at*,
þ*ess* m*vn*di
Sigrli*nn*ar sonr
a Sigarsvollv*m*."

Þ*at* q*va*þ Helgi, þ*v*iat h*ann* g*rv*naþi v*m* feigþ sina *oc* þ*at* at fylgior h*an*s hofðo vitiaþ Heþins, þá er h*ann* sa konona riþa varginom.

Alfr h*et* k*onvngr*, *son* Hroþmars, *er* Helga hafði voll haslaþan a Sigarsvelli a þri*gg*ia natta fresti. Þar v*ar* o*rr*osta micil, *oc* fec*c* þar Helgi banasár.

36. Sendi Helgi
Sigar at ríþa
ept*ir* Eylima
einga dott*vr*:
„Biþ bralliga
bvna verþa,
ef hon vill fi*nn*a
fylci kvicvan!"

Sigarr qvaþ:
37. „Mic hef*ir* Helgi
hingat sendan

---

urde kanske her begynde et nyt — 6. stefnt, *saa ændret efter For- … af Rask;* steyct R *og Gr. K. M., … vel urigtig er kommet ind fra* 31, 6. *Overskrift mangler i* R.

R *har* þa q. hel*gi* . Reiþ avargi *indtil* asigars vollv*m incl. umid- … efter* natta fresti (*L. 9 i Prosa- … nedenfor*). *Saa og Rask Gr. M. indsætter* þat qvaþ Helgi, þviat … þinom *umiddelbart efter V. 33 og* … — natta fresti *efter V. 35.* — *indsætter V. 35 umiddelbart efter … og udelader Ordene* þa qvaþ Helgi … *V. 35.* — *Rosselet (Ersch u. Gruber … II. Section, 31ster Theil, S. 256, …9) mener, at V. 35 burde indsæt- … , hvor Troldkvinden beskrives (S. … 10—15 i Prosast.).* — 2. rek | — 3. Heþin, *saa ændret efter … ning af Rask;* h̄ R, *d. e.* hann, *ledes Gr. K. M.* — 6. vegi R. *Skriveren har i* R *først skre- vet* velli, *men derpaa rettet dette til* vollvm.

8. sigars velli R. *Da Skriveren i* 35, 8 *har rettet* S. velli *til* S. vollvm, *saa kunde man være tilbøielig til ogsaa her at indsætte* Sigarsvollvm; *jvfr. Helg. Hund. I, V. 8, L. 4. Men vi bør vistnok ikke foretage nogen Forandring; ti i Völund. V.* 17 *og* 20 *kaldes det Sted* Sǫvarstavd, *som i Prosastykket efter V.* 17 *kaldes* Sǫvarstaþr.

36, 5. biþ, *saa ændret;* biþ' R, *d. e.* biþr. *Jfr. Helg. Hund. I, V. 22:* Biþit sciotliga . . . bvna verþa; *Oddr. V. 30:* baþ ec ambáttir bvnar verþa. *Udgg. beholde* biþr; *de fleste tage dette som 3 Ps. sg., og betegne da ikke L. 5—8 som Helges Ord; men Grimm forstaar* biþr *som 2 Ps. Sg.* — 6. bvna, *saa ændret;* bvn *med Krøl over* n R, *d. e.* bvnir *eller* bvner.

37. *Overskrift mangler her og ved alle følgende Vers i dette Digt i* R. —

viþ þic, Svava!
sialfa at męla;
þic qvaþz hilmir
hitta vilia,
aþr itrborinn
ǫndo tyndi."

Svava qvaþ:

38. „Hvat varþ Helga
Hiorvarþz syni?
mer er harðliga
harma leitat,
ef hann sęr vm lek
eþa sverþ vm beít,
þeim scal ec gvmna
grand vm vinna."

Sigarr qvaþ:

39. „Fell her i morgon
at Frecasteini
buþlvngr sa er var
baztr vnd solo;
Alfr mvn sigri
ǫllom raþa,
þott þetta sinn
þǫrfgi vęri."

Helgi qvaþ:

40. „Hęil verþv, Svava!
hvg scaltv deila,
sia mvn i heimi
hinnztr fvndr vera;
tiá bvþlvngi
blǫþa vndir,
mer hefir hiorr comiþ
hiarta iþ nęsta.

41. Biþ ec þic, Svava!
— brvþr gráttattv! —
ef þv vill mino
mali lyða,
at þv Heþni
hvilo gorvir
oc iofvr vngan
ástom leiþir."

Svava qvaþ:

42. „Melt hafda ec þat
i Mvnarheimí,
þa er mer Helgi
hringa valþi,
myndiga ec lostic
at liþinn fylci
iofvr okvnnan
armi veria."

Heþinn qvaþ:

43. „Kysto mic, Svava!
kem ec eigi aþr
Rogheims a vit
ne Raþvlsfialla,
aþr ec hefnt hefic
Hiorvarþz sonar,
þess er bvðlvngr var
beztr vnd solo."

Helgi oc Svava er sagt at vęri endrborin.

5. **R** *har ikke* qvaþ, *men* qvaþz; z *er skreven til over Linjen, og en Hage er sat efter* þ *for at betegne, at* z *skal indsættes der.*

38, 1. Hvat varþ, *saa ændret;* Hvarþ **R**. — 5. sęr **R** *og Udgg. Rask vilde heller* sár. *Jeg formoder* sax.

39, 1. her **R**. *Dette Ord vækker her nogen Betænkelighed; men det kan forsvares ved Sammenligning af Helg. Hund. I, V. 49, L. 1:* Snvaz her at sandi *og V. 50, L. 5:* liggia her i grindom; *vi tør derfor ikke stryge* her, *hvortil Helg. Hund. II, V. 26, L. 5 og V. 30, L. 5 kunde opfordre. Heller ikke tør dette* her *bevæge os til at tillægge Hedin V. 39.*

40, 1. verþv **R** *som ét Ord.* — 5. tiá **R**. *Se Anm. til Völuspá I, V. 57, L. 1, og Njáls s., S. 279:* tæði ben blœða.

41. *M. betegner dette Vers som Hedins Ord.* — 2. gráttattv, *saa* **R** *og M. Jfr.* blôtt *af* blóta, greitt *af* greiða, *o. fl.* — grátattv *Rask og K.* — 4. malí **R**.

42, 5. lostic **R**, *d. e.* lostig. *Jfr.* tárokhlyra *Guðr. hv. V. 9.*

43. *Dette Vers indeholder efter Gr., Munch (Nordm. Gude- og Heltesagn), Ettm. Rosselet og Pfeiffer Helges Ord.* — 4. Raþvlsfialla **R**; Raþvlsvalla *Rask og K.* — 7. var *mangler i* **R**.

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA

hin fyrri.

Ár var alda
arar gvllo,
eilog votn
nfiollom;
i Helga
om stora
lr borit
ɪdi.
ſott varþ i bǫ,
ɿvomo,
vþlingi
scópo;
þo fylci
verþa
nga
biccia.
nero þer af afli
tto,
orgir bra⁊t
di;

þęr vm greiddo
gvllin simo
oc vnd manasal
miþian festo.
4. Þęr a⁊str *oc* vestr
enda fálo,
þar átti lofðvngr
land a milli;
brá nipt Nera
a norþrvega
einni festi,
ey baþ hon halda.
5. Eitt var at angri
Ylfinga niþ
oc þeirrè meyio
er mvnvþ fǫddi;
hrafn qvaþ at hrafni
— sat a hám meíþi
andvanr áto —:
„Ec veit noccoþ.

---

igt findes alene i R. *Det har*
ttet af Forfatteren til Völsunga-

Helgakviða Hundingsbana hin
ieg optaget efter de fleste Udgg.
med rødt Blæk den nu meget
g næsten ulæselige Overskrift·
q̄þi (*sic! rettere* qviþo) fra helga
ana. þa h.... *Efter* h *følger*
eller flere Bogstaver som ikke
s; *maaske har der været skrevet*
Overskriften i R *er skreven*
Haand som det øvrige; men
et senere Haand er der kludret
rigtig angiver K. Helga kviða
ma *som den gamle Overskrift*
det prosaiske Stykke foran

Helg. Hund. II, V. 19 *citeres nærværende Digt som* Helgakviða *uden videre Tillæg, og Forfatteren af hint Stykke synes altsaa at have brugt dette Navn alene om vor Helg. Hund. hin fyrri.*

1, 2. þat R, *ikke* þá. — 4. Himinf. *Gr. K.*

3, 6. gvllin simo, *saa* R *og Möb. efter Unger, som henviser til Gulaþ. lög h. eldri* (*N. g. L. I, 101*): Eyrir við liksima hvert. gvllin-símo *Rask og K.* gullinn síma *M.*

4, 5. nęra R. nera *K. som Appellativ.*

5, 1. *var* at angri R *og Udgg. Eg.* (*lex. poët. 16 a*) *formoder* var-at angr. — 3. oc, *saa rettet;* er R. — 6. sát R. — 7. andvanr, *saa* R, *ikke* andvarr. — 8. nóccoþ R.

grimmom heitit
Granmars syni;
enn ec hefi, Helgi!
Hǫðbrodd q*veþinn*
k*onvng* óneisan
se*m* cattar son.
19. Þó kǫ*mr* fylc*ir*
fára nátta,
ne*ma* þv h*anom* visir
valstefno *til*
eþ*a* mey nem*ir*
frá mildi*ngi*."
Helgi qvaþ:
20. „V*gg*i ei*gi* þv
Isvngs bana!
fy*rr* mvn dólga dynr,
ne*ma* ec dǫþr siác."
21. Sendi áro
allvaldr þa*ð*an
of land *oc* v*m* lǫg
leidar at biþia,
iþgnogan
ognar lioma
brǫgno*m* bioþa
oc bvro*m* þei*rr*a.
22. „Biþit sciotliga
til scipa ga*n*ga
oc or Br*a*ndeyio
bvna ver*þ*a!"
Þa*ð*an beið þengill,

18, 4. grans mars R. — 5. hefi hefi R. — 6. Hǫðbrodd R. *Jfr. Hothbrodus hos Saxo Grammaticus. I Völs. overalt* Hoddbrodd. — 7. k'., *d. e.* konvng *mangler ikke i* R. — ó neisan R. — 8. cattar son R. *Rassmann forklarer rigtig: daadløs, som en Huskat, der ligger bag Ovnen. Jfr. flgd. Vers i den norske Kjæmpevise om Unge Heredag:*

Dú møter ímorgó på leikarvoll!
der ska' mo eggjinne rjóe;
sit 'kje heime unde brasstein
som are kjettur å gló!

Völs.: en ek hefi því heitit, at ek vil eigi eiga hann heldr enn einn krákuunga (*Fas. I, 137*). *Dette er vistnok en Ændring* (*jvfr. ellers Yngl. C. 31:* þeir gera af tré kráku eina ok sendu til Svíþjóðar ok segja, at eigi var meira verðr Óttarr konungr þeirra; þeir kölluðu Óttar síðan Vendilkráku; *og Fms. VIII, 241* festa upp e-n sem krákuunga).

19. *Jfr. Völs.:* en þó mun þetta framm fara, nema þú bannir honum ok komir ímót honum með her ok nemir mik á brott, því at með engum konungi vilda ek heldr sætr búa enn með þér" (*Fas. I, 137*). — 1. þó, *saa ændret efter Völs.;* þa R. Sá *Udgg.* — 6. *Herefter mangle kanske to Linjer, hvilket ogsaa Völs. synes at antyde. Det samme mener Ettm.*

20. *Jfr. Völs.:* „Ver kát, konungsdóttir!" sagði hann, „fyrri skulum við reyna hreysti okkra, en þú sér honum gipt, ok reyna skulum við áðr, hvárr af öðrum berr, ok hér skal lífit á leggja" (*Fas. I, 137*). — *Overskriften mangler i* R. — *K. gjør V. 19 og 20 til ét Vers og antager i dette en eller flere Lacuner. Ettm. mener, at 4 Linjer mangle foran* Vggi. — 2. bána R.

21. *Völs.:* Eptir þetta sendir Helgi menn með fégjöfum at stefna at sér mönnum (*Fas. I, 137*). — 3. land, *saa ændret;* lopt R *og Udgg.;* láþ *Scheving. Hvis* of lopt *var rigtigt, saa maatte det forstaas om Valkyrjer; men jeg véd ikke ellers noget Eksempel paa, at en Konge udsender Valkyrjer som Bud for at faa samlet Folk; og skulde dette siges, saa maatte det siges tydeligere: Valkyrjer kunne ikke uden videre betegnes som* ærir. *Heller ikke Völs., der rigtignok gjør alt mer menneskeligt, hentyder til noget saadant. — Over* ǫ *i* lǫg *staar Streg i* R. — 5. íþgnogan R.

22, 1-4. *Völs.:* ok stefnir öllu liðinu til Rauðabjarga (*Fas. I, 137*). — 3. *Hvis* or *er rigtigt, er Udtrykket kort; ti Brandöy maa være det Sted, hvor alt Folket skal samle sig. K. formoder med Rimelighed* at, *hvilket og Forf. af Völs. synes at have læst.* — Brandeyio; *dette Stedsnavn er i Völs. forvansket.* — 5-8. *Völs.:* beið Helgi þar til þess, er mikill flokkr kom til hans ór Heðinsey (*Fas. I, 137*).

ꝥat q*v*omo
ndmargi*r*
ıseyio.
)c þar af strǫndo*m*
mesi
vt scriþv
gvlli;
elgi
at þ*vi*:
v ka*nn*aþa
sa?"
nn vngr ko*nvngr*
gði,
þ at telia
ıeyri
rþ scip
ıdo*m*,
Orvasv*n*d
ı.
Tolf hvndrvð
nanna,
Hátv́no*m*
ra

viglid ko*nvngs*,
ván ero*m* rómo."
26. S*va* brá styrir
stafntioldo*m* af,
at mildi*n*ga
mengi vacþi,
oc daglingar
dagsbrv́n siá,
oc siclingar
snęro vp viþ trę
vefnistingo*m*
a Varinsfirði.
27. Varð ára ymr
oc iarna glymr,
brast rand við rand,
rero vikingar;
eisandi gecc
v*n*d aþlingo*m*
lofdv*n*gs floti
lando*m* fia*rr*i.
28. S*va* var at heýra,
e*r* sama*n* q*v*omo
Kolgo systir
oc kilir langi*r*,

ıt, *saa ændret med Rask K.*
. *Völs.*; þing **R** *og Gr.*
.: ok þá kom til hans mikit
ásundum með fögrum skipum
Helgi konungr kallar til sín
mann sinn, er Leifr hét, ok
hann hefði talit lið þeirra
). — 1. strǫndo*m*, *saa ændret*
; stǫndo*m* **R.** *Gr. foreslaar*
m. — 2. or **R**, *ikke* oc. —
ikke hers; *dog er den Krøl,*
r er, noget utydelig. — *R.*
taar her *som Dat. sg. af* herr. —
R, *ikke* búinn. — 8. kóni **R.**
: En hann svarar: „Eigi er hœgt
rra! skip þau er komin eru ór
n (*Fas. I, 138*). — 4. tránơ eyri
rvasvnd, *saa Rask, Gr. og M.*;
K. (*af* jörvi, *Sand*). iorva svnd
naaden i Hskr. afgjør ikke,
pposition eller hører til Nav-
: *synes der at være lidt større*
Rum mellem i *og* o, *end almindelig mellem to Bogstaver, men dog ikke saa stort, at man kan paastaa, at der er skrevet* i orva *som to Ord.*

25. *Völs.*: eru á tólf þúsundir manna, ok er þó hálfu fleira annat (*Fas. I, 138*). — 1. 2. xii. c. tryera ꝭ. **R.** *Ettm. antager med Rimelighed, at der foran L. 1 mangler to Linjer.* — 6.ván **R**, *ikke* vanir.

26, 5.-6. *Ettm. stryger disse Linjer* — 8. trę **R**, *ikke* ræ.

27, 5. Eisandi *med stor* E *og derforan Punctum i* **R**, *som derimod har* sva *i* 28, 1 *med liden* s, *dog derforan Punctum. Hskr. forbinder altsaa L. 5-8 af V. 27 til ét Vers med V. 28; ligesaa K.*

28. *Völs.*: Nú gerði at þeim storm mikinn ok svá stóran sjó, [at] því var líkast at heyra, er bylgjur gnúðu á borðunum, sem þá er björgum lysti saman (*Fas. I, 138*). — 4. kilir **R.** — *Efter dette*

sem biorg eþa brim
brotna mvndi.
29. Draga baþ Helgi
há segl ofarr,
varþat hrænnom
hæfn þingloga,
þa er ógorlig
Ægis dottir
stagstiornmærom
steypa vildi.
30. Enn þeim sialfom
Sigrvn ofan
folcdiorf vm barg
oc fari þeirra;
snoriz ramliga
Rán or hendi
gialfrdýr konvngs
at Gnipalvndi.
31. Sat þar vm aptan
i Vnavagom,
flæst fagrbvin
flióta knátto;
enn þeir sialfir
fra Svarinshægi
meþ hermþar hvg
her kænnoþo.
32. Fra goðborinn
Gvþmvndr at þvi:
„Hverr er landreki
sa er liþi styrir
oc hann feicnaliþ
fǫrir at lande?“
33. Sinfiotli qvaþ
— slæng vp viþ ra
ræþom scildi,
rænd var or gvlli;
þar var svndvorþr
sa er svara kvnni
oc viþ æþlinga
orðom scipta —:
34. „Segðv þat i aptan,
er svínom gefr
oc tícr yðrar
teygir at solli,

Ord har Skriveren først sat fornir, *men derpaa udraderet dette og saa skrevet* langir. — 5. eþa brim R. *K. formoder* viþ brim, *hvilket Ettm. optager*. — 6. mvndi R, *ikke* náþí.

29. *Völs.:* Helgi bað þá ekki óttast ok eigi svipta seglunum, heldr setja hvert hæra en áðr; þá var við sjálft, at yfir mundi ganga, áðr þeir kœmi at landi (*Fas. I, 138*). — 2. ofárr R. — 4. hræ,ᶠɴ R; *først er skrevet* hræɴ, *men* r *er underprikket som urigtig, og over Linjen er der skrevet* f *og Hage sat mellem* æ *og* ɴ *for at betegne, at* f *skal indføies der. Der maa altsaa læses* hæfn, *ikke* hrænn. — þing loga *er i* R *fuldkommen tydeligt. Jeg forstaar* hæfn *her som* skipshöfn *og forklarer „Søfolkene udebleve ikke fra Mødet med Bølgerne“. Gr. forklarer: „das Meer gestattete den Fluten nicht, dasz sie zusammen kämen und still bei einander ständen.“ Rask og M. læse* hrænn, *og Eg. forklarer derefter: „fluctus adfuit fluctibus, i. e. unda supervenit undam.“* — 7. stagstiorn mærom *i to Ord.*

30. *Völs.:* þá kom þar Sigrún, Högna konungs, af landi ofan með liði ok snýr þeim í góða höfn, er at Gnípalundi (*Fas. I, 138*). — 5. R, *d. e.* snǫriz.

31, 1. Sat R *og Udgg. Jeg f*… Samt; *da maatte Komma i L. 2 s*… — 4. flióta, *saa ændret med M.;* …

32. *I lidt forskjellig Form citere*… *Vers i Helg. Hund. II Prosaen. fo*… — 1. goðborinn. *Det er usikker*… *Ordet kommer af* goð *eller* góð… *den sidste Afledning taler got.* góð… *εὐγενής og oldn.* ítrborinn. — 2. mvndr. *Völs. kalder ham overalt* … Granmarr. — 3. hver R. — 5. *oc* R, …

33, 1. Sinfiótli R. — 3. scildi R, *ikke* …

34. *Völs.:* „Seg svá at þú hef… svínum ok hundum ok þú finnr kon… at hér eru komnir Völsungar (*Fas. I,* … — 1. þat iiaptan R. — 4. teygir R tegir. —

lingar
omnir
iarnir
nipalvndi.
Þar mvn Havðbroddr
nna
an gram
aiþiom,
ot hefir
lda,
þv a kvernom
ýiar."
Gvþmvndr qvaþ:
„Fátt manttv, fylcir!
pialla,
þlingom
bregdr;
etnar
sir
r þinom
ordit,
sogin
vlom mvnni,

hefr i hreysi
hvarleiþr scriþit."
Sinfiotli qvaþ:
37. „Þv vart valva
i Varinseyio,
scollvis kona!
bartv scravć saman;
qvaztv engi mann
eiga vilia,
segg bryniaþan
nema Sinfiotla.
38. Þv vart, en scęþa!
scass valkyria,
atvl, amátlig
at Alfavdvr;
mvndo einheriar
allir beriaz,
svevis kona!
vm sakar þinar.
39. Nio atto viþ
a nesi Sagv
vlfa alna,
ec var einn faþir þeirra."

---

a, *saa* R. *Dette synes her*
st; jvfr. 30, 8: at Gnipalvndi.
ener rigtignok, at her det Sted
angivet, hvorfra de sidst ere
at Gnipalund kan være et Næs
Snavaagene; men herimod strider
er det siges, at Skibene ligge
lvndi. *K. Ettm. indsætte* at;
laar ogsaa for *o:* fyr.
Helg. Hund. II, V. 20. — 1. Havð-
, *ikke* Hoddb. — 7-8. *Jfr. Völs.:*
kyssir ambáttir við eld (*Fas. I,*
8. þýiar *skrevet* þýgiar *i* R.
erskrift mangler i R *ved dette*
ved V. 37—45 incl.; jvfr. dog
V. 38 og 45. — 7. *Jfr. Völs.:*
t bræðr þína (*Fas. I, 139*). —
ikke bróþr. — 9. Opt *med stor* O
an Punctum i R. *Jfr. Völs.:*
ligt, er þú þorir at koma í hef
m mönnum, er mart kalt hræ
t til blóðs (*Fas. I, 139*). *Heraf*
vel neppe formode, at 4 Vers-
linjer mangle foran opt. — sogin R.
— 10. svavlom R, *ikke* svavlo. — 11. hefr,
saa R.

37, 1. þv *med liden* þ, *dog derforan Punctum i* R. *Jfr. Völs.:* Sinfjötli svarar: „Eigi muntu glöggt muna nú, er þú vart völvan í Varinsey (*Fas. I, 139*). — vavlva R, *ikke* bavlva. — 3. scoll vís R. — 4. scravc, *saa* R *sikkert.* — 5. engi R, *ikke* egi. — 6. vilia R.

38. *Ogsaa Völs. har som Sinfjötles Ord:* en síðan vartu valkyrja í Ásgarði, *o. s. v.* (*Fas. I, 139*). — 1. *Efter* scęþa *har* R .q.; *dette forklarer jeg som* qvaþ (*her for* qvaþ Sinfiotli), *ligesom samme Tegn sikkert har denne Betydning i* 45, 1. — qván *Rask K. M.* — 2. scaß R, *ikke* scos. — 7. svevis R; *jvfr. got.* sve-kunþs, svi-kunþs *φανερός?*

39, 2. a nesi sagv R; *i det sidste Ord er fjerde Bogstav usikker, mulig har der først været skrevet sammenslynget* ar, *hvilket derpaa er rettet til* v; *andre have*

Gvþmvndr qvaþ:
40. „Fad*ir* varattv
fenrisvlfa
oll*om* ellri,
sva at ec mvna,
sizt þic geldo
f*yr* Gnipalvndi
þvrsameyiar
a Þorsnesi.
41. Stivpr vartv Sig*g*eirs,
lát*t* vnd stauþ*om* heima,
varglioþ*om* van*r*
a viþ*om* vti;
komo þ*er* ogogn
oll at hendi,
þa *er* brǫþr þino*m*
briost raufaþ*ir*;
gorþ*ir* þic frẹgian
af firinv*er*co*m*."
Sinfiotli qvaþ:
42. „Þv vart brvþ*r* Grana
a Bravelli,
gvllbitlvþ vart
gor t*il* rasar;
hafda ẹc þ*er* moþri
mart sceiþ riþit,
svang*ri* v*nd* sauþli,
simvl! forb*er*gis."
Gvþmvndr qvaþ:
43. „Svei*nn* þott*ir* þv
siþlau*ss* v*era*,
þa er þv Gvllnis
geitr molcaþ*ir*,
e*nn* i a*nn*at si*nn*
imþar dott*ir*
tauttrvghypia;
vill þv taulo lengri?"
Sinfiotli qvaþ:
44. „Fy*rr* vilda ec
at Frecasteini
hr*a*fna seþia
a hrẹom þino*m*,
e*nn* ticr yþrar
teygia at solli
eþ*a* gefa gaulto*m*;
deili graum vi*þ* þic!"
Helgi qvaþ:
45. „Vẹri ycr, Sinfiotli!
sẹmra myclo
gv*nn*i at heyia
oc glaþa orno,
e*n* se onyto*m*

---

i **R** *læst* saga*u*; *der staar ikke* sagan. *Vǒls.*: á Láganesi (*Fas. I, 139*). *Mulig er, som og K. mener, den sidste Navneform med* L *rettere; dog kan* Sagv *forklares som Gen. af Aasynjenavnet* Sága.

40. **R** *har ikke, som Gr. angiver, ved dette Vers Overskriften* Sinfiotli. — 1. var,at,tv **R**. — 8. þors nesi **R**; *Vǒls.*: þrasnesi (*Fas. I, 139*).

41, 2. lát*t* **R**, *ikke* lat. — 7. brǫþr, *ikke* bróþr. — 9. **R** *har* Gorþir *med stor* G *og derforan Punctum, men derimod i* 42, 1 þv *med liden* þ *og derforan intet Skilletegn; Hskr. begynder altsaa et nyt Vers med* Gorþir. — *Men jvfr. Völs.*: „...þú drapt brœðr þína ok gerðir þik at illu kunnan." Sinfjötli svarar: „Hvárt mantu þat, er þú vart merin..." (*Fas. I, 139*).

42. *Gr. Ettm. Möb. tillægge Gudmund dette Vers.*

43. *Völs. tillægger i sin pros. Gjengivelse* (*Fas. I, 139 f.*) *Sinfjotle de Ord, som dette Vers indeholde; ligesaa Gr. Ettm. Möb.* — 3. Gvllnis **R**; Gaulnis *Vǒls.* (*Fas. I, 140*). — 4. molcaþir **R**, *ikke* miolcaþir. — 7. tauttrvg | hypia **R**, *dog er* v *langstrakt nedad, saa at den ligner* y. *Rettere skrevet Rigsm.* 13, 7.

44. *Völs. tillægger Granmar Ordene i dette Vers* (*Fas. I, 140*); *ligesaa lægge Gr. Ettm. Möb. det i Gudmunds Mund.* — 5. yþrár **R**.

45. *Jfr. Helg. Hund. II, V. 23.* — 1. *Efter* Sinfiotli *har* **R** .q., *d. e.* qvaþ (*for* qvaþ Helgi). — *Jfr. Vǒls.*: þá mælti Helgi konungr: „Betra væri ykkr ...." (*Fas. I, 140*). — 5. se **R**, *ikke* sva. —

at bregðaz,
ngbrotar
deili.
Þicciat mer godir
rs synir,
r siklingom
mela;
a marcat
heimom
hafa
at bregda."
Þeir af rici
:to
oc Svegioþ
a til
ggótta,
hliþir;
star marr,
gir foro.
Metto þeir tiggia
i,
triþliga
omo;
Havþbroddr
aldinn,

hvgði hann ioreiþ
ettar sinnar:
„Hvi er hermþar litr
a Hniflvngom?"
Gvþmvndr qvaþ:
49. „Snvaz her at sandi
snefgir kiólar,
racca hirtir
oc rár langar,
scildir margir,
scafnar árar,
gavfvct liþ gylfa,
glaþir Ylfingar.
50. Ganga fimtán
folc vp a land,
þo er i sogn vt
siau þvsvndir;
liggia her i grindom
fyr Gnipalvndi
brimdýr blásvort
oc bvin gvlli;
þar er miclo mest
mengi þeirra,
mvna nv Helgi
hiorþing dvala."

---

rotar R, *ikke* hringbriótar. — *Helg. Hund. II, V. 24.* — 6. om, *saa M.* móïs heïo R, *d. e.* *skal Stregen over Linjen mulig* *le* i *og* o. *Den ene Krumstreg i* o *gaar noget ud henimod Stregen over* *saa at det faar nogen Lighed med* *er dog ikke-staar.* móins heid *K.*; om *Rask.* — 7. hvg R, *ikke* hva. — *saa ændret med M.*; hioriom R. *s.*: Granmarr riðr nú í brott *lar* við Hoddbrodd konung þar Sólfjöll; hestar þeirra heita ok Svegjuðr (*Fas. I, 140*). — *se* svegioþ R, *ikke* svipuþr oe — *Det sidste Navn af* sveggia, *I, 442.* — 8. hvár R.
s.: þeir mœttust í borgarhliði ok *a* hersögu. Hoddbroddr konungr *ju* ok hafði hjálm á höfði; hann spyrr, hverir þar væri: „eða hví eru þér svá reiðuligir?" (*Fas. I, 140*). — 1. tiggia R, *ikke* tyggiá. — 4. qvemo R, *ikke* qvamo. — 5. Havþbroddr, *saa* R.

49. *Overskriften* Gvþmvndr qvaþ, *som mangler i* R, *er tilsat efter Völs.*: Granmarr segir: „Hér eru komnir Völsungar (*Fas. I, 140*). — 2. snefgir R, *d. e.* snæfgir. — 5. scildir R, *ikke* scyldir.

50. *Völs.*: ok hafa tólf þúsundir manna við land, ok sjau þúsundir við ey þá, er Sok (*saa Hskr.*) heitir, en þar sem heitir fyrir Grindum er þó mestr fjöldi, ok hygg ek nú, at Helgi muni nú berjast vilja (*Fas. I, 140*). — 7. blá svórt R. — 8. *Over* v *i* bvin *er i* R *en Krumstreg, som vel er betydningsløs.* — 9. þar *med stor* Þ *og derforan Punctum i* R, *som derimod i* 51, 1 *har* renni *med liden* r, *dog derforan Punctum. Men jvfr. Völs.*

Hꜹþbroddr qvaþ:
51. „*Renni* rꜹcn bitlvþ
til reginþinga,
en Sporvitn*ir*
at Sparinsheiði,
Meln*ir* *oc* Myln*ir*
til Myrcviþar;
latiþ *engi* ma*nn*
ept*ir* sitia
þ*eirra* *er* benlogo*m*
bregða kv*nni*!
52. Bioþi þ*er* Hꜹgna
oc H*rings* sono*m*,
Atla *oc* Yngva,
Alf eno*m* ga*m*la!
þ*eiro* giarn*ir*
gv*nni* at heyia;
lato*m* Volsv*nga*
viþ*rnám* fá!“
53. Svipr ei*nn* *var* þ*at*,
er saman q*vomo*
fꜹlv*ir* oddar
at Frecasteini:
ey *var* Helgi
Hv*nding*s bani
fyrstr i folci,
þar *er* firar bꜹrþvz.
ǫstr a ímo,
alltrꜹþ*r* flvgar:
sa hafdi hilm*ir*
hart móþakarn.
54. Como þar or hi*mni*
hialmvitrar ofan
— óx geira gnýr —
þęr *er* g*ra*mi hlifþo;
þa q*va*þ þ*at* Sigrvn
sárvitr flvga
— át hálo scer
af hvgins bꜹ*rri* —:
55. „Heill s*ca*ltv, visi!
virþa nióta,
átstafr Yngva!
oc vna lífi,
er þv felt hef*ir*
i*nn* flvgartrꜹda
iofvr þ*ann* *er* olli
ęgis davða.

---

51. *Völs.:* Konungr segir: „Gerum þá um allt várt ríki ok sœkjum ímót þeim; siti sá engi heima, er berjast vill; sendum orð Hrings sonum ok Högna konungi ok Álfi enum gamla, þeir eru bardagamenn miklir (*Fas. I, 140*). — *Overskriften mangler i* R. — 1. re*nn*i R, *ikke* rennr. — 3. spór vitn*ir* R. — 5. Meln*ir* *med stor* M *og derforan Punctum i* R. *Baade dette Navn og* Mylnir *har lang Vokal i første Stavelse.* — 7. engi R, *ikke* egi. — ᛘ·an R *med sammenslynget Tegn for* an.

52, 1. Bioþi þer *senere Form for* Bioþiþ er. — 4. Alf, *saa ændret;* ǫlf R; Alfi *Völs.* (*Fas. I, 140*). — 5. þ̓ro R, *d. e.* þeiro = þeir 'ro; *jvfr. Háv.* 63, 6. — 8. viþ*r*nám R, *ikke* viþnám.

53, 1. þ*at* R, *ikke* þar. — 2. q*vo*mo R, *ikke* qvamo. — 5. *Ettm. begynder et nyt Vers med* Ey *og mener, at 4 Linjer derforan ere bortfaldne.* — 6. báni R. — 9. Ǫstr *med stor* Ǫ *og derforan Punctum i* R. — 12. móþ akarn R.

54. *Völs.:* þá sá þeir skjaldmeyja flokk mikinn, svá sem í loga sæi, þar var Sigrún konungs dóttir (*Fas. I, 140 f.*). — 1. R *har* .Com *og derefter en Hage, som betegner, at en Bogstav der skal tilføies, og i Randen udfor samme Linje* o; *altsaa maa der læses* Como, *som og formodet i K.* Com *Udgg.* — 2. hialmvitrar, *indsat i Overensstemmelse med Formodning i K.;* hialm vitr R, *og efter* r *staar en Hage, som betegner, at noget skulde tilføies der; men dette har Afskriveren glemt at sætte til.* hialmvitr *Udgg.* — 5. sigrvn R. — 7. 8. át (*ikke* af) hꜹlþa (*over den forreste Del af* ꜹ *er med samme Blæk sat en Prik, som dog rimelig er tilfældig*) scer af | af hvgins baxi R. *Eg. har rigtig opfattet Meningen af disse to Vers.* át *er Vb.* (*af* eta). *I* hꜹlþa scer *maa, som Eg. har skjønnet, stikke Betegnelse af*

56. Oc þer, bvþlvngr!
samir bęþi vel
ravðir bavgar
oc in rikia męr;
heill *scaltv*, bvdlvngr!
bęþi nióta
Havgna dott*vr*
oc H*r*ingstaþa,
sigrs *oc* landa;
þa er socn lokit."

---

et Rovdyr eller en Rovfugl; han formoder hvldar scer *eller* holda scerr. *Jeg forstaar* scer *som „Hest" og har for* havlþa *indsat* hálo (*Gen. af* hála), *hvilket i* R*'s Kilde kunde have været skrevet* hǫlo. af hvgins barri *betyder „af Ligene", jvfr.* barr ara *SnE. I, 486;* barr úlfa *Fms. VI, 68.*

56, 1. Oc *med stor* O *og derforan Punctum i* R. *Rask og M. begynde her ikke et nyt Vers, men lade V. 55 ende med* rikia męr. — 1. bvþlvngr R *og Udgg. Dette Ord synes her stødende, da det samme følger straks efter i L. 5; mulig er derfor i L. 1* siclingr *det rette, saa at* samir *bliver Rimord.* — 4. rikía R. — 5. heill *med liden* h *og derforan ikke Punctum i* R. — 8. hringstaþa R, *ikke* Hringsstaþa.

Harþbroddr qvaþ:
51. „*Renni* raven bitlvþ
til reginþinga,
en Sporvitn*ir*
at Sparinsheiði,
Meln*ir oc* Myln*ir*
til Myrcviþar;
latiþ *engi* ma*nn*
ept*ir* sitia
þeirra er benlogo*m*
bregða kv*nni*!
52. Bioþi *þer* Havgna
oc H*rings* sono*m*,
Atla *oc* Yngva,
Alf eno*m* ga*m*la!
þeiro giarn*ir*
gv*nni* at heyia;
lato*m* Volsv*nga*
viþ*r*nám fá!"
53. Svipr ei*nn* v*ar* þ*at*,
er saman q*v*omo
falv*ir* oddar
at Frecasteini;
ey v*ar* Helgi
Hv*nd*ings bani
fyrstr i folci,
þar *er* firar barþvz,
ǫstr a ímo,
alltraþr flvgar;
sa hafdi hilm*ir*
hart móþakarn.
54. Como þar or hi*m*ni
hialmvitrar ofan
— óx geira gnýr —
þ*er er gr*ami hlifþo;
þa q*vaþ* þ*at* Sigrvn
sárvitr flvga
— át hálo scer
af hvgins barri —:
55. „Heill *sc*altv, visi!
virþa nióta,
átstafr Yngva!
oc vna lífi,
er þv felt hef*ir*
i*nn* flvgartravda
iofvr þa*nn er* olli
ęgis davða.

51. *Völs.*: Konungr segir: „Gerum þá um allt várt ríki ok sœkjum ímót þeim; siti sá engi heima, er berjast vill; sendum orð Hrings sonum ok Högna konungi ok Álfi enum gamla, þeir eru bardagamenn miklir (*Fas. I, 140*). — *Overskriften mangler i* R. — 1. re*nn*i R, *ikke* rennr. — 3. spór vitn*i*r R. — 5. Meln*i*r *med stor* M *og derforan Punctum i* R. *Baade dette Navn og* Mylnir *har lang Vokal i første Stavelse*. — 7. engi R, *ikke* egi. — ᛘan R *med sammenslynget Tegn for* an.

52, 1. Bioþi þer *senere Form for* Bioþiþ er. — 4. Alf, *saa ændret;* ǫlf R; Alfi *Völs.* (*Fas. I, 140*). — 5. þ'ro R, *d. e.* þeiro = þeir 'ro; *jvfr. Háv.* 63, 6. — 8. viþrnám R, *ikke* viþnám.

53, 1. þ*at* R, *ikke* þar. — 2. q*v*omo R, *ikke* qvamo. — 5. *Ettm. begynder et nyt Vers med* Ey *og mener, at 4 Linjer derforan ere bortfaldne.* — 6. báni R. — 9. Ǫstr *med stor* Ǫ *og derforan Punctum i* R. — 12. móþ akarn R.

54. *Völs.*: þá sá þeir skjaldmeyja flokk mikinn, svá sem í loga sæi, þar var Sigrún konungs dóttir (*Fas. I, 140 f.*). — 1. R *har* .Com *og derefter en Hage, som betegner, at en Bogstav der skal tilføies, og i Randen udfor samme Linje* o; *altsaa maa der læses* Como, *som og formodet i K.* Com *Udgg.* — 2. hialmvitrar, *indsat i Overensstemmelse med Formodning i K.;* hialm vitr R, *og efter* r *staar en Hage, som betegner, at noget skulde tilføies der; men dette har Afskriveren glemt at sætte til.* hialmvitr *Udgg.* — 5. siervn R. — 7. 8. át (*ikke* af) harlþa (*over den forreste Del af* ar *er med samme Blæk sat en Prik, som dog rimelig er tilfældig*) scer af | af hvgins baꝛi R. *Eg. har rigtig opfattet Meningen af disse to Vers.* át *er Vb.* (*af* eta). *I* harlþa scer *maa, som Eg. har skjønnet, stikke Betegnelse af*

Hamall het son Hagals. Hvndingr konvngr sendi menn til Hagals at leita Helga; enn Helgi matti eigi forþaz annan veg enn tóc klęþi ambǫttar oc gecc at mala. Þeir leitoþo oc fvndo eigi Helga; þa qvaþ Blindr inn bølvisi:

2. „Hvoss ero øgo
i Hagals þyio,
era þat carls ętt,
er a kvernom stendr:
steinar rifna,
steyccr lvþr fyrir.

3. Nv hefir hørþ dǫmi
hildingr þęgit,
er visi scal
valbygg [mala];
heldr er sǫmri
hendi þeirri
meþalkafli
enn møndvltrę.“

Hagall svaraþi oc qvaþ:

4. „Þat er litil va,
þott lvþr þrvmi,
er męr konvngs
møndvl hrǫrir;
hon scęvaþi
scyiom ęfri
oc vega þordi
sem vikingar,
aþr hana Helgi
høpto gorþi;
systir er hon þeirra
Sigars oc Høgna,
þvi hefir øtvl øgo
Ylfinga man.“

Vndan comz Helgi oc for a herscip; hann feldi Hvnding konvng oc var siþan callaþr Helgi Hvndingsbani. Hann la meþ her sinn i Brvnavagom oc hafþi þar strandhøgg, oc áto þar rát. Høgni het konvngr; hans dottir var Sigrvn, hon var valkyria oc reiþ lopt oc løg; hon var Svava endrborin. Sigrvn reiþ at scipom Helga oc qvaþ:

5. „Hverir lata flióta
fley viþ backa,
hvar hermegir
heima eigvþ?
hvers biþit er
i Brvnavagom,
hvert lystir yþr
leiþ at canna?“

---

4. Efter veg er i R først skrevet forþ, men derpaa er dette underprikket som urigtigt. — enn tóc R, ikke enn hann tóc. — 5. ambǫttar med Streg over ǫ R; ǫ betegner her u-Omlyden af á, jvfr. Anm. til Skírn. V. 15; denne Omlydsvokal er her overført til en Casus, i hvis Endelse der ikke er eller har været nogen u; saaledes ogsaa ambóttir Sig. III, 70; ambottar hos Gisl. Um frump. S. 171. — 7. Ettm. giver

þa qvaþ Blindr
inn bølvisi

som Begyndelsen af det følgende Vers.

2, 1. Hvóss R.

3, 1. nv med liden n og derforan ikke Punctum i R. Jeg har med Gr. og Ettm. her begyndt et nyt Vers. — 3. visi R, ikke vili. — 4. 5. val bygg . Heldr R.

4. svaraþi i den foranstaaende Prosalinje er skrevet svar. med en Krøl over r i R. — 5. hon med temmelig stor h og derforan Punctum. Hermed burde maaske et nyt Vers begynde. — 6. scyiom R, ikke scýom.

6. strand mangler ikke i R. — 8. var valkyria Rask Gr. K.; var|þ valkyria R, og saaledes M. varð v.; men þ i varþ i R er utydelig og staar nær indpaa v i valkyria, saa at det derved synes antydet, at den er urigtig. Jfr. Helg. Hj. Prosastykket efter V. 9. — 9. Svava, saa ændret; sva R.

5, 4. heima eigvþ R, ikke heyia eigvþi.

Ved V. 6—12 incl. mangler Overskrift i R.

Helgi qvaþ:
6. „Hamall lętr fliota
fley viþ backa,
eigo*m* hei*ma*
i Hle*ss*eyio,
biþo*m* byriar
i Brvnavago*m*,
*a*vstr lyst*ir* o*ss*
leiþ at k*anna*."
Sigrvn qvaþ:
7. „Hvar hef*ir* þv, hilm*ir*!
hildi vacþa
eþ*a* g*a*vgl alin
Gv*nnar* systra?
hvi *er* brynia þin
bloþi stoccin,
hvi *sca*l vnd hialmom
hr*átt* kiot eta?"
Helgi qvaþ:
8. „Þat va*nn* nęst ný*ss*
niþ*r* Ylfi*n*ga
fyr vestan ver,
ef þic vita lyst*ir*,
er ec biorno tóc
i Bragalvndi
oc ę*tt* ara
oddo*m* saddac.
9. Nv *er* sagt, męr!
hvaþan sacar gorðvz;
þvi var a lęgi męr
litt steict etiþ."
Sigrvn qvaþ:
10. „Vig lys*ir* þv,
varþ f*yr* Helga
Hvndingr *konvngr*
hniga at velli;
bar socn saman,
er seva hęfndoþ,
oc bvsti bloþ
a b*rimiss* e*ggiar*."
Helgi qvaþ:
11. „Hvat vissir þv,
at þ*eir* se,
snot svi*nn*hvgvð!
er seva hefndo?
marg*ir* 'ro hvassir
hildi*ng*s syn*ir*
oc amvn*ir*
osso*m* niþio*m*."

7, 4. Gv*nn*ar, *saa ændret med M.*; Gv*nn*a R.

8, 1. va*nn* R, *ikke* var. — 3. fyr R, *ikke* fyri.

9. *Rask og M. forene dette Vers med V. 8.* — 1. męr! *er i* R *skrevet* m *med en Krøl over*; mér (*mihi*) *K.* — 2. hvaþan sacar gorðvz R *og Udgg. Denne Linje synes temmelig indholdsløs; den forklares „hvoraf Aarsagerne opstod." Man venter et Svar paa Spørsmaalet i* 7, 5. 6 *af følgende Indhold: nu har jeg sagt dig, hvorfor min Brynje er blodig. Skulde der derfor i* sacar *stikke en forvansket Form af Vb.* sarca?? *se om dette SnE. II, 493 og Gísli Brynjúlfsson i Ant. Tskr. 1855—1857, S. 190.—Ettm. mener, at efter L. 2 to Linjepar ere bortfaldne, af hvilke det sidste har lydt:*

þvi er brynia min
bloþi stoccin.

3. lęgi R, *vistnok af* lögr, *og ikke af* lægir. — męr R; *dette bør snarere forstaas som Dat. af Pron., der skrives paa samme Maade i Sig. I, V. 34, L. 8, end som Subst. At anse Ordet for urigtig indkommet fra L. 1, er unødvendigt.*

10, 1. lyS*ir* R. — 6. seva R *her og* 11, 4. *K. formoder* sifja, *hvilket Ettm. indsætter.*

11, 1. vissir R, *ikke* villir. — 2. þeir se R, *ikke* þer. *Som Teksten er i* R, *maa* þv *og* þeir *være Rimord; men* þv *synes neppe at have saamegen Vægt, at det kan bære Rimstaven; maaske er derfor L. 2 forvansket.* — 4. hefndo, *saa ændret med Gr. K. M.*; hefndoþ R. hefndom *Rask.*

Sigrvn qvaþ:
2. „Varca ec fiarri,
oddviti!
a morgom
ns aldrlocom;
el ec slęgian
wndar bvr,
valrvnom
pioll segir.
3. Lęit ec þic vm sinn
langscipom,
r þv bygðir
ga stafna
rsvalar
ir lęko;
rill dyliaz
lingr fyr mer,
Havgna męr
[ga] kennir.“

ranmarr het ricr konvngr, er at Svarinshavgi; hann atti ga sono: [einn het] Havð-dr, annarr Gvðmvndr, þriþi caþr. Havþbroddr var i kon-stefno, hann fastnaþi ser vno Havgnadottvr. Enn er spyrr þat, þa reiþ hon meþ yrior vm lopt oc vm lavg at Helga. Helgi var þa at Logafiollom oc hafþi bariz viþ Hvndings sono; þar feldi hann þa Alf oc Eyiolf, Hiorvarþ oc Hervarþ, oc var hann allvigmoþr oc sat vndir Arasteini; þar hitti Sigrvn hann oc rann a hals hanom oc kysti hann oc sagdi hanom erendi sit, sva sem segir i Volsvngaqviþo inni forno:

14. Sotti Sigrvn
sicling glaþan,
heim nam hon Helga
havnd at sǫkia,
kysti oc qvaddi
konvng vnd hialmi;
þa varþ hilmi
hvgr a uifi.

15. Fyrr lez hon vnna
af avllom hvg
syni Sigmvndar,
en hon seþ hafþi.

16. „Var ec Havþbroddi
i her favstnoþ,
enn iofvr annan
eiga vildac;
þo siamc, fylcir!
frǫnda reiþi,
hefi ec mins favdvr
mvnraþ brotiþ.“

---

2. oddviti R, ikke oddvit. — 3. morgom R tydelig. at morgom Ettm. 1. Lę!t R; Krølle under e utydelig. fyrr alangscipom R, ikke fyr á l. eller . — 5. 6. Disse Linjer stryges af . — 10. Helga indsat efter Formod-: mangler i R. Rask Gr. M. ind- efter Papirafskrr. hann vm. Granmarr, saa andret; Gran ‡ mar R. einn het mangler i R. — 4. þriþi st m. i R. — 5. Harþbrodr R (d af Form som den trykte). — 10. þa at R, þa f. — 14. Hervarþ R. Jfr. Helg. I, V. 14. — 17. hals hanom R; først vet h's, men dette er derpaa rettet til h'ð. — 18-19. sva sem segir i Volsvnga-qviþo inni forno henviser til de umiddelbart paafølgende Vers; ved det nævnte Digt menes ikke Helg. Hund. hin fyrri.

14, 1. Sotti er i og for sig ulasteligt, men steder her, da sǫkia følger efter i L. 4. Det rette er derfor mulig Hitti. — 5. kysti oc | oc qvaddi R. — 6. 7. þa med liden þ og derforan ikke Punctum i R. Rask og M. begynde hermed V. 15, men jeg har med Ettm. taget disse to Linjer med til V. 14.

15, 1. fyrr med liden f og derforan ikke Punctum i R; Hskr. har altsaa V. 14 og 15 som ét Vers; saa og K. og Gr.

Helgi qvaþ:

6. „Hamall lętr fliota
flęy vip backa,
eigvm heima
i Hlęseyio,
biþvm byriar
i Brvnavagom,
avstr lystir oss
leiþ at kanna.“

Sigrvn qvaþ:

7. „Hvar hefir þv, hilmir!
hildi vacþa
eþa gœgl alin
Gvnnar systra?
hvi er brynia þin
bloþi stoccin,
hvi scal vnd hialmom
hrátt kiot eta?“

Helgi qvaþ:

8. „Þat vann nęst nýss
niþr Ylfinga
fyr vestan ver,
ef þic vita lystir,
er ec biorno tóc
i Bragalvndi
oc ętt ara
oddom saddac.

9. Nv er sagt, męr!
hvaþan sacar gorðvz;
þvi var a lęgi męr
lítt steict etiþ.“

Sigrvn qvaþ:

10. „Vig lysir þv,
varþ fyr Helga
Hvndingr konvngr
hniga at velli;
bar socn saman,
er seva hęfndoþ,
oc bvsti bloþ
a brimiss eggiar.“

Helgi qvaþ:

11. „Hvat vissir þv,
at þeir se,
snot svinnhvgvð!
er seva hefndo?
margir 'ro hvassir
hildings synir
oc amvnir
ossom niþiom.“

7, 4. Gvnnar, *saa ændret med M.*; Gvnna R.

8, 1. vann R, *ikke* var. — 3. fyr R, *ikke* fyri.

9. *Rask og M. forene dette Vers med V. 8.* — 1. męr! *er i* R *skrevet* m *med en Krøl over;* mér (*mihi*) *K.* — 2. hvaþan sacar gorðvz R *og Udgg. Denne Linje synes temmelig indholdsløs; den forklares „hvoraf Aarsagerne opstod.“ Man venter et Svar paa Spørsmaalet i* 7, 5. 6 *af følgende Indhold: nu har jeg sagt dig, hvorfor min Brynje er blodig. Skulde der derfor i* sacar *stikke en forvansket Form af Vb.* sarca?? *se om dette SnE. II, 493 og Gísli Brynjúlfsson i Ant. Tskr. 1855—1857, S. 190.—Ettm. mener, at efter L. 2 to Linjepar ere bortfaldne, af hvilke det sidste har lydt:*

þvi er brynia min
bloþi stoccin.

3. lęgi R, *vistnok af* lögr, *og ikke af* lægir. — męr R; *dette bør snarere forstaas som Dat. af Pron., der skrives paa samme Maade i Sig. I, V. 34, L. 8, end som Subst. At anse Ordet for urigtig indkommet fra L. 1, er unødvendigt.*

10, 1. lysir R. — 6. seva R *her og* 11, 4. *K. formoder* sifja, *hvilket Ettm. indsætter.*

11, 1. vissir R, *ikke* villir. — 2. þeir se R, *ikke* þer. *Som Teksten er i* R, *maa* þv *og* þeir *være Rimord; men* þv *synes neppe at have saamegen Vægt, at det kan bære Rimstaven; maaske er derfor L. 2 forvansket.* — 4. hefndo, *saa ændret med Gr. K. M.*; hefndoþ R. hefndom *Rask.*

vm sakar dǫma;
mal er, Hǫdbroddr!
hefnd at vinna,
ef ver lęgra lvt
lengi barom."

Sinfiotli qvaþ:

22. „Fyrr mvndv, Gvdmvndr!
geitr vm halda
oc bergscorar
brattar klifa,
hafa þer i hendi
heslikylfo;
þat er þer bliþara
enn brimiss domar."

Helgi qvaþ:

23. „Þer er, Sinfiotli!
sęmra myclo
gvnni at heyia
oc glaþa orno,
enn onytom
orþom at deila,
þott hilldingar
heiptir deili.

24. Þicciat mer goþir
Granmars synir,
þo dvgir siklingom
satt at męla;
þeir męrcþ hafa
a Moinsheimom,
at hvg hafa
hiorom at bregða;
ero hildingar
hǫllzti sniallir."

Gvdmvndr reið heim meþ hersǫgo; þa sǫmnoþo Granmars synir her. Como þar margir konvngar: þar var Hǫgni faðir Sigrvnar oc synir hans Bragi oc Dagr. Þar var orrosta micil, oc fello allir Granmars synir oc allir þeirra hǫfþingiar, nema Dagr Hǫgnason fecc griþ oc

---

Teksten i R *er rigtig, saa maa de 4 første Linjer forstaas ironisk: „Desto før skulle vi afgjøre vore Stridigheder ved Frekastein (den Sten, hvor Ulvene mættes ved Lig, paa Valen)". Men da synes dog* sattir *meget underligt, og desuden kan* scolo *ikke vel være 1 Ps., da intet Pronomen følger efter. Jeg formoder* sarteinar *istedenfor* sattir. *Derfor tale stærkt Sinfjotles Ord i* 22, 7. 8: þat er þer bliþara enn brimiss domar, *ti disse vise aabenbart tilbage til Gudmunds Ytringer.* Frecasteinn *nævnes kun, hvor der er Tale om Kamp, ikke som Sted, hvor Forlig sluttes.* — 5. er, *saa ændret med Udgg.;* ec R. *Muligt er ogsaa:* mal qveþ ec; *jvfr. Skírn.* 10, 2. — 7. ef ver R, *ikke* ef vm *eller blot* ef. — lvt *er ikke Rimord med, da det oprindelig lyder* hlvt.

22. *Overskrift mangler i* R. — 1. mvndv R, *ikke* mvntv. — 3. bergscorar R, *ikke* biargscoror. — 6. hesli kylfo R, *ikke* hellikilfo.

23. *Jfr. Helg. Hund. I, 45. — Overskrift mangler i* R. — 2. myclo R, *ikke* miclo. — 4. *For* g *i* glaþa *er først urigtig skrevet* b *i* R. — órno R. — 6. orþom at deila *Gr. og M.;* o. a. d. R, *ikke* o. a. b. *Dog støder* deila *her, da* deili *følger straks efter i L. 8.* — bregþaz *K. som i Helg. Hund. I, 45; men her kan ikke vel denne Form bruges, da der i L. 1 staar* þer, *ikke* yccr, *som i Helg. Hund. I.* bregþa *Rask.*

24. *Jfr. Helg. Hund. I, 46.* — þiccit (*saa*) mer goþir gran. s. þo. d. s. s. a. m. þeir męrcþ h. a. m. r. at hvg hafa hior. a. b. ero. hildingar hǫllzti sniallir R. — 6. Moinsheimom, *saa M. efter Helg. Hund. I, 46.* m. r. R; *hvordan dette skal udfyldes, tør jeg ikke for vist sige; K. formoder* reit; *maaske snarere* reinu. — 8. hiorom, *saa M. efter Helg. Hund. I, 46;* hior. R, *ikke* hior *uden Punctum efter.* — 9-10. *Disse Linjer, der mangle i Helg. Hund. I, 46, ere vel, som og Ettm. mener, en senere Tilsætning.*

2. grán | mars R; *dog er Stregen over* a *ikke sikker.* — 5. synir *skrevet* s. *i* R. — 7. grán | mars R. —

17. Nama Hꜹgna męr
of hvg męla,
hafa qvaz hon Helga
hylli scyldo.

Helgi qvaþ:

18. „Hirþ eigi þv
Hꜹgna reiþi
ne illan hvg
ęttar þinnar!
þv scalt, męr vng!
at mer lifa;
ętt attv, in goþa!
er ec [eigi] siamc.“

Helgi samnadi þa miclom scipaher oc for til Frecasteins, oc fengo i hafi ofviðri mannhętt; þa qvomo leíptr yfir þa, oc stoþo geislar i scipin. Þeir sa i loptino at valcyrior nío riþo, oc kendo þeir Sigrv́no; þa lęgði storminn, oc qvomo þeir heilir til landz. Granmars synir sato a biargi noccoro, er scipin sigldo at landi. Gvdmvndr hliop a hest oc reið a niosn a bergit viþ hꜹfnina; þa hlóþo Volsvngar seglom.

Þa qvaþ Gvdmvndr:

19. „Hverr er scioldvngr
sa er scipom styrir,
lętr gvnnfana
gvllinn fyrir stafni?
þiccia mer friþ
i farar broddi,
verpr vigroþa
vm vikinga.“

Sinfiotli qvaþ:

20. „Her ma Hꜹdbroddr
Helga kenna
flotta trꜹþan
i flota miþiom;
hann hefir eþli
ettar þinnar,
arf Fiorsvnga
vnd sic þrvngit.“

Gvdmvndr qvaþ:

21. „Þvi fyrr scolo
at Frecasteini
sattir saman

---

17. *Jeg formoder, at de 4 Linjer i dette Vers skulde danne Begyndelsen af V. 15, saa at* Nama *kom umiddelbart efter* a uifi *og* hylli scyldo *umiddelbart foran* fyrr lez hon. *Ettm. lader de 4 Linjer i V. 17 danne sidste Halvdel af V. 15.* — 1. męr *skrevet* m *med en Krøl over i* **R**. — 2. męla **R**, *ikke* micla.

18, 1. hirþ *med liden* h *og derf. Punctum i* **R**. — 5. vng **R**; *først var skrevet* vnd, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet.* — 6. lifa **R**. — 7. in goþa! *saa Rask og M.* **R** *har sikkert* ingoþa *og ikke* ugoþa. ętt attv goþa *Gr.* — 8. eigi, *indsat med Lüning; mangler i* **R** *og Udgg.*

2. *oc* for **R**, *ikke* Hann for. — 4. leíptr **R**, *ikke* leiptrar. — 14. *Efter* þa q. gvdmvndr *har* **R** *et Stykke, som her er udeladt. V. 19—24 incl. følge i* **R** *efter V. 29 og staa umiddelbart foran* Helgi fecc Sigrvnar *o. s. v.* (*S. 196*). *Foran V. 19 ere Ordene* þetta q. gvdmvnðr granm. s., *som findes i* **R**, *udeladte. Se herom Anmærkningen efter nærværende Digt.*

19, 1-2. H. e. scioldvngr sa | er sc. st. *Udgg.* — 4. fyrir **R**, *ikke* fyri. — 5. mer, *saa* **R** *tydelig;* merci *K.* — friþ *er Adj., og Subject er* scip. *Gr. forstaar* friþ *som Subst.; Ettm. læser* þyekjat mer friðmerki.

20, 1-4. *Jfr. Helg. Hund. I, 30.* — 1. hꜹdbrodr **R** (*anden* d *af samme Form som den trykte*). — 5. hefir, *saa ændret;* hefi **R**. — 7. Fiorsvnga *Eg.;* fiorsvnga *Udgg.* — *Rimord ere* arf *og* vnd.

21. *Overskrift mangler i* **R**. — *K. regner L. 1-4 af dette Vers med til V. 20 og lægger dem i Sinfjotles Mund, lader Gudmund sige L. 5—8, og antager, at noget mangler foran* Mal er. *Rask, Gr. og Ettm. tillægge Gudmund, M. Sinfjotle hele V. 21.* — 1. fyrr, *saa ændret med K. M.;* fvr **R**. firr *Rask Gr.* —, scolo **R**, *ikke* scola. — *Ettm. læser* þvi firar skulut. — 8. sattir **R** *og Udgg.* — *Hvis*

ar dǫma;
Havdbroddr!
t vinna,
lęgra lvt
rom."
Sinfiotli qvaþ:
„Fyrr mvndv, Gvdmvndr!
ı halda
scorar
klifa,
r i hendi
lo;
þer bliþara
miss domar."
Helgi qvaþ:
„Þer er, Sinfiotli!
nyclo
t heyia
ı orno,
ytom
ıt deila,

þott hilldingar
heiptir deili.
24. Þicciat mer goþir
Granmars synir,
þo dvgir siklingom
satt at męla;
þeir męrcþ hafa
a Moinsheimom,
at hvg hafa
hiorom at bregða;
ero hildingar
havllzti sniallir."

Gvdmvndr reið heim meþ hersavgo; þa savmnoþo Granmars synir her. Como þar margir konvngar: þar var Havgni faðir Sigrvnar oc synir hans Bragi oc Dagr. Þar var orrosta micil, oc fello allir Granmars synir oc allir þeirra havfþingiar, nema Dagr Havgnason fecc griþ oc

---

R er rigtig, saa maa de 4 før-· forstaas ironisk: „Desto før afgjøre vore Stridigheder ved s (den Sten, hvor Ulvene mættes paa Valen)". Men da synes r meget underligt, og desuden ikke vel være 1 Ps., da intet følger efter. Jeg formoder istedenfor sattir. Derfor tale nfjotles Ord i 22, 7. 8: þat liþara enn brimiss domar, viss aabenbart tilbage til Gudringer. Frecasteinn nævnes kun, er Tale om Kamp, ikke som r Forlig sluttes. — 5. er, saa ed Udgg.; ec R. Muligt er al qveþ ec; jvfr. Skirn. 10, 2. ver R, ikke ef vm eller blot ef. ikke Rimord med, da det opyder hlvt.

rskrift mangler i R. — 1. mvndv mvntv. — 3. bergscorar R, ikke r. — 6. hesli kylfo R, ikke

. Helg. Hund. I, 45. — Overngler i R. — 2. myclo R, ikke miclo. — 4. For g i glaþa er først urigtig skrevet b i R. — órno R. — 6. orþom at deila Gr. og M.; o. a. d. R, ikke o. a. b. Dog støder deila her, da deili følger straks efter i L. 8. — bregþaz K. som i Helg. Hund. I, 45; men her kan ikke vel denne Form bruges, da der i L. 1 staar þer, ikke yccr, som i Helg. Hund. I. bregþa Rask.

24. Jfr. Helg. Hund. I, 46. — þiccit (saa) mer goþir gran. s. þo. d. s. s. a. m. þeir męrcþ h. a. m. r. at hvg hafa hior. a. b. ero. hildingar havllzti sniallir R. — 6. Moinsheimom, saa M. efter Helg. Hund. I, 46. m. r. R; hvordan dette skal udfyldes, tør jeg ikke for vist sige; K. formoder reit; maaske snarere reinu. — 8. hiorom, saa M. efter Helg. Hund. I, 46; hior. R, ikke hior uden Punctum efter. — 9-10. Disse Linjer, der mangle i Helg. Hund. I, 46, ere vel, som og Ettm. mener, en senere Tilsætning.

2. grán | mars R; dog er Stregen over a ikke sikker. — 5. synir skrevet s. i R. — 7. grán | mars R. —

v*ann* eiþa Volsvngo*m*. Sigrvn gec*c* i vali*nn* *oc* hitti Hꜹdbrodd at ko*minn* dꜹþa. Ho*n* q*vaþ*:

25. „Mvna þ*er* Sigrv́n
fra Sevafiollo*m*,
Hꜹþbroddr k*onvngr*!
hniga at armi;
liþin *er* ęvi
— opt náir hręfi
granstoþ gr*i*þar —
Gra*nn*mars *sona*.“

Þa hitti ho*n* Helga *oc* varþ allfegin. H*ann* q*vaþ*:

26. „Erat þer at ꜹllo,
alvitr! gefiþ,
þo q*veþ* ec nocqvi
norn*ir* valda;
fello i morgon
at Frecasteini
Br*a*gi *oc* Hꜹgni,
varþ ec bani þ*eirra*.

27. E*nn* at Styrkleifo*m*
Starcaþr k*onvngr*,
e*nn* at Hlebiorgo*m*
Hrollꜹgs s*ynir*;
þa*nn* sa ec gylfa
gr*i*mmvþgasta*n*,
er barþiz bolr,
v*ar* a brot hꜹfvþ.

28. Li*gg*ia at iordo
allra flest*ir*
niþiar þin*ir*
at ná*m* orþn*ir*;
va*nn*tattv vígi,
v*ar* þ*er* þ*at* scapad,
at þv at rógi
rícme*nn*e vart.“

Þa gret Sigrvn. H*ann* qvaþ:

29. „Hv*gg*astv, Sigrv́n!
Hildr hef*ir* þv o*ss* v*er*iþ,
vi*nn*at scioldvngar scꜹpo*m*.“

Sigrvn qvaþ:
„Lifna mv*n*da ec nv kiosa,
er liþn*ir* ero,
oc knętta ec þ*er* þo i faðmi felaz.“

Helgi fecc Sigrvnar, *oc* atto þer sono; var Helgi eigi gamall. Dagr Hꜹgnas*on* blotaþi Oþin *til* fꜹd*vr*hefnda; Oþi*nn* leþi Dag geirs sins. Dagr fa*nn* Helga mág sins þar se*m* h*eitir* at Fioturlvndi; h*ann* lagdi igogno*m* Helga meþ

2. hꜹdbrod **R** (*anden* d *af samme Form, som den trykte*).

25, 6. hręfi, *saa ændret efter Formodning af Ettm. og mig;* hreifi **R** *og Udgg. Lignende Feil i Völuspá I, V. 52, L. 2, hvor* r *har* leifi *for* lęvi. — *Guðbrandr Vigfússon beholder* hreifi *og forstaar det som* reifi, *Glæde; jvfr.* örnu reifir Óleifr *SnE. I, 472 og lign.* — hreifa *Rask og Eg.* — 7. granstoþ **R**, *d. e.* gránstóð; *jvfr.* grástóð gríðar, *háttalyk. Rögnv. jarls 20* (*SnE. Reyk. 1848, S. 242*). grannstóð *Ettm.;* granstoð *af* grön *og* stoð, *en Støtte, K. M.* — *Udgg. sætte intet Tegn efter* griþar. — 8. sona *skrevet* ss. *i* **R**; sonom *Rask og Eg.*

26, 2. gefiþ **R**, *ikke* geþiþ. *Først synes at have været skevet* get̄ (*o:* getiþ?), *men dette er af den gamle Skriver selv rettet.* — 8. nocqvi **R**, *ikke* nocqvo.

27, 1. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* **R**. — 4. ss. **R**, *d. e.* synir; *ikke* sonr. — 6. grimvþgastan **R**. — 8. abrót **R**.

28, 1. iordo, *saa ændret efter Førmodning af Rask o. fl.;* iordán **R**, *ikke* jorda. — 8. rícmenne *er i* **R** *skrevet* ríc m̄e, *hvilket ikke kan opløses som* ríc mær.

29, 3. scꜹpom, *saa* **R**. — 4. **R** *har* Lifna *med stor* L; *Overskriften* Sigrvn qvaþ *mangler der. K. tillægger Helgi det hele Vers.*

Mellem V. 29 og Helgi fecc Sigrvnar *have i* **R** *V. 19—24 incl. Plads; se Anm. efter nærv. Digt.* — 4. oþī leþi **R**. — geirs, *saa rettet;* greis **R**. — 5. sins **R**, *ikke* sini. — 6. heitir *skrevet* h. ꝭ **R**. — fiotur lvnði **R**. —

ı; þar fell Helgi, e*nn* Dagr
l [Seva-]fialla *oc* sagdi
tiþ*indi*:
„Trǫ́þr em ec, syst*ir*!
ır at segia,
; hefi nǫþigr
ętta:
orgo*n*
ıturlvndi
r sa *er* var
hei*m*i
ngom
stoþ.“
Sigrvn qvaþ:
„Þic scyli all*ir*
ta,
Helga
mna
liosa
vatni
rsvolom
ıteini.
Scriþiat þ*at* scip,
þ*er* scriþi,
ıaby*rr*
ggiz!
sa ma*rr*,
þ*er* re*nn*i,
ındr þina
ıigi*r*!
Bitia þ*er* þ*at* sve*r*þ,
ıregd*ir*,
ıalfo*m* þ*er*
vm hǫfði!

þa vęri þ*er* hefnt
Helga dǫþa,
ęf þv vę*r*ir vargr
a viþo*m* vti,
ǫþs andvani
oc allz gamans,
hefþ*ir* eigi mat,
ne*ma* a hrǫv*m* spryngi*r*.“
Dagr qvaþ:
34. „Ǫr ertv, syst*ir*!
oc ervita,
er þv brǫþ*r* þino*m*
biþ*r* forscapa;
ei*nn* veldr Oðinn
ollo bǫlvi,
þ*viat* m*eþ* sifivngo*m*
sacrvnar bar.
35. Þer byþ*r* broþ*ir*
bǫga rǫþa,
ǫll Uandilsve
oc Vigdali;
hafþv halfan hei*m*
harms at gioldom,
brvþr bǫgvariþ!
oc bvrir þin*ir*.“
Sigrvn qvaþ:
36. „Sitca ec s*va* sæl
at Sevafiollo*m*
ar ne v*m* nętr,
at ec vna lifi,
ne*ma* at liþi lofðvngs
lioma bregði,
re*nn*i vnd visa
Vigblǫr þinig

---

mangler i R.
rskrift mangler i R. — 5. ono, *t;* eino R. — 6. leiptrar *Rask* eiptrar *Gr. som Aanavn.*
Scriþ[1]at R. — 7. þot*t* tv R. *Oldn. Forml. § 122. 3) Anm.* Bit[1]at R, *ikke* Bita. — 5. þa ı þ *i* R. — 9. andváni R. — þvm *er i* R *ogsaa Krøl oventil*

34. *Overskriften* d. q. *staar i* R *inde i Linjen.* — 1. *Ved* Ǫ *i* Ǫr *er skrevet Accent i* R. — 2. érvita R. — 3. brǫþr, *saa* R.
35, 5. halfa× R.
36. *Overskrift mangler i* R. — 3. nętr, *saa rettet;* rętr R. — 5. liþi R, *af* lið, *Folk; ikke med Gr. af* hlið. *Scheving formoder vistnok med urette* leiþi. — 8. þinig. *M. læser* hinig *og bemærker: „Cod. har egentlig* þinig, *men med*

gvllbitli vanr,
knega ec grami fagna.
37. Sva hafþi [Helgi]
hrǫdda gorva
fiandr sina alla
oc frǫndr þ*eirra*,
sem f*yr* vlfi
oþar ryn*n*i
geitr af fialli
geiscafvllar.
38. Sva bar Helgi
af hildi*ngom*,
sem itrscapaðr
ascr af þyrni,
eða sa dyrcalfr
dꜹ*gg*o slvngi*nn*,
er ǫfri f*err*
ꜹllo*m* dyro*m*,
oc horn gloa
viþ himi*n* sialfan."
Hꜹgr v*ar* gorr ept*ir* Helga. E*nn* er h*ann* com t*il* Valhallar, þa bꜹþ Oþi*nn* h*anom* ꜹllo at raða m*eþ* s*er*. Helgi q*vaþ*:
39. „Þv *sc*alt, Hvndingr!
hv*er*iom ma*nn*i
fótlꜹg geta
oc fvna kynda,
hvnda binda,
hesta gęta,
gefa svíno*m* soþ,
aþ*r* sofa gang*ir*."
Ambót Sigrvnar gecc *vm* aptan hia hꜹgi Helga *oc* sa, at Helgi reiþ t*il* hꜹgsins m*eþ* marga m*enn*. Ambót*t* q*vaþ*:
40. „Hvart ero þ*at* svic ein,
er ec sia þiccio*m*z,
e*þa* ragnarꜹc?
— ríþa m*enn* dꜹþ*ir*,
er ióa yðra
oddo*m* keyrit, —
e*þa* *er* hildingo*m*
hei*m*for gefin?"
Helgi qvaþ:
41. „Era þ*at* svic ein,
er þv sia þicciz,
ne aldar rof,
þottv o*ss* lit*ir*,
þot*t* v*er* iói ora
oddom keyrim,
heldr er hildingom
heimfor gefin."
Hei*m* gecc a*m*bót *oc* sag*ði* Sigrvno:

---

en Figur oven þ, *der synes at skulle være et Forsøg paa at rette* þ *til* h." *Men dette er neppe rigtigt; saavidt jeg kan sé, er der i* R *først skrevet* f^{v}, *d. e.* fyr, *og dette saa af den gamle Skriver rettet til* þinig.

37, 1. Helgi *mangler i* R.

38, 9. gloa R; *for* o *synes først at have været skrevet* e. *Man bør neppe læse* glea (= glæa), *skjønt Tegnet* e *undertiden næsten er lukket.*

39, 7. gefa *er i* R *skrevet til i Randen; dog er nu* fa *bortskaaret, saa at kun* ge *kan læses. Imellem* gęta *og* svínom *er over Linjen sat en Hage til Tegn paa, at* gefa *skal indsættes der.*

1. AAmbót R, *hvor* AA *blot er en kalligraphisk Ændring af* A.

40, 1. Hvart R, *ikke* Hvert. — 5. *er forstaar jeg som Pronomen og ikke som Partikel:* ríþa menn dꜹþir *og* er ióa yðra oddom keyrit *maa være to sideordnede Sætninger, jvfr.* 41, 4-6.

41. *Overskrift mangler i* R. — 1-2. Era þ*at* svic e. er þ. s. þ. R. — 5. iói R. *Denne Form er yngre end* ióa *i* 40, 5. — 6-8. o. k. n. e. h. h. f. gefin R. — 7. heldr, *saa ændret;* n. R; ne *Rask K. M. Dette* ne *giver her, saavidt jeg skjønner, ingen passende Mening og er rimelig urigtig kommet ind fra L. 3.* — enn *Gr. Ettm.; men* enn (en) *kan ikke bruges som stærk Modsætningspartikel, saaledes at derefter Verbet følger og saa først Subjectet.*

„Vt gac þv, Sigrvn
ıfiollom!
olcs iaþar
stir;
ıvgr lokinn,
'er Helgi,
' drgyra,
• baþ þic,
ırdropa
yldir."
ı gecc i havginn til Helga
:
„Nv em ec sva fegin
rom,
ekir
avcar,
ito,
braðir,
ıglitir
ı siá.
Fyrr vil ec kyssa
olifðan,
bloþvgri
astir;
itt, Helgi!
ngit,
risi
slęginn,

hęndr vrsvalar
Havgna mági;
hve scal ec þer, bvdlvngr!
þess bót of vinna?"

Helgi qvaþ:

45. „Ein veldr þv, Sigrvn
fra Sefafiollom!
er Hęlgi er
harmdavgg sleginn:
grętr þv, gvllvariþ!
grimmom tarom,
solbiort, svðrǫn!
aðr þv sofa gangir;
hvert fellr bloþvgt
a briost grami,
vrsvalt, innfialgt,
ecka þrvngit.

46. Vel scolom drecca
dyrar veigar,
þott mist hafim
mvnar oc landa;
scal engi maþr
angrlióþ qveþa,
þott mer a briosti
beniar líti:
nv ero brvþir
byrgþar i havgi,

. *Rask M. interpungere:* V. g.
ı! fra Sefafiollom, ef...; *men*
l. 2; 45, 1. 2. — 3. iaþar, *saa*
þaı R. — 7. dolg spór R. —
R, *ikke* sefia.
egin, *saa ændret;* fegin R. —
, *saa ændret;* át frekr R.
rskrift *mangler i* R. — 4.
R *og Udgg.; Rask formoder*
g. — 9. fellr, *saa ændret;* felt
r. *M. Men* fellr *passer bedre*
— 11. in fialgt R. *At dette*
ligesom ogsaa vrsvalt *og* ecka
hører til tár, *ikke til* briost,
sikkert. Forklaringen af inn-
„dybt indtrængende", af fela,
finder neppe nogen Støtte. fjálgr *maa egentlig have betydet „varm"; dette godtgjøres af* glóðfjálgr (= glóðheitr) sonr Fornjóts, *Yngl. Cap. 47;* fjálgleikr, *Andagt, gl. norsk Hom. S. 162, (hvormed Fritzner sammenligner det norske Folkesprogs* fjaag, *fyrig, frisk, rask), jvfr. tydsk heisze Andacht; norsk Folkespr.* fjelg (fjölg), *adj. 1) behagelig, hyggelig. Modsat* ofjelg. *2) vakker, net, pyntelig, reen og pyntet. 3) varm, om en mild og passende Varme (se Aasen, Ordb.). Men* innfialgt *„indvendig varm" synes her ikke at passe. Jeg formoder derfor:* vrsvalt, ofialgt; *jvfr. Völuspá I, V. 21, L. 9:* opt, ósjaldan. *En lignende Formodning er alt fremsat af Grimm.*

lofda dis*ir*
hiá o*ss* liþno*m*.“
Sigr*vn* bió sęing i hαgino*m*:
47. „Her hefi ec þ*er*, Helgi!
hvilo gorva
angrlαsa mioc,
Ylfinga niþ*r*!
vil ec þ*er* i faþmi,
fylkir! sofna,
se*m* ec lofþv*n*gi
lifno*m* myndac.“
Helgi qvaþ:
48. „Nv q*veþ* ec enscis
orvęnt v*era*
siþ ne sni*mm*a
at Sevafiollo*m*,
er þv a armi
olifþo*m* sefr,
hvit, i hαgi,
Hαgna dot*tir*!
oc ertv qvic,
in k*onvn*gborna!
49. Mal er m*er* at riþa
roþnar brαt*ir*,
lata fαlvan ió
flvgstig troþa;
sc*al* ec f*yr* vestan
vindhialms brvar,
aþ*r* Salgofn*ir*
sigrþioþ veki.“
Þ*eir* H*elgi* riþo leiþ sina, e*nn*
þęr foro hei*m* *til* bǫiar. Anna*n*
aptan let Sigrvn ambót halda
vorþ a hαgino*m*. E*nn* at dagseti
er Sigrvn co*m* *til* hαgsins, *qvaþ*
hon:
50. „Co*minn* v*ę*ri nv,
ef ko*ma* hygði,
Sigm*vn*dar bv*rr*
fra sαlom Oþins;
qveþ ec g*r*ams þinig
gręnaz van*ir*,
er a asclimo*m*
ern*ir* sitia
oc drifr drot*t* αll
drαmþinga til.
51. Verþv eigi sva ǫr,
at ein farir,
dis sciolldvnga!
drαghvsa *til*:
verda αflgari
a*ll*ir a notto*m*
dαþ*ir* dolg*ar*, m*ę*r!
e*nn* vm daga liosa.“

46, 11. diSir **R**.

47, 4. niþ*r* **R**, *ikke* niþ. — 8. myndac, *saa er først skrevet i* **R**, *men* c *er næsten udraderet (eller udslidt?)*.

48. *Overskrift mangler i* **R**. — 1. enscis **R**, *ikke* enkis.

5-6. hαgsins, qvaþ hon, *saa ændret;* hαgsins. Hon q. **R**. hon *forstaar jeg med K.* om ambótt, *ikke om Sigrun, og tillægger Tærnen baade V. 50 og 51.*

50, 6. gręnaz **R**. *Dette Ord maa betyde „svinde, tabe sig“ (det sjældne Vb.* grœnask, *grønnes, passer ikke her). Jfr. Sturl. 3, 26:* grænist (*danner Helrim med* ræna) friðr; *Bisk. I, 489:* var þá sėmiliga með þeim í fyrsto, en þó grėnðist (*Var.* græðist) brátt. *Rask og K. indsætte* grennaz; *dette vilde vistnok passe her efter sin Betydning, men maa dog være et forskjelligt Vb., som navnlig Stedet i Sturl. viser. Mulig kommer* gręnaz *af* gránn (*graa*); *jvfr.* grá-na (*af* grár) *1) blive graa. 2) blive uvenlig.* gamanit gránar (*Fritzner*), *og norsk Folkesprog:* graana *3) falme, tabe sig, forsvinde; om Venskab og Fornøielse. Trondhj. St.* Dæ graana mæ dem: *det er forbi med deres Venskab (Aasen).*

51, 5. αflgari, *saa ændret;* αflgan **R**. — 6. a *skrevet til over Linjen i* **R**, *og Hage sat nede i Linjen, hvor det skal indsættes.* — 7. dolg*ar* m*ę*r **R**, *ikke* dolgmenn. *Dog er den over Linjen skrevne* r, *som betegner* ar, *utydelig og maaske sat til af en senere Haand, hvilket Blækket og Figuren synes at vise.* ęr *i* m*ę*r *er betegnet ved en Krøl.*

Sigrvn varþ scammlif af harmi oc trega. Þat var trva i fornescio, at menn vęri endrbornir, enn þat er nv cavllvð kerlinga villa. Helga oc Sigrvn er callat at vęri endrborin; het hann þa Helgi Haddingiascati, enn hon Kara Halfdanardottir, sva sem qveþit er í Karolioþom, oc var hon valkyria.

Anmærkning til Helgakviða Hundingsbana II.

I den foran aftrykte Tekst af dette Digt har jeg, for ikke at forstyrre Sammenhængen, ved Slutningen af Prosastykket efter V. 18 udeladt et Stykke, som indtager halvtredje Linje i R, *og stillet V. 19—24 paa et andet Sted, end de findes i Hskr., samt foretaget en liden Ændring i Overskriften til V. 19.* R *har dette saaledes:*

Efter: þa hlóþo volsvngar seglom *(se foran S. 194, L. 2 paa anden Spalte) fortsættes:*

þa q. gvdmvndr. Sva sem fyrr er ritaþ. i helga qviþo. Hverr er fylkir sa er flota styrir*) oc feicna liþ fǫrir at landi. Sinfiotli. sigmvndar son svaraþi oc [er] þat enn ritaþ. Gvdmvndr reið heim meþ hersavgo þa savmnoþo granmars synir her. *o. s. v. (se foran S. 195, 2den Spalte).*

Efter: oc knętta ec þer þo i faðmi felaz *(se foran V. 29, L. 6) fortsætter* R *saaledes:*

Þetta q. gvdmvnðr *(sic!)* granmars**) son. Hverr er scioldvngr sa er scipom styrir. lętr gvnnfana gvllinn fyrir stafni þiccia mer friþ ifarar broddi verpr vigroþa vm vikinga. Sinfiotli q. Her ma havdbrodr . . . . . . *(se foran V. 20—24)* . . . . . . ero. hildingar havllzti sniallir. Helgi fecc sigrvnar oc atto þav sono var helgi eigi gamall. *o. s. v. (se foran S. 196, 2den Spalte).*

---

7. Haddingiaskati, *saa ændret med Ettm. og Müllenhoff (i Haupts zeitschr. f. deutsch. alt. XII, 351)*; haddingia scaþi R *og Udgg. Tilnavnet betyder: Haddingernes Helt (ikke Drabsmand). Den her nævnte Kjæmpe forekommer ogsaa i Hrómundar s. Gripssonar (Fas. II, 372 f.)*: kómu tveir konungar af Svíþjóð; hétu báðir Haddingjar *(saa Rimerne; Fas. urigtig* Haldingjar); Helgi Hröngviðs bróðir var með þeim. *Ogsaa hans Elskede, Valkyrjen* Kára *(saa et Hskr. og Rimerne; Fas. urigtig* Lara), *omtales i Hróm. s. (Anderledes P. E. Müller Sagabibl. II, 551 f.) Jfr. ogsaa Flat. I, 24 (Fas. II, 8)*: tóku ríki Haddingjar þrír, ok var hverr þeirra eptir annan; Helgi Haddingjaskati var með einum þeirra. *Ogsaa i Kálfsvísa i SnE. I, 482 (og blandt Brudstykkerne bag i denne Udg.) nævnes* skati Haddingja *(saa 4 Hskrr.).* skaði *bruges i Oldnorsk aldrig i samme Betydning som* skati, *og Grimms Paastand (i zeitschr. f. vgl. sprachf., herausg. v. Aufrecht u. Kuhn, I, 81), at disse to Ord ere identiske, er vistnok ikke rigtig (jvfr. oht. Egennavn* Scazo).

*) *Den Form, hvori disse to Linjer her meddeles, synes at være bedre, end den, hvori vi finde dem i Helg. Hund. I, V. 32; ti* liþi styrir *støder, naar* feicnaliþ *følger straks efter.*

**) R *har* gram. *med et Tegn over* a, *som almindelig betyder* ra.

FRÁ DAUÐA SINFJÖTLA.

Sigmvndr Vꜹlsvngsson var konvngr a Fraclandi; Sinfiotli var ellztr hans sona, annarr Helgi, þriþi Hamvndr. Borghildr, cona Sigmvndar, atti broþvr, er hét. . . . . . . Enn Sinfiotli stivpson hennar oc . . . . baþo einnar kono baþir, oc fyr þa sꜹc drap Sinfiotli ,hann. Enn er hann com heim, þa baþ Borghildr hann fara a brot; enn Sigmvndr bꜹþ henne fębotr, oc þat varþ hon at þiggia. Enn at erfino bar Borghildr ꜹl; hon toc eitr micit horn fvllt oc bar Sinfiotla; enn er hann sa i hornit, scilþi hann, at eitr var i, oc męlti til Sigmvndar: „Giorotr er dryccrinn, ai!“ Sigmvndr toc hornit oc dracc af. Sva er sagt at Sigmvndr var harþgorr, at hvarki mátti hanom eitr granda vtan ne innan; enn allir synir hans stoþvzc eitr a hꜹrvnd vtan. Borghildr bar annat horn Sinfiotla oc baþ drecca, oc for alt sem fyrr. Oc enn iþ þriþia sinn bar hon hanom hornit oc þo amęlissorþ meþ, ef hann drycci eigi af. Hann męlti enn sem fyrr viþ Sigmvnd. Hann sagði: „Lattv gron sia þá, sonr!“ Sinfiotli dracc oc varþ þegar dꜹþr. Sigmvndr bar hann langar leidir i fangi ser oc kom at firþi einom miovom oc longom, oc var þar scip eitt litiþ oc maþr einn á; hann bꜹð Sigmvndi far of fiorþinn. Enn er Sigmvndr bar licit vt a scipit, þa var batrinn hlaþinn; karl męlti, at Sigmvndr scyldi fara fyr innan fiorþinn. Karl hratt vt scipino oc hvarf þegar. — Sigmvndr konvngr dvalþiz lengi i Danmorc i riki Borghildar, siþan er hann fecc hennar. For Sigmvndr þa svþr i Fraccland til þess riciss, er hann atti þar. Þa fecc hann Hiordisar

---

Dette Prosastykke findes kun i **R**. *Sammenlign Völsungasaga* (*Fas. I, 141 f.*).

Overskriften fra dꜹþa sinfiotla *er i* **R** *skreven med rødt Blæk. — Udgg. optage efter Papirafskrr. Titelen* Sinfjötlalok.

4. þriþi *skrevet* ııı. *i* **R**. — Hamvndr, *saa Völs.* (*Fas. I, 136*) *og þ. af Nornag.* (*Fas. I, 320*); hamdir **R**, *d. e.* hamvndir, *ikke* Hamdir. — cona *skrevet* ɔa *i* **R**. — 5. *Efter* hét *staar i* **R** *aabent Rum for Navnet; Borghilds Broder nævnes heller ikke i Völs.* (*Fas. I, 141*). *Rask K. M. indsætte efter Papirafskrr.* Gunnarr, *Gr.* Hróar; *men disse Navne ere vistnok vilkaarlig antagne.* — 7. *Mellem* ⁊ *og* baþo *er aabent Rum for Navnet i* **R**. — 11. abrót **R**. — 14. ꜹl **R**. — 15. bár **R**. — 17. męlti til Sigmvndar **R**, *ikke* sagþi Sigmundi. — 18. dryccrinai **R** *som ét Ord.* ai *er Interjection; jvfr.* ay: *o ve, ak!* (*Fritzner Ordb.*); *i Telemarken* aieia; *svensk Dial.* åj. — 19. Sigmvnðr **R**. — 22. granða **R**. — 31. sia **R**; a *er skreven til over Linjen og en Hage sat, hvor den skal indføies.* — 41. innan, *saa ændret med Rask;* inn á **R** (*forvansket for* innā) *og Gr. K. M.*

Eylima konvngs; þeirra
Sigvrþr. Sigmvndr kon-
l i orrosto fyr Hvndings
enn Hiordís giptiz þa Alfi
ılprecs konvngs. Ox Sig-
r vp i barnęsco. Sig-
oc allir synir hans voro

langt vmfram alla menn aþra vm afl oc voxt oc hvg oc alla atgervi. Sigvrþr var þo allra framarstr, oc hann calla allir menn i fornfrǫþom vm alla menn fram oc gœfgastan herkonvnga.

---

ima R. — 4. hiordíſ R. —
a ændret med K. og Rask, jvfr.
nag. (Fas. I, 320): voru þeir

umfram alla menn um afl ok vöxt, ... Sigurðr var þó þeirra brœðra framastr.
þa R og Gr. M.

SIGURÐARKVIÐA FÁFNISBANA

hin fyrsta

eða

GRIPISSPÁ.

Grip*ir* h*et* *son* Eylima, *broþir* Hiordisar; h*ann* reþ london*m* *oc* v*ar* allra m*anna* vitrastr *oc* framvi*ss*. Sig*vrþr* reið ei*nn* saman *oc* com *til* hallar G*r*ipi*ss*. Sig*vrþr* v*ar* a*v*þkendr; hann hitti m*ann* at mali vti f*yr* ha*v*llin*ni*, sa nefndiz Geit*ir*; þa q*va*ddi Sig*vrþr* h*ann* mals *oc* spy*rr*:

1. „Hv*err* by*gg*ir h*er*
borg*ir* þe*ss*ar,
hvat þ*ann* þioþk*onvng*
þegnar nefna?“

Geitir qvaþ:

„G*r*ipir heit*ir*
gv*m*na stióri,
sa er fastri rę*þr*
foldo *oc* þegno*m*.“

Sigvrþr qvaþ:

2. „Er horscr k*onvngr*
hei*ma* i landi,
mvn sa g*ra*mr viþ mic
*gan*ga at mę́la?
mals er þarfi
maþr okv*nn*igr,
vil ec fliotliga
fi*nn*a G*r*ipi.“

Geitir qvaþ:

3. „Þe*ss* mvn glaðr k*onvngr*
Geiti spyria,
hv*err* sa *maþr* se,
e*r* mals q*ve*þr G*r*ipi.“

Sigvrþr qvaþ:

„Sig*vrþr* ec heiti,
bori*nn* Sigm*v*ndi,
e*nn* Hiordís e*r*
hilmis moþir.“

Dette Digt findes alene i R.

Begge Overskrifter mangle i R. *Her begynder kun en ny Linje med* Gripir, *og* G *er skreven lidt større, end de almindelige store Bogstaver i Hskr., men med sort Blæk.*

1. Grípir R. *I Völs.* (*Fas. I, 155*) *er hans Navn skrevet én Gang* Grifir, *én Gang i Gen.* GripiS (*saa Hskr.*) *og én Gang* (*Fas. I, 156*) *forkortet* g͛r. *Jfr. i den telemarske Folkevise om Sigurd Svein* Greip'e (*Landstad S. 113*). — 6. hann *mangler i* R. *Det kunde kanske undværes.*

1, 5. *Overskriften* Geitir qvaþ *mangler i* R. *Ligeledes mangle overalt i det følgende af dette Digt Overskrifterne i* R. — 5. grípir R. — 8. foldo R, *ikke* fold.

2, 5. þarfi, *saa* R *og M.* (*som dog sætter Komma derefter*). *Jfr. Fms. XI, 24; Grágás ed. AM. I, S. 446* (*Finsens Udg. II, S. 173*); *Placidusdrápa V. 34* (*Eg.*). þurfi *Rask K.* — 6. okv*nn*igr R, *ikke* okunnugr.

3, 1. konvngr, *saa ændret;* k'g R. — 2. geiti R; *først var skrevet* gripi, *men dette er raderet og det rette af den gamle Skriver sat isteden.* — 7. hiordiS R.

ı gecc Geit*ir*
segia:
maþr vti
*m*inn,
itarligr

ylc*ir*!
n hafa."
ɔngr or scala
*v*ottinn
r vel
nnom:
h*er*, Sig*vrþr*!
ra f*yrr*,
Geit*ir*! tac
ıa sialf*om*."
ǫla namo
hiala,
þspac*ir*
ndvz.
Sigvrþr qvaþ:
n*er*, ef þv veizt,
ı*þir*!
Sig*vr*þi
?"
Gripir qvaþ:
›v mvnt *maþr* vera
ıd solo
bor*inn*
iof*ri*,
' gvlli,
*gg*r flvgar,

m spacr."
Sigvrþr qvaþ:
ıegðv, gegn k*onvng*r!

ge*rr*, e*nn* ec sp*vr*ia,
snotr, Sigvrþi,
ef þv sia þicciz:
h*vat* mvn fyrst goraz
til farnaðar,
þa er or garþi emc
geng*inn* þin*om*?"

Gripir qvaþ:

9. „Fyrst mvntv, fylc*ir*!
f*av*dvr *vm* hefna
oc Eylima
allz harms reca;
þv mv*n*t harþa
Hvndings *sono*
snialla fella,
m*vn*dv sigr hafa."

Sigvrþr qvaþ:

10. „Segþv, itr k*onvngr*,
ęttingi! m*er*
heldr horscliga,
er viþ hvgat męl*om*:
sér þv Sigvrþ*ar*
snor br*av*gð f*yr*,
þ*av* er hęst fara
vnd him*in*sc*av*t*om*?"

Gripir qvaþ:

11. „Mvndv ei*nn* vega
orm i*nn* frána,
þa*nn* er graðvgr li*gg*r
a Gnitaheiði;
þv mv*n*t baðo*m*
at bana v*er*þa
Regin *oc* Fafni,
ret*t* seg*ir* Grip*ir*."

Sigvrþr qvaþ:

12. „Avþr mvn ǫr*inn*,

---

7. 4 og 5 er kanske, som man *ulig tør formode, et Vers ud-* *ri Griper spør om den Frem-* *s og Geitir da svarer:*
Sigvrþr qveþz heita,
borinn Sigmvndi,
sem Hiordis er
Eilimis moþir.

7, 1. vera R, *ikke* verda. — 2. mǫstr, *saa* R, *af* mætr. — 5. af gvlli R. *Gr. og fl. ændre urigtig dette Udtryk, som netop er det almindelige, til* at gvlli.

8, 2. sporia R. *Jfr. Anm. til Háv.* 80, 2 (*hvor feilagtig staar* sperria).

10, 5. sérþv R *som ét Ord; Accenten over* e *usikker*. — 6. snór R.

ef ec eflic sva
víg m*e*þ virþ*om*,
sem þv vist seg*ir*;
leiþ at hvga
oc lengi seg:
hvat mvn e*nn* v*er*a
ęfi mi*nn*ar?"

Gripir qvaþ:

13. „Þv mvnt fi*nna*
Fafnis bǫli
oc vp taca
a*v*þ i*nn* fagr*a*,
gvlli hlęþa
a Grana bógo,
riþ*r* þv t*il* Givca,
g*r*amr vigrisi*nn*!

Sigvrþr qvaþ:

14. „E*nn* sc*a*ltv hilmi
i hvgazrǫþo,
f*r*amlyndr iofv*rr*!
fleira segia:
gestr em ec Givca
oc ec ge*n*g þaðan,
h*v*at mv*n* e*nn* v*er*a
ęfi mi*nn*ar?"

Gripir qvaþ:

15. „Sefr a fialli
fylcis dott*ir*
biort i brynio
eptir bana Helga;
þv mv*n*t ha*v*ggva
hvosso sv*er*þi,
brynio rista
m*e*þ bana Fafnis."

Sigvrþr qvaþ:

16. „Brotin *er* brynia,
brvþ*r* męla tecr,
er vacnaþi
víf or svefni;
h*v*at mv*n* snot at heldr
v*i*þ Sigv*r*þ męla,
þ*at* er at farnaþi
fylci v*er*þi?"

Gripir qvaþ:

17. „Hon mv*n* rikio*m*
rvnar ke*nna*
allar þęr er ald*ir*
eignaz vildo,
oc a ma*nn*z tvngo
męla hv*er*ia,
lyf m*e*þ lęcning;
lifþv hei*l*l, k*onvng*r!"

Sigvrþr qvaþ:

18. „Nv er þ*v*i locit,
nvmin ero frǫþi,
oc em brá*v*t þaðan
bvi*nn* at riþa;
leið at hvga
oc lengra seg:
hvat mvn mei*rr* v*er*a
mi*nn*ar ęfi?"

Gripir qvaþ:

19. „Þv mvnt hit*t*a
Heimis bygd*ir*

12, 6. lengi, *saa* R *og Gr. K. M.*; lengr *Rask. Jeg formoder* lengra *her, ligesom i* 18, 6.

17, 4. vildo, *saa* R; *der har først været skrevet* scyldo, *men* s *og* c *ere underprikkede, og over Linjen foran* l *er skrevet en* i, *altsaa* vildo (*ti Tegnet for* y *kan ogsaa betegne* v). — 7. lyf, *saa ændret med Eg. og Pfeiffer*; lif R *og Rask Gr. K.*; lîf *M. Jfr.* engi lyf eðr lækning, *Fms. IX, 282*; lækningar lyf, *N. g. L. III, 245 og i Hrólfs s. Gautrekss. Cod. Stockh. No.* 7 *qv. paa to Steder* (*det ene Sted i Fas. III, 138*; *paa det andet Sted* III, 174 *urigtig* læknings lif). *Den rigtige Skrivemaade* lif, *som her k foranlediget ved det følgende* lifþv *ogsaa undertiden ellers i gamle Cod. AM. 619 qv.* (*Unger gl. nors S. 64*); *N. g. L. I, 390 efter H Beg. af 14de Aarh.*

18, 1. Nv, *saa ændret med Rask* þa R. *Gr. foreslog* farit *for* locit. — 3 R *som ét Ord.* — 7. vera R, *ikk*

þr *vera*
ioþk*onvngs*;
r, Sigvrþ*r*!
: *fyr* vi*ss*ac,
remr e*nn* sva
Gr*i*pi."
Sigvrþr qvaþ:
„Nv fǫr m*er* ecca
ztv mę̨ltir,
v *fram* v*m* ser,
lengr*a*;
ofmicit
g*vr*þi,
Gr*i*pir! þ*at*
egia."
Gripir qvaþ:
„Lá mer v*m* ǫsco
ar
yr
ir;
ec
r taliþ*r*
eldr *fram*ví*ss*,
tz ec vissac."
Sigvrþr qvaþ:
„Ma*nn* veit ec engi
d ofan,

þa*nn* er fleira se
fram e*nn* þv, Gr*i*pir!
s*ca*latv leyna,
þot*t* liót sé
eþa mein goriz
a mino*m* hag."
Gripir qvaþ:
23. „Era me*þ* l*ø*sto*m*
l*ø*gð ę̨fi þ*er*,
lattv, i*nn* itri, þ*at*,
ø*þ*lingr! nemaz;
þ*v*iat vppi mvn,
meþ*an* ø*ld* lif*ir*,
naddels boþi!
nafn þit*t* ve*ra*."
Sigvrþr qvaþ:
24. „Verst hy*gg*io*m* þ*vi*,
ve*r*þr at sciliaz
Sig*vr*dr viþ fylci
at sogoro;
leiþ visaþv
— lagt er alt f*yr* —
mǫ*rr*, m*er*, ef þv vilt,
moþ*vr*broþ*ir*!"
Gripir qvaþ:
25. „Nv s*ca*l Sigvrþi
segia gerva,

---

fyr R, *ikke* fyrr. — 8. grípi R. *Efter* þv *er i* R *først skrevet* *m dette Ord er derpaa under-* *m urigtigt.*
em ec, *saa* R, *ikke* emk ec; *ter* em *noget* (*to Bogstaver?*) *ud-* emca ec *Gr. K.*; em ec eigi *Negtelsen er her unødvendig,* *m suppleres fra* ne; *jvfr. Háv.* 10, 1; *Vegt.* 11, 5; *Atlakv.* 9, 1. *ntactiske Eiendommelighed i Old-* *ietrich i Haupts zeitschr. f. deutsch.* .441); *ældre Tydsk* (*sammesteds*; *Nyhøitydsk hos Simrock Edda*, , *S. 192, V. 17*); *Spansk* (*Diez* *2te Ausg. III, 403*); *Græsk* *Ordføiningsl., 1ste Udg. § 208*, — 8. þatz, *saa* R; *først var* *skrevet* þ't, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* þ'z.

22, 2. ofan, *saa* R *sikkert*; *først var skrevet* neþan, *men af den gamle Skriver selv er* n *forandret til* o, e *til* f, *og* þ *underprikket*. — 6. þott, *saa* R, *ikke* þat. — liót R, *d. e.* liótt. — sé, *saa* R; *først var skrevet* sér, *men* r *er udraderet*. — 7. eþa, *saa ændret*; eþ R.

23, 1. Era, *saa ændret med Udgg.*; *i* R *var først skrevet* Era, *men derpaa er* a *udraderet, saa at der staar* Er. — 7. naddels, *saa ændret med M.*; *jvfr.* nadda él (*SnE. I, 458*). nad |·els *eller maaske* nað' | els R. naðèls *Rask Eg.*

24, 4. sogóro R. — 5. visaþv R *som ét Ord.*

allz þengill mic
til þ*ess* neyd*ir*;
mv*n*do vist vita,
at vetki lygr:
dǫgr eit*t* er þ*er*
da*r*þi ętlaþ*r*."

Sigvrþr qvaþ:

26. „Vilcat ec reiþi
rics þioþk*onvngs*,
goð raþ at heldr
Gr*i*pi*ss* þiggia;
nv vill vist vita,
þot*t* viltki se,
h*vat* a synt Sig*vrþr*
ser f*yr* hondv*m*."

Gripir qvaþ:

27. „Flioþ *er* at Heimis
fagrt alit*om*,
h*ana* Br*y*nhildi
br*a*gnar nefna,
dott*ir* Bvdla,
e*nn* dy*rr* k*onvngr*
harþvgðict man
Heimir fǫðir."

Sigvrþr qvaþ:

28. „H*v*at er mic at þ*vi*,
þot*t* m*ę*r se
fogr aliti
fǫdd at Heimi*ss*?
þ*at* sc*a*ltv, Grip*ir*!
gorva segia,
þ*v*iat þv a*v*ll v*m* s*er*
orlog f*yr*."

Gripir qvaþ:

29. „Ho*n* fi*rr*ir þic
flesto gamni,
fa*v*gr aliti
fost*ra* Heimis;
svefn þv ne sefr,
ne v*m* sacar dǫm*ir*,
gáraþv m*anna*,
ne*ma* þv mey s*er*."

Sigvrþr qvaþ:

30. „Hvat mv*n* til licna
lagt Sigvrði?
segdv, Gr*i*pir! þ*at*,
ef þv sia þicci*z*;
mv*n* ec mey ná
m*v*ndi ca*v*pa,
þa ina fa*v*gro
fylci*ss* d*ottvr*?"

Gripir qvaþ:

31. „Iþ mvnvþ alla
eiþa yi*nna*
fvllfastliga,
fá mvnvþ halda;
v*e*riþ hef*ir* þv Givca
gestr eina not*t*,
mantattv horsca
Heimis fost*ro*."

26, 1. reiþi *maa her udtales med* r *i Fremlyden, og ikke som* vreiþi. — 3. goð raþ, *saa ændret med Rask K. M.;* goðraþs R. — at | at heldr R. — 4. þiggia; *i* R *er først skrevet* segia, *men derpaa er* se *underprikket og* þi *skrevet over, altsaa* þigia. — 5. vill, *saa* R (*ikke* vili) *og K. M.;* vilc *Rask og Pfeiffer. Subjectet* Sigvrþr *er sat ved den underordnede Sætning og underforstaas derfra i den overordnede; jvfr. f. Eks. Fas. II, 49, L. 16. 17.* — 6. viltki, *saa ændret, jvfr. Háv.* 124, 6; vilkit R *og Udgg.;* vilgit *Pfeiffer.* gi *sammensættes ogsaa med Adjectiver; jvfr.* halftki, *Gísl. Um frump., S. 238 f.;* sialfgi *Lok. 29;* löngugi *hos Fritzner Ordb.* (*adverbial brugt Casus*)*; Gróg.* 3, 5. — 8. *I* R *er først skrevet* hendi, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* hondvm.

27, 7. harþ vgðict R; harþúðigt *Rask K. M.* — harþvgðict *er for* harðhugðigt *af* hugð; *jvfr. oldsaks.* hugdig, hudig, *oldeng.* hygdig, hydig (*af* hygd) *i Compp.* — mán R.

28, 1. mic. *Jfr. Lund Oldn. Ordføiningsl. S. 62. §. 28.* — 2. se R, *ikke* ser. — 4. fǫd at heimi^S R.

30, 5. mey | ná R; meyna *Gr.*

31, 2. vixa R.

Sigvrþr qvaþ:
„Hvat *er* þa, G*r*ipir!
þ*ess fyr mer*,
geþleysi
s scapi,
cal viþ mey þa
slíta,
llz hvgar
ottomc?“
Gripir qvaþ:
„Þv v*er*þ*r*, siclingr!
om a*nn*ars,
G*r*imhildar
aþa;
þa þer
ldaþ man
sina,
on vel at *gram*.“
Sigvrþr qvaþ:
„Mv*n* ec við þa Gv*nnar*
leýti
ýno
t eiga;
i þa
ọri,
tregar
radit.“
Gripir qvaþ:
„Þic mvn G*r*imhildr
éla,
n Brynhildar
sa
til handa
*ro*tni,
heitr þv fliotliga for
fylcis mod*vr*.“
Sigvrþr qvaþ:
36. „Meín ero *fyr* hond*om*,
ma ec lita þ*at*,
ratar gorliga
raþ Sig*vr*dar,
ef ec s*cal* m*ọrrar*
meyiar biþia
oðr*om* *til* handa,
þ*ei*rrar ec v*nna* vel.“
Gripir qvaþ:
37. „Er mvnvþ all*ir*
eiþa vi*nna*
Gv*nnarr* oc H*a*gni,
e*nn* þv, g*ra*mr! þriþi;
þa it lit*om* vixlit,
er a leiþ eroþ,
Gv*nnarr* *oc* þv,
G*r*ipir lygr *ẹigi*.“
Sigvrþr qvaþ:
38. „Hvi gegn*ir* þ*at*?
hvi scol*om* scipta
lit*om* *oc* lat*om*,
er a leiþ erom?
þar mvn flarọþi
fylgia a*nn*at
atalt m*eþ* *a*llo;
e*nn* segþv, Grip*ir*!“
Gripir qvaþ:
39. „Lit hef*ir* þv Gv*nnars*
oc lẹti h*ans*,
mẹlsco þina
oc meginhy*gg*ior;

Hvat, *saa ændret efter* 48, 1; *ikke* Hvert; Hvárt *Rask M.* — *saa ændret efter* 48, 2; get R, get þv *er vel blot særegen Skrive-* gettv. *Hid høre neppe* blótt, ltt (*se Anm. til Helg. Hj.* 41, 2), *i telemarkske Viser*), vert. mgr = mér. mín hon brýnhildar R. — 4. biþía R. — 7. heitr, *saa* R, *ikke* heitir.

36, 1-2. *Rimordene ere* mein *og* ma.

37, 5. þa it, *saa ændret*, *jvfr.* 43, 5. þ[i]at R, *d. e.* þviat, *og saaledes Udgg.*; *dette Ord giver her, saavidt jeg skjønner, ingen Mening, og det er meget haardt, at* mvnvþ *skal suppleres fra L. 1 til* vixla. — vixlit, *saa ændret*; vixla R *og Udgg.*

mvndv fastna þer
framlvndaþa
fostro Heimiss,
sér vętr fyr þvi.“
Sigvrþr qvaþ:
40. „Verst hyggiom þvi,
vandr mvnc heitinn
Sigvrþr meþ seggiom
at sogoro;
vilda ec eigi
velom beita
iofra brvþi,
er ec ǫzta ueitc.“
Gripir qvaþ:
41. „Þv mvnt hvila,
hers oddviti
mętr! hia meyio,
sem þin moþir se;
þvi mvn vppi,
meþan ǫld lifir,
þioþar þengill!
þitt nafn vera.“
Sigvrþr qvaþ:
42. „Mvn goða qvan
Gvnnarr eiga
mętr meþ monnom,
— mer segðv, Gripir! —
þoat hafi þriar nętr
þegns brvþr hia mer
snarlynd sofit?
slics eroþ dǫmi.“
Gripir qvaþ:
43. „Saman mvno brvllǫp
bǫdi drvccin
Sigvrþar oc Gvnnars
i sǫlom Givca;
þa hǫmom vixlit,
er it heim comit,
hefir hverr fyr þvi
hyggio sina.“
Sigvrþr qvaþ:
44. „Hve mvn at ynþi
eptir verþa
męgð meþ monnom?
mer segðv, Gripir!
mvn Gvnnari
til gamans raþit
siþan verþa
eþa sialfom mer?“
Gripir qvaþ:
45. „Minnir þic eiþa,
máttv þegia þo,
antv Gvdrvno
godra raþa;
enn Brynhildr þicciz
brvþr vargefin,
snót fiþr vélar
ser at hefndom.“
Sigvrþr qvaþ:
46. „Hvat mvn at boto
brvþr sv taca,
er velar ver
vifi gerþom?
hefir snot af mer
svarna eiþa,
enga efnda,
enn vnat litit.“

39, 8. fyr, *saa* R, *ikke* viþ.

40, 7. brvþi, *saa ændret;* brvþ’ R, *d. e.* brvþr.

42. *Dette Vers staar i* R *og alle Udgg. efter V. 43.*

43, 5. hǫmom, *saa ændret med Rask og M.;* hámom R. — 7. hver R.

44, 7. siþan *er i* R *skrevet* siþ’, *hvilket ogsaa kunde (men her ikke bør) læses* siþr.

45, 2. máttv, *saa* R *og Udgg.* *rettere* mvntv, *hvilket i det Hskr.,* *fra* R *stammer, kunde have været* mättv. — þo *henføres i alle* *til L. 3.* — 8. hefndom, *saa* R *og* *Jeg formoder* hǫndom (*man maa da* komnar *til*). *For denne Formodnin* *V. 46, L. 1-4; jvfr. Oddr. V. 18:* vaz af þvi, . . . vnz þęr vęlar visai alla

46, 8. vnat, *saa* R, *ikke* vnnat.

ır,
ıer lindar loga!"

Geddan qvaþ:

„Andvari ec heiti,
het minn faþir,
ı hefi ec fors vm fariþ;
norn
ss i ardaga,
scylda i vatni vaþa."

Loki qvaþ:

„Segðv þat, Anduari!
eiga vill
ða sǫlom:
iold fa
synir,
hǫggvaz orþom á?"

Andvari qvaþ:

„Ofrgiold fa
synir
Vadgelmi vaþa;
orða,
er a annan lygr,
leida limar."

i sa alt gvll þat er Andvari atti; *enn* er h*ann* hafdi framreitt gvllit, þa hafdi h*ann* ept*ir* ei*nn* h*r*ing, *oc* tóc Loki þ*ann* af h*anom*. Dv*er*gri*nn* gecc i*nn* i steini*nn* *oc* męl*t*i:

5. „Þat scal gvll,
er Gvstr atti,
brędrum tveim
at bana v*er*da
oc ǫþlingo*m*
atta at rógi,
mv*n* mi*ns* fiár
mangi niota."

Ęsir reiddo Hreiþmari feiþ *oc* t*r*aþo vp otrbelgi*nn* *oc* reisto a fǫtr; þa scyldo ęsirn*ir* hlaþa vp*p* gvllino oc hylia. En*n* er þ*at* var gort, gecc Hreiðm*arr* f*r*am *oc* sa eit*t* granahar *oc* bað hylia. Þa dro Oþ*inn* f*r*am h*r*ingi*nn* Andvaranáut *oc* hvlþi harit. Þa qvaþ Loki:

6. „Gvll er þ*er* nv reitt,
en þv giold hef*ir*

ıs R; ok finn *Vǫls*. — lindar, *saa* r R; lionar *Vǫls*. *Dog findes* lind, *Vand, ellers ikke brugt i Kvæder* *iden*. *Eg. tænker ogsaa paa* liðar. *ette Vers anføres ogsaa i Vǫls.* *153*). — *Overskriften* Geddan *ngler i* R *og Vǫls*. — 1. Andvári . Oinn R, *ogsaa ellers som Dvær-* *se Vǫluspá I, 11, L. 10;* Oþinn *igtig*. — 3. vm R; of *Vǫls*. — oss R (*ikke* scaup oss) *og Vǫls*. *oder, at det oprindelige er* scopomc. *ls. har intet, som svarer til dette følgende. Heller ikke SnE.* (*I, 354*) *et lignende. Disse Vers synes passende her. Det gjælder jo Loke at skaffe Guld, og det derligt, at han i V. 3 frem-* *t andet Vilkaar, som Andvare ylde for at beholde Livet.* *r ikke* Loki qvaþ *som Overskrift,* r Anduari *i L. 1* q. loki.

4. *Overskrift mangler i* R. — 1. Ofr giold R; *Rimord ere* giold *og* gvmna. — 3. vadgelmi R, *ikke* vadgemli. — 5. hverr er, *saa* R. *Gr. K. og M. stryge* hverr.

5, 2. Gvstr; *jvfr. Grimm, Myth.* 430. *Rask foreslog* Gvsir, *men det er Jotunnavn, ikke Dværgenavn.* — 3. brędrum *er utydeligt i* R; *navnlig kan man ikke klart sé den første* r, *og derefter synes at staa* e, *ikke* ę. — tveim *er ogsaa utydeligt i* R, *det sér snarere ud som* tǫvem *eller* tǫvein.

3. ęsirnir R. — hlaþa vpp gvllino oc hylia R; hlaða upp hjá gullinu ok hylja utan *Vǫls*. (*Fas. I, 153*). — 6. grána har R. — 8. þa qvaþ Loki *efter Vǫls., som har disse Ord umiddelbart foran V. 6; de mangle her i* R, *som efter* nv *i* 6, 1 *har* q. l.

6. *Dette Vers anføres ogsaa i Vǫls.* (*Fas. I, 153*). — 1. reitt, *tilføiet med Vǫls.; mangler i* R *og Udgg.* —

SIGURÐARKVIÐA FAFNISBANA

önnur.

Sigvrðr gecc til stoþs Hialpreks *oc* kꝍs *ser* af hest ei*nn*, er Grani var callaþ*r* siþ*an*. Þa v*ar* komi*nn* Regi*nn* til Hialprecs, sonr Hreidmars; h*ann* v*ar* hv*er*iom m*anne* hagari *oc* dv*er*gr of voxt; h*ann* v*ar* vitr, grimmr *oc* fiolcv*nn*igr. Regi*nn* veitti Sigvrþi fostr *oc* ke*nn*zlo *oc* elscadi h*ann* mioc. H*ann* sagði Sigvrdi *fra* forellri sino oc þei*m* atbvrðo*m*, at Óði*nn* *oc* Hǫni*r* *oc* Loci hꝍfðo co*m*it *til* Andvarafors; i þei*m* forsi v*ar* fiolþi fisca. Ei*nn* dv*er*gr h*et* Andvari, h*ann* v*ar* longo*m* i forsino*m* i geddo lici *oc* fecc *ser* þar matar. Otr h*et* broþi*r* va*rr*, q*vaþ* R*e*gi*nn*, e*r* opt for i forsi*nn* i otrs lici; h*ann* hafdi tekit ei*nn* lags *oc* sat a árbacc*a*no*m* *oc* át blvndandi. Loci lꝍst ha steini *til* bana; þottvz ga hepni*r* v*er*iþ hafa *oc* flogc otri*n*o*m*. Þ*at* sama qveld þei*r* gisting *til* Hreiþm syndo veiþi sina. Þa toc handom *oc* lꝍgðo*m* þeim at fy*ll*a otrbelgi*nn* m*eþ* hylia vtan *oc* m*eþ* rꝍþo g sendo þeir Loca at afla g h*ann* com *til* Ranar *oc* hennar *oc* for þa *til* And oc castaði netino *fyr* g enn hon hliop i netit. Þ Loki:

1\. „Hvat e*r* þ*at* fisca,
er re*n*n floþi i,
ka*nn*at *ser* viþ viti varaz
hofv*þ* þi*tt* leystv

Dette Digt, som egentlig er en Samling af Brudstykker af flere forskjellige Kvad, er fuldstændig bevaret i R. *V. 1. 2. 6. 18 anføres i Völsungasaga, V. 13-26 incl. i Norna-Gests þáttr.*

R *har havt en Overskrift med rødt Blæk, men denne er nu ulæselig; første (neppe anden) Bogstav i den har været* r. — *Titelen* Sigurðarkviða Fáfnisbana önnur *have Rask og M. optaget efter Papirafskrr.; en passende Titel var kanske* Reginsmál, *skjønt ogsaa næste Digt handler om Regin. Gr. giver Digtet Titelen* um Regin oc Otrsgiolld; *K.* Qviþa Sig. Fafn. in önnur. fyrri partr.

Den største Del af de tre før stykker gjenfindes med nogle For i Völs. Cap. 14 (Fas. I, 151 f.) þa var kominn Reginn — forel *Norna-Gests þ. Cap.* 2 *(Fas. Samme Æmne er behandlet (I, 352 ff.)*

2\. kꝍs R. — 4. sonr, *sa* sonar R. — 6. of voxt Ṙ; á v *G. þ.* — 7. grimr R. — 22. g 29. vtan *oc* m*eþ* R, *ikke* vtan *i Völs. mangler* oc. — 34. nétt

1\. *Dette Vers anføres ogsa (Fas. I, 152).* — 2. renn R *Völs.* — 3. kannat R, *ikke* el

ór,
ner lindar loga!"
Geddan qvaþ:
„Andvari ec heiti,
het minn faþir,
ı hefi ec fors vm fariþ;
norn
ss i ardaga,
scylda i vatni vaþa."
Loki qvaþ:
„Segðv þat, Anduari!
iiga vill
ða svlom:
iold fa
synir,
hvggvaz orþom á?"
Andvari qvaþ:
„Ofrgiold fa
synir
Vadgelmi vaþa;
orða,
ır a annan lygr,
leida limar."

sa alt gvll þat er Andvari atti; enn er hann hafdi framreitt gvllit, þa hafdi hann eptir einn hring, oc tóc Loki þann af hanom. Dvergrinn gecc inn i steininn oc męlti:

5. „Þat scal gvll,
er Gvstr atti,
brędrum tveim
at bana verda
oc vþlingom
atta at rógi,
mvn mins fiár
mangi niota."

Ęsir reiddo Hreiþmari feiþ oc traþo vp otrbelginn oc reisto a fǫtr; þa scyldo ęsirnir hlaþa vpp gvllino oc hylia. Enn er þat var gort, gecc Hreiðmarr fram oc sa eitt granahar oc bað hylia. Þa dro Oþinn fram hringinn Andvaranáut oc hvlþi harit. Þa qvaþ Loki:

6. „Gvll er þer nv reitt,
en þv giold hefir

---

n R; ok finn *Völs.* — lindar, *saa* r R; lionar *Völs.* *Dog findes* lind, *Vand, ellers ikke brugt i Kvæder* *den.* *Eg. tænker ogsaa paa* liðar. *tte Vers anføres ogsaa i Völs.* *153).* — *Overskriften* Geddan *ngler i* R *og Völs.* — 1. Andvári . Oinn R, *ogsaa ellers som Dvær-se Völuspá I, 11, L. 10;* Oþinn *igtig.* — 3. vm R; of *Völs.* — *ss* R (*ikke* scaup oss) *og Völs.* *nder, at det oprindelige er* scopomc. *ls. har intet, som svarer til dette følgende. Heller ikke SnE.* (*I, 354*) *et lignende. Disse Vers synes passende her. Det gjælder jo Loke at skaffe Guld, og det nderligt, at han i V. 3 frem-andet Vilkaar, som Andvare ılde for at beholde Livet.*

ikke Loki qvaþ *som Overskrift,* Anduari *i L. 1* q. loki.

4. *Overskrift mangler i* R. — 1. Ofr giold R; *Rimord ere* giold *og* gvmna. — 3. vadgelmi R, *ikke* vadgemli. — 5. hverr er, *saa* R. *Gr. K. og M. stryge* hverr.

5, 2. Gvstr; *jvfr. Grimm, Myth.* 430. *Rask foreslog* Gvsir, *men det er Jotunnavn, ikke Dværgenavn.* — 3. brędrum *er utydeligt i* R; *navnlig kan man ikke klart sé den første* r, *og derefter synes at staa* e, *ikke* ę. — tveim *er ogsaa utydeligt i* R, *det sér snarere ud som* tvem *eller* tvein.

3. ęsirnir R. — hlaþa vpp gvllino oc hylia R: hlaða upp hjá gullinu ok hylja utan *Völs.* (*Fas. I, 153*). — 6. grána har R. — 8. þa qvaþ Loki *efter Völs.,* *som har disse Ord umiddelbart foran V. 6; de mangle her i* R, *som efter* nv *i* 6, 1 *har* q. l.

6. *Dette Vers anføres ogsaa i Völs.* (*Fas. I, 153*). — 1. reitt, *tilføiet med Völs.; mangler i* R *og Udgg.* —

micil mins havfvþs;
syni þino*m* ve*r*þra
sęla scavpvþ,
þ*at* ve*r*þ*r* yccar*r* be*gg*ia bani."

Hreiþm*arr* *sagði*:

7. „Giafar þv gaft,
gaftattv astgiafar,
gaftattv af heilo*m* hvg;
fiorvi yðro scyldvt *er*
firþ*ir* v*er*a,
ef ec vissa þ*at* fár *fyr*."

Loki qvaþ:

8. „*Enn* er v*er*ra
— þ*at* vita þicciom*c* —
nidia strið v*m* nept;
iof*ra* oborna
hy*gg* ec þa *enn* v*er*a,
er þ*at* *er* *til* hatrs hvgað."

Hreiþmarr qvaþ:

9. „Ravþo gvlli
hy*gg* ec mic raða *mvno*
sva lengi se*m* ec lifi;
hót þín
hrǫþv*m*c ecki lyf,
oc haldit hei*m* heþan!"

Fafn*ir* *oc* Reg*inn* kravfdo Hreidmar niðgialda ept*ir* Otr broþ*vr* si*nn*; h*ann* q*vaþ* nei vid; e*nn* Fafn*ir* lagdi sv*er*þi Hreiþm*ar* *favþvr* si*nn* sofanda. Hreidm*arr* kall*aði* a dǫtr sinar:

10. „Lyngheiþr *oc* Lofnheiþr!
vitiþ mino lifi farit,
mart er þ*at* *er* þarf þiár."

Lyngheiþ*r* *sagði*:

„Fá mvn syst*ir*,
þot*t* favd*vr* missi,
hefna hlyra harms."

Hreiþmarr qvaþ:

11. „Al þv́ þo dott*vr*,
dís vlfhvgvð!
ef þv getraþ son
v*iþ* siclingi;
fa þv mey ma*nn*
i meginþarfar,
þa mvn þ*eirr*ar so*n*r
þins harms reka."

Þa dó Hreiþm*arr*, e*nn* Fafn*ir* toc gvllit allt. Þa beiddiz Reg*inn* at hafa favþvrarf si*nn*; e*nn* Fafn*ir* galt þar nei við. Þa leitaði Reg*inn* raþa við Lyngheiði systor sina, hv*er*nig h*ann* scyldi heimta favd*vr*arf si*nn*. Hon q*vaþ*:

12. „Broðvr q*veþ*ia
sc*a*ltv bliþliga
arfs *oc* ęþra hvgar;
era þat hęft,
at þv hiorvi scylir
q*veþ*ia Fafni fiár."

Þ*essa* lvti sagdi R*eginn* Sigvrði. Ei*nn* dag, e*r* h*ann* com til

---

4. verþra **R**; verðr at *Völs.* — 6. verþr **R**; er *Völs.* — yccarr **R**, *ikke* yckvrr. — baxi **R**, *sammenslynget Tegn for* ax.

7. *Overskriften* Hreiþmarr s. *inde i Linjen i* **R**.

8. *Overskriften* Loki qvaþ *mangler i* **R** *og er indsat med Simrock, Lüning og Pfeiffer. Rask Gr. K. M. lægge Verset i Hreidmars Mund.* — 2. þat *sér i* **R** *næsten ud som* þer.

9. **R** *har ikke som Overskrift* Hreiþmarr qvaþ *men efter* gvlli *i L. 1* q. h. (*d. e.* Hreiþmarr, *ikke* hann). — 2. *I* hygg *er* y *skreven* ẏ *i* **R**. — 5. lyf, *saa* **R** *sikkert, ingenlunde* lyt. *Ordet er mig i den her forekommende Anvendelse ubekjendt.* — *Gr. forstaar det som* lauf.

6. kallaði *skrevet* kall' *i* **R**.

10, 4. **R** *har* Lyngeiþr (*sic*) s. *inde i Linjen.* — Fá, *saa ændret med M.*; Far **R**; Fár mvn systvr *K.* — 6. hárms **R**.

11. **R** *har ikke* Hreiþmarr qvaþ *som Overskrift, men efter* dottvr *i L. 1* q. h. — 1. þv́ þo dottvr **R**, *ikke* þú dóttvr.

5. Reginn, *saa ændret*; Reiginn **R**.

12, 1, Broðvr, *saa ændret*; Brvðar **R**.

2. **R** *har* einn *med liden* e *og derfor ikke Punctum. Ordene* Einn dag, er hann

gins, *var* hanom vel
Reginn qvaþ:
Cominn er hingat
nvndar,
snarraþi
árra;
meira
gamall,
fangs vón
vlfi.
c mvn fǫða
n gram,
gva konr
cominn;
rgsir
l solo,
ǫll lond
."
var þa iafnan meþ
sagði hann Sigvrdi, at
á Gnitaheiþi *oc* var i
Hann átti ęgishialm,

er oll qvicvendi hrǫddoz viþ. Reginn gerði Sigvrþi sverþ, er Gramr het; þat var sva hvast, at hann bra þvi ofan i Rín oc let reca vllarlagð fyr strǫmi, oc toc i svndr lagdinn sem vatniþ. Þvi sverþi clǫf Sigvrþr i svndr steðia Regins. Eptir þat eggiaði Reginn Sigvrþ at vega Fafni; hann sagði:

15. „Hatt mvno hlęia
Hvndings synir,
þeir er Eylima
aldrs synioðo,
ef meirr tiggia
mvnar at sǫkia
hringa rǫða
enn hefnd fǫðvr."

Hialprecr konvngr fecc Sigvrþi scipalið til fǫðvrhefnda. Þeir fengo storm mikinn oc beitto

Regins, var hanom vel fagnat. þ *samt V.* 13 *og* 14 *ere af eldig stillede paa denne Plads,* 14 *maa, som Rosselet (Ersch Encycl. II. Sect., 31ster Th., tig bemærker, tænkes at være første Gang, da Sigurd kom- ns Hus, og at meddele Regins at ville fostre Sigurd. Efter* vitr, grimmr oc fiolcvnnigr 212) *burde derfor have fulgt* r Sigvrþr (*saa maatte der da* Reginn qvaþ *samt V.* 13 *og* 14. *maatte, ligesom i Snorra-Edda, ngen om Drabet paa Oter, om eidmar og Faavner ikke have Regins Mund.* *Disse Vers anføres ogsaa i (Fas. I, 321—329).* nr R 62; sonr F. — 5. móþ *dd. af Norna-G. þ.* – meira *dd. af Norna-G. þ.* — 6. enn em) 62; en ek F. — 7. *oc Codd. af Norna-G. þ. Burde* *ses.* — 8. at R 62; at F.

14, 1. fǫða R; frœða *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. rgsir R. — 6. ricstr, *saa* R 62 F. — 7. þrymr R; frægr *Codd. af Norna-G. þ.* — ǫll lónd R; lönd öll *Codd. af Norna-G. þ.* — 8. ǫrlogsimo *Rask Eg. som ét Ord; jvfr. Helg. Hund. I, V. 3, L. 6.* ǫrlog simo R; af (med F) lofi sinu *Codd. af Norna-G. þ.* — örlög-simi *Pfeiffer.*

1. *Dette Prosastykke findes ogsaa i Norna-G. þ. (Fas. I, 322).* — 5. oll, *saa rettet;* oS R. — 7. Gramr, *saa ændret med Norna-G. þ. (Fas. I, 322), Völs. (Fas. I, 146) og SnE. (I, 356. 563); gram* R. — 8-9. *Norna-G. þ.:* at hann brá þvi í ána Rín ok lét reka ofan (*dette Ord mangler i* 62) at ullarlagð fyrir strauminum (*Fas. I, 322*). — 14. sagði *skrevet* s. *i* R.

15, 3. þeir *skrevet* þr *i* R. — 4. synioðo R; vörnuðu *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. meir R; mik *Codd. af Norna-G. þ.* — tioia R; tregar 62; teger F. — 6. mvnar R; meir 62; mæirr F. — 8. hefnd fǫðvr R; hefnd fedr 62; hefnna fódur F.

þrir brǫþr. Eptir *orrosto* q*vaþ*
2 Regi*nn*:

26. „Nv *er* bloþvgr orn
bitro*m* hiorvi
bana Sigm*v*ndar
a baci risti*nn*;
øngr var fre*m*ri,
sa er fold ryði,
hilmis arfi,
oc hvgin gladdi.

Hei*m* for Sig*vrþr* *til* H
þa e*gg*iaþi Regi*nn* Sigv
vega Fafni.

26, 2. bitrom R62; breidum F. — 5. øngr R; fárr *Codd. af Norna-G. þ.* — *Den sidste Læsemaade er kanske rettere; vi faa derved en Rimstav til.* — var *Codd. af Norna-G. þ.*; er R *og Udgg.* — 6. sa, *saa alle tre Hskrr.* — ryði R62; ridur F. — 7. arfi R.; nefi 62; h 8. hvgin RF; hvginn 62.

3. *Efter* vega fafni *fortsætter* oc reginn (*o. s. v., se flgd.* D *paa nogen Maade at betegne, Afsnit begynder med disse Or*

FÁFNISMÁL.

---

rþr oc Regi*nn* foro vp a
iði *oc* hitto þar slóþ Faf-
, *er* h*ann* skreiþ *til* vaz.
rði Sig*vrþr* grof micla a
, *oc* gecc Sig*vrþr* þar í.
: Fafni*r* screiþ af gvllino,
nn eit*ri*, *oc* hrꜹt þ*at* f*yr*
ꜹf*vþ* Sigvrþi. E*nn* er
screiþ yf*ir* grofna, þa lagði
h*ann* m*eþ* sv*er*þi *til*
Fafni*r* hristi sic *oc* bar*þi*
oc sporði. Sig*vrþr* hlióp
*nn*i, *oc* sa þa hva*rr* a*nn*an.
q*vaþ*:
Svei*nn* *oc* svei*nn*!
ertv, svei*nn*! v*m* bori*nn*?
ertv m*anna* mꜹgr?

er þv a Fafni rꜹt
þi*nn* i*nn* frána męki,
sto*n*do*mc* *til* hiarta hio*rr*."
Sigvrþ*r* dvlþi nafns sins f*yr*
þ*vi*, at þ*at* var trva þ*eirra* i
fornescio, at orþ feigs *mannz*
mętti mikit, ef h*ann* bolvaði ovin
sino*m* m*eþ* nafni. H*ann* q*vaþ*:

2. „Gꜹfvgt dyr ec heiti,
en ec gengit hefc
i*nn* moþvrlꜹsi mogr;
fꜹdv*r* ec ácka
se*m* fira syni*r*,
geng ec ei*nn* saman.

Fafnir qvaþ:

3. „Veiztv, ef fꜹþvr ne áttað
se*m* fira syni*r*,

Digt findes helt alene i R. *V. 13.*
nføres ogsaa i SnE. og L. 4-6 af
rris saga. — Digtet er benyttet
asaga.
med rød Farve Overskriften
f(afnis) *umiddelbart foran V. 1.*
áfnismál er optagen efter Papir-
Udgg.; den passer nærmest kun
første Del af Digtet. Rosselet
at udskille den anden Del (fra
som et eget Digt og kalde dette
K. har ogsaa Titelen Qviþa
Fafnisbana in önnur sidari partr.
rþr oc regi*nn* *følger i* R *umid-*
fter .... at vega fafni. (*se Slut-*
f frgd. Digt), *uden at det paa*
ade er betegnet, at et nyt Afsnit
med disse Ord. Her er afdelt
k og M. — 4. gróf R.
einn vm, *saa ændret:* sveinivm
idste i *sér næsten ud til at være*
tilføiet, efterat vm *allerede var skrevet.*
Jfr. Fjölsv. V. 6:

Segðu mér hverjum
ertu, sveinn! of borinn,
eða hverra ertu manna mögr?

sveini vm *Udgg.*

2, 3. mógr R. — 6. *Jfr. Völs.:* ok einn saman hefi ek farit (*Fas. I, 160*). ec *har her neppe saamegen Vægt, at det kan bære Rimstaven; mulig er derfor det oprindelige:* ę geng ec einn saman.

Ved V. 3-30 *incl. ere Overskrifterne tilføiede af Udg.; dog har rimelig ved alle disse Vers Begyndelsesbogstaven i den Talendes Navn med tilføiet* q. (*d. e.* qvaþ) *været skreven i Margen i* R, *men det er bortskaaret; endnu staar i Margen ved V. 14-20* q, *ved V. 28 og 30* s. *og ved V. 29* R.

3. *Jfr. Völs.:* Fáfnir svarar: „Ef þú átt engan feðr né móðr (mǫðr *Hskr.*), af

af hverio vartv vndri alinn?
. . . .
. . . .
. . . .“

Sigvrþr qvaþ:

4. „Ętterni mitt
qveþ ec þer okvnnict vera
oc mic sialfan iþ sama;
Sigvrþr ec heiti,
Sigmvndr het minn faþir,
er hefc þic vapnom vegit.“

Fafnir qvaþ:

5. „Hverr þic hvatti?
hvi hvetiaz lezt
mino fiorvi at fara?
inn fráneygi sveinn!
þv attir fǫðvr bitran,
obornom sciór a sceiþ.“

Sigvrþr qvaþ:

6. „Hvgr mic hvatti,
hendr mer fvlltýðo
oc minn inn hvassi hiorr
fár er hvatr,
er hrǫraz tecr,
ef í barnęsco er bláþr.“

Fafnir qvaþ:

7. „Veit ec, ef þv vax
fyr þinna vina briosti,
sęi maþr þic reidan vega
nv ertv haptr
oc hernuminn,
ę qveþa bandingia bifaz.“

Sigvrþr qvaþ:

8. „Þvi bręgþr þv
F
at til fiarri siac

---

hverju undri ertu þá alinn? ok þótt þú segir mér eigi þitt nafn á banadœgri mínu, þá veiztu, at þú lýgr nú“ (*Fas. I, 160*). — 3. *Herefter er Lacune ikke betegnet i* R *og i Udgg. — De tabte Verslinjer ere gjengivne paa Prosa i Völs.*

4, 4. Sigvrþr *med stor* S *og derforan Punctum i* R.

5. *Jfr. Völs.:* Fáfnir svarar: „Hverr eggjaði þik þessa verks, eða hví léztu at eggjast? hafðir þú eigi frétt þat, hversu allt fólk er hrætt við mik ok við minn œgishjálm? enn fráneygi sveinn! þú áttir feðr snarpan“ (*Fas. I, 160.*) — 6. obornom sciór a sceiþ *har jeg sat i Mangel af noget bedre efter Rask, som har:* (ok var) óbornom skjór á skeiþ, *hvilket han forklarer: það var mikill fugl yfir skipi þínu, jafnvel fyri fæðinguna.* aborno sciór asceiþ R; or *i det første Ord er skrevet ved et Tegn, som ogsaa kan læses* vr *eller* rv; *under* b *er en ganske liden Prik eller Kreds, som dog snarest sér ud til at være tilfældig.* óbornom skióra skeiþ (*filio posthumo non defuit sua pars*) *K. og Möb.*; óbörnum skjóra skeið (*liberis privignis, vel: pueris, qvi ceteris liberis posthabentur, non deest cursus*) *Eg.*

6, 3. hvássi R. — 4-6. *Disse Linjer anføres ogsaa i Sverris saga* (*Fms. VIII, 409. Flat. II, 686*), *uden at det der siges, hvorfra de ere tagne. — Völs* gamall harðr, ef hann er í bern (*Fas. I, 160 f.*). — 5. hrǫraz, *e M. efter Eyrspennill og Fragm.* hrǫdaz R; *denne Læsemaade ikke for egentlig feilagtig,* *deri en Sideform til* hrǫraz, *jv for* yrvarr (*got.* izvar), Ragndíl ríðr, *isl.* freðinn = frerinn, áfreð — hrorna F *af Sv. s. og saala* hræðast *et sent Hskr. af Sv. s.: Nr. 81a.* — 6. ef í barn ef hann er í bernsku til *Codd.* (í *mangler i* F; til *i Cod. AM. N* bláþr R *og Codd. af Sv. s.,* *og Fragm., der ligesom Völs.*

7, 1-3. *Völs.:* veit ek, ef þ *Hskr.; kanske* vœxir = yxir?) frændum þínum, at þú mundir vega reiðr (*Fas. I, 161*). — 2. *ændret;* þino R. — 3. sęi, *med Udgg.;* sętt R. — reidan vreidan. — 6. ę *er skrevet* ęę *i* R; *semper) K. M.*

8. Sigurðr mælti: „Bregðr þ ek væra fjarri mínum frændum ek væra hernuminn, þá var heptr, ok þat fantu, at ek (*Fas. I, 161*). — 1. þvi bręg mer R, *ikke* Hvi b. þv mer.

minom feþr-mvnom;
eigi em ec haptr,
þott ec vęra hernvmi;
þv fant, at ec lavsa lifi."

Fafnir qvaþ:

9. „Heiptyrði ein
telr þv þer i hvivetna,
enn ec þer satt eitt segic;
iþ gialla gvll
oc iþ gloðravþa fe
þer verþa þeir bavgar at bana."

Sigvrþr qvaþ:

10. „Fe raða vill
fyrþa hverr
ę til ins eina dags;
þviat eino sinni
scal alda hverr
fara til heliar heþan."

Fafnir qvaþ:

11. „Norna dom
þv mvnt fyr nesiom hafa
oc osvinnz apa;
i vatni þv drvcnar,
ef i vindi rǫr,
alt er feigs forað."

Sigvrþr qvaþ:

12. „Segdv mer, Fafnir!
allz þic froþan qveþa
oc vel mart vita:
hveriar 'ro þęr nornir,
er navðgavnglar 'ro
oc kiosa mǫþr fra mavgom?"

Fafnir qvaþ:

13. „Sundrbornar mioc
hygg ec at nornir se,
eigoþ þęr ętt saman;
svmar ero askvngar,
svmar alfkvngar,
svmar dǫtr Dvalins."

Sigvrþr qvaþ:

14. „Segðv mer þat, Fafnir!
allz þic froþan qveþa
oc vel mart vita:
hve sa holmr heitir,
er blanda hiorlegi
Svrtr oc ęsir saman?"

Fafnir qvaþ:

15. „Oscopnir hann heitir,
enn þar avll scolo
geirom leica goð;

5. her nvmi R, *ikke* hernuminn.

9, 1-2. *Völs.:* Heiptyrði tekr þú hvetvetna því, er ek mæli (*Fas. I, 161*). — 3. *Efter* segic *sætte Gr. Rask og Möb. Kolon* („*aber eins sage ich dir wahr*"*)*.

10, 1. vill, *saa rettet*, svill R; *Blækket er löbet ud her, Skriveren har kanske villet viske s ud.* — *Jfr. Völs.:* hverr vill fé hafa (*Fas. I, 161*).

11. *Völs.:* Fáfnir mælti: „Fátt vill þú at mínum dœmum gera, en drukna muntu, ef þú ferr um sjá úvarliga, ok bíð heldr á landi, unz logn er (*Fas. I, 161*). *Denne Hjemgivelse maa grunde sig paa Misforstaaelse.* — 2. nesiom, *saa* R *og Rask Fr. K. Eg.;* neisom *M*.

12. *Dette Vers og de 3 følgende ansér Läning for Brudstykker af et andet Digt.* — 5. *I* navðgavnglar *ere* ð *og* g *sammenslyngede i* R. — 6. mǫþr fra mavgom R; *Völs.:* maugr fra medrum (*Fas. I, 161*). *Grimm formoder* mavg fra mǫþrom.

13. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 72*), *uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes.* — 1. mioc *mangler i* U. — 2. hygg ec RrU; segi ek W. — at nornir se RrW; nornir vera U. — 3. eigoþ R; eigot r; eígvt U; æigvt W (t *skrevet til over Linjen med mindre Skrift, dog med samme Haand*). — 4. askvngar RW; askunnar r; askyndar U. — 5. *Efter* sumar *har* r eru. — alfkvngar RW; alfkunnar r; alfkyndar U. — 6. *Efter* svmar *har* U ero.

14, 2. 3. *Udfyldt efter* 12, 2. 3; *i* R *er kun skrevet* a.

15, 1, Oscopnir *har, som jeg tror, lang Vokal i anden Stavelse og kommer af* skapa; *efter Andre af* skopa, *løbe.*

Bilrǫst brotnar,
er þeir a brv fara,
oc svima i moðo marir.

16. Ægishialm bar ec
vm alda sonom,
meþan ec vm meniom lág;
einn rammari
hvgdomc ǫllom vera,
fanca ec [svá] marga mǫgo."

Sigvrþr qvaþ:

17. „Ægishialmr
bergr einvngi,
hvar scolo reiþir vega;
þa þat finnr,
er meþ fleirom kømr,
at engi er einna hvatastr."

Fafnir qvaþ:

18. „Eitri ec fnęsta,
er ec a arfi la
miclom mins fǫdur;
. . . .
. . . .
. . . ."

Sigvrþr qvaþ:

19. „Inn fráni ormr!
þv gorþir fręs micla
oc galzt hardan hvg;
heipt at meiri verþr
hǫlþa sonom,
at þann hialm hafi."

Fafnir qvaþ:

20. „Ręþ ec þer nv, Sig

Úskaptr *Völs.* (*Fas. I, 161*). — 4-6. *Jfr. SnE.* (*I, 60*): guðin gerðu brú til himins af jörðu, ok heitir Bifröst ...; svá sem hon er sterk, þá mun hon brotna, þá er Muspells megir fara [*W tilføier* at herja] ok ríða hana, ok svima hestar þeirra yfir stórar ár, svá koma þeir fram. — 4. Bilrǫst; *jvfr. Anm. til Grímn.* 44, 6. — 5. brv, *saa ændret;* brot R *og Udgg.*

Efter Ordene: hann heitir Úskaptr *fortsætter Völs.:* Ok enn mælti Fáfnir: „Reginn bróðir minn veldr mínum dauða, ok þat hlægir mik, er hann veldr ok þínum dauða, ok ferr þá, sem hann vildi" (*Fas. I, 161*). *Herved gjengives* 22, 1-3.

16-19. *Völs.:* Enn mælti Fáfnir: „Ek bar ægishjálm yfir öllu fólki, síðan ek lá á arfi míns bróður, ok svá fnýsta ek eitri alla vega frá mér í brott, at engi þorði at koma í nánd mér, ok engi vápn hræddumst ek, ok aldri fann ek svá margan mann fyrir mér, at ek þættumst eigi miklu sterkari, en allir váru hræddir við mik." Sigurðr mælti: „Sá ægishjálmr, er þú sagðir frá, gefr fám sigr, þvíat hverr sá, er með mörgum kemr, má þat finna eitthvert sinn, at engi er einna hvatastr" (*Fas. I, 161 f.*).

16, 3. lág R, *d. e.* lá ek. — 5. hvgdomc, *saa ændret;* hvgdãc R, *dog a lidt kludret; efter* c *har været skrevet* ec, *men dette er udraderet.* — 6. svá, *indsat efter Völs.; mangler i* R *og Udgg. Jeg for*klarer Stedet, *som om der stod:* fa
svá marga mǫgo: einn rammari hv
ǫllom vera. *Jfr. f. Eks. Fjölsv.*
eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum:
hvern þær ór nauðum nema.
Almindelig forstaar man mǫgo *som, qvi contra me valerent.*"

17, 1. hialmr, *saa ændret;* hia — 2. einvngi, *saa ændret;* einvgi *Udgg.* — 3. reiþir *maa udtales* v — 4-6. *Jfr. Háv.* 64, 4-6.

18, 4-6. *Lacune er ikke betegn og Udgg. Mulig have vi en p Gjengivelse af de tabte Linjer i fa Ord af Völs.:* at engi þorði at k nánd mér, ok engi vápn hræddum

19, 1. fráni, *saa ændret med* rāmi R, *d. e.* rammi. — 3. galz *ændret efter Helg. Hj. V. 6:* þottv hvg gialdir; gatzt R *og Udgg.*

20-22. *Völs.:* Fáfnir svarar: „Þ ek þér, at þú takir hest þinn o á brott sem skjótast, þvíat þat opt, at sá, er banasár fær, hefn sjálfr." Sigurðr segir: „Þetta e ráð, en annat mun ek gera: ek m til þíns bóls ok taka þar þat et gull, er frændr þínir hafa átt." svarar: „Ríða muntu þartil, er þ svá mikit gull, at gert er um þín ok þat sama gull verðr þinn b

enn þv raþ nem*ir*,
oc riþ heim heþ*an*:
it gialla gvll
oc it gloðrav́þa fe
þer verþa þeir bav́gar at bana.“

Sigvrþr qvaþ:

21. „Raþ *er* þ*er* raþit,
enn ec riþa mvn
til þess gvllz er i lyngvi li*ggr*;
enn þv, Fafnir! li*gg*
i fiorbrot*om*,
þar er þic Hel hafi.“

Fafnir qvaþ:

22. „Regi*nn* mic reþ,
hann þic raða mv*n*,
hann mv*n* ocr v*er*þa badom at bana;
fior sit*t* lata
hy*gg* ec at Fafnir myni,
þit*t* varð nv meira megin.“

Regi*nn* var a brot horfi*nn*, meþ*an* Sig*vrþr* va Fafni, *oc* kom þa aptr, *er* Sigvrþ*r* strav́c blóð af sv*er*þino. *Reginn* q*vaþ*:

23. „Heill þv nv, Sig*vrþr*!
nv hef*ir* þv sigr vegit
oc Fafni v*m* fariþ;
m*anna* þei*rr*a
er mold troþa
þic q*veþ* ec oblav́ðasta*n* ali*nn*.“

Sigvrþr qvaþ:

24. „Þ*at* er ovist at vita,
þa *er* komo*m* all*ir* saman
sigtiva synir,
hv*err* oblav́ðastr *er* ali*nn*;
margr *er* sa hvatr,
er hior ne ryþr
a*nn*ars briosto*m* í.“

Reginn qvaþ:

25. „Gladr ertv nv, Sig*vrþr*!
oc gagni fegi*nn*,
er þv þ*errir* Gra*m* a grasi;
brod*vr* mi*nn*
hef*ir* þv beniaþan,
oc veld ec þo sialfr svmo.“

Sigvrþr qvaþ:

26. „Þv þ*vi* rét*t*,
er ec riþa scylðac
hélog fioll hinig;
fe *oc* fiorvi
reþi sa i*nn* fráni ormr,
ne*ma* þv frydir m*er* hvaz hvgar.“

Þa gecc R*eginn* at Fafni *oc* soar hiarta or h*anom* m*eþ* sv*er*þi er Riþill heit*ir*, *oc* þa dracc h*ann* bloð or vndi*nn*i ept*ir*. Reginn qvaþ:

27. „Sittv nv, Sig*vr*þr!
enn ec mvn sofa ganga,
oc halt Fafnis hiarta við fvna;
ęiscav́ld ec vil
eti*nn* lata
ept*ir* þe*nn*a dreyra dryc*c*.“

Sigvrþr qvaþ:

28. „Fia*rr*i þv gect,

---

hvers annars, er þat á.“ Sigurðr stóð upp ok mælti: „Heim munda ek ríða, þótt ek mista þessa ens mikla fjár, ef ek vissa, at ek skylda aldri deyja, en hverr frœkn maðr vill fé ráða allt til ins eina dags; en þú, Fáfnir! ligg í fjörbrotum, þar er þik Hel hafi.“ Ok þá deyr Fáfnir (*Fas. I, 162*).

20, 4-6. it. g. g. ⁊. it. g. r. f. þ. v. þ'. b. a. bana R. *Se* 9, 4-6.

21, 1. þer R, *saaledes synes og Forf. af Vols. at have læst. Gr. indsætter unødvendig* mér. — 2. mvn, *saa ændret;* mvx R.

24, 3. *„Die Worte* sigtiva synir *könnte das Metrum und der Sinn entbehren“ Gr.* — 6. hiór R. — ryþr, *saa ændret efter Formodning af Rask og Gr.;* ryfr R *og K. M.*

26, 3. hélog, *saa ændret med Möb.;* heilog R *og Rask Gr. K. M. — Jfr. Rígsm. V. 37, L. 3.* — fiöll *eller* fioll R. — 4-5. fe oc fiorvi reþi | sa i. f. o. *Udgg.* — 6. hv́gar R.

2. scár R. — 4. Reginn qvaþ *mangler i* R.

27, 3. fv́na R.

meþan ec a Fafni ráðc
minn inn hvassa hior;
afli mino atta ec
við orms megin,
meþan þv i lyngvi látt."

Reginn qvaþ:

29. „Lengi liggia
letir þv lyngvi í
þann inn aldna iotvn,
ef þv sverþz ne nytir,
þess er ec sialfr gorða,
oc þins ins hvassa hiors."

Sigvrþr qvaþ:

30. „Hvgr er betri
enn se hiors megin,
hvars reidir scolo vega;
þviat hvatan mann
ec se harliga vega
meþ slęvo sverþi sigr.

31. Hvætom er betra
enn se ohvætom
i hildileic hafaz;
glæðom er betra
enn se glvpnanda,
hvat sem at hendi cęmr."

Sigvrðr toc Fafnis hiarta oc steicþi á teini. Er hann hvgði, at fvllsteict vęri, oc freyddi sveitinn or hiartano, þa toc hann a fingri sinom oc scyniaþi, hvart fvllsteict vęri. Hann brann oc bra fingrinom i mvnn ser. Enn er hiartbloð Fafnis com a tvngo hanom, oc scildi hann fvgls rødd; hann heyrþi, at igðor klæcoþo á hrisino. Igðan qvaþ:

32. „Þar sitr Sigvrdr
sveita stoccinn,
Fafnis hiarta
við fvna steikir;
spacr þǫtti mer
spillir bæga,
ef hann fiorsega
franan ęti."

Avnnor qvaþ:

33. „Þar liggr Reginn,
ręðr vm við sic,
vill tǫla mæg
þann er trvir hanom;
berr af reidi
ræng orð saman,
vill bælvasmiþr
brodvr hefna."

In þriþia qvaþ:

34. „Hæfði scemra lati hann
inn hára þvl
fara til heliar hęþan;
ællo gvlli
þa kna hann einn raþa
fiolþ þvi er vnd Fafni lá."

28, 3. hiór *eller* hior R. — 4. atta ec R. *K. indsætter* attac, *hvilket er mer overensstemmende med Sprogformen i disse Digte.*

29, 2-3. lyngvi í þann, *saa ændret med Rask;* þann lyngvi í R *og Gr. K. M.* — 6. þins, *saa ændret;* þiss R.

30, 3. reidir *maa udtales som* vreidir. — 5. se, *saa* R *og Udgg. Kanske:* sá. — harliga, *saa* R, *ikke* hvarliga.

4. þa *med stor* þ *og derforan Punctum i* R. — 9. hanom oc scildi, *saa* R; oc, *som udelades af Rask K. M., er her Eftersætningspartikel.* — 11. hrisino, *saa ændret med M. efter Völs. (Fas. I, 164);* hrisinō R, *d. e.* hrisinom, *og saaledes Rask Gr. K. Eg.*

32. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 358) i* r, *indledet med Ordene:* þá mælti ein. — 5. þǫtti, *saa* R, *ikke* þotti; þti r. — 7. hann *mangler i* r. — fiór (*eller* fiòr) | sega R. — 8. ęti R; ætti r.

33. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 358) i* r. — *For Overskriften* Avnnor qvaþ *har* R *i Margen Taltegnet* II. *Völs. (Fas. I, 164) har foran den prosaiske Gjengivelse af dette Vers:* önnur segir. — 5. 6. reidi *og* ræng *bør her udtales som* vreidi *og* vræng.

34. *For Overskriften har* R *i Margen* III. *Jfr. Völs.:* þá mælti en þriðja (*Fas. I, 164*).

In fiorþa qvaþ:
„Horscr þǫtti mer,
ı kynni
mikit
systra,
ıann vm sic
in gleddi;
mer vlfs von,
ɪyro sec."
In fimta qvaþ:
„Erat sva horscr
iþr,
hers iaþar
mvndac,
ɑ broþvr letr
comaz,
ınn avdrom hefr
f syniat."
In setta qvaþ:
„Mioc er osviþr,
ɑ enn sparir
inn folcscá,
Reginn liggr,
ɑ raþinn hefr;
hann viþ slíco at sia."
In siavnda qvaþ:
„Havfði scemra lati hann
ın hrimcalda iotvn
avgom bva;
ı hann fiár þess,
er Fafnir reþ,
einvaldi vera."

Sigvrþr qvaþ:

39. „Verþat sva ríc scavp,
at Reginn scyli
mitt banorð bera;
þviat þeir baþir brǫþr
scolo bralliga
fara til heliar heþan."

Sigvrþr hio havfvþ af Regin, oc þa át hann Fafnis hiarta oc dracc bloþ þeirra beggia Regins oc Fafnis. Þa heyrþi Sigvrþr, hvar igdvr mǫlto:

40. „Bitt þv, Sigvrþr!
bavga ravða,
era konvnglict
qviþa morgo:
mey veit ec eina
myclo fegrsta,
gvlli gǫdda,
ef þv geta mǫttir.
41. Liggia til Givca
grǫnar bravtir,
fram visa scavp
folcliþondom;
þar hefir dyrr konvngr
dottvr alna,
þa mvndv Sigvrþr
mvndi cavpa.

ɪr *Overskriften* In fiorþa qvaþ *Margen* ɪɪɪɪ. *I Völs. foran Gjen-ɪf dette Vers:* þá mælti en fjórða *64*). — 1. þǫtti *i* R *skrevet* þotti.

erskriften mangler i R; *den er ɪr Völs., som foran Gjengivelsen Vers har:* þá mælti en fimta *64*). — 6. abrót R. — 7. hefr,

. Overskrifterne til disse Vers R. *V. 37 er ikke gjengivet men foran Gjengivelsen af V. ɪt:* þá mælti en setta (*Fas. I,*

37, 5. hefr, *saa* R.

38, 2. iotv́n R. — 4. mvn hann, *saa ændret efter Formodning af Svend Grundtvig; jvfr.* 34, 5 *og Völs.:* þat væri snjallræði, ef hann dræpi hann ok réði einn fénu (*Fas. I, 164*). mvndv R *og Udgg.* — 6. v *i* einvaldi *er vel Rimstav.*

39. *Overskrift mangler i* R. — 1. Verþat, *saa ændret med Udgg.;* Verþa R, *ikke* Verþa at. *Jfr. Völs.:* Eigi munu þau ósköp (*Fas. I, 164*).

1. régin R. — 4. þa heyrþi Sigvrþr, hvar igdvr mǫlto. *Til disse Ord og til V. 40—44 findes intet tilsvarende i Völs.*

41, 4. folc liþondom R *som to Ord.*

42. Salr er a há
Hindarfialli,
allr er hann vtan
eldi sveipinn,
þann hafa horscir
halir vm gorvan
or odøccom
ognar lióma.
43. Veit ec a fialli
folcvitra sofa,
oc leicr yfir
lindar vaþi;
Yggr stacc þorni
aþr a feldi
hørgefn, hali
er hafa vildi.
44. Knattv, møgr! sia
mey vnd hialmi,
þa er fra vigi
Vingscorni reið;
ma-at Sigrdrifar
svefni bregþa
scioldvnga niþr
fyr scøpom norna."

Sigvrþr reiþ eptir slóþ Fafnis til bǫlis hans oc fann þat opit oc hvrþir af iarni oc getti; af iarni váro oc allir timbrstoccar i hvsino, en grafit i iorþ niþr. Þar fann Sigvrþr stormikit gvll oc fyldi þar tvęr kistor: þar tok hann ęgishialm oc gvllbrynio oc sverþit Hrotta oc marga dyrgripi oc klyfiaþi þarmeþ Grana, en hestrinn vildi eigi fram ganga fyrr, enn Sigvrþr steig á bac hanom.

42, 5. ho,scir R.

43, 2. folcvitra, *saa ændret efter Formodning i K.*; folc vitr R. folcvitr *Udgg.*, *Eg. forstaar dette som Tiltale til Sigurd, men Subject til* sofa *kan ikke vel undværes.* — 5. þorni R.

44, 4. Vingscorni, *saa ændret med K.*; ving scornir R; Vingscornir *Gr. Rask M.*

Det prosaiske Stykke gjenfindes væsentlig uforandret i Vols. (*Fas. I, 164 f.*) — 3. getti af R, *ikke* getti a af. *Efter* getti *staar i R intet Skilletegn, derimod Punctum mellem* iarni *og* V. *Jfr. Vols.:* ok af jarni hurðirnar allar ok þarmeð allr dyra-umbúningrinn, ok af jarni allir stokkar í húsinu (*Fas. I, 164 f.*). — 5. En (*med stort* E *og Punctum foran*) grafit i iorþ niþr R, *ikke* En fann grafit, *hvilket Udgg urigtig indsætte. Vols.:* ok grafit í jörð niðr — 5-10. *Jfr. Vols.:* Sigurðr fann þar stórmikit gull ok sverðit Hrotta, ok þar tók hann ægishjalm ok gullbrynjuna ok marga dýrgripi. Hann fann þar svá mikit gull, at honum þótti ván, at eigi mundi meira bera tveir hestar eða þrír; þat gull tekr hann allt ok berr i tvær kistur miklar, tekr i tauma hestinum Grana (*Fas. I, 165*). — *Maaske skulde i Overensstemmelse med Vols. Ordene* oc fyldi þar tvęr kistor *følge efter* dyrgripi, *hvilket vilde give en bedre Ordning.* — 10. grána R. — 12. á bac, *saa ændret*; af bác R. — *Efter* bác hanom *fortsættes umiddelbart i R:* Sigvrþr reiþ vp o. s. v. (*se Sigrd. Indgt*), *uden at det paa nogen Maade er betegnet, at et nyt Afsnit begynder med disse Ord.*

SIGRDRÍFUMÁL.

þr reiþ vp a Hindarfiall
di *svþr til* Fraclandz; a
sa hann lios mikit, *sva*
r brynni, *oc* liomaþi af
as. *Enn* er hann com at,
þar scialdborg *oc* vp or
igvrþr gecc i scialdborg-
sa, at þar la *maþr oc*
ollom hervapnom; hann
hialminn af hofþi hanom,
ann, at *þat var* kona.

Brynian *var* fæst, sem hon vęri holdgróin; þa reist hann meþ Gram *fra* hæfvþsmát bryniona igognom niþr *oc sva* ýt igognom badar ermar. Þa toc hann brynio af henne, enn hon vacnadi *oc* settiz hon vp *oc* sa Sigvrþ *oc* męlti:

1. „Hvat beit brynio?
hvi brá ec svefni?
hverr feldi af mer
fælvar næþir?"

---

igt findes i **R** *indtil og med*
þ seggiom fari *i* 29, 2. *I Völs.*
. 5. 6. 10. 12. 7. 8. 9. 11. 13, 1-6
rte Orden). 15—21; *Resten af*
krives der i Prosa. Slutningen
fra Ordene ælþrmál til æfvg
indtil Enden er bevaret i Papir-
ter; se derom Anmærkningen
et.
Sigvrþr reiþ vp ahindar fiall
ldelbart efter steig af bác hanom.
af frgd. Digt), *uden paa no-*
at betegne, at et nyt Afsnit
ber. Hverken ved V. 1, 3 *eller* 5
on Overskrift i **R**, *og i intet*
ers er Begyndelsesbogstaven paa
de udmærket fremfor Initialerne
Vers. Sigrdrífumál er altsaa
ikke betegnet som et eget Digt,
et med frgd. Stykke. — Jeg har
apirafskrr. og Udgg. i at afsondre
ál fra Fáfnismál. — Völs. (*Fas.*
ynder ogsaa med Ordene: Sigurðr
ngar leiðir ok allt til þess, er
upp á Hindarfjall *et nyt Ca-*
red Overskrift: Frá Sigurði. —
rdrífumál *har jeg med flere Udgg.*

optaget efter Papirafskrr.; *de egentlige* Sigrdrífumál *begynde med V.* 5. — *Urigtig er Titelen* Brynhildarkviða Buðladóttur hin fyrsta, *som findes i flere Papirafskrr. og Udgg.*

Det første Prosastykke gjenfindes næsten ordret i Völs. (*Fas. I, 165*).

2. stefndi, *saa rettet efter Völs.*; stefni **R**. — 6. *Over* þa *er i* **R** *en kredsformig Figur, som synes betydningsløs; Ordet mangler i Völs.* — vp or, *saa og Völs.*, *ikke* uppá. — 8. þar svaf maðr ok lá með *Völs.* — 12. *var* fæst, *saa* **R**, *ikke blot* fæst. — 14. hæfvþ smát **R** (*ikke* sniat), *d. e.* höfuðsmátt.

1. *Jfr. Völs.:* Hon spurði, hvat svá var máttugt, er beit brynjuna „ok brá mínum svefni: eða man hér kominn Sigurðr Sigmundarson, er hefir hjálm Fáfnis ok hans bana í hendi?" (*Fas. I, 166*). *Vi tør ikke heraf slutte, at Forf. af Völs. har havt en forskjellig Tekst af V. 1, hvori L. 5—8 var lagt i Sigrdrivas Mund.* — 3. feldi, *saa* **R**, *ikke* feldr. — 4. næþir *i* **R** *skrevet* næþ', *hvilket efter Trækkene snarest skulde oplæses* næþr. —

Hann svaraði:
„Sigmvndar bvrr,
aleit fyr scommo
hrafns hrǫlvndir
hiorr Sigvrþar.“
Hon qvaþ:
2. „Lengi ec svaf,
lengi ec sofnoþ var,
long ero lyða lę;
Oþinn þvi veldr,
er ec eigi mattac
bregða blvnnstafom.“

Sigvrþr settiz niþr oc spvrþi hana nafns. Hon toc þa horn fvlt miaþar oc gaf hanom veig:

3. „Heill dagr,
heilir dags synir,
heil nott oc nipt!
oreiþom avgom
litiþ ocr þinig
oc gefit sitiondom sigr!
4. Heilir ęsir,
heilar asynior,
heil sia in fiolnyta fold!
mal oc manvit
gefit ocr męrom tveim
oc lęcnishendr, meþan lif

---

5. *Hann* svaraði (*skrevet* svar. *med en Krøl over* r) *inde i Linjen i* R. — 7. hrǫlvndir *eller* hrę lvndir R; *d. e. Lyst til Aadsel* (*Eg.*); *men Flertalsformen er underlig, og maaske burde* hrǫlvnd *indsættes. Dette kunde have været skrevet* hrælvnð (*jvfr.* kinð 9, 3), *og dette igjen af en Afskriver misforstaat.*

2. *Overskrift mangler i* R. — *Völs. har intet, som svarer til dette Vers, men fortsætter:* þá svarar Sigurðr: „Sá er Völsunga ættar, er þetta verk hefir gert, ok þat sama hefir oss sagt verit frá yðrum vænleik ok vitru, ok þat skulu vér reyna (*Fas. I, 166*).

I det følgende er Ordningen i R *og Udgg. uheldig. Jeg tror, at det burde hede:* Sigvrþr settiz niþr oc spvrþi hana nafns. Hon nefndiz Sigrdrifa oc var valkyria. Hon sagði, at tveir konvngar . . . . . . ef hon vissi tiþindi or ollom heimom. Sigrdrifa qvaþ:

3. „Heill dagr,
. . . . .
oc gefit sitiondom sigr!
4. Heilir ęsir,
. . . . .
oc lęcnishendr, meþan lifom!“

Hon toc þa horn fvlt miaþar oc gaf hanom minnisveig:

5. „Biór fęri ec þer
. . . .

Dette bestyrkes ved Völs.: Brynhildr segir, at tveir konungar börðust . . . . . at giptast engum þeim, er hræðast kunni.“ Sigurðr mælti: „Kenn oss ráð til stórra hluta!“ Hon svarar: „þér munuð betr kunna, en með þökkum [vil ek] kenna yð[r] er nökkut, er vér kunnum, þ[at] mætti líka, í rúnum eða öðru[m] er liggja til hvers hlutar, ok bæði saman, ok gefi (*Hskr. ha[fi]*) goðin okkr góðan dag, at þér ok frægð at mínum vitrleik ok eptir þat er vit ræðum.“ Bryn[hildr tók] eitt ker ok færði Sigurði ok m[ælti]:

„Bjór færi ek þér
. . . .

I den almindelige Tekst er d[et] uheldigt, at Sigurd først langt [efter] faar Svar paa sit Spørsmaal [om Val]kyrjens Navn; heller ikke pas[ser] mal oc manvit gefit ocr męro[m] lęcnishendr, meþan lifom, *før [hun er] bedet Sigrdriva* „kenna ser spe[ki].“

1. spvrþi i R *skrevet* sp *m[ed] kortningstegn over* p, *som alm[indelig] tegner* vr *eller* or; *snarere b[ør] læses* spvrr, *d. e.* spyrr, *jvfr.* . — 3, 3. nipt R. *Ved dette Or[d er] Betænkelighed. Man forklarer [det ved „]hendes Datter“; men* nipt *bet[yder] aldrig Datter; Nattens Datter [er Dagen;] men i* 4, 3 *nævnes jo* sia in fio[lnyta fold;] *endelig synes det ikke stemm[ende med] Sprogbrugen i disse Kvad at s[ætte]* nipt *for* nott oc nattar nipt. *[Skulde det] hede:* nott oc niþ? *jvfr. Vafþ[r.]* ... *neppe betyder* nipt *her „Mørke“ ... til oldeng.* nîpan, *mørkne.*

4, 1. ęSir R. — 5. *Over* [ ] *er Streg i* R.

Hon nefndiz Sigrdrifa oc var valkyria. Hon sagði, at tveir konvngar bǫrðvz: het annarr Hialmgvnnarr, hann var þa gamall oc inn mesti hermaþr, oc hafði Oþinn hanom sigri heitiþ; enn

annarr het Agnarr
Avþo broþir,
er vętr engi
vildi þiggia.

Sigrdrifa feldi Hialmgvnnar i orrostonni; enn Oþinn stac hana svefnþorni i hefnd þess oc qvaþ hana aldri scyldo siþan sigr vega i orrosto oc qvaþ hana giptaz scyldo. „Enn ec sagðac hanom, at ec strengdac heit þar i mot at giptaz ongom þeim manne er hrǫþaz kynni.“ Hann svarar oc biþr hana kenna ser speki, ef hon vissi tiþindi or ollom heimom. Sigrdrifa qvaþ:

5. „Biór fǫri ec þer,
brynþings apaldr!
magni blandinn
oc megintíri;
fvllr er hann lioþa
oc licnstafa,
godra galdra
oc gamanrvna.

6. Sigrvnar scaltv kvnna,
ef þv vilt sigr hafa,
oc rista a hialti hiors,
svmar a vetrimom,
svmar a valbavstom,
oc nefna tysvar Ty.

7. Ølrvnar scaltv kvnna,
ef þv vill annars qvęn
vęlit þic i trygd, ef þv trvir;
a horni scal þęr rista
oc a handar baki
oc merkia a nagli Navþ.

8. Fvll scal signa
oc við fari sia
oc verpa lavki i lavg;
þa ec þat veit,
at þer verþr aldri
meinblandinn mioþr.

9. Biargrvnar scaltv kvnna,
ef þv biarga vilt
oc leysa kind fra konom:

7-10. *Ordene* annarr het — vildi þiggia *har jeg med Gr. og v. d. Hagen skrevet som Vers; ikke alene Rimstavene vise, at vi her have Vers, men ogsaa Udtrykkene* er vętr engi vildi þiggia, *der ikke tilhøre den prosaiske Stil. Hele Sigrdrivas Fortælling har oprindelig sikkert havt metrisk Form.* — 8. Avþo, *saa ændret efter Helreið Br.* 8, 6, *hvor denne Form er sikret ved Stavrimet;* havþo R *og Udgg.* Agnarr eða Auðabróðir *Völs.* (*Fas. I, 166*). — 19. svarar *i* R *skrevet med en Krøl oventil.*

5, 2. brynþingS apaldr R; brynþinga valldr *Völs.* — 4. megin tíri R; meginn tíre *Völs.*, *ikke* týri. — 5. lioþa R; liona *Völs.* — 8. gaman rvna R; gamanręðna *Völs.*

6, 1. scaltv, *saa Völs. her og* R *ved alle de flgd. Vers;* þv scalt R *her.* — kvnna, *saa Völs.;* rista R. — 2. sigr hafa R; snotr vera *Völs.* — 3. rista R; rist *Völs.* — 4. svmar a vetrimom R; avett sunum *Völs.* — 5. svmar avalbavstom R; ok avalbystum *Völs.* — 6. tysvar, *saa* R *og Völs., ikke* tvisvar.

7, 2. vill annars qvęn R; villt a annaz kuenn (e *er her lukket som* ø) *Völs.* — 3. vęlit þic itrygd R; véli þik eigi trygð *Völs.* — 4. þęr R; þat *Völs.*

8, 1. fvll *med liden* f *i* R; avl *med liden* a *og derforan ikke Punctum i Völs.* — scal R; skaltu *Völs.* — 2. fari R; faré *Völs.* — 3. lavki R; lauk *Völs.* — 4-6. *Disse Linjer mangle i* R *og ere tagne af Völs.*

9, 1. s. k. R; skaltu nema *Völs.* — 2. biarga vilt R; vilt borgit fá *Völs.* — 3. kinð R; kinnd *Völs.* — konom R; konu *Völs.* —

a lofa *scal* þ*ę*r rista
oc of liþo spe*nna*
oc biþia þa dis*ir* dvga.

10. *Brimrvnar scaltv rista*,
ef þv vilt borgit hafa
a sv*n*di seglm*a*rom;
a stafni *scal* þ*ę*r rista
oc a stiornarblaþi
oc le*gg*ia eld i ár;
era sva brattr breki
ne *sva* blár v*nnir*,
þo k*ǫm*ztv heill af hafi.

11. Lim*rvnar scaltv* kv*nna*,
ef þv vilt lǫcn*ir* v*era*
oc kv*nna* sár at sia;
a b*er*ki *scal* þ*ę*r rista
oc a badmi viðar,
þei*m* er lvta *a*str limar.

12. Mal*rvnar scaltv* kv*nna*.
ef þv vilt, at mangi þ*er*
heipto*m* gialdi harm;
þ*ę*r vm vindr,
þ*ę*r v*m* vefr,
þ*ę*r v*m* setr allar saman
a þ*vi* þingi,
er þioþ*ir* *scolo*
i fvlla doma fara.

13. Hvg*rvnar scaltv* kv*nna*,
ef þv vilt hveriom v*era*
geðsvi*nnari* gvma;
þ*ę*r of réð,
þ*ę*r of reist,
þ*ę*r v*m* hvgði Hroptr
af þei*m* legi,
er leciþ hafdi
or h*a*si Heiddr*a*pnis*s*
oc or horni Hoddrofnis.

14. A biargi stoþ
me*þ* Brimis e*gg*iar,
hafdi s*er* a hofði hialm;
þa m*ę*lti Mims h*a*fv*þ*
froþlict iþ fyrsta orð
oc sagdi sa*nna* stafi.

15. A scildi qv*aþ* ristnar
þei*m* er stendr f*yr* scinanda go[ði]
a eyra Árvacrs
oc á Alsvi*nn*z hófi,
a þ*vi* hveli *er* snyz
v*n*dir reiþ Hrvngnis,

---

4. á lófa skal þær *Völs.;* alofo þ*ę*r *scal* **R**. — 5. of **R**; um *Völs.* — 6. þa *mangler i Völs.* — di*Sir* **R**.

10. s. r. **R**; skaltu gera *Völs. Kanske* skaltu kunna, *som i de andre Vers.* — 4. skal þær rista *Völs.;* *scal* rista **R**. — 7. era **R**; fallat *Völs.* (*sic*). — 8. ne *sva* blár v*ṡir* **R**; né blár vnd*ir* *Völs.* — 9. k*ǫm*ztv **R**; kemst *Völs.*

11, 4. scal þ*ę*r **R** *Völs.;* þ*ę*r *er i* **R** *skrevet til i Margen og Hage sat inde i Linjen, hvor det skal indføies.* — 5. badmi **R**; barri *Völs.* — 6. þei*m* **R**; þess *Völs.* — lvta **R**; lute *Völs.*

12, 2. vilt at **R**; att *Völs.* — mangi, *saa ændret;* magni **R**; mage *Völs.* — 3. gialdi **R**; gialda *Völs.* — 8. þioþ*ir* **R**; menn *Völs.*

13, 1. s. k. **R**; skaltu nema *Völs.* — 2. hv*er*|eriom **R**. — 3. geðsvi*nn*ari **R**; geðhoskari *Völs.* — 6. v*m* **R**; of *Völs.* — 7-10. *Disse Linjer mangle i Völs.* — 10. hoddrofnis, *saa* **R**, *ikke* hoddropnis. *Altsaa af* rjúfa. *Gr. formoder* Hoddraupnis.

14. *Dette Vers findes ikke i Völs.* — 1. abiargi *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* **R**. — 2. Brimis *Eg. som Egennavn, jvfr. Grímn.* 44, 9 *Anm.;* brimis *Udgg.* — 4. þa *med stor* Þ **R**.

15, 1. *Stor* A *og derfor Punctum i* **R**: *liden* a *og derfor ikke Punctum i Völs.* — q' **R**, *d. e.* qvaþ; voru *Völs.* — 2. f*yr* **R**; fyrir *Völs.* — goði **R**; guði *Völs.* — 3. *Denne Linje mangler i Völs.* — 4. *oc* á alsvi*nn*z hófi **R**; Alsvins höfði *Völs.* — 5. aþ*vi* **R**; ok á því *Völs.* — snyz **R**; stendr *Völs.* — 6. Hrvngnis, *saa ændret for Stavrimets Skyld;* r*a*ngnis **R**, *d. e.* rvngnis; a *i* *a* *er ganske tydelig underprikket som urigtig;* raugnis *Völs.;*

ı Sleipnis to*nnom*
c a sleþa fiotro*m*,
16. A biarnar hra*m*mi
c a Braga tv*n*go,
ı vlfs klóm
c a arnar nefi,
ı bloþgo*m* vengio*m*
c a brvar spordi,
, lavsnar lófa
c a licnar spori,
17. A gleri *oc* a gvlli
a gv*m*na heillo*m*,
víni *oc* virtri
vilisessi,
Gv*n*gnis oddi
a Grana b*r*iosti,
nornar nagli
a nefi vglo.
18. Allar *váro* af scafnar,
þęr e*r* *váro* a ristnar,
oc hv*er*fðar v*iþ* *inn* helga mioþ
oc sendar a viþa vega;
þęr 'ro m*eþ* asom,
þęr 'ro m*eþ* alfo*m*,
svmar m*eþ* viso*m* vanom,
svmar hafa m*enn*zkir m*enn*.
19. Þ*at* ero bocr*vnar*,
þ*at* ero biargr*vnar*
oc allar ǫlr*vnar*
oc mętar meginr*vnar*
hvei*m* *er* þęr kná oviltar
oc ospilltar
ser at heillo*m* hafa;
niottv, ef þv namt,
v*n*z rivfaz regin.
20. Nv s*ca*ltv kiosa,
alls þ*er* er costr v*m* boþi*nn*,
hvassa vapna hlynr!

---

gnis *Udgg. Skjønt* Hrvngnis *er det* det, *ikke det første, betonede Ord i* rslinjen, *kan det dog meget vel bære* mstaven; *ti hvorvel det ogsaa i disse* le *Mythekvad er R e g e l, at den f ø r s t e* tonede *Stavelse i den anden af to sammen*rende *Verslinjer bærer Rimstaven, saa er* ne *Regel dog paa m a n g f o l d i g e Steder* dt. *Grimm søger i Anm. at vinde Stav*- *ved at ændre* snyz *til* hverfr, *men* rset *er aabenbart ensartet med de to* d., *ligesom disse digtet i 8linjet fornyrð*- g. *Ligesaalidt kan man med Möb.* (*efter* s *Tekst*) *læse som én Linje:* a þvi hveli snyz vndir reiþ Ravgnis. — 7. tonnom ; taumum *Völs.*

16, 1. abiarnar *med liden* a *og derforan* *Punctum i* R *og Völs.* — hrammi ; hrame *Völs.* — 4. nefi R; nefiu *Völs.* - 8. a *mangler i Völs.* — spóri R.

17, 1. *Liden* a *i* R *og Völs.; i* R *med, i* *Völs. uden Punctum foran.* — 2. *oc* a gvmna illom R; ok á góðu silfri *Völs.; men efter* si *har Völs. desuden* í guma hollde, *hvilke* *mer ligne dem, som* R *har i L. 2.* — virtri R; í virtri *Völs.* — virtr, *neutr.*, *norsk Folkespr.* vyrtr, *n.* — 4. vili sessi R; á vavlu sessi *Völs.* — 5. Agv*n*gnis R *med stor* A *og derforan Punctum;* ok gaupnis *Völs.* — 6. grána R; gýgjar *Völs.*

18. allar *med liden* a *i* R *og Völs.*, *men med Punctum foran.* — 2. *váro* aristnar R; á voru ristnar *Völs.* — 3. hv*er*fðar R; hrędar *Völs.* (*Skrivfeil for* hrędar). — 4. vega R; vegu *Völs.* — 5. þęr *med stor* þ *og derforan Punctum i* R. — ro m*eþ* asom R; eru með álfum *Völs.* — 6. þęʀ ró m*eþ* alfo*m* R; svmar með ásum *Völs.* — 7. svmar R; ok *Völs.* — vanom R; vanu*m* *Völs.*

19, 1. þ*at* *med stor* þ R; þ*at* *med liden* þ *Völs.; i begge Hskrr. med Punctum foran.* — rvnar *skrevet* r. *her og i de flgd. 3 Linjer i* R, *som ikke har* rvnir. — 2. þ*at* ero R; ok *Völs.* — 3. ǫl r. R; alrúnar *Völs.* — 4. *oc* mętar R; ok męʀ*ar* ok *Völs.* — 5. hvei*m* R; hverium *Völs.* — 6. *oc* ospilltar R; of viltar *Völs.* — 7. heillom R; heillum *ogsaa Völs.; men her er den anden* l *underprikket.* — 8. niottv *med liden* n *i* R; *med stor* N *i Völs.* — 9. rivfaz R; riufa *Völs.*

20, 1. skaltv *feilagtig to Gange i Völs.* — 2. v*m* R; of *Völs.* — 3. vapna R; vópna *Völs.* — hlýnr R. —

sꜹgn eþa þꜹgn
hafdv þer sialfr i hvg;
ꜹll ero mein of metin."
Sigvrþr qvaþ:
21. „Munca ec flǫia,
þott mic feigan vitir,
emca ec meþ bleyþi borinn;
ástráþ þin
ek vil oll hafa
sva lengi, sem ec lifi."
Sigrdrifa qvaþ:
22. „Þat ręþ ec þer iþ fyrsta,
at þv viþ frǫndr þina
vammalꜹst verir;
siþr þv hefnir,
þott þeir sacar gori,
þat qveþa dꜹþom dvga.
23. Þat ręþ ec þer annat,
at þv eiþ ne svęrir
nema þann er saþr se;
grimmar limar
ganga at trygðrofi,
armr er vára vargr.
24. Þat ręþ ec þer þriþia,
at þv þingi a
deilit viþ heimsca hali;
þviat osviþr maþr
lętr opt qveþin
verri orþ, enn viti.
25. Alt er vant,
ef þv viþ þegir,
þa þiccir þv meþ bleyþi borinn
eþa sonno sagþr;
hęttr er heimis qviþr,
nema ser goðan geti;
annars dags
lattv hans ꜹndo farit,
oc lꜹna sva lydom lygi.
26. Þat ręþ ec þer it fiorþa,
ef byr fordǫþa
vammafvll a vegi,
ganga er betra,
enn gista se,
þott þic nott vm nemi.
27. Forniosnar ꜹgo
þvrfo fira synir,
hvars scolo reiþir vega;
opt bꜹlvísar konor
sitia brꜹto nęr,
þęr er deyfa sverþ oc sefa.
28. Þat ręþ ec þer it fimta,
þottv fagrar ser
brvdir beckiom a,
sifia silfr lataþv

---

4. sꜹgn **R**; saungh *Völs.* — 5. ihvg **R**: of hug *Völs.* — 6. mein **R**; mál *Völs.*

21. *Overskriften tagen fra Völs.; mangler i* **R**. — 1. Munca **R**; Mvnkað *Völs.* — flǫia **R**; fleyia *Völs.* — 3. emca **R**; emkat *Völs.* — meþ *mangler i Völs.* — 5. ek vil **R**; vil ek *Völs.* — hafa **R**; of hafa *Völs.*

22. *Overskrift mangler i* **R**.

23. *Völsungasagas Paraphrase af dette Vers er stillet mellem Gjengivelsen af V.* 31 *og* 33. — 1. ręþ *er skrevet* r. *her og i alle flgd. Vers i* **R**. — 4. limar, *saa ændret med Eg. efter Sig. Fáfn. II, V. 4, L. 6, hvor* limar *er sikret ved Stavrimet;* simar **R** *og Udgg. Jfr. Völs.* grimm hefnd fylgir griðrofi (*Fas. I, 172*). — 5. trygð rófi **R**.

24, 1. þ. ııı **R**, *ikke* þ. iþ ııı.

25, 4. só*nno* **R**. — 7. Annars *med stort* A *og derforan Punctum i* **R**.

27, 3. reiþir *maa læses som* vreiþir.

28. *Jfr. Völs.:* Lát eigi tæla þik fagrar konur, þótt þú sjáir at veizlum, svá at þat standi þér fyrir svefni, eða þú fáir af því hugarekkja; teyg þær ekki at þér með kossum eða annarri blíðu (*Fas. I, 171 f.*). — 4. sifia silfr **R** *og Udgg. Dette forklares almindelig „Slægtningers Sølv"; men som Lüning med rette bemærker, synes der her alene at kunne være Tale om daarende Skjønhed, ikke om Rigdom. Heller ikke tør man med Grimm tænke paa, at* sifia *skulde være Gen. pl. af* sif *og at dette her skulde betyde „Kvinde", saa at man kunde oversætte*

a Sleipnis *tonnom*
oc a sleþa fiotro*m*,
16. A biarnar hra*m*mi
oc a Braga tv*n*go,
a vlfs klóm
oc a arnar nefi,
a bloþgo*m* vengio*m*
oc a brvar spordi,
a lǫ́snar lófa
oc a licnar spori,
17. A gleri *oc* a gvlli
oc a gv*m*na heillo*m*,
i víni *oc* virtri
oc vilisessi,
a Gv*n*gnis oddi
oc a Grana b*r*iosti,
a nornar nagli
oc a nefi vglo.
18. Allar *vа́ro* af scafnar,
þęr *er* *vа́ro* a ristnar,
oc hv*er*fðar *viþ* *inn* helga mioþ
oc sendar a viþa vega;
þęr 'ro m*e*þ asom,
þęr 'ro m*eþ* alfo*m*,
svmar m*eþ* viso*m* vąno*m*,
svmar hafa m*enn*zkir m*enn*.
19. Þ*at* ero bocr*vnar*,
þ*at* ero biargr*vnar*
oc allar ǫlr*vnar*
oc męt*a*r meginr*vnar*
hvei*m* *er* þęr kná oviltar
oc ospilltar
ser at heillo*m* hafa;
niottv, ef þv namt,
v*n*z rivfaz regin.
20. Nv *sc*altv kiosa,
alls þ*er* er costr v*m* boþ*inn*,
hvassa vapna hlynr!

Rǫgnis *Udgg.* *Skjønt* Hrvngnis *er det andet, ikke det første, betonede Ord i Verslinjen, kan det dog meget vel bære Rimstaven; ti hvorvel det ogsaa i disse gamle Mythekvad er Regel, at den første betonede Stavelse i den anden af to sammenhørende Verslinjer bærer Rimstaven, saa er denne Regel dog paa mangfoldige Steder brudt. Grimm søger i Anm. at vinde Stavrim ved at ændre* snyz *til* hverfr, *men Verset er aabenbart ensartet med de to flgd., ligesom disse digtet i 8linjet fornyrðislag. Ligesaalidt kan man med Möb.* (*efter Gr.s Tekst*) *læse som én Linje:* a þvi hveli er snyz vndir reiþ Rǫgnis. — 7. to*nn*om **R**; taumum *Völs.*

16, 1. abiarnar *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* **R** *og Völs.* — hra*m*mi **R**; hname *Völs.* — 4. nefi **R**; nefiu *Völs.* — 8. a *mangler i Völs.* — spóri **R**.

17, 1. *Liden* a *i* **R** *og Völs.*; *i* **R** *med, i Völs. uden Punctum foran.* — 2. *oc* a gv*m*na heillo*m* **R**; ok á góðu silfri *Völs.*; *men efter* sessi *har Völs. desuden* í guma hollde, *hvilke Ord mer ligne dem, som* **R** *har i L. 2.* — 3. virtri **R**; í virtri *Völs.* — virtr, *neutr.*, = *norsk Folkespr.* vyrtr, *n.* — 4. vili sessi **R**; á vavlu sessi *Völs.* — 5. Agv*n*gnis **R** *med stor* A *og derforan Punctum;* ok gaupnis *Völs.* — 6. grána **R**; gýgjar *Völs.*

18. allar *med liden* a *i* **R** *og Völs., men med Punctum foran.* — 2. *vа́ro* aristnar **R**; á voru ristnar *Völs.* — 3. hv*er*fðar **R**; hręđar *Völs.* (*Skrivfeil for* hręrdar). — 4. vega **R**; vegu *Völs.* — 5. þęr *med stor* þ *og derforan Punctum i* **R**. — ro m*e*þ asom **R**; eru með álfum *Völs.* — 6. þęʀ ró m*eþ* alfo*m* **R**; svmar með ásum *Völs.* — 7. svmar **R**; ok *Völs.* — vąno*m* **R**; vanu*m* *Völs.*

19, 1. þ*at med stor* þ **R**; þ*at med liden* þ *Völs.*; *i begge Hskrr. med Punctum foran.* — rvnar *skrevet* r. *her og i de flgd. 3 Linjer i* **R**, *som ikke har* rvnir. — 2. þ*at* ero **R**; ok *Völs.* — 3. ǫl r. **R**; alrúnar *Völs.* — 4. *oc* męt*a*r **R**; ok męʀ*ar* ok *Völs.* — 5. hvei*m* **R**; hverium *Völs.* — 6. *oc* ospilltar **R**; of viltar *Völs.* — 7. heillom **R**; heillum *ogsaa Völs.*; *men her er den anden* l *underprikket.* — 8. niottv *med liden* n *i* **R**; *med stor* N *i Völs.* — 9. rivfaz **R**; riufa *Völs.*

20, 1. skaltv *feilagtig to Gange i Völs.* — 2. v*m* **R**; of *Völs.* — 3. vapna **R**; vópna *Völs.* — hlýnr **R**. —

35. Þat rę̨þ ec þer it tivnda,
at þv trv́ir aldregi
várom vargdropa,
hverstv ert bróþvrbani
eþa hafir þv feldan fa᷎þvr:
vlfr er í vngom syni,
þo se hann gvlli gladdr.
36. Sacar oc heiptir
hyggiat svefngar vera
ne harm in heldr;
vitz oc vápna
vant er iofri at fá
þeim er scal fremstr meþ firom.
37. Þat rę̨þ ec þer it ellipta,
at þv viþ illo siáir
hvern veg at vini;
langt lif þicciomcac
lofþvngs vita,
ra᷎mm ero róg of risin."

Anmærkning til Sigrdrífumál.

Slutningen af Sigrdrífumál er tabt i R *ved den store Lacune, som begynder efter Ordene* meþ seggiom fari. *Derimod meddeles Digtet fuldstændigt i flere Papirafskrifter; de ældste af disse ere, saavidt jeg véd, Cod. AM. 738 qto eller egentlig fol. form. oblong. (codex oblongus,* O*), skreven 1680; cod. AM. 166 b oct. fra anden Halvdel af det 17de Aarh.* (P).*) *Da man har al Grund til at paastaa, at alle Papirhskrr. umiddelbart eller middelbart have afskrevet alle andre i nærværende Udgave optagne mythisk-heroiske Kvad (med Undtagelse af Grógaldr, Fjölsvinnsm., Sólarljóð og Forspjallsljóð) efter Skindboger, som vi endnu have, og da de nævnte Slutningsvers af Sigrdrífumál i det væsentlige*

35. *Völs.:* ok [trú] ekki þeim, er þú hefir feldan fyrir föður eða bróður eða annan náfrænda, þótt ungr sé: opt er úlfr í ungum syni. — 3. O Q *have* vasǫm, *men dette er i det første Hskr. i Margen rettet til* varom. — 4. hvers þú *Rask M.;* hvarstu O Q. — 6. se hann O; hann *mangler i* Q; hann so *Rask M.*

36. *Hertil findes intet tilsvarende i Völs.* — 2. higgia Q. — 3. harminn O Q.

37. *Jfr. Völs.:* Sé (*saa Hskr.*) vandliga við vélráðum vina þinna; en lítt megu vér sjá fyrir um yðart líf, en eigi skyldi mága hatr á þik koma (*Fas. I, 172*). — 3. vini, *saa ændret efter Völs.;* vegi *Hskrr. og Udgg.* — af vegi Q. — 5. þicciomcac, *saa ændret efter Guðmundr Magnússon og Möb.;* þiccivmzt (*eller* — vnst) ec *Hskrr. og Udgg.*

*) *Rask, som fik Slutningen af Sigrdrífumál hos Hallgrímur Scheving, bemærker i sin Udgave om disse Slutningsvers: „þeim fylgdi einnig þessi formáli:* Fáein erindi af því er vantar í Sigurdrífumál, fundin á tveim pappírseddum: var önnur með hendi Hallþórs klausturhaldara á Reinsstað, Bjarnarsonar sýslumanns í Þingeyrum, en hina hafði átt Gunnar Pálsson fyrrum skólameistari á Hólum. *Þau finnast og á lausum blöðum í Eddum hèr." — Naar Munch (ældre Edda, Fort. S. XI) siger, at man ikke kjendte disse Slutningsvers, førend Rask fik dem paa Island i 1814, og endog mener, at Gunnar Pálsson ikke usandsynlig er deres Forfatter, saa er dette feilagtigt.*

verens med Völsunga-
aphrase af det gamle
a maa man fra først
ilbøielig til at antage,
skrr. ikke have af-
sse Vers efter en gam-
, men at de i senere
igtede efter Völsunga-
n lærd Islænding, som
i mutileret Tilstand.
ldre Edda Udg. S. XI)
saa denne Udfyldning
de mistænkeligste af de
fskrr. forekommende
ger. Men ved denne
har jeg ikke kunnet
. Indre Grunde synes
ale umiskjendelig for
Ægthed.
i jævnføre Versene med
finde vi, at de ikke
mme overens med den.
findes intet tilsvarende
r skjønnes ikke at være
nd for den, som skulde
Digtets Slutning efter
at indsætte dette Vers;
od var der god Grund
af Völs., som idethele
ager og forkorter, til i
hrase at forbigaa dette
V. 28 allerede har inde-
t lignende. Heller ikke
findes noget tilsvarende
heller ikke dette Vers
l være vilkaarlig til-
mere Tid.
kommer, at disse Slut-
i Sprogtone og Udtryks-
t igjennem have et ægte
Præg og paa det nøiag-
me overens med de øv-
. Hvor stor er der-
i Vegtamskviða For-

skjellen mellem de blot i Papir-afskrr. forefundne Vers og de, som staa i den gamle Skindbog? Flere Ord og Udtryk i Slutnings-versene i Sigrdr. ere forvanskede i Afskrr., men ikke et eneste røber en modern Forfatter. Formen hvárz (= hvárt er) *i* 33, 4 *vilde ikke let være brugt af en nyere islandsk Digter, som søgte at efterligne Olddigtenes Sprog, ti denne Form forekommer, saavidt jeg véd, ingensteds ellers i de os levnede Kvad, men kun i den gamle Cod. AM. 677. Ordet* vargdropi *synes at maatte stemple V. 35 som ægte gammelt, ti dette Ord er ellers kun brugt i Grágás og der i en mer indskrænket og vistnok mindre oprindelig Betydning. Med Hensyn til sin metriske Bygning er V. 35 ensartet med V. 14. 25 o. fl., men en Islænding i nyere Tid, som efter Völs. skulde udfylde Hullet i R, vilde neppe have benyttet denne metriske Frihed.*

De i V. 34 fremtrædende Skikke og Anskuelser give os heller ingen Ret til at betegne dette Vers som uægte; det forsvares tilstrækkelig ved følgende Ord i Atlamál: Knørr mvn ec cøpa oc kisto steinda, vexa vel blęio at veria þitt lici.

Rask og Munch slutte Sigrdr. med følgende prosaiske Stykke: Sigurðr mælti: „Engi finnst þér vitrari maðr, ok þess sver ek, at þik skal ek eiga, ok þú ert við mitt œði.“ Hon svarar: „Þik vil ek helzt eiga, þótt ek kjósa um alla menn“; ok þetta bundu þau eiðum með sér. *Disse Ord ere derimod tagne lige ud af Völs. (Fas. I, 172);*

de forekomme hverken i O *eller* Q; *de passe ikke til den i Sigrdr. fremtrædende Sagnform og kunne derfor ikke føies til dette Digt. Den Kilde, hvorfra Papirhskrr. have optaget Slutningsverseene i Sigrdr., kan jeg ikke paavise; det kan neppe have været et gammel Haandskrift, som har indeholdt den hele Digtsamling. Nærmere Oplysning om de vigtigste Papirhskrr., som have Sigrdr. fuldstændigt, gives i Fortalen.*

BROT

af

SIGURÐARKVIÐU.

*   *
*
*   *

Hægni qvaþ:

[1.] „. . . .
. . . .

. . . .
. . . .;
[hvat hefir Sigvrþr
til] saka vnnit,
er þv frǫcnan uill
fiorvi nęma?"

Dette Brudstykke er bevaret i R *alene. Det Digt, hvortil det hører, har været benyttet af Forf. af Völs.*

Jeg har givet Brudstykket Navnet Brot af Sigurðarkviðu, *fordi Verset:*

Út gekk Sigurðr
andspjalli frá, *o. s. v.*

der anføres i Völs. (*Fas. I*, *197*) *efter Ordene* svá segir í Sigurðarkviðu (*aftrykt bag i denne Udg.*), *rimelig har hørt til samme Digt* (*saa og Rask, hvis Ord jeg dog ikke kan tilegne mig*), *og fordi Sig. Kvfn. III, der behandler væsentlig samme Emne, ogsaa i* R *kaldes Sigurðarkviða, ikke Brynhildarkviða. K. og M. give nærværende Brudstykke Navn af* Brot af Brynhildarkviðu.

1. R *begynder med* saka vnnit; *Ordene* hvat hefir Sigvrþr til *findes ikke i* R, *men ere med Udgg. tilføiede efter Formodning. Overskriften* Hægni qvaþ *er indsat efter Gr., Simrock og Rassmann. Dette Vers maa siges af Hogne, da det er ham, som taler i V.* 3 *og da intet tyder paa, at noget mangler mellem V.* 2 *og* 3, *men disse Vers tværtimod naturlig slutte sig sammen. Desuden synes* 2, 5-8 *naturligere i Gunnars end i Brynhilds Mund; mulig have vi en Gjengivelse af disse Linjer i Völs.:* (Gunnarr) segir, at hann vill drepa Sigurð, kvað hann hafa vélt sik í trygð (*Fas. I, 198*). — *K. Rask M. lægge V.* 1 *i Gunnars Mund og begynde det med flgd. 4 Linjer, som ere optagne efter Papirafskrr.:*

Hví ertu, Brynhildr
Buðla dóttir!
bölvi blandin
ok banaráðum?

Disse Linjer ere, efter hvad allerede er udviklet, vilkaarlig tildigtede og urigtige. Da disse Linjer ingen gammel Hjemmel have, saa er det unyttigt at beholde dem med følgende Forandring:

Hví ertu, Gunnarr
Gjúka sonr!
bölvi blandinn
ok banaráðum?

Der er heller ingen Grund til med Simrock at antage, at det Vers, hvortil Ordene saka vnnit — fiorvi nęma *høre, ogsaa skulde have været første Vers dengang, da Digtet var fuldstændigt. Jeg tror, at der mangler en hel Del og at det Digt, hvortil nærværende Brudstykke hører, navnlig har behandlet de Samtaler mellem Brynhild og Gunnar og mellem Brynhild og Sigurd, hvilke gaa forud for Sigurds Død, altsaa hvad Völs. behandler i Cap.*

a lofa *scal* þ*ę*r rista
oc of liþo spe*nn*a
oc biþia þa dis*ir* dvga.
10. B*r*imrv*nar* *scaltv* ri*s*ta,
ef þv vilt borgit hafa
a sv*n*di seglmarom;
a stafni *scal* þ*ę*r rista
oc a stiornarblaþi
oc le*gg*ia eld i ár;
era sva brattr breki
ne *sva* blár v*nnir*,
þo k*ǫm*ztv heill af hafi.
11. Limrv*nar* *scaltv* kv*nna*,
ef þv vilt l*ǫ*cn*ir* v*era*
oc kv*nna* sár at sia;
a b*er*ki *scal* þ*ę*r rista
oc a badmi viðar,
þei*m* er lvta avstr limar.
12. Malrv*nar* *scaltv* kv*nna*,
ef þv vilt, at mangi þ*er*
heipto*m* gialdi harm;
þ*ę*r vm vindr,
þ*ę*r v*m* vefr,
þ*ę*r v*m* setr allar saman
a þ*vi* þingi,
er þioþ*ir* *scolo*
i fvlla doma fara.
13. Hvgrv*nar* *scaltv* kv*nna*,
ef þv vilt hveriom v*era*
geðsvi*nn*ari gvma;
þ*ę*r of réð,
þ*ę*r of reist,
þ*ę*r v*m* hvgði Hroptr
af þei*m* legi,
er leciþ hafdi
or havsi Heiddrarpnis*s*
oc or horni Hoddrofnis.
14. A biargi stoþ
me*þ* B*r*imis e*gg*iar,
hafdi s*er* a hofði hialm;
þa m*ę*lti Mims havf*v*þ
froþlict iþ fyrsta orð
oc sagdi sa*nn*a stafi.
15. A scildi q*vaþ* ristnar
þei*m* er stendr f*yr* scinanda goði,
a eyra Árvacrs
oc á Alsvi*nn*z hófi,
a þ*vi* hveli er snyz
v*n*dir reiþ Hrvngnis,

4. á lófa skal þær *Völs.;* alofo þ*ę*r *scal* **R**. — 5. of **R**; um *Völs.* — 6. þa *mangler i Völs.* — di*ſ*ir **R**.

10. s. r. **R**; skaltu gera *Völs.* *Kanske* skaltu kunna, *som i de andre Vers.* — 4. skal þær rista *Völs.;* *sc*al rista **R**. — 7. era **R**; fallat *Völs.* (*sic*). — 8. ne *sva* blár v*:ir* **R**; né blár vnd*ir* *Völs.* — 9. k*ǫm*ztv **R**; komst *Völs.*

11, 4. scal þ*ę*r **R** *Völs.;* þ*ę*r *er i* **R** *skrevet til i Margen og Hage sat inde i Linjen, hvor det skal indføies.* — 5. badmi **R**; barri *Völs.* — 6. þei*m* **R**; þess *Völs.* — lvta **R**; lute *Völs.*

12, 2. vilt at **R**; att *Völs.* — mangi, *saa ændret*; magni **R**; mage *Völs.* — 3. gialdi **R**; gialda *Völs.* — 8. þioþ*ir* **R**; menn *Völs.*

13, 1. s. k. **R**; skaltu nema *Völs.* — 2. hver¦eriom **R**. — 3. geðsvi*nn*ari **R**; geðhoskari *Völs.* — 6. v*m* **R**; of *Völs.* — 7-10. *Disse Linjer mangle i Völs.* — 10. hoddrofnis, *saa* **R**, *ikke* hoddropnis. *Altsaa af* rjúfa. *Gr. formoder* Hoddraupnis.

14. *Dette Vers findes ikke i Völs.* — 1. abiargi *med liden* á *og derforan ikke Punctum i* **R**. — 2. Brimis *Eg. som Egennavn, jvfr. Grímn.* 44, 9 *Anm.;* brimis *Udgg.* — 4. þa *med stor* Þ **R**.

15, 1. *Stor* A *og derfor Punctum i* **R**; *liden* a *og derfor ikke Punctum i Völs.* — q' **R**, *d. e.* qvaþ; voru *Völs.* — 2. fyr **R**; fyrir *Völs.* — goði **R**; guði *Völs.* — 3. *Denne Linje mangler i Völs.* — 4. *oc* á alsvi*nn*z hófi **R**; Alsvins höfði *Völs.* — 5. aþ*vi* **R**; ok á því *Völs.* — snyz **R**; stendr *Völs.* — 6. Hrvngnis, *saa ændret for Stavrimets Skyld;* ravngnis **R**, *d. e.* rvngnis; a *i* av *er ganske tydelig underprikket som urigtig;* raugnis *Völs.;*

Sleipnis t*o*nn*om*
: a sleþa fiotr*om*,
16. A biarnar hr*am*mi
: a Braga tv*n*go,
vlfs klóm
: a arnar nefi,
bloþgo*m* vengio*m*
a brvar spordi,
lǫsnar lófa
a licnar spori,
17. A gleri *oc* a gvlli
a gv*m*na heillo*m*,
víni *oc* virtri
vilisessi,
Gv*n*gnis oddi
a Grana b*r*iosti,
nornar nagli
a nefi vglo.
18. Allar v*áro* af scafnar,
þęr e*r* v*áro* a ristnar,
oc hv*er*fðar v*iþ* i*nn* helga mioþ
oc sendar a viþa vega;
þęr 'ro m*eþ* asom,
þęr 'ro m*eþ* alfo*m*,
svmar m*eþ* viso*m* vanom,
svmar hafa m*enn*zkir m*enn*.
19. Þ*at* ero bocr*vnar*,
þ*at* ero biargr*vnar*
oc allar ǫlr*vnar*
oc mętar meginr*vnar*
hvei*m* e*r* þęr kná oviltar
oc ospilltar
ser at heillo*m* hafa;
niottv, ef þv namt,
v*n*z rivfaz regin.
20. Nv s*c*altv kiosa,
alls þe*r* er costr v*m* boþi*nn*,
hvassa vapna hlynr!

---

nis *Udgg.* *Skjønt* Hrvngnis *er det* ет, *ikke det første, betonede Ord i* slinjen, *kan det dog meget vel bære* staven; *ti hvorvel det ogsaa i disse* le *Mythekvad er Regel, at den første* nede *Stavelse i den anden af to sammen*nde *Verslinjer bærer Rimstaven, saa er* e *Regel dog paa mangfoldige Steder* t. *Grimm søger i Anm. at vinde Stav*ved *at ændre* snyz *til* hverfr, *men* et *er aabenbart ensartet med de to*, *ligesom disse digtet i 8linjet fornyrð*. *Ligesaalidt kan man med Möb.* (*efter Tekst*) *læse som én Linje:* a þvi hveli yz vndir reiþ Rǫgnis. — 7. to*nn*om aumum *Völs.*

, 1. abiarnar *med liden* a *og derforan Punctum i* R *og Völs.* — hr*am*mi ame *Völs.* — 4. nefi R; neflu *Völs.* a *mangler i Völs.* — spóri R.

, 1. *Liden* a *i* R *og Völs.; i* R *med, i* . *uden Punctum foran.* — 2. *oc* a gv*m*na m R; ok á góðu silfri *Völs.; men efter har Völs. desuden* í guma hollde, *hvilke mer ligne dem, som* R *har i L. 2.* — rtri R; í virtri *Völs.* — virtr, *neutr.*, rsk *Folkespr.* vyrtr, *n.* — 4. vilisessi R; á vavlu sessi *Völs.* — 5. Agv*n*gnis R *med stor* A *og derforan Punctum;* ok gaupnis *Völs.* — 6. grána R; gýgjar *Völs.*

18. allar *med liden* a *i* R *og Völs.*, *men med Punctum foran.* — 2. v*áro* aristnar R; á voru ristnar *Völs.* — 3. hv*er*fðar R; hrędar *Völs.* (*Skrivfeil for* hrędar). — 4. vega R; vegu *Völs.* — 5. þęr *med stor* þ *og derforan Punctum i* R. — ro m*eþ* asom R; eru með álfum *Völs.* — 6. þęʀ ró m*eþ* alfo*m* R; svmar með ásum *Völs.* — 7. svmar R; ok *Völs.* — vanom R; vanu*m* *Völs.*

19, 1. þ*at* *med stor* þ R; þ*at* *med liden* þ *Völs.; i begge Hskrr. med Punctum foran.* — rvnar *skrevet* r. *her og i de flgd. 3 Linjer i* R, *som ikke har* rvnir. — 2. þ*at* ero R; ok *Völs.* — 3. ǫl r. R; alrúnar *Völs.* — 4. *oc* mętar R; ok męʀar ok *Völs.* — 5. hvei*m* R; hverium *Völs.* — 6. *oc* ospilltar R; of viltar *Völs.* — 7. heillom R; heillum *ogsaa Völs.; men her er den anden* l *underprikket.* — 8. niottv *med liden* n *i* R; *med stor* N *i Völs.* — 9. rivfaz R; riufa *Völs.*

20, 1. skaltv *feilagtig to Gange i Völs.* — 2. vm R; of *Völs.* — 3. vapna R; vópna *Völs.* — hlýnr R. —

savgn eþa þavgn
hafdv þer sialfr i hvg;
avll ero mein of metin."

Sigvrþr qvaþ:

21. „Munca ec flǫia,
þott mic feigan vitir,
emca ec meþ bleyþi borinn;
ástráþ þin
ek vil oll hafa
sva lengi, sem ec lifi."

Sigrdrifa qvaþ:

22. „Þat rǫþ ec þer iþ fyrsta,
at þv viþ frǫndr þina
vammalavst verir;
siþr þv hefnir,
þott þeir sacar gori,
þat qveþa davþom dvga.

23. Þat rǫþ ec þer annat,
at þv eiþ ne svǫrir
nema þann er saþr se;
grimmar limar
ganga at trygðrofi,
armr er vára vargr.

24. Þat rǫþ ec þer *þriþia*,
at þv þingi a
deilit viþ heimsca hali;
þviat osviþr maþr
lǫtr opt qveþin
verri orþ, enn viti.

25. Alt er vant,
ef þv viþ þegir,
þa þiccir þv meþ bleyþi borinn
eþa sonno sagþr;
hǫttr er heimis qviþr,
nema ser goðan geti;
annars dags
lattv hans avndo farit,
oc lavna sva lydom lygi.

26. Þat rǫþ ec þer it *fiorþa*,
ef byr fordǫþa
vammafvll a vegi,
ganga er betra,
enn gista se,
þott þic nott vm nemi.

27. Forniosnar avgo
þvrfo fira synir,
hvars scolo reiþir vega;
opt bavlvísar konor
sitia bravto nǫr,
þer er deyfa sverþ oc sefa.

28. Þat rǫþ ec þer it *fimta*,
þottv fagrar ser
brvdir beckiom a,
sifia silfr lataþv

---

4. savgn **R**; saungh *Völs.* — 5. ihvg **R**; of hug *Völs.* — 6. mein **R**; mál *Völs.*

21. *Overskriften tagen fra Völs.; mangler i* **R**. — 1. Munca **R**; Mvnkað *Völs.* — flǫia **R**; fleyia *Völs.* — 3. emca **R**; emkat *Völs.* — meþ *mangler i Völs.* — 5. ek vil **R**; vil ek *Völs.* — hafa **R**; of hafa *Völs.*

22. *Overskrift mangler i* **R**.

23. *Völsungasagas Paraphrase af dette Vers er stillet mellem Gjengivelsen af V.* 31 *og* 33. — 1. rǫþ *er skrevet* r. *her og i alle flgd. Vers i* **R**. — 4. limar, *saa ændret med Eg. efter Sig. Fáfn. II, V. 4, L. 6, hvor* limar *er sikret ved Stavrimet;* simar **R** *og Udgg. Jfr. Völs.* grimm hefnd fylgir griðrofi (*Fas. I, 172*). — 5. trygð rófi **R**.

24, 1. þ. ııı **R**, *ikke* þ. iþ ııı.

25, 4. sónno **R**. — 7. Annars *med stor* A *og derforan Punctum i* **R**.

27, 3. reiþir *maa læses som* vreiþir.

28. *Jfr. Völs.:* Lát eigi tæla þik fagrar konur, þótt þú sjáir at veizlum, svá at þat standi þér fyrir svefni, eða þú fáir af því hugarekka; teyg þær ekki at þér með kossum eða annarri blíðu (*Fas. I, 171 f.*). — 4. sifia silfr **R** *og Udgg. Dette forklares almindelig „Slægtningers Sølv"; men som Lüning med rette bemærker, synes der her alene at kunne være Tale om daarende Skjønhed, ikke om Rigdom. Heller ikke tør man med Grimm tænke paa, at* sifia *skulde være Gen. pl. af* sif *og at dette her skulde betyde „Kvinde", saa at man kunde oversætte*

efni raþa,
þęr at cossi konor.
'at ręþ ec þer it setta,
seggiom fari

til ǫfvg,
leila
riþ dolgviþo;
telr viti vín.
ennor oc ǫl
;iom verit
ıt móþtrega,
t bána,
t bǫlstofom;
ıat er fira tregr.
'at ręþ ec þer it siǫnda,
ıar deilir
'lla hali,
betra

enn brenna se
inni ǫþstofom.

32. Þat ręþ eč þer it átta,
at þv scalt viþ illo siá
oc firraz flęrþarstafi;
mey þv þeygiat
ne mannz cono,
ne eggia ofgamans.

33. Þat ręþ ec þer it nivnda,
at þv nám biargir,
hvars þv a foldv finnr,
hvarz ero sottdǫþir
eþa ero sędǫþir
eþa ero vápndǫþir verar.

34. Lǫg scal gora
þeim er liþnir ero,
hendr þvá oc hǫfvþ,
kemba oc þerra,
áþr í kisto fari,
oc biþia sęlan sofa.

Selvstads". Er det rette kanske ' — 6. teygiatťv R, *ikke* teygi- ' *er vel snarere = tibi, jvfr. Háv.* *ıd = eas.*

Völs.: ok ef þú heyrir heimslig ına manna, deil eigi við þá, er ' eru ok tapa viti sínu (*Fas.*

8. *Det følgende af Digtet* (*fra lene* ǫlþrmál til ǫfvg) *er taget 'skrr.; se efterfølgende Anm.* ıl *Cod. 1109 fol. ny kgl. Sml.;* nál *Rask og M.* aulþrumál O Q; K. — 4. drvckna, *saa ændret* · drvckinn *Hskrr. og Udgg.* — *ıaa Udgg.;* skalltv OQ. — 6. viti *ıık og M.;* vín viti O Q *og K.* *Völs.*: slíkir lutir verða mörg- dum móðtrega eða bana. — *saa K. M. efter Ændring agnussen;* søngur O; saungur *Cod. 1109 fol. har i Margen* 8. O Q *have feilagtig* sumum 5. bálstofum O. — 6. þat er þat) O. — fira tregr *K. M.* ı O; treg^r fk'yra Q.

Völs.: Berst heldr við úvini þú sér brendr.

32. *Til dette Vers findes intet tilsvarende i Völs.* — 6. *Er kanske* ne *her urigtig kommet ind fra frgd. Linje?*

33. *Jfr. Völs.*: Ger rækiliga við dauða menn, sóttdauða eða sædauða eða vápndauða. — 2. náaum̄ O; maam (*sic*) Q. — 3. foldu *Rask M.;* folldum Q; folþum O; fold um *K.* — 4. hvarz O, *d. e.* hvárt es, *se Gislason Um frump. S. 237;* hvars Q; hvárt *Udgg.* — 5. ero *mangler hos Rask M.;* eru þeir O. — 6. eru O Q *og K.;* ro *Rask M.*

34. Búðu vandliga um lík þeirra *Völs.* — 1. Laug, *saa ændret;* Haug *Hskrr. og Udgg. Papirafskrr. have ofte feilagtig* H *for* L, *da begge Bogstaver lignede hinanden i den gamle Skrift, saaledes i* 11, 1 Hijmrúner *i* O; *jvfr. Anm. til Fjölsv.* 36, 1 *og* 26, 1. — 2. þeim er liþnir ero O Q; hveim er liþnir ero *K.;* hveim er liþinn er *Rask og M. og saaledes Afskr. ny kgl. Saml. 1871 qto* (*en Afskrift uden Vigtighed, rim. fra Sluta. af 18de Aarh.*). — 3. hendr þvá *Udgg.;* þvo hendr O Q. — 5. áþr, *saa Udgg.;* ad O; ath Q. — 6. sælan, *saa Hskrr. og Udgg.; jeg formoder* sætan.

GUÐRÚNARKVIÐA

hin fyrsta.

Gvdrvn sat yfir Sigvrði davþom; hon grét eigi sem adrar konor, en hon var bvin til at springa af harmi. Til gengo bǫþi konor oc karlar at hvgga hana, enn þat var eigi avðuelt. Þat er savgn manna, at Gvdrvn hefði etiþ af Fafnis hiarta, oc hon scilþi þvi fvgls ravdd. Þetta er enn qveþit vm Gvdrvno:

1. Ár var þatz Gvðrvn
gordiz at deyia,
er hon sat sorgfvll
yfir Sigvrþi;
gerþit hon hivfra
ne hondom slá
ne qveina vm
sem konor adrar.

2. Gengo iarlar
alsnotrir fram,
þeir er hardz hvgar
hana lavtto;
þeygi Gvdrvn
grata matti,
sva var hon moþvg,
mvndi hon springa.

3. Sato itrar
iarla brvþir
gvlli bvnar
fyr Gvdrvno;
hver sagdi þeirra
sinn of trega,
þann er bitrastan
vm beþit hafði.

4. Þa qvaþ Giaflavg
Givca systir:

Dette Digt findes alene i **R**. *Det er ikke benyttet i Völs. — Umiddelbart foran V. 1 har* **R** *med rødt Blæk Overskriften* gvðrvnar qviþa.

Den prosaiske Indledning er i **R** *en Del af den prosaiske Epilog til frgd. Digt; efter* liggianda . oc obvnom. *fortsættes umiddelbart* Gvdrvn sat *o. s. v., uden at det paa nogen Maade er betegnet, at her et nyt Afsnit begynder.*

1, 1. Ár *i* **R** *med meget stor* A *i rød og grøn Farve.* — 3. sorgfvll sat *K. Ettm.* — 7. vm *er i* **R** *skrevet* v *med en Krøl over. Efter Trækkene kunde man ligesaagodt (næsten snarere) opløse* ver. *Men* kveina um *er en stadig Forbindelse; se Gl. norsk Hom. S. 153:* hon ... cvæinaðe um mioc; *Fas. III, 154:* kerling þessi hefir kveinat nökkut um fyrir mér. *Og* vm *er derfor vistnok, som alle Udgg. antage, det rette baade her i Guðr. I og i Guðr. II, V. 11, L. 7. Jeg tror altsaa ikke, at man tør læse* ver *og forstaa dette som Accus. af* verr, *Ægtemand, og tage* kveina *som transitivt Verbum, uagtet baade oldeng.* cwánian (*f. Eks.* sár cwánian, *Juliana V. 537 Grein*) *og got.* qvainôn (qvainô managans, *Corinth. II, 12*) *bruges saaledes.*

3, 6. of trega, *saa* **R** *og K. M.*; oftrega *Rask Eg. Lün. Ettm. Möb.* oftregi *forekommer i Sig. I, 49 og i Hugsvinnsm. V. 18, men her synes de to betonede Stavelser i Linjen at maatte være* sinn *og* treg, *og* of *maa da været ubetonet, hvilket taler imod det sammensatte Ord.*

4, 1. qvaþ giaflavg, *saa* **R**, *ikke* qvaþ þat g.; *jvfr. Þrymskv. V. 20.* —

Mic veit ec a moldo
ımarlꜹsasta:
ꝫfi ec *fimm* vera
rspell beþit,
eggia dǫtra,
iggia systra,
ta brǫþra,
ec ein lifi."
5. Þeygi Gvðrvn
ıta matti,
ı *var* hon moþvg
mꜹg dꜹðan
harþhvgvþ
ı hrę̧r fylcis.
6. Þa qvaþ þat Herborg
ıalanz drotning:
.efi ec harþara
:m at segia:
ıir *siꜹ* synir
ınanlanz,

verr inn átti,
i val fello.
7. Faþir oc moþir,
fiorir brǫþr,
þꜹ a vagi
vindr of léc,
barþi bara
viþ borþþili.
8. Sialf scylda ec gꜹfga,
sialf scylda ec gꜹtva,
sialf scylda ec hꜹndla
hrǫr þeirra;
þat ec alt vm beiþ
ein missere,
sva at mer mangi
mvnar leitaþi.
9. Þa varþ ec hapta
oc hernvma
sams misseris
siþan verþa;

'alordet er her og i de flgd. Linjer betegned de! latinske Taltegn i **R**. — 6. forl, *ogsaa Fagrsk. S. 173. Maaske dog* spell? — 7. 8. *Stavrim mangler, og maa her stikke en Feil. Skulde der staa* ıgia *i begge Linjer?? Ettm. skriver:* ek fimm systra fiörspiöll bedit, âtta ðra: þô ek ein lifi.

, 1. þeygi **R**, *ikke* þeigi. — 2. *Efter* ıe *Linje indsætter Ettm.* (*ligesom og-efter* 11, 2): nê kveina um sem konur ır, *hvorved Verset faar aatte Linjer,* · *hvorved det passende Udtryk for-*ıes. — 6. hrę̧r, *neutr., er aldeles ikke* ıgtet *med* hræ (= *skr.* kravya, *Kjød*), *kommer af et tabt Verbum* hrjósa, ıs, hrurum, hrosinn *eller* hrørinn, 'e *sammen* (= *oldeng.* hreósan), *som norsk og sv.* fall (*Kroppen af et* ıet *Dyr*) *af* falla, cadaver *af* cado, ıμα *af* πίπτω; *af samme Verbum* ıer hrørask, hrørna.

, 7. átti *skrevet* VIII. [ti] *i* **R**.

, 1. faþir *med liden* f, *dog derforan* ıctum *i* **R**. — 6. borþ þili *som to Ord i* **R**. — *Ettm. betegner, at to Linjer ere udfaldne efter L. 6.*

8, 1. sialf *med liden* s *og derforan ikke Punctum i* **R**. — 4. hrǫr, *saa ændret; her for som to Ord* **R** (er, *som almindelig, betegnet ved en Krøl*). *Sammenhængen synes her at kræve et Ord, som betyder „Lig"; jvfr.* þeir sem gjörsamligast höndluðu líkam hans (*Gislason, Prøver, S. 450*). *Eg. læser* herfor, *hvilket han oversætter „Lig" og tager som Acc. pl. af* herfa, *der egentlig skal betyde „res abominanda", jvfr.* herfiligr; *men et saadant Ord forekommer ingensteds, ti* herfor *i Fas. III, 22 er Skrivfeil i Hskr. for* heiftir. *Guðm. Magn., K., Rask og M. ændre* her for *til* helför. — 5. ec alt **R**. *ikke* er alt. — 7. mangi, *saa ændret;* ᛘ (*d. e.* maþr) engi **R** *og Udgg.; jvfr. navnlig Grímn. V. 2:* sva at mer mangi mat ne bꜹð. mangi *kunde oprindelig have været skrevet* ᛘ angi; *jvfr. Anm. til Helg. Hund. I, V. 51, L. 7.*

9, 4. siþan, *saa* **R**, *hvor det er skrevet* siþ'; síþar *K.* (*hvor* síþarverþa *forklares som et Adj.*) *og M.* —

scylda ec screyta
oc scva binda
h*er*si*ss* qvan
hv*er*ian morgin.
10. Ho*n* ęgdi m*er*
af afbryþi
oc horþo*m* mic
hæ*ggom* keyrþi;
fa*nn* ec hv́sgvma
hv*er*gi in bet*ra*,
e*nn* hvsfreýio
hv*er*gi ve*rr*i.
11. Þeygi Gvðrvn
grata matti,
sva var hon moþvg
at mæg dæþan
oc harþhvgvþ
v*m* hręr fylcis.
12. Þa q*vaþ þat* Gvllrænd
Giv*ca* d*ottir:*
„Fá kantv, fostra!
þot*t* þv froþ sér,
vngo vifi
an*n*spioll b*era*."
Varaþi ho*n* at hylia
v*m* hrǫr fylcis.
13. Svipti ho*n* blǫio
af Sig*vr*þi
oc vat*t* vengi
f*yr* vifs kniám:
„Littv a livfan,
legþv mv*nn* vi*þ* gron,
sem þv halsaþ*ir*
heilan stilli!"
14. A leít Gvdr*vn*
eino si*nni*,
sa ho*n* dæglings scæ*r*
dreyra rv*nna*,
franar sion*ir*
fylcis liþnar,
hvgborg iof*vrs*
hiorvi scorna.
15. Þa hné Gvdr*vn*
hæll vi*þ* bólst*ri*,
haddr losnaþi,
hlyr roþnaþi,
e*nn* regns dropi
ra*nn* ni*þr* v*m* knę.
16. Þa grét Gvdr*vn*
Giv*ca* d*ottir*,
sva at tár flvgo
tresc i gogno*m*,
oc gvllo viþ
gęss i tv́ni,
mǫr*ir* fvglar,
er męr átti.
17. Þa q*vaþ þat* Gvllrænd
Giv*ca* d*ottir:*
„Yccrar vissa ec
ast*ir* mestar
m*anna* allra
f*yr* mold ofan;
vnþ*ir* þv hvarki
v́ti ne i*nni*,

9, 6. s,v̊a R.
10, 5. hv́S | gvma R.
11. þeygi g. g m. s. v. h. m. at. m. dæþā. ⁊ harþhvgvð. v̄. h. f. R.
12, 7. varaþi *med liden* v *og derforan Punctum i* R.
13, 1. svipti *med liden* s *og derforan ikke Punctum i* R. — 3. vát*t* R. — 4. *Efter* fyr *er̦ i* R *først skrevet* vęr fylcis, *men dette er derpaa af den gamle Skriver selv overstreget som urigtigt.* — 4. k,ⁿiám R.
— 5. Littv *med stor* L *i* R. — 6. gron R, *ikke* gronn.
14, 3. scǽr R.
15, 2. hǽll R. — 5. drópi R.
16, 4. tresc R, *ikke* treysc.
17, 1-2. þ' g. d. R. — 3. Yccrar, *saa ændret;* yccar R *og Udgg.* — 7. 8. v́ti ne inni | vnþir þv hvarki *Ettm., men unødvendig. Jfr. Anm. til Grímn.* 36, 4. 5; *til de der anførte Eksempler kan føies Hárb.* 29, 3. 4.

systir min!
nema hia Sig*vr*þi.“
18. Þa qvaþ þat Gvdrvn
Givca dottir:
„Sva var mi*nn* Sig*vrþr*
hia *sonom* Givca,
sem vęri geirlávcr
or grasi vaxi*nn*,
eþa vęri biartr stei*nn*
a band d*r*egi*nn*,
iarknastei*nn*,
yfir ɑvdling*om*.
19. Ec þotta *oc*
þioþans recc*om*
hv*er*ri hǫri
Herians disi;
nv *em* ec *sva* litil,
sem lavf sę
opt i ɑvlstrom,
at iof*vr* davþan.
20. Sacna ec i se*ss*i
oc i sęingo
mins málvinar,
valda meg*ir* Givca,
valda m*egir* *Givca*
mino bolvi
oc systvr sinnar
árom *grati*.
21. Sva er v*m* lyþa
landi eyþit,
sem er v*m* v*nn*oþ
eiþa svarþa;
mana þv, Gv*nnarr!*
gvllz v*m* niota,
þ*eir* m*vno* þ*er* bavgar
at bana v*er*þa,
er þv Sig*vr*þi
svarþ*ir* eiþa.
22. Opt v*ar* i tv́ni
teiti meiri,
þa er mi*nn* Sig*vrþr*
savþladi G*r*ana
oc þ*eir* Brynhild*ar*
biþia foro,
armrar vettar,
illo heilli.“
23. Þa q*vaþ* þ*at* Brynh*ildr*
B*vþla* d*ottir*:
„Vavn sę sv vętt*r*
v*er*s *oc* barna,
ęr þic, Gvdr*vn!*
graz v*m* beiddi
oc þ*er* i morgon
málrv́nar gaf.“
24. Þa q*vaþ* þ*at* Gvllrond
Givca d*ottir:*
„Þegi þv, þioþleiþ!
þ*eirr*a orða!
vrdr ɑvdli*n*ga
hef*ir* þv ę v*er*iþ,
recr þic alda hv*er*r
illrar scepno,

18, 1. 2. *Disse Linjer mangle i* **R**, *de er indsatte efter Udgg. Angivelsen af den Talendes Navn behøvede dog ikke at danne en Del af Verset, men kunde gives som Overskrift:* Gvþrvn qvaþ; *ogsaa i andre Vers af dette Digt ere de to Verslinjer, som angive den Talendes Navn, maaske senere indkomne.* — 4. sonom *skrevet* ss. **R**.

19, 1. *I* **R** *er først skrevet* þottac, *men* c *er udraderet.* — 2. *Efter* þioþans *er i* **R** *först skrevet* disi, *men dette er atter udraderet og det rigtige* reccom *af den gamle Skriver selv skrevet i Margen.* — 7. ɑvlstrom **R**, *ikke* ɑvlstram.

20, 3. mál vínar **R**. — 5. v. m. g. **R**. — 6. bolvi *mangler i* **R**. — 7. systvr sinnar, *saa ændret;* systr sinar **R**.

21, 1. lyþa, *ikke* liþa. — 5. mana, *saa ændret;* maña **R**. *Almindeligere skrives i* **R** mvna.

22, 4. grána **R**.

24, 1. gvllrond **R**, *ikke* gvlrond. — 5. ɑvdlingar **R**; r *underprikket som urigtig.* — 7. hverr **R**, *ikke* hver, *som K. læser og hvorefter Finn Magn. forklarer*

sorg sara
siw konv*nga*
oc vinspell
vita mest."

25. Þa qv*aþ* þ*at* Brynh*ildr*
Bv*þla* d*ottir*:
„Veldr ei*nn* Atli
ollo bolvi
of bori*nn* Bvþla,
br*o*þir mi*nn*.

26. Þa ęr viþ i hǫll
hvnscrar þioþar
eld a iofri
ormbeþs lit*om*,
þe*ss* hefi ec gangs
goldit siþ*an*,
þe*irr*ar synar,
samc ey."

27. Stoþ ho*n* vnd
strengþi ho*n* elri,
bra*nn* Brynh*ildi*
Bv*þla* d*ottvr*
eldr or ǫgo*m*,
eit*ri* fnęsti,
er hon sár v*m* leit
a Sig*vr*þi.

Gvdrvn gecc þ*aþ*an
scogar a eyþim*er*cr *oc*
Danmarcar *oc* var þar
Hac*on*ar d*ottvr* *sia*ı mis
h*ildr* vildi ęigi lifa ęp
ho*n* let dr*e*pa þręla si
fimm ambottir; þa la
sv*er*þi t*il* bana, sva s
Sigurdar q*vi*þo i*nni* sc

---

alda hver illrar scepno *som „hver Vanhelds-Bølge."* *Lüning forstaar* recr þic alda hverr *som parenthetisk Sætning. Jeg forbinder med andre* þic illrar scepno, *dig du Elendige.*

26, 1. þa *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* R. *K. begynder her ikke et nyt Vers og tager* þa ęr viþ — litom *som Bisætning til det frgd., ikke til det flgd.* — 4. ormbeþs R, *ikke* ormbelgs. — 7. *Efter* synar *har jeg med Lüning og Keyser sat Komma, som mangler i Udgg.*

26, 2. elri, *saa ændret* (*ning af Guðm. Magn.*; el *dog ikke ganske har den alm* — 3. brynh'. R.

1. Gvdrvn, *saa ændret*; — 2. *Efter* for *er i* R *fa* eyþi m*er*., *men dette er* *urigtigt.* — 3. var þar þ hac̄ar R. — 6-8. *Jfr. Nor* *I, 333, L. 2. 3*). — 9. qv *dret*; q̍þi R.

SIGURÐARKVIÐA FÁFNISBANA

þriðja

eða

SIGURÐARKVIÐA HIN SKAMMA.

: var *þatz* Sig*vrþr*
:a
vngi,
hafði;
:ygðom
rǫ*þra*,
seldvz eiþa
elivnfrǫcnir.

2. Mey bvdo h*ánom*
oc meiþma fiolþ,
Gvðr*vno* vngo
Givca d*ottvr;*

---

it findes kun i R. *Fra V. 6 enyttet i Völs.*
r i R *følgende Overskrift med* qviða Sig*vrþar*; *derefter har M. kaldt det* Sigurðarkviða ɔriðja. *Det andet Navn* Sigurð- skamma *har jeg med enkelte . indsat efter de sidste Ord i te Epilog til frgd. Digt. At Fáfn. III, som er ment ved* riþo inni scommo“, *derom kan være, først og fremst paa disse Ords Stilling ligeforan III, jvfr. ved Slutningen af Ordene:* Enn segir gleggra i nom grǫnlenzcom, *umiddelbart Atlamál begynder; sammenlign Hund. II, S. 193, L. 19 og , samt Anm. S. 201. Derøres Identiteten af Sigurðarskamma og Sig. Fáfn. III Sig. Fáfn. III netop fortæller,* lr vildi ęigi lifa ęptir Sigvrþ; pa þręla sina átta oc fimm ɔa lagði hon sic sverþi til *n har rigtignok herimod anlet tredje Kvad om Sigurd de kaldes* Sigurðarkviða hin skamma, *da dette Kvad netop er det længste (Lüning). Men hertil maa svares, at vi nu ikke have noget Kvad fuldstændig bevaret, for hvilket Navnet* Sigurðar kviða *er hjemlet ved gamle Hskrr., med Undtagelse af Sig. Fáfn. III; Sig.kviða Fáfn. I burde heller kaldes* Gripisspá; *Navnet Sig. kviða Fáfn. II er uheldigt, fordi* kviða *aldrig findes brugt om et Digt, som er forfattet i ljóðaháttr; jeg vilde foretrække* Reginsmál. *Derimod er der intet, som taler imod, at den Sigurðarkviða, hvoraf et Brudstykke foran er trykt under Navn af* Brot af Sigurðarkviðu, *har været saa lang, at Sig. Fáfn. III i Modsætning til den kunde kaldes* Sigurðarkviða hin **skamma**. *Jfr. Anm. til Brot af Sig. V. 1. Simrock mener, at der ved* Sig.kviða hin skamma *er ment et tabt kortere Digt, hvoraf Sig. Fáfn. III skulde være en senere Udvidelse; men dette maa lede til den urimelige Slutning, at Redactionen af den prosaiske Efterskrift til Guðr. I er ældre, end Sig. Fáfn. III.*

1, 3. vólsv*ngr* R. — 7. seldvz R, *ikke* seldiz. — 8. eliv*n* frǫcnir R, *ikke* o. frönir.

2, 2. meiþma R, *ikke* meiþmo.

drecco oc dǫmþo
dǫgr mart saman
Sigvrþr vngi
oc synir Givca.
3. Vnnz þeir Brynhildar
biþia foro,
sva at þeim Sigvrþr
reiþ i sinni
Volsvngr vngi,
oc vega kvnni;
hann vm ętti,
ef hann eiga knętti.
4. Sigvrþr inn svðrǫni
lagdi sverþ necqviþ,
mœki málfán
a meþal þeirra,
ne hann kono
kyssa gerþi,
ne hv́nscr konvngr
hefia ser at armi,
mey frvmvnga
fal hann megi Givca.
5. Hon ser at lifi
lvst ne vissi
oc at aldrlagi
ecki grand,
vamm þat er vęri
eþa vera hygði;
gengo þess a milli
grimmar vrþir.
6. Ein sat hon vti
aptan dags,
nam hon sva mart
vm at melaz:
„Hafa scal ęc Sigvrþ,
eþa þo svelta,
mœg frvmvngan
mer a armi.
7. Orþ męltac nv,
iþromc eptir þess:
qvan er hans Gvðrvn,
enn ęc Gvnnars;
liotar nornir
scópo oss langa þrá.“
8. Opt gengr hon innan
illz vm fylld,
ísa oc iocla,
aptan hvern,
er þæ Gvdrvn
ganga a beþ
oc hana Sigvrþr
sveipr i ripti,
konvngr inn hv́nsci
kván friá sina.
9. „Von geng ec vilia
vers oc beggia,

2, 5. dǫmþo *skrevet* domþo *i* R.

3, 6. vega kvnni R; *jeg forstaar med K* vega *som Præs. Inf.* vega-kvnni *Rask M.; Eg. foreslaar ogsaa at tage* vega *som Acc. pl.* — 7. hann R, *ikke* hana.

4, 3. mál fán R. — 9. frv́m vnga R.

5, 7. Gengo *med stor* G *og derforan Punctum i* R, *som altsaa tager L. 7. 8 til flgd. Vers; saa og Gr. Rask K.*

6, 1. ein *med liden* e *og derforan ikke Punctum i* R. — 3. mart, *saa ændret for Stavrimets Skyld;* bert R. *Jfr. Völs.:* Eptir þetta gékk Brynhildr út ok sezt undir skemmuvegg sinn ok hafði margar harmtölur (*Fas. I, 197*). *Rask og M. indsætte* með *efter* bert, *men* bert *kan her ikke være ubetonet; K. formoder* allt bert *eller* bert *for* bert. — 7. fv́m vngax (*sammenslynget Tegn for* ax) R, *ikke* frummúnga.

8, 1. *Jeg tager* innan *til* gengr. *Finn Magn. forbinder det med* fylld. — 3. isa R. — *Jeg sætter Komma efter* fylld *og forstaar med K.* ísa *og* iocla *som Gen. pl., sideordnede med* illz. *Gr. og Eg. forstaar* ísa *og* iocla *som Acc. pl.; men* jökull *kan i disse gamle Digte kun betyde Istap, ikke Isfjæld.* — 9. konvngr *med liden* k, *men derforan Punctum i* R. — 10. R *synes snarere at have* fria *end* friá. *Jeg forklarer Ordet som Præs. Inf.* — *K. formoder* friar. — siā R; *hvilket baade kan læses* sina *og* siam; *det sidste optager Rask.* — *Skulde to Linjer være faldne ud imellem* i ripti *og* konungr *og L. 9. 10 høre til V. 9?*

9, 1. Vón R.

ic gǫla
m hvg."
m af þei*m* heipt*om*
vígi:
Gv*nnarr*!
lata
i
ılfr*i*;
ıa ald*ri*
ʒi.
m ec aptr fara,
ıan varc
n*om*
n*om*;
ːc sitia
ı,
Sig*vr*þ
r
*v*þr*om*
.
t*om* son fara
ıi,
ala
ʒi;

hvei*m* v*er*þr hǫlþa
hefnd lettari
siþ*an* *til* sátta,
at so*n*r lifi?"

13. † Reiþ*r* v*ar*þ Gv*nnarr*
oc hnipnaþi,
sveip sin*om* hvg,
sat v*m* allan dag;
h*ann* vissi þ*at*
vilgi gorla,
hvat h*anom* v*ę*ri
vi*nna* sǫmst
ę*þa* h*anom* v*ę*ri
vi*nna* bezt,
allz sic Volsv*ng*
vissi firþan
oc at Sig*vrþ*
socnoþ miki*nn*.

14. Ymist h*ann* hvgði
iafnlanga stvnd:
þ*at* v*ar* eigi
avar títt,
at *fra* k*onvn*gd*om*
qvanir gengi;

ıs R.
r, *saa ændret med Gr.*; iofvr R
.., hvilket forklares som Dativ.
þa *saa har vistnok* R, *dog*
e tydelige. — 8. lifi, *saa* R
md Grundtvig formoder lifit,
im *blive „for enhver".*
r R *og Udgg. Dette giver hver-*
ller rigtig Mening. Jfr. Völs:
nú mjök hugsjúkr (*Fas. I, 198*).
formode Hryggr *eller* Hlióþr.
tænke paa det hreiðr *hvoraf*
Hreiðarr, Hreiðmarr *kommer*
der enten bør aspireres hreiþr,
d, heder oprindelig vreiðr, *eller*
; *herfor kunde Sólarlj. V. 43*
k hnipinn *anføres men heller*
d synes at passe til Sammen-
12. firþan, *saa* R *og Udgg.*
klaring „da han vidste at
ve Volsungen berøvet", nem-
gjorde det, som var sømme-
, *altsaa dræbte Sigurd, giver*

et næsten intetsigende Udtryk; Finn Magnusens Oversættelse „naar han sig tænkte Volsungen berøvet" lader sig ikke forlige hverken med Betydningen af allz *eller af* vissi. *Völs. gjengiver Stedet saaledes:* ok þóttist eigi vita, hvat hellzt (*saa Hskr.*) lá til, alls hann (*saa bør interpungeres*) var í eiðum við Sigurð (*Fas. I, 198*). *Skulde derfor* firþan *være en Forvanskning af* svarþan? *jvfr. Fms. VII, 205:* sórust margir | menn á þingi | buðlungs syni.

14. *Völs.:* ok lék ýmist í hug, þótti þat þó mest svívirðing, ef konan géngi frá honum (*Fas. I, 198*). — 4. avar, *saa ændret med Rask, Guðm. Magn. og M.;* árar R. — titt *betyder her „behageligt"* — 6. gengi, *saa* R *ikke* gengv, *som alle Udgg. her læse. Med Flertallet* qvanir, *hvorved menes Brynhild alene, jvfr. Helg. Hund. II, V. 46:* nv ero brvþir | byrgþar i hǫgi, | lofda disir | hiá oss liþnom; *Guðr. II, V. 5:* eigendr ne lifþvt; *sammen-*

na*m* h*ann* s*er* Hǫgna
heita at rýno*m*,
þar atti h*ann*
allz fvlltrva.
15. „Eín *er* m*er* Brynh*ildr*
ǫllo*m* bet*ri*
v*m* borin Bvdla,
ho*n* *er* bragr q*venna*;
fyr*r* sc*a*l ec mino
fiorvi láta
e*nn* þ*eirr*ar meyiar
meiþmo*m* tyna.
16. Vi*ll*dv ocr fylci
t*il* fiar vela?
got*t* ę*r* at raþa
Rínar malmi
oc vnandi
ǫþi styra
oc sitiandi
sęlo nióta.“
17. Eino þ*vi* Hǫgni
a*nn*svor veítti:
„Sam*ir* ei*gi* ocr
slict at vi*nna*,
sv*er*þi rofna
svarna eiða,
eiða svarna,
v*nnar* trygd*ir*.
18. Vito*m*a vid a moldo
m*enn* in sęlli,
medan fiórir v*er*
folci raþo*m*
oc sa i*nn* húnsci
h*er*baldr lif*ir*,
ne in mǫt*ri*
mǫgð a moldo;
ef v*er* *fimm* sono
fǫþo*m* lengi,
átto*m*góþa
ęxla knętti*m*.
19. Ec væit gorla,
hvadan uegi*r* standa:
ero Brynh*ildar*
brek ofmicil.“
Gvnnarr qvaþ:
20. „Við sc*o*lom Gvðthorm

lign ogsaa f. Eks. Sophokles Oidip. Tyr. V. 1406; Homer. Il. IX, 327.

14, 7-10. 15. 16. *Völs.:* Gunnarr mælti: „Brynhildr er mér öllu betri, ok frægst (fęgzt *Cod.*) er hon allra kvenna, ok fyrr skal ek líf láta en týna hennar ást“; ok kallar til sín Högna, bróður sinn, ok mælti: „Fyrir mik er komit vandmæli mikit“; segir, at hann vill drepa Sigurð, kvað hann hafa vélt sik í trygð: „ráðum vit þá gullinu ok öllu ríkinu“ (*Fas. I, 198*). *Jeg tror, at L. 7—10 af V. 14 i Overensstemmelse med Völs. burde stilles efter V. 15, saa at V. 15 blev Gunnars Enetale.*

15, 3. *Efter* bvdla *og foran* hon *har* **R** broþir mi*nn*. — 4. *Efter* hon er *ere flere Ord udraderede i* **R**.

17, 2. a*nn*svór **R**.

18. *Völs.:* er oss ok mikit traust at honum, eru engir konungar oss jafnir, ef sjá inn hýnski konungr lifir, ok slíkan mág fám vér aldri, ok hygg at, hversu gott væri, ef vér ættim slíkan mág ok systursonu (*Fas. I, 198*). — 2. in sęlli **R**, *ikke* vinsęlli. — 7. in mǫt*ri*, *saa* **R**. — 8-11. *Efter* moldo *har jeg sat Semikolon, da jeg antager* áttomgóþa ęxla knęttim *for Hovedsætning til Bisætningen* ef ver — lengi. *Udgg. sætte Komma efter* moldo *og antage* ef — lengi *og* áttomgóþa — knęttim *for indbyrdes sideordnede Bisætninger til* Vitoma vid — mǫgð a moldo. — 11. átto*m*góþa *har jeg med Eg. skrevet som ét Ord;* átto*m* góþa **R** *og Udgg.*

19. *Völs.:* ok sé ek, hversu þetta stendr af, þat hefir Brynhildr vakit, ok hennar ráð koma oss í mikla svívirðing ok skaða (*Fas. I, 198*). *Grunde Ordene* ok hennar — skaða *sig paa Verslinjer, som ere tabte i* **R**? — 4. brék of mícil **R**.

20. *Overskriften* Gvnnarr qvaþ, *som mangler i* **R**, *er tilsat efter Völs:* Gunnarr svarar: „þetta skal fram fara, ok sé ek ráðit: eggjum til Gutthorm (*saa Hskr.*), bróður okkarn, hann er ungr ok fás vitandi ok fyrir utan alla eiða“ (*Fas. I, 198*). — 1. við *med liden* v *og derforan Punctum i* **R**.

vigi,
ɔdor

r *fyr* vtan
na,
na,
ygd*ir*."
ǫlt v*ar* at e*gg*ia
n,
iarta
*vrþ*i.
teþ til hefnda
i sal
varp
m;
vdthorms
*m*liga
arn
*g*s hendi.
[ne h*ans* v*m* dolgr
tve*gg*ia,
hꝺfv*þ*
man veg,
vtr
i stað.
ofnoþ v*ar* Gvdr*vn*

þi;
vacnadi

uilia firþ,
er hon Frey*ss* vinar
flꝺt i dreyra.
25. Sva slo hon svarar
sinar hendr,
at ram*m*hvga*þr*
reis vp viþ beþ:
„*Grata*þv, Gvdr*vn*!
sva g*r*imliga,
brv*þr* frv*m*v*n*ga!
þer brǫþr lifa.
26. A ec t*il* vngan
erfinytia,
ka*nn*at h*ann* fi*rr*az
or fiandgarþi;
þeir sér hafa
svárt *oc* dátt
e*nn* nęr nvmit
nylig ráþ.
27. Riþra þeim siþ*an*,
þo*tt* *siꝺ* alir,
systorsonr
slicr at þingi;
ec veit gorla,
hvi gegn*ir* nv:
ein veldr Brynh*ildr*
ollo bolvi.
28. M*er* v*nn*i męr
fyr ma*nn* hv*er*n,
e*nn* viþ Gv*nnar*

---

r Gjengivelsen af V. 20 har *ude:* Högni segir: „þat ráð lizt ɔtt, ok þótt fram komi, þá gjöld fyrir taka at svíkja slíkan nnarr segir Sigurð deyja skulu; ek deyja ella." *Derpaa har førligere Fortælling om Sigurds andre Kvad. Af de her an- i Völs. tør man neppe slutte, faldet ud i Sig. III mellem 21.* — 1. dǫlt *med liden* d, *n Punctum i* **R**.
þ *med liden* r, *dog derforan* **R**. — 6. Grams, *saa Finn Magn.* rams *Udgg. Jfr. Völs.:* þá tók Sigurðr sverðit Gram ok kastar eptir honum (*Fas. I, 200*) *og SnE. I, 364.* — *Rask formodede* Gramr. — 7. kyn birt **R**. kynbiart??

24, 6. firþ **R**, *ikke* fyrd.

25, 1. hon, *saa ændret med Rask Gr. M.;* h' **R**, *d. e.* hann. *Jfr.* 29, 3. 4 *og Völs.:* svá kveinaði hon með grát ok harmtölur, at Sigurðr reis upp við hœgendit (*Fas. I, 200*).

26, 5-8. *Völs.:* ok illa hafa þeir fyrir sínum hlut sét (*Fas. I, 200*). — 8. nylig, *saa* **R**, *ikke* nylio.

27, 2. ali*r* **R**. — 8. bólvi **R**.

28, 1. mer *med liden* m *og derforan ikke Punctum i* **R**.

grand ecci vanc;
þyrmþa ec sifi*om*,
svorno*m* eiþo*m*,
siþ*r* vęrac heitinn
h*ans* q*va*nar vinr.“
29. Kona varp ꝍndo,
e*n* k*onvngr* fiorvi,
sva slo ho*n* svárar
sinar hendr,
at q*va*þo viþ
calcar i rá
oc gvllo viþ
gǫ*ss* i tvni.
30. Hlo þa Brynh*ildr*
B*vðla* d*ottir*
eino si*nni*
af ꝍllom hvg,
er ho*n* *til* hvilo
heyra knátti
giallan gr*at*
Gi*vca* d*ottvr*.

31. Hitt qvaþ þa Gv*nnarr*
gr*a*mr hꝍcstalda:
„Hlęra þv af þ*vi*,
heiptgiorn kona!
glꝍþ a gólfi,
at þ*er* góds viti.
Hvi hafnar þv
ino*m* hvita lit,
feicna feþ*ir*?
hy*gg* ec, at feig ser.
32. Þv vǫr*ir* þe*ss*
ver*þ*vst q*venna*,
at f*yr* ꝍgo*m* þ*er*
Atla hio*gg*i*m*,
sęir brǫþ*r* þino*m*
bloþvct sár,
vndir dreyrgar
knętt*ir* yf*ir* binda.“
Brynhildr qvaþ:
33. „Fryra *maþr* þ*er*, Gv*nnarr*!
hef*ir* þv fvllvegit;

28, 7-8. *Völs.:* ok eigi var ek ofmikill vinr hans konu (*Fas. I, 200*). — 7. siþr (*minus*) *i* R *skrevet* siþ', *hvilket ogsaa kan opløses* siþan, *som Gr. K. M. her have.* — vęrac, *saa ændret;* varac *med en Krøl under den første* a R; varac *Rask K.;* var ec *Gr. M. Jeg forklarer* síðr værak heitinn *„ikke skulde jeg have været kaldt“; for Brugen af Præterit. Conj. jvfr. Atlam. 40:* þaz án vęri. *Skrivemaaden* varac *med en Krøl under den første* a *er vel at forklare deraf, at Skriveren først havde sat det urigtige* var; *samme Tegn finder jeg i Cod. af Völs.* (*Fas. I, 185, L. 16*), *hvor* lagdizt, *med Krøl under* a, *er skrevet for* lægðist. — heitinn, *saa ændret;* heitin R.

29, 4. sinar hendr, *saa ændret med K. M.;* si*nn*i hendi R; *jvfr.* 25, 2. — 6. i rá, *saa ændret efter Formodning af Rask;* iva R. í vá *M., d. e. i Ulykken; men der kræves her en med* i tvni *ensartet Stedsbetegnelse. Lüning indvender mod* i rá, *at Bægrene ikke stode i en Vraa; men hvorfra véd han det? han forklarer* i vá *urigtig af oldeng.* wah, wag, *m. Væg; det hertil svarende nordiske Ord er jo* veggr, *og Præpos.* í *vilde, hvis* vá *var „Væg“, være aldeles upassende.* — kialkar ióa *K.*

31, 4. heiptgiorn, *saa ændret med Udgg.;* heipt byr vndir. giorn R *med en Streg over de to midterste Ord.* — 6. at, *saa ændret;* aþ R. *Völs.:* eigi hlær þú af því, at þér sé glatt um hjartarœtr (*Fas. I, 201*). — 7. Hvi *med stor* H *og derforan Punctum i* R, *som altsaa her begynder et nyt Vers.*

32. *Völs.:* ok engi væri makligri til at sjá Atla konung drepinn fyrir augum þér, ok ættir þú þar yfir at standa (*Fas. I, 201*). — 1. þv *med liden* þ, *dog derforan Punctum i* R.

33. *Overskriften* Brynhildr qvaþ *mangler i* R; *Udgg. indsætte istedenderfor to Verslinjer:* þa qvaþ þat Brynhildr | Bvþla dóttir. — 1. *Efter* þer *tilføier* R engi, *hvilket jeg med Udgg. har strøget.*

: Atli
a;
ıvn yccar
ıri
ʻa
eíra.
ɘgia mvn ec þer, Gvnnarr!
iztv gorla,
yþr snemma
reþot;
til vng
ʻngin
fe
ıroþor.
Ne ec vilda *þat*,

at mic v*err* ętti,
aþ*r* þer Givkv*ng*ar
riþot at garði
þrír a hesto*m*
þioþk*onvng*ar;
e*nn* *þeirra* for
þꝛrfgi vęri.

36. Oc m*er* Atli *þat*
ei*nn*i sagði,
at hvarki lez
hꝛfno*m* deila,
gvll ne iarþ*ir*,
ne*ma* ec gefaz letac,
oc engi lvt
ꝛþins fiár,

ls.: en Atli konungr hirðir ekki ıur eða reiði, ok hann mun yðr ok hafa meira vald (*Fas. I,* 3. séxc R, *d. e.* sésc. — 4. R, *neppe:* óro, *skjønt* v *er* *t.* ovo *Eg.* (*af* of). *Jfr. Atlam.* *s. 3.* — 5. yccar R *og Udgg.* *'fr. f. Eks. Helr. Br. 3, 5.* ıi R. — 7. bera, *saa ændret;* *Udgg.* (*samme Forvanskning i* A , 5). *Jfr. f. Eks. Fms. I, 219:* ısta úhamingju bar slíkr höfð-ardœgrs síns; *Þorskf. s. Cap. 3:* ınnarr áræði til. *Gr. forklarer* ıfl it meira *som* hinn öflgari; *er fra* hann *i L. 5 til de to* *ter et* hans; *Rask endelig for-* hann *er Feil for* hans.

s.: ok snemma réðu þér til ann [ɔ: Sigurð] ok við mik, þá ' heima með feðr mínum) ok lt þat, er ek vilda (*Fas. I, 202*). *r* varþ *er noget udraderet i* R. þrvngin R (*i to Ord*), *saa og* *f.*

Völs.: ok ætlaða ek engan yðarn la verða, þá er þér riðuð þar rir konungar; síðan leiddi Atli ok spyrr, ef ek vilda þann eiga, ıa, sá var yðr ekki líkr, ok þá k syni Sigmundar konungs ok ım (*Fas. I, 202*). *Et andet Kvad her ladet Brynhild tale* *væsentlig de samme Ord ved en tidligere Samtale med Gunnar før Sigurds Død, og herpaa grunder sig følgende udførligere Stykke i Völs.* (*Fas. I, 191 f.*): hvat gerðir þú af hring þeim, er ek selda þér, er Buðli konungr gaf mér at efsta skilnaði, er þér Gjúki konungr (þér Gjúkungar?) kómuð til hans ok hétuð at herja eða brenna, nema þér næðið mér; síðan leiddi hann mik á tal ok spyrr, hvern ek kjöra af þeim, sem komnir váru; en ek buðumst til at verja landit ok vera höfðingi yfir þriðjungi liðs; váru þá tveir kostir fyrir hendi, at ek munda þeim verða at giptast, sem hann vildi, eða vera án alls fjár ok hans vináttu, kvað þó sína vináttu mér mundu betr gegna en reiði; þá hugsaða ek með mér, hvárt ek skylda [hlýða] hans vilja eða drepa margan mann; ek þóttumst vanfœr til at þreyta við hann, ok þar kom, at ek hétumst þeim, er riði hestinum Grana með Fáfnis arfi ok riði minn vafrloga ok dræpi þá menn, er ek kvað á." — *Efter V.* 35 *følger i* R *og Udgg. V.* 39 (þeim hetomc — þioþkonvngar).

36, 4. hꝛfno*m*, *saa* R *og Udgg. Da det er paafaldende, at* deila *først construeres med Dativ* (*som i* 46, 4) *og derpaa med Akkusativer, saa formoder Lüning* hꝛfn vm. *Jeg formoder* af hꝛfnom (*da er Komma efter dette Ord at strygeǃ*), *hvorfor og* hvarki *taler. Anderledes Eg. lex. poët. v.* höfn. — 7. Oc

þa er m*er* ioþv*n*gri
eiga selldi
oc m*er* ioþvngr*i*
ꜹra talþi.
37. Þa v*ar* a hvorfo*n*
hvgr mi*nn* v*m* þ*at*,
hvart ec scylda uega
eþ*a* val fęlla
bꜹll i brynio
v*m* broþvr sꜹc;
þ*at* mv*n*di þa
þioþkvnt v*era*
morgo*m* m*anne*
at mvnar striþi.
38. Leto*m* siga
sátmal occor,
lęc m*er* mei*rr* i mvn
meiþmar þi*gg*ia,
bꜹga rꜹþa
bvrar Sigmu*n*dar,
ne ec a*nn*ars ma*nn*z
avra villdac.
39. Þei*m* heto*m*c þa
þioþkonvngi,
er m*eþ* gvlli sat
a Grana bogo*m*;
varat h*ann* i ꜹgo
yþ*r* v*m* lick,
ne a engi lvt
at alito*m*,
þo þicciz er
þioþk*onvng*ar.
40. V*nna* eino*m*
ne ymiso*m*,
bioat v*m* hv*er*fan
hvg menscꜹgvl;
allt mv*n* þ*at* Atli
ept*ir* fi*nna*,
er h*ann* mina spy*rr*
morþfor gorva.
41. Þeygi sc*al*
þv*nn*geð kona
a*nn*a*rr*ar ver
aldri leiþa;
þa mv*n* a hefndo*m*
harma mi*nn*a."
42. Vp reis Gv*nnarr*
*gr*amr v*er*þv*n*gar
oc v*m* hals kono
hendr v*m* lagði;
gengo allir
oc þo yms*ir*
af heilo*m* hvg
hana at letia.

---

med stor O *og derforan Punctum i* R. — 10. selldi, *saa rettet;* selldac R (*en Feil, der er foranlediget ved* letac, *som i* R *staar næsten lige over* selldac). — 12. ꜹra, *saa ændret med K. Rask M.;* ara R.

37, 1. hvorfon *i* R *skrevet* hvorfð, *ligesom* R *har* morgō = morgon *i Helg. Hund. II, 30, 5;* var a hvörfun hugr minn = mér hvarfaði hugr . hvorfom *Udgg.* — 7. þ*at med stor* þ *og derforan Punctum i* R.

38, 1. leto*m med liden* l, *dog derforan Punctum i* R. — 2. sát mal R. — 6. Sigmu*n*dar; *de fire første Bogstaver ere overklattede i* R. — 7. ec *mangler ikke i* R.

39. *Dette Vers staar i* R *og Udgg. mellem V. 35 og 36; men det vil af Sammenhængen og af Jævnførelsen med Völs. være klart, at det der ikke er paa sin rette Plads.* — 2. þioþkonvngi *tilsat med alle Udgg.; mangler i* R. *Det gaar neppe an at læse*

þeim hetomc þa er meþ gvlli
sat a Grana bogom.

40, 1. V*nna med stor* V *og derforan Punctum i* R. — *K., Rask og M. forene de fire første Linjer af V. 40 til ét Vers med V. 38.* — 5. allt *med liden* a, *og derforan ikke Punctum i* R. — *K., Rask og M. begynde hermed et nyt Vers, som de ende med* harma minna.

41, 1. þeygi, *saa ændret;* At þeygi R (*foran* At *Punctum*). — *Udgg. sætte Komma efter* gorva *og skrive* at þeygi (at *med liden* a). *Eller er* At *forvansket for* Oc? — 5. *Ere to Linjer udfaldne mellem* leiþa *og* þa??

42, 8. hána R.

Hrat*t* af halsi
ar s*er*,
n sic letia
gongo.
Na*m* h*ann* s*er* Ha/gna
rvno*m*:
il ec alla
ga
minom
r þa/rf micil —,
meini
kono,
nęli
n ko*m*i;
þvi
þa."
Eino þ*vi* Ha/gni
veitti:
naþr h*ana*
go*n*go,
aptrbori*n*
*r*þi!
ng of ko*mz*
moþ*vr*,
ori*n*
,
ma*nni*
ega."

46. Hvarf s*er* ohroðvgr
andspilli f*ra*,
þar er morc m*e*nia
meiþmo*m* deildi.

47. Lęit ho*n* v*m* alla
eigo sina,
soltnar þyiar
oc salkonor;
gvllbrynio smó,
vara got*t* i hvg,
aþ*r* sic miþlaði
mękis e*gg*io*m*.

48. Hné við bollstri
ho*n* a a*nn*an veg
oc hiorvndoþ
hvgði at raþo*m*:

49. „Nv s*c*olo ga*n*ga
þ*ei*r er gvll vili
oc mi*nna* þ*vi*
at m*er* þi*gg*ia;
ec gef hv*er*ri
v*m* hroþit sigli,
bók *oc* blęio,
biartar vaþir."

50. Þa/gðo allir,
† hvgðo at rað*om*,
oc allir se*nn*
a*nn*svor veitto:

---

hveim, *saa ændret med Guðm.* *og M.;* heim R. *Jfr. Völs.:* hverjum frá sér (*Fas. I, 202*). R.
eita, *saa ændret;* hvetia R *og* r. *det ligelydende Sted* 14, 7. 8; *arhv. V. 12:* Hvína hvassa het rvnom. *Völs. gjengiver:* Síðan arr á Högna (*Fas. I, 202*). — ór R. — 9. 10. *Jfr. Völs.:* ok erna þörf vera á höndum, ef ti hennar harmr, þartil er frá *I, 203*).
sdsvor R. — 3. letia R. — 7. ter H *og derforan Punctum i* R. *begynde ogsaa her et nyt Vers.* nenia *skrevet* m̄nia *i* R.

47, 1. Lęit *med stor* L *og derforan Punctum i* R. — *K. Rask og M. gjøre dette Vers til ét med det frgd.*
48, 3. hiór vndoþ R.
49, 2. þr̄, *d. e.* þeir R. — *Gr. formoder* þęr *paa Grund af* hverri *L. 5. De Gaver, som nævnes i L. 6—8 synes ogsaa at passe nærmest for Kvinder. Jfr. dog* allir 50, 1. 3. — *Völs.:* taki hér nú gull hverr, er þiggja vill! (*Fas. I, 203*).
50, 1. *Völs.:* Allir þögðu (*Fas. I, 203*). — 2. *Her maa stikke en Feil, da Stavrim mangler. Jeg tror, at Linjen* hvgðo at raðom *urigtig er kommen ind her fra* 48, 4, *og formoder* viþ þvi orþi, *som i Brot af Sig. V. 15.* — *Guðm. Magn. ændrede* hvgðo *til* vgðo. — 4. annsvór R.

„Ęrnar soltnar,
mvno*m* e*nn* lifa,
v*er*þa salkonor
sǫmð at vi*nna*."
51. V*nn*z af hy*gg*iandi
hꜹrscrydd kona
vng at ald*ri*
orþ viþ*r* v*m* qvað:
„Vilcat ec ma*nn* trꜹþan
ne torbǫnan
v*m* óra sꜹc
ald*ri* tyna.
52. Þo mv*n* a beino*m*
bre*nna* ydro*m*
fǫri eyr*ir*,
þa er ér *fra*m *co*miþ,
nęit M*e*nio god,
min at vitia.
53. Seztv niþ*r*, Gv*nnarr!*
mv*n* ec segia þ*er*
lifs orvena
liosa brvþi;
mv*na* ydvart far
alt i svndæ,
þot*t* ec hafa
ǫndo latiþ.
54. Sátt mvnoþ iþ Gvdr*vn*
sne*m*r, e*n* þv hy*gg*ir,
hef*ir* kv*nn* kona
vid k*onvng*
dap*r*a*r* miniar
at dꜹþan ver.
55. Þar er męr borin,
moþ*ir* fǫðir,
sv mv*n* hvitari
e*nn* i*nn* heiði dagr
Svanhildr v*era*,
solar geisla.
56. Gefa mv*n*dv Gvðrvno
god*ra* noccoro*m*
sceyti sceþa
scatna m*en*gi;
mvnaþ at vilia
v*er*sęl gefin,
h*an*a mv*n* Atli
eiga ga*n*ga
of bori*nn* Bvdla,
br*o*þir mi*nn*.
57. Margs a ec mi*nn*az,
hve viþ mic foro,
þa e*r* mic sára
svicna hꜹfdot,
vadin at vilia
varc, meþ*an* ec lifdac.
58. Mvntv Oddrv́no
eiga vilia,

51, 3. vng, *saa ændret;* óng **R**. — 7. sꜹ́c **R**.

52, 5. Menio *skrevet* m̃io *i* **R**. — *Forklaringen „Menjas gode Mel" er meget usikker og Linjen vel forvansket.* neit menio-god *Eg. „mulier liberalis collapsa est"; men dette er vistnok ikke det rette.*

53, 5-8. *Völs.:* ok eigi mun yðr farast (*Rafn formoder* farnast), þótt ek deyja (*Fas. I, 202*); *Völs. har disse Ord efter Gjengivelsen af V. 39 og umiddelbart foran Gjengivelsen af V. 42. Jeg oversætter L. 5—6 „ikke vil det være ude* (alt) *med eders Skib".* — 5. fár **R**. — 6. isvndæ **R**, *d. e.* í sundi.

54. *Völs.:* Sættask munu þit Guðrún brátt með ráðum Grímhildar ennar fjölkunngu (*Fas. I, 203*). *Ere de ubhævede Ord en Gjengivelse af L. 3—6? da maa Völs.'s Forf. have læst disse Linjer anderledes. Tør man tænke paa, at den oprindelige Tekst i L. 3—6 har været følgende:* svefr kvnn (kvnnig?) kona | við kván vngri | daprar miniar | at dꜹþan ver? (við *vilde da være brugt, som i SnE. II, 632:* drepr serkjar Samland við mér gamni; *Hálfs s.* (*Chria 1863, S. 28*): eigi var órum bróður við dritmenni títt dramb at setja.) **R**'*s Tekst i L. 4:* vid konvng *synes at give et altfor ubestemt Udtryk.* — 4. k'g **R**, *d. e.* konvng, *ikke* konvngi.

56, 3. sceyti-sceþa *Gr.* — 6. v*er* sęl **R** *som to Ord.*

: Atli
gi lata;
ɔþ lýta
aman,
n þer v*nn*a,
scyldac,
;oþ v*m* scavp
:rþa.
Þic mv*n* Atli
a,
i ǫngan
lagiþr.
Þ*at* mv*n* or verþa
ngra,
mv*n*
ıa,
ıi
lifi,
ı*nom* Gvðr*vn*
:r a beð

snorpo*m* e*ggio*m
af saro*m* hvg.
61. Sęmri vęri Gvðr*vn*
systir occor
frvmver sino*m*
[at fylgia davþom],
ef henni gęfi
god*ra* raþ,
eþ*a* ętti ho*n* hvg
o*ssvm* likan.
62. Ovrt męli ec nv,
e*nn* ho*n* eigi mvn
of ora savc
ald*ri* tyna;
hana mvno hefia
havar baror
til Ionacrs
oþaltorfo.
63. [Ala mvn hon ser ioþ,
erfivavrþo,]
erfivavrþo

. e. þ. Atli mvn | eigi l. *K.* þat *med liden* þ, *og derforan* R. — 1. mv*n* ⁊ R, *ikke* mvn *Oppe ved* þ *i* þvigit *er en Hage* *ynes betydningsløs.* — 6. sona, *t;* sofa R *og Udgg.* (*Skriveren bleven forvildet ved* f *i* lifi.) ok síðan man Atli drepinn ok ıns; Guðrún man þá drepa *03*). *Lignende Udtryksmaade* *I. II, 69 fin.*: ὁ Μελήσανδρος *κει καὶ τῆς στρατιᾶς μέρος* *ιρε, νικηθεὶς μάχῃ.* — sofa *her aldeles ikke i den Betyd-* *i det ellers findes brugt „hen-*"; „*dø*" *kan det ikke betyde,* *fo desuden allerede udtrykt ved* — 7. þviat *med* (*temmelig*) *stor* *rforan ikke Punctum i* R. — 8. *saa ændret med K. M.*; grym *el over* m R (*ikke* grimm), *hvilket* *r* grymiꝛ *og* grymer. *Eller skulde* *ve et ellers ubekjendt Verbum?* ęmri *med liden* s, *dog derforan* R. *Udgg. forstaa dette som* *ærere* = semri *af* samr. — 2. occor R *og Udgg.*; *jeg formoder med K.* yccor. — 4. at fylgia davþom, *som mangler i* R, *er af Udgg. optaget efter Papirafskrr.* — 5. henni, *saa ændret med Rask og M.*; henði R. — 8. ossvm, *saa skrevet med Prof. Keyser*; oss | vm R; oss vm *Udgg.*

62, 8. sávc R.

63, 1-2. *Disse Linjer mangle i* R *og Udgg.* — 3. erfivavrþo, *saa ændret;* ero iva/ | rvþð (*d. e.* ivarvþom) R (*Punctum foran* ero). *Teksten i den første Vershalvdel er rettet efter Vǫls.*: síðan munu hana stórar bárur bera til borgar Jónakrs konungs; þar mun hon fœða ágæta sonu; Svanhildr mun ór landi send ok gipt Jörmunreki konungi; hana munu bíta Bikka ráð; ok þá er farin öll ætt yðar, ok eru Guðrúnar harmar at meiri (*Fas. I, 203*). *Sammenlign hermed Guðr. hvöt V. 13. 14*:

hófo mic, ne drecþo,
havar baror,
þvi ec land vm stéc,
at lifa scyldac.
Gecc ec a beþ,
hvgdac mer fyr betr,

Ionacrs sono*m*;
mv*n* ho*n* Svanhildi
senda af landi,
sina mey
oc Sig*vr*þar.
64. H*ana* m*vno* bita
Bicca ráþ,
þ*vi*at Iormvnrec*c*r
oþarft lif*ir;*
þa er ǫll farin
ętt Sig*vr*þar,
ero Gvdr*vnar*
gręti at fleiri.
65. Biþia mv*n* ec þic
bǫnar ei*nn*ar,
sv mv*n* i hei*m*i
hinzt bǫn *ve*ra:
lattv *sva* breiþa
borg a uelli,
at vnd*ir* o*ss* ollo*m*
iafnrv́mt se,
þei*m* e*r* svlto
meþ Sig*vr*ði.
66. Tialdi þar v*m* þa borg
tioldom *oc* scioldo*m*,
valarift vel fáþ
oc Vala m*e*ngi;
bre*nn*i m*er* i*nn* hvnsca
a hliþ aðrạ.
67. Bre*nn*i eno*m* hvnsca
a hliþ adra
mina þiona
menio*m* gǫfga,
tveir at hǫfðo*m*
oc tveir hǫ́car;
þa er ǫllo scipt
til iafnaðar.

þriþia sinni
þioðkonvngi;
ol ec mer ioþ,
erfivorþo,
[erfivorþo]
Ionacrs sonom.
I L. 4, ligesom i Guðr. hv. 14, 8, *kunde det ligge nær at forandre* sonō *til* sono, *som K. og Rask paa sidstnævnte Sted have foreslaat, men det er betænkeligt at antage den samme Feil paa to Steder og Dativen synes (efter Lüning) at kunne forklares saaledes: „hun vil føde sig Arvinger ved* (*i*) *Jonakrs Sønner.“ Istedenfor* ero ivarvþō *have Fortolkerne foreslaat forskjellige Ændringer:* ero if á rvþom *Eg.;* ero if á ráþom *K. Gr.* (*efter Rask*) *M.;* ero í váráþom (*og i flgd. L.* Ionacrs synir) *Rask. Men ved alle disse Ændringer bliver Fremstillingen bagvendt, ti Svanhilds Giftermaal og Død maatte nævnes, førend der kunde blive Tale om, at Gudrun ægger Jonakrs Sønner til Hævn. — Rask K. og M. føie L. 3-4 til frgd. Vers, og Rask M. sætte Komma efter* oþaltorfo. — 5. mvn *med liden* m *og derforan ikke Punctum i* R. *Rask K. og M. begynde hermed et nyt Vers, som ender med* fleiri.

64, 1. Hana *med stor* H *og derforan Punctum i* R. — 3. iormvn recr (*d. e.* reccr) R *her, som oftere. Denne Form er vel fremkommen ved en Sammenblanding af* -rekr (*af* ríkr) *med* rekkr (= *oldeng.* rinc). — 7. Gvdr*vnar skrevet* Gvdr *med Krøl over* r *i* R.

65, 4. bǫn, *saa* R, *ikke* bón.

66. *Völs.:* lát þar tjalda yfir af rauðu mannablóði ok brenna mér þar á aðra hönd þenna enn hýnska konung (*Fas. I, 204*). — 3. vala rift R. — *Rask giver L. 3. 4 saaledes:* vala-ript vel fáþri of v. m. — 4. Vala, *saa og Eg.;* vala *Udgg.*

67. *Völs.:* en á aðra hönd honum mína menn, II at höfði, II at fótum, ok II hauka, þá er at jafnaði skipt (*Fas. I, 204*). — 2. a *mangler i* R. — 5. 6. tveir *i* R *skrevet* II. — *Rask indsætter* tvá at hǫfðom oc tvá hǫca; *men den her stedfindende Anakoluthi er tilladelig. Grimm formoder efter Völs. skarpsindig:*
tvá at hǫfði,
tvá at fótum,
tvá hvnda
oc tvá hǫca.
Jfr. Fas. III, S. 378 og Saxo Gr. S. 244 (*Müllers Udg.*).

Liggi occar enn i milli
ringvariþr,
iárn,
lagið,
þ bǫði
stigom
ı þa
fni.
Irynia hanom þa
ygi
: hallar
tcoþ,
n fylgir
heþan;
m ór for
ra.

70. Þviat hanom fylgia
fimm ambóttir,
átta þionar
eþlvm goðir,
fostrman mitt
oc faðerni,
þat er Bvdli gaf
barni síno.

71. Mart sagða ec,
mvnda ec fleira,
er mer meirr miotvþr
malrým gęfi;
omvn þverr,
vndir svella,
satt eitt sagðac,
sva mvn ec lata."

s.: látið þar á milli okkar erð, sem fyrr, er vit stigum , ok heitum [*læs:* hétum] þá ri nafni; *Rafn indsætter* hjón] 4). — 1. *Rask vilde stryge* enn. ı.: ok eigi fellr honum þá hurð [ek fylgi honum, ok er vár ekki aumlig (*Fas. I, 204*).

blic **R.** — 7. ór *saa ændret; Rask M.;* vera *kan ikke vel* rd. *Gr. vilde indsætte* occur K. eigi *for* þeygi. — 8. *Der været skrevet* þiccia *i* **R**, *men lerprikket som urigtigt og* vera *nle Skriver selv skrevet over.*

71. *Völs.:* ok fleira munda ek mæla, ef ek væra eigi sár, en nú þýtr undin, en sárit opnast, ok sagða ek þó satt (*Fas. I, 204*). *Den første Bogstav i* undin *er utydelig og usikker i Hskr.; Rafn læser* þýtr öndin, *og han har da vel antaget dette for en Gjengivelse af* omvn þverr; *men man skulde da vente* þrýtr öndina. — 5. omvn, *saa har* **R** *snarere end* ornvn; *jvfr. SnE. I, 544.* — 8. sva mvn ec lata *„hermed vil jeg ophøre (at tale)" tager jeg som Brynhilds, og ikke som Digterens, Ord.*

HELREIÐ BRYNHILDAR.

Eptir dauþa Brynhildar váro gor bál tvau, annat Sigurþi, oc brann þat fyrr, enn Brynhildr var a oþro brend, oc var hon i reiþ þeirri, er gvðvefiom var tiold-oþ. Sva er sagt, at Brynhildr ok meþ reiðinni a helveg oc for vm tvn, þar er gygr nocoor bio. Gygrin qvaþ:

1. „Scaltv i gognom
ganga eigi
grioti stvdda
garða mina;
betr semþi þer
borða at rekia ę,
heldr enn vitia
vers annarrar.

Dette Digt findes fuldstændigt baade i R *og med Undtagelse af V. 7 i Sögu-þáttr af Norna-Gesti (Fas. I, 334—338). I Vðls. er det ikke benyttet.*

Overskriften Helreið Brynhildar *har jeg med Udgg. indsat istedenfor* brynhildr reiþ helveg, *som i* R *staar med rødt Blæk umiddelbart foran V. 1.*

1. *I* Eptir *er* E *sort og ikke større end de almindelige Initialer; ny Linje begynder ikke med dette Ord i* R, *og det er ikke paa nogen Maade betegnet, at et nyt Afsnit begynder her.* — 4. aoþro R, *ikke* siþan.

Þ. af Norna-G. har følgende prosaiske Indledning, som jeg her meddeler efter Cod. 62 (*uvæsentlige Afvigelser i* F *ere ikke anførte*):

Gestr segir: „þá drap Brynhildr sjau þræla sína ok fimm ambáttir, en lagði sik sverði í gegnum ok bað sik aka með þessa menn til báls og brenna sik dauða. Svá var gert, at henni var gert annat bál, en annat Sigurði, ok brendu þeir hann fyrri; en Brynhildi var ekit í reið einni, ok var tjaldat um guðvef ok purpura, ok glóaði allt við gull, ok svá var hon brend. Þá spurðu þeir Gest: „Er þat nökkut satt, at Brynhildr kvæði dauð, þá er hon var ekin til bálsins?“ Gestr kvað þat satt vera; þeir [illegible] þat kveða, ef hann kynni. Þá [illegible] „þá er Brynhildi var ekit til [illegible] á helveg, ok var farit með [illegible] hömrum nökkurum; þar bjó [illegible] hon stóð úti fyrir hellisdyrum [illegible] skinnkyrtli ok svört ásýndar; [illegible] í hendi skógarvönd einn log[illegible] F) ok mælti: „þessu vil [illegible] brennu þinnar, Brynhildr! [illegible] at þú værir lifandi brend, [illegible] þínar þær, er þú lézt drepa [illegible] nisbana, svá ágætan mann, [illegible] ek honum sinnuð, ok fyrir þat [illegible] ljóða á þik með hermdarorðum ([illegible] F) þeim, at öllum sér þu at l[illegible] slíkt heyra frá þér sagt.“ Eptir þ[illegible] þær á Brynhildr ok gýgr. Gýg[illegible]

1, 1. igognom R; í gegnum *Norna-G. þ.* — 5. betr *synes være skrevet* betr, *dog er Prikke*[illegible] *maaske tilfældig.* — semþi R; *vel snarere af* sama, *end af* sœm[illegible] 62; sæmdi F. — 6. rekia ę *vekia a eller blot* rekia); rekia *Norna-G. þ.* — 7. *Foran* vitia *h*[illegible] *af Norna-G.* at. — 8. vers anna[illegible] *menslynget Tegn for sidste* ar) [illegible] ranna 62: uorra ranna F.

at scaltv vitia
idi,
harfvþ!
na?
vár gvllz!
a lystir,
iondom
loþ þuegit."
Brynhildr qvaþ:
regþv eigi mer,
steini!
ęrac
;
occor
a,
nn ęþli
nna."
Gygrin qvaþ:
v vart, Brynhildr
ttir!
sto
orin;
Givca
t bornom

oc bvi þeirra
brvgðit goðo."
Brynhildr qvaþ:
5. „Ec mvn segia þer
svinn or reiþo
vitlavsi mioc,
ef þic vita lystir,
hve gorðo mic
Givca arfar
astalavsa
oc eiþrofa.
6. Let hami vára
hvgfvllr konvngr
átta systra
vndir eic borit;
var ec vetra tolf,
ef þic vita lystir,
er ec vngom gram
eiþa seldac.
7. Heto mic allir
i Hlymdavlom
Hildi vndir hialmi
hverr er kvnni.
8. Þa let ec gamlan

val landi R; vá alði (*d. e.* a a-alandi F. — 3. *Efter* hvar fúst *st skrevet* hvar, *men dette er* *underprikket og raderet.* — ; vörgum *Codd. af Norna-G. þ.* : uita lystir R 62; ef þin vitia ild af hondom R; meini blan-rgum til matar F. — 8. þuegit *dd. af Norna-G. þ.*

riften ved dette som ved de flgd. *er i* R *og er tilsat efter Sam-g Norna-G. þ.* — 1. Bregþv R; ; Bregtu F. — 3. þott R F; — 3. uęrac R: væra ek *Codd.* *. þ. Efter disse Ord til-*yr, F fyrr. — 5. occor R; okkarr F (*ikke* okkar). — 7. ęþli R; þar er eðli menn 62; i mitt F. — 8. occart kvnna unnu 62; um kunna F.

t R; ert *Codd. af Norna-G. þ.*

— 5. Givca *mangler i* F. — 6. vm R; of *Codd. af Norna-G. þ.*

5, 2. svinn or R; sanna *Codd. af Norna-G. þ.* — reiþo R; ręðv 62; rædu F. — 3. vit lavsi mioc R; vélgjarnt höfuð *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. gorðo R; gerðu *Codd. af Norna-G. þ.*

6, 1. hami vára R; mik af harmi *Codd. af Norna-G. þ.* — 3. VIII. systra R; Atla systur *Codd. af Norna-G. þ.* — 4. vndir R, *ikke* vnd. — 4. borit R; búa *Codd. af Norna-G. þ.* — 6. þic R; þig 62; þess F. — 7. er ec R; þar ec 62; þa er ek F. — 8. seldac R; svardag *Codd. af Norna-G. þ.*

7. *Dette Vers mangler i Codd. af Norna-G. þ. — Jeg forstaar ikke ret Verset paa det Sted, det her staar, ti i* Hlymdalir *bor efter alle andre Kilder Heimer, og ikke den unge Agnar, som omtales i V. 6 og 8.*

8, 1. þa let ec R: Ek let F; Ok let 62.

a Godþioþo
Hialmgvnnar nęst
heliar ganga;
gaf ec vngom sigr
Avþo broþor,
þar varþ mer Oþinn
ofreiþr vm þat.

9. Lœc hann mic scioldom
i Scatalvndi
rœþom oc hvitom,
randir snvrto;
þann bað hann slita
svefni minom,
er hvergi landz
hrǫþaz kynni.

10. Let hann vm sal minn
svnnanverþan
havan brenna
her allz viþar;
þar baþ hann einn þegn
yfir at riþa,
þannz mer fǫrði gvll,
þatz vnd Fafni la.

11. Reiþ goþr Grana
gvllmiþlandi,
þars fostri minn
fletiom styrþi;
einn þotti hann þar
ollom betri
vikingr Dana
í verþvngo.

12. Svafo viþ oc vnþom
i sęing einni,
sem hann minn broþir
vm borinn vęri;
hvartki knatti
hond yfir annat
átta nottom
occart leggia.

13. Þvi brá mer Gvdrvn
Givca dottir,
at ec Sigvrþi
svefac a armi;
þar varþ ec þess vis,
er ec vildigac,
at þœ velto mic
i verfangi.

— 2. a god þioþo R; á goð þorðv 62; gygiar brodur F. — 3. nęst R 62; nest F. — 6. œþo R; auda 62; audar F. — 7. þar R F; þvi 62. — varþ R 62; uar F. — 8. ofreiþr vm þat R; ofgreypr firir *Codd. af Norna-G. þ.*

9, 1. scioldom R, *ikke* sciold. — 4. randir snvrto R; reyndar svęfða *Codd. af Norna-G. þ.*

10, 1. hann *indsat efter Codd. af Norna-G. þ.; mangler i* R. — 4. her R; hrottgarm *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. einn þegn R; þegn einn 62; þeg^r æinn F. — 6. at R; um *Codd. af Norna-G. þ.* — 7. þannz (þanz 62) mer fǫrði (fœrdi 62) gvll R 62; þann er færde mer F. — 8. þatz vnd (þat er vndir 62) Fafni la R 62; Fafnis dynu F.

11, 1. Reiþ' R. — 1. gràna R. — 3. þars R; þar er *Codd. af Norna-G. þ.* — 4. *Ogsaa* 62 F *have* fletium, *ikke* flet[illegible] — 8. verþvngo R; virðingu *Codd.* [illegible] *Norna-G. þ.*

12, 1. Svafo R; Svafv 62; Suofu F. 1. vnþom R; undum *Codd. af Norna-G*[illegible] — 2. sęing R; sæng *Codd. af Norna-G*[illegible] — 3. minn broþir R; bróðir minn *C*[illegible] *af Norna-G. þ.* — 4. vm R; of *C*[illegible] *af Norna-G. þ.* — 5. hvartki R; hv[illegible] 62; huorki F. — 5. knatti R 62; [illegible] F. — 7. *Heller ikke* 62 F *have* á *f*[illegible] átta. — 8. occart R; enn at *Codd.* [illegible] *Norna-G. þ.* (*forvansket af* occat).

13, 3. sig R, *d. e.* Sigvrþi; 8. [illegible] Sigurde F. — 4. svefac R; svęfag [illegible] suaefa F. — 5. þar R 62; þa F. 5. uiss F. — 6. er R 62; at F. — [illegible]digac R; vilda e 62; uillda ei F. — velto R; vęlltv 62; uielltu F.

14. **Mvno viþ ofstríþ**
allz *til* **lengi**
konor *oc* **karlar**
qvicqv*ir* **fǫdaz;**
við scolom ocro*m*
aldri slíta
Sig*vr*þ*r* saman.
Seycstv, gygiarkyn!"

14, 1. viþ, *saa har ogsaa Codd. af Norna-G. þ., ikke* vér. — 2. til **R 62**; of **F**. — 3. *Ogsaa* **62 F** *have* konur, *ikke* kvinnur. — 4. qvicqv*ir* **R**; kvikir um *Codd. af Norna-G. þ.* — fǫdaz **R**; fędaz **62**; fordazst **F**. — 8. seycstv **R**; sǫkstv **62**; sóxstu **F**. — gygiarkyn **R**; nú (*rög tilføier her* **62**) gýgr *Codd. af Norna-G. þ.*

DRÁP NIFLUNGA.

Gvnnarr *oc* Hǫgni toco þa gvllit alt, Fafnis*s* arf. Ofriþr v*ar* þa i milli Givcunga *oc* Atla; kendi h*ann* Givkvngo*m* vold v*m* andlat Brynh*ildar*. Þ*at* var *til* setta, at þeir scyldo gipta h*anom* Gvðr*vno*, *oc* gafo h*enne* omi*nn*isveíg at drecca, aþ*r* hon iatti at giptaz Atla. Syn*ir* Atla voro þeir Erpr *oc* Eitill; e*nn* Svanhildr v*ar* Sigv*r*þar d*ottir* *oc* Gvðr*vnar*. Atli *konvngr* bǫþ heim Gv*nnari* *oc* Hǫgna *oc* sendi Vinga eþ*a* Knefrǫþ. Gvðr*vn* vissi velar *oc* sendi m*eþ* rv́nom orð, at þeir scyl-

do eigi koma, *oc til* iarta
hon Hǫgna hringinn An
oc knytti i vargshár.
hafþi bedit Oddrvnar sy
oc gat eigi; þa fecc h*an*
varar, e*nn* Hǫgni atti I
þeirra syn*ir* v*áro* þeir S
Snęv*arr* *oc* Givki. E*nn*
vngar komo *til* Atla,
Gvðr*vn* *sono* sina, at
Givkvngo*m* lifs; e*nn* þ
eigi. Hiarta v*ar* scorit o
e*nn* Gv*nnarr* settr i
H*ann* slo horpo *oc* svęfþ
en nadra stacc h*ann* *til*

Dette prosaiske Stykke findes kun i R. *Overskriften* drep niflvnga *med rødt i* R, *nu næsten udslidt.*

3. imilli R, *ikke* milli. — 7. oc *foran* gafo *har jeg sat efter alle Udgg.; det findes ikke i min Afskrift af* R. — 14. knefrǫþ

R. — 17. hringin R. — 19.
— 23. giv́ki R, *ikke* hiv́ki. —
lifrar. *fortsætter* R *umiddelba*
o. s. v. (*se flgd. Kvad*), *uden*
Maade at betegne, at et nyt
gynder.

GUÐRÚNARKVIÐA

önnur

eða

GUÐRÚNARKVIÐA HIN FORNA.

ɜcr k*onvngr* v*ar* m*eþ* Atla
þar latiþ flesta alla m*enn*
oþrecr *oc* Gvdr*vn* kǫrþo
in a milli; ho*n* sagði
e q*vad*:
ɜr var ec meyia,
ic fǫddi,
ýri,
vel brǫþr*om*:
Givci
þi,
gvlli reifþi,
gaf Sig*vr*þi.
2. S*va* v*ar* Sig*vrþr*
vf sono*m* Givca,
se*m* v*ę*ri grǫ*nn* lavcr
or grasi vaxi*nn*
eþ*a* hiortr habei*nn*
v*m* hvosso*m* dýr*om*
eþ*a* gvll gloðrá*r*t
af gra silf*ri*.
3. V*nnz* m*er* f*yr*mvnþo

igt findes i sin Helhed kun i 19 (*L. 9-12*). *22. 23 anføres ils., hvor Digtet overhoved er*

middelbart foran V. 1 havt en med rødt, men den er for ulæselig; hos v. d. Hagen er viþa Guþrúnar. *Titelen* Guð- önnur *har jeg optaget efter t andet Navn* Guðrúnarkviða *har jeg givet Digtet efter den fterskrift til Brot af Sigurðar- ren S. 241, L. 9 f. — Hos Digtet Navnet* Goðrúnarharmr. *ecr konvngr var o. s. v. følger lbart efter* ... *hann* til lifr*ar*. *tunga, uden at det paa nogen betegnet, at et nyt Afsnit be- Den prosaiske Indledning til synes Forf. af Völs. ikke at t, ti vi læse der* (*Fas. I, 205*): þat er sagt, einhvern dag, þá er Guðrún sat í skemmu sinni, þá mælti hon: „Betra var þá várt líf, er ek átta Sigurð; svá bar hann af öllum mönnum, *o. s. v.* — 5. hanom (h'ð), *saa ændret med Rask K.*; hð **R**, *d. e.* hon; *M. stryger* hð.

1, 2. *Rask og M. sætte ikke Komma efter* fǫddi, *og* biort *henføres da til* moþir; *men jvfr. Sig. III, V. 55, L. 2.*

2. *Völs.*: svá bar hann [Sigurðr] af öllum mönnum, sem gull af járni eða laukr af öðrum grösum eða hjörtr af öðrum dýrum (*Fas. I, 205*). — 2. vf, *saa* **R**, *ikke* of *eller* af. — 3—4. *Jfr. Guðr. I, V. 18, L. 5—6.* — 8. af, *saa* **R** *og Rask.* of *K. M.*

3. *Völs.*: uns brœðr mínir fyrirmundu mér slíks manns, er öllum var fremri, eigi máttu þeir sofa, áðr þeir drápu hann (*Fas. I, 205*). —

min*ir* brǫþ*r*,
at ec ętta *ver*
ǫllom fre*m*ra;
sofa þ*eir* ne mattvþ
ne of sakar dǫ*m*a,
aþ*r* þ*eir* Sig*vrþ*
svelta leto.
4. Grani ra*nn* at þ*i*ngi,
gnyr v*ar* at heyra,
e*nn* þa Sig*vrþr*
sialfr e*i*g*i* co*m*;
ǫll v*áro* sǫþvldyr
sveita stockin
oc of vaniþ vási
vnd vegondo*m*.
5. Gecc ec g*r*atandi
v*iþ* Grana rǫþa,
urvghlyra
ió f*ra* ec spialla;
hnipnaþi G*r*ani þa,
drap i gras hǫfþi:
ior þat vissi,
eigendr ne lifþvt.
6. Lengi hvarfaþac,
lengi hvg*ir* deildoz,
aþ*r* ec of fręgac
folcvorþ at g*r*am.
7. Hnipnaþi Gv*nnarr*,
sagði m*er* Hǫgni
f*ra* Sig*vrþ*ar
sáro*m* dǫþa:
„Lig*g*r of ho*gg*vi*nn*
f*yr* handan v*er*
Gothorms bani
of gefi*nn* vlfo*m*.
8. Littv þar Sig*vrþ*
a svþ*r*vega!
þa heyr*ir* þv
hrafna gialla,
orno gialla
ęzli fegna,
varga þiota
v*m* v*er*i þino*m*."
9. „Hvi þv m*er*, Hǫgni!
harma slica
vilialǫ*ss*i
vill v*m* segia?
þít scyli hiarta
hrafnar slita

3, 8. leto, *saa ændret med K. M.;* letoþ R (þ *er ikke underprikket eller paa anden Maade betegnet som urigtig); Skriveren er rimelig bleven forvildet ved* mattvþ, *der staar i nærmeste Linje over i* R. *Rask og Gislason* (*Um frump.*, *S. 224*) *beholde* letoþ; *man maatte for at forsvare dette henvise til den Sprogbrug i romanske Sprog og tildels i Tydsk, at der sættes avant que ne ell. lign., bevor nicht, bis nicht efter en nægtende Hovedsætning. Men jeg kjender intet Eksempel paa en saadan Sprogbrug i nordiske Sprog.*

4. *Jfr. Völs.:* mikinn gný gerði Grani, þá er hann sá sáran sinn lánardróttin (*Fas. I, 205*). — 7. vaniþ vási R. *K. og Lüning formode* variþ *for* vaniþ, *og Eg.* vasi (*rapido cursu*) *for* vási, *men vistnok med urette; jvfr.* vaur vásförum *Fms. VII, 59. 349.* — 8. vnd, *saa ændret;* of R, *hvilket vistnok urigtig er kommet ind fra frgd. Linje.* af *Rask K. M.*

5. *Völs.:* síðan rædda ek við hann sem við mann, en hann hnípti í jörðina ok vissi, at Sigurðr var fallinn (*Fas. I, 205*). — 3. urvg hlyra R *som to Ord.* — 6. grás R. — 7. ior þat, *saa ændret med Rask M.;* iorþ R, *hvilket er feilskrevet for* ior þ'. *Jfr. Völs.* — 8. eigendr R, *ikke* eingendr. *Ettmüllers Ændring* eigandi ne lifþit *er unødvendig, se Anm. til Sig. III, V. 14, L. 6.*

6, 1. lengi *med liden* l *og derforan Punctum i* R, *hvor altsaa dette Vers regnes med til frgd. Vers.* — 1. hvarfaþac, *saa ændret;* hvarfaþ R *og K.* hvarfaþa *M.;* hvarfak *Rask.*

7, 7. gothorms R, *ikke* guthorms.

8, 5. órno R.

viþ lond y*fir*,
enn þv vit*ir* *manna*."

10. Svaraþi Hǫgni
sin*n*i eino
traþ*r* góds hvgar
af trega storv*m*:
„Þ*ess* attv, Gudr*vn*!
grǫti at fleiri,
at hiarta mit*t*
hrafnar slíti."

11. Hvarf ec ein þ*að*an
annspilli *fra*
a uiþ lesa
varga leífar;
gerþiga ęc hiúf*ra*
ne hondo*m* slá
ne qveina v*m*
sem konor aþrar,
þa e*r* sat soltin
vm Sigvrþi.

12. Not*t* þót*t*i m*er*
niþmyrcr v*er*a,
e*r* ec sarla satc
y*fir* Sigvrþi;
ulfar þottvmz
ollo betri,
ef þ*eir* leti mic
lífi tyna,
eþ*a* bre*nn*di mic
s*em* birki*nn* viþ.

13. For ec af fialli
fimm dǫgr taliþ,
v*nn*z ec holl Halfs
hava þecþac.

14. Sat ec m*eþ* Þóro
si*au* mi*ss*eri
dǫtr Haconar
i Danmorco;
ho*n* m*er* at ga*m*ni
gvllbókaþi

9, 8. *Jeg formoder, at der i denne Linje stikker en Feil. Maaske er* vitir *forvansket for* vitira? *eller* ex *for* né? *med* vitir manna *jvfr. Breta s. c. 7* (*Ann. f. nord. Oldk. 1848, S. 130*): Imnógen féll svá nær brottferðin, at hon vissi nálega ekki til manna, *og Flat. I, 219* (*Fas. II, 18*): Herr... var lengi úti, ok svá, at þeir vissu ekki til manna.

11. *Völs.*: Síðan hvarf (haurf *Hskr.*) Guðrún brott á skóga (*Fas. I, 205*). — 3. a uiþ lesa, *saa ændret, jvfr. Völs.*; uiþ lesar **R**; r *er vistnok urigtig kommen til ved Indflydelse af det følgende Ord.* a viþlesar (= víðlæsar, *passim intelligendas*) *Udgg.* — 7. vm, *saa ændret med Udgg.*; **R** *har tydelig* v̇, *hvilket efter sædvanlig Skrivemaade kun kan opløses ved* er, *ikke* vm; *men se Anm. til Guðr. I, V. 1, L. 7.* — 9. er, *saa* **R**, *ikke* ek. *Efter* er *kunde* ec *let være glemt; jvfr.* 2, 8. *Men at indsætte det er ikke nødvendigt, jvfr. f. Eks. Völuspá V. 1, L. 8.* — sat soltin **R** *og Rask M.*; soltin sat *K.* soltin *kan her umulig betyde „sulten"; hvis det er rigtigt, maa det være forkommet, confecta" eller, som Lüning oversætter, „halbtodt vor Schmerz". Dog véd jeg ikke at godtgjøre, at Ordet kan have denne Betydning, og det ligger nær at formode* soltnom; *jvfr. Brot af Sig. V. 5 L. 1:* Soltinn varþ Sigvrþr *og Hamð. V. 7, L. 5. 6:* svalt þa Sigvrþr, saztv yfir darþom. *Man tør ikke stødes ved, at Endelsen* om *i* soltnom *gaar ligeforan* um, *jvfr. Völuspá I, V. 4, L. 2.*

12. *Völs.*: ok heyrði alla vega frá sér varga þyt ok þótti þá blíðara at deyja (*Fas. I, 205*). — 1. þót*t*i m*er* **R** *og Udgg. Oprindelig vistnok* þóttumc. — 5. þottvmz (*d. e.* þottvmc, þóttu mer), *saa ændret med K. og M.* (*der skriver* þóttumk); þottvz **R**. — 8. *Efter denne Linje antager Finn Magn.* (*Overs.*), *at et Par Linjer mangler.*

13. *Völs.*: Guðrún fór, unz hon kom til hallar Hálfs konungs (*Fas. I, 205*). — 3. hóll **R**.

14. *Völs.*: ok sat þar með Þóru Hákunar dóttur í Danmörk sjau misseri, ok var þar í miklum fagnaði, ok sló borða yfir henni (*Fas. I, 205*). — 1. Sat *med stor* S *og derforan Punctum. Rask og M. henføre L. 1—4 til frgd. Vers.* — 3. dǫtr **R**, *ikke* dætor. — 5. hon *med liden* h *og derforan ikke Punctum i* **R**. — 6. gvll-

li svdrǫna
svani dansca.
15. Høfðo við a scriptom
t er scatar leko
a hannyrðom
mis þegna,
ndir rǫðar,
ka Hvna,
ırdreąt, hialmdrótt,
mis fylgio.
16. Scip Sigmvndar,
iþo fra landi,
tar grimor,
fnir stafnar;
þo viþ a borða
er þeir börðvz
rr oc Siggeirr
r a Fivi.
17. Þa fra Grimildr
gotnesc kona,
hvat ec vera
hyggioþ . . . ;
hon brá borþa
oc bvri heimti
þrágiarnliga
þess at spyria:
hverr vildi son
systvr bǫta
eþa vęr veginn
vildi gialda.
18. Gerr lez Gvnnarr
gvll at bioþa
sacar at bǫta,
oc iþ sama Høgni;
hon fretti at þvi,
hverr fara uildi
vigg at søþla
vagn at beita.

ıþi, *saa Rask og Eg.;* gvll bókaþi R *Punctum efter; ogsaa hos K. M.* *to Ord.*

5. 16. *Völs.:* ok skrifaði þar á mörg stór verk ok fagra leika, er tíðir í þann tíma, sverð ok brynjur ok konungs búnað, skip Sigmundar ıngs, er skriðu fyrir land framm; ok byrða þær, er þeir börðust Sigarr Siggeirr á Fjóni suðr; slíkt var þeirra an, ok huggaðist Guðrún nú nökkut as síns (*Fas. I, 205*).

3, 1. *Efter* Sigmvndar *sætte Udgg. ikke* *ıma. Som Vb. til* Scip *tager jeg fra frgd.* váro a scriptom; *jvfr. Völs.* — Siggeirr, *saa Völs.;* sigeirr R. — Fivi, *saa* R *sikkert;* Fioni *Völs.*

7. *Völs.:* þetta spyrr Grímhildr, hvar rún er niðr komin, heimtir á tal sína ok spyrr, hverju þeir vilja Guðrúnu (*Fas. I, 205 f.*). — 3. vęra vera R (ęr *eller* er *betegnet ved en*). — 4. *Et Ord maa være udfaldet* *ıds i dette Linjepar;* R *betegner Lacune. K. vil udfylde det mang- saaledes;* hyggioþ [vinna] *eller* [vinna] ioþ, *hvilket sidste M. har optaget.* *det synes ikke at passe godt til* *Sammenhængen, og Völs. peger stede hen. Er* hvat *feilagtigt* — 9. Hver R (er *betegnet ved* *med stor* H *og derforan Punctum* són R. — 10. *Over* ǫ *i* bǫta *staa* *i* R. — 12. *Det er paafaldende,* *her gjentages og det endog saa,* *bærer Rimstaven. Tør man* *at her skulde staa* viñ?

18. *Jfr. Völs.:* Gunnarr segir, kv gefa henni gull ok bœta henni sv sína; senda eptir vinum sínum hesta sína, hjálma, skjöldu, sv brynjur ok allskonar herklæði; þessi ferð búin hit kurteisligsta, sá kappi, er mikill var, sat nú hestar þeirra váru brynjaðir, ok riddari hafði annathvárt gyltan hj skygðan. Grímhildr ræzt í ferð me ok segir þeirra erindi svá fremi mun (munu?) verða, at hon heima. þeir höfðu alls fimm manna (*Fas. I, 206*). *Man tør* *med Finn Magn.* (*Overs.*) *heraf* *kerhed slutte, at et langt Stykke* *det ud mellem V.* 18 *og* 19. — 1. arr; *i* R *var først skrevet* Gvðrv *dette er rettet af den gamle Skriv*

,
gia,
sciota

aldarr Danom
leifi,
riþi
scári
þa
ir;
liþar,
rauþa,
ynior,
ialma,
gyrþir,
rar iarpar.
verr vildi mer

hnossir velia,
hnossir velia
oc hvgat męla,
ef þeir mętti mer
margra svta
trygdir vinna,
ne ec trva gerða.
21. Fǫrði mer Grimildr
fvll at drecka
svalt oc sarlict,
ne ec sacar mvnþac:
þat var vm ǫkit
iarþar magni,
svalcǫldom sę
oc sonar dreyra.
22. Voro i horni
hverskyns stafir

Disse *Linjer ere efter Svend og min Formodning feilagtig her fra et andet, nu tabt, en saadan Opregning var paa* (*jvfr. Rigsm. V. 35*). — 12. *et;* as R.
: þeir höfðu ok ágæta menn var Valdamarr af Danmörk ok Jarisleifr; þeir géngu inn konungs; þar váru Langbarð-r *Hskr.*), Frakkar ok Saxar; eð öllum herbúnaði ok höfðu rauða, sem kveðit er: Stutt-*o. s. v.* (*Fas. I, 206*). — 1. *Jfr.* Valdar [kváðu ráða] *v. s.* (*Fas. 1, 490*). — *Da mer Stavrim med* Iarisleifi, *at maatte udtales som Vokal.* R *og Udgg.* af Danom? — R, *ikke* eymoþar. — 3. þriþi *i* R. — 5. *I* R *staar Punctum Rask sætter Kolon efter* Iariz-R *har efter* likir *Punctum. sætter Komma efter* liþar *og ago som Verbum ogsaa dertil. satet Skilletegn efter* likir, *men* - 9-12. *Disse Linjer anføres* (*Fas. I, 206*). — 9. stvttar, *efter Völs.;* Screytar R *med derforan Punctum.* screyttar *danner ikke Stavrim med*

st. — 10. steypta R; stepta (*ikke* steipta) *Völs., men med rød Streg under* e, *der betegner, at Ordet er skrevet feilagtig.* — 11. gyrdir *Völs.* (*ikke* girðir); girþir R. — 12. *Foran* hafðo *har Völs.* ok.
20. *Völs.:* þeir vildu velja systur sinni góðar gjafir ok mæltu vel við hana, en hon trúði engum þeirra (*Fas. I, 206*). — 1. Hver R. — 8. ne ec trva gerða, *saa skrevet efter Formodning;* ef ec trva gerða R; *her er* ef (*der feilagtig var kommet ind fra en foregaaende Verslinje*) *underprikket som urigtigt; efter* ef *er et Ord, der, som det synes, bestod af to Bogstaver, udraderet; endelig var først skrevet* gerðac, *men* c *er udraderet; dog kunde* gerðac *gjerne være den rette Form, jvfr.* 21, 4. 22, 4. — ef ec trúa gerþac *Rask;* ef e. t. gerdac *K.;* ef e. t. gerða *M.*
21, 1. Fǫrði *skrevet* Forði *i* R. — 5-8. *Völs.:* sá drykkr var blandinn með jarðar magni ok sæ ok dreyra sonar hennar (*Fas. I, 206 f.*). — 6. iarþar, *saa ændret efter Hyndl.* 38, 2. 43, 4 *med Lüning;* vrþar R *og Udgg.* — 7. svalcǫldom, *saa ændret efter Hyndl.* 38, 3 *med M.;* sva cǫldom R. — 8. sonar, *saa ændret efter Völs.* (*hvor Ordet er misforstaat*) *og Hyndl.* 38, 4 *med Udgg.;* sonð R.
22. *Dette Vers anføres ogsaa i Völs.*

[illegible]
[illegible] tattac:
[illegible]
[illegible] haddingia
[illegible]
[illegible] dyra.
23. Voro þeim biori
[illegible] morg saman.
[illegible] allz viþar
[illegible] akarn brvnnin,
[illegible] daugg arins,
iþrar blotnar,
svins lifr soþin,
þeiat hon sacar deyfþi.
24. Enn þa gleymþv,
er getiþ hafþo,
ivll iofvrs
† ior bivg i sal;
qvomo konvngar
fyr kne þrennir,
aþr hon sialfa mic
sotti at mali.

Grimildr qvaþ:
25. „Gef ec þer, Gvðrvn!
gvll at þiggia,
fiolþ allz fiár
at þinn favþvr davþan;
hringa rauða,
Hlavþvés sali,
arsal allan
at iofvr fallinn.
26. Hvnscar meyiar,
þęr er hlaþa spioldom
oc gora gvll fagrt,
sva at þer gaman þicki;
ein scaltv raþa
avþi Bvðla
gvlli gavfgvð
oc gefin Atla.“
27. „Vilc eigi ec
meþ veri ganga
ne Brynhildar
brodvr eiga;
samir eigi mer

(*I, 207*), *hvor det indledes med Ordene:* sem (*saa Hskr.*) hér segir. — 1. i hórni **R**; i þvi horni *Völs.* — 5. langr *i* **R** *skrevet* lāg̃; lag̃ *Völs., d. e.* lagar. *Jeg har sat Komma efter* langr *med Eg., som henviser til Fortællingen om Hadding hos Saxo Gr.* (*Müllers Udg. S. 51*), *og Gísli Brynjúlfsson* (*Ant. Tskr. 1855--1857, S. 157*). *Udgg. sætte ikke Komma efter* langr, *men efter* Haddingia *i L. 6; herfor taler Versemaalet.* — 6. haddingia *Völs.;* hadingia **R**. — 8. dyra *vistnok af* dýr, *et Dyr, og ikke af* dyr, *Dør.*

23. *Dette Vers anføres ogsaa i Völs.* (*Fas. I, 207*). — 2. bárl mórg *i* **R**. — 3. allz viþar **R**: allz ᵛdar *Völs* (*ikke* Alsviðar). — 4. akarn brvnnin, *saa ændret efter Völs., der skriver* akarñ brunniñ (*ligesom i L. 7* sodiñ); akarniñ **R** (*uden* brvnnin); akarnin *Eg. Lüning. Den bestemte Form passer ikke her.* — 5. v̄ daugg **R**; *i Völs. kan læses* vm d. *eller* vin d. — 6. iþrar blotnar **R**: itrar blotna *Völs.* — 8. hon *mangler i Völs.*

24. *Jfr. Völs.:* Ok eptir þat, er vili þeirra kom saman, gerðist fagnaðr mikil (*Fas. I. 207*). *Disse Ord synes at være en Gjengivelse af de første vanskelige Linjer i V. 24.* — 1. *I* **R** *synes først at have været skrevet* gleymþi, *men den sidste Bogstav synes at være ændret til* v. *Jeg formoder, at* gleyma *her, ligesom i Trój. s. Cap. 34, betyder „holde sig lystig“.* gleymdi *K.;* gleymðum *M.* — 2. getiþ, *saa* **R** (e *er, som oftere, lukket, saa den ligner* o), *ikke* götiþ. — *Jeg forklarer* geta *her „skaffe, tilveiebringe.“* — 2. havfþo **R**. havfþom *K. M.* — 3. al[l] **R**. öllum *M.* — 4. ior bivg **R**. io[r] *forstaar jeg ikke.* iorbivg *Eg.;* orðum *M.* — 5. *Efter* qvomo *staar i* **R** *Punctum, derimod ikke efter* sal. — 7. sialf **R**. *K. formoder* sialf, *men vistnok med urette, jfr. Sig. I. V. 5, L. 8. Efter* sialfa *er i* **R** *skrevet* fiolþ, *men dette er underprikket som urigtigt.*

25. *Overskriften* Grimildr qvaþ *mangler i* **R** *her og i V. 28. 30. 33.* — [illegible] *Jeg kan ikke sé, om Accenten i* fiar *tilhører* i *eller* a *i* **R**. — 6. hlavþ vés **R**.

Bvdla
:a
ifi."
Grimildr qvaþ:
Hirþaþv halldom
ialda,
· hofom
ri;
v lata,
lifi baþir
c Sigmvndr,
o foþir."
Maca ec, Grimildr!
lla
ns
ia,
þar
cco
vginn
saman."
Grimildr qvaþ:
Þann hefi ec allra
in
it
lst necqvi;
ltv eiga,
ldr viþr,
ra,
vilir þenna."
Hirþaþv bioþa
ir

þrágiarnliga
þer kindir mer!
hann mvn Gvnnar
grandi beita
oc or Haugna
hiarta slita.
Muncaþ ec letta,
aþr lifshvatan
eggleics hvotuð
aldri nemic."
32. Gratandi Grimildr
greip vid ordi,
er bvrom sinom
bolva uetti
oc mogom sinom
meina stórra.
Grimildr qvaþ:
33. „Lond gef ec enn þer,
lyda sinni,
Uinbiorg, Ualbiorg,
ef þv uill þiggia;
eigdv vm aldr þat
oc uni, dottir!"
34. „Þann mvn ec kiósa
af konvngom
oc þo af niþiom
nøþig hafa;
verþr eigi mer
verr at ynþi
ne bol broþra
at bvra scioli."

---

n R. — 8. vná R.
fom R.
Forte oc hvginn, *et corvus;* *mutare voluimus, nam alterum figura Asyndeton" K.*
ecqvi, *saa* R, *ikke* nocqvi.
g finde, at necqvi *er for mat,* *er urigtigt; K. formoder* miclo framarst *er sikkert rigtigt.* —
ændret med Udgg.; viþar R.
s, *saa ændret; ver* lo8 R.
rþa þv *her som to Ord i* R.
ar. *saa ændret:* Gvnnhar R.

Vi tør neppe i denne Skrivemaade sé en Bevarelse af den ældre Form. — 7. oc | oc or R. — 9. Muncaþ *med stor* M *og derforan Punctum i* R. — 9. letta, *saa ændret med K. M.;* letia R, *d. e.* lettia; *Skriveren har mulig først feilagtig skrevet* letia *og siden villet rette dette til* letta. — 10. lifs hvatax R (*sammenslynget Tegn for* ax), *ikke* l. hvattan.
32, 1. grimildr R, *ikke* grimhildur.
33, 1. Lónd R. — 3. uín biorg R; Vinbjörg *Finn Magn.* — 6. uni R.

35. Se*nn* v*ar* a hesti
hv*err* d*r*engr litin*n*,
e*nn* uíf ualnesc
hafit i vagna;
v*er* *sia*' daga
svalt land riþo*m*,
e*nn* aþ*ra* *sia*'
v*nnir* kniþo*m*,
e*nn* ina þriþio *sia*'
þvrt land stigo*m*.
36. Þar hliþv*er*þir
harar borgar
g*r*ind vp*p* lvco,
aþ*r* i garþ riþo*m*.
37. Vacþi mic Atli,
e*nn* ec v*era* þottv*mz*
fvll illz hvgar
at frǫndr dæþa.
Atli qvaþ:
38. „S*va* mic nyliga
norn*ir* vekia:"
— uilsi*nn*is spá
uildi at ec reþa —
„hvgða ec þic, Gvdrvn
G*ivca* d*ottir*!
lęblondno*m* hior
le*gg*ia mic í gogno*m*."
39. „Þ*at* er f*yr* eldi,
er iarn dreýma,
f*yr* dvl *oc* vil
drosar reiþi;
mvn ec þic vi*þ* bolvi
bre*nn*a ganga,
licna *oc* lęcna,
þot m*er* leiþr sér."
Atli qvaþ:
40. „Hvgða ec h*er* i tvni
teína fallna,
þa *er* ec vildigac
vaxna lata;

35, 1. hesti R, *ikke* hefci. — 2. hv*er* R. — 5-10. *Völs.:* ok fóru svá fjóra daga á hestum, en aðra fjóra á skipum ok ena þriðju fjóra enn landveg, þartil er þeir kómu at einni hárri höll (*Fas. I, 208*). fjóra *giver ikke Stavrim i L. 5 og grunder sig derfor blot paa en Afskriverfeil.* — 9. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* R, *som altsaa begynder et nyt Vers med dette Ord.*

36, 1. þar *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* R.

37. *Med K. og Lüning tror jeg, at der ikke bør antages en Lacune mellem V.* 36 *og* 37, *men kun et Sprang i Fortællingen. Jfr. Völs.:* ... hárri höll; honni gékk þar i mót mikit fjölmenni, ok var þar búin ágætlig veizla, sem áðr höfðu orð í milli farit, ok fór hon framm með sœmd ok mikilli prýði. Ok at þessi veizlu drekkr Atli brúðlaup til Guðrúnar; en aldri gerði hugr hennar við honum hlæja, ok með lítilli blíðu var þeirra samvista. — *Cap. 33.* Nú er þat sagt einhverja nótt, at Atli konungr vaknar ór svefni, mælti hann við Guðrúnu: „þat dreymði mik", segir hann, „at þú legðir á mér sverði" (*Fas. I, 208 f.*). — 1. Vacþi R, *ikke* Vakti.

38. *Overskriften* Atli qvaþ *mangler i* R. — 1. *sva med liden* s *i* R, *der altsaa regner L. 1-4 med til frgd. Vers, saa og Rask K.* — 3. 4. *Disse to Linjer forstaar jeg som Gudruns Ord og forklarer med Prof. Keyser: „Han vilde, at jeg skylde tyde det som en lykkelig Spaadom"; jvfr. Fas. II, 379 (Hróm. s. Gripss.):* Fleiri drauma dreymdi Blind, hverja hann sagði konungi, en konungr réð þá alla sér í vil, en öngvan svá sem merking til höfðu. *Finn Magn. (Overs.) og Lüning (som formoder* valsinnis) *forstaa L. 3 som Atles Ord; K. tager baade L. 3 og 4 som Atles Ord.* — 3. uilsi*nn*is R. — 5. Hvgða *med stor* H *og derforan Punctum i* R, *som altsaa her begynder et nyt Vers.*

39, 3. dv́l R. — 7. *Over* ę *i* lęcna *staar Accent i* R.

40. *Völs.:* enn dreymdi mik, sem hér væri vaxnir tveir reyrteinar, ok vilda ek aldri skeðja; síðan váru þeir rifnir upp með rótum ok roðnir í blóði ok bornir á bekki ok boðnir mér at eta (*Fas. I.*

uþ rótom,
i bloþi,
a becci,
ic at ty*gg*va.
Hugða ec m*er* af hendi
vga
sa
a *til*;
vgda ec þ*eirra*
ang tv*gg*in,
s sefa,
loþi.
Hvgda ec m*er* af hendi
losna,
ndvana
þ*ir*;
gda ec þ*eirra*

at hrǫv*m* orþit,
navþigr ná
nyta ec scyldac."
43. „Þar mvno se*gg*i*r*
v*m* sęfing dǫma
oc hvitinga
havfþi nęma;
þ*eir* m*vno* feigi*r*
fára nátta
f*yr* dag litlo,
drott*om* b*er*gia."
Atli qvaþ:
44. „Lega ec siþ*an*,
ne ec sofa uildac,
þrágiarn i kavr;
þ*at* man. ec gorva."

Overskriften Atli qvaþ *mangler*

ls.: enn dreymdi mik, at haukar
i mér af hendi, ok væri bráða-
k fóru til heljar; þótti mér þeirra
rið hunang blandit, ok þóttumst
Fas. I, 209). — 2. flivga, *saa*
fivga R, *ikke* flúga.
ls.: síðan þótti mér, sem hvelpar
i fyrir mér, ok gullu við hátt, ok
þeirra at mínum úvilja" (*Fas. I*,
4. gylli *i* R *skrevet* gvlli. — 7.
s ændret; nvþi|gra R; nauþigr
navþigra *K. M.*
ls.: Guðrún segir: „Eigi eru
góðir, en eptir munu ganga;
ir munu vera feigir, ok margir
agir munu oss at hendi koma"
09). *Dette er en mindre rigtig*
s. — 2. sęfing (*d. e.* sœfing, *Slagt-*
ændret; sęing R *og K. M. Rask*

formoder sæfaung, *Svend Grundtvig en Afledning af* sóa. — 6. *Rask sætter Komma efter* nátta *og ikke efter* litlo. — 8. drott*om* bergia *maa vel, hvis Teksten er rigtig, forklares: for Mændene til at smage paa.* drott vm b. *Rask K.*

44. *Völs.:* „þat dreymdi mik enn", segir hann, „at ek lægi í kör (*Hskr. har* kavr, *ikke* baði), ok væri ráðinn bani minn" (*Fas. I, 209*). *Herefter fortsætter Völs.:* Nú líðr þetta, ok er þeirra samvista fálig. *Lüning mener, at Slutningen af Digtet, maaske og Begyndelsen af Strophen, mangler; men Forf. af Völs. har ialfald ikke kjendt mere end vi. — Overskriften* Atli qvaþ *mangler i* R. — 1. Lega R, *d. e.* Lęga. — 3. ikávr R. — 3-4. *Möb. skriver:*

þrágjarn í kör ....
þat man ek görva.

— 4. man ec gorva R, *ikke* mvn ek giörva.

GUÐRÚNARKVIÐA

hin þriðja.

Herkia het ambott Atla, hon hafþi verit frilla hans; hon sagþi Atla, at hon hefþi seþ Þioþrec oc Gvdrvno baþi saman; Atli var þa allókátr. Þa qvad Gvdrvn:

1. „Hvat er þer, Atli!
æ, Bvdla sonr!
hrygt i hvg?
hvi hlęr þv ęva?
hitt mvndi oþra
iarlom þiccia,
at viþ menn męltir
oc mic sęir."

Atli qvaþ:

2. „Tregr mic þat, Gvdrvn
Givca dottir!
mer i hǫllo
Herkia sagþi,
at þit Þioþrecr
vndir þaki svęfit
oc lettliga
líni verþit."

Gvðrvn qvaþ:

3. „Þer mvn ec allz þess
eiþa vinna
at inom hvita
helga steini,
at ec viþ † Þioþmar
þatki attac,
er vorþr ne verr
vinna knatti.

4. Nema ec halsaþa
heria stilli,
iofvr oneisinn,
eino sinni;
adrar váro
ocrar spekior,

Dette Digt findes kun i R; *det er ikke benyttet i Völs.*

R *har Overskriften* qvida G. *umiddelbart foran V. 1.* — *Foran* Herkia *er i* R *med rødt skrevet* cap. (*d. e.* capitvlvm). Herkia *begynder ikke ny Linje, og* H *i dette Ord er i ingen Henseende udmærket fremfor de almindelige store Begyndelsesbogstaver. Derimod er* H *i* Hvat (*V. 1, L. 1*) *rød og meget stor.* — 2. *Over første* a *i* atla *staar i* R *en Krøl, som synes betydningsløs.*

1, 3. hrygt, *saaledes ændret; er* þer hrygt R *og Udgg.* — 4. hlęr þv ęva; *saa rettet med Udgg.;* þv hlęr þv ęva R (*ikke* þú hlęr ęva).

2. *Overskriften ved dette og de flgd. Vers mangler i* R. — 3. mer R *og Udgg. Kanske* er mer? — 7. lett liga R.

3, 1. ec ecki allz R. — 5. þioþmar R; *maa være Feil for* þioþrec (*saaledes Rask*) *eller, mindre sandsynlig, for* þioþmars son. — 7. vorþr R. *Rask bemærker:* vörþr *synes at være Benævnelse paa en Kvinde, se Völuspá II, V. 34, L. 7 og Lokas. V. 33. Men det maatte hede* vorþ (*i Völuspá anf. St. er vá det rette*), *og Betydningen „Kvinde" passer her ikke paa Grund af* né.

4, 1. halsaþa R, *ikke* hallsaþi. — 3. oneisinn R *og Udgg. Kanske* oneissinn? — 6. ocrar, *saa ændret;* crar R. — spekior R; *men Prikken over* k *er maaske betydningsløs.*

ıormvg tvav
at rýnom.
er com Þioþrecr
ı tego,
ne einir
ːega manna.
mic at brǫðrom
ynioþom,
mic at ollom
iom.
entv at Saxa
ına gram!
ınn helga
llanda."
iav hvndroþ manna
ıgo,
ı konvngs
ǫki.
Gvðrvn qvaþ:
Kemra nv Gvnnarr,
c Havgna,
siþan
ǫþr;
vndi Havgni
ms reka,
nv verþ ec sialf fyr mic
synia lyta."

9. Brá hon til botz
biortom lófa
oc hon vp vm toc
iarcnasteina:
„Se nv, seggir!
sycn em ec orþin
heilagliga,
hve siá hverr velli."

10. Hló þa Atla
hvgr i briosti,
er hann heilar sa
hendr Gvdrvnar:
„Nv scal Herkia
til hvers ganga,
sv er Gvðrvno
grandi ugnti."

11. Sa-at maþr armlict,
hverr er þat sa-at,
hve þar a Herkio
hendr sviþnoþo;
leiddo þa meý
í myri fýla.
Sva þa Gvdrvn
sinna harma.

---

ia tego *skrevet* xxx. *i* R. — teḡa, *saa ændret med M.;* R *som ét Ord* (*ikke* þriggia nna *burde kanske stryges.* — , *saa* R *her og i L. 7, ikke* · *Svend Grundtvig formoder,* rd *her er en Forvanskning af* Verbalform, *som har havt Be-* „*du blottede*" (*mig for mine* - 7. mic at ollom R, *ikke* mic 8. hofvþniþiom, *saa ændret;* lom R.

v *i* R *skrevet* vıı. (*derforan* R *betegner altsaa ikke, at et* gynder *her, og K. Rask for-* Vers *med det frgd.*

9, 6. orþin R, *ikke* ordinn.

10, 4. hendr, *saa* R *her og* 11, 4; *ikke* hendor.

11, 1. Sa at R. — 1. armlict R, *ikke* armliót. — 2. sa át R. — 7. *Denne Linje er vanskelig.* þa *kan umulig være Præteritum af* þegja, *som Eg. vil. I K. formodes, at* bót *eller* bǫtr *er faldet bort efter* Gvdrvn, *men herimod taler Versemaalet. Rask læser efter Papirafskrr.:* Sva rac þa Gvdrvn; *men* þa *var da bedre borte, jvfr. Þrymskv. 32, 9. Man bliver vel nødt til at antage, at* þiggja *her har prægnant Betydning* „*faa Bod*".

ODDRÚNARGRÁTR.

Heiþrecr h*et* k*onvngr*, d*ottir* h*ans* h*et* Borgny. Vilm*v*ndr h*et* sa, er v*ar* friþill h*enn*ar. Ho*n* matti eigi fǫða born, aþ*r* til co*m* Oddrvn Atla s*ystir*; ho*n* hafþi verit v*nn*vsta Gv*nn*ars G*ivca-sonar*. Vm þ*ess*a sa*v*go er her q*ve*þit:

1. Heyrþa ec segia
i sa*v*go*m* forno*m*,
hve mǫr v*m* ko*m*
t*il* Mornal*anz*;
engi matti
f*yr* iorþ ofan
Heiþrecs d*ottvr*
hialp*ir* vi*nn*a.

2. Þ*at* f*ra* Oddrvn
Atla syst*ir*,
at sv mǫr hafþi
miclar sóttir;
brá ho*n* af stalli
stiornbitloþo*m*
oc a svartan
sa*v*þvl of lagdi.

3. Let ho*n* mar fara
moldueg slettan,
v*nz* at hári co*m*
ha*v*ll standandi;
svipti ho*n* sa*v*þli
af svongo*m* ió,
oc ho*n* i*nn* v*m* gecc
endlangan sal,
oc ho*n* þ*at* orda
allz fyrst v*m* q*vaþ*:

4. „Hvat er frǫgst
a foldo,
eþ*a* hvat er hléz
Hvnal*anz*?“

Dette Digt findes kun i **R**; *Forf. af Völs. røber intet Kjendskab dertil.*

Overskriften Oddrúnargrátr, *som med Udgg. og Papirafskrr. er indsat efter Kvædets sidste Linje, findes ikke i* **R**, *som derimod med rødt har foran den prosaiske Indledning fra* borgnyio (*ikke* borgnyo) *oc* oddrvno.

1. Heiþrecr, *saa ændret;* Heiþreicr **R** (H *stor og med grønlig Farve*). — k'. *d. e.* konvngr *er skrevet til over Linjen i* **R** *og Hage sat nede i Linjen mellem* h. *og* d., *hvor det skal indsættes.* — 4. eigi **R**, *ikke* eiga. — bórn **R**.

1, 1. H *i* Heyrþa (*ikke* Heyrda) *er meget stor og rødfarvet i* **R**. — 2. saugom **R**, *ikke* saugo.

3, 3. hári **R**, *ikke* hárri. — 5-8. **R** *har L. 7. 8 foran L. 5. 6 og* Oc *i L. 7 med stor* O *og derforan Punctum.*

4, 2. a foldo **R** *og Udgg. Men dette synes at være ufuldstændigt baade fra Meningens og Metrets Side. Neppe* foldo á; *men kanske her* a foldo, *som Rask læser.* — 3. hlés, *saa* **R**, *ikke* hlǫz (*og ingenlunde* Alez); *forklares almindelig som* hlæst *af* hlær (*tepidus*); *men dettes Betydning passer ikke godt. Grimm* (*Gött. gel. Anz.* 1820 *St.* 40) *jvfr. got.* hlas ἱλαρός, ἄλυπος, *compar.* hlasoza; *men herimod synes For-*

Ambott qvaþ:
Her liggr Borgny
f borin verkiom,
ina þin, Oddrvn!
ittv, ef þv hialpir."
Oddrvn qvaþ:
5. „Hverr hefir vísir
umms vm leitað,
ri ero Borgnyiar
aþar sóttir?"
Ambott qvaþ:
6. „Vilmvndr heitir
nr havcstalda,
inn varþi mey
urmri blęio
nm vetr alla,
a hon sinn favdvr leyndi."
7. Þęr hycc męlto
igit fleira,
cc mild fyr kne
eyio at sitia;
t gól Oddrvn,
mmt gól Oddrvn
tra galdra
Borgnyio.
8. Knatti męr oc mavgr
ldveg sporna,
rn þav in bliþo
bana Havgna;
þat nam at męla
męr fiorsivka,
sva at hon ecci qvaþ
orþ iþ fyrra:
9. „Sva hialpi þer
hollar vettir,
Frigg oc Freyia
oc fleiri goð,
sem þv feldir mer
fár af hondom!"
Oddrvn qvaþ:
10. „Hnecaþ ec af þvi
til hialpar þer,
at þv verir þess
[verþ] aldregi;
het ec oc efndac,
er ec hinig męlta,
at ec hvivetna
hialpa scyldac,
þa er avþlingar
arfi scipto."
Borgny qvaþ:
11. Ǫr ertv, Oddrvn!
oc ǫrvita,
er þv mer af fári
flest orþ of qvaþ;
enn ec fylgdac þer
a fiorgynio,

---

s at strids. *F. Magnusen formoder lidet* ... *slig* hlœgst. *Kanske* helzt. — 5. *Overskriften* Ambott qvaþ *mangler i* R. *Ogsaa* ... *mann* (*D. Heldens. I, 287*) *mener, at* ... *ste Halvdel af V. 4 og V. 6 siges af* ... *af de tilstedeværende Kvinder. K.,* ... *m Magn., Simrock og Möb. lægge* 4, ... *og V.* 6 *i Borgnys Mund, men her-* ... *d strider navnlig* 8, 5-8. — her *med* ... *m* h *og derforan Punctum i* R.
5. *Overskriften* Oddrvn qvaþ *mangler* ... — 1. Hverr R, *ikke* Hver. — 1. visir *Jeg formoder* vifi. — 2. vams R.
6. *Overskriften* Ambott qvaþ *mangler i* ... — 1. heitir *skrevet* h. *i* R. — 6. sva. *Efter* 8 *skulde man vente* sva at, *som Rask læser*.

7, 2. fleira R, *ikke* fleyra. — 6. rammt R, *ikke* ramt.
8, 1. mavgr R, *ikke* mangr.
10. *Overskriften* Oddrvn qvaþ *mangler i* R. — 4. verþ *mangler i* R. — 6. męlta *skrevet* ml'a *i* R. — 9-10. *Disse Linjer, hvormed jvfr. to Verslinjer i Herv. s.* (*Fas. I, 495*), *ere mig her uforstaaelige. Skulde de danne Slutningen af et forresten tabt Vers??*
11-16 *saaledes ordnede med Udgg.* — *I* R *staa V.* 13. 14. 15 *og anden Halvdel af* 16 *foran V.* 11. 12.
11. *Overskriften* Borgny qvaþ *mangler i* R. — 6. afiorgýnio R. —

sem viþ brǫþro*m* tveim
of bornar vęrim.“
Oddrvn qvaþ:
12. „Man ec, hvat þv
mę*l*tir e*nn* v*m* aptan,
þa e*r* ec Gv*nn*ari
ge*r*þag drecco;
slics dǫ*m*i q*va*ðattv
siþ*an* mu*n*do
meyio ve*r*þa
ne*m*a me*r* ein*n*i.“
13. Þa na*m* at setiaz
sorgmóð kona,
at telia bǫl
af trega stórv*m*:
14. „V*ar* ec vp alin

i iof*ra* sal
— flestr fagnaþi —
at fira ráþi;
vnþa ec aldri
oc eign fǫþvr
fimm vetr eína,
sva at mi*nn* faþi*r* lifði.
15. Þ*at* nam at męla
mal iþ efsta
sia moþr k*onvn*gr,
adr h*ann* sylti:
mic baþ h*ann* gęða
gulli rǫþo
oc svþ*r* gefa
syni G*r*imildar.
16. E*nn* h*ann* Brynh*ildi*

---

8. bornar, *saa rettet med Udgg.;* borin R

12. *Overskriften* Oddrvn qvaþ *mangler i* R. — 1. Mán R. — 1-2. *K. foreslaar med Sandsynlighed:* Man ec enn, | hvat þv meltir vm aptan.

14, 1. var *med liden* v *i* R, *der altsaa regner L. 1—4 med til frgd. V., saa og K.* — 5. Vnþa *med stor* V *og derforan Punctum i* R; *ligesaa begynder K. og Rask her et nyt Vers, som ender med* sylti.

15, 1. þ*at med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* R. — 5. Mic *med stor* M *og derforan Punctum i* R. *Ogsaa Udgg. begynde hermed et nyt Vers, som de lade slutte med* miotvðr spillti (16, 8).

16, 1-4. *Disse Linjer følge i* R *og Udgg. umiddelbart efter* 20, 4 *og ere indsatte her efter Conjectur. De kunne umulig have sin rette Plads der, hvor de staa i* R; *i V. 19 har Oddrun nævnt, at Brynhild dræbte sig selv. Naar nu V. 20 begynder* Enn ec Gvnnari gatc at vnna *o. s. v., saa maa vi vente her at faa høre om noget, som foregik efter Brynhilds Død; det vilde være høist besynderligt, om Fortællingen uden nogensomhelst nærmere Antydning her skulde vende tilbage til Begivenheder, som foregik, medens Brynhild endnu levede; i V. 21 er igjen Tale om Tildragelser efter Brynhilds Død. Hertil kommer, at den døende Brynhild selv i Sig. Fáfn. III, 58 taler om Oddruns og Gunnars Kjærlighed som noget tilkommende og det, vel at mærke, i samme Ordlag som her i Oddr.:* hon mvn þer vnna sem ec scyldac. *Afvigelsen mellem Verset i Oddr., som Hskrr. og Udgg. have det, og andre Kvæder i Fremstillingen af Forholdet mellem Gunnar og Brynhild er ogsaa altfor paafaldende: i Oddr. skal Gunnar, for at blive Brynhild kvit, bede hende at blive Valkyrje igjen (dette „igjen“ er saa væsentligt, at det maatte have været sat udtrykkelig) og drage bort i Kamp, og i Sig. Fáfn. III, 15 siger han, at han heller vil dø, end opgive hende. Flere Besynderligheder ved Teksten i* R *og Udgg. kunde paapeges, men det sagte vil, haaber jeg, være nok til at retfærdiggjøre min Paastand, at* R *har de omhandlede 4 Verslinjer paa urette Sted. Man kunde være i Tvil, om de burde indsættes foran eller efter* qvaþa hann ina ǫþræ alna myndo mey i heimi, nema miotvðr spillti; *jeg har foretrukket det første, saa at de nysanførte fire Linjer* (qvaþa — spillti) *komme til at gjælde Brynhild, ikke Oddrun, fordi, saavidt jeg skjønner,* qvaþa hann ina ǫþræ alna myndo mey i heimi *i Oddruns Mund passe bedre om den storsindede og navnkundige Brynhild end om hende selv, og*

bað hialm geta,
h*an*a qvað h*ann* oscmey
v*er*þa scyldo;
q*v*a*þ*a h*ann* ina ǫþræ
alna myndo
mey i heimi,
ne*ma* miotvðr spillti.
17. Brynh*ildr* i bv́ri
borða racþi,
hafþi ho*n* lyði
oc lond v*m* sic;
iorþ dvsaþi
oc vphimi*nn*,
þa *er* bani Fafni*ss*
borg v*m* þatti.
18. Þa v*ar* vig uegit
volsco sv*er*þi
oc borg brotin,
sv er Brynh*ildr* atti;
vara langt af þ*vi*,
heldr válitið,
v*nz* þęr vęlar
vissi allar.
19. Þe*ss* let ho*n* harðar
hefnd*ir* v*er*þa,
s*va* at v*er* ǫll hofo*m*
ęrnar rá*m*n*ir*;
þ*at* mv*n* a hǫlða
hv*ert* land fara,
er ho*n* let sveltaz
at Sig*vr*þi.
20. E*nn* ec Gv*nnar*i
gatc at v*nna*
bǫga deili,
se*m* Brynh*ildr* scyldi.
21. Bvðo þ*eir* árla

fordi nema miotvðr spillti, *sagt om Brynhild, faar et fyldigere Indhold* (*jvfr. Sig. Fáfn. III, V. 71, L. 3*). — 1. enn *med liden* e *og derforan Punctum i* **R**. — 3-4. oscmey *danner Stavrim med* verþa, *og man maa derfor enten udtale* voscmey *eller, rimeligere,* v *i* verþa *som Vokal.* — 5. qvaþa *følger i* **R** *umiddelbart efter* syni grimildar (*uden Punctum imellem*).
— 5. ina / iþ ǫþræ **R**; *først er skrevet* iþ, *men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt, og over Linjen er skrevet* ina (*ikke* ino). — 7. myndo **R**, *ikke* neyndo. — 8. *Efter* spillti. *følger i* **R**, *som ovenfor sagt V. 11* (Ǫr ertv — vęrim). *12* (Man ec — mer einni) *og først derpaa 17* (Brynhildr — vm þatti).

17, 4. lónd **R**. — 6. vp him̄ **R**. — 8. þatti, *saa* **R** *og Udgg. Det skrives nøiagtig* þátti = *got.* þahta, *nht.* dachte, *som* máttr = *got.* mahts, *nht.* macht, *og er dannet af* þekkja, *som* þótti *af* þykkja. *Denne Form forekommer ogsaa i SnE. I, 280* (*Þjóðólfr Hvínverski í Haustlöng*):

Mjök frá ek móti hrökkva
myrk hreins baka reinar,
þá er vígligan, vögna
vátt, sinn bana þátti.

vátt (= vætt, *jvfr.* átt = ætt) *og* þátti *maa her optages efter Cod. Worm.*; varr *og* þarri *i Cod. reg. er Skrivfeil.* — *Guðbrandr Vigfússon meddeler mig endnu to Eksempler: Geisli V. 48 efter Abbed Bergs Hskr. i kgl. Bibl. i Stockholm:*

þátti sinn á sléttri
seimþiggjandi liggja
grundu gyldis kindar
gómsparra sér fjarri.

Her er den lange Vokal á *sikret ved Rimet; den daarlige Afskrift i Flatöbogen har:* Nytr gat sed. *Endelig Fms. V, 228:*

þóttuð mér, er ek þátta,
þorkels liðar dvelja,
sást eigi þeir sverða
söng, í fólk at ganga.

Flatöb. skriver her þaatta.

18, 6. válitið *Eg. Lüning og Möb.*; vá litið *som to Ord* **R** *og K. Rask M.*

20, 4. *Herefter følger* 16, 1-4 *i* **R**: ... se*m* brynh'. scyldi. e*nn* h*ann* brynh'. bað hialm geta h*ana* qvað h*ann* osc mey v*er*þa scyldo. Bvðo þ*eir* árla *o. s. v.* — *Jeg har ikke vovet at ordne V.* 20—24 *paa flgd. Maade:* 1. Enn ec Gvnnari — bętr osmár. 2. Bǫþ hann enn — megi Givca. 3. þeygi viþ máttom — orðit bęþi. 4. Enn mic Atli — mvnvþ deilir.

21, 1. árla **R** *og K. M. Rask optager herfor* Atla, *hvilket vel er det rette, men*

[illegible] raþa
[illegible] minom
[illegible]r osmár;
[illegible] hann enn við mer
[illegible] ſimtán,
hliþfarm Grana,
ef hann hafa vildi.

22. Enn Atli qvaz
eigi vilia
mvnd aldregi
at megi Givca;
þeygi viþ máttom
viþ mvnom vinna,
nema ec helt hǫfði
viþ hringbrota.

23. Mǫlto margir
minir niðiar,
qvoþvz ocr hafa
orðit bǫþi;
enn mic Atli qvaþ
eigi myndo
lyti raþa
ne lǫst gora.

24. Enn slics scyli
synia aldri
maþr fyr annan,
þar er mvnvþ deilir.

25. Sendi Atli
áro sina
vm myrcvan viþ
mín at freista;
oc þeir qvomo þar,
er þeir coma ne scyldoþ,
þa er breiddo viþ
blęio eina.

26. Bvðo viþ þegnom
bǫga raþa,
at þeir eigi
til Atla segði;
enn þeir hvatliga
heim scvndoðo
oc óliga
Atla sǫgðo.

27. Enn þeir Gvðrvno
gorla leyndo þvi,
at hon heldr vita
halfo scyldi.

28. Hlymr var at heyra
hofgvllinna,
þa er i garð riþo
Givca arfar;
þeir or Hǫgna
hiarta scaro,
enn i ormgarð
annan lǫgþo.

29. Var ec enn farin
eino sinni
til Geirmvndar
gorva dryckio;
nam horscr konvngr
hǫrpo sveigia,
þviat hann hvgdi mic
til hialpar ser
kynricr konvngr
of koma mvndo.

30. Nam ec at heyra
or Hlésseyio,
hve þar af striþom
strengir gvllo;
baþ ec ambáttir

---

da bør vel ogsaa oc *foran* brǫþr *stryges.*

22, 2. *Der er dem, som har formodet, at* eigi *burde ændres til* eiga; *men dette er unødvendigt, jvfr.* 10, 4.

23, 3. qvoþvz R, *ikke* qváþvz.

24. *M. forbinder dette Vers til et med det frgd.*

25, 4. meyiar min R; meyiar *er underprikket som urigtigt.* — 5. qvomo R, *ikke* qvámo.

26, 5-8. enn þeir hvatliga heim scvndoðo oc óliga Atla sǫgðo, *saa ændret;* enn þeir óliga atla sǫgðo oc hvatliga heim scvnðoðo (*sic*) R, *hvilken Orden Udgg. beholde.*

27, 2. 3. þvi | at, *saa M.;* at *er her pron. rel.* (*qvod*); þviat *som ét Ord* R. þviat (*namque*) *K.;* þóat *Rask.*

30, 4. *Over* v *i* gvllo *staar i* R en *Hage, som synes betydningsløs.*

þa,
ylcis
ga.
ŏtom fliota
yfir,
la sac
a.
a com in arma
di
la,
morna!
ri
iarta,
mattigac
arga.
pt vndromc þat,

hvi ec eptir mác,
linnvengiss bil!
lifi halda;
er ec ognhvotom
vnna þottvmz
sverþa deili,
sem sialfri mer.

34. Sattv oc hlyddir,
meþan ec sagþac þer
morg ill vm scavp
min oc þeirra;
maþr hverr lifir
at mvnom sinom."
Nv er vm genginn
gratr Oddrvnar.

---

om *med liden* l *og derforan* ... *m i* R. — 2. far svnd yfir, ... *med Rask;* far lvnd yfir R ... *aeter silvam*") *M.;* farlund yfir *Eg.* ... tla *K. M.;* atla (*serpentum*) *Eg.;* allra *Rask.* — 5. Oc *med stor* O *og derforan Punctum i* R.

33, 3. linnvengiss, *saa ændret med Udgg.;* lin vengiß R. *Jfr. Ísl. ss. I, 308, hvor Udtrykket* linnvengis bil *er sikret derved, at* linn *danner Helrim med* minni. — 5. ogn hvótom R.

ATLAKVIÐA

HIN GRŒNLENZKA.

Dæþi Atla.

Gvðrvn Gi*vca* d*ottir* hefndi brǫþra sinna sva sem frǫgt er orðit. Ho*n* drap fyrst so*no* Atla, e*nn* ept*ir* dr*a*p ho*n* Atla *oc* brendi hœllina oc hirðina alla. V*m* þetta er sia qviða ort:

1. Atli sendi
ár til Gv*nn*ars
kv*nn*an se*gg* at ríþa,
Knefrvdr var sa heiti*nn*;
at gœrþo*m* co*m* ha*nn* Giv́ca
oc at Gv*nn*ars hœllo,
beckio*m* aringreypo*m*
oc at biori svǻso*m*.

2. Drvcko þar drót*t*meg*ir*
— e*nn* dyliendr þœgðo —
vin i ualhœllo,
reiþi saz þ*e*ir Hv́na;
kallaþi þa Knefrœðr
kaldri rœddo,
se*gg*r i*nn* svdrǫni
— sat ha*nn* a becc ham —:

3. „Atli mic hingat sendi
riþa ǫrindi
mar ino*m* melgreypa
Myrcvið i*nn* okv*nn*a,
at biþia yðr, Gv*nnarr!*
at iþ a beck kǫmit
m*eþ* hialmo*m* aringreypo*m*
at sǫkia hei*m* Atla.

4. Scioldo knegoð þar velia
oc scafna asca,
hialma gvllroþna
oc Hvna m*e*ngi,
silfrgylt sœþvlklęþi,
serki valrœþa
dafar da*rr*aþ*ar*,
drœsla melgreypa.

Dette Digt findes kun i R; *det er benyttet af Forf. af Völs.*

Overskriften atla qviþa (*ikke blot* qviþa) in grǫnlenzca *er i* R *skreven med rødt Blæk umiddelbart foran V. 1; den er nu meget afbleget og vanskelig at læse, men dog sikker. Overskriften* dœþi atla *foran den prosaiske Indledning ogsaa med rødt Blæk i* R. *Rask giver efter Papirafskrr. Digtet Titelen:* Goðrúnar-hefna.

1. G *i* Gvðrv́n *stor og rød i* R. *Ligesaa* A *i* Atli 1, 1. — 4. eptir, *saa* R; *ikke* eptir þat, *hvilket K. Rask og M. her have optaget.*

1, 4. Knefrvdr; *ellers* Knefrœdr, *se* 2, 5 *og S. 264 a.* — 7. aringreypom R, *ikke* aringreipom.

2, 4. reiþi *maa udtales* vreiþi — 7. seggr inn R, *ikke* segrinn.

3. *Jfr. Völs.:* Atli konungr sendir mik hingat ok vildi, at þit sœttið (sǫktið *Hskr.*) hann heim með miklum sóma (*Fas. I, 210*). — 3. mar inom R; *kunde ogsaa skrives* marinom *i Lighed med* marina melgreypo 13, 3. — 6. kǫmit, *saa* R; komit *K. Rask og M.* — 7. arin greypom R. — 8. sǫkia *i* R *skrevet* sokia.

4. 5. *Jfr. Völs.:* ok þægið af honum mikinn sóma, hjálma ok skjöldu, sverð ok brynjur, gull ok góð klæði, herlið ok hesta ok mikit lén, ok ykkr lætz hann bezt unna sins ríkis (*Fas. I, 210*).

4, 5. silfr gylt *som to Ord* R. — 6. vœlrœþa, *saa ændret med Rask og M.*; val | rǫþa R. — 7. darraþar, *saa K.*

ʼll lez ycr *oc* m*vn*do gefa
ıitaheiþar,
;iallanda
tom stofno*m*,
ıiþmar
Danpar,
iþ mǫra,
Myrcviþ calla."
ʼfþi vat*t* þa Gv*nnarr*
a til sagði:
ðr þv ocr, se*ggr* i*nn* ǫri!
ılict heyro*m*?
ı ec ecki
eiþi,
ið ęttima
ct.
ʼr eigo viþ salhús
ll,

hv*er*io ero þ*eirr*a
hiolt or gvlli;
mi*nn* veit ec mar beztan,
e*nn* mǫki hvassastan,
boga becc sęma,
e*nn* brynior or gvlli,
hialm *oc* sciold hvitastan
komi*nn* or hǫll Kiars;
ei*nn* e*r* *minn* bet*r*i
e*nn* se allra Hvna."

Hǫgni qvaþ:

8. „Hvat hy*ggr* þv brvþi bendo,
þa e*r* ho*n* ocr bǫg sendi
vari*nn* váþo*m* heiþingia?
hy*gg* ec at ho*n* vornvþ bydi;
hár fa*nn* ec heiþingia
riþit i h*r*ing rǫþo*m*,

---

f.; daʀaþ' R, *d. e.* darraþr. ·er *„Valkyrjens (snarere da:* raðar *af* Dörruðr, *m.*) *Stænger",* *Men se* 14, 9.
ll, *saa* R *og Udgg.; jeg forhvorved vi faa to Rimstave* *je. Jfr.* 6, 5: gvll vissa ec ecki i. — 1. ⁊, *d. e.* oc, *tilskrevet over* , *og Streg sat mellem* ycr *og* ıníundo), *hvor det skal indføre* danpar R, *ikke* daupar. — 8. ðr R.
Völs.: þá brá Gunnarr höfði l Högna: „Hvat skulum vit af þiggja? hann býðr okkr at it ríki, en enga konunga veit t gull eiga, sem okkr, þvíat þat gull alt, er á Gnítaheiði lá *10*).
i *her og* 12, 5 *forklares i K.* *f et Adj.* örr *eller* orr̄, *ung;* *dent Adj. findes ikke; Compar.* *yngre, synes ikke at passe her.* œri, *hvilket Lüning oversætter* *sen* œrr *betyder kun: gal, ra-* *forstaar med Eg.* ǫri *som* öri = ıviðsmjöri *findes for* viðsmjörvi. *Ils.:* ok eigum vit stórar skemm- l gulli ok inum beztum högg-

vápnum ok allskonar herklæðum; veit ek minn hestinn beztan ok sverðit hvassast, gullit ágætast" (*Fas. I, 210 f.*).

7, 3. io *i* hverio *er skrevet til over Linjen i* R *og Mærke sat efter* hver, *hvor det skal indføres.* — 9. Hialm *med stor* H *og derforan Punctum i* R. — — 10. komı R. — 11. betri R, *ikke* betra.

8. *Jfr. Völs.:* Högni svarar: „Undrumst ek boð hans, þvíat þat hefir hann sjaldan gert, ok úráðligt mun vera at fara á hans fund, ok þat undrumst ek, er ek sá gersimar þær, er Atli sendi okkr, at ek sá vargshári knýtt í einn gullhring, ok má vera, at Guðrúnu þikki hann úlfshug við okkr hafa, ok vili hon eigi, at vit farim" (*Fas. I, 211*). — *Overskriften* Hǫgni qvaþ *mangler i* R; *tilføiet efter Völs. i Overensstemmelse med Ordningen hos M.; derimod lader K. Hognes Ord først begynde i L.* 4. — 1. bendo R; *infin. praeter.* (*Möbius*). benda *Rask, K. M. I nærværende Samling af Kvæder findes ogsaa* (*foruden de i Prosa almindelig brugelige*) *andre Former af Præt: Inf.:* mæltu (*Oddr. 7:* þęr hycc męlto þvigit fleira) *og* skiptu (*Atlam. 37:* þa hygg ec skarp skipto); *disse Former mangle hos Lund, Ordføiningsl. S. 386.*

ylfscr er vegr occarr
at riþa orindi.
9. Niðiar hvotto Gvnnar
ne náongr annarr,
rynendr ne raþendr
ne þeir er rikir *váro;*
kvaddi þa Gvnnarr,
sem konvngr scyldi,
mǫrr i mioþranni
af móþi storvm:
10. „Ristv nv, Fiornir!
lattv a flet vaþa
greppa gvllscalir
meþ gvmna hondom!
11. Vlfr mvn raþa
arfi Niflvnga,
gamlar granverþir,
ef Gvnnars missir,
birnir blacfiallar
bíta þref tǫnnom,
gamna greystoþi,
ef Gvnnarr ne kǫmraþ.“
12. Leiddo landrǫgni
lyþar oneísir,
gratendr gvnnhvata
or garði hvna;
þa qvað þat inn ǫri
erfivorþr Hǫgna:
„Heilir farit nv oc horscir,
hvars ycr hvgr teygir!“
13. Fǫtom leto frǫcnir
vm fioll at þyria
marina melgreypo
Myrcviþ inn okvnna;
hristiz ǫll Hvnmǫrc
þar er harþmoþgir fóro,

— 7. ylfscr, *saa ændret efter Eg. og Möb.;* ylfstr R *og Rask K. M. Jvfr. Háv.* 41, 5 erost *i* R *for* erosc.

9, 1. *I* R *er først skrevet* Niðiargi, *men* gi *er udraderet, altsaa* Niðiar. — 1. hvótto R. *Eg. formoder* hvotto-a *eller* hvottoþ, *men uden Grund. Se Anm. til Sig. Fáfn. I,* 25, 5. — 3. rynenðr R — 5. kvaddi, *saa* R *og Udgg. Jeg formoder* kallaði, *jvfr.* 2, 5. — 7. mǫrr R, *ikke* mǫr.

10. *Jfr. Völs.:* Síðan mælti Gunnarr við þann mann, er Fjörnir hét: „Statt upp! ok gef oss at drekka af stórum kerum gott vín, þviat vera má, at sjá sé vár in síðarsta veizla (*Fas. I, 214*). — 1. nv R, *ikke* þú.

11. *Jfr. Völs.:* ok nú mun enn gamli úlfrinn komast at gullinu, ef vér deyjum, ok sá (svá?) björninn mun eigi spara at bíta sínum vígtönnum“ (*Fas. I, 214*). — 2. árfi R. — 3. gamlar granverþir, *saa* R. *K. oversætter: O senes barbæ honesti! Eg.: accipitres, pinuum custodes. Jeg forstaar efter Völs. Udtrykket om „de gamle graa“ Ulve:* gamlar *er, hvis Læsemaaden er rigtig, Flertal af et Subst.* gamli (*jvfr.* blacfiallar); *i* granverþir *søger jeg Adj.* gránn, *men* verþir *forstaar jeg ikke. Kanske* granvǫþir (gránvæddir)? — 4. *I* R *er først skrevet* missi, *men den sidste i er underprikket som urigtig og over er skrevet et ikke tydeligt Tegn, hvilket jeg antager for Forkortningstegnet for* ir, *altsaa:* missir. missi *K. M.* — 6. þref tǫnnom R *og Udgg.;* þreftǫnnom (= þrift.) *Eg.* — 8. gvnnarr ne kǫmraþ, *saa* R, *ikke:* gvnnarr kǫmraþ.

12. *Jfr. Völs.:* Síðan leiddi liðit þá út með gráti. Son Högna mælti: „farið vel ok hafið gőðan (*saa først skrevet i Hskr., men Skriveren synes at have villet rette det til* ok með góðum) tíma!“ (*Fas. I, 214*). — 4. *Jeg forstaar* hvna (*efter Forslag i Anm. i K.*) *som Appellativ; jvfr. Völund.* 22. *30. 32; Guðr. hv. 12; dertil henfører jeg* gvnnhvata *som Acc. pl. af* gunnhvatr. Húna *Udgg., hvilket Finn Magn. forstaar som Acc. pl.* (*om Knevrud og hans Følge*), *Andre som Gen. pl. Lüning antager her en Skrivfeil.* 8. hvars R *og Udgg. Man skulde vente* hverz (= hvert er).

13, 1. Fǫtom R (*d. e.* Fetom). Fótum *Ettm.* — 1. leto, *saa ændret;* letõ R. — 2. at *stryges af Ettm. Men jvfr. SnE. II,* 4, *var. 1:* láta fróðir klerkar hverjar bœkr, sem þeir finna, at snara til þeirrar þjóðar tungu (*Eg. lex. poët. 27 a*). — 3. marina, *saa* R *og Udgg. Oprindelig vel* mara inn, *jvfr.* 3, 3. — 3. mel greypo R, *ikke* melgreipo. — 5. hvn márc R.

r vannstyggva
ɼrǫna.
Land sa þeir Atla
alfar divpa,
eppar standa
nni há,
svðrþioþom
sessmeiþom,
ı ravndom,
scioldom,
raþar;
dracc Atli
lhavllo,
ato vti
, þeim Gvnnari,
her vitia qvǫmi

meþ geiri giallanda
at vekia gram hildi.
15. Systir fann þeirra snemst,
at þeir i sal qvomo
brǫþr hennar baþir,
biori var hon lítt drvckin:
„Raþinn ertv nv, Gvnnarr!
hvat mvntv, ricr, vinna
viþ Hvna harmbravgdom?
havll gacc þv or snemma!
16. Betr hefþir þv, broþir!
at þv i brynio fǫrir,
sem hialmom aringreypom
at sia heim Atla,
sętir þv i savþlom
solheiþa daga,
nái navþfavlva

o *bør her udtales* vráko. — 7.
ɼva R, *d. e.* vandstyggva (*om*

·. *Völs.:* nú sjá þeir konungs-
a Hskr.; ikke k-sherinn. *De*
rd ere nærmest en Omskrivning
. *39, 3-4:* bǫ sa þeir standa,
ıtti); þangat heyra þeir mikinn
ıpnabrak ok sjá þar mannfjölda
ıað, er þeir höfðu, ok öll borg-
ı full af mönnum (*Fas. I, 215*). —
ɋfar R; *den anden* a *er under-*
n urigtig. — 2. divpa R; *Gen.*
vistnok ikke forandres til diúpar.
ppar standa R. *Lüning for-*
fter Antydning i K.) greppa
hvilket dog ikke er nødvendigt;
ıtóðu *Ettm.* — 6. sessmeiþom,
t; ses meiþom R. — 9. dafa
saa ændret med K. M. Eg.;
d liden d *og derforan ikke*
darraþ' R, *d. e.* darraþr.
Ettm. begynde med disse
nyt Vers. — *Lüning forkla-*
som Dat. sg., men en Form
les ellers ikke og Enkelttallet
er ikke forsvare. Eg. oversætter
llonae, hastas" og forstaar dafa
pl. af dafi *og* darraðar *som*
Darröð (*bellona*); *men det er*
gt, at et dafi *ikke findes i det*
gamle Sprog, og desuden kan dafa darr-
aðar (*Spyd*) *ikke sideordnes med* land,
liþscialfar *og* sal; *denne Grund hindrer*
os ogsaa fra at læse dafar *og forstaa*
dette som Acc. pl. — *Jeg forstaar* dafa
som Gen. pl. af döf (= spjót, *se SnE.*
I, 569), *afhængig af* darraþar. *Dette*
tyder jeg som Gen. sg. af Darraðr *eller*
Dörruðr, *Spydsvingeren, d. e. Odin* (*saa*
og Gisle Brynjulfsson i Ann. f. nord.
Oldk. 1852, S. 118). dafa Darraðr, *Spy-*
denes Odin, er en kenning for Kjæmpen,
her Atle; darraþar *er styret af* sal. —
darraþr *i* R *er egentlig ingen Skrivfeil,*
ti Hskrr. have ofte Genitiver paa aðr
for aðar, *se Gisl. Um frump. 78 f.*
— 10. *Intet Skilletegn foran* enn *i* R.
— 14. *Ettm. stryger* þeir. — 14. qͦmi R.
— 16. gram hildi R, *ikke* gramhildi.

15, 1. Snemst fann systir *Ettm.* —
2. *Ettm. stryger* þeir. — 4. drvckin R,
ikke druckinn. biori vara druckin *Ettm.*

16, 1. *Ettm. stryger* þv *her, ligesom*
i L. 2 og 5. — 3. aringreypom R, *ikke*
aringreipom. — 7. nái *K. Rask M.;* nár
R *og Eg.* — navþfavlva *K. Rask M.;*
navþ favlva R *og Eg., som forklarer:*
sublimis (*qs.* hnár *SnE. II, 628, vel, sec.*
F. Magn., strenuus, alacer, ut knár) *fa-*
ceres, ut heroinas pallidam necessitatem

let*ir* norn*ir* *grata*,
Hv́na scialdmeyiar
hervi ka*nna*,
e*nn* Atla sialfan
leter þv i ormgarð co*ma*;
nv er sa ormgarðr
ycr v*m* folgi*nn*."
Gvnnarr qvaþ:
17. „Seinaþ e*r* nv, syst*ir!*
at samna Niflv*n*gom,
la*n*gt er at leita
lyþa si*nn*is til,
of rosmofiaꝩll Rinar
recca onęissa."
18. Fengo þ*eir* Gv*nn*ar
oc i fiot*ur* setto
vin Borgvnda
oc bundo fastla.
19. *Siaꝩ* hió Haꝩgni
sverþi hvǫ*sso*,
e*nn* eno*m* *átta*
hrat*t* h*ann* i eld heitan;
sv*a* *scal* frǫcn
fiando*m* v*e*riaz,
[sem] Haꝩgni varði
hendr [sinar].
20. . . . .
. . . .
. . . .
. . . Gv*nn*ars;
fr*a*go frǫcnan,
ef fior villdi,

(*acerbam calamitatem*) *deplorarent. Herfor kunde* faꝩlvar naꝩþir *Sigrdr. 1 tale.* — 8. norn*ir* R. nönnur *Ettm.* — 9. Hv́na *med stor* H *og derforan Punctum i* R. — 10. hervi, *saa* R *og K. Rask M. K. oversætter „perniciem" og sammenligner bl. a.* herfilegr *og tydsk* herb [*oldtydsk* harw]. *Eg. forklarer bedre* hervi *ved „Harv", ligesom i nyere Landslov VIII, 17 (N. g. L. II, 115). Eller skulde det rette være* hervíg?? — 11. *Ettm. stryger* leter þv.

17. *Overskriften* Gvnnarr qvaþ *mangler i* R. *Ettm. indsætter* þá kvað þat Gunnarr, gumna dróttinn. — 4. si*nn*is . til R.

18. *Jfr. Völs.:* Nú er sótt at Gunnari konungi, ok fyrir sakir ofreflis var hann höndum tekinn ok í fjötra settr (*Fas. I, 217*). — 3. vin, *saa ændret. I det nyfundne oldengelske Kvæde om Waldere (Stephens's Udg. S. 56) kaldes Gúðhere* wine Burgenda. vin*ir* R *og Udgg. Atles Mænd skal efter Fortolkerne kaldes Borgundernes Venner enten ironisk eller fordi Atle var besvogret med Gjukungerne.* — 3. borgv́nda R.

19. *Jfr. Völs.:* Síðan barðist Högni af mikilli hreysti ok drengskap ok feldi ena stærstu kappa Atla konungs tuttugu; hann hratt mörgum í þann eld, er þar var gerr í höllunni (*saa Hskr.*); allir urðu á eitt sáttir, at varla sæi slíkan mann; en þó varð hann at lyktum ofrliði borinn ok höndum tekinn (*Fas. I, 217 f.*). — 1. Siaꝩ *skrevet* vii. (*med Punctum foran*) *i* R, *som altsaa ikke betegner, at et nyt Vers begynder her.* — 2. *Over* ǫ *i* hvǫsso *er sat Streg i* R. — 3. enom viii. R. — 4. heitax (*sammenslynget Tegn for* ax) R, *ikke* hvitan. — 7-8. *Efter* fiandom veriaz. *har* R *umiddelbart* Haꝩgni (*med stor* H) varði henðr (*sic*) gvnars (*sic*). frago frǫcnan *o. s. v. I* R *mangler altsaa* sem, *og et nyt Vers begynder med*

Haꝩgni varði
hendr Gvnnars.

Saaledes ogsaa Udgg. Den af mig foreslaade Forandring gjendrives neppe ved V. 31, 10-12, hvor vi har en Sætning med svá, *der er ligeartet med den i* 19, 5-6, *men hvor en underordnet Sætning med* sem *ikke følger efter.*

20. *Jfr. Völs.:* Nú eru þeir báðir í fjötra settir Gunnarr ok Högni (*de to sidste Ord mangle i Hskr., men har rimelig været skrevne paa et Stykke af Pergamentet, som her er afrevet*). Þá mælti Atli konungr til Gunnars konungs, at hann skyldi segja til gullsins, ef hann vill lífit (*saa Hskr. snarere end* líf) þiggja (*Fas. I, 218 f.*). — 6. fiór R.

Gotna þioðan,
gvlli cꜹpa.
Gvnnarr qvaþ:
21. „Hiarta *scal* m*er* Hꜹgna
i hendi li*gg*ia
bloþvgt, or b*r*iosti
scoriþ balldriþa
saxi sliþrbeito
syni þioðans.“
22. Scaro þ*ei*r hiarta
Hialla or b*r*iosti,
bloþvct *oc* a bioþ lꜹgðo
oc báro þ*at* f*yr* Gv*nn*ar.
23. Þa q*v*aþ þ*at* Gv*nnarr*
gv*m*na d*r*otti*nn*:
„H*er* hefi ec hiarta
Hialla ins blꜹþa,
olict hiarta
Hꜹgna ins frǫcna,
er mioc bifaz,
er a bioþi li*gg*r,
bifþiz halfo mei*rr*,
er i b*r*iosti lá.“
24. Hlo þa Hꜹgni,
er t*il* hiarta scáro
kvicq*va*n kv*m*blasmiþ,
klecq*va* h*ann* sízt hvgði;
bloþvgt þ*at* a bioþ lꜹgðo
oc baro f*yr* Gv*nnar*.
25. M*ę*rr qvaþ þ*at* Gv*nnarr*
Geirniflvngr:
„H*er* hefi ec hiarta
Hꜹgna ins frǫcna,
olict hiarta
Hialla ins blꜹþa,
er lít*t* bifaz,
er a bioþi li*gg*r,
bifþiz svagi mioc,
þa *er* i b*r*iosti la.
26. Sva scaltv, Atli!
ꜹgo*m* fia*rr*i,
se*m* mv*nt*

— 7. R *har foran* gotna *Punctum. Jeg har med M. forbundet* frǫcnan Gotna þioðan. *Lüning o. fl. sætte ikke* Gotna þioðan *mellem to Kommata og forstaa da* þioðan *som Nominativ.*

21. *Jfr. Völs.:* hann svarar: „Fyrr skal ek sjá hjarta Högna bróður míns blóðugt“ (*Fas. I, 219*). — *Overskriften* Gvnnarr qvaþ, *som mangler i* R, *er tilsat efter Völs. — Finn Magnusen o. fl. tilskrive med urette Atle dette Vers.* — 3. *Jeg har sat Komma efter* bloþvgt; *jvfr.* 22, 3, 24, 5. *Udgg. sætte Komma foran, men ikke efter* bloþvgt. — 4. balldriþa R *og K. Rask;* ballriþa *M.* — baldriða *forholder sig til* ballriða *Lokas.* 37, 2, *som isl.* eldri *til oldn.* ellri *eller som* Eindriði *til* Einriði.

22. *Jfr. Völs.:* Ok nú þrifu þeir þrælinn í annat sinn ok skáru ór honum hjartat ok báru fyrir konunginn Gunnar (*Fas. I, 219*). í annat sinn *lægges til, fordi Völs. foran har omskrevet Fremstillingen af Sagnet om Hjalle i Atlamál.* — 3. ⁊, *d. e.* oc R *og saa K. M.;* þat *Rask, jvfr.* 24, 5; *stryges af Ettm.* — 4. þat *stryges af Rask og Ettm.*

23. *Völs.:* hann svarar: „Hjarta Hjalla má hér sjá ens blauða, ok er úlíkt hjarta Högna ins frœkna, þvíat nú skelfr mjök, en hálfu meir, þá er í brjósti honum lá“ (*Fas. I, 219*). — 6. *Over* ǫ *i* frǫcna *staar Streg i* R.

24, 4. sízt *skrevet* sítzt *i* R. — 6. f̌ R, *d. e.* fyr; *ikke* fyrir.

25. *Völs.:* þeir sýndu Gunnari hjarta Högna; [hann svarar: „Hér má sjá hjarta Högna] ins frœkna, ok er úlíkt hjarta Hjalla ins blauða, þvíat nú hrœrist lítt, en miðr, meðan í brjósti honum lá (*Fas. I, 219*). — 9. mióc R.

26. *Völs.:* ok svá mantu, Atli! láta þitt líf, sem nú látum vér; ok nú veit ek einn, hvar gullit er, ok mun eigi Högni segja þér (*Fas. I, 219*). — 2. ꜹgom R *og Udgg. Kanske* ꜹndo? *jvfr. Völs.* — 3. *Denne Linje er neppe fuldstændig; jeg formoder:* sem ę mvnt. *K. læser:* sem þú munt; *Ettm.:* sem þu meiðmum munt. *Har Forf. af Völs. læst L.* 1-4: Svá scaltu, Atli! öndu fjarri, sem ec munc minni um verða? —

meniom verþa;
er vnt einom mer
ǫll vm folgin
hǫdd Niflvnga,
lifira nv Hǫgni.

27. Ey var mer tyia,
meþan viþ tveir lifþom,
nv er mer engi,
er ec einn lific:
Rin scal raþa
rógmalmi scatna,
svinn, áskvnna
arfi Niflvnga;
i veltanda vatni
lysaz valbǫgar,
heldr enn a hǫndom gvll
scini Hvna bornom."

Atli qvaþ:

28. „Ykviþ er hvelvognom!
haptr er nv i bondom."

Oc meirr þaðan
menvorð bitvls
dolgrǫgni dró
til dǫrþs scokr.

29. Atli inn riki
reiþ Glǫm mǫnom,
sleginn rógþornom,
sifvngr þeirra;
. . . .
Gvðrvn sigtifa,
varnaþi viþ tárom
vaþin i þyshǫllo.

Hon qvaþ:

30. „Sva gangi þer, Atli!
sem þv viþ Gvnnar attir
eiþa opt vm svarþa
oc ár of nefnda,
at sól inni svðrhǫllo
oc at Sigtyss bergi,

5. vnt R, *d. e.* vnd. — einom e mer R; e *foran* mer *er underprikket som urigtig.* — 8. hǫgni R.

27. *Võls.*: mér lék ýmist i hug, þá er vér lifðum báðir, en nú hefi ek einn ráðit fyrir mér; skal Rín nú raða gullinu, fyrr en Hýnir beri þat a höndum sér" (*Fas. I, 219*). — 9. Iveltanda vatni R *med stor* I *og derforan Punctum.* — 12. sciní R. *Ettm. formoder bl. a., at* gvll scini *bør stryges.*

28. *Võls.*: Atli konungr mælti: „Farið á brott með bandingjann!" ok svá var gert (*Fas. I, 219*). — *Overskriften* Atli qvaþ *mangler i* R. *Ettm. forstaar L. 1. 2 som Gunnars Ord.* — 1. Ykviþ *med stor* Y *og derforan Punctum* R, *ikke* ylviþ. ýkva *har lang* y. — hvel vógnom R. — 3-6. *Disse Linjer følge i* R (*som her:* hringi vllar. ⁊ meirr þaðan . . . . scokr . Lifanda gram . . .) *og Udgg. umiddelbart efter* 30, 8. *Jeg har indsat disse Linjer i* 28 *i Overensstemmelse med Ordene* ok svá var gert *i Võls.; de kunne ialfald ikke med M. forstaas som Gudruns Ord, men maa være fortællende.* — 6. dǫrþs scokr, *saa ændret med Udgg.;* dǫrþ | scokr R.

29. *Võls.*: Guðrún kveðr nú með sér menn ok hittir Atla [ok mælti] (*Fas. I, 219; de to sidste Ord mangle nu i Hskr.; men der er af Pergamentet bortrevet et saa stort Stykke, at de derpaa kunne have havt Rum*). — 2. Glǫm mǫnom, *saa skrevet efter Eg., jvfr. i Kálfsvísa* (*SnE. I, 484 og bag i denne Udg.*): Atli [reið] Glaumi; glǫm | mǫnom R; glaummönom *som ét Ord Udgg.* — 5. *I* R *er intet Tegn til Lacune. K. og derefter M. udfylder Hullet ved:* gættis harma; *men det kan neppe med nogensomhelst Sikkerhed bestemmes, hvad her skulde staa; man kan formode, at Ordene* Guðrún kveðr nú með sér menn *i Võls. indeholde en Omskrivning af den tabte L. 5 og L. 6.* — 7. taróm R.

30. *Overskriften* Hon qvaþ *mangler i* R. — *Võls.*: Gangi þér nú illa ok eptir því, sem þér hélduð orð við mik ok … (*efter* ok *mangler i Hskr. noget, som har været skrevet paa et Stykke af Pergamentbladet, som nu er bortrevet*) (*Fas. I, 219*). — 5. *Uvist om* sólinni *eller* sól inni *i* R. — 5-6. svðr hǫllo ⁊ at ṣsigtys R.

ıvilbeþiar
ringi Vllar."
Lifanda *gram*
garþ þ*ann*,
inn v*ar*,
nengi,
rmom;
n Gv*nnarr*
ðr hꜹrpo
níþi,
strengir;
l gvlli
ringdrifi
halda.
Atli let
s a vit
:án
, morþi;
r i garþi,
ı of þr*v*ngit,
ngr virþa,
' heiþi comnir.
Vt gecc þa Gvðrv*n*
gogn
lltom calki
giolld rꜹgnis:

„Þi*gg*ia knát*t*v, þengill!
i þ*inni* hꜹllo
glaþ*r* at Gvðrvno
gnadda niflfarna."

34. Vmþo ꜹlscalir
Atla vínhꜹfgar,
þa e*r* i hꜹll saman
Hvnar tꜹlþvz;
gvmar gransiþir
ge*n*go *inn* hvati*r*.

35. Scęvaþi þa in scírleita
† veígar þei*m* at b*era*,
afkar dís, iofro*m*
oc ꜹlkrasir valþi
nꜹ́þvg, neffꜹlo*m*
e*nn* niþ sagði Atla:

36. „Sona hef*ir* þi*nna*,
sv*er*þa deilir!
hiorto hrǫdreyrog
viþ hvnang of tv*gg*in;
mælta knatto, moþvgr!
[illegible] valbráðir,
eta at ꜹlkrasom
oc i ꜹndvgi at senda.

37. Callaraþv siþ*an*
til kniá þin*na*

Ettm. henfører þann *til L. 3.*
ındi, *saa* R *sikkert, og ikke*
9. Glvmþo *med stor* G *og der-*
nctum i R. *Ettm. stryger L.*
- 11. *K. henfører* frǫcn *til L. 10.*
ringdrífi R. — 12. halða R.
atli *med liden* a *og derforan*
i R. — 3. eýr ·scán (*ikke* scáu)
Ord (*noget er udraderet efter*
f eyrr *og* skár (*hvoraf* fólkskár
og ikke af eir *eller, med Eg.,*
f eyrskr = œrskr. — 5. Dýnr
D *og derforan Punctum i* R.
ıi R. velli *Ettm.* — 8. cómnir R.
igógn R. — 4. reifa R. *K. for-*
þa.
samán R. — 5. gýmar R. —
, *saa ændret med Rask og M.;*
og K. Eg. Möb.

35, 2. *Foran* veigar *er to Bogstaver, hvoraf den første er* b, *udraderede i* R. veigar *maa være forvansket, da Stavrim mangler; jeg formoder efter K. og Lüning* scálir. *Eller er, som Ettm. mener, to Linjer her tabte? Ettmüllers Udfyldning er dog høist uheldig.* — 3. dís R. — 4. *Ettm. stryger* oc. — 7. néf fꜹlom R. *Rask sætter Komma efter og ikke foran* neffꜹlom.

36, 3. *Mellem* hiorto *og* hrǫðreyrog (*sic*) *er i* R *skrevet* hefi ec þeirra, *men disse Ord ere underprikkede som urigtige.* — 4. tvoiᴎ R. — 5. mǫlta R (*med en Hage oppe i* t, *som her synes betydningsløs*), *d. e.* melta. — 6. valbráðir, *saa ændret med Udgg.*; valbrvðir R. — 8. *Ettm. stryger* at.

37, 2. kniá *eller* knía R. —

Erp ne Eitil
ǫlreifa tva;
serąþv siþan
i seti miþio
gvllz miþlendr
geira scepta,
manar męita
ne mara keyra."

38. Ymr varþ a bękkiom,
afkarr sǫngr virþa,
gnyr vnd gvþvefiom,
greto born Hvna;
nema ein Gvðrvn
er hon ęva gret
brǫþr sina berharþa
oc bvri svasa,
vnga, ófróþa,
þa er hon viþ Atla gat.

39. Gvlli sęri
in gaglbiarta,
hringom rǫþom
reifþi hon hvscarla;
scǫp lęt hon vaxa,
enn sciran malm vaþa,
ęva flioþ ecci
gaþi fiarghvsa.

40. Ovarr Atli
oþan hafþi hann sic drvckit,
vapn hafþi hann ecci,
varnaþit hann viþ Gvðrvno;
opt var sa leicr betri,
þa er þǫ lint scyldo
optarr vm faðmaz
fyr ǫþlingom.

41. Hon beþ broddi
gaf bloþ at drecca
hendi helfvssi
oc hvelpa leysti;
hratt fyr hallar dyrr
— oc hvscarla vacþi —
brandi brvðr heitom,
þǫ let hon giold brǫþra.

42. Elldi gaf hon þa alla,
er inni váro
oc fra morþi þeirra Gvnnars
komnir voro or myrcheimi;
forn timbr fello,
fiarghvs rvko,

---

4. ǫlrifia R; *først var skrevet* ǫlrifia, *men dette er rettet til* ǫlreifa. — 9-10. *Disse Linjer stryges af Ettm., „fordi dette ikke vel lader sig gjøre* í sæti miðju, *og heller ikke for den i Høisædet siddende Konges Øine."* — *Linjerne synes dog at kunne forsvares, naar man henfører* i seti miþio *til Atle.*

38, 6. hon R, *ikke* Hún. *Ordet stryges af Ettm.* — 6. gret, *saa ændret;* greṫ R, *d. e.* grett. - 7. *Ettm. stryger* sina. — 9-10. *Disse Linjer ere vistnok senere, de stryges af Ettm.* — 10. gat, *saa ændret;* gaṫ R, *d. e.* gatt.

39, 1. Gulli særi Guðrún *Ettm.* — 5. *Over* ę *i* lęt *staar Streg i* R.

40, 1. Ovarr, *saa* R *og K. M.* — *Subjectet* Atli *er gjentaget ved* hann: *jfr. Guðr. hvöt* 9, 1-3. Ölr var *Rask og Ettm.* — 2. oþan, *saa ændret med M.;* moþan R. — 2. hafþi, *saa ændret;* hǫfþi R. — 3 vapn hafþi hann ecci R, *ikke* vapn han ecc — 4. varnaþit . hann R. — 5. *Ettm. stryger* opt. *Ogsaa jeg har tænkt paa, at ent* opt *eller* optarr (*jvfr. Bisk. ss. I,* 53 ok var henne optarr meire fögnoðr á fund þeirra) *kunde være forvansket.* — 5. bét R. — 7. vmfaðmaz *Eg.*

41, 5. fyr R. — 5. dyrr R, *ikke* dy

42. *Jfr. Völs.:* Ok er hirðin vakna við óttann, þá vildu menn eigi þola eldi ok hjuggust sjálfir ok féngu svá ban lauk þar ævi Atla konungs ok allr hirðar hans (*Fas. I, 223*). — 4. kom voro. *Maaske er det oprindelige Udtr* kvámo. *Ettm. stryger L. 3. 4 her, m indsætter dem vilkaarlig efter V. 34 L. i fölgende Form:*

er frá morði kvámu
or Myrkheimi.

ılv*n*ga,
oc scialdmeyiar
lrstamar,
ǫld heitan.
Fvllrǫtt *er* v*m* þetta,
gi *sva* siþ*an*
brynio
brǫþra at hefna;
ho*n* he*fir* þri*gg*ia
þioþk*onvng*a
banorþ borit
biort, aþ*r* sylti.
Enn segir gle*gg*ra i Atlamalo*m*
eno*m* grǫnlenzcom.

lr stamar (*ikke* stacnar) R.

ATLAMÁL

HIN GRŒNLENZKU.

---

1. Frett hefir ǫld ófo þa,
er endr vm gorðo
seggir samkvndo,
sv var nytt festom,
ǫxto einmęli;
yggr var þeim siþan
oc iþ sama sonom Givca,
ęr vóro sannraðnir.
2. Scǫp ǫxto scioldvnga
— scyldoat feigir —,
illa ręz Atla,
atti hann þo hyggio;
feldi stoþ stora,
striddi ser harþla,
af bragdi boþ sendi,
at qvęmi brat mágar.
3. Horsc var hvsfreyia,
hvgði at manviti,
lag heyrþi hon orða,
hvat þeir a laun męlto;
þa var vant vitri,
vildi hon þeim hialpa,
scyldo vm sæ sigla,
en sialf ne komscat.
4. Rvnar nam at rista,
rengþi þęr Vingi
— fars var hann flytandi —,
aþr hann fram seldi;
foro þa siþan
sendimenn Atla
vm fiorþ Lima,
þar er frǫcnir bioggo.
5. Avlvęrir vrþo
oc elda kyndo,
hvgðo vetr vela,
er þeir vóro komnir;
toko þeir fornir,
er þeim friþr sendi,

Dette Digt findes kun i R. *Det er benyttet af Forf. til Völs.*

Overskriften Atlamál hin grœnlenzku *er indsat med Rask og K. efter det pros. Stykke, som slutter Atlakviða.* R *har havt en Overskrift med rødt Blæk, men den er nu næsten aldeles afbleget og ulæselig; dog har jeg med Sikkerhed læst Slutningen* . . . .nlenzco.

1, 1. F *i* Frett *er i* R *stor og rød.* — 1. R *synes at have* ófo *med Accent over første* o; *ikke* ofoþa *som ét Ord.* — 5. ǫxto R; *over* t *er en liden krum Streg, som synes tilfældig.* — 5. ein męli R *som to Ord.* — 6. yor R (*ikke Prik over* y); *den sidste Bogstav er ikke ganske tydelig, som det synes har der først været skrevet* yoc, *men derpaa er* c *rettet til* r. yggt *K.* — 6. siþan *her, som almindelig, skrevet* siþ' *i* R.

2, 1. ǫxto R, *ikke* óxtu. — 2. scyldoat, *saa* R *og Eg.;* scyldo at *Udgg.* — 2. feigir R, *ikke* fegir. — 3. ręz R; *over* ę *er en Krøl, som synes betydningsløs.* — 4. þo R, *ikke* þá. — 8. qvęmi *skrevet* q̄mi *i* R. — 8. brat R, *d. e.* brátt.

3, 8. ne, *saa ændret med Udgg.;* nē R (*der efter almindelige Regler skulde betyde* nem *eller* nen); *Skriveren er rimelig bleven forvildet ved* ē (*d. e.* en), *som gik tæt i Forveien.*

4, 3. flytandi R, *ikke* flytiandi. — 7. Lima *Möb., jvfr.* Eylimafjörðr *Fms. I, 88.* lima *Rask K. M.*

5, 6. friþr *forstaar jeg heller som*

svlo,
at varþa.
m þa Costbera,
hon Hꝍgna,
s galig,
li þa baþa;
oc Glꝍmvor,
rr atti,
aþr sviþri,
þꝍrf gesta.
þo þeir heim Hꝍgna,
þa heldr fǫri,
svipvisi,
ín geði;
vnnarr,
vildi,
vi nitti
vm rǫddi.
ro mioþ merar,
r allz beini,
iolþ horna,
ti fvlldrvccip.

9. Hiv gorþo hvilo
sem þeim hǫgst þotti,
kend var Costbera,
kvnni hon scil rvna;
innti orþstafi
at eldi liosom,
gǫta varþ hon tvngo
i góma baþa,
varo sva viltar,
at var vant at raþa.

10. Sǫing foro siþan
sina þꝍ Hꝍgni,
dreymþi drotlata,
dvlþi þess vǫtki,
sagði horsc hilmi,
þegars hon rǫþ vacna:

11. „Heiman goriz þv, Hꝍgni!
hygðv at raþom!
far er fvllryninn,
farþv i sinn annat!
reþ ec þǫr rvnar
er reist þin systir,

, *end med Finn Magn. som* r (*Venskab*).
Völs.: þá gékk at kona Högna, tbera, kvenna fríðust, ok leit ; kona Gunnars hét Glaumvör *Iskr. paa dette Sted*), skörungr r skenktu (*Fas. I, 211*). — *skrevet* cost bǫna *i* R.
Völs.: heitr nú (Gunnarr) ferðgir Högna bróður sínum; hann ðart atkvæði mun standa hljóta, mun ek þér, en úfúss em ek ferðar" (*Fas. I, 211*). — 3. , *skrives* sveipvisi *i V. 74 L. 3.* , *saa* R (*d. e.* gæði); *jvfr. V. 74* ǫddi *eller* gáþi. — 8. rǫddi, *saa* *M.;* rǫþi R. *K. beholder dette* *det som Præteritum af* [illegible] óþ R.
Völs.: Ok er menn höfðu drukkaði, þá fóru þeir at sofa; ra at líta á rúnarnar ok innti sá, at annat var áristit, en ok villtar váru rúnarnar; hon ilit af visku sinnu (*Fas. I,* 211 *f.*). — *Skulde L.* 1—2 *henføres til frgd. Vers og et nyt Vers begynde med* Kend? — 5. orþ stafi R; *over* f *er med rødt Blæk sat en Streg, som rimelig er betydningsløs.*

10. *Jfr. Völs.*: eptir þat ferr hon til rekkju hjá bónda sínum. Ok er þau vöknuðu, mælti hon til Högna (*Fas. I, 212*). — 6. þegar[8] R.

11. 12. *Jfr. Völs.*: „Heiman ætlar þú, ok er þat úráðligt, far heldr í annat sinn! Ok eigi mantu vera glöggrýnn, ef þér þikkir, sem hon hafi í þetta sinn boðit þér systir þín; ek réð rúnarnar, ok undrumst ek um svá vitra konu, er hon hefir villt ristit, en svá er undir, sem bani yðarr liggi á, en þar var annathvárt at henni varð vant stafs, eða ellegar aðrir villt (*Fas. I, 212*).
11. 2. hygðv R, *ikke* hugg þú *eller* hyggþo. — 5. Reþ *med stor* R *i* R, *og i Overensstemmelse dermed begynde M. og Rask her et nyt Vers, som M. slutter med* aðrir (12, 10), *Rask derimod med* rista (12, 4), *saa at Ordene fra* þvíat

biort hefir þer eigi
boþiþ i sinn þetta.

12. Ǫitt ec mest vndromc,
mácaþ ec enn hyggia,
hvat þa varþ vitri,
er scyldi villt rista;
þviat sva var auisat,
sem vndir vęri
bani yccarr beggia,
ef iþ bralla qvęmiþ;
vant er stafs vifi,
eþa valda aðrir.

Hǫgni qvað:

13. „Allar 'ro illvðgar,
ácka ec þess kynni,
vilca ec þess leita,
nema lǫna eigim;
ocr mvn gramr gvlli
reifa glóþrǫþo,
ovmc ec aldregi,
þótt ver ogn fregnim."

Costbera qvað:

14. „Stopalt mvnoþ ganga,
ef iþ stvndit þangat;
ycr mvn astkynni
eigi i sinn þetta.
Dreymþi mic, Hǫgni!
dyliomc þat eigi,
ganga mvn ycr andęris,
eþa ella hrǫþomc.

15. Blęio hvgða ec þina
brenna i eldi,
hryti hár logi
hús mín i gognom."

Hǫgni qvað:

16. „Liggia her linclęþi,
þǫ er litt rękit,
þǫ mvno brát brenna,
þar er þv blęio sát."

Costbera qvað:

17. „Biorn hvgða ec her inn kominn,
bryti vp stocca,
hristi sva hramma,
at ver hrǫdd yrþim;
mvnn oss morg hefdi,

---

til aðrir *komme til at danne et eget Vers. Jeg har fulgt Versinddelingen i K.*

12, 1. ǫitt *med liden* ǫ *og derforan ikke Punctum i* R. — 5. auisat, *saa rettet med Rask og M.; aui sat (neppe am sat)* R. — 8. q̄miþ R. — 9. Vant *med stor* V *og derforan Punctum i* R.

13. *Istedenfor Overskriften* Hǫgni qvað *har* R *og Udgg. efter* illvðgar (*L. 1*): qvað hǫgni. — *Efter den prosaiske Gjengivelse af V. 12 har Völs.*: „ok nú skaltu heyra draum minn (*Herefter begynder Hskr. et nyt Kapitel*): þat dreymdi mik, at mér þótti hér falla inn á, harðla ströng, ok bryti upp stokka í höllinni." Hann svarar: „þér eruð opt illúðgar, ok á ek ekki skap til þess at fara illa í mót við menn, nema þat sé makligt; mun hann oss vel fagna" (*Fas. I, 212*). *Völs.'s Forf. synes her at have indskudt Drømmen paa urette Sted.* — 1. R *synes at have* ró. — 4. nema R, *ikke* nenca.

14. *Jfr. Völs:* Hon segir: „þér munuð reyna, enn eigi mun vinátta fylgja boðinu (*Fas. I, 212*). *Nogen pros. Gjengivelse af L. 5—8 har Völs. ikke.* — *Overskriften* Costbera qvað *mangler i* R. — 5. Dreymþi *med stor* D *og derforan Punctum i* R.

15. *Jfr. Völs.:* „þat dreymdi mik, [segir hon,] at blæja þín brynni, ok hryti elldrinn upp af höllunni" (*Fas. I, 212*).

16. *Overskriften mangler i* R *her, ligesom og ved V. 17. 18. 19. 20.*

16. *Jfr. Völs.:* Hann svarar: „þat veit ek görla, hvat þat er: klæði vár liggja hér lítt rækt (*skrevet* lit rekt *i Hskr.*), ok munu þau þar brenna, er þú hugðir blæjuna" (*Fas. I, 112*). — 1. liggia *med liden* l, *dog derforan Punctum i* R.

17. *Jfr. Völs.:* „Björn hugða ek hér inn koma", segir hon, „ok braut upp konungs hásætit, ok hristi svá hrammana, at vér urðum öll hrædd, ok hafði oss öll senn sér í munni, svá at ekki máttum vér, ok stóð þar af mikil ógn" (*Fas. I, 213*). — 2. brýti R. — 2. stócca R. — 5. oss, *saa rettet;* os R. —

'*er* mettim ecci;
oc þra*m*mvn
a litil."
Ha*v*gni qvaδ:
„Veþr mv*n* þar vaxa,
t sne*m*ma,
n hvgd*ir*,
hre*gg* a*v*stan."
Costbera qvaδ:
„Avrn hvgδa ec h*er* *inn* flivga
ago hv́si,
oss drivgt deilaz,
ann *oss* oll bloþi,
af heito*m*
iamr Atla."
Ha*v*gni qvaδ:
„Slátro*m* sysliga,
roþro,
iat f*yr* oxno*m*,
dreymir;
hvgr Atla,
r þic dreym*ir*."
i leto,
rǫþa.

21. Vocnoþo velbori*n*,
var þar sams dǫ*m*i,
gettiz þ*ess* Gla*v*mvor
at v*ę*ri grand svefna,
...... viþ Gv*nnarr*
at fa tvęr leiþir.
Gla*v*mvor qvaδ:
22. „Ga*v*rvan hvgda ec þ*er* galga,
geng*ir* þv at hanga,
ęti þic [illegible],
yrþa ec þic qviq*van*,
gorþiz ra*v*c ragna;
ráþ þv, hvat þ*at* v*ę*ri!"
Gvnnarr qvaδ:
23. * *
*
* *
Gla*v*mvor qvaδ:
24. „Bloþgan hvgþa ec męki
bori*nn* or serc þino*m*
— illt e*r* svefn slican
at segia ná*r*þma*nn*i —,
geir hvgδa ec standa
i gogno*m* þic miþia*n*,

---

n R.

Völs: Hann svarar: „þar man mikit, er þú ætlaδir hvíta-*s. I, 213*).

Völs.: „Örn þótti mér hér inn *i*ir hon, „ok eptir höllunni ok k blóδi ok oss öll, ok mun ta, þvíat mér þótti, sem þat Atla konungs" (*Fas. I, 213*). tom?

Völs.: Hann svarar: „Opt *r* örliga ok höggum stór naut nni, ok er þat fyrir yxnum, reymir, ok mun heill hugr s". Ok nú hætta þau þessu *; 213*). — 2. *Streg over enden* *i* R. — 7. Lokit *med stor* L *s Punctum i* R.

Völs.: Nú er at segja frá *t* þar er sams dœmi, er þau Glaumvör (*skrevet* glamv*or* *her* kona Gunnars, segir drauma sína marga þá, er henni þóttu líkligir til svika, en Gunnarr réδ alla því á móti (*Fas. I, 213*). — 5. *Her er et Ord bortfaldet i* R, *hvor der dog intet Tegn er til Lacune. Völs. synes at vise, at det bortfaldne Ord har været et Præter. 3 Ps. Sg., hvortil* gvnnar (*saa* R) *er Subject.* frábægt viþ Gvnnar *Udgg.; men denne Tekst synes mig blottet for al Sandsynlighed.*

22. *Overskriften her ligesom ved V. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29 mangler i* R. — *Völs. har intet, som svarer til dette Vers.* — 4. þ *og* a *i* yrþa *staa temmelig langt fra hinanden i* R.

23. R *og Udgg. betegne her ingen Lacune.*

24. *Jfr. Völs.:* „þessi var einn af þeim (draumum)", sagδi hon, „at mér þótti blóδugt sverδ borit hér inn í höllina, ok vartu sverδi lagδr í gegnum, ok emjuδu úlfar á báδum endum sverδsins" (*Fas. I, 213*). — 5. standa R.

emioþo vlfar
a endo*m* baþo*m*."

Gvnnarr qvað:

25. „Raccar þar re*nn*a,
raþaz mioc geyia,
opt v*er*þr glǫmr hv*n*da
f*yr* geira flǫgom."

Glǫmvor qvað:

26. „A hvgða ec h*er* i*nn* re*nn*a
at endlǫngo hvsi,
þyti af þiosti,
þeystiz vf becci,
bryti fǫtr ycra
brǫþra h*er* tve*gg*ia,
gerþit vatn vǫgia;
v*er*a mv*n* þ*at* f*yr* necqv*i*."

Gvnnarr qvað:

27. . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Glǫmvor qvað:

28. „Konor hvgdac dǫþar
co*m*a i not*t* hi*n*gat,
verit vart bvnar,
vildi þic kiosa,
byþi þ*er* bralliga
t*il* beckia si*nn*a;
ęc qv*e*þ aflima
orðnar þ*er* dís*ir*."

Gvnnarr qvað:

29. „Seinat *er* at segia,
sva er nv raþit,
forþv*m*ca for þo,
allz þo er fara ætlaþ;
mart *er* mioc glicligt,
at mvni*m* sca*mm*ęir."

30. Lito *er* lysti,
letoz þ*eir* fvsir,
allir vp *risa*,
ǫ*nn*or þǫ lǫtto;
foro *fimm* saman,

---

25. *Jfr. Vǫls.:* Konungrinn svarar: „Smáir hundar vilja oss þar bíta, ok er opt hundagnöll fyrir vápnum með blóði lituðum" (*Fas. I, 213*). — 4. flǫgom, *saa ændret med M.;* flǫgon R *og K. Rigtignok forekommer ogsaa* fleinn á flaugun *i Merl.* 2, 66; *men af stærke Verber dannes ikke Hunkjønsord paa* un *med Præteritums Vokal. Forf. af Vǫls. synes at have læst* geirom bloðgom.

26. *Jfr. Vǫls.:* „Ok enn dreymdi mik, at önnur á félli hér inn, ok þyti grimmliga, ok bryti upp alla palla í höllunni (*saa Cod.*), ok bryti fœtr ykkra beggja brœðra, ok mun þat vera nakkvat" (*Fas. I, 212*). *Vǫls. har dette som en af Kostberas Drømme mellem Gjengivelsen af V. 14 og V. 15.* — 2. endlǫngo, *saa ændret med Uddg.;* endi lǫngo R.

27. *Lacune er ikke betegnet i* R *og i Uddg. Vǫls.* (*Fas. I, 212*) *har af det tabte Vers en prosaisk Gjengivelse:* „þar munu renna akrar, er þú hugðir ána, ok er vér göngum akrinn, nema opt stórar agnir fœtr vára." *Rimstavene ere her bevarede, og Verset maa have lydt omtrent saaledes:*

Akrar munu renna
þar er þú á hugðir,
opt nema fœtr agnir
er vér akr göngum.

28. *Jfr. Vǫls.:* Hon mælti: „Enn þótti mér hér inn koma konur, ok váru daprligar, ok þik kjósa sér til manns; má vera, at þínar dísir hafi þat verit" (*Fas. I, 213*). — 1. daþar R, *ikke* dauþar. — 7. af lima R. — 8. dísir R.

29. *Jfr. Vǫls.:* Hann svarar: „Vant gerist nú at ráða, ok má ekki forðast sitt aldrlag, en eigi úlíkt, at vér verðum skammæir" (*Fas. I, 213 f.*). — 3. for þo R, *ikke* foriþo. — 4. *Jeg nærer Mistanke til dette* þo. — 5. glicliet R.

30. *Jfr. Vǫls.:* Ok um morgininn spretta þeir upp ok vilja fara, en aðrir löttu.... Eptir var meiri hlutr liðs þeirra. Sólarr ok Gnævarr (*skulde hede* Snævarr), synir Högna, fóru, ok einn kappi mikill, er Orkningr hét, hann var bróðir Beru (*Fas. I, 214*). — 3. vp *risa skrevet* vpsa

varo
scarlar
var *þvi* illa —,
oc Sola*rr*,
ro *þeir* Ha*v*gna,
þann hęto,
enn fylgdi,
r ba*vrr* scialdar
ans q*v*anar.
Foro fagrbv́nar,
fiorþ*r* scilþi;
alt liosar,
ldr segiaz.
Gla*v*mvor q*vaþ* at orþi,
a*rr* atti,
viþ Vinga,
ne v*ert* þótti:
ec, hvart verþla*v*niþ
o*ss*o*m*,
gestz q*v*ama,
z nacqvad."
Þór þa Vingi,
h*ann* lít*t* eira:

„eigi h*ann* iotnar,
ef h*ann* at yþ*r* lygi,
galgi gorvallan,
ef h*ann* a griþ hygði!"
34. Bera q*vaþ* at orþi
bliþ i hvg sino*m*:
„Sigli þér sęler
oc sigr árniþ,
fari sem ec f*yr* męlic!
fęst eigi *þvi* nita!"
35. Ha*v*gni svaraþi,
hvgði got*t* nánǫm:
„Hv*gg*izc iþ, horscar!
hvegi er þ*at* gorviz;
męla þ*at* margi*r*,
mi*ss*ir þo storv*m*,
ma*v*rgo*m* ręþ*r* litlo,
hve v*er*þr leiddr hei*m*an."
36. Sásc til siþ*an*,
aþ*r* i svndr hyrfi,
þa hy*gg* ec sca*v*p scipto,
scilþoz vegi*r* þ*eirra*.
37. Róa namo riki,

---

forstaar det som 3 Ps. Plur. *lerfor med Rask og M. Komma* *K. forstaar det derimod som*). Snevarr *med stor* S *og der-* *tum i* R; *K. og Rask begynde* *et nyt Vers.* — 9. R *har to* *net for* oc, *men anden Gang* *et.* — 11. hęto, *saa* R, *ikke* hæito. *Völs.*: Fólkit fylgði þeim til löttu allir þá fararinnar, en (*Fas. I, 214*). — 4. letoat, ; leto at R. *Jeg formoder*

Völs.: þá mælti Glaumvör: segir hon, „meiri ván (vǫn mikil úhamingja standi af ta, ok munu stór tíðendi gerast " (*Fas. I, 214*). — 5. Veitkaþ, *med M.*; vetkaþ R, *men* kaþ *ndraderet* (*ikke* veitca). *Lige-* *es i Hallfreðar s. cod. AM.* *Gislason Prøver, S. 132. Vig-* *nsögur, S. 107*) Vetkað; *i cod.* *ol.* (*Fms. II, 249*): Vetkat.

Sammenlign etke, ekki *for* eittki. — 5. verþ la*v*niþ R.

33. *Jfr. Völs.*: Hann svarar: „þess sver ek, at ek lýg eigi, ok mik taki hár galgi ok allir gramir, ef ek lýg nakkvat orð!" ok lítt eirði (*saa Cod.*) hann sér í slíkum orðum (*Fas. I, 214*). — 5. gorvallan R, *ikke* gor vallan. — 6. h*ann* agriþ R, *ikke* hanna griþ.

34. *Jfr. Völs.*: þá mælti Bera: „Farið vel ok með góðum tíma!" (*Fas. I, 214*). — 8. sigli þér R *og Udgg.*; *det ældre Udtryk har været* sigliþ ér. — 6. eigi *skrevet* eğ *i* R.

35. *Jfr. Völs.*: Högni svarar: „Verið kátar, hversu sem með oss ferr!" (*Fas. I, 214*). — 3. Hv*gg*izc, *saa ændret med Udgg.*; hv*gg*isac R, *ikke* huggisz. — 8. verþr, *saa ændret med K.*; verþ R. verþi *M.*

36. *Jfr. Völs.*: þar skiljast þau með sínum forlögum (*Fas. I, 214*).

37. *Jfr. Völs.*: Síðan reru þeir svá fast ok af miklu afli, at kjölrinn gékk undan

rifo kiol halfan,
beysto bacfǫllom,
brvgdvz heldr reiþ*ir*,
hǫ*m*lor slitnoþo,
hair brotnoþo,
gerþvt far festa,
aþ*r* þ*eir* f*ra* hyrfi.
38. Litlo *oc* lengra
— loc mv*n* ec þ*ess* segia —
bǫ sa þ*eir* sta*n*da,
e*r* Bvþli átti;
hát*t* hrikþo g*r*indr,
e*r* Hǫgni kniþi.
39. Orþ q*vad* þa Vingi
þaz án vę*r*i:
„Fariþ fi*rr* hvsi,
— flát e*r* t*il* sǫkia,
brat hefi ec ycr brenda,
b*ra*gðz scvlvþ hǫ*gg*n*ir*,
fagrt baþ ec ycr q*vamo*,
flát v*ar* þo vnd*ir* —
ella heþ*an* bíþit,
meþ*an* ec hey*gg* yðr galga.“
40. Orþ q*vad* hit*t* Hǫgni,
hvgþi lítt vęgia,
va*rr* at vęttvgi,
e*r* varþ at reyna:
„Hirþa þv o*ss* hrǫþa,
hafþv þ*at* f*ram* sialdan!
ef þv eycr orþi,
i*l*lt mvndo þer lengia.“
41. Hrvndo þ*eir* Vinga
oc i hel d*rap*o,
exar at logðo,
meþan i ǫnd hixti.
42. Flycþoz þ*eir* Atli
oc foro i brynior,
gengo *sva* gorv*ir*,

---

skipinu mjök svá hálfr; þeir knúðu fast árar með stórum bakföllum, svá at brotnuðu hlumir ok háir; ok er þeir kómu at landi, festu þeir ekki skip sín (*Fas. I, 214 f.*). — 6. brótnoþo R.

38. *Jfr. Völs.:* Nú sjá þeir konungsbœinn (*saa Hskr.*); . . . þeir ríða at borginni, ok var hon byrgð; Högni braut upp hliðit, ok ríða nú í borgina (*Fas. I, 215*). — 5. hrikþo R; *ikke af* hrikta, *men af dettes Stammeverbum.* — gr*i*ndr, *saa ændret;* gnðr R.

39. *Jfr. Völs.:* þá mælti Vingi: „þetta mættir þú vel úgert hafa, ok bíðið nú hér, meðan ek sœki yðr gálgatré; ek bað yðr með blíðu hér koma, enn flátt bjó undir; nú man skamt at bíða, áðr þér munuð upp festir“ (*Fas. I, 215*). *Forf. af Völs. maa have regnet L. 2 med til Vinges Tale og der læst* þat *for* þaz; *men dette er sikkerlig ikke rigtigt.* — 6. scvlvþ, *saa ændret;* scǫlvþ R.

40. *Jfr. Völs.:* Högni svarar: „Eigi munu vér fyrir þat vægja, ok lítt hygg ek, at vér hrykkim, þar er menn skyldu berjast, ok ekki tjóar þér oss at hræða, ok þat man þér illa gefast“ (*Fas. I, 215*). — 2-3. *Har Forf. af Völs. læst disse Linjer noget anderledes? f. Eks.* hyggjum lítt vægja, varir at vættugi. — 2. hýgþi R.

42. *Jfr. Völs.:* þeir ríða nú at konungshöllinni. Atli konungr skipar liði sínu til orrostu, ok svá vikust fylkingar, at garðr nökkurr varð í millum þeirra (*Fas. I, 215*). *Völs. fortsætter:* „Verið velkomnir með oss! [segir hann] ok fáið mér gull þat it mikla, er vér erum til komnir, þat fé, er Sigurðr átti, en nú á Guðrún“. Gunnarr segir: „Aldri fær þú þat fé, ok dugandi menn munu þér hér fyrir hitta, áðr vér látim lífit, ef þér bjóðið oss úfrið; kann vera, at þú veitir þessa veizlu stórmannliga ok af lítilli eymð við örn ok úlf“. „Fyrir löngu hafða ek þat mér í hug [segir Atli] at ná yðru lífi en ráða gullinu ok launa yðr þat níðingsverk, er þér svikuð yðarn enn bezta mág, ok skal ek hans hefna“ (*Fas. I, 215 f.*). — *I Ordene* „Fyrir löngu hafða ek þat mér í hug at ná yðru lífi“ *have vi tydelig en Gjengivelse af* 42, 7. 8: Fyrr varom — yþr lifi; *men hvorfra har Forf. af Völs. det øvrige? neppe (som F. Magnussen Overs. IV, 168 mener) fra en fuldstændigere Tekst af Atlamál, end den vi kjende.*

garðr milli;
orþ*om*
in reiþ*ir*:
'ar*om* fvllraþa
yþ*r* lifi."
„Á sér þ*at* illa,
›t aþ*r* raþit,
obvn*ir*,
m ei*nn* feldan,
til heliar,
sa yðars."
Oþir þa vrþo,
orð heyrþo,
fingr*om*
i snęri,
arpliga
l*om* hlifdoz.
I*nn* c*om* þa a*nn*spilli,
drygðo,
hvllo
þręl segia.
Avtvl v*ar* þa Gvðrvn,
ecka hęyrþi,
ıalsmeni*om*,
h*on* þei*m* gervoll*om*,

sleyngþi s*va* silf*ri*,
at i svndr h*rv*to bvgar.
47. Vt gecc ho*n* siþ*an*,
ypþit lit*t* hvrþ*om*,
fóra fęlt þeygi
oc fagnąþi co*m*no*m*;
h*var*f til Niflv*ng*a,
sv v*ar* hi*nn*zt q*ve*þia,
fylgði saþr slico,
sagdi ho*n* mvn fleira:
48. „Leitaþa ec i lícna
at letia ycr hei*m*an,
scopo*m* viþ*r* ma*nn*gi,
oc scolvþ þo h*er* komn*ir*."
M*ę*l*ti* af manviti,
ef m*vn*do settaz;
ecki at reþvz,
all*ir* ni q*vaðo*.
49. Sa þa sęlborin,
at þ*eir* sart lęko,
hvgði a harðręþi
oc hrvdzc or scickio;
neycþan toc ho*n* męki
oc niþia fior varþi,
hég v*ar*at hialdri,
hvars ho*n* he*n*dr festi.

. *Völs.*: Högni svarar: „þat kemr at haldi at liggja lengi í þessu ıruð þó at engu búnir" (*Fas. I,* *f Digtet selv fremgaar ikke, Niolungernes Flok der taler, og lerfor ikke tilsat Overskriften* ıð. — 5. lamþan R, *ikke* lamdan.

Jfr. Völs.: Nú slær í orrostu nú koma fyrir Guðrúnu tíðendin, n heyrir þetta, verðr hon við kastar af sér skikkjunni; eptir hon út ok heilsaði þeim, er kru, ok kysti brœðr sína ok ıa ást, ok þessi var þeirra síðasta (*Fas. I, 216*).

hlaþin, *saa ændret;* hlaþix R. R. — 6. svndr R, hon, *saa rettet;* han R. — 6. *ret* sva *i* R, *men* a *er halvt udraderet og underprikket som urigtigt, altsaa* sv.

48. *Jfr. Völs.*: þá mælti hon: „Ek þóttumst ráð hafa við sett, at eigi kœmi þér, en engi má við sköpum vinna"; þá mælti hon: „Mun nökkut tjóa at leita um sættir?" en allir neituðu því þverliga (*Fas. I, 216*). — 3. scópo*m* R. — 5. manviti R, *ikke* mannviti e.

49. *Jfr. Völs.*: Nú sér hon, at sárt er leikit við brœðr hennar, hyggr nú á harðræði, fór í brynju ok tók sér sverð ok varðist með brœðrum sínum ok gékk svá fram sem hinn hraustasti karlmaðr, ok þat sögðu allir á einn veg, at varla sæi meiri vörn, en þar. (*Fas. I, 216*). — 7. hég (*d. e.* hœg) *varat, saa skrevet efter M.; hég var at* R, *hvilket K. beholder og forstaar som* hög (*af* hagr) var at.

50. Dótt*ir* lét Givca
drengi tva hniga,
brod*er* hio hon Atla,
bera varþ þan*n* siþ*an*,
scapþi hon s*va* scǫro,
sceldi fót vndan.
51. Annan reþ hon hæ*gg*va,
s*va* at sa vp*p* reisat,
i helio hon þan*n* hafdi,
þeygi hen*ne* hendr scvlfo.
52. Þiorco þar gorþo,
þei*rr*i v*ar* viþ brvgðit,
þ*at* brá v*m* allt an*n*at,
e*r* vn*no* born Givca;
s*va* q*va*þo Niflvnga,
meþ*an* sialf*ir* lifþo,
scapa socn sv*er*þ*om*,
slitaz af brynior,
hæ*gg*va s*va* hialma,
sem þęi*m* hvgr dygði.
53. Morgin mest vago,
vnz miþian dag liddi,
otto alla
oc ondvrþan dag;

fyrr v*ar* fvllvegit,
floþi vollr bloþi,
átián aþ*r* fello,
efri þeir vrþo
Bero *tveir* sveinar
oc broþ*ir* hen*n*ar.
54. Ræscr toc at rǫþa,
þot*t* han*n* reiþ*r* vęri:
„Illt e*r* v*m* litaz,
yþ*r* e*r* þ*at* ken*n*a;
varo*m* *þrír tigir*,
þegnar viglig*ir*,
ept*ir* lifo*m* *ellifo*,
or e*r* þar brvn*n*it.
55. Brǫþ*r* varo*m* *fim*m,
e*r* Bvþla misto*m*;
hef*ir* nv Hel halfa,
en*n* hæ*gg*n*ir* *tveir* liggia.
56. Męgð gat ec micla,
macak þ*vi* leyna,
kona valiga!
knaka ec þe*ss* niota;
hliot*t* att*om* sialdan,
sitz co*mt* i hen*dr* o*ss*ar;

50. *Völs. har intet, som svarer til dette Vers og det flgd.*

51. *Rask og M. gjør dette Vers til et med det frgd.*

52. *Jfr. Völs.:* Nú gerist mikit mannfall, ok berr þó af framganga þeirra brœðra (*Fas. I, 216*). — 2. þeirri *i* R *skrevet* þri̅, *hvilket vi her ikke tør opløse* þrim. — 2. brv́gðit R.

53. *Jfr. Völs.:* orrostan stendr nú lengi fram, allt um miðjan dag Gunnarr ok Högni géngu í gegnum fylkingar Atla konungs, ok svá er sagt, at allr völlr flaut í blóði; synir Högna ganga nú hart fram (*Fas. I, 216*). — 1. vago R, *ikke* vógo. — 4. onðvrþan R.

54. *Jfr. Völs.:* Atli konungr mælti: „Vér höfðum (*Hskr.* hofum) lið mikit ok frítt ok stóra kappa, en nú eru margir af oss fallnir, ok eigum vér yðr illt at launa, drepit nítján kappa mína, en sex (*rettere* ellifu; XI *er forvansket til* VI) einir eru eptir“; ok verðr hvíld á bardaganum (*Fas. I, 216 f.*). — 5. þrír tigir, *saa M.; i* R *skrevet* .xxx.; þrjá-tigi *K. Rask.*

55. *Jfr. Völs.:* þá mælti Atli konungr: „Fjórir várum vér brœðr, ok em ek nú einn eptir (*Fas. I, 217.*) — 1. varom, *saa* R, *ikke* vórom.

56. *Jfr. Völs.:* ek hlaut mikla mægð, ok hugða ek mér þat til frama; konu átta ek væna ok vitra, stórlynda ok harðúðga, en ekki má ek njóta hennar visku, þvíat sjaldan várum vit sátt; þér hafið nú drepit marga mína frændr, en svikit mik frá ríkinu ok fénu, ráðit systur mína, ok þat harmar mik mest“ (*Fas. I, 217*). — 3. kona, *saa* R *og Udgg.; Eg. mener, at det efter Völs. bør ændres til* kono; *da maatte sættes Komma efter* valiga. — 3. valiga R. *I K. foreslaas* vegliga. — 6. comt R *og Udgg.; Forf. af Völs. synes at have læst* com.

ic frǫndom,
vikinn,
ystvr helio,
mest kennomc."
Gvðrvn qvað:
‚Getr þv þess, Atli!
a fyrri:
›ct mína
r til hnossa,
ystrvngo
v i helli;
ner þat þiccir,
an harm tinir,
c þat þacca,
engz illa."
Atli qvað:
‚Eggia ec yþr, iarlar!
n storan
uegliga,
þat lita;
a ceppa,
jvi Gvðrvn!

sia ec þat metta,
at hon ser ne ynþit.
59. Takit ęr Havgna
oc hyldit meþ knífi,
sceriþ or hiarta,
scoloþ þess gorvir;
Gvnnar grimmvþgan
a galga festit,
bellit þvi bragþi,
bioþit til ormom!"
Havgni qvað:
60. „Gor, sem til lystir!
glaðr mvnc þess biþa,
ravscr mvnc þer reynaz,
reynt hefi ec fyrr brattara;
hofþvt hnecking,
meþan heilir varom,
nv erom sva sarir,
at þv mátt sialfr valda."
61. Beiti þat męlti,
bryti var hann Atla:
„Tavco ver Hialla,

, *d. e.* fé, *jvfr. Völs.* — 9.
d stor S *og derforan Punctum*
. systvr, *saa ændret efter Völs.*
og K.; systr R *og M.*
Völs.: Högni segir: „Hví getr
þér brugðuð fyrri friði; þú
frændkonu ok sveltir í hel ok
k hlœgligt (*saa Hskr.*) þikkir
ú tínir (*saa Hskr.*) þinn harm,
m vil ek þat þakka, er þér
' (*Fas. I, 217*). — 1. *Over-*
vðrvn qvað *mangler i* R *og er*
r mig i Overensstemmelse med
Möb.; ti næste Vers synes at
Völs., der tillægger Hogne dette
. þv þinn harm R, *ikke* þú harm.
Völs.: Nú eggjar Atli konungr
ra harða sókn (*Fas. I, 217*).
riften Atli qvað *mangler i* R.
, *saa ændret;* uillia R. — 7.
vet skrevet mettac, *men Skri-*
s at have villet udradere c.
nsen (*Overs. IV, 172*) *mener,*
llem 58 *og* 59 *fattes et ikke*
ubetydeligt Stykke, som suppleres af Völs.; *men Fremstillingen i denne* (*Fas. I, 217*) *grunder sig her vistnok ikke paa en fuldstændigere Tekst af Atlamál, men paa Atlakv. V. 18. 19 og paa andre Kilder* (*jvfr. Þiðr. s. C. 384*).

59, 5. grimvþgan R. — 7. bellit R, *ikke* belli.

60. *Völs.*: Högni mælti: „Ger (*Hskr.* geri), sem þér líkar, glaðliga mun ek hér bíða þess, er þér vilið at gera, ok þat muntu skilja, at eigi er hjarta mitt hrætt, ok reynt hefi ek fyrr harða (*vel rettere* harðari) hluti, ok var ek gjarn at þola mannraun, þá er ek var úsárr, en nú eru vér mjök sárir, ok mantu einn (*Cod.* enn) ráða várum skiptum." (*Fas. I, 218*). — R *har foran dette Vers inde i Linjen* H. q. — 5. hófþvt R. — 7. erom R, *ikke* erom.

61. *Völs.*: Þá mælti ráðgjafi Atla konungs: „Sé ek betra ráð: tökum vér þrælinn Hjalla, en forðum Högna; þræll þessi er skapdauði, hann lifir eigi svá

enn Ha·gna forþom,
ha·gom ver halft yrkiom,
hann er scapda·þi,
lifira sva lengi,
la·scr mvn hann ę heitinn."
62. Hrǫddr var hvergetir,
helta in lengr rvmi,
kvnni kleckr verþa,
kleif i rá hveria;
vesall lez vígs þeirra,
er scyldi váss gialda,
oc sinn dag dapran
at deyia fra svínom,
allri orcosto,
er hann aþr hafþi.
63. Toco þeir brás Bvþla
oc brvgðo til knífi,
ǫpþi illþrǫli,
adr oddz kendi;
tóm lez at eiga
teþia uel garþa,
uinna iþ vergasta,
ef hann viþ rétti,
feginn lez þo Hialli,
at hann fior þęgi.
64. Gettiz þess Havgni
— gerva sva fǫri —
at arna anavþgom,
at vndan gengi:
„Fyrir qveþ ec mer minna
at fremia leíc þenna;
hvi mynim her vilia
heyra a þá scrętcon?"
65. Þrifo þeir þióþgóðan,
þa var costr engi
reccom racclatom
ráð enn lengr dvelia;
hlo þa Havgni,
heyrþo dagmegir,
keppa hann sva kvnni,
qvel hann vel þolþi.
66. Havrpo toc Gvnnarr,

---

lengi, at hann sé eigi dáligr" (*Fas. I, 218*). — 5. halft **R**, *ikke* hálf. — 7. lifira, *saa skrevet efter Völs.*; lifir *Udgg. I* **R** *er skrevet* lifira, *men* a *er raderet (ikke underprikket); der er mange Eksempler paa, at en Bogstav, som er nødvendig, i* **R** *først er skreven og saa raderet, jvfr. Anm. til Alv. V. 4 L. 4; V. 5, L. 1; Sig. I, V. 23, L. 1; Atlam. V. 32, L. 5. — Efter* lifira sva lengi *følger en uafhængig positiv Sætning istedenfor en afhængig negtende, og saaledes oftere: Fjölsv. V. 40:*

eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum,
hvern þær ór nauðum nema;

Sigrdr. V. 10; Fas. II, 167; ligesaa i nyere nordiske Sprogarter og beslægtede Tungemaal. — Naar man læser lifir, *er* sva *menigslæst.*

62. *Völs.*: þrællinn heyrir ok œpir hátt ok hleypr undan, hvert er honum þikkir skjóls ván, kvezt illt hljóta af úfriði þeirra ok váss (*Hskr.* vaS) at gjalda, kveðr þann dag illan, er hann skal deyja frá sínum góðum kostum ok svínagæymslu (*Fas. I, 218*). — 1. hvergetir (*ikke* getin) **R**, *d. e.* hvergætir. — 6. váss, *saa ændret med Eg. efter Völs.*; vás **R** *og Udgg.* — 7. daprán **R**.

63. *Völs.*: þeir þrifu hann ok brugðu at honum knífi; hann œpti hátt, áðr hann kendi oddsins. — 1. brás, *saa* **R** *og M.*; bras *K. Rask.* — 3. illþrǫli, *saa ændret med M.*: ill þrǫ **R** *og derefter et lidet tomt Rum, omtrent saa stort, som til to Bogstaver. Vi tør ikke med Eg. læse* illþrǫll, *ti det er i Atlamál yderst sjelden, at en Verslinje ender paa en betonet Stavelse, og Analogien taler desuden for* illþrǫli (*i Fas. III, 512 bør vel læses* aumu illþræli). — 4. oddz *i* **R** *skrevet* ods.

64. *Völs.*: þá mælti Högni, sem færrum er títt, þá er í mannraun koma... (*et Stykke af Perg. er afrevet, saa stort, at omtrent to Bogstaver kunne have staaet der, maaske* at) hann árnaði þrælinum lífs ok kvezt eigi vilja skræktun [heyra] (*Perg. afrevet*), kvað sér minna fyrir at fremja þenna leik (*Fas. I, 218*). — 7. mynim **R**, *ikke* megnim. — 8. scrętcon *med Streg over* ę **R**, *ikke* scręton.

'ǫrþi ilq*vistom*,
ı h*ann* s*va* kv*nni*,
snot*ir* gréto,
vcco þ*eir* karlar,
kv*nno* gǫrst heýra;
ıri raþ sagdi;
ptar svndr brvsto.
67. Dó þa dyr*ir*,
gs v*ar* heldr sne*m*ma,
ɔ þ*eir* a lesti
a iþ*rótta*.
68. St*órr* þottiz Atli,
e h*ann* v*m* þa baþa,
ırscri harm sagði
reþ heldr at bregða:
Morgi*nn* er nv, Gvðr*vn*!
ist hef*ir* þv þ*er* hollra;
ms ertv sialfscapa,
hafi sva gengit."
Gvðrvn qvað:
69. „Fegi*nn* ertv, Atli!
rr þv víg lýsa,
mvno þ*er* iþrar,
ef þv alt reýnir;
sv mv*n* erfþ ept*ir*,
ec k*ann* þ*er* segia:
illz gengz þ*er* alldri,
nę*ma* ec *oc* deyia."
Atli qvað:
70. „C*ann* ec slics synia,
se ec t*il* raþ a*nna*þ
hálfo hógligra
— hạfnom opt góþo —:
mani mv*n* ec þic hv*gg*a,
mętom agęto*m*,
silfri snęhvíto,
sem þv sialf vilir."
Gvðrvn qvað:
71. „Ón *er* þ*ess* engi,
ec vil þ*vi* níta;
sleít ec þa satt*ir*,
er v*áro* sacar m*inni*;
afkár ec aþ*r* þotta,
á mv*n* nv gęþa,
hręfþa ec v*m* hotvetna,
meþ*an* Hạgni lifþi.

66, 2. hrǫrþi *skrevet* hrorþi *i* R. — *Over* ǫ *i* gǫrst *staar Streg i* R.
67, 4. iþ*rótta* R, *ikke* í þrótta.
68. *Völs.*: Atli konungr þóttist nú hafa sit mikinn sigr ok sagði Guðrúnu svá n með nökkuru (*saa Hskr.*) spotti eða i, sem hánn hældist: „Guðrún!", segir nn, „mist hefir þú nú brœðra þinna, veldr þú því sjálf" (*Fas. I, 220*). — horscri *skrevet* hoscri *i* R; *jvfr. Anm. Fáfn.* 42, 5. — 5. Morgi*nn med stor og derforan Punctum i* R.
69. *Völs.*: Hon svarar: „Vel líkar þér , er þú lýsir vígum þessum fyrir mér; ra má, at þú iðrist, þá er þú reynir t, er eptir kemr. ok sú mun erfðin gst eptir lifa at týna eigi grimdinni, mun þér eigi vel ganga, meðan ek " (*Fas. I, 220*). *Overskriften* Gvðrvn að *mangler i* R.
70. *Völs.*: Hann svarar: „Vit skulum gera okkra sætt, ok vil ek bœta þér ɪðr þína með gulli ok dýrum gripum eptir þínum vilja" (*Fas. I, 220*). - *Overskriften* Atli qvað *mangler i* R. — 1. *Efter* C*ann er to Bogstaver udraderede i* R; *der har, saavidt jeg kunde sé, oprindelig været skrevet* Ca*nn*ca (*efter K.* Cannat). — 5. mani, *saa ændret med Udgg.*; maᴺi R.
71. *Völs.*: Hon svarar: „Lengi hefi ek eigi verit hœg viðreignar, ok mátti um hræfa (*saa Hskr.*), meðan Högni lifði (*Fas. I, 220*). — *Overskriften* Gvðrvn qvað *mangler i* R. — 1. engi, *saa ændret;* engia R *samt K. og Eg., som opfatter* a *som den negtende enklitiske Partikel, men denne føies kun til Verber;* engin *Rask;* engi á *M., men* á *synes her ved Siden af* þess *ikke ret at give nogen Mening* (*Lüning oversætter „dabei"*), *og Verslinjen onder desuden i Atlamál yderst sjelden paa en betonet Stavelse. Eller* era þ. engi? — 5. *I* R *var først skrevet* þottac, *men* c *er udraderet.* — 7. hotvetna, *saa ændret med K. M.;* hovetna R *og Eg., der forstaar det som* hvevetna, *hvilket her Rask læser.*

72. Alin viþ vp vorv*m*
i eino hvsi,
leco*m* leic margan
oc i lvndi óxo*m*,
geddi ocr G*r*imilldr
gvlli *oc* halsm*e*nio*m*;
bana mv*n*do m*er* brǫþra
bǫta aldregi,
ne vi*nn*a þ*ess* ecci,
at m*er* vel þicci.
73. Costo*m* drepr qve*nn*a
carla ofriki,
i kne gengr hnefi,
ef q*v*isti*r* þv*er*ra;
tre tecr at hniga,
ef hey*gg*r tág vndan;
nv mattv ei*nn*, Atli!
ollo h*er* raþa.“
74. Gnot*t* var g*rvnn*yðgi,
er g*ra*mr þ*vi* t*rv*þi,
syn v*ar* sveípvísi,
ef h*ann* sín gęþi;
kra*v*p*p* var þa Gvdrvn,
kvn*n*i v*m* hvg męla,
let*t* ho*n* s*er* gerþi,
lec ho*n* tvei*m* scioldo*m*.
75. Ǫxti ho*n* ǫldryccior
at erfa brǫþ*r* sína,
samr lezc *oc* Atli
at sína gorva.
76. Lokit þ*vi* leto,
lagat v*ar* dryccio,
sv v*ar* samkv*n*da
v*iþ* svorfon ofmicla;
stra*v*n*g* var stórhvgvð,
striddi ho*n* ęt*t* Bvdla,
vildi ho*n* v*er* sino*m*
[vinna] ofrhefndi*r*.
77. Locçaþi ho*n* litla
oc † lagði v*iþ* stocci,
glvpnoþo g*r*im*m*i*r*
oc greto þeygi,
foro i faðm moþ*vr*,
fretto, h*v*at þa scyldi.

72. *Völs.:* muntu ok aldri bœta brœðr mína svá, at mér hugni (*Fas. I, 220*).

73. *Völs.:* en opt verðu vér (*saa Hskr.*) konurnar ríki bornar af yðru valdi; nú eru mínir frændr allir dauðir, ok muntu nú einn við mik ráða“ (*Fas. I, 220*). — 3. *I* R *var først skrevet* gendr, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* gengr. — *Efter Gjengivelsen af dette Vers fortsætter Völs.:* mun ek nú þenna kost upp taka, ok látum gera mikla veizlu, ok vil ek nú erfa brœðr mína ok svá (svá þú?) þína frændr“ (*Fas. I, 221*).

74. *Völs.:* Gerir hon sik nú blíða í orðum, en þó var samt undir raunar; hann var talhlýðinn ok trúði á hennar orð, er hon gerði sér létt um rœður (*Fas. I, 221*). — 3-4. *Jfr.* 7, 3-4, *hvor* R *har* svipvisi. — 3. syn *skrevet* svn *i* R. — 5. Kra*v*p*p* *med stor* K *og derforan Punctum i* R.

75. *Völs.:* Guðrún gerir nú erfi eptir sína brœðr ok svá Atli konungr eptir sína menn (*Fas. I, 231*).

76. *Völs.:* ok þessi veisla var við mikla sveipan (*saa har maaske Hskr.; dog er* e *og* i *usikre*). Nú hyggr Guðrún á harma sína ok sitr um þat at veita konungi nökkura skömm (*Fas. I, 221*). — 4. svórfon R. — 8. vinna *mangler i* R *og er indsat med alle Udgg.*

77. *Völs:* ok um kveldit tók hon sonu þeirra Atla konungs, er þeir léku við stokki; sveinarnir glúpnuðu ok spurðu, hvat þeir skyldu (*Fas. I, 221*). — 2. lagþi viþ stocci *synes ikke at passe, naar i L. 5 følger* foro i faðm moþvr, *og jeg formoder derfor med K., at* lagði *efter Völs. bør ændres til* léco; *jvfr.* 79, 7. oc *behøvede man i det Tilfælde ikke nødvendig med K. at ændre til* er, *jvfr. Anm. til Vafþr.* 5, 5. (*Man kunde rigtignok have ventet* léco viþ stocc, *men Verslinjen ender i Atlamál næsten aldrig paa en betonet Stavelse, og da tillige Völs. har Dativ, saa maa dette være den rette Casus;* leika við *maa da forklares „i Leg springe ind imod“*).

Gvðrvn qvað:
Spyrit litt eptir!
ec báðom,
nc þess lengi
cr ęlli."
veinarnir qváðo:
m vilt, bornom!
at manngi,
vn ro reiþi,
nir gerva."
rá þá barnęsco
cappsvinna,
pliga,
a háls baþa.
i Atli,
nir vęri
ans leica,
sa þa hvergi.

Gvðrvn qvað:
80. „Yfir raþomc ganga
Atla til segia,
dylia mvnc þic eigi
dóttir Grimilldar;
glaþa mvn þic minnzt, Atli!
ef þv gerva reynir;
vacþir va micla,
er þv vát brǫþr mína.
81. Svaf ec mioc sialdan,
siþans þeir fello,
hét ec þer harþo,
hefi ec þic nv mintan;
morgin mer sagdir,
man ec enn þann gerva,
nv er oc aptann,
át þv slict at fretta.

: Hon svarar: „Spyrið eigi al ykkr báðum." þeir svöruðu: u börnum þínum, sem þú vilt, gi banna þér, en þér er skömm etta" (*Fas. I, 221*). — *Over-* rðrun qvað *mangler i* R. — R, *ikke* spirit. *K. begynder l et nyt Vers, men har ét Vers* i *til* ycr ęlli. — 3. várvmc R, . — 5. *Overskriften* Svein- *mangler i* R *og er tilsat med Võls.* — Blótt *med stor* B *Punctum i* R; *Udgg. be-* ed *et nyt Vers, som de ende* on a háls baþa. — 7. scamm m *i* R. *Völsungasagas Gjen- denne Linje grunder sig vist- Misforstaaelse.* — 8. gerva rva.

.: Síðan skar hon þá á háls. spurði eptir, hvar synir hans *I, 221*). — 1. Brá (*Præter.* þá, *saa skrevet med v. d. Hdb.*; Bráþá R (*ikke* Bráþa), *og derforan Punctum. Udgg. r ikke et nyt Vers; Rask K.* rúþa (bráða) *uden Skilletegn egne* bráþa barnęsco *med til Tale.* — 1. barn ęsco R. — *saa egnaa Rask (en staden af* barnęsco *styret Genitiv kan ikke und- væres*); R *har* brǫþ *og derefter over Linjen et kludret Forkortningstegn, hvil- ket man har læst som* or; *men maaske har Skriveren villet sætte Tegnet for* ra, *saa at der i* R *skal læses* brǫþra. — brúðr *M. efter Gjetning i K.* — in, *saa ændret med M.*; ix R. — capp- svinna *skrevet* cap svinna *i* R. — 8. sciptit, *saa ændret*; sciptix R *og Udgg. Svend Grundtvig har først gjort mig opmærksom paa, at den almindelige Tekst ikke kan være den rette, da* skapligr *siges om det, som er naturligt, passende, saaledes som det bør være; jvfr. Atlam. V. 92, L. 2.* — 5. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* R.

80-84. *Võls.*: Guðrún svarar: „Ek mun þat segja þér ok glaða (*en Nøgtelse er vel falden ud*) þitt hjarta; þú vaktir við oss mikinn harm, þá er þú drapt brœðr mína; nú skaltu heyra mína rœðu: þú hefir mist þinna sona, ok eru þeirra hausar hér at borðkerum báðir (hafðir?), ok sjálfr draktu þeirra blóð við vín blandit; síðan tók ek hjörtu þeirra ok steikta ek á teini, en þú ást" (*Fas. I, 221*). — *Jfr. SnE. I, 366.*

80. *Overskriften mangler i* R *her, lige- som ved alle følgende Vers i dette Digt.*

81, 2. siþans R, *ikke* síkoma. — 3. át /| þv R, *d. e.* átþv.

82. Maga hef*ir* þv þin*n*a
mist, s*em* þv sizt scyldir,
hǫsa veitz þv þ*eir*ra
hafða at ǫlscalom,
drygða ec þ*er* *sva* dryccio,
dreyra blett ec þ*eir*ra.
83. Toc ec þ*eir*ra hiorto
oc a teini steictac,
selda ec þ*er* siþ*an*,
sagdag at calfs vęri:
ei*n*n þv þ*vi* ollir,
ecci rettv leifa,
tǫgtv tiþliga,
trvþir vel ioxlom.
84. Barna veiztv þin*n*a,
biþr s*er* fár ve*r*ra;
hlvt veld ec minom,
hęlomc þo ekki."
Atli qvað:
85. „Gri*m*m vartv, Gvðrvn!
e*r* þv g*er*a *sva* mátt*ir*,
barna þin*n*a blóþi
at blanda m*er* dryckio;
snýtt hef*ir* þv sifivngo*m*,
se*m* þv sizt scyld*ir*,
m*er* lętr þv *oc* sialfo*m*
millo*m* illz litiþ."

Gvðrvn qvað:
86. „Vili m*er* e*n*n vęri
at vega þic sialfan,
fát*t* e*r* fvllilla
fariþ v*iþ* g*ra*m slican;
drygt þv f*yrr* hafþ*ir*
þ*at* er m*en*n dǫ*m*i vissoþ *til*
hei*m*sco harþręþis
i hei*m*i þessvm;
nv hef*ir* þv e*n*n ǫkit
þ*at* e*r* aþan frago*m*,
greipt glęp stóran,
gert hef*ir* þv þit*t* erfi."
Atli qvað:
87. „Brend m*vn*dv a bali
oc bariþ grioti aþ*r*,
þa hef*ir* þv arnat
þ*at*ztv ę beiðiz."
Gvðrvn qvað:
„Seg þer slicar
sorgir ar morgin,
friðra vil ec dǫþa
fara i lios a*n*nat."
88. Sato samtynis*s*,
sendvz fárhvgi,
hendvz heiptyrþi,
hv*a*rtki ser vnði.

82, 1. Mága R. — 2. *Efter* mist *er et Ord* (*der synes at have endt paa* st) *udraderet i* R. — 4. ǫ́lscalom R.

84, 2. biþr *forstaa K., Eg. og fl. som Præs. af* bíða; *jeg forstaar det med M. som Præs. af* biðja, *jvfr. Fas. I, 195:* ekki muntu þér verra biðja. *Mangler noget efter L. 2?*

85. *Völs.:* Atli konungr svarar: „Grimm ertu, er þú myrðir sonu þína ok gaft mér þeirra hold at eta, ok skamt lætr þú ills í milli" (*Fas. I, 221*).

86. 87, 1-4. *Völs.:* Guðrún segir: „Væri minn (mér enn?) vili til at gera þér miklar skammir, ok verðr eigi fullilla farit við slíkan konung." Konungr mælti: „Verra hefir þú gert, en menn viti dœmi til, ok er mikil úviska í slíkum harðræðum, ok makligt, at þú værir á báli brend ok barin áðr grjóti í hel, ok hefðir þú þá þat, er þú ferr á leið (*Fas. I, 221 f.*). *Forf. af Völs. har med urette tillagt Atle V. 86, L. 5—12.*

86, 5. drygt *i* R *med liden* d *og derforan ikke Punktum.* — 5. hǫ́fþir R. — 6. *Jeg har med Eg. henført* til *til denne Linje; Udgg. begynde dermed næste Linje.* — 7. hárþręþis R. — 9. aþan, *saa ændret;* nv aþan R *og Udgg.* nv *er vistnok urigtig kommet ind fra foregaaende Linje.* — 10. glępstóran R *som ét Ord.*

87, 5-8. *Völs.:* Hon svarar: „Þú spár þat þér sjálfum, en ek man hljóta annan dauða" (*Fas. I, 222*). — 5. Seg *med stor* S *i* R (*derforan ikke Punctum*). *Ogsaa K. begynder her et nyt Vers.* — 6. mórgin R.

88. *Völs.:* Þau mæltust við mǫrg heiptarorð. Högni átti son eptir, er Niflungr

Heipt ox **Hnifl*vngi***,
hvgði a storrępi,
gat *fyr* Gvðrvno,
at *hann* v*ę*ri *gr*immr Atla.
89. Komo i hvg h*enne*
Hægna viðfarar,
talþi happ hánom,
ef h*ann* hefnt y*nni*.
Vegi*nn* v*ar* þa Atli,
v*ar* þ*ess* scamt biþa,
so*nr* vá Hægna
oc sialf Gvðrvn.
90. Ræscr toc at ręþa,
racþiz or svefni,
kendi brát benia,
bandz q*va*d h*ann* þærf oɦga:
„Segit iþ sa*nn*asta,
hv*err* va son Bvþla;
emca ec lit*t* leici*nn*,
lífs tel ec vón onga.“

Gvðrvn qvað:
91. „Dylia mvn þic *ei*gi
dot*tir* *Gr*imildar,
láto*m*c þ*vi* valda,
er liþ*r* þina ęfi,
e*nn* svmo sonr Hægna,
er þic sár męþa.“
Atli qvað:
92. „Vaþit hef*ir* þv at vigi,
þót*t* veriþ scaplict,
illt *er* vin vela
þa*n*z þ*er* vel trvir;
beid*dr* for ec hei*m*an
at biþia þín, Gvðrvn!
93. Leyfð vartv eckia,
leto stó*rr*aþa,
varþa ván lygi,
er v*er* vın reyndo*m*;
fortv hei*m* hi*n*gat,

hét; hann hafði mikla heipt við Atla konung ok sagði Guðrúnu, at hann vildi hefna feðr sins (*Fas. 1, 222*). — 5. Heipt *med stor* H *og derforan Punctum i* R; *ogsaa Udgg. begynde hermed et nyt Vers.* — 8. g̊mr R.

89. *Jfr Völs.:* Hon tók því vel, ok gera ráð sín; hon kvað mikit happ í, ef þat yrði gert. Ok of kveldit er konungr hafði drukkit, gékk hann til svefns; ok er hann var sofnaðr, kom Guðrún þar ok son Högna. Guðrún tók eitt sverð ok leggr fyrir brjóst Atla konungi, véla þau um bæði ok son Högna (*Fas. I, 222*). — 4. y*nni* R, *ikke* yrthi.

90. *Völs.:* Atli konungr vaknar við sárit ok mælti: „Eigi man hér þurfa um at binda eða umbúð at veita, eða hverr veitir mér þenna áverka?“ (*Fas. I, 202*). — 5. Segit *med stor* S *og derforan Punctum i* R. — 6. hverr *skrevet* hver *i* R. — 7. emca ec lit*t*, *saa er fra først skrevet i* R, *men* ca ec *er* (*urigtig*) *udraderet; ogsaa Ettm. vil læse* emka lítt. em ec *Udgg.; men dette kan neppe forsvares ved at jævnføre* lítt staddr *og endnu mindre ved at oversætte med Rassmann „ich bin wenig aufgelegt zum scherz“ eller med Lüning „ich bin wenig bethört, d. h. ich erkenne meinen zustand sehr wohl“.* — 8. vón R.

91. *Völs.:* Guðrún segir: „Ek veld nökkuru um, en sumu son Högna“ (*Fas. I, 202*). — 1. Dylia R, *ikke* Dilia. — 1. *I* R *har efter* n *i* mvn *først været skrevet en Bogstav* (*rimelig* c), *men den er underprikket og udraderet; maaske burde dog* mvnc *beholdes, jvfr.* 80, 3.

92-96. *Völs.:* Atli konungr mælti: „Eigi sœmdi þér þetta at gera, þóat nökkur sök væri til, ok vartu mér gipt at frænda ráði, ok mund galt ek við þér, þrjá tigu góðra riddara ok (xx *var skrevet her i Hskr., men er overstreget*) sœmiligra meyja ok marga menn aðra, ok þó léztu þér eigi at hófi, nema þú réðir löndum þeim, er átt hafði Buðli konungr; ok þína sværu léztu opt með gráti sitja“ (*Fas. I, 222*).

92, 2. scaplict R, *ikke* scapliót. — 5. beid*dr* *skrevet* beiðr *i* R, *der ikke her* beiðr, *som Udgg. her læse. Jfr. Völs.*

93, 1. Leyfð R, *ikke* Leifd. — 3. varþa ván lygi R; *saaledes og Eg., som rigtig forklarer „spes non facta est mendacium, i. e. non praeter opinionem res evenit, eventus judicium hominum probavit“ og*

fylgþi oss herr manna,
alt var itarlict
vm orar ferðir.

94. Margs var allz sómi
manna tiginna,
nárt váro ęrin,
nvtom af storvm,
þar var fiolþ fiár,
fengo til margir.

95. Mvnd galt ec morvi,
meiþma fiolþ þiogia,
þrela þriá tigo,
þyiar sia' goðar,
sęmþ var at slico,
silfr var þo meira.

96. Léztv þer alt þiccia,
sem ecci vęri,
meþan land þat' lágo,
er mer leifði Bvdli.
gróftv sva vndir,
gerþit hlvt þiggia;
svęro leztv þina
sitia opt grátna,
fann ec i hvg heilom
hióna vętr siþan."

Gvðrvn qvað:

97. „Lygr þv nv, Atli!
þott ec þat lit rekia,
heldr var ec hog sialdan,
hoftv þo storvm;
bordvz er broþr vngir,
barvz róg milli,
halft geoc til heliar
or hvsi þino,
hrolldi hotvetna
þat er til hags scyldi.

98. Þriv vorom systkin,
þottvm ovęgin,
forvm af landi,
fylgðom Sigvrþi;
scęva ver létom,
scipi hvert vart styrþi,
arkoþom at aþno,
vnz ver austr qvomom.

99. Konung drąpom fyrstu,
kvrom land þaþra,
hersar oss a hond gengo,
hroþlo þat vissi;
vagom or scógi
þannz vildom sycnan,

[illegible] Fms. X, [illegible]: gafst varr at lygi; [illegible]: þa er sú varr varþ at lygi. Herr[illegible] lan [illegible] Magus s. S. 151: varþ þar eigi von at lygi, at firi þessum her [illegible] — var þá vanlygi [illegible] — 6. fylgþi R, ikke frigð.

94. 3. fiolþ R, ikke fiöld. — 5. R har [illegible] fiár [illegible] fiar, [illegible]

95. 3. þria tigo [illegible] xxx. R: þria tigi K. — 5. sęmþ R, ikke sęmð.

96. 6. For gerþit [illegible] gerþirat. — 7. Svęro R med [illegible] og [illegible] — þina, [illegible] þina R. — 9. fann i R [illegible]

97. [illegible] Gudrún [illegible]: „Mart hefir [illegible] þá [illegible], ok ekki hirði ek þat, ek opt var ek úþęg i mína skapi, en [illegible] þá á: hér hefir verit opt mikil styrjöld í þinum garði ok bárðust opt frændr ok vinir, ok [illegible] hvat við annat (Fms. I. [illegible]). — 4. hoftv, [illegible] H., [illegible]; hoftv R, og [illegible] [illegible] heyja. hó — deyja, [illegible] gere [illegible]. — 7. Halft med [illegible] H og [illegible] Punctum i R. — 9. Hrolldi i R med [illegible] H og [illegible] Punctum.

97–99. [illegible]: ok var betri ævi vár, þá er vér var með Sigurði. drápum konunga ok réðum [illegible] eignir þeirra ok gáfum grið þeim, er svá vildu. en höfðingjar gengu á hendr oss. ok létum þann ríkan, er svá vildi (Fms. I. 233).

98. 1 vorom systkin R, ikke vóro systkyn.

99. 1. dręþom R, ikke dráþom. —

sęttom þa*nn* sęlan,
er ser ne attiþ.
100. Dꜹþ*r* varþ *inn* hvnsci,
drap þa brát kosti,
strangt v*ar* angr vngr*i*
ęckio nafn hliota;
jv*ol* þotti qvicri
at koma i hv́s Atla,
atti aþ*r* cappi,
illr v*ar* sa mis*sir*.
101. Comtaþv af þ*vi* þingi,
er ver þ*at* frǫgim,
at þv sꜹc sǫtt*ir*
ne slękþ*ir* aðra;
vildir avalt vęgia,
e*nn* vętki halda,
kyrt v*m* þ*vi* láta,
. . . . . .“
Atli qvað:
102. „Lygr þv nv, Gvdr*vn*!
itt mv*n* viþ bǫtaz
hlvti hvarig*ra*,
hofo*m* ꜹll scarþan;
gorþv nv, Gvðr*vn*!
af gǫzco þ*inni*
ocr *til* agęti*ss*,
er mic v́t hefia.“
Gvðrvn qvað:
103. „Knꜹ*rr* mv*n* ec cꜹpa
oc kisto steinda,
vexa vel blęio
at v*er*ia þi*tt* líci,
hy*gg*ia a þꜹrf hv*er*ia,
se*m* við holl vęri*m*.“
105. Nár varþ þa Atli,
niþio*m* stríþ ǫxti,
efndi itrborin
alt þ*atz* reþ heíta;
froþ vildi Gvdrv*n*
fara *ser* at spilla,
vrðo dvol dǫgra,
do ho*n* i si*nn* a*nn*aþ.

— 7. sǫttom R, *d. e.* settum.

100. *Völs.:* síðan mistum vér hans, ok ar þat lítit at bera ekkju nafn, en þat armar mik mest, er ek kom til þín, en tt áðr enn ágæzta konung (*Fas. I, 223*). — 3. *Har Forf. af Völs.* (*med urette*) *sat* varat *for* var? — 4. nafn, *saa ændret efter Völs.*; nam R *og Udgg.* (*M. og ndre forstaa dette som Verbum og sætte a Komma efter* vngri). *I det Hskr., worfra* R *stammer, har vel, som Eg. ormoder, været skrevet* namn. — 6. vs R.

101. *Völs.:* ok aldri komtu svá ór rrostu, at eigi bærir þú enn minna hlut“ *Fas. I, 223*). — 1. *Lüning mener* (*men, om jeg tror, med urette*), *at denne Linje er forvansket.* — 3. sǫtt*ir i* R *krevet* sott*ir*, *hvilket Eg. rigtig forstaar om Conjunctiv.* — 4. slękþ*ir* R *forstaar jeg som* slekðir (*saa skriver M.*), *Præt. Conj. af* slekja, slakða, *slappe* (*af* lakr). *Eg. og Erik Jonsson forklare et af* slœkja, *besl. m.* slœkinn *og isl.* slœki, *et Drog.* — 5. vęg,ⁱa R. — 8. R *har her aabent Rum til en Linje. K. foreslaar Udfyldningen:* er konungi sæmðit, *som M. optager.*

102. *Völs.:* Atli konungr svarar: „Eigi er þat satt, ok við slíkar fortölur batnar hvárigra hluti, þvíat vér höfum skarðan (*saa Hskr.*); ger nú til mín sómasamliga ok lát búa um lík mitt til ágætis! (*Fas. I, 223*). — 6. gǫzsco R, *ikke* gösco.

103. *Völs.:* Hon segir: „Þat mun ek gera, at láta þér gera vegligan gröft ok gera þér virðuliga steinþró ok vefja þik í fögrum dúkum ok hyggja þér hverja þörf“ (*Fas. I, 223*). — 1. Knꜹ*rr* R, *ikke* Knavr. — 3. blęio *skrevet* blęgio *i* R.

104. *Völs.:* Eptir þat deyr hann, en hon gerði, sem hon hét. ... Guðrún vildi nú eigi lifa eptir þessi verk, en endadagr hennar var eigi enn kominn. (*Fas. I, 223*). — 3. itr bórin R. — 7. dvól R. — dǫgra *skrevet* dogra *i* R.

105. Sęll er hverr siþan,
er slict getr fǫða
ioþ at afreki,
sems ol Givci;
lifa mvn þat eptir
a landi hverio
þeirra þrámęli,
hvargi er þiod heyrir.

---

105. *Dette Vers maa betragtes som en Epilog af Digteren.* — 1. hvęrr *skrevet* hvr i R. — 4. sems R, *ikke* sem.

GUÐRÚNARHVÖT.

Gvðrvn gecc þa *til* sęvar, *er* hon hafði drep*it* Atla; gecc hon ví́t a sęinn *oc* vildi fara *ser*; hon mátti eigi savcq*va*. Rac h*ana* yf*ir* fiord-inn a land Ionacrs k*onvngs*; h*ann* fecc h*ennar*; þ*eir*ra s*ynir* voro þ*eir* Savrli *oc* Erpr *oc* Ham-þ*ir*. Þar fǫddiz vp*p* Svanhildr Sig*vr*dar d*ottir;* hon v*ar* gipt Iormvnreck eno*m* rikia. Með h*an*-*om* v*ar* Bicci; h*ann* reþ þ*at*, at Randvér k*onvng*s *son* scyldi taca h*ana* . . . . Þ*at* sagði Bicci k*onvng*i. K*onvng*r let hengia Randvé, e*nn* troþa Svanhildi vnd-ir hrossa fót*om*. E*nn* e*r* þ*at* spvrþi Gvðrvn, þa qvaddi hon *sono* sina.

1. Þa fra ec se*nno*
sliþ*r*fengligsta,
trav þ mál talid
af trega storv*m*,
er harþhvgvþ
hvatti at vigi
*gr*immo*m* orþ*om*
Gvdr*vn* sono:

2. „Hvi sitit,
hvi sofit lífi,
hvi tregraþ ycr
teiti at mę la?
er Iormvnrecr
ydr*a* systor
vnga at ald*ri*
ióm of *tr*addi,
hvito*m* oc svorto*m*
a h*er*vegi,

Dette Digt findes kun i R; *det er benyttet i Völs.* R *har Overskriften* gvðrvnar hvavt *med rødt umiddelbart foran V. 1; foran den prosaiske Indledning* fra gvðrvno *ligeledes med rødt.*

1. G *i* Gvðrvn *er i* R *stor og rød.* — 2. gecc hon ví́t, *saa Udgg.;* gecc ví́t R, *men mellem disse Ord er over Linjen* (*uvist om med samme Haand*) *skrevet et utydeligt og kludret Ord* (*bestaaende af en eller flere Bogstaver med en Hage efter; det kan neppe læses* hon), *og Hage er sat, hvor det skal indføies. Kanske snarere* gecc afþan ví́t. — 10. iormvnreck R, *ikke* i — rec. — 13. R *og Udgg. betegne ingen Lacune mellem* scyldi taca hana *og* þat sagði Bicci; *men hvis ikke Forf. af den pros. Indledning har udtrykt sig utilladelig unøiagtig, saa maa her mangle en Sætning af samme Indhold som:* þetta ráð líkaði þeim vel enum ungum mönnum *i SnE. I, 368; jvfr. Völs.* (*Fas. I, 225*). — 17. hon *efter* qvaddi *mangler i* R.

1, 3. trav þ mál R *og K.;* travþmál *Rask og M.* — 5. er R, *ikke* or. — 7. ꝫmom R; *jvfr.* 17, 5.

2. *Völs.:* „Hví siti þér svá kyrrir eða mælið gleðiorð, þar sem Jörmunrekr drap systur ykkra ok trað (*bedre* traddi) undir hestafótum með svívirðing (*Fas. I, 226*). — 1. sitit R *og M.;* sitit ér *Rask K. Eg. Möb.* — 6. yd*ra* R *og Udgg. Vistnok rettere* ykra; *jvfr. Völs. og Hamð. V. 3, L. 1. Dog ligesaa Hamð. V. 4, L. 3; Atlakv. V. 3, L. 5.* — 9-12, *som Ettm. stryger, passe bedre i Hamð. V. 3, L. 5-8.* — 9. Hvitom *med stor* H *og derforan Punctum i* R. — 10. *I* R *var først skrevet* helvegi, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* hervegi;

[illegible]
[illegible]
3. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Hogni:
[illegible]
[illegible].
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
4. Þa [illegible] Hamþir
inn [illegible]:
„Litt [illegible]
leyfa daþ Hogna,
þa er Sigurþ [illegible]
svefni ór;
[illegible] váro þinar
enar bláhvito
roþnar i vers dreyra,
folgnar i valbloþi.
5. Vrþo þer ....
broþra hefndir

[illegible].
[illegible]
[illegible] allir
[illegible]
[illegible]
[illegible]
6. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
7. [illegible] Gvdrvn
[illegible] til [illegible].
kvmbl konvnga
or kerom valþi,
[illegible] brynior.
oc [illegible];
hloþvz [illegible]
a mara boga.
8. Þa qvaþ þat Hamþir
inn hvgomsteri:
„Sva comaz meirr aptr
moþvr at vitia
geirniorþr hnigina
á Goþþioþo.

Jfr. Hamð. V. 3, L. 6. 11. grám, saa R, ikke gram. 12. hvossom R, ikke hvossom.

3. Völs.: ok ekki hafi þit líkt skaplyndi Gunnari eða Högna, hefna mundu þeir sinnar frændkonu" (Fas. I, 226).

4. Völs.: Hamðir svarar: „Lítt lofaðir þú Gunnar ok Högna, þá er þeir drápu Sigurð ok þú var roðin í hans blóði (Fas. I, 226). — Jfr. Hamð. V. 6. — 4. havona R.

5. Völs.: ok illar váru þínar bræðrahefndir, er þú drapt sonu þína, ok betr mættim vér allir saman drepa Jörmunrek konung (Fas. I, 226). — 1. R betegner ikke her Lacune efter þer. Udgg. indsætte efter Papirafskrr. bráðar (og sætte med urette Komma efter hefndir), men man kunde ligesaagodt formode et Adjectiv til broþra (beggia?). — 5. allir, indsat efter Formodning i Overensstemmelse med Völs.; det mangler i R, som ikke betegner Lacune; Udgg. indsætte efter Papirafskrr. ungir. — 6. Udgg. indsætte efter Papirafskrr. unedcend ig á foren Iormunrecki.

6. Völs.: ok eigi muna vér standast fryjuorð, svá hart sem vér erum eggjaðir" (Fas. I, 226).

7. Völs.: Guðrún gékk hlæjandi ok gaf þeim at drekka af stórum kerum; ok eptir þat valdi hon þeim stórar brynjur ok góðar ok önnur herklæði (Fas. I, 226). — 1. Gvdrvn, saa ændret; gvndrvn R. — 3. Forf. af Völs. synes urigtig at have læst sumbl for kumbl. — konvnga skrevet k'k'. i R. — 7. Hloþvz med stor H og derforan Punctum i R.

8. Völs.: þá mælti Hamðir: „Hér munu vér skilja efsta sinni, ok spyrja muntu tíðendin, ok muntu þá erfi drekka eptir okkr ok Svanhildi". Eptir þat fóru þeir (Fas. I, 227). — 1. þa med liden þ i R. — 3. comaz, saa R og Rask K. M. Jeg formoder comumz. Ettm. indsætter

ıt þv erfi
ıt oll oss dryckir,
ıt Svanhildi
ɔc sono þina."
9. Gvþrvn gratandi,
Givca dottir,
gecc hon tregliga
ı tai sitia
ɔc at telia
tárokhlýra
noþvg spioll
ı margan veg:
10. „Þriá vissa ec elda,
þriá vissa ec arna,
var ec þrimr verom
vegin at hvsi;
sinn var mer Sigvrþr
vllom betri,
er brǫþr minir
ıt bana vrþo.
11. Svarra sara
akaþ ec ne kvnna,
meirr þottvz
mer vm striþa,
er mic ǫþlingar
Atla gafo.
12. Hvna hvassa
het ec mer at rvnom,
mattigac bolva
bętr vm vinna,
aþr ec hnóf
hofvþ af Niflvngom.
13. Gecc ec til strandar,
gravm varc nornom,
vilda ec hrinda
† stríþgriþ þeirra;
hófo mic, ne drecþo,
havar baror,
þvi ec land vm stéc,
at lifa scyldac.
14. Gecc ec a beþ,
hvgdac mer fyr betra,
þriþia sinni
þioðkonvngi;
ól ec mer ioþ,
erfivorþo,

...mnum; *Lün. formoder* kemskat *eller* ...mrat, *Finn Magnusen* kömz (*eller ogsaa* ... *for* meirr). — meiꝛ R. — 7-8. at þu at ...ll oss erfi *Ettm.* — 8. *For* dryckir *skulde* ... *vente* dreckir.

9. *Vðls.:* En Guðrún gékk til skemmu ...rmi sukin ok mælti. — 6. tárok hlýra ..., *d. e.* tárughlýra. *Jfr.* lostic *Helg.* *Þ. V. 42, L. 5.*

10. *Vðls.:* „þrimr mönnum var ek gipt, ...rst Sigurði Fáfnisbana, ok var hann ...ikinn. — 1. 2. *Ettm. indsætter* vissak, *hvilket er mér stemmende med den ældre* *sprogbrug.*

11. *Vðls.:* ok var þat mér inn mesti ...rmr; síðan var ek gefin Atla konungi (*Fas. I, 227*). — 1. Svarra, *saa ændret* ... *K. og M.* Svara R. — 2. sakaþ, ... R *og K.* saknaþ *Rask. K. over-sætter: acerborum vulnerum accusationem* ... *referre mihi non licuit; men et Subst.* ...kaðr „*accusatio*" *mangler Analogi. Eg.* *oversætter: non novi acerborum vulnerum* ...*olatorem, i. e. dolorum gravium conso-latorem; men Udtrykket er da altfor kunstlet. Ogsaa bliver Brugen af* sár *ved begge Forklaringer usædvanlig. L. 1-2 ere vistnok forvanskede; jeg har tænkt paa:* Svárra, sárra | saka bętr ne kvnna. — 2. kvnna, *saa ændret med K. M.;* kvnno R. kunnom *Rask.*

12. *Vðls.:* en svá var grimt mitt hjarta við hann, at ek drap sonu okkra í harmi. — *Finn Magnusen mener, at noget mangler mellem V. 11 og 12; men dette er ikke nødvendigt: Forf. af Vðls. har ogsaa kjendt V. 12 efter V. 11.* — 5-6. *K. og Möb. skrive:* aþr ec hnóf hofvþ | af Hniflvngvm.

13. *Vðls.:* síðan gékk ek á sjáinn, ok hóf mik at landi með bárum. — 3-4. *Stavrim mangler i dette Linjepar; tør man for* stríþ griþ (*saa* R) *formode* hríþgriþ *eller blot* hríþ?

14. *Vðls.:* ok var ek nú gefin þessum konungi. — 5-8. *Jfr. Sig. Fáfn. III, V. 63, L. 1-4.* — 6. 7. erfivorþo *staar*

[erfivorþo]
Ionacrs sono*m*.
15. E*nn* v*m* Svanhildi
sato þýiar,
e*nn* ec mi*nna* barna
bazt fvllhvgðac;
sva *var* Svanhildr
i sal mino*m*,
se*m* vęri sęmleitr
solar geisli.
16. Gędda ec gvlli
oc gvðvefio*m*,
aþ*r* ec gęfac
Goðþioðar *til*;
þ*at* *er* m*er* hardaz
harma mi*nna*
of þa*nn* i*nn* hvíta
hadd Svanhildar,
avri troddo
v*nd* ióa fóto*m*.
17. E*nn* sa sarastr,
er þ*eir* Sigv*r*þ mi*nn*
sigr*i* ręntan
i sęing vágo;
e*nn* sa grimmastr,
er þ*eir* Gv*nn*ari
fráni*r* ormar
til fiors scriþo;
e*nn* sa hvassastr,
er *til* hiarta
k*o*nv*n*g oblęþan
q*v*icvan scáro.
18. Fiolþ man ec bęlva,
[fiolþ man ec harma];
beittv, Sigv*r*þr!
e*nn* blacca mar,

---

i R *kun én Gang.* — 8. *Rask formoder* Jónakri. — 8. sono*m*, *saa* R *og M.;* sono *K. og Rask. Jfr. Anm. til Sig. Fáfn. III, V. 63, L. 4.*

15, 3. e*nn* ec (*ikke* enn at), *saa* R *og Eg., der forklarer* enn *som Pron. rel. Men saaledes bruges i* R *ellers aldrig Formen* enn (en), *og Ordet er vel derfor urigtig kommet ind fra L. 1.* — henne *Rask;* er ec *K. M.*

16. *Völs.:* síðan gipta ek Svanhildi af landi í brott með miklu fé, ok er mér þat sárast minna harma, er hon var troðin undir hrossa fótum, eptir Sigurð. — 6. hárma mi*nna* R. — 7. *For* of *formoder Rask* er, *hvilket ogsaa jeg holder for det rette (ellers maatte det i L. 9 hede* traddan *for* troddo). — 9. Avri tróddo R *med stor* A *og derforan Punctum.*

17. *Völs.:* en þat er mér grimmast, er Gunnarr var í ormgarð settr, en þat harðast, er ór Högna var hjarta skorit. — 1. e*nn* R *med liden* e *og derforan ikke Punctum.* — 5. grimastr R. — 9. E*nn* *med stor* E *og derforan Punctum i* R. — hvássastr R. — 10. er *til* hiarta, *saaledes ændret;* er *til* hiarta fló R *og Rask, K. M., som sætte Komma efter* fló (*altsaa, som K. oversætter: qui in cor usque penetravit*). *Men den Sætning, som begynder med* er til hjarta, *maa, som Lüning og Ettm. rigtig have bemærket, nødvendig være parallel med de følg.* er þeir Sigvrþ — vágo *og* er þeir Gvnnari — scriþo. *Jfr. Völs. og Atlakv. V. 24:* Hlo þa Hǫgni, er til hiarta scáro kvicqvan kvmblasmiþ. — *Lüning forstaar* fló *som 3 Ps. pl. Præt. af* flá, *og Ettm. indsætter* flóu; *men dette maatte i* R *have været skrevet* flógo; *desuden passer ikke Verbets Betydning. Udtrykket bliver rigtigt, naar* fló *stryges; dette Ord maa vel være kommet ind ved en eller anden Misforstaaelse af Afskriveren (tør man tænke paa, at der i det Hskr., hvorfra* R *stammer, har været skrevet* til ^hiarta^ fiors ?).

18. *Völs.:* ok betr væri, at Sigurðr kœmi mér á móti ok fœri ek með honum; hér sitr nú eigi eptir sonr né dóttir mik at hugga. — 2. fiolþ man ec harma, *indskudt med Rask, K. M. efter Papirafskrr.; Linjen mangler i* R, *som ikke betegner Lacune.* — 3. Sigvrþr, *saa ændret med Rask, F. Magn. og M.;* Sigvrþ R; *jvfr. Völs.* — 4. mar R. —

n hraþfǫra
inig re*nna*!
ri her
ɜ d*ottir*,
Gvdrvno
ossir.
Mi*nn*ztv, Sig*vr*þ*r*!
iþ mǫlto*m*,
viþ a beþ
itom,
myndi*r* min,
·! vitia
· helio,
þín or hǫim*ǫ*.

20. Hlaþit er, iarlar!
eikica*v*stin*n*,
latiþ þa*nn* v*n*d hilmi
hǫstan ve*r*þa!
megi bre*nna* b*r*iost
ba*v*lvafvlt eldr,
[þrvngit] v*m* hiarta
þiþni sorg*ir*."
21. Iorlo*m* ollo*m*
oþal batni,
snoto*m* ollo*m*
sorg at mi*nn*i,
at þe*tt*a tregrof
v*m* taliþ vǫri.

fǫra *skrevet* hraþ fora *i* R.
nór R; sonr *i Völs. er vistnok*
t. — 10. gǫfi R, *d. e.* gefi.
Öls.: minztu nú, Sigurðr! þess,
*m*æltum, þá er vit stigum á einn
þú mundir mín vitja ok ór helju
ok lýkr þar hennar harmtölur
227). — 5. v *i* þv *sér i* R *ud*
samme Bogstavform i det følgende
liket derfor kanske ligesaavel kunde
*n*ndir, *som med Udgg.* myndir. —
a rettet; mix R, *jvfr. Völs.* —
t. sætte ikke Udraabstegn efter

þ*ann*, *saa* R; hann *Udgg.* —
mi R *og K. M.*; und himni
Ved hilmir *mene Sigurd; Gudrun*
at han, sit Løfte tro, nu skal
fra Hel til hende, hvor hun lig-
Baal, og føre hende med sig.
fremsætter den Formodning, at
te Vers ikke hører hjemme her,
forvildet sig hid fra et andet
han mener, at det vilde være
ganske paa sit Sted i Sig. Fáfn. III,
snarest efter V. 65, eller i Guðr. II
efter V. 12. En Støtte for denne (som
jeg tror, ugrundede) Formodning kunde
findes i den Omstændighed, at Forfatteren
af Völs. ikke gjengiver dette Vers og derfor
ikke synes at kunne have kjendt det her. Men
paa begge de af Lüning nævnte Steder vilde
Verset efter min Skjøn forstyrre Sammen-
hængen, og heller ikke der finde vi noget til-
svarende i Völs. — 6. eldr *har jeg henført*
til denne Linje efter Eg., som forklarer
det som Subject til megi brenna. — 7.
þrvngit, *indsat efter usikker Gjætning;*
mangler i R *og Udgg.* — *Man kunde og-*
saa tænke paa andre Ord (sollnar *tiltaler*
mig ikke). — 8. þiþni *har kort Vokal i*
første Stavelse. Ettm. indsætter harmar
for sorgir (*og sætter det foran* þiþni) *for*
at faa Stavrim.

21. *Dette Vers forstaar jeg med Finn*
Magnusen som Digterens Ord; andre tage
det som Gudruns Tale. — 6. *Möbius*
sætter Komma efter taliþ.

HAMÐISMÁL.

1. Sprvtto a tái
tregnar iðir
gręti alfa
in glýstꜹmo;
ár v*m* morgin
ma*nna* bꜹlva
svt*ir* hv*er*iar
sorg v*m* qveyqv*a*.
2. Vara þ*at* nv
ne i gęr,
þ*at* hef*ir* langt
liþit siþ*an*:
er hvatti Gvðrvn
Givca borin
sono sina vnga
at hefna Svanhildar:
3. „Syster v*ar* yccor
Svanh*ildr* v*m* heitin,
sv *er* Iormvnrec*cr*
iór v*m* traddi,
hvit*om* *oc* svort*om*
a hervegi,
grám, gangtꜹmo*m*
Gotna hro*ssom*.
4. Ept*ir* er ycr þrvngit
þioðk*onvnga*,
lifiþ ein*ir* er
þátta ęttar mi*nn*ar.
5. Einstǫð em ec orðin,
sem ꜹsp i holti,
fallin at frǫndo*m*,
sem fvra at q*v*isti,
vadin at vilia,
sem uíþir at lꜹfi,
þa *er* in q*v*istscęþa
kǫ*m*r v*m* dag varma*n*.“

Dette Digt er helt kun bevaret i **R**. — *Det er tildels benyttet i Völs., hvor V.* 28, 1-4 *citeres.*

Overskriften hamþiss mal *med rødt i* **R**; *jvfr. den prosaiske Efterskrift:* þetta ero cꜹlloþ hamþiss mál in forno.

1. *Dette Vers holder jeg for yngre end Kvædets øvrige Vers. Jfr. Scheving, Forspjallsljóð, S. 21.* — 1. S *i* Sprvtto *er i* **R** *stor og farvet.* — 4. in (*ikke* í) glý stꜹmo **R**.

2, 4. *Efter* liþit siþ*an* *har* **R** (*og Udgg.*): er fát (*ikke* þat) fornara fremr *var* þat halfo; *disse Linjer har jeg udeladt, ti de „indeholde et fuldkommen overflødigt og ligetil meningsløst Tillæg“* (*Lüning*). — 6. borín **R**.

3. *Jfr. Guðr. hv. V. 2.* — 3. iormvnrec*cr* **R**, *ikke* i — recor. *Jfr. Sig. III, V. 64, L. 3.*

5, 1. Einstǫð *skrevet* ein stoð *i* **R** *med liden* e *og derforan ikke Punctum.* — — 6. uíþir, *saa ændret;* uiþr **R** *og Udgg. Symmetrien i Udtryk kræver her Navnet paa et bestemt Træslag; jvfr.* viðis bǫl *Bergbúaþáttr, S. 126. 2,* = eldr (stormr?). *Rigtignok heder det ogsaa i en færøsk Vise* (*Svend Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, 589*):

Tit kastið harí bæði asp ok við,
tí haraf gerist login hvím;

men ogsaa der staar við *vistnok med urette.* — 8. kǫmr **R**, *ikke* kemr. — **R** *betegner ikke, at der mangler noget mellem V.* 5 *og* 6. *Foran V. 6 maa der være faldet ud et Vers, som har været væsentlig identisk med Guðr. hv. V. 3. Nu er der i Hamð. V. 5 intet Ord, hvorpaa* hennar *i Guðr. hv. V. 3; L. 5 kan vise tilbage, og man ledes derfor til at formode, at Hamð. V. 4. 5 burde gaa foran V. 3. Dog kunde det udfaldne Vers have havt en noget anden Form end i Guðr. hv.*

* * *
Iitt qvaþ þa Hamþir
ȝomstóri:
ıyndir þv þa, Gvdrvn!
ıþ Hægna,
Sigvrð vocþo
ır,
beþ,
ıar hlógo.
ȷecr váro þinar
ıhvíto
valvndom,
flvto i vers dreyra;
svalt þa Sigvrþr,
saztv yfir dæþom,
glyia þv ne gaðir,
Gvnnarr þer sva vildi.
8. Atla þottiz þv striþa
at Erps morði
oc at Eitils aldrlagi,
þat var þer enn verra;
sva scyldi hverr æþrom
veria til aldrlaga

dette Vers jvfr. Guðr. hv. V. 4. ... *tt med liden* h, *dog derforan* ... *i* R. — 2. hvgomstóri, *saa* ... ıvgom stǫri R *med Streg over* ǫ. ... *Disse Linjer skrives i* R: l. d. sig'. s. or. v.; *altsaa* Sigvrð | vocþo, *hvilket Rask og K. be*... *har efter Gvðr. hv. V. 4 ind*... rð vocþo | svefni or, *ti da For*... ór *staar efter det Ord, det* ... *naa det betones stærkt og vel* ... *saa staa i Enden af Verslinjen* ... 25, 2: er stendr hællo a Heria... *forvansket; Atlakv.* 6, 2: oc ... l sagði *og* 15, 8: hæll gacc þv ... *ia hører til Vers, som ere dig*... *ðahǽttr, og* til, ór *kan derfor* ... *kt betonet uden at staa i Enden* ... *jen*). Sigvrð | vocþo svefni or ... saztv, *saa K. M.; Ordet i* R ... *at ligne* sattv *end* saztv. *Guðr. hv. V. 4, L. 7—10.* — ... *Linjer skrives i* R: bocr v͛ þ. (bocr *med liden* b *og derforan* ... *ctum*). — 3. roþnar valvndom, ... *t; ofnar* vælondom R *og Udgg.* ... *itionelle Tekst kan, saavidt jeg* ... *ikke være den rette: allerede* ... völundar *om Kvinder* (*neppe* ... *som kunne væve kunstigt, er* ... *aldende*; *dernæst synes der* ... *være nogen Grund til stærkt* ... *ve Toiets kunstige Vævning ved* ... *le det i en Hovedsætning, side*... *ed* flvto i vers dreyra (*i Ný* ... *XVII, 31 stryges* váro *i L. 1*); ... *er Lydligheden mellem* valbloþi *Guðr. hv.* 4, 10 *og* vælondom, *at det* *ene af disse to Ord er traadt i Stedet for det andet ved Kvædets Forplantelse i Folkemunde; det er derfor rimeligt i begge at søge væsentlig den samme Mening. For* roþnar valvndom *jvfr. Eg. lex. poët. under* undgenginn. *Eller kanske* roþnar i valvndom? — 4. flýto R. — 5. Svalt *med stor* S *og derforan Punctum* R.

8. *Dette Vers inddeles af Udgg. fejlagtig paa følgende Maade:*

Atla þottiz þv striþa
at Erps morði
oc at Eitils
aldrlagi,
þat var þer enn verra;
sva scyldi hverr
æþrom veria
til aldrlaga
sverþi sarbeito,
at ser ne striddit.

For Stavrimets Skyld forandre derhos Rask og M. enn *til* siálfri, *K.* sva *til* þvi. *Lüning mener, at Verset er opstaat ved Udvidelse af et i Ljóðaháttr digtet Vers* (*jvfr. V.* 29), *men i den formentlig oprindelige Form, som han faar frem ved at bortskjære og forandre en hel Del, indeholder Verset flere Feil mod Reglerne for Alliteration.* — 1. Atla *med stor* A, *men ikke Punctum foran.* — 3. eitils morþi aldr lagi R; morþi *er underprikket som urigtigt.* — 4. *Rimordet er* enn. *Jeg formoder* þer var þat enn verra, *ti der ligger Vægt paa* þér. — 5. hverr, *i* R *skrevet* hv͛, *d. e.* hver.

eino sinni,
męrr vm léc
a mars baci:
„Ilt er blaþom hal
bratir kenna.“
Koþo harþan mioc
hornvng vera.
15. Drógo þeir or sciþi
sciþiiarn,
mękiss eggiar
at mvn flagði;
þverþo þeir þrott sinn
at þriþivngi,
leto mag vngan
til moldar hniga.
16. Scoko loþa,
scalmir festo,
oc godbornir smvgo
i gvdvefi.
17. Fram lago bratir,
fvndo vastigo
oc systorson
saran a meiþi,
vargtre vindcald
vęstan bǫiar,
trýtti ę trano hvot,
titt varat biða.
18. Glamr var i hallo,
halir alreifir,
oc til gota ecci
gerþot heýra,
aþr halr hvgfvllr
i horn vm þát.
19. Segia foro [iarlar]
Iormvnrecci,
at senir váro
seggir vnd hialmom:
„Ręþit er vm ráþ!
rikir ero comnir,
fyr matkom hafiþ er mannom
mey vm tradda.“

á stręti *kan ikke passe efter* þa qvaþ þat Erpr eino sinni. *Erps Ytring bliver ikke saa godt motiveret, naar Verseordenen i* R *bibeholdes; først ved den af mig foretagne Omsætning faa vi i Samtalen den rette Stigning: da Erp kalder sine Brødre* „blauðir“, *blive de saa harmfulde, at de udskjelde ham for* hornungr *og dræbe ham.* — 2. eino, *saa Rask og M.;* erno R (*hvor' altsaa* erno *er rettet til* eino); erno *K. Möb.*

15, 1. drógo *med liden* d *og ikke Punctum mellem* annarri (*V. 13, L. 8*) *og* drógo *i* R. — 4. mvn flagði R *som to Ord, og saaledes Rask K. M.; d. e. til Glæde for Troldkvinden* (*Hel*); mvnflagði *Eg.* („*propter animi acerbitatem*“) *Möb.* — 5. þ^r^ott R.

16, 3. godbornir, *jvfr. Anm. til Helg. Hund. I, V. 32, L. 1.* — smvgo *henfører M. til L. 4.*

17, 1. fram *med liden* f *og derforan ikke Punctum i* R. — 7. hvót R. — 8. var at *som to Ord i* R. — biða, *saa ændret med K.;* biðia R *og Rask M.* — *Efter at have fortalt Erps Drab fortsætter Völs. saaledes:* Síðan fóru þeir leiðar sinnar, ok litla hríð, áðr Hamðir rataði ok stakk niðr hendi ok mælti: „Erpr man satt hafa sagt, ek munda falla nú, ef eigi styddumst ek við höndina“; litlu síðar ratar Sörli ok brást á fótinn ok fékk staðist ok mælti: „Falla munda ek nú, ef eigi stydda ek mik við báða fætr“; kváðust þeir nú illa hafa gert við Erp bróður sinn. — *Dette Sagnmotiv, som gjenfindes noget anderledes i SnE. I, 368, behøver Forf. af Völs. ikke at have laant fra Hamðismál i en fuldstændigere Form, end den, hvori vi kjende dette Kvæde; men det er ægte gammelt og maa engang have været behandlet i et Kvæde.*

18-24. *Jfr. Völs.:* Fóru nú, unz þeir kómu til Jörmunreks konungs, ok gengu fyrir hann ok veittu honum þegar tilræði; hjó Hamðir af honum hendr báðar, en Sörli fætr báða.

19, 1. iarlar *mangler i* R *og Udgg.* — 4. vnd, *saa ændret med Rask og K.;* vndir R *og M.; jvfr. Helg. Hj. 28; Helg. Hund. I, 15; II, 7. 14; Fáfn. 44; Hálfs s. Chria Udg. S. 27.*

sv*er*þi sarbeito,
at s*er* ne striddit."
9. Hitt q*va*þ þa Sǫrli,
svi*nn*a hafði h*ann* hy*gg*io:
„Vilcat ec við moþ*vr*
malo*m* scipta,
orz þicc*ir* e*nn* vant
ycro hváro,
hv*ers* biþ*r* þv nv, Gvðrvn!
ę*r* þv at *grati* ne fǫrat?
10. Brǫþ*r* *grat* þv þína
oc bvri svasa,
niþia naborna
leidda nęr rógi;
ocr scaltv oc, Gvðrvn!
*gra*ta baþa,
er h*er* sitio*m* feigir a mǫro*m*,
fia*rr*i mvno*m* deyia."
11. Gengo or garði
gorv*ir* at eiscra,
liþo þa y*fir* vngi*r*
vrig fioll
mǫro*m* hvnlenzco*m*
morþz at hefna.
12. Fvndo á strę̧ti
stórbrǫgðottan:
„Hve mv*n* iarpsca*m*r
ocr fvltingia?"
13. Svaraþi in*n* svndrmǫþri,
sva q*v*az veita m*v*ndo
fvlting frǫndo*m*,
sem fótr ǫþro*m*.
„Hvat megi fotr
fǫti veita
ne holdgróin
hond a*nn*a*rr*i?"
14. Þa qvaþ þ*at* Erpr

9, 6. ycro **R**, *ikke* ycra. — 7. biþr þv nv **R**, *ikke* biþr nú.

10. *K. lægger dette Vers i Hamders Mund efter Guðr. hv. V. 8.* — 4. leidda, *saa ændret med M.;* leiþa **R**. — 7. feigir **R**, *ikke* fegir.

11, 3. yfir vng*ir* **R** *og M.* vngir yfir *Rask K.; denne Forandring er foretagen uden Grund, jvfr. Völuspá I, V. 19:* stendr æ yfir grœnn Urðar brunni. — 5. mǫrom . hvnlenzcom **R**. — 6. mórþz **R**, *hvis ikke det, som jeg har antaget for en Streg over* o, *er en Krøl til* e *i* eiscra, *der staar lige over* (*altsaa* ęiscra).

12. *Jfr. Völs.*: Ok er þeir váru komnir á leið, finna þeir Erp, bróður sinn, ok spurðu, hvat hann mundi veita þeim (*Fas. I, 227 f.*). *Forf. af Völs. har aldeles ikke benyttet Hamð. V. 1—10 incl. Efter at have paraphraseret Guðrúnarhvöt fortsætter han:* Þat er nú at segja frá sonum Guðrúnar, at hon hafði svá búit þeirra herklæði, at þá bitu eigi járn, ok hon bað þá eigi skeðja grjóti né öðrum stórum hlutum, ok kvað þeim þat at meini mundu verða, ef eigi gerði þeir svá. *Dette maa vel være (feilagtig?) givet efter Kilder, som vi ikke længer kjende.* — 1. Fvnðo **R**. — 3-4. *Rassmann forstaar disse Linjer som Sorles Ord.* — 3. iarp scār **R**, *d. i.* iarpscamr. *Dette forstaar man almindelig som* iarpscammr, *hvilket Eg. oversætter „Erpulus" (af* Jarpr = Erpr*), Finn Magn. „den brune Knold"*. — *Vel ikke* iarpsámr?

13-15. *Jfr. Völs.* Hann svarar: „slíkt sem hönd hendi eða fótr fœti." Þeim þótti þat ekki vera, ok drápu hann (*Fas. I, 228*).

13, 3. frǫndom *i* **R** *skrevet* fróndom. — *Mellem 4 og 5 indskyde Rask og M. efter Papirafskrr.:*

eða holdgróin
hönd annarri

og gjøre L. 5-8 til et eget Vers. Efter de samme Papirafskrr. giver Rask Versets Begyndelse saaledes:

Svaraþi Erpr
inn sundrmœþri,
svâ qvaz vitur
veita mundo *o. s. v.* —

Raszmann forstaar L. 5-8 som Hamders Ord. — 6. fǫti *skrevet* foti *i* **R**.

14. *Dette Vers staar i* **R** *og i Udgg. mellem V.* 11 (Gengo — hefna) *og V.* 12 (Fvndo — fvltingia). *Men Udtrykket* Fvndo

ni,
n léc
baci:
bl*ǫ*þ*om* hal
k*enna*."
ɪrþan mioc
v*era*.
Drógo þ*ei*r or sciþi
ɪ,
e*gg*iar
flagði;
þ*ei*r þrott sinn
vngi,
'g vngan
lar hniga.
Scoko loþa,
festo,
ornir smvgo
fi.
F*ra*m lago br*ǫ*tir,
'astigo

oc syst*ur*son
saran a meiþi,
vargtre vindc*ǫ*ld
vęstan bǫiar,
trýtti ę tr*ǫ*no hvot,
tit*t* v*a*rat biða.
18. Gl*ǫm*r var i h*ǫ*llo,
halir *ǫ*lreif*ir*,
oc til gota ecci
g*er*þot heýra,
aþ*r* halr hvgfvllr
i horn v*m* þ*ǫ*rt.
19. Segia foro [iarlar]
Iormvnrecci,
at senir v*áro*
se*ggir* vnd hialmo*m*:
„Ręþit e*r* v*m* ráþ!
rik*ir* ero comn*ir*,
f*yr* matko*m* hafiþ e*r* m*ǫnn*om
mey v*m* tradda."

---

en ikke passe efter þa qvaþ þat
sinni. *Erps Ytring bliver ikke*
motiveret, naar Verseordenen i
'des; først ved den af mig fore-
sætning faa vi i Samtalen den
ning: da Erp kalder sine Brø-
nðir", *blive de saa harmfulde,*
skjelde ham for hornungr *og*
m. — 2. eino, *saa Rask og M.;*
(*hvor' altsaa* erno *er rettet til*
no *K. Möb.*
drógo *med liden* d *og ikke*
mellem annarri (*V. 13, L. 8*)
i R. — 4. mvn flagði R *som to*
saaledes Rask K. M.; d. e. til
r Troldkvinden (*Hel*)*;* mvnflagði
'opter animi acerbitatem') *Möb.*
tt R.
godborn*ir*, *jvfr. Anm. til Helg.*
V. 32, L. 1. — smvgo *hen-*
til L. 4.
fram *med liden* f *og derforan*
etum i R. — 7. hvót R. — 8.
to Ord i R. — biða, *saa ændret*
biðia R *og Rask M.* — *Efter*
'ortalt Erps Drab fortsætter Völs.
saaledes: Síðan fóru þeir leiðar sinnar, ok litla hríð, áðr Hamðir rataði ok stakk niðr hendi ok mælti: „Erpr man satt hafa sagt, ek munda falla nú, ef eigi styddumst ek við höndina"; litlu síðar ratar Sörli ok brást á fótinn ok fékk staðizt ok mælti: „Falla munda ek nú, ef eigi stydda ek mik við báða fœtr"; kváðust þeir nú illa hafa gert við Erp bróður sinn. — *Dette Sagnmotiv, som gjenfindes noget anderledes i SnE. I, 368, behøver Forf. af Völs. ikke at have laant fra Hamðismál i en fuldstændigere Form, end den, hvori vi kjende dette Kvæde; men det er ægte gammelt og maa engang have været behandlet i et Kvæde.*

18-24. *Jfr. Völs.:* Fóru nú, unz þeir kómu til Jörmunreks konungs, ok géngu fyrir hann ok veittu honum þegar tilræði; hjó Hamðir af honum hendr báðar, en Sörli fœtr báða.

19, 1. iarlar *mangler i* R *og Udgg.* — 4. vnd, *saa ændret med Rask og K.;* vndir R *og M.; jvfr. Helg. Hj. 28; Helg. Hund. I, 15; II, 7. 14; Fáfn. 44; Hálfs s. Chria Udg. S. 27.*

sv*er*þi sarbeito,
at s*er* ne striddit.“
9. Hitt q*va*þ þa Sǫrli,
svi*nn*a hafði h*ann* hy*gg*io:
„Vilcat ec við moþ*vr*
malo*m* scipta,
orz þicc*ir* e*nn* vant
ycro hváro,
hv*ers* biþ*r* þv nv, Gvðrvn!
ęr þv at *grat*i ne fǫrat?
10. Brǫþ*r* *grat* þv þína
oc bvri svasa,
niþia naborna
leidda nęr rógi;
ocr scaltv oc, Gvðrvn!
*grat*a baþa,
e*r* he*r* sitio*m* feigir a mǫro*m*,
fia*rr*i mvno*m* deyia.“
11. Gengo or garði
gorv*ir* at eiscra,
liþo þa yf*ir* vngi*r*
vrig fioll
mǫro*m* hvnlenzco*m*
morþz at hefna.
12. Fvndo á strętí
stórbrǫgðottan:
„Hve mv*n* iarpsca*m*r
ocr fvltingia?“
13. Svaraþi in*n* svndrmǫþri,
sva q*va*z veita m*vn*do
fvlting frǫndo*m*,
sem fótr ǫþro*m*.
„Hvat megi fotr
fǫti veita
ne holdgróin
hond a*nn*a*rr*i?“
14. Þa qvaþ þ*at* Erpr

9, 6. ycro R, *ikke* ycra. — 7. biþr þv nv R, *ikke* biþr nú.

10. *K. lægger dette Vers i Hamders Mund efter Guðr. hv. V. 8.* — 4. leidda, *saa ændret med M.;* leiþa R. — 7. feigir R, *ikke* fegir.

11, 3. yfir vngi*r* R *og M.* vngir yfir *Rask K.; denne Forandring er foretagen uden Grund, jvfr. Völuspá I, V. 19:* stendr æ yfir grœnn Urðar brunni. — 5. mǫro*m* . hvnlenzco*m* R. — 6. mórþz R, *hvis ikke det, som jeg har antaget for en Streg over* o, *er en Krøl til* e *i* eiscra, *der staar lige over* (*altsaa* ęiscra).

12. *Jfr. Völs.*: Ok er þeir váru komnir á leið, finna þeir Erp, bróður sinn, ok spurðu, hvat hann mundi veita þeim (*Fas. I, 227 f.*). *Forf. af Völs. har aldeles ikke benyttet Hamð. V. 1—10 incl. Efter at have paraphraseret Guðrúnarhvöt fortsætter han:* þat er nú at segja frá sonum Guðrúnar, at hon hafði svá búit þeirra herklæði, at þá bitu eigi járn, ok hon bað þá eigi skeðja grjóti né öðrum stórum hlutum, ok kvað þeim þat at meini mundu verða, ef eigi gerði þeir svá. *Dette maa vel være* (*feilagtig?*) *givet efter Kilder, som vi ikke længer kjende.* — 1. Fvnðo R. — 3-4. *Rassmann forstaar disse Linjer som Sorles Ord.* — 3. iarp scār R, *d. i.* iarpscamr. *Dette forstaar man almindelig som* iarpscammr, *hvilket Eg. oversætter „Erpulus“ (af* Jarpr = Erpr), *Finn Magn. „den brune Knold“.* — *Td ikke* iarpsámr?

13-15. *Jfr. Völs.* Hann svarar: „slíkt sem hönd hendi eða fótr fœti.“ þeim þótti þat ekki vera, ok drápu hann (*Fas. I, 228*).

13, 3. frǫndom *i* R *skrevet* fróndom. — *Mellem 4 og 5 indskyde Rask og M. efter Papirafskrr.:*

eða holdgróin
hönd annarri

og gjøre L. 5-8 til et eget Vers. Efter de samme Papirafskrr. giver Rask Versets Begyndelse saaledes:

Svaraþi Erpr
inn sundrmœþri,
svâ qvaz vitur
veita mundo *o. s. v.* —

Raszmann forstaar L. 5-8 som Hamders Ord. — 6. fǫti *skrevet* foti *i* R.

14. *Dette Vers staar i* R *og i Udgg. mellem V.* 11 (Gengo — hefna) *og V.* 12 (Fvndo — fvltingia). *Men Udtrykket* Fvndo

at þv erfi
at oll *oss* dryck*ir*,
at Svanhildi
oc sono þina.“

9. Gvþrvn g*ra*tandi,
Givca d*ottir*,
gecc ho*n* tregliga
a tai sitia
oc at telia
tárokhlýra
moþvg spioll
a margan veg:

10. „Þriá vissa ec elda,
þriá vissa ec arna,
v*ar* ec þri*m*r vero*m*
vegin at hvsi;
ei*nn* var m*er* Sig*vr*þr
ǫllo*m* bet*ri*,
er brǫþr mini*r*
at bana vrþo.

11. Svar*r*a sara
sakaþ ec ne kv*nna*,
mei*rr* þottvz
m*er* v*m* striþa,
er mic ǫþlingar
Atla gafo.

12. Hv́na hvassa
het ec m*er* at rv́no*m*,
mattigac bolva
bętr v*m* vi*nna*,
aþ*r* ec hnóf
hofv*þ* af Niflv*ng*o*m*.

13. Gec*c* ec *til* st*ra*ndar,
grǫm varc norno*m*,
vilda ec h*r*inda
† striþg*r*iþ þ*eir*ra;
hófo mic, ne drecþo,
havar baror,
þ*vi* ec land v*m* stéc,
at lifa scyldac.

14. Gec*c* ec a beþ,
hvgdac m*er* f*yr* bet*ra*,
þriþia si*nn*i
þioðk*onvng*i;
ól ec m*er* ioþ,
erfivorþo,

---

komum; *Lün. formoder* kemskat *eller* kemrat, *Finn Magnusen* kömz (*eller ogsaa man for* meirr). — meiʀ R. — 7-8. at þu at öll oss erfi *Ettm.* — 8. *For* dryckir *skulde man vente* dreckir.

9. *Völs.*: En Guðrún gékk til skemmu harmi aukin ok mælti. — 6. tárok hlýra R, *d. e.* tárughlýra. *Jfr.* lostic *Helg. Hj. V. 42, L. 5.*

10. *Völs.*: „þrimr mönnum var ek gipt, fyrst Sigurði Fáfnisbana, ok var hann svikinn. — 1. 2. *Ettm. indsætter* vissak, *hvilket er mér stemmende med den ældre Sprogbrug.*

11. *Völs.*: ok var þat mér inn mesti harmr; síðan var ek gefin Atla konungi (*Fas. I, 227*). — 1. Svarra, *saa ændret med K. og M.* Svara R. — 2. sakaþ, *saa* R *og K.* saknaþ *Rask. K. oversætter: acerborum vulnerum accusationem proferre mihi non licuit; men et Subst.* sakaðr „*accusatio*“ *mangler Analogi. Eg. oversætter: non novi acerborum vulnerum violatorem, i. e. dolorum gravium consolatorem; men Udtrykket er da altfor kunstlet. Ogsaa bliver Brugen af* sár *ved begge Forklaringer usædvanlig. L. 1-2 ere vistnok forvanskede; jeg har tænkt paa:* Svárra, sárra | saka bętr ne kvnna. — 2. kv*nna*, *saa ændret med K. M.*; kv*nno* R. kunnom *Rask.*

12. *Völs.*: en svá var grimt mitt hjarta við hann, at ek drap sonu okkra í harmi. — *Finn Magnusen mener, at noget mangler mellem V. 11 og 12; men dette er ikke nødvendigt: Forf. af Völs. har ogsaa kjendt V. 12 efter V. 11.* — 5-6. *K. og Möb. skrive:* aþr ec hnóf hofvþ | af Hniflvngvm.

13. *Völs.*: síðan gékk ek á sjáinn, ok hóf mik at landi með bárum. — 3-4. *Stavrim mangler i dette Linjepar; tør man for* stríþ gríþ (*saa* R) *formode* hríþgríþ *eller blot* hríþ?

14. *Völs.*: ok var ek nú gefin þessum konungi. — 5-8. *Jfr. Sig. Fáfn. III, V. 63, L. 1-4.* — 6. 7. erfivorþo *staar*

sv*er*þi sarbeito,
at s*er* ne striddit."
9. Hitt q*va*þ þa Sœrli,
svi*nna* hafði h*ann* hy*gg*io:
„Vilcat ec við moþ*vr*
malo*m* scipta,
orz þicc*ir* e*nn* vant
ycro hváro,
hv*ers* biþ*r* þv nv, Gvðrvn!
ę*r* þv at g*ra*ti ne fǫrat?
10. Brǫþ*r* g*ra*t þv þina
oc bvri svasa,
niþia naborna
leidda nęr rógi;
ocr scaltv oc, Gvðrvn!
g*ra*ta baþa,
e*r* h*er* sitio*m* feigir a mœro*m*,
fiarri mvno*m* deyia."
11. Gengo or garði
gorv*ir* at eiscra,
liþo þa yfi*r* vngi*r*
vrig fioll
mœro*m* hvnlenzco*m*
morþz at hefna.
12. Fvndo á strǫti
stórbrœgðottan:
„Hve mv*n* iarpsca*m*r
ocr fvltingia?"
13. Svaraþi i*nn* svndrmǫþri,
sva q*va*z veita m*v*ndo
fvlting frǫndo*m*,
sem fótr œþro*m*.
„Hvat megi fotr
fǫti veita
ne holdgróin
hond a*nn*a*rr*i?"
14. Þa qvaþ þ*at* Erpr

9, 6. ycro R, *ikke* yera. — 7. biþr þv nv R, *ikke* biþr nú.

10. *K. lægger dette Vers i Hamders Mund efter Guðr. hv. V. 8.* — 4. leidda, *saa ændret med M.;* leiþa R. — 7. feigir R, *ikke* fegir.

11, 3. yfir vngi*r* R *og M.* vngir yfir *Rask K.; denne Forandring er foretagen uden Grund, jvfr. Völuspá I, V. 19:* stendr æ yfir grœnn Urðar brunni. — 5. mœro*m* . hvnlenzco*m* R. — 6. mórþz R, *hvis ikke det, som jeg har antaget for en Streg over* o, *er en Krøl til* e *i* eiscra, *der staar lige over (altsaa* ęiscra).

12. *Jfr. Völs.*: Ok er þeir váru komnir á leið, finna þeir Erp, bróður sinn, ok spurðu, hvat hann mundi veita þeim (*Fas. I, 227 f.*). *Forf. af Völs. har aldeles ikke benyttet Hamð. V. 1—10 incl. Efter at have paraphraseret Guðrúnarhvöt fortsætter han:* þat er nú at segja frá sonum Guðrúnar, at hon hafði svá búit þeirra herklæði, at þá bitu eigi járn, ok hon bað þá eigi skeðja grjóti né öðrum stórum hlutum, ok kvað þeim þat at meini mundu verða, ef eigi gerði þeir svá. *Dette maa vel være (feilagtig?) givet efter Kilder, som vi ikke længer kjende.* — 1. Fvnðo R. — 3-4. *Rassmann forstaar disse Linjer som Sorles Ord.* — 3. iarp scãr R, *d. e.* iarpscamr. *Dette forstaar man almindelig som* iarpscammr, *hvilket Eg. oversætter „Erpulus" (af* Jarpr = Erpr), *Finn Magn. „den brune Knold".* — *Vel ikke* iarpsámr?

13-15. *Jfr. Völs.* Hann svarar: „slíkt sem hönd hendi eða fótr fœti." þeim þótti þat ekki vera, ok drápu hann (*Fas. I, 228*).

13, 3. frǫndom *i* R *skrevet* fróndom. — *Mellem* 4 *og* 5 *indskyde Rask og M. efter Papirafskrr.*:

eða holdgróin
hönd annarri

og gjøre L. 5-8 til et eget Vers. Efter de samme Papirafskrr. giver Rask Versets Begyndelse saaledes:

Svaraþi Erpr
inn sundrmœþri,
svâ qvaz vitur
veita mundo *o. s. v.* —

Raszmann forstaar L. 5-8 som Hamders Ord. — 6. fǫti *skrevet* foti *i* R.

14. *Dette Vers staar i* R *og i Udgg. mellem V.* 11 (Gengo — hefna) *og V.* 12 (Fvndo — fvltingia). *Men Udtrykket* Fvndo

ıo *sinni*,
rr vm léc
mars baci:
lt *er* blǫþo*m* hal
ǫ*tir* ke*nna*.“
ıþo harþan mioc
rnvng v*era*.
15. Drógo þ*ei*r or sciþi
iþiiarn,
ꝫkiss e*gg*iar
mv*n* flagði;
'*er*þo þ*ei*r þrot*t* si*nn*
þriþiv*n*gi,
to mǫg vngan
! moldar hniga.
16. Scoko loþa,
almi*r* festo,
godborni*r* smvgo
gvdvefi.
17. F*ra*m lago brǫtir,
*n*do vastigo

oc systv*r*son
saran a meiþi,
vargtre vindcǫld
vęstan bǫiar,
trýtti ę trǫno hvot,
tit*t* v*ar*at biða.
18. Glǫ*m*r var i hǫllo,
halir ǫlreifi*r*,
oc t*il* gota ecci
g*er*þot heýra,
aþ*r* halr hvgfvllr
i horn v*m* þǫ́rt.
19. Segia foro [iarlar]
Iormvnrecci,
at senir v*áro*
se*gg*i*r* vnd hialmo*m*:
„Ręþit *er* v*m* ráþ!
riki*r* ero comni*r*,
f*y*r matko*m* hafiþ *er* mǫ*nn*om
mey v*m* tradda.“

---

trętti *kan ikke passe efter* þa qvaþ þat pr eino sinni. *Erps Ytring bliver ikke s godt motiveret, naar Verseordenen i bibeholdes; først ved den af mig fore-me Omsætning faa vi i Samtalen den te Stigning: da Erp kalder sine Brø-e* „blauðir“, *blive de saa harmfulde, de udskjelde ham for* hornungr *og æbe ham.* — 2. eino, *saa Rask og M.*; no |R (*hvor' altsaa* erno *er rettet til* ıo); erno *K. Möb.*

15, 1. drógo *med liden* d *og ikke ınctum mellem* annarri (*V. 13, L. 8*) drógo *i* R. — 4. mv*n* flagði R *som to* *'d, og saaledes Rask K. M.; d. e. til* *'æde for Troldkvinden* (*Hel*); mvnflagði *!.* („*propter animi acerbitatem*“) *Möb.* — 5. þ^r^ot*t* R.

16, 3. godborni*r*, *jvfr. Anm. til Helg. nd. I, V. 32, L. 1.* — smvgo *hen-rer M. til L. 4.*

17, 1. fram *med liden* f *og derforan te Punctum i* R. — 7. hvót R. — 8. *r* at *som to Ord i* R. — biða, *saa ændret d K.*; biðia R *og Rask M.* — *Efter have fortalt Erps Drab fortsætter Völs. saaledes*: Síðan fóru þeir leiðar sinnar, ok litla hríð, áðr Hamðir rataði ok stakk niðr hendi ok mælti: „Erpr man satt hafa sagt, ek munda falla nú, ef eigi styddumst ek við höndina“; litlu síðar ratar Sörli ok brást á fótinn ok fékk staðizt ok mælti: „Falla munda ek nú, ef eigi stydda ek mik við báða fœtr“; kváðust þeir nú illa hafa gert við Erp bróður sinn. — *Dette Sagnmotiv, som gjen-findes noget anderledes i SnE. I, 368, behøver Forf. af Völs. ikke at have laant fra Hamðismál i en fuldstændigere Form, end den, hvori vi kjende dette Kvæde; men det er ægte gammelt og maa engang have været behandlet i et Kvæde.*

18-24. *Jfr. Völs.*: Fóru nú, unz þeir kómu til Jörmunreks konungs, ok géngu fyrir hann ok veittu honum þegar tilræði; hjó Hamðir af honum hendr báðar, en Sörli fœtr báða.

19, 1. iarlar *mangler i* R *og Udgg.* — 4. vnd, *saa ændret med Rask og K.*; vndi*r* R *og M.*; *jvfr. Helg. Hj. 28; Helg. Hund. I, 15; II, 7. 14; Fáfn. 44; Hálfs s. Chria Udg. S. 27.*

20. Hló þa Iormvnreccr,
hendi drap a kampa,
beiddizat brǫngo,
bǫðvaþiz at vini;
scoc hann scǫr iarpa,
sa a sciold hvitan,
let hann ser i hendi
hvarfa ker gvllit.
21. „Sęll ec þa þǫttvmc,
ef ec sia knetta
Hamþi oc Sǫrla
i hǫllo minni,
byri mvnda ec þa binda
meþ boga strengiom,
goð born Givca
festa a galga.“
22. Hitt qvaþ þa Hroþrglǫþ,
stoþ vf hleþom,
mefingr męlti
við mǫg þenna:

20, 1. *I R staar nu kun* iormvnr; *derefter er udskaaret et Stykke af Pergamentet, stort nok til 3 Bogstaver; der har staat* — recr *eller* — reċr (*d. e.* reccr). — 3. beiddizat *Rask K. M.*; beiddis at R *som to Ord, og saaledes Eg. Möb.* — „*Forsitan* branga *sit mulier, superba vel ornatus studiosa* (*coll. Dan.* prange, prunke, *Angl.* prance, prank, *superbire, ornare*), *h. l. amica Jormunreki* (*num Hrodrglada, str. 22?*), *et vocula* at *praepositio, ut in versu proxime sequenti; itaque* beiddis at brǫngo, *dedidit se amoribus amicae suae*“ *Eg.*; *men* beiðask *kan ikke construeres med* at. *Mulig er* branga *beslægtet med isl.* brang, *n. Støi; svensk Dial.* brånga „*våldsamt tränga på, bryta igenom*“, brång, *n.* „*bullersamt besvär*“ (*Rietz*); *eng.* brangle, *trætte, kives; det betyder da kanske Strid eller Tummel.* — 5. scǫ́r R.

21, 1. þǫttvmc R, *ikke* þóttumc. — 5. byri; *dette Ord, som er det sidste paa Siden i* R, *er i Hskr. utydeligt og næsten udslidt, dog, saavidt jeg kunde sé, ikke udraderet; første Bogstav snarere* b *end* þ, *anden snarere* y *end* v (*jvfr. Völuspá II, V. 60, L. 3*); r *og* i *forekom mig sikre. Dette Ord mangler i alle Udgg.*

22, 1. Hroþrglǫþ, *saa Udgg.*; hroþr glǫþ R; *betegner efter K. Jormunreks Moder* (*og det er vel det sandsynligste*), *efter Eg.* (*lex. poët. 75 a*) *maaske hans Frille. Finn Magnusen* (*Ældre Edda Oversæt. IV, 206 Anm. 32*) *ytrer* „*men det kan og betragtes som et Tillægsord, der vel betyder: hoverende* (*over Sejer*) *og kunde da maaske antyde Niflungernes Moders* (*Gudruns*) *uformodentlige Nærværelse, for at styrke dem ved overnaturlig Trolddomskunst. En saadan Fortælling har ogsaa Saxo fulgt, da han siger, at en Troldqvinde, som hed Gudrun, hjalp Brødrene ved Kogleri, saa at Jarmeriks Folk bleve slagne med Blindhed og dræbte hinanden indbyrdes*“. — *J. Grimm* (*Haupt Zeitschr. f. deutsch. Alt. III, 154*) *formoder* Hroptr glaþr, *og dette optages af Simrock og Rassmann, men, som jeg tror, med urette.* — 3. mefingr *forklares alm. som Hæderkjænsord, hvormed her Jormunrek tiltales; hvis dette var rigtigt maatte det vel, ligesom Søkongenavnene* Mæfill (Mævill), Mæi (Mævi), *udledes af* már, *en Maage. Rask foreslog* mæringr. *Simrock oversætter Ordet som Subject* „*der Waltende*“. *Jeg tager* mefingr *som Subject og forstaar det som* mæ-fingr „*den Smalfingrede*“ (*Nom. sg. fem.*); *jvfr.* mjófingraða *Rígsm. V. 39, L. 6. Ordet er sammensat som* gagháls, lausharr *og lign. Det første Sammensætningsled er* mær = mjár, mjór (*jvfr.* sær sjár sjór, snær snjár snjór, slær sljár sljór, skær skjór, fræ frjó); *denne Form er sikret ved et Vers af Øyvind Skaldaspiller i Heimskringla s. af Haraldi gráfeldi Cap. 18, hvor* mæ við örum sævar *maa forstaas som* við mjó-örum sævar, *for Søens Smalpile* (*jvfr.* hún var mjó sem önnur síld *Íslenzk fornkvæði Nr. 52 B, V. 44*). *Derimod tør jeg ikke søge denne Form i Völuspá II, V. 33, L. 2:* er mer syndis. — 4. *De to sidste Bogstaver i* þenna *ere ikke tydelige i* R, *men Ordet synes dog sikkert.* —

at þat hetta
igi myni,
veir menn einir
idroþ Gotna
þa beria
inni ha."
Styrr varþ i ranni,
wlscalir,
bragnar lago,
or briosti Gotna.
Hitt qvaþ þa Hamþir
gomstori:
Iormvnrecr!

occarrar qvamo
brǫþra sammǫðra
innan borgar þinnar;
fętr ser þina,
hondom ser þv þínom,
Iormvnrecr! orpit
i eld heitan."
25. Þa hrárt viþ
inn reginkvnngi
baldr i hrynio,
sem biorn hryti:
„Grytiþ ér a gvmna,
allz geirar ne bita,

---

e to Linjer ere mig uforstaaelige; ır hlyþigi vanskeligt, dernæst er rligt, at en Tale begynder med ısaa þenna i L. 4 synes mig et ıende Udtryk. Jeg vover at nævne Tekstforandring og Forklaring, dog ikke holder for den rette, mulig kan lede paa ret Spor: ɔer heita, at hlyþigi myni: jeg dig det, at det ikke vil gaa af ; hlýðigi indeholdt da et hlýði, d, dannet af hljóðr, som kæti Eller ere to Verslinjer faldne m þviat i L. 5? — 5. Jeg er ikke a, om R har þ (d. e. þat), som e, eller þ (d. e. þvi), heller ikke ifgjøre, om der i R staar hetta, Udgg., eller heita; Rask formo- ra. — 6. hlyþigi synes sikkert i . mega synes at være den senere Præs. 3 Pers. Pl. for mego. — lsen i K. forstaar L. 7—10 som al. — 8. hvndroþ, saa ændret;) R; hvndroþom Udgg.

I R synes foran ranni først være skrevet at (t er tydelig, og g at skimte), men over Linjen være skrevet i, og under Linjen ien Prik, hvorved at rimelig er som urigtigt. — 2. stvcco R, eko. — 4. comiþ R og K. M.; Rask.

innan skrevet inan i R (med lynget Tegn for an). — 7. Fętr F og derforan Punctum i R. — ser þina R, ikke ser þú þina, som Rask K. og M. (kanske med rette) læse. — ser maa, hvis Teksten er rigtig, være Rimord i L. 7 og L. 8 tilligemed þina—þínom. Men jeg kan ikke forklare Fętr þina istedenfor Fótom þinom. Rask sætter efter þina Tegn til at et Ord er faldet ud; man tør neppe tænke paa harggna.

25. Jfr. Völs.: þá kom at einn maðr (mangler her hár?) ok elliligr með eitt auga ok mælti: „Eigi eru þér vísir menn, er þér kunnið eigi þessum mönnum bana at (saa Hskr.) veita". Konungrinn svarar: „Gef oss ráð til, ef þú kannt!" Hann mælti: „þér skuluð berja þá grjóti í hel." Svá var ok gert, ok þá flugu ór öllum áttum steinar at þeim, ok varð þeim þat at aldrlagi (Fas. I, 228 f.). — Völs. har disse Ord, hvormed Fortællingen om Jonakrs Sønner ender, efter V. 28, L. 1—4. — Her maa Forf. af Völs. have fulgt et fra Digtet afvigende, men med Saxo (Müllers Udg. S. 415) stemmende Sagn, hvorefter det var Odin, som gav det Raad at stene Sorle og Hamder, medens Digtets inn reginkvnngi baldr i brynio vistnok maa være Jormunrek; Brages Kvæde (SnE. I, 372—74) og Fortællingen i Snorra-Edda (I, 370) nævne ligesaalidt Odin. — 1. þa med liden þ og derforan ikke Punctum i R. — hrárt maa for Stavrimets Skyld læses som rárt, eller ogsaa er Teksten forvansket. — 3. baldr R, ikke barthr. — 5. Grytiþ med stor G og derforan Punctum i R.

e*gg*iar ne iarn
Ionacrs *sono.*“
26. Hit*t* q*v*aþ þa Hamþ*ir*
inn hvgo*m*stori:
„Bavl vantv, broþ*ir*!
er þv þa*nn* belg leyst*ir*,
opt or þei*m* belg
bavll raþ co*ma.*“
Savrli qvað:
27. „Hvg hefþ*ir* þv, Ha*m*þir!
ef þv hefd*ir* hyggiandi;
micils e*r* a ma*nn* hv*er*n vant,
e*r* manviz er.“
Hamþir qvað:
28. „Af v*ę*ri nv ha*vfvþ*,
ef Erpr lifði,
broþ*ir* occa*rr* i*nn* bavðfrǫcni
er viþ a bra*v*t vago*m*,
va*rr* i*nn* vigfrǫcni,
hvottvmc at dí*sir*,
gvmi i*nn* gv*nn*hęlgi,
gorþv*m*z at vigi.“
Savrli qvað:
29. „Ecci hy*gg* ec ocr v*era*
vlfa d*ǫ*mi,
at vit myni*m* sialf*ir* v*m* sacaz,
se*m* grey norna,
þa*v* er graþvg ero
i avþn v*m* alin.
30. Vel hofo*m* viþ vegit,
stondo*m* a val Gotna,
ofan e*gg*moþo*m*,

---

26. *Völs. har intet, som svarer til dette Vers eller det følgende. — Finn Magnusen (Overs. IV, 209, Anm. 43) mener, at der efter V. 26 mangler „et betydeligt Stykke, som før har underrettet om Aarsagen til denne Irettesættelse af Hamder til Sörle“. Lüning tror, at Bebreidelsen gjælder Ordene i V. 12, L. 3-4. Jeg formoder, at L. 1-2:* Hitt qvaþ þa Hamþir inn hvgomstori *bør stryges som urigtige, og at Verset udsiges af Sorle. Bebreidelsen vilde da gjælde Hamders Ord i V. 24, og V. 26 maatte forenes med V. 27 til ét Vers.*

27. *Overskriften* Savrli qvað *mangler i* R. — 2. hygiandi R. — 4. manviz R, *ikke* mannvits.

28. *Jfr. Völs.:* þá mælti Hamðir: „Af mundi nú höfuðit, ef Erpr lifði, bróðir okkarr, er við vágum á leiðinni, ok sám vit þat of síð“, — sem kveðit er. *Derpaa anføres L. 1-4 af V. 28, hvorpaa følger:* Í því höfðu þeir afbrugðit boði móður sinnar, er þeir höfðu grjóti skatt. Nú sækja menn at þeim, en þeir vörðust vel ok drengiliga ok urðu mörgum manni at skaða; þá bitu eigi járn, *og saa:* þá kom at einn maðr *&c.* (*se ovenfor Anm. til V. 25*) -- *Ogsaa i SnE.* (*I, 370*) *heder det* (*førend det fortælles, at Brødrene stenes*)*:* þa mælti Hamðir: „af mundi nú höfuðit, ef Erpr lifði.“ *Jeg har efter Völs. og SnE. tilsat Overskriften* Hamþir qvað, *som mangler i* R; *alle Udgg. forstaa V. 28 ligesom V. 29. 30 som Sørles Ord.* — 1. af *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* R. — 1. ha*v*f R, *d. e.* havfvþ; höfdit *Cod. af Völs.* — 3. bavð frǫcni R; *ikke* bauþfröni. — 5. varr *forstaar man som* verr, *men dette er betænkeligt, ti* e *er her ikke opstaaet af* a, *men af* i (*lat.* vir, *skr.* vîras); *Runeindskrifternes* var *beviser intet.* — vigfrǫcni, *saa ændret med Rask og M.;* viþ frǫcni R; víþ—frækni (*passim fortis*) *K.* viþfrǫcni *kan ikke med Eg. forklares som* víðfrægi, *men det maa indrømmes, at to Sammensætninger med* frækn *see snart efter hinanden stode, saa at man fristes til at indsætte* viþfrǫgi. — *Eg. forklarer L. 5—8 saaledes:* varr i. v. (ɔ: Jörmunrekr) hvatti dísir at mér, gumi i. g. görði vígi at mér; *han sætter derfor hverken efter* viþfrǫcni *eller efter* gvnnhelgi *Komma; men mod denne Forklaring taler* vigi, *der da maatte være Accusativ.* — 6. hvottvmc *maa man, hvis Teksten er rigtig, for at faa Stavrim læse som* vottvmc (*saa Eg. lex. poët. 283 a*)*; men dette er meget betænkeligt.* — di*s*ir R.

29. *Overskriften* Savrli qvað *mangler i* R. — 1. hy*gg* *sér i* R *ud som* hv*gg*. — ocr, *saa ændret med Udgg.;* ycr R.

sem ernir a qvisti;
goþs hof*om* tírar fengið,
þott scylim nu eþ*a* i gǫr dæyia;
queld lif*ir* maðr ecki
ept*ir* qvið norna."
31. Þar fell Sǫrli
at salar gafli,
enn Hamþ*ir* hne
at hvsbaki.

Þet*ta* ero cǫlloþ Hamþi*ss*mál in forno.

30, 5. goþs R, *ikke* geths. — 6. scylim R, *ikke* scyldir. — i gǫr, *d. e. imorgen, som got.* gistradagis αὔριον *Matth. 6, 30, saa forklaret af Uppström Cod. argent. Anm. til dette Sted og af mig i Kuhns zeitschr. f. vergl. sprachforsch. IV, 250.*

GROTTASÖNGR.

Skioldr het sonr Oþins, er Skioldvngar erv fra komnir; hann hafþi atsetv oc reð londvm, þar sem nv er kavllvt Danmørk, en þa var kallat Gotland. Skioldr atti þann son, er Friþleifr het, er londvm reð eptir hann. Sonr Frilleifs het Froþi, hann toc konvngdom eptir favþvr sinn, i þann tið er Avgvstvs keisari lagþi frið of heim allan; þa var Kristr borinn. En firir þvi at Froþi var allra konvnga rikastr a nordrlondvm, þa var honvm kendr friþrinn vm alla danska tvngv, oc kalla Norðmenn þat Froþa frið. Engi maðr grandaþi avðrvm, þott hann hitti firir ser foþvrbana eþa broþvrbana lavsan eþa bvndinn; þa var oc engi þiofr eþa ransmaðr, sva at gvllhringr einn la a Ialangrsheiðe lengi. Froþi konvngr sotti heimboð i Sviðioð til þess konvngs er Fiolnir er nefndr, þa keypti hann ambattir tvær, er hetv Fenia oc Menia; þær vorv miklar oc sterkar. I þann tima fannz i Danmork kvernsteinar tveir sva miklir, at engi var sva sterkr, at dregit gæti; en sv nattvra fylgþi kvernvnvm, at þat molz a kverninni, sem sa mælti firir er mol. Sv kvern het Grotti; Hengikioptr er sa nefndr, er Froþa konvngi gaf kvernina. Froði konvngr let leiþa ambattirnar til kvernarinnar oc bað þær mala gvll oc

Dette Digt er fuldstændig alene bevaret i r (*SnE. I, 378—390*), *hvor Overskrift mangler; V. 1 citeres i* leβ (*SnE. II, 578*). *Titelen* Grottasöngr *er tagen fra den prosaiske Fortælling. Denne findes baade i* r (*SnE. I, 374—378*) *og* leβ (*SnE. II, 577 f.*), *hvor den meddeles for at oplyse, hvorfor Guldet er kaldet „Frodes Mel“; den begynder:* Hvj (þvi leβ) er gvll kallat miol Froþa til þess er saga sia (su leβ). At Skioldr (Skiolldungr leβ) het, *o. s. v.; de 12 første Ord har jeg ovenfor udeladt.*

I det prosaiske Stykke er følgende Afvigelser i leβ:

1. son. — 4. er nu heitir. — 5. het Gotland. Skiolldungr. — 7. red londum. — 7-8. Son Fridleifs. — 9. fedr. — 9-10. I (*med stor* I *og derforan Punctum*) þann tið r; I (*stor* I *og derforan Punctum*) þenna tima red Augustus keisari fyrir Romaborgar riki ok lagdi leβ. — 11. vm allan heim ok þa leβ. — 12. ok fyrir. — 13. rikastztr r. — 16. kalla menn leβ. — 18. þa audrum. — fyndi fyrir. — 19. broþurbana eþa foþurbana. — 21. þiofr ne. — 22. einn *mangler*. — 22-23. laa iij. vettr vid þioducg aa ialangrs heidi (*dette er vel den oprindelige Læsemaade*). — 25. het. — 26. ambattir ij þær er. — 28. fundus. — 29. Danmorku. — 30. engi madr. — 32. kvernvnvm, *saa ændret med Rask og AM. Udg.*; kvernvñ r; kuerninni leβ. — kverninni *mangler efter* a *i* leβ. — 33. er sa. — 35. het sa bondi. — konvngi *mangler*. — 37. ambattirnar leida. — 38. *Streg over* æ *i* þær *i* r.

sælv Froþa. Þa gaf hann
eigi lengri hvild eþa svefn,
krinn þagþi eþa hlioð matti
Þa er sagt, at þær qvæþi
v er kallat er Grottasavngr,
letti qvæþinv, molv þær
Froþa, sva at á þeirri
om þar sa sækonvngr, er
r het, oc drap Froþa, toc
erfang mikit. Þa lagþiz
riþr. Mysingr hafþi með
otta oc sva Feniv oc Meniv
þær mala salt, oc at miðri
pvrþv þær, ef eigi leiddiz
gi salt; hann bað þær mala
Þær molv litla hriþ, aðr
kkv skipin, oc var þar eptir
i hafinv, er særinn fellr i
ravgat; þa varð sær salltr.

1. Nv erv komnar
til konvngs hvsa
framvisar tvær
Fenia oc Menia;
þær 'ro at Froþa
Friþleifs sonar
máttkar meyiar
at mani hafþar.

2. Þær at lvðri
leiddar vorv
oc griotz gria
gangs of beiddv;
het hann hvarigri
hvild ne yndi,
aðr hann heyrþi
hliom ambatta.

3. Þær þyt þvlv
þavgnhorvinnar:

---

a hann gaf le*β*. — 2. ne suefn. —
þan. — 4-5. þat er sakt at þa kuædi
d. — 5-6. *Mellem* Grottasaungr *og*
letti *har* le*β* ok er þetta upphaf at
s 1ste Strophe af Kvædet. — 7. her
. — 8. sækonungr sa. — 9. drap
ok tok. — 12. Grottakuernina. —
ann þær. — En at. — 14-15. huart
leiddiz eigi. — 15 mala le*β*; mæla r.
orrinn le*β*. — 18. fell siorrinn. —
over æ *i* sær *i* r.
*ldskaparmál har rimelig fra først
været anført første Vers, paa
ted, som i leβ; men senere ind-
fter den prosaiske Fortælling (som
t hele Kvæde af en Afskriver,
udte dette.
samme Sagn fortælles i en kortere
to andre Haandskrifter af SnE.
II, 431) og 757 (II, 515); denne
her efter A med Varianter i
e efter 757*: Kvern hæitir (het)
r atti Fróði konvngr. hon mól
a (hvatvetna) þat ær hann villdi
frið (gull ok sylfr ok aðra hluti).
k Mænia hætv ambáttir þær ær
þá tok Mysingr sækonvngr (My-
konungr tok) Grottv ok let mala
hvita sallt a skipvm sinvm (skip sin) þar
til ær þav svkkv a Petlandz firði. þar ær
svælgr siþan ær sær (þuiat siorr) fællr i
avga Grottv. þa gnyr sær (siórr) ær hon
gnyr ok þa varð siorinn salltr. *Dette
prosaiske Stykke har Munch i sin Udg.
optaget som Indledning til Digtet.*

1, 1. erv, *saa ændret med Rask og M.
efter* le*β*, *som har* ero; erv̄ r, *d. e.*
ervm. — 5. ro r; ero le*β*. — 8. hafþar
r; giorvar le*β*.

3, 1. þvlv r. *Dette maatte være Præter. 3
Pers. Plur. af et* þjóla (þaul, þulum) = þylja.
*Men Teksten er vistnok feilagtig, da der
ellers ikke med denne Aflydsrække findes
noget Verbum, hvis Stammeudlyd er* l (*Guð-
brandr Vigfússon i Ný Fèlagsrit, XVII,
144*); *Pfeiffer tror, at* þvlv *er Feilskrift for*
þvldv; *men kanske mangle to Linjer efter L.
2; Rask bemærker: „Hèr þykir mèr vanta í,
og vildi èg t. d. bæta inn:* hófu at meldri, þær
hverfa knáttu *eðr umbreyta* þulu *í* þutu *og
finna þartil annað orðatiltæki“, og Ettm.
indsætter* þutu. — 2. þavgnhorvinnar *i* r
skrevet þavg horvinnar, *som ogsaa kunde
læses* þanghorvinnar. *Uppström (Skáld-
skaparmála-Qvæði, S. 34) ændrer det til*
þavgnhorfnar. —

„le*gg*ivm lvðra,
lettv*m* steinv*m*“;
bað h*ann* e*nn* meyiar,
at þær mala skyldv.
4. Sv*n*gv *oc* slvngv
snvðga steini,
sva at Fr*o*þa man
flest sofnaþi;
þa qvað þ*at* Menia,
v*ar* t*il* meldrar kom*in*:
5. „Avð molv*m* Fr*o*þa,
molv*m* alsælan,
fiolð fiar
a feginslvðri;
siti h*ann* á avþi,
sofi h*ann* a dvni,
vaki h*ann* at vilia,
þa er vel malit.
6. H*er* skyli engi
ǫðrv*m* gr*a*nda,
t*il* bǫls bva
ne t*il* bana orka,
ne havg*gva* þ*vi*
hvo*s*sv sv*er*þi,
þo at bana broþ*vr*
bvndi*nn* fi*nn*i.“
7. En h*ann* qvað ecki
orð it fyrra:
„Sofit ei*gi* þit
ne of sal gavk*ar*
eþa lengr en sva
lioð eit*t* qv*e*þac.
8. „Varattv, Fr*o*þi!
fvllspakr of þic,
malvinr m*anna!*
er þv man keypt*ir;*
kvsspv at afli
oc at alitv*m*,
en at ætt*er*ni
ecki spvrþ*ir*.
9. Harðr v*ar* Hrv*n*gn*ir*
oc han*s* faþ*ir*,
þo v*ar* Þiazi
þ*eim* ǫfl*g*a*ri*,
Iþi *oc* Avrn*ir*
okr*ir* niðiar,
bræðr b*er*grisa,
þ*eim* erv*m* bornar.
10. K*o**m*ia Gr*o*tti

3-4. *Jeg forstaar med Eg.* (*AM. Udg.*) *disse Linjer som Trælkvindernes Ord,* leggivm *og* lettvm *som Verber. Uppström sætter intet Tegn efter L. 2 og tager* leggivm *som Subst.,* lettvm *som Adj.* — 5-6. *Eg.* (*AM. Udg.*) *tager ogsaa disse Linjer som Trælkvindernes Ord.*

4, 2. snvðga, *saa maa der læses i* r (*jvfr.* 12, 6); *Skriveren vilde først feilagtig efter* slvngv *skrive* steini, *men da han havde skrevet* st, *mærkede han sin Feiltagelse, søgte at rette* t *til* n *og fortsatte* vðga; *derved kom Ordet i* r *til at sé ud som* stivðga, *men saaledes var det vist ikke ment.* — 5. Menia, *saa rettet;* meni r. — 6. meldrar; *saa ændret med M.;* meldr r, *ikke* meldz, *som Rask og Eg. læse.*

5, 1. ǫð r *med liden* ǫ *og derforan ikke Punctum.* — 5. Siti r *med stor* S *og derforan Punctum.*

7, 3-6. *Jfr. den prosaiske Gjengivelse ovenfor S. 325, L. 2—4, der vistnok tildels er urigtig, da* of sal gavkar *rimelig betegner „Hanerne“.* — 4. ne r. *Eg.* (*Reyk. Udg.*) *ændrer det til* en, *da maatte* lengr *underforstaas fra andet Led til første, ligesom* sva *i Háv. 39.* — *Eg.* (*lex. poët.*) *og Pfeiffer skrive* salgavkr *som ét Ord.* — 6. qveþac r. *Jeg foretrækker* qveþi *med Ettm., som skriver* 3-6 *saaledes:*

sofið eigi lengr en salar gaukr,
eða lengr en svá at lioð eitt kveði.

(*Ogsaa jeg tror, at* þit, *som er en senere Form, ikke oprindelig har hørt hjemme i L. 3.*) *Papirafskr. af* r *i cod. Worm. forandrer* qveþac *til* kveðit.

10, 1. Komia r (*d. e* Kǫmia, Kœmia) *maa, ligesom* moli (*d. e.* mǫli, mœli) *i L. 5, være beholdt fra et ældre Hskr.; efter den almindelige Retskrivning i* r *skulde være skrevet* Kœmia, mœli. —

r gria fialli
e sa hi*nn* harþi
allr or iorþv,
e moli sva
œr b*er*grisa,
f vissi vit*t*
ętr *til* h*enn*ar.
11. Vær vetr niv
orv*m* leikvr
vflg*ar* aln*ar*
r*ir* iorð neþ*an*;
toþv meyiar
t megi*n*v*er*kv*m*,
erþv*m* sialf*ar*
ətb*er*g or stað.
12. Velltv*m* g*r*ioti
f garð risa,
ra at fold fi*rir*
r skialfandi;
va slongþv*m* vit
ıvðga steini,
ofga halli,
t hal*ir* tocv.
13. En vit siþ*an*
Sviðioþv
*r*amvis*ar* *tvær*
i folk stigv*m*;
sneiddv*m* brynivr,
en brvtv*m* skioldv,
gengv*m* i gegnv*m*
g*ra*serkiat lit.
14. Steyptv*m* stilli,
stvddv*m* a*nn*an,
veittv*m* goþv*m*
Gothormi lið,
v*ar*a ky*rr*seta,
aðr Knvi felli.
15. Fram*m* heldv*m* þ*vi*
þav mi*ss*eri,
at við ad ka*v*ppv*m*
ke*nn*d*ar* vor*v*m;
þar skorþv vit
ska*v*rpv*m* geirv*m*
bloð or beniv*m*
.*oc* br*an*d rvþv*m*.
16. Nv erv*m* komn*ar*
til k*onvng*s hvsa
miskv*nn*lavsar
oc at mani hafþ*ar*;
av*rr* etr iliar,
en of*an* kvlði,

---

3. fialli ne, *saa* r, *ikke* fialins. — 4. allr, *saa ændret;* halr r. — 6. *Streg er* æ *i* mær *i* r. — 7. vit*t*, *saa (dog har* v *ikke den sædvanlige Form).* *Hvis Læsemaaden er rigtig, maa* vitt *forstaas som det adverbialt brugte Neutrum af* viðr: *„hvis Nogen* (vętr *Subject*) *havde havt en vidtgaaende Kundskab til hende".* *Rask (og med ham Eg. AM. Udg., samt Pfeiffer) indsætter* átt, *og i samme Betydning Eg.* (*lex. poët. p. 890 a* *Reyk. Udg.*) vtt, *Ettm.* ætt.

11, 1. Vær, *man skulde vente* Vit, *dog se Anm. til Gudr. hv. V. 2, L. 6.* — 5. toþv r. *Jeg formoder med Ettm.* stoþvm.

12, 7. hofga r, *ikke* hafga.

13, 3. fr*a*m viðar r. — 5. sneiddv*m* brynivr, *saa ændret;* beiddv*m* biornv r *og M. Eg.;* *dette oversætter Eg. „venabamur ursos", men* beiða *kan ikke betyde det samme som* beita. bræddum björnu *Skule Thorlacius og Rask; men Bjørnen er ikke et af Valens Dyr;* beittum biörnu *Ettm. Der kræves et med* brvtv*m* skioldv *ensartet Udtryk; den rette Læsemaade vindes ved Sammenligning af Fas. III, 21 (Gautreks saga), hvor det rette er (efter Cod. AM. Nr. 152 fol.):*

brynjur sneiddum
ok brutum skjöldu.

— 8. lit r, *d. e.* lið.

14, 1. steyptv*m* r *med liden* s, *dog derforan Punctum. Udgg. undtagen Ettm. begynde her ikke et nyt Vers.* — 6. Knvi *skriver jeg med Eg. som Egennavn, jvfr. Fas. II, 221; maaske beslægtet med det gotiske Navn* Cniva; knúi *Rask og M. som Appellativ.*

15, 4. vorvm, *saa ændret med M.;* v̊ r, *d. e.* vorv, *og saa Eg.*

16, 3. miskv*nn*lavðar r.

dr*o*gv*m* dolgs siotvl,
daprt er at F*ro*þa.
17. Hendr *sko*lo hvilaz,
hallr st*a*nda mvn,
malit hefi ec fir*ir* mic
mitt of leiti;
nv mvna h*o*ndv*m*
hvild vel gefa,
aðr fvllmalit
Froþa þycki.
18. Hendr *sko*lo hǫlða
harðar t*r*ionor,
vapn valdreyrvg,
vaki þv, F*ro*þi!
vaki þv, F*ro*þi!
ef þv hlyþa vill
s*o*ngv*m* ockrv*m*
oc sa*v*gv*m* fornv*m*.
19. Eld se ec bre*nna*
fir*ir* avsta*n* borg,
vigspioll vaka,
þ*at* mvn viti kallaðr;
mvn he*rr* koma
hinig af b*ra*gþi
oc bre*nna* bæ
fir*ir* bvðlu*n*gi.
20. Mvnatþv halda
Hleiðrar stoli,
ra*v*þv*m* h*r*ingv*m*,
ne regi*n*grioti;
tokv*m* a mondli,
mær! skarp*ar*a,
ervma varmar
i valdreyra.
21. Mol mins favþ*vr*
mær ramliga,
þv*ia*t ho*n* feigð fira
fiolmarg*ra* sa;

17, 4. leiti, *saa* r, *ikke* letti, *som M. og Eg.* (*i Reyk. Udg.*) *har læst. Jfr. Flat. II, 204:* er þat likligasst at ek uinna hlutverk mitt at minu læiti suo at ægigi þarfui hasetar firir mig at uinna; *nu paa Island* fyrir mitt leiti. *Dette maa vistnok være et fra* hleyti *forskjelligt Ord og komme af* lita (*eg. Strækning, som man kan oversé*).

18, 1. hǫlða *saa* r. *Dette kan ikke være Gen. pl. af* hölðr, *ti Oversættelsen „Manus virorum erunt aspera rostra, tela caesorum cruore madentia“* (*Eg. ed. AM.*) *giver ikke passende Mening, og et Verbum „gribe“ eller „holde“ kan ikke underforstaas. Rask har indsat* Henda skulo höldar, *men derved gaar Symmetrien med V. 17, L. 1 tabt og* henda *passer desuden ikke godt. — Eg. lex. poët. 822 b forstaar* hölða *som* halda, *men dette er sprogstridigt, heller ikke kan* trionor *i L. 2 være Kværnens Svev.* harðar trionor *maa ialfald være synonymt med* vapn valdreyrvg, *og* hǫlða *skulde man snarest med Pfeiffer* (*S. 346*) *ville forandre til* halda. *Jfr. Waldhere:*

þára þe Mimming can
hear[d]ne gehealdan;

Byrhtnóð, V. 167 (*Grein*):

ne mihte he gehealdan
heardne mæce,

V. 235:

þá hwíle þe he wæpen mäge
habban and healdan,
heardne méce.

Dog er der herved den Vanskelighed, som jeg ikke véd at rede, at halda *i denne Betydning ellers altid forbindes med Dativ.* — 2. trionor, *saa* r, *ikke* trivnor. — 5. Vaki r *med stor* V *og derforan Punctum.* — 6. vill *er Rimordet.*

20, 5. Tokvm r *med stor* T *og derforan Punctum.* — 7. varmar, *saa ændret;* val,mar r (*der er først skrevet* valmar, *men efter* l *er nede i Linjen sat en Hage, der rimelig skal betegne, at* l *er feilagtig; Skriveren var vel ved det følgende Ord* valdreyra *bleven foranlediget til først feilagtig at sætte* valmar). *Eg. og Möb. beholde* valmar, *hvilket Eg. forstaar som* valmær! (*bellica virgo*), *medens Möb. formoder* válmar: *tepescentes?* (*han tænker vel paa gmltydsk* walm *Hede*). vafnar *Rask;* vaxnar *M.* (*men saa staar der ikke i* r), *Lüning sætter da Spørsmaalstegn efter* valdreyra.

torar
ı lvdri,
rþar,
mn framarr!
Molvm enn framarr,
sv sonr,
fdanar,
roþa;
hennar
verþa
broþir,
aþar þat."
Molv meyiar,

megins kostvþv,
vorv vngar
i iotvnmoði;
skvlfv skaptre,
skatz lvðr ofan,
hravt hinn havfgi
hallr svndr i tvav.

24. En bergrisa
brvðr orð vm qvað:
„Malit hofvm, Froþi!
sem mvnvm hætta,
hafa fvllstaþit
flioð at meldri."

---

arni varþar, *saa ændret med Udg.*); iarnar fiarþar r *og Skule*, *M.*; járnum varðar *Eg. i ed.* Arnarfjavrþ *Rask.* — enn *er V. 21 L. 8, ligesom i V. 22,*

non, *saa* r. — 3. niðr Half- *ændret efter Formodning af Eg. og M.*; v (*d. e.* við) half- þ Hálfdana *Skule Thorlacius.* — *s ændret med Udgg.*; þar r, *hvilket Skriveren selv dog synes at have villet rette til* þat.

23, 2. kostvþv, *saa ændret med Udgg.*; kastvþv r. — 5. skaptre r, *d. e.* skapttré?

24, 1. bergrisa r, *ikke* -risar. — 4. sem mvnvm hætta, *saa* r *og Eg. i ed. AM.*, *hvor han oversætter: quantum periclitabimur; jeg forstaar* hætta *her i Bet. ophøre; r har ikke* heita, *som M. og Eg. i Reyk. Udg. læse;* senn munum hætta *Rask;* sem munr um hvatti *Ettm.*

BRUDSTYKKER

I

SNORRA-EDDA.

1.

Har segir, at hann (Gylfi) komi eigi heill vt, nema hann se froþari, oc

„stattv fram, meðan þv fregn,
sitia skal sa, er segir.“

2.

Niorðr a þa konv, er Skaþi heitir, dottir Þiaza iotvns. Skaþi vill hafa bvstað þann, er att haffþi faþir hennar; þat er a fiollvm nǫkqvorvm, þar sem heitir Þrymheimr, enn Niorðr vill vera nær sæ; þav sættvz a þat, at þav skyldv vera niv nætr i Þrymheime, en þa aðrar niv at Noatvnvm. En er Niorðr kom apptr til Noatvna af fiallinv, þa qvad hann þetta:

„Leið ervmc fioll,
varca ec lengi á,
nætr einar niv;
vlfa þytr
mer þotti illr vera
hia songvi svana.“

Þa qvad Skaþi þetta:

„Sofa ec mácat
sæfar beþivm a
fvgls iarmi firir;
sa mic vekr,
er af viþi kemr,
morgvn hverian mar.“

3.

Oc enn segir hann (Heimdallr) sialfr i Heimdallar galldri:

„Niv em ec mæþra mavgr,
niv em ec systra sonr.“

Ved alle de prosaiske Stykker af SnE. anføres kun de vigtigere Varianter.

1. *SnE. I, 36. Dette Stykke findes i* rWU. — 3. *Rask og M. begynde Verset med* ok. — 4. *Denne Verslinje skrive Rask og M. som to.* — 4. fram r; framm WU.

2. *SnE. I, 92 f. I* rWU. *Hos Saxo* (*I, 53 f. og 55*) *kvæde Hadding og Regnild to Vers, som maa være Oversættelser af danske Sidestykker til de to Vers, som her meddeles.* — 5-6. þrymheimr, *saa* W; þᵛmheimr r; þrvþheimr U. — 8-9. vera niv nætr i þrymheime, en þa aðrar niv, *saa ændret med Eg.* (*der skriver* þrumheimi); vera .ix. vetr i þrvmheime en þa aðra .ix r; níu nætr í þrymheimi (þruþheimi) en þá (þá *mangler i* U) .ııı. WU. — 13. ervmc rW; ervmz U. — 14. varca rW; varkaþa U (*forvansket af* varka þar). — á *indsat efter* W; *mangler i* r *og Udgg.*; hia U. — 20. mácat, *saa ændret*; mattac r, *ikke* máttat, *som Eg. skriver*; ne mátta W, *og saa Rask M.*; maki U. *Her kræves Præsens, da Skade endnu er i Noatune, da hun kvæder dette, og da Præsensformerne* vekr *og* kemr *følge.* — 21. sæfar r; siauar W; sævar U. — 22. fvlgs U. — 24. viþi *Dativ af* viðir, *Hav.* — 25. morgvn r; morgin WU. — hvern U.

3. *SnE. I, 102. I* rWU. 2. Heimdallar, *saa* WU; heimdalar r. — 3. mæþra rW; meygia U. — mavgr rU; mǫg W.

4.

XIIII. (Hin fjugrtánda ásynja er) na, *hana* send*ir* F*rigg* i ymsa ima at eyrindv*m* sinv*m*. Ho*n* þ*ann* hest, er re*nn* lopt *oc* lavg, heit*ir* Hófvarpn*ir*. Þ*at* var :t *sinn*, er ho*n* reið, at van*ir* kq*vorir* sa reið h*enn*ar i loptinv, mæl*ti* ei*nn*:

„Hvat þ*ar* flygr,
hvat þ*ar* f*err*
eþa at lopti liðr?"
Ho*n* *svaraþi:*
„Ne ec flyg,
þo ec f*er*
oc at lopti lið:
a Hofvarpni
þe*im* er Hamsk*erpir*
gat við Garðrofv."

5.

Þvi næst sendv æs*ir* v*m* all*an* ím orindreka at biðia, at Balldr *vri* *gra*tin*n* or heliv, en all*ir* *vr*þv þ*at*: m*e*nnin*ir* *oc* kykvendi*n* iorþi*n* *oc* steinarn*ir* *oc* tre *oc* ir malmr..... Þa er sendim*enn* rv heim *oc* hǫfþv vel rek*it* sin rindi, fi*nna* þ*eir* i hell*i* nok*orvm*, hv*ar* gygr sat, h*on* nefn*diz* Þavck; þ*eir* bidia h*ana* *grata* Baldr or heliv. Ho*n* *svarar:*

„Þavck mv*n* *gra*ta
þv*rr*v*m* tárv*m*
Baldrs bálf*ar*ar;
kyks ne d*av*ðs
n*á*tka ec kalls son*ar*,
haldi Hel þ*vi* er hef*ir*!"

En þe*ss* geta m*enn*, at þar hafi v*er*it Loki L*av*feyi*ar* s*on*, er flest hef*ir* illt g*er*t með asv*m*.

6.

Þa for Þo*rr* til ár þ*eirr*ar, er Vimvr heit*ir*, all*ra* á mest. Þa spenti hann sic megingiorþv*m* *oc* stvddi forstreymis Griþarvol, en Loki helt v*ndir* megi*n*giar*þar;* *oc* þa er Þo*rr* ko*m* a miðia ána, þa ox sva mioc áin, at vppi br*av*t á oxl honv*m*. Þa q*vaþ* Þo*rr* þ*etta*:

„Vaxattv nv, Vim*vr*!
allz mic þic vaþa tiþ*ir*
iotna garþa i;
veiztv, ef þv vex,
at þa vex m*er* asmegin
iafnhatt vpp sem himi*nn*."

---

4. *SnE. I, 116. I* rWU. — 4. oc heitir fvarpnir, *saa* WU; er heit*ir* hofvarfn*ir* r. 5-6. vanr nockvrr U. — 7. hann mælti U. 9. eða hvat U. — 10. eða hvat at U. 11. hᵖ S (a over S). r. — 13. Ne ec rW; eigi U. — 14. fer rW; ferk U. — 14. at rW; þo ek at U. — liþ U; liðr V. — 15. hofvarpni WU; hofhv*ar*fni — 16. U *feilagtig* hatt strykr *for* nskerpir. — 17. U *feilagtig* gack vm rþ voirv. — Garðrofv *har kort* o, *da* *vnet maa tydes af* rjúfa.

5. *SnE. I, 180. I* rWU. — 10. þavck rU; þavkt U *feilagtig. Saa og L. 12.* — 14. helfarar U *feilagtig*. — 15. kyks rU; kuiks W. — ne rW; eða U. — 16. *Denne Linje mangler i* U. karls W; *Ordet sér i* r *ud som* kallδ, *der maa være Feilskrift for* kallS. — 17. haldi WU; hafi r. — 18-20. *Istedenherfor har* U þar var loki ravnar.

6. *SnE. 1, 286. I* rWU. — 10. vaxattv r; vaxat þv WU. — nv *mangler i* U. — vim*vr* r; vimra W; vimr U; *men ovenfor L. 2 i alle Hskrr.* vimvr. — 11. þig W. — 13. ef rW; en ef U. — 15. iamhatt U. - himi r.

7.

En er Þo*rr* kom t*il* Gei*rr*oþ*ar*, þa v*ar* þ*eim* fela*v*gv*m* vis*at* fyrst i gestahv́s t*il* h*er*b*er*gis, *oc* v*ar* þar ei*nn* stoll t*il* sætiss, *oc* sat þar Þo*rr*. Þa v*ar*þ h*ann* þes*s* var*r*, at stolli*nn* for vnd*ir* ho*n*v*m* vpp at ræfri; h*ann* stack Griþ*ar*væli vpp i raptana *oc* let sigaz fast a stolinn; varð þa brestr mikill, *oc* fylgði skrækr; þar hofþv v*er*it vnd*ir* stolinv*m* dætr Geirroþ*ar* Gialp *oc* Greip, *oc* hafþi h*ann* brotit hry*gg*i*nn* i baþv*m*. Þa qvaþ Þorr:

„Einv sinni
neyttac ásmegins
iotna gavrþvm i:
þa er Gialp oc Greip,
dætr Geirroþar,
villdv hefia mic til himins.“

8.

I Asgardi fir*ir* dvrv*m* Valhallar stendr lvndr, sa er Glas*ir* er kallaðr, en lavf h*ans* alt er gvll ravtt. Sva sem h*er* er q*ve*þ*it*, at:

Glas*ir* stendr
m*eð* gvllnv lavfi
fir*ir* Sigtys savlv*m*.

Sa er viðr fegrstr m*eð* goþv*m* *oc* mo*nn*v*m*.

9.

Þe*s*si erv hestaheiti i Þorg*r*imsþvlo:

Hrafn *oc* Sleipn*ir*
hest*ar* agæt*ir*,
Valr *oc* Lettfeti,
var þ*ar* Tialdari,
Gvlltoppr *oc* Goti,
getit heyrþac Sota,
Mór *oc* Lvngr m*eð* Mari.
Vi*gg* *oc* Stvfr
v*ar* með Skæfaði,
þeg*n* knatti Blackr bera,
Silfrintoppr *oc* Sin*ir*,

---

7. *SnE. I, 288. Prosastykket i* rWU; *Ordene* þa qvaþ þorr *og Verset kun i* U. — 1. *mangler i* W. — geirroþar r; geirraþar U. — 3. gesta hvs U; geita hv́s rW. — 7. vpp vndir rafit U; *saa og L. 8.* — 9-10. r *har* mikill *ogsaa efter* skrækr. — þa varþ skrækr mikill ok fylgþi brestr U. — 12. geirroþ*ar* r; geirraðar WU. — greip rW; gneip U. — *Verset er i* U *skrevet:* Eino neytta ek allz megins iotna gavrþvm i. þa er gialp ok gneip dætr geirraþar villdo hefia mik til himins. — 15. sinni *tilføiet med Udgg. efter Formodning af Rask.* — 16. neyttac *henfører Rask til L. 15.* — ásmegins, *saa ændret efter Formodning af Skule Thorlacius.* — 19. Geirraþar dætr *Rask og Eg.*

8. *SnE. I, 340. I* rWU. — 5. *Rask og Eg. i Reyk. Udg. begynde Verset med* At; *Hskrr. have dette Ord med stor* A *og derforan Punctum.* — 6. gvllnv W; gvlnv r; gvlligo U. — 7. sigtyrs U. — 8. fegrstr W; fegrst er r; frægr U.

9. *SnE. I, 480. I* rUA (*SnE. II, 458 f.*) leβ (*SnE. II, 595*). — 1-2. þessi—þorgrimsþvlo *mangler i* U. — 3. slettfeti U. *feilagtig for* sleipnir. — 6. U *har Punctum efter* þar, *men ikke efter* lettfeti. — 8. heyrþa ek U; *ogsaa* Aleβ *har* ek *særskilt.* — 9. mór r; mor U; mǫr A; mar leβ. — langr A. — 10. *Kun* A *har* Vigg *med stor* V. — vingr U *feilagtig.* — skv́fr A *for* stvfr. — 11. var *mangler i* U. — skæfaði A; skefaði rleβ; skefaxa U *feilagtig.* — 12. oþen *for* þegn *og* a baki *for* blackr U *feilagtig.* — matti leβ *for* knatti. — bakkr A. — 13. *Jfr. Grimn. V. 30, L. 3.* — Silrintoppr U; silfrtoppr r leβ; saltoppr A. — Sinir, *saa ændret;* synir r leβ; simr U; sinarr A. —

sva heyrþac **Faks** of getit,
Gvllfaxi *oc* Ior m*eð* goþv*m*.
Bloðvghofi het hestr,
er b*era* q*va*þv
avflgan Atriþa;
Gils *oc* Falhofnir,
Glær *oc* Skeiðbrim*ir*,
þar var *oc* Gyllis of getit.

10.

Þe*ss*i oxnaheiti erv i Þorg*r*imsþvlv:

Gamalla vxna nof*n*
hefic gerla fregit,
þei*rr*a Ravðs *oc* Hæfi*ss*;
Rekinn *oc* Ky*rr*,
Himi*n*hriotr *oc* Apli,
Arfr *oc* Arfvni.

11.

Þe*ss*ir (hestar) ro en talþ*ir* i Kalfsvisv:

Dagr reið Dravsli,
en Dvali*nn* Moðni,
Hialmþ*er* Háfeta,
en Haki Faki;

— 14. heyrþa ek U; *ogsaa* A leß *har* ek *særskilt* (*det sidste Hskr. har efter* heyrda ek *feilagtig* þa nefnda heyrda ek ok). — of r; *vm* A; *mangler i* U leß. — 15. gvþvm U. — 16. blotoghofi U. — 17. er U A leß; ꝥ (*d. e.* ok) r (*ogsaa dette kunde forsvares*). — koðv A. — 18. vngan at riþa U. — 19. *Jfr. Grímn. V. 30, L. 4.* — gils r U leß (gil[s] r); gisl A. — Falhofnir, *saa rettet;* falofnir UA; faliafnir leß; falliafn*ir* r. — 20. *Jfr. Grímn. V. 30, L. 2.* — glær r A; glęr U; gler leß. — 21. gyllis of gæt*it* A; gyllis vm getið U leß; gvll*ir* of getin*n* r.

10. *SnE. I, 484. I* r U leß (*SnE. II, 595*). — *Jfr. öxna heiti SnE. I, 586—88; II, 483; 566 f.; 625 f.* — 1-2. *Ordene* þessi — þorgrimsþvlv *mangle i* U. — 3. vxna r; avxna U; yxna leß. — heiti U *for* nofn. — 4. hefi ek giorla fregit U; hefig giorla talit leß; hefi ec gerþa. r. — 5. *Efter* þeirra *tilføier* leß er. — hæfiss r; hefiss U; hæfrs leß. — 6. Reginn U. *Denne Form findes ogsaa blandt öxna heiti SnE. I, 587 II, 483. 566; dog har de samme Fortegnelser som Oksenavn* rekningr; *jvfr. ogsaa* rökn. — kyr*r* r; kyr leß; hlyrr U. *At Sproget har kjendt et Hankjønsord* kyrr, *synes mig tvilsomt.* — 7. Himinhriotr *er vistnok Navnets rette Form.* himi*ns* hriotr r; himinrioþr U; himinhriodr leß. — *I SnE. I, 168 har* W himinhriotr, r himinbriotr, U himinrioþr; *blandt öxna heiti i SnE. I, 587 staar i* r himinriotr, *i* leß himinhriodr, *i* A himinbriotr, *i* 757 hriostr. — apli r; arfli U; atli leß. *Blandt öxnaheiti i SnE. I, 587 har* r A apli, leß afli. — 8. *For* arfvni *har* leß *feilagtig* arfvinir. *I* A (*SnE. II, 483*) *skrives Ordet* ęrfvni, *i* 757 (*II, 567*) orfuni; *denne Form burde kanske foretrækkes, da der derved bliver Vokalskifte i Rimstavene.*

11. *SnE. I, 482. I* r U A leß. — *De prosaiske Indledningsord lyde i* A: þæssir hæstar ærv taldir i kalfs visv; *i* r *og* leß: þessir ro (ero leß) en talþir i alsvinns malvm; U *har kun Overskriften* fra hestvm. *Alle Udgg. have optaget Teksten i* r *og* leß; *men jeg tror, at* A *har det rette.* alsvinns mal, *som SnE. I, 486 citeres i* r, *er det samme som* (*og rimelig blot en Skrivfeil for*) Alvíssmál (*se i denne Udg. S. 129 Anm.*); *men dertil kunne ikke de her omhandlede Vers med Hestenavne høre; og at der skulde være to aldeles forskjellige Digte, af hvilke det ene kaldtes* Alvíssmál (*i enkelt Hskr.* Alsvinnsmál), *det andet* Alsvinnsmál, *er ikke sandsynligt; hertil kommer, at* mál *er sjeldent ved Navne paa Kvæder, som ere digtede i Starkaðarlag.* — 3. U hrafni *for* dravsli. — 5. hialmr háfæta A; havð hialmþir U, *og saa Eg. i AM. Udg.*; hialmþir *eller* hialmþer r (*og ikke mere*); haulda huatra leß. — Há Hjálmþer *Rask og Eg. i Reyk. Udg.* — 6. faxa U *for* fáki.

reið bani Belia
Bloðvghofa,
en Skævaþi
skati Haddingia.
Vesteinn Vali,
en Vivill Stvfi,
Meinþiofr Moi,
en Morginn Vakri,
Ali Hrafni,
er til iss riþv,
enn annarr avstr
vnd Aðilsi
grar hvarfaþi
geiri vndaþr.
Biorn reið Blacki,
en Biarr Kerti,
Atli Glavmi,
en Aðils Slvngni,
Havgni Havlqvi,
en Haraldr Favlqvi,
Gvnnarr Gota,
en Grana Sigvrþr.

12.

Sægr hæitir sar,
ænn Simvl stǫng,
Bil ok Hivki
bera hann.
Þat ær kallat, at þav sæ i tvngli.

— 9. skævaþi r; skæfaði A; skefaþi U; skeuadi leβ. — 12. vífill U A leβ. — stvfa U. — 13. meinþiof leβ. — 14. en morginn vakri r; morginn vakri A; en mvnnenn vakri U; hinn morginvakri leβ. *Rask og Eg. optage den sidste Læsemaade og oversætter „mane evigilans“; men dette maa være urigtigt. Symmetrien kræver, at* Morginn *her er Mandsnavn og* Vakr *Hestenavn;* vakr *findes virkelig ogsaa blandt hestaheiti i SnE. II, 487. 571 og bruges saaledes af Skaldene. Det er neppe tilfældigt, at den, som selv heder* Morginn, *har Hesten* Vakr. — 16. ær til A; en til U; *til* r leβ *og Udgg.* — 17. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* r *og* leβ; en U (*Punctum foran*); ænn A. — 18. vndir U. — 19. gramr A. — 20. geri r. — 21. biorn *med liden* b *i* rU, *med stor* B *i* A leβ. — 22. biarr rA leβ; biar U. *Heder Navnet* Bjárr, *Gen.* Bjárs? *jvfr.* Beaf er ver kollum Biar (*Flatöb. I, 27 og i Cod. AM. 281 qv.*) — 24. slvngni rUA; slaungui leβ. — *I SnE. I, 398 har* W slungnir, r slvgnir, leβ Slaunguir. — 25. havlkni U. — *Jfr. med denne Linje og L. 27 Völs. Cap. 27 (Fas. I, 185):* Gunnarr reið Gota, en Högni Hölkvi. *Disse Völsungasagas Ord er sikkerlig laante fra et Kvæde.* — 26. favlqvi r; fǫlkvi A; faulkui leβ; favlkni U. — 28. Grana riþr U *for* en Grana. — *Efter* sigvrðr *tilføier* A vllr ymissvm ænn oðins slæipni. *Det prosaiske* ymissvm (*der ikke kan tages som Navn*) *viser, at disse Linjer, som mangle i de tre andre Hskr., ere senere.*

12. *SnE. i* A (*II, 431*) leβ (*II, 514*). — *Jfr. SnE. I, 56:* Máni stýrir göngu tungls ok ræðr nýjum ok niðum; hann tók tvau börn, er svá hétu: Bil ok Hjúki, er þau géngu frá brunni þeim er Byrgir (Byggvir U) heitir ok báru á öxlum sér sá, er heitir Sægr, en stöngin Simul. Viðfinnr er nefndr faðir þeirra; þessi börn fylgja Mána, svá sem sjá má af jörðu. — *Jeg har med Möbius og med Eg. i Reyk. Udg. optaget dette Stykke og skrevet L. 1—4 som Vers, fordi Rimstavene ere sikre; dog er jeg ikke overtydet om, at vi forøvrigt her have den ægte poetiske Form, denne kan mulig have været:*

Sægr heitir sár,
en Simul stöng,
Bil ok Hjúki bera.

1. Sègr leβ; Søgr A (*ø tvilsom*). — 5. þat A; þetta leβ. — þav *mangler i* leβ. — *Eg. i Reyk. Udg. skriver som Vers:*

þat er kallat,
at þau sè í tungli.

13.

Fiǫtvrrinn hæitir Glæipnir, ær ›nom (Fenrisúlfi) hælldr. Gervir ›ro tvæir fiǫtrar til hans fyrst ›ir Dromi *ok* Læðingr, *ok* hællt ›argi: þa var Glæipnir siþan ›rr or *sex* lvtvm:

Or kattar dyn
ok ór konv skæggi,
or fisks anda
ok or fvgla miólk,
ór bergs rótvm
ok or biarnar sinvm,
or þvi var hann Glæipnir gerr.

14.

Flugu hrafnar *tveir*
af Hnikars ǫxlvm,
Huginn *til* hanga,
enn a hræ Mvninn.

---

13. *SnE. i* A (*II, 431 f.*) leß (*II, 515*). *Jfr. SnE. I, 108:* Hann (Gleipnir) ›r gjörr af sex hlutum: af dyn kattarins ›: af skeggi konunnar ok af rótum bjargs- ›s ok af sinum bjarnarins ok af anda ›ksins ok af fogls hráka. *Den Form* ›*f Verset, hvorpaa dette grunder sig, har* ›*ut L. 11—12 foran 9—10 og* hráka *istedenfor* miólk. — 1. glæifnir A; gle..nir leß. *I SnE. I, 108 har* r U gleipnir, W gleifner. — 5. gleipnir leß; glæifnir A. *Ligesaa i L. 13.* — 11. bergs A; biargs leß. — 12. ok or leß; *ok* A.

14. *SnE. II, 142: Málskrúðsfræði, alene i* W.

BRUDSTYKKER
I
VÖLSUNGA SAGA.

1.

Sig*mundr* tekr nv blodrefilin*n*, ok ristu nv i milli sin helluna, ok letta e*igi* fy*rr*, en*n* lok*it* e*r* at rista, *sem* kvedit e*r*:

Ristu af magni
mikla hellu
Sig*mundr* hiorfi
ok Sinf*iotli*.

2.

Siþ*an* ridr Sigurdr ok hef*ir* G*ram* i he*n*de ok bindr gvllspora a fętr *ser*. G*ra*ne hleypr fram at elldin*um*, e*r* h*ann* kende sporans. Nu v*er*d*r* gnyr*r* m*ic*ill, e*r* elldrin*n* *toc* at ęsast, en*n* iorð *toc* at skialfa, login*n* stóð v*ið* himin; þetta þorde engi at g*er*a fy*rr*, ok v*ar* s*em* h*ann* ride i myrkua; þa lęgðizt elld*r*inn, en*n* h*ann* geck af hestin*um* inn i salin*n*; sva e*r* k*v*edit:

Elldr nam at ęsast,
en*n* iorð at skialfa,
ok hár loghe
v*ið* himne gnęfa;
fár treystizt þ*ar*
fylkiss recka
elld at riþa
ne yfir stigha.

Sig*ur*ðr G*ra*na
sv*er*di keyrde,
elldr sloknaðe
fy*rir* auðlinge,
logi allr lęgþizt
fy*rir* lofgiorn*um*,
bliku reiði
e*r* Regin*n* átte.

3.

B*ry*nh*illdr* sv*arar*: „Sig*ur*dr vaa at Fafne, ok e*r* þ*at* mein v*er*t enn alt r*íki* Gvnnars k*onvngs*“ *svá* s*em* k*v*edit e*r*:

„Sig*ur*d*r* vaa at orme,
en*n* þ*at* siþ*an* m*vn*
eng*um* fyrnazt,
meðan aulld lif*ir*;
en*n* hlyre þin*n*
hv*ar*ke þorði
elld at riða
nę yf*ir* stigha.“

4.

Svá segir i Sig*ur*þ*ar*q*v*iðu:

Vt geck Sig*ur*dr

---

1. *Cap. 8* (*Fas. I, 134*). — 3. letta, *saa Cod.*, *ikke* lettu.

2. *Cap. 27* (*Fas. I, 185*). — 10. lęgðizt elldrinn *skrevet* lagdizt (*med Krøl under* a) elldrin *i Cod.* — 13. nam, *saa ændret med Udgg.;* man *Cod.* — 27. reiði, *saa ændret*; reið *Cod. og Udgg.*

3. *Cap. 28* (*Fas. I, 190*) — 2. fafne *Cod.* — 5-12. *Dette Vers kan mulig have hørt til det Kvæde, hvis Slutning er os bevaret i Brot af Sigurðarkviðu; se Anm. til dettes V. 1.*

4. *Cap. 29* (*Fas. I, 197*). *Den her nævnte* Sigurðarkviða *er rimelig det samme*

alle *fra*,
in*r* lofþa,
nipnaðe,
at *g*an*g*a na*m*
arfusum
: of sid*ur*
' iarnofin*n*.

5.

unnarr ok Högni) tokv orm
vargshollde ok letv sioda

ok gafv h*onum* (Gutthormi) at eta, —
se*m* skalldit kvad:

Svm*ir* vidfiska tokv,
svm*ir* vitnishrę skifðv,
svm*ir* Gvtthorme gafv
g*er*a holld
vid mvngate
ok m*ar*gha lute
aðra í tyfr*um*
. . . .

'et, hvoraf vi have Slutningen *S. 237–241 aftrykte* Brot viðu. — 3. anspialle, *saa Cod.* *g formoder* anspille; *jvfr. Sig.* *ðr. II, 11.* — 4. hollvið *Cod.*, r. — 5. hnipnaðe, *saa ændret* ·; hnípaðe *Cd.* — hnípa *har i* i; *dog oldeng.* hnipian hnipode. *0 (Fas. I, 199). Sammenlign* *·ðarkv. V. 4, hvor Formen i det* — 5. Svm*ir*, *saa Cod., aldeles* *som Udgg. læse.* — 5. vidfiska, *Udgg.; jeg formoder* vidfisk; *tykket:* þeir tokv orm einn *og* *V. 4:* svmir orm sniðo. — *skrevet sammen i Cod.* — *e Udgg. hen til næste Linje.*

Dog er gafv gera holld *rimelig blot en Forvanskning istedenfor* af gera deilldu. — 9. mvngate *Cod., ikke* mvnngate. — 11. *Efter* tyfrum *mangler en Linje, skjønt dette ikke paa nogen Maade er betegnet i Cod. eller af Udgg.* — tyfrum (*i Cod. skrevet* tyfr[m]), *hvilket Eg. tyder som* taufrum, *forstaar jeg ikke. Naar jeg sammenligner Brot af Sig. V. 4, vækkes endog Formodning hos mig om, at alle de tre sidste Linjer ere fuldstændig forvanskede, og at det kanské skulde hede omtrent saaledes:*

áðr þeir mætti
morðs um lystir
á hal tyfrömum
[hendr um leggja].

SVIPDAGSMÁL.

I.

GRÓGALDR.

Sonr kvað:
1. „Vaki þú, Gróa!
vaki þú, góð kona!
vek ek þik dauðra dura;
ef þú þat mant,
at þú þinn mög bæðir
til kumbldysjar koma.“
Móðir kvað:
2. „Hvat er nú ant
mínum einga syni,
hverju ertu nú bölvi borinn,
er þú þá móður kallar,
er til moldar er komin
ok ór ljóðheimum liðin?“
Sonr kvað:
3. „Ljótu leikborði
skaut fyr mik hin lævísa kona,
sú er faðmaði minn föður:
þar bað hon mik koma,
er kvæmtki veit,
móti Menglöðu.“

Dette Digt er kun bevaret i Papirafskrifter, af hvilke ingen er ældre end anden Halvdel af 17de Aarhundrede. Det har i dem Overskriften Gróu galdr, hvortil de allerfleste føie er hon gól syni sínum dauð. Jeg skriver med M. og Cod. 1111 fol. ny kgl. Sml. Grógaldr. — Overskriften Svipdagsmál. I. findes i intet Hskr.; den er tilsat af mig, se Excurs. Overskrifterne Sonr kvað og Móðir kvað ere overalt tilsatte af mig; de mangle i Hskrr. og Udgg. (undtagen hos Möb., der har Overskrifterne Sonr og Gróa).

1, 3. Af Hskrr. have nogle dura, saa Rask, Lüning, andre dyra, saa K. dúra M. (af dúrr, Slummer). Dog er Teksten kanské forvansket, ti dauðra kan neppe være Epitheton til dura.

2, 2. einga, saa ændret med M.; einka Hskrr. og Rask K., men dette er en senere (Stjórn S. 516 i Hskr. fra Midten af 14de Aarh.), mindre rigtig Form i denne Betydning. — 3. nú mangler i BS. — 4. móðir OCS urigtig.

3, 1. leiksborði (eller leiks borþi) L og de stockholmske Hskrr.; leiks alene Cβ. Jfr. Grett. s. Cap. 74, S. 166. — 2. skaut, saa ændret; skaustu Hskrr. (skrevet skaust þú O; scartso BS; skauts þu Cα; skaustu Cβ L) og Udgg.; skaut sú Svend Grundtvig i Danm. gl. Folkev. II, 668 b. — fyr, indsat med M. for den yngre Form for. — 3. fǫþur O; i de fleste Hskrr. skrevet uden u i anden Stavelse. — 5. kvæmtki, saa ændret; kveþki Udgg. og de fleste Hskrr.; kiveþci Lα (kveþci Lβ); kiveþke Cβ (kveþki Cα); hveþki B. Se min Afhandling om Forbindelsen mellem Grógaldr og Fjölsvinnsmál i Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Chria. Aar 1860, S. 130. Som Subject til veit maa vel snarere tages hin lævísa kona end ek. — 6. Menglöðu, saa ændret; menglöðum Hskrr. og Udgg. (-um er i de fleste Hskrr. skrevet -ð eller -ū). menglöðu som Appellativ („spondens“) Finn Magnusen i den AM. Udg. II, 968; i Den ældre Edda overs. III, 176 synes han at ville læse Menglöðum som Egennavn. Petersen nord. Myth. 195 læser menglöðu og forklarer det „Jorden“.

Móðir kvað:
. „Löng er för,
;ir 'ru farvegar,
;ir 'ru manna munir;
›at verðr,
›ú þinn vilja bíðr,
skeikar þá skuld at sköpum."
Sonr kvað:
. „Galdra þú mér gal,
er góðir 'ru,
'g þú, móðir! megi;
egum allr
g ek at ek verða muna,
kjumk ek til ungr afi."
Móðir kvað:
. „Þann gel ek þér fyrstan,
þann kveða fjölnýtan,
þann gól Rindi Rani,
at þú of öxl skjótir
því er þér atalt þykkir;
sjálfr leið þú sjálfan þik.
7. Þann gel ek þér annan,
ef þú árna skalt
viljalauss á vegum:
Urðar lokur
haldi þér öllum megum,
er þú á smán sér.
8. Þann gel ek þér inn þriðja,
ef þér þjóðár
falla at fjörlotum:
Horn ok Ruðr

2. farvegir **B**.

2. ero **C L**, *saa og Rask* (*uden at* 're *Variant*) *og M.* — 5. muni **O S**. ;. þykkjumk *i Hskrr. skrevet med* y i *i første Stavelse, med* kk (cc) *eller*), *og med* umz *eller* unz *eller* unst *i* *elsen;* þicciz **B S**. — afi *er i mange* 'r. (**B**α **L S**) *skrevet* afvi; *heraf for-* *ket* apne **O**, apⁿi **B**β, afru (?) **C**. *Eg.* *ioder* arfi, *Lüning* arfi *eller* aldri, *men* *kirn.* 1, 6. 2, 6 *med Anm.*

3. Rindi, *saa ændret efter Formod-* *af Guðbrandr Vigfússon;* Rindr *Hskrr.* *'dgg. Der siges rimelig her: den gol* *for Rind; jvfr.* seið Yggr til Rindar *. I, 236, 4 og Saxo Gr. p. 128* (*ed.* *.*)*:* (Rindam, Ruthenorum regis filiam, *nus*) cortice carminibus adnotato con- *ms* lymphanti similem reddidit. — *, skrevet saaledes uden Accent i* **L O** *le stockh. Hskrr. Det maa være et* *Navn og er, som jeg tror, det* *ne som* Hrani, *hvilket Navn Odin* *sig, da han som Bonde møder* *Krake og hans Kjæmper paa de-* *Færd til og fra Adils* (*Fas. I, 77-* *94*). *Rigtignok vækker det Betænke-* *d, at* h *her er udstødt foran* r, *men* *Háv. V. 151, L. 3. Guðbrandr Vig-* *m formoder* Rammi, *hvilket han* *sammenstiller med Odinsnavnet* Hrammi *mi*). Ráni *Udgg., hvilket af Rask og* *i K. tom. II tydes som Dat. af et Mands-* *navn; Finn Magnussen* (*lex. myth. p. 660.* *Den ældre Edda overs.*), *Petersen* (*Nord.* *Myth. S. 199*) *o. fl. forstaa det derimod* *som Dativ af* Rán *fem.* (*Øgers Kone*)*;* *men en saadan Dativ er umulig: dette* *Kvindenavn lyder ogsaa i Dativ* Rán (*der* *forudsætter en ældre Form* Ránu). — 5. *Feilagtig* atlaþ **L**α; ætlaþ **C**β; at alt **B S**. — þykkir *i de fleste Hskrr.* *skrevet med* i *i første Stavelse.* — 6. leiþ þú **S**; *i de fleste Hskrr.* leiþtu; leiþto **B**.

7, 2. ef **L**, *Rask* (*uden at angive Var.*) *og M.;* er *K. efter de fleste Hskrr.* — 5. haldi þér *henføres af Rask og M. til* *L. 4.* — **O** *har* a *foran* allum. — megin **L**α, megom **L**β; *i* **O** *synes først at* *have været skrevet* vegum, *men dette er* *rettet til* megum.

8, 1. inn *mangler i* **O**. — 2. þjóðár, *saa* *Udgg.* (*og Stockh. Qv. Hskr.?*)*;* þióþar **L C**β, *Cod. Stockholm. oct.;* þióþir **O B C**α **S**, *Cod.* *Stockh. fol. og Eddubrot Rasks.* — 3. *For* falla *staar feilagtig* fara *i* **L**β**C**β. — fjörlotum, *saa Hskrr. og Udgg. Kanské* fjörlokum? *jvfr.* aldrlok. — 4. *De to my-* *thiske Elvenavne ere ellers ukjendte og* *maaske forvanskede* (*for* Horn *kunde man* *tænke paa* Hrönn, *for* Ruðr *paa* Hríð, *eller* *som* **U** *har i SnE. I, 40* Hriþr), *men* *noget sikkert lader sig herom neppe sige.*

snúisk til heljar meðan,
en þverri æ fyr þér.

9. Þann gel ek þér inn fjórða,
ef þik fjándr standa
görvir á gálgvegi:
hugr þeim hverfi
til handa þér,
ok snúisk þeim til sátta sefi.

10. Þann gel ek þér inn fimta,
ef þér fjöturr verðr
borinn at boglimum:
leysigaldr læt ek þér
fyr legg of kveðinn,
ok stökkr þá láss af limum,
en af fótum fjöturr.

— Hskrr. skrive det andet Navn dels med u, dels med ú, og i Endelsen dels med r, dels med ur. — 5. meðan, som man forklarer „medens du vader over dem", synes underligt; men neðan, hvorpaa Lüning tænker, vilde her aldeles ikke passe, derimod vel héðan, jvfr. Grímn. V. 28, L. 12; Fáfn. V. 34, L. 3 (to Ord, som begge begyndte med h, vilde kunne taales i denne Linje, se Anm. til Grímn. V. 36, L. 4. 5). — 6. þveri L. — fyr, indsat med M. for fyrir.

9, 3. Mange Hskrr. skrive giörvir. — galgvegi O S B Cα Lβ og Eddubrot Rasks; gaglvegi Lα Cβ og de Stockh. Hskrr. — 4. For þeim har Lα Cβ þinn. — hverfi, saa O Bβ Sβ; hryggvi Bα Sα C, saaledes ogsaa Udgg. — 5. til, saaledes Bβ, Rask uden Angivelse af Var., K. M.; det mangler i O L C Bα. — Efter handa tilføie Hskrr. (foruden O) og Udgg. mætti. Rask giver følgende Forklaring: „hryggvi Adrir: hverfi, sem er sömu meiníngar, nfl. hugr þeirra snúist til þín fyrir mátt (krapt) galdrsins" (Eg. tror, at Rask forstaar hryggvi som hrökkvi). I K. forklares derimod hryggvi „trepidet" (derefter maatte da sættes Komma) og til handa þér mætti som en egen Sætning, hvis Subject er mætti og hvis Verbum snúisk (Andre tænke veri til som Verbum). mætti synes, hvordan man end forklarer det, at give et tvungent og uklart Udtryk og er vel kommet ind her ved en eller anden Feil (er det en Variant, som egentlig hørte hjemme paa et andet Sted??); ogsaa Eg. kalder Læsemaaden i O „notabilis". — 6. þeim mangler i O. — til mangler i C.

10. Sammenlign Hávam. V. 149. — 1. inn mangler i O L. — 2. fjöturr, saa ændret med M.; fjötur Hskrr. (fiatr B) og Rask K. — verðr, saa ændret med M.; verða Hskrr. og Rask K. — 3. Hskrr. have enten borinn, saa M., eller borin, saa Rask K. — boglimum, saa Eg.; bóglimum Udgg. Maaské er det oprindeligt her i Overensstemmelse med Háv.

ef þér fyrðar (eller fjörvar?) bera
bönd at boglimum.

Herfor taler verða i Hskrr., desuden synes det betænkeligt, at fjöturr er sat to Gange, først i mér omfattende Betydning (ti ved boglimir kan ikke menes Fødderne alene), derpaa i mér indskrænket „Fodlænke." — 4. leysigaldr, saa ændret; leifinz elda O; leifnis eldir Lα; leifnis elda B C Lβ S og Eddubrot Rasks; leifnis eldu de stockh. Hskrr. og Cod. 1867 qv. i ny kgl. Sml.; Leifnis elda Udgg. Det sidstnævnte Udtryk har ingen tilfredsstillende kunnet tyde; nemlig er elda uforeneligt med Udgavernes kveðna, og at det er forvansket, viser Kildernes saagodtsom énstemmige kveðinn. Med leysigaldr jvfr. Beda hist. eccles. IV, 22: interrogare coepit, quare ligari non posset, an forte literas solutorias, de qvibus fabulae ferunt (i den oldengelske Oversættelse þá álýsendlícan rúne), apud se haberet. Allerede Udgiverne af K. og endnu mér Lüning var paa ret Spor, men forlod det. — 4. læt ek þér henføres i K. til næste L. — 5. fyr, saa M.; skrives i Hskrr. fyri, saa Rask K., eller for. — kveðinn, saa Hskrr. (i enkelte, f. Eks. B, skrevet med én n) og Rask (som bemærker: Adrir: qveþna); kveðna K. M. — 7. Denne Linje udelades af M. uden tilstrækkelig Grund. — For en har O ok. — fiatr B.

Þann gel ek þér inn sétta,
sjó kemr
n menn viti:
lögr
ér í lúðr saman
þér æ friðdrjúgrar farar.
Þann gel ek þér inn sjaunda,
sækja kemr
fjalli há:
r kulði
ínn holdi fara,
isk æ lík at liðum.

13. Þann gel ek þér inn átta,
ef þik úti nemr
nótt á niflvegi:
at því firr megi þér
til meins göra
kristin dauð kona.

14. Þann gel ek þér inn níunda,
ef þú við inn naddgöfga
orðum skiptir jötun:
máls ok manvits
sé þér á munn ok hjarta
gnóga of gefit.

---

meir **B S**. — 4. gogn *feilagtig*
O Cα Bβ. — lögr, *saa Hskrr.*
Jeg formoder logn ok lægi
e og Havblik), jvfr. Alvíssm.
. 2 og norsk lægje *hos I. Aasen;*
sidestilles med lopt, *men ikke*
. — 5. gangi þér *henføres af*
M. til L. 4. — lúðr, *saa Hskrr.*
S, *der har* lauþr) *og Udgg.;*
rer „in culeo", Eg. „in navem",
„i dit Gjemme, i din Forvaring",
mjúlfsson (Ant. Tskr. 1852-54,
Anm.) „paa det oprørte Hav".
le give et klart og passende Ud-
aledes heder det i det rimede
I, 503 udeladte) Slutningsønske,
Afskriveren af Friðþjófs saga
s Afskrift Cod. A. M. 510 qv.:
gangi oss í lið. — 6. liá **L** *og*
friðdrjúgar *feilagtig* **O B S**. —
agtig **O S Bβ Cβ**.
kemr **B S**; kǫmr *Eddubrot Rasks*
omir **C**. kynni **O Lα** *og de stockh.*
aaledes og Udgg. I de tilsvarende
r staar efter ef *overalt Indicativ.*
trar, *saa ændret;* hvera **O**; hræva
Hskrr. og alle Udgg. Jfr. f.
t. ss. II, 27. — kuldi *Hskrr. og*
5. *Udgg. henføre* megit *til L. 4.*
ldisk æ, *saa ændret med Tvil;*
Hskrr. (Rask bemærker dog, at
dubrot synes at have er); haldit
. *Jeg har formodet, at* haldiz
forvansket til haldit *og* æ *til*
r haldisk þér? *K. oversætter*
onstringat tibi artus corporis",
men der maatte da skrives haldit þér; ok haldit er *maatte oversættes „og vedligeholdt er", men her kræves Conjunctiv (jvfr. V. 8, L. 6; V. 9, L. 6; V. 11, L. 6).*

13, 4. *Kanské:* því at firr? *jvfr. Háv. V. 12, L. 4, hvor vel bør skrives* þvi at *som to Ord.* — fyrr **C**, fyr **B S** *feilagtig for* firr. — megi, *saa ændret med M.;* megit **S** *og K;* megi at **OCL**; megit at **B**; megiat *Rask med Anmærkn. „kanskè rètt.* megni (at) þèr". — *Udgg. henføre* þér *til L. 5.*

14, 1. inn *mangler i* **OB**. — 4. manvits, *saa ændret;* mannvits *Hskrr. og Udgg.* manvit *er vistnok den ældste og retteste Form, saa skrives f. Eks. Ordet overalt (7 Gange) i* **R**, *i SnE. I, 320 i* **r U 757** *(medens* **U** *i SnE. I, 64, hvor* **r** *har* manvit, *skriver Ordet med* nn); *hertil slutter sig Skrivemaaden* monvit, munvit *i andre gamle Hskrr. (Gíslason Um frump. 126); de yngre Hskrr. (saaledes f. Eks.* **F** *i Hyndl. V. 3) skrive heller* mannvit. *Sammensætningsformen* man- *findes ogsaa i andre Ord, saaledes i* Manheimar, *hvilket Unger i sin Udgave af Heimskringla med rette har beholdt; hermed stemmer den faste Udtale* mannen *i* maneimen *i telemarkske Viser.* man- *finder sit Sidestykke i got.* man-, mana- *(f. Eks.* manasêþs), *oht.* mana- *(f. Eks.* manahoupit). — 5. munn ok, *saa ændret;* minnis **B S Lα Cβ** *og de stockh. Hskrr., saaledes og K. M.;* mimis **O Cα Lβ**, *Eddubrot Rasks og Rasks Udg. Jeg tror, at* muñ z *(d. e.* ok) *feilagtig er blevet læst som* miñiz. — 6. *For* gefit *har* **O Cα Bβ Lβ** getit.

15. Far þú nú æva,
þars forað þykkir,
ok standit þér mein fyr munum!
á jarðföstum steini
stóð ek innan dura,
meðan ek þér galdra gól.

16. Móður orð
ber þú, mögr! héðan
ok lát þér í brjósti búa;
æ gnóga heill
skaltu of aldr hafa,
meðan þú mín orð of mant."

15, 1. nú *mangler i* O S B. — 2. þars, *saa ændret;* þar er *Rask M.;* þar B S *og K;* þer O C L; *af de Hskrr., som Rask brugte, havde nogle* þar, *andre* þer. — forað, *saa M., i Hskrr. skrevet* forraþ (forráþ, for Raþ). — þikkir *eller* þikir *Hskrr.* — 3. *For* standit *har* S B *og cod. Stockh. oct. No. 5 urigtig* standi. — fyr, *saa skriver* B, *andre Hskrr.* fyrer (O) *eller* fyri. — 5. dura *i Hskrr. skrevet* dyra.

16, 2. ber þú *henføre Udgg. til L. 1.* C *skriver som ét Ord* berþu. — 4. æ gnóga, *saa ændret;* þvi nóga *Hskrr. og Udgg.* (þi C, þý *Rask*). — 6. *For* mant *har* B S *den senere Form* manz; *i* O *staar* mant, *neppe* mantz.

SVIPDAGSMÁL.

II.

FJÖLSVINNSMÁL.

---

tan garða
upp um koma
óðar sjöt:
r þat flagða,
r fyr forgörðum
lar um hættan loga?
vers þú leitar,
s þú á leitum ert,
viltu, vinlauss! vita?
autir

árnaþu aptr héðan,
áttattu hér, vernðarvanr! veru."
Kómumaðr kvað:
3. „Hvat er þat flagða,
er stendr fyr forgarði
ok býðrat líðöndum löð?
sœmðarorða lauss
hefir þú seggr of lifat,
ok haltu heim héðan."
4. „Fjölsviðr ek heiti,

---

igt er, ligesom Grógaldr, kun *ene Papirafskrifter; i de fleste* *efter Grógaldr, i andre efter* *iða.*

kjende kun Overskriften Fjöl- *den anden Overskrift* Svip- *er tilsat af mig; se Excurs.* *fterne over de enkelte Vers ere* *atte af mig.*

or hann sá *har* **O** sá hann. *synes at vise, at Fjölsvinns-* *kulde begynde med denne Stro-* *at der foran har været en an-* *nu er tabt.* — um *mangler i* — 3. þursa, *saa Hskrr. og Udgg.;* nn (*Subj.*) *være Fjolsvinn, og* *. for* upp koma *er da ikke ud-* *t. Men mulig er det rette* þurs á, *nodes i K. og af Petersen* (*Nord.* *Udg. S. 413 og sidste Side* *telser*), *der forstaa* þurs *som* *som* þurs *maatte være Fjolsvinn.* **O.** — siol **Cα Lβ**, *her med* *setius".* — 4-6. *Som anden* *V. 1 har Hskrr. L. 4—6 af* *V. 2; de begynde V. 2 med L. 4—6 af* *V. 1* (Hvat er þat flagða — loga) *og her* *som anden Halvdel af V. 2 de Linjer,* *der her danne L. 1—3 af V. 2. Saaledes* *ogsaa Udgg. undtagen Möb., der for Om-* *sætningen henviser til Begyndelsen af Hár-* *barðsljóð.* — 5. *For* fyr *staar* fyrir *i* **CL**, fyre *i* **O**, for *i* **BS** *og hos Rask* (*som ingen* *Var. anfører*). — 6. hęstan **Bβ Sβ**.

2, 5. *Hskrr. skrive* arnaþo *eller* arna þu (arnasto **O**). — 6. *Hskrr. skrive* attato *eller* attattu. — verndar **BCLS**, *alle Stockh. Hskrr., og med dem Rask* *M.;* venþar **O** (*som stadig skriver* þ *inde* *i Ord for* d); vernaþar *K.* (*som — vistnok* *urigtig — bemærker: Ita omnes Libri, præ-* *ter* **S**). — vero **Cα** *og Rask* (*uden at anføre* *Var.*) *M.;* vera, *de andre Hskrr., og saa K.*

3, 2. *Hskrr. skrive* for *eller* fyrir. — scíþgardi *feilagtig for* forgarði *i* **BS**. — 3. biþrat **BS**; biþur at **O**. — líðöndum *i Hskrr. med* -endom, -endum *eller* -ondom *i Endelsen;* **Bβ Sβ** *feilagtig* lifendom. — lof **O** *feilagtig;* lifs **Bβ Sβ**. — 4. orþ *for* orþa **Cβ Lα**. — 5. oflifat **CL**.

en ek á fróðan sefa,
þeygi em ek míns mildr matar;
innan garða
þú kemr hér aldregi,
ok dríf þú nú vargr at vegi."
Kómumaðr kvað:
5. „Augna gamans
fýsir aptr fán,
hvars hann getr svást at sjá;
garðar glóa mér þykkja
of gullna sali,
hér munda ek eðli una."
Fjölsviðr kvað:
6. „Segðu mér hverjum
ertu, sveinn! of borinn
eða hverra ertu manna mögr?"
Kómumaðr kvað:
„Vindkaldr ek heiti,
Várkaldr hét minn faðir,
þess var Fjölkaldr faðir.
7. Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hverr hér ræðr
ok ríki hefir
eign ok auðsölum?"
Fjölsviðr kvað:
8. „Menglöð of heitir,
en hana móðir of gat
við Svafrþorins syni;
hon hér ræðr
ok ríki hefir
eign ok auðsölum."
Vindkaldr kvað:
9. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat sú grind heitir,
er með goðum sáat
menn it meira forað?"
Fjölsviðr kvað:
10. „Þrymgjöll hon heitir,
en hana þrír gerðu
Sólblinda synir;
fjöturr fastr verðr
við faranda hvern,
er hana hefr frá hliði."

4, 3. er *for* em **O C L**. — 5. hér *mangler i* **B L**. — 6. nú *mangler i* **B**. — at, *saa* **CβLα** *og K. M.*; af **B O CαLβ**, *Stockh. Hskrr., og Rask. Kanske:* at viði, *jvfr. Helg. Hund. I, 41; II, 33; Sól. V. 9.*

5, 1. gaman **O**. — 2. aptur at fán **O**; aptr at fa **Bβ**. — 3. *For* svást *feilagtig* soast **CβLα**; hvaz **B**; huarz **O**; svast, *først skrevet* svars **Cα**. — 4. *Kanské oprindelig* þykkjumk, *og dette at henføre til L. 5.* — 6. *K. anfører af* **S** mundac, *som er det oprindelige.*

6, 2. of *mangler i* **B O Cα**. — 4. *Med denne Linje begynde K. og Rask et nyt Vers.* — 5. Valcaldr **Bα**.

7, 3. vilja, *saa* **B S** *og Udgg.* (*Rask anfører ingen Var.*); vilda **C L**; vylþa **O**. *Jfr. Skírn. V. 3, L. 3.* — 4. hverr *i Hskrr. skrevet* hver. — 5. hefr **L** (*men i* 9, 5 hefir); styrir **B** (*saa og i* 9, 5). — 6. aþsalun; *al.* solum **C** (*saa og i V.* 9); aþsalun **Bα**; aþsǫlom **Bβ** (*saa og i V.* 9); aþsǫlun **O** (*i V.* 9 aþsalun). — auðsölum *Udgg.* (*Rask uden Var.*).

8, 1. of *mangler i* **O**. — 3. Svafrþorins. *saa Rask M*; Svafr þorins *K.*

9, 2. munt **L** *her; deraf gjør K.* mune. — 5. siaat; *al.* sa at **C**; „*Adrir* sjá-at" *Rask.* — 6. menn *i flere Hskrr. skrevet* men; **1867** *har her* meþ, *men i V.* 11 mex (*jeg tør deraf ikke slutte, at den oprindelige Form her er* meðr). — it **S** *og saaledes* **1867** *i V.* 11 (*men her* hit); hit **C** (*men i V.* 11 *i Teksten* iþ) **L**; hytt **O**. — mera **L** (*men i V.* 11 meira) **Cβ**. — forað *skrevet* forat *i Hskrr.*

10, 1. *Flere Hskrr. skrive* þrim g.; þrymgoll **O**; þrimgavll **Bβ Sβ**. — 4. fjöturr, *saa Udgg.*; fiøtur **O**; fiötr **Bβ Sβ**; *de andre Hskrr.* fiotrar. — 6. hefir **B C**.

Vindkaldr kvað:

11. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
ek þik fregna mun
ek vilja vita:
it sá garðr heitir,
með goðum sáat
nn it meira forað?"

Fjölsviðr kvað:

12. „Gastropnir heitir,
ek hann görvan hefk
Leirbrímis limum;
hefik studdan,
hann standa mun
meðan öld lifir."

Vindkaldr kvað:

13. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
ek þik fregna mun
ek vilja vita:
at þeir garmar heita,
gífrari hefik
ga fyrr í löndum litit?"

Fjölsviðr kvað:

14. „Gífr heitir annarr,
en Geri annarr,
ef þu vilt þat vita;
varðir † ellifu
er þeir varða,
unz rjúfask regin."

Vindkaldr kvað:

15. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,
þat er megi inn koma,
meðan sókndjarfir sofa?"

Fjölsviðr kvað:

16. „Missvefni mikit
var þeim mjök of lagit,
síðan þeim var varzla vituð;
annarr of nætr sefr,
en annarr of daga,
ok kemsk þá vætr, ef þá kom."

1, 5. siaat **CO** *og Stockh. Hskrr.;* **L**. — 6. meir *for* menn **L** *og* **Cβ**.

2, 1. Gastropnir, *saa Hskrr. og Udgg.;* *kriver* Gastrofnir; *K.* Gastrópnir, *men met kan ikke betyde „hospites adcla-s". Maaské for* Gatstropnir *af* gat, *, Aabning, og* STRŪP, *norsk* ströypa, *e, indklemme, tilsnøre.* – 2. *Hskrr.* *e* gorvann *eller* gorfan *eller* giorvan. hefik *M.* — 3. leyrbrimis, *al.* brims leirbrims **Lα**. — 4. hef ec **L**.

3, 5-6. er gifrari hefik önga fyrr í lönd-litit, *saa ændret. Jfr. Vers i Ketils s. gs Cod. AM. 471 qv. (Fas II, 127):*

Hvat er þat flagða,
er ek sé á fornu nesi
ok glottar við guma?
at uppiverandi sólu
hef ek önga fyrr
leiðiligri litit.

dre rimeligt er det at tænke paa: er ri hefka görðum fyr í löndum litit er ek gifrari æva görða fyrr í lönd-lita *eller* er ek gifrari æva görðum í löndum leit. — gifrari *af Adj.* gifr *'dong.* gifre. *Hskrr. har:* er gifur reka (*saa* **LCβ**; Roka **O**; rata **Bβ**; rekar **BαCα**, *saa og Rask uden Var.*) giorþa (*saa* **L** *og Stockh. Hskrr.;* gorþa **C**; giorþu **BO**) fyrir (*eller* fyri) löndin lim (kuir **Lα**; knyr **Cβ**; lini *Stockh. fol. Hskr.*).

14, 1. annarr *mangler i* **O**. — 4. *Rask vilde heller* varþir 'ro. *Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 471 a) oversætter* varðir *ved „Møer", andre ved „Vagter". Jeg skjønner ikke denne Linje; man venter den Tanke udtrykt: „de holde altid Vagt, indtil Verden gaar under." Skulde der staa* verðir *for* varðir? *men* ellifu?? *Hskrr. skrive* ellefu (-o) *eller* ellifu (-o): *Skjuler sig heri en Form af* eilífr?

15, 3. hvárt, *indsat med K. M. for Hskrr's* hvert (*denne Form ogsaa ellers almindelig i sene Hskrr.*); *saa og i de flgd. Vers.*

16, 2. of lagit, *saa* **B** *og Rask uden Var.;* of *mangler i* **CLO**. — 3. meþan *for* siþan **OCαLβ**; *oprindelig vel* síðans *eller* siz. — 6. kemsk, *saa M.;* kemz **Bα** *og Rask;* keint **CβLα**; komt **O** *Eddubrot Rasks* **BβLβ** **Cα**; kemt *Stockh. Hskrr.* — *K. formoder* þó *for det første* þá. — *Hskrr. skrive* vęttr, vettr *eller* vættur, **Cβ** vetr. — ef, *saa*

Vindkaldr kvað:

17. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé matar nökkut,
þat er menn hafi,
ok hlaupi inn, meðan þeir eta?“

Fjölsviðr kvað:

18. „Vegnbráðir tvær
liggja í Viðofnis liðum,
ef þú vilt þat vita:
þat eitt er svá matar,
at þeim menn of gefi,
ok hlaupa inn, meðan þeir eta.“

Vindkaldr kvað:

19. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þat barr heitir, .
er breiðask um
lönd öll limar?“

Fjölsviðr kvað:

20. „Mímameiðr hann heitir,
en þat mangi veit,
af hverjum rótum renn;
við þat hann fellr,
er fæstan varir;
fellirat hann eldr né járn.“

Vindkaldr kvað:

21. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat af móði verðr
þess ins mæra viðar,
er hann fellirat eldr né járn?“

Fjölsviðr kvað:

22. „Út af hans aldni
skal á eld bera
fyr † kelisjúkar konur;

Udgg.; K. anfører denne Læsemaade af **S**; *alle andre Hskrr. har* of (*i* **C** *først skrevet* oc). — *For* þá *har* **Bβ** sa. *Kanské:* ok kemsk því vætr, ef þar kemr?

17, 5. þat er menn hafi *Hskrr. og Udgg. Burde vistnok hede:* þat er þeim menn of gefi, *som i* 18, 5. *Den almindelige Læsemaade kan neppe støttes ved* 29, 5. — 6. lapi **O Cα Lβ**; hlapa **B**; laupi *Rask uden Var.* — *For* hlaupi inn *har* **Cβ Lα** *feilagtig* kapa vin. — a meþan **O** *her og i V.* 18.

18, 1. Vegnbráðir, *saa* **Lα Cβ**, *Rask uden Var. og M.;* Vengbráðir **Cα Lβ** *og K. Af Vb.* vegna? — 2. vaþofnis **O**. Viðofnis *forstaar jeg her med de fleste Fortolkere som Hanens Navn; Svend Grundtvig* (*Danm. gl. Folkev. II, 671*) *forklarer* Viðofnis liðum *som* Víðopnis hliðum. — 3. vita þat vilt **Cα O**. — 6. hlaupi?

19, 5. breiðask, *saa* **B C L O 1867** *og Rask uden Var.* (*skrevet med* ass, az *eller* ast *i Endelsen*); breiþiz *K. M.* — 6. öll limar, *saa* **C L O** *og* **Bβ** (*dog her* all); öll ok limar **Bα 1867** *og Udgg.* (*Rask uden Var.*).

20, 1. Munameiðr **Lα Cβ**. — sa *for* hann **O**. — 2. mangi veit, *saa ændret med Thaasen* (*Nord. Univ. Tskr. II, 3, S. 90*) *efter Háv. V. 138, L. 8; det samme var alt foreslaat i K.;* fáir vitu (vita) *Hskrr. og Udgg., hvorhos K. forandrer* en (enn) *til* menn. — 3. hverjum, *saa Hskrr. og Udgg.; det oprindelige Udtryk er vel, som Thaasen anf. Sted mener,* hvers hann, *ligesom i Háv. V. 138, L. 9.* — renn, *saa* **O**, *jvfr. Háv.;* rennr *de øvrige Hskrr. og alle Udgg.* — 6. fellirat, *saa ændret;* flær at (flærat) *Hskrr. og Udgg.; kun* **O** *og* **Cα** *har blot* flǫr (*uden* at), *mulig er derfor det Oprindelige blot* fellir, *jvfr. Anm. til Sig. I, V. 21, L. 5.*

21, 5. af mǫþi **L**, *Stockh. Qv. og Oct. Hskr.;* á móþi *Stockh. fol. Hskr.* — móði = *Kraft? Guðbrandr Vigfússon* (*Ný Félagsrit XVII, 152*) *oversætter fructus og jvfr. lat.* maturus. — 6. ef *for* er *Rask* (*uden Var.*) *og M.* — fellirat, *saa ændret;* flærat *Rask* (*uden Var.*) *og M.; ellers har Hskrr.* flær ei, *saa og K.*

22, 3. fyr *i Hskrr. tildels skrevet* fyrir. — kelisjúkar, *saa Hskrr. og K., Rask. Dette giver neppe nogen Mening. Egilsson formoder „hystericæ, vel: nervis labo-*

'a
nnar skyli,
ı með mönnum mjötuðr."
'indkaldr kvað:
Segðu mér þat, Fjölsviðr!
spyrja mun
a vita:
ani heitir,
mnum háva viði,
við gull glóir?"
Fjölsviðr kvað:
Viðofnir hann heitir,
tendr veðrglasi
.vistum Míma;
ekka

þryngr hann orófsaman
svartrar Sinmöru."
Vindkaldr kvað:
25. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé vápna nökkut,
þat er knegi Viðofnir fyr
hníga á Heljar sjöt?"
Fjölsviðr kvað:
26. „Lævateinn hann heitir,
en hann gerði Loptr rýninn
fyr nágrindr neðan;
í seigjárnkeri

. *Norv.* Brystkjöl (= *Dan.*
" *men det norske* kjøl *passer*
sin Betydning (*kold Gysen,*
et deraf afledet Ord maatte
ıkar (kel-sj.). *M. indsætter*
, *men dette betyder „svage-*
:et her ikke synes brugeligt.
jvfr. got. kilþei γαστήρ. —
a ændret; þess *Hskrr. og*
ær, **B O S**; þeir **L C**β *Rask*
K. M.; er **C**α. — skulu **O.**
for i **C**α. — 6. gull **B O S**
uden Var. og M.; gulli **L C**β
. allr ræidingr hestanna þa
gull *Flat. I, 359.*
iðofnir *blandt hanaheiti i SnE.*
. — *Eg. skriver* Víðofnir (=
– 2. veðrglasi, *saa Udgg. Alle*
e veþir (*Rask uden Var.* veþr).
— 4. einn um, *saa ændret med*
ormodning i K.; einum *Hskrr.*
5. þryngr, *saa ændret med M.;*
g Rask (*uden Var.*); þrungur
vngvz **B**α; þrúngnuz *Cod. 1867*
nl. Udgg. henføre Ordet til L. 4.
nañ **O**; or ofsaman **L**; orof sa-
a mañ **B**; ó-rof saman *K.*; óróf
(*uden Var.*); oróf saman *M.*
ır, *saa ændret med Tvil* (*eller*
l. surtr, *gusten?*); surtar **C**α
h. Fol. og Oct. Hskr. og Eddu-
surtr **B C**β **L**α, *og saaledes*
og M. som Egennavn); Surtur
Hskr. — Sinmöru, *saa ændret*
efter Formodning i K.; sinn martv **B**α *Stockh. Oct. Hskr., saa ogsaa K. og Rask;* sinn mantu **B**β **C**α **L**β **O** *Eddubrot Rasks;* sem mautu **L**α *Stockh. Fol. og Qv. Hskr.*; sem mantu **B**β; sin mötu *M.* — *Thaasens Forklaring i Nord. Univ. Tskr. II, 3, S. 89 f. kan ikke støtte Hskrr.'s Tekst.*

25, 5. fyr *i Hsker. skrevet* for.

26, 1. Lævateinn, *saa ændret;* Hævateinn *Hskrr. og alle Udgg.* (Hǫma t. **B**β; Hevia **S**β; Heve t.: *efter K. i Vidalins Hskr.*). *Navnet, som det staar i Hskrr., forklares gjerne af* hœfa, *men maatte da hede* hœfiteinn. *Rimvægten hviler desuden i L. 2 langt bedre paa* Loptr *end paa* hann; *om Forvanskning af* L *til* H *se Anm. til Sigrdr. V. 34, L. 1; Fjölsv. V. 36, L. 1.* — hann heitir, *saa ændret;* heitir hann *Hskrr. og Udgg.* — 2. rýninn, *saa ændret;* rúinn *Hskrr. og Udgg. Petersen* (*Nord. Myth. 2 Udg. S. 357*) *forklarer dette „opblæst og løs, fyldende meget, men liden af Indhold" af det jydske Verbum* at rue, *men herimod strider den norske, mér oprindelige Form* rúva; *K. oversætter „despoliatus", hvilket neppe giver nogen brugbar Mening; Svend Grundtvig* (*Danm. gl. Folkev. II, 671 a*) *forstaar* görði rúinn *som* rúði, *plukkede, men* rýja *kan aldrig bruges om at plukke en Kvist eller Gren. Guðmundr Magnússon formoder* runi *cursor, destructor, eller* rúni, *fabulator, incantator.* — 3. fyr *skrives i de fleste Hskrr.* fyrir, *i andre* fire. — 4. seigjárn-keri, *saa skrevet efter*

liggr hann hjá Sinmöru,
ok halda njarðlásar níu."
Vindkaldr kvað:
27. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt aptr kemr,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka?"
Fjölsviðr kvað:
28. „Aptr mun koma,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka,
ef þat fœrir,
er fáir eigu,
eiri örglasis."
Vindkaldr kvað:
29. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé mæta nökkut,
þat er menn hafi,
ok verðr því hin fölva gýgr fegin?"
Fjölsviðr kvað:
30. „Ljósan ljá
skaltu í lúðr bera,
þann er liggr í Viðofnis völum.
Sinmöru at selja,
áðr hon söm telisk
vápn til vígs at ljá."
Vindkaldr kvað:
31. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat sá salr heitir,
er slunginn er
vísum vafrloga?"
Fjölsviðr kvað:
32. „Hyrr hann heitir,
en hann lengi mun
á brodds oddi bifask;
auðranns þess
munu um aldr hafa
frétt eina fírar."
Vindkaldr kvað:
33. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hverr þat görði,

Forklaring af Eg., som beholder Hskrr.'s Skrivemaade. Eller seigjárns keri? sęgiarne keri **O**; sęgiarns k. **C** *og Eddubrot Raks;* segiarns k. **BL** *og de stockh. Hskrr.; efter K. har* **S** *i Teksten* Segiarn, *i Margen* Sægiarna; Sægjarns k. *Rask M.* — 5. liggr hann *henføres af Udgg. til L. 4.* — *Rask og M. skrive* Sinmœru.

28, 5. er, *saa ændret;* sem *Hskrr. og Udgg.* — 6. eiri, *saa Hskrr. (dog anfører K.* eyrv *af* **S**) *og Udgg.* — örglasis, *saa Eg.; jvfr. Ringen* Glæsir (*rettere* Glasir) *i Fas. II, 390;* aurglasis *Udgg.;* ærglasis *Hskrr. eller* ærglassis (*saa* **CL**, *de stockh. Hskrr. og Eddubrot Rasks*).

29, 2. hvert þat se *Rask uden Var.* — 6. verði? *jvfr. V. 17, L. 6.* — fylva **OBβCα** *for* fölva.

30, 3. *Ogsaa her forstaar jeg med de fleste Fortolkere* Viðofnis *om Hanen. Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 671a) tyder* i Viðofnis völum = í Víðopnis völum *eller* válum? — *For* völum *har* **O** *og* **Bβ** rotóm. — 4. *Rask og M. skrive* Sinmœru. — 5. söm, *saa K., det er med Eg. at forstaa som Nom. sg. f. af* samr; sœm *Rask (uden Var.) og M.* sæm tęliss **Bα**; samtelis **Bβ**; som teliss **Cα**; somteliss **Cβ**; semteliss **O**; som t. **Lα**; soni t. **Lβ**.

31, 5. stunginn **LαCβ**.

32, 1. Hyrr, *saa K. M. (d. e. Ild); i de fleste Hskrr. skrevet* Hyr. *Man skulde her vente et Navn, som begyndte med* L, *saa at* lengi *(ikke* hann) *i næste Linje blev Rimord. Grimm formoder* hátt *for* lengi. — 4. auðranns *i Hskrr. skrevet med én* n. — 5. mun **O**; man **Bβ**. — 6. ena **OBβ** *for* eina.

33, 4. hverr, *saa ændret med Lüning for* hver *Hskrr. og K., Rask M.* — görði *skrevet i Hskrr.* gorþi *eller* giorþi *eller* georþi.

ek fyr garð sák
nan, ásmaga?"

Fjölsviðr kvað:

34. „Uni ok Iri,
ari ok Ori,
arr ok Vegdrasill;
ori ok Uri,
ellingr, Atvarðr,
iðskjálfr, Loki."

Vindkaldr kvað:

35. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
r ek þik fregna mun
k ek vilja vita:
ıvat þat bjarg heitir,
r ek sé brúði á
jóðmæra þruma?"

Fjölsviðr kvað:

36. „Lyfjaberg þat heitir,
en þat hefir lengi verit
sjúkum ok sárum gaman:
heil verðr hver,
þótt hafi árs sótt,
ef þat klífr, kona."

Vindkaldr kvað:

37. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þær meyjar heita,
er fyr Menglaðar knjám
sitja sáttar saman?"

Fjölsviðr kvað:

38. „Hlíf heitir,

— 5. fyr *i de fleste Hskrr. skrevet* yrir. — *For* sák *har flere Hskrr.* ok. — 6. *For* innan ásmaga *har* **L** *og* Cβ minum erfmaga. — *Jeg har sat Komma* *oran* ásmaga *som styret af* hverr; *Ordet* *r mig dog her uforstaaeligt, da flgd.* *Vers indeholder Dvergenavne.*

34, 1. Vnni *for* Uni **B**. — Iri *K., Rask;* i *M.* — 2. Bari **O C L** *og Rask* (*uden* *Var.*); Barri **B** *og K. M.* — Ori *K.*, *ask,* Óri *M. Navnet er vistnok for-* *msket, se Anm. til L. 4.* — 3. Varr *m Dværgenavn SnE. II, 470. 553.* — Dori, *saa de stockh. Hskrr.;* Döri *ddubrot Rasks;* Dorri **C L** **Bα** *samt* *M.;* Dari **Bβ**; Darri **O**. *Se Völuspá* *V. 15, L. 5 og SnE. II, 470* (*II, 553* ori). — *M. skriver* Úri. *For* Uri *har* α **Lβ** Ori; *at dette er det rette, synes* *meligt paa Grund af* Dori, Ori *i Völuspá* *V. 15, L. 5 og fordi* Dori *og* Ori *danne* *ed hinanden Stavelserim, hvilket er hyp-* *gt ved Navneopregning* (Fili, Kili. irfir, Virfir. Alföðr, Valföðr). *Men* *maa* Ori *i L. 2 være feilagtigt* (*for* ri?) — 5. Atvarþr **Lα Cβ** *og K.;* varþar **Cα Lβ**; at var þar *Stockh.* *t. Hskr.;* at varþar *Stockh. Fol. og* *v. Hskrr.;* oc var þar **B O** *og Rask;* Atvarðr *M.* — 6. Liðskjálfr *M.;* liþsci r **Bα Cα** *og K. Rask* (*uden Var.*); lijþski alfur **O**; lęþsci alfr **Bβ**; Lidscialfr **L Cβ**. — Loki *er neppe rigtigt. Lüning formoder* Lóni.

35, 4. hve **O** (*for* hvat); *dette er kanské det oprindelige her og i de øvrige Vers.*

36, 1. Lyfjaberg, *saa ændret; jvfr. V. 49, L. 2. Se min Afhandling om Forbindelsen mellem Gróg. og Fjölsv.* — Hyfia berg **Bα**, **Lβ** *og K. M.;* Hyfuija berg **O**; Hyfwia berg **C**; Hivnga horn **Bβ**; Hlyfvia ber **Lα**; Hyfvia ber *de stockh. Hskrr.;* Hyfvia berg; *„kannske rèttara* Hyfina" *Rask.* — 3. sjúkum, *saa Eg.;* suikum **Bα** *og Rask M.;* siuk **C** *og* **O** (*snarere end* suik) *det stockh. Qvart-Hskr. og* **Bβ Lβ**; sink *stockh. Fol. og Oct. Hskr.;* svic **Lα** *og K.* — sárum, *saa ændret med Eg.;* sári *Hskrr. og Udgg.* — 5. þótt **L O**, *Rask* (*ud. Var.*) *og M.;* þó **B C** *og K.* — *Det er stødende, at* hafi *er Rimord; jeg formoder derfor, at* árs sótt (arsott **C**) *er forvansket;* þótt helsótt hafi *vilde give god Mening.* — 6. klífr *i enkelte Hskrr. skrevet med* ý.

37, 5. fyr, *saa M.; de fleste Hskrr. skrive* for, *saa og K. Rask;* fyrir **L**. — 6. sitia **B** *og K. M.;* singia **C**; syngia **L O** *og Rask* (*uden Var.*). — sattir **C**.

38, 1. *At tilsætte* ein *efter* heitir *synes ikke nødvendigt, jvfr. Grímn. V. 28, L. 1.*

önnur Hlífþrasa,
þriðja † Þjóðvarta,
Björt ok Blíð,
† Blíðr, Fríð,
Eir ok Örboða."

Vindkaldr kvað:

39. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt þær bjarga
þeim er blóta þær,
ef görask þarfar þess?"

Fjölsviðr kvað:

40. „[Bjarga] svinnar,
hvar er menn blóta þær
á stallhelgum stað;
eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum,
hvern þær ór nauðum nema."

Vindkaldr kvað:

41. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,
þat er knegi á Menglaðar
svásum armi sofa?"

Fjölsviðr kvað:

42. „Vætr er þat manna,
er knegi á Menglaðar
svásum armi sofa:
nema Svipdagr einn,
hánum var sú in sólbjarta
brúðr at kván of kveðin."

Vindkaldr kvað:

43. „Hrittu á hurðir,
láttu hlið rúm,
hér máttu Svipdag sjá;
en þó vita far,
ef vilja muni
Menglöð mitt gaman."

Fjölsviðr kvað:

44. „Heyrðu, Menglöð!
hér er maðr kominn,
gakk þú á gest sjá!
hundar fagna,
hús hefir upp lokizk,
hygg ek, at Svipdagr sé."

Menglöð kvað:

45. „Horskir hrafnar

— 2. Hlífþrasa, *saa ændret;* Hlífþursa *Hskrr. og Udgg., dette kan ikke betyde „tutela gigantum". Jfr.* Líf ok Leifþrasir *og SnE. I, 300, hvor* **W** *har* avrþrasir, r avrþvrsis. — 3. Þjóðvarta *giver ingen Mening og maa være forvansket.* Þjóðvakra?? — 5. Blíðr (*i Hskrr. skrevet* Blíþr, Blíþur) *eller* Blíð *i L. 4 maa vistnok være forvansket. K. formoder* Blíkvr. — 6. Örboða *M. Eg.;* Aurboða *Hskrr. og K. Rask.*

39. *Dette V. og flgd. mangle i* **O**. — 4. *Efter* bjarga *tilføier* **L** *og K.* nockvþ. — 6. görask *i de fleste Hskrr. skrevet* goraz. — þarfar **B C** *og K. M.;* þarfir **L** *og Rask* (*uden Var.*).

40. 1. Bjarga *mangler i alle Hskrr. og Udgg.* — svinnar, *saa ændret;* Sumur *Hskrr.* (Sumr **C**) *og Udgg. Man tør neppe formode* Svinnar [bjarga]. — 2. hvar, *saa Hskrr.*; hver *Udgg.* (*Rask uden Var.*), *der henføre det til L. 1.* — 4. eigi. *saa ændret med M.;* ei *Hskrr.* (ey **Cα**; er **Cβ**; or **Lα**) *og K., Rask. Eller kan* ei (ey) *forsvares ved* ey *i Vaf. V. 55, e i Vaf. V. 36?* — forað *i mange Hskrr. skrevet* forrat. — 6. or **Cα Lβ** *og Udgg.; mangler i* **B Cβ Lα** *og de stockh. Hskrr.*

41, 4. hvart **C O**; *de øvrige Hskrr.* hvert. — 5. þat *mangler i* **O**.

42, 1. *Flere Hskrr. skrive* Vetr. — 6. *K. henfører* brúðr *til L. 5.*

43, 2. *K. skriver med flere Hskrr. som ét Ord* hliþ-rúm. — 4. fair **C β**; fáir **Lα**; fár **Lβ** *og de stockh. Hskrr.* — muni **C O**, *Rask* (*uden Var.*) *og M.* — myni **B L** *og K.*

44, 3. at sia **O**.

45, 1. Horskir *skrives i de fleste Hskrr.* Hoskir. *En lignende Brug af dette Adjectiv kan neppe paavises; jeg har derfor tænkt paa* hræskærir, *jvfr.* hræskæri ari

ér á hám gálga
ınir ór,
at lýgr,
sé langt kominn
l minna sala.
Hvaðan þú fórt,
þú för görðir,
hétu hjú?
ok nafni
jartegn vita,
ar þér kván of kveðin."
Svipdagr kvað:
„Svipdagr ek heiti,
r hét minn faðir,
ákumk vindar kalda vegu;
ırði
ngi maðr,
t sé við löst lagit."
Menglöð kvað:
„Vel þú nú kominn!
hefik minn vilja beðit,
fylgja skal kveðju koss;
forkunnar sýn
mun flestan glaða,
hvars hefir við annan ást.
49. Lengi ek sat
Lyfjabergi á,
beið ek þín dœgr ok daga;
nú þat varð,
er ek vætt hefi,
at þú ert kominn, mögr! til minna sala.
50. Þrár hafðar
er ek hefi til þíns gamans,
en þú til míns munar;
nú er þat satt,
er vit slíta skulum
ævi ok aldr saman."

I, *271.* — 2. skulu þér *hen-* *Rask M. til L. 1.* — haum **O**. gôrþir **L**; *i de fleste Hskrr.* *ed* gi *i Fremlyden.* — 5. iartegn ; iarteikn *de andre Hskrr. og* *ask.* — 6. *For* þér *har* **O C**α — kván, *saa Hskrr. og Udgg.*; *hede* at kván, *som i V. 42, L. 6.* rákumk, *saa M.*; *i Hskrr. skre-* nz, *saa og K., Rask. Bør vist-* *es som* vrákumk. — 5. qveþir **B**. r *Eg. af* kveðja = kviðja. *Kanské* *nd Grundtvig Danm. gl. Folkev.*). — 6. löst *i Hskrr. skrevet* r lavst. hefik *i flere Hskrr. skrevet* hefi . flestum **L**α **C**β. — 6. hvars **C**β **L**α *og M.*; hvers **B C**α **L**β *og K., Rask* (*uden Var.*); huers **O**.

49, 2. Lyfja, *saa ændret*; liúfu *Hskrr.* (lufú **L**) *og Udgg.*; *jvfr. V. 36, L. 1.* — 5. vęlt **C**β **L**α *for* vætt. — *For* hefi *skrive Hskrr. og Udgg.* hefir. — 6. *Mellem* ert *og* kominn *har alle Hskrr. og Udgg.* aptr (*de dele derhos L. 6 i to Linjer*), *hvilket forstyrrer Metrum og Mening og som jeg derfor har udeladt. Jfr. min Afhandl. om Frbind. mll. Gróg. og Fjölsv.*

50. *K. lægger dette Vers i Svipdags Mund „cum non sit verisimile eum plane mutum fuisse ad praecedentem sermonem amantis suae".* — 2. er ek hefi *henfører Rask til L. 1.* — 5. at **C**α **O** *for* er. — 6. ok *mangler i* **C L O**.

De to Kvæder Grógaldr og Fjölsvinnsmál er Dele af én og samme Digtning, hvis Hovedperson er Svipdag, Groas Søn. Jeg har derfor forenet dem ved Navnet Svipdagsmál; Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 668 a) har foreslaat „Svipdagsför“. Denne Digtning foreligger os, endnu udelt, i en senere Form i en dansk-svensk Folkevise om ungen Sveidal (Svedal, Svendal, Svedendal, Silfverdal): mange (gamle og nye) danske Optegnelser er trykte hos Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev. Nr. 70 (II, S. 239—254. III, S. 841—843); to svenske Optegnelser: Geijer og Afzelius Svenska Folkvisor Nr. 10 (I, S. 57—59) og Arwidsson Svenska Fornsånger Nr. 143 (II, 284—288) give Visen i en mindre oprindelig Form.

Svend Grundtvig paapegede først (Danm. gl. Folkev. II, 238) det traditionelle Slægtskab mellem Visens første Del og Grógaldr; jeg fandt dernæst (D. g. F. II, 667 f.), at Visens sidste Del svarte til Fjölsvinnsmál, og godtgjorde, at den dansk-svenske Vise havde bevaret den oprindelige Enhed i én Digtning, som fra Island kjendtes spaltet i to Kvæder. Dette blev videre udviklet af Svend Grundtvig (D. g. F. II, 668—673) og af mig i min Afhandling om Forbindelsen mellem Grógaldr og Fjölsvinnsmál (Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Christiania Aar 1860, S. 123—140).

Visen er af Vigtighed for Tekstkritiken i Grógaldr og Fjölsvinnsmál, og jeg aftrykker derfor her næsten hele den ældste danske Optegnelse og det meste af en anden, som i flere Henseender har en rettere Sagnform (begge gives her i almindelig Sprogform og med uvæsentlige Forandringer af Udtrykket hist og her efter andre Optegnelser).

A.

(I Haandskrift fra det 16de Aarhundrede.)

1. *Det var ungen Sveidal,*
han skulde Bolden lege:
Bolden drev i Jomfruens Bur,
det gjorde hans Kinder blege.
Og lader du dine Ord vel!

2. *Bolden drev i Jomfruens Bur,*
Svenden efter gik:
førend han kom der ud igjen,
stor Sorg han i Hjærtet fik.

3. *„Du tørst ikke kaste*
din Bold efter mig:
der sidder en Mø i fremmede Land,
hun længes efter dig.

4. *Du skalt aldrig Roen bide*
og aldrig Roen faae:
førend du faar løst det sorgfulde Hjærte,
som længe haver ligget i Traa.“

5. *Det var ungen Sveidal,*
han svøber sig Hored i Skind:
saa gaar han i Stuen
alt for sine Hovmænd ind.

6. *„Her sidder I, alle mine Mænd,*
drikker Mjød af Skaale:
mens jeg gaar til Bjerget,
med min kjære Moder at tale.“
7. *Det var ungen Sveidal,*
han tog til at kalde:
der revned Mur og Malmørsten,
og Bjerget tog til at falde.
8. *„Hvem er det, der kalder*
og vækker mig saa mod?
maa jeg ikke med Freden ligge
op under den sorte Jord?“
9. *„Det er ungen Sveidal,*
kjære Sønne din:
han vil fuld gjerne have gode Raad
af kjære Moder sin.
10. *Jeg haver fanget en Stivmoder,*
hun er mig vorden haard:
hun haver mit Hjærte i Tvangen lagt
for den, jeg aldrig saa.“
11. *„Skal jeg mig nu opreise*
af Søvn og haarden Kvale:
udi de samme Veie
da skalt du end fuld vel fare.
12. *Jeg skal give dig en Fole,*
han skal vel bære dig fram:
han gaar saa vel over salten Fjord,
som paa det grønne Land.
13. *Jeg skal give dig Dugen,*
alt om du kan den brede:
al den Mad, du ønsker dig,
den skal dig staa tilrede.
14. *Jeg skal give dig et Dyreshorn,*
og det er spændt med Guld:
al den Drik, du ønsker dig,
da skal den staa al fuld.
15. *Jeg skal give dig Sværdet,*
er hærdet i Drageblod:
hvor du rider gjennem mørken Skov,
da brænder det som et Baal.
16. *Jeg skal give dig Snekken,*
hun staar i salten Fjord:
alle dine Fiender, dig imod ville seile,
dem løber hun under i Flod.
17. *De vandt op deres Silkeseil*
saa høit i forgyldene Raa:
saa seiled de for det samme Land,
alt som den Jomfru var paa.
18. *De kasted deres Anker*
paa den hvide Sand:
det var ungen Sveidal,
som tren der først paa Land.

19. *Det var ungen Sveidal,*
han gaar paa hviden Sand:
den første Mand, han mødte,
var Hyrden paa det Land.
20. *Det var goden Hyrde,*
og han lod spørge først:
„Hvad da skader denne Ungersvend?
hvi er hans Hjærte saa tøst?“
21. *„Hans Hjærte ligger i Tvangen lagt*
for den, han aldrig saa:
Svenden heder ungen Sveidal,
saa gaar Sagnen af.“
22. *„Her er ogsaa en Jomfru paa dette Land,*
hun ligger i stærken Traa:
alt efter en Svend, heder Sveidal,
hun aldrig med Øine saa.“
23. *„Hør du goden Hyrde,*
hvad jeg siger dig:
vedst du, hvor den Jomfru er,
da dølg det ikke for mig.“
24. *„For oven ved den grønne Lund*
der staar min Jomfrus Gaard:
Porten (?) er af det hvide Hvalsbøn
og Porten er lagt med Staal.
25. *Uden for min Jomfrus Port*
der stander en Løve saa gram:
men er I den rette Sveidal,
saa frit maa I gaa fram.“
26. *„Er det nu saa Sanden,*
alt som du siger for mig:
bliver jeg Konge paa dette Land,
til Ridder gjør jeg dig.“
27. *Han gik til den gyldne Port,*
og ind der han saa:
alle da var de Laase,
de faldt selv derfra.
28. *Løven med de Hvidebjørne*
de faldt den Herre til Fod:
Linden med sine Grene
hun bugner neder til Jord.
29. *Midt udi den Borgegaard*
der aksler han sit Skind:
saa gaar han i Høieloft
for hedenske Konning ind.
30. *„Hil sidder I, hedenske Konning,*
over eders eget Bord:
vil I mig eders Datter give
og vide mig Andsvarord?“
31. *„Jeg haver ikke Datter, foruden én,*
hun ligger i stærken Traa:

alt efter en Svend, heder Sveidal,
hun aldrig med Øine saa."
32. *Det da svared den liden Smaadreng,*
stod klædt i Kjortel hvid:
„Længes hende efter Sveidal,
da er han nu kommen hid."
33. *Saa braadt kom Bud i Høieloft*
for skjøn Jomfru ind:
„Nu sidder ungen Sveidal
næst hos Fader din."
34. *„Da tager I bort de høie Raa*
og saa de Ligebaar:
følger I mig i Høieloft
ind for min Hjertenskjær."
35. *Det da mælte den skjønne Jomfru,*
hun ind ad Døren tren:
„Vær velkommen, ungen Sveidal,
Hjert-Allerkjæreste min!"

Denne Optegnelse fortæller endnu, at Møen spør sin Fader, om han vil lade sig døbe: ellers drager hun bort med Sveidal; baade Fader og Datter tage da ved den kristelige Tro, inden Brylluppet holdes; Sveidal slaar Hyrden til Ridder og sætter ham øverst til Bords. Til Slutning heder det:

42. *Nu haver ungen Sveidal*
forvunden al sin Harm:
saa haver og den stolte Jomfru,
hun sover forinden hans Arm.
Og lader du dine Ord vel!

C.

(*I to Afskrifter fra 17de Aarhundred.*)

Begyndelsen af denne Optegnelse stemmer overens med A *i det væsentlige. Svendal siger i V. 11: „Min Søster og min Stivmoder haver lagt mit Hjærte i Traa"; men dette er rimelig kun en Forvanskning.*

13. *„Jeg skal give dig den Hest*
som skal være dig saa god:
rid du hannem baade Dag og Nat,
han vorder ret aldrig mod.
14. *Jeg skal give dig det gode Sværd*
som man kalder Adelring):*
du kommer ret aldrig i den Strid,
du skal jo Seiren vinde."
15. *Det var ungen Svendal,*
han bandt sit Sværd ved Side:
han satte sig paa sin gode Hest,
han agted ikke længer at bide.
16. *Det var ungen Svendal,*
han tog sin Hest med Spore:
saa red han over det brede Hav
og gjennem de grønne Skove.
17. *Han red over det vilde Hav*
og gjennem de mørke Skove:
til han kom til det samme Slot,
hans Fæsteme monne inde sove.
18. *„Hør du, goden Hyrde,*
hvad jeg siger dig:
er her Jomfru paa dette Slot,
du dølg det ikke for mig.
19. *Er her Jomfru paa dette Slot,*
du dølg det ikke for mig:
bliver jeg Konning paa dette Land,
til en Herre saa gjør jeg dig."
20. *„Plankerne ere af haarde Jæ*
og Porten er af Staal:
det er vel atten Vintre siden
den Jomfru Solen saa.
21. *Løven og den vilde Bjørn*
de stander der inden fore:
der kommer aldrig nogen levendes ind,
foruden hin unge Svendal."
22. *Det var ungen Svendal,*
han satte sig paa sin Hest:
saa red han til den samme Mur,
som han kunde allerbedst.
23. *Det var ungen Svendal,*
han tog sin Hest med Spore:
saa sprang han saa listelig
alt i den Borgegaard.
24. *Saa sprang han saa listelig*
udi den Borgegaard:
Løven og den vilde Bjørn
de falder ned for hans Fod.

---

*) *Saa heder ogsaa et Sværd, som Kong Diderik kommer i Besiddelse af. Adelring er en Fordreielse af Nagelring, der i tydske Kilder er Navnet paa Di- riks Sværd. Ogsaa Beowulfs Sværd he Nægeling.*

25. *Løven og den vilde Bjørn*
de falder den Herre til Fod:
Linden med sine forgyldene Blade
bugned neder til Jord.
26. *Linden bugned neder til Jord*
med sine forgyldene Blade:
op da stod den stolte Jomfru,
som længe havde ligget i Dvale.
27. *Det da var den stolte Jomfru,*
hun hørte de Sporer klinge:
„Hjælp mig Gud Fader i Himmerig,
jeg maatte end blive løst af Pine!
28. *Hjælp mig Gud Fader i Himmerig,*
jeg maatte blive løst af Tvang:
og Skam saa faa min Stivmoder,
mig haver gjort Tiden saa lang!“
29. *Det var ungen Svendal,*
han ind ad Døren tren:
det da var den stolte Jomfru,
hun stander ham op igjen.
30. *Ind kom ungen Svendal,*
han var baade favr og ung:
det da var den stolte Jomfru,
saa vel favned hun hans Komme.
31. *„Velkommen, ungen Svendal,*
ædelig Herre min:
Tak have Gud Fader i Himmerig,
os baade haver løst af Pine!“
32. *Nu haver ungen Svendal*
forvunden baade Angest og Harm:
nu sover han saa gladelig
udi sin Jomfrus Arm.
33. *Nu haver den stolte Jomfru*
forvunden baade Angest og Kvide:
nu sover hun saa gladelig
ved ungen Svendals Side.
Og lad dine Ord vel!

---

alt efter en Svend, heder Sveidal,
hun aldrig med Øine saa."
32. *Det da svared den liden Smaadreng,*
stod klædt i Kjortel hvid:
„Længes hende efter Sveidal,
da er han nu kommen hid."
33. *Saa braadt kom Bud i Høieloft*
for skjøn Jomfru ind:
„Nu sidder ungen Sveidal
næst hos Fader din."
34. *„Da tager I bort de høie Raa*
og saa de Ligebaar:
følger I mig i Høieloft
ind for min Hjærtenskjær."
35. *Det da mælte den skjønne Jomfru,*
hun ind ad Døren trøn:
„Vær velkommen, ungen Sveidal,
Hjært-Allerkjæreste min!"

Denne Optegnelse fortæller endnu, at Møen spør sin Fader, om han vil lade sig døbe: ellers drager hun bort med Sveidal; baade Fader og Datter tage da ved den kristelige Tro, inden Brylluppet holdes; Sveidal slaar Hyrden til Ridder og sætter ham øverst til Bords. Til Slutning heder det:

42. *Nu haver ungen Sveidal*
forvunden al sin Harm:
saa haver og den stolte Jomfru,
hun sover forinden hans Arm.
Og lader du dine Ord vel!

C.

(*I to Afskrifter fra 17de Aarhundred.*)

Begyndelsen af denne Optegnelse stemmer overens med A *i det væsentlige. Svendal siger i V. 11: „Min Søster og min Stivmoder haver lagt mit Hjærte i Traa"; men dette er rimelig kun en Forvanskning.*

13. *„Jeg skal give dig den Hest*
som skal være dig saa god:
rid du hannem baade Dag og Nat,
han vorder ret aldrig mod.
14. *Jeg skal give dig det gode Sværd*
som man kalder Adelring):*
du kommer ret aldrig i den Strid,
du skal jo Seiren vinde."
15. *Det var ungen Svendal,*
han bandt sit Sværd ved Side:
han satte sig paa sin gode Hest,
han agted ikke længer at bide.
16. *Det var ungen Svendal,*
han tog sin Hest med Spore:
saa red han over det brede Hav
og gjennem de grønne Skove.
17. *Han red over det vilde Hav*
og gjennem de mørke Skove:
til han kom til det samme Slot,
hans Fæstemø monne inde sove.
18. *„Hør du, goden Hyrde,*
hvad jeg siger dig:
er her Jomfru paa dette Slot,
du dølg det ikke for mig.
19. *Er her Jomfru paa dette Slot,*
du dølg det ikke for mig:
bliver jeg Konning paa dette Land,
til en Herre saa gjør jeg dig."
20. *„Plankerne ere af haarde Jern,*
og Porten er af Staal:
det er vel atten Vintre siden
den Jomfru Solen saa.
21. *Løven og den vilde Bjørn*
de stander der inden fore:
der kommer aldrig nogen levendes ind,
foruden hin unge Svendal."
22. *Det var ungen Svendal,*
han satte sig paa sin Hest:
saa red han til den samme Mur,
som han kunde allerbedst.
23. *Det var ungen Svendal,*
han tog sin Hest med Spore:
saa sprang han saa listelig
alt i den Borgegaard.
24. *Saa sprang han saa listelig*
udi den Borgegaard:
Løven og den vilde Bjørn
de falder ned for hans Fod.

*) *Saa heder ogsaa et Sværd, som Kong Diderik kommer i Besiddelse af. Adelring er en Fordreielse af Nagelring, der i tydske Kilder er Navnet paa Diderikś Sværd. Ogsaa Beowulfs Sværd hedder Nægeling.*

Løven og den vilde Bjørn
ler den Herre til Fod:
med sine forgyldene Blade
neder til Jord.
Linden bugned neder til Jord
se forgyldene Blade:
stod den stolte Jomfru,
nge havde ligget i Dvale.
Det da var den stolte Jomfru,
rte de Sporer klinge:
mig Gud Fader i Himmerig,
tte end blive løst af Pine!
Hjælp mig Gud Fader i Himmerig,
tte blive løst af Tvang:
n saa faa min Stivmoder,
ver gjort Tiden saa lang!"
Det var ungen Svendal,
d ad Døren tren:
det da var den stolte Jomfru,
hun stander ham op igjen.
30. *Ind kom ungen Svendal,*
han var baade favr og ung:
det da var den stolte Jomfru,
saa vel favned hun hans Komme.
31. *„Velkommen, ungen Svendal,*
ædelig Herre min:
Tak have Gud Fader i Himmerig,
os baade haver løst af Pine!"
32. *Nu haver ungen Svendal*
forvunden baade Angest og Harm:
nu sover han saa gladelig
udi sin Jomfrus Arm.
33. *Nu haver den stolte Jomfru*
forvunden baade Angest og Kvide:
nu sover hun saa gladelig
ved ungen Svendals Side.
Og lad dine Ord vel!

TILLÆG.

SÓLARLJÓÐ.

1. Fé ok fjörvi
ræenti fyrða kind
á hinn grimmi greppr;
fir þann veg,
r hann varðaði,
áði engi kvikr komask.
2. Einn hann át
pt harðla,
ldri bauð hann manni til matar,
áðr en móðr
ok meginlítill gestr
gangandi af götu kom.
3. Drykks of þurfi
lézk hinn dæsti maðr
ok vanmettr vera;
hræddu hjarta
hann lézk trúa
þeim, er áðr hafði vályndr verit.

Dette Digt findes i Papirafskrr., af hvilke eppe nogen er ældre end anden Halvdel af 7de Aarhundred; **C L** *omtaler en Skind-og, som har indeholdt Digtet. Det næv-es efter Guðbrandr Vigfússon først af ljörn fra Skarðsá (død 1656) i hans ommentar til Völuspá skreven efter 1643 Kgl. Bibl. i Kjøb. ny kgl. Sml. 1886 qv.)* svo segir í Sólarljóðum gömlu".

Overskriften er (gjengiven med al-mindelig Orthographi) Sólarljóð **B**; Hér krifast Sólarljóð **G I K**; Hér hefjast ólarljóð Sæmundar ins fróða **C L**; Hér krifast Sólarljóð, sem sagt er Sæmundr rестr fróði hafði kveðið, þá hann lá ndaðr á börunum **O**. — *De forskjellige Afsnit ere ikke betegnede i Hskrr.*

1, 2. rænti *henfører K. og flere Af-krifter til første Linje.* — fyrþa **B**; *i e fleste Afskrr.* firþa *eller* firda. — 3. **B** *skriver her og ellers* enn *for* hinn. — 4. þann veg, *saa ændret, jvfr. Skirn. V. 11, L. 3;* þá götu *alle Hskrr. og Udgg.; r kan ikke være Rimord. Bergmann (Les chants de sôl, p. 39) mener, at For-fatteren har tilladt sig den Frihed at lade* yfir *danne Stavrim med* hann; *dog bemærker han, at Alliterationen vilde være mér regelret, hvis Digteren f. Eks. havde sat:* yfir þá vega er hann varðaði. — 6. *For* náði *har* **I Bβ Cβ Lβ** mátti. — einginn **G Cα Lα**.

2, 2. harla **G K O**. — 5-6. *Udgiverne dele saaledes* megin lítill | gestr gangandi | af götu kom; *flere Afskrr.:* meginlítill | gestr gangandi af götu kom. *For den sidste Inddeling taler f. Eks. Alvíssm. V. 14, L. 3; V. 18, L. 6; V. 34, L. 6.* — 6. ad gardi kom **G**.

3, 1. þurfti **B Cα Lα**. — 2. lézk (*skre-vet* liest *eller* lest) *har* **G I K O Cβ Lβ** *paa dette Sted; de øvrige Hskrr. og alle Udgg. indsætte det i L. 3 foran* vanmettr. — 3. vanmattur **K**; vanmáttugur **O**. — 4. hræddu *i enkelte Afskrr. skrevet* hræþo. — 5. hann *er Rimord.* — *Rask formoder:* trauþu hjarta | hann lèzt trúa þeim | er á. h. v. v. — lét tina *feilagtig for* letz trua **Bα**. — 6. hefdi **O**; hafþo **B**; *mangler i* **Lα**. — vályndr, *saa Udgg. (Rask uden Var.);* volindur **G K**; vollindur **O**; volendr **B L**; volendur **Cα**; vællindur **I**; vallindur **Cβ**.

4. Mat ok drykk
veitti hann þeim er móðr var,
alt af heilum hug;
guðs hann gáði,
góðu hánum beinði,
því hann hugðisk váligr vera.

5. Upp hinn stóð,
ilt hann hugði,
eigi var þarfsamliga þegit;
synd hans svall,
sofanda myrði
fróðan, fjölvaran.

6. Himna guð
bað hann hjálpa sér,
þá hann veginn vaknaði;
en sá gat
við syndum taka,
er hann hafði saklausan svikit.

7. Helgir englar
kómu ór himnum ofan
ok tóku sál hans til sín;
í hreinu lífi
hon skal lifa
æ með almátkum guði.

---

8. Auð né heilsu
ræðr engi maðr,
þó hánum gangi greitt;
margan þat sœkir
er minst of varir,
engi ræðr sættum sjálfr.

9. Ekki þeir hugðu
Unnarr ok Sævaldi,
at þeim mundi heill hrapa;
naktir þeir urðu
ok næmðir hvívetna,
ok runnu sem vargar til viðar.

---

10. Munaðar ríki
hefir margan tregat,
opt verðr kvalræði af konum;
meingar þær urðu,
þó hinn mátki guð
skapaði skírliga.

4, 1. drykk (*skrevet* drick *eller* dryck *eller* dryce) B G I O Cβ Lβ; drykkju K Cα *og Udgg.* (*Rask uden Var.*). — 2. veitti hann *henfører Rask og M. til L. 1, ligesaa* B han veitti. — er *mangler i* Cβ Lβ. — 5. beindi *Hskrr.* — 6. váligr, *saa Rask og M.;* vo-ligr *K.;* valegr Cα Lα; vælegúr G K; vællegur I; væligur O; vællegr Cβ; vǫlligr B; vǫlegr Lβ.

5, 1. hinn, *saa* I *og Udgg.* (*Rask uden Var.*); *de øvrige Afskrr.* hann. — 3. eigi, *saa ændret med M.;* ei *Hskrr.* (*i* B *foran* þegit) *og K., Rask.* — 5. sofanda, *saa ændret;* sofandi *Hskrr. og Udgg., dette er en nyisl. Form; jvfr. f. Eks. Ísl. fornkv. Nr. 52 C. V. 18:* hún vill við þig lifandi tala. — myrdi O; mirde G; myrdti B; mirdti I. — 6. *For* fróðan *har* G frómann, B fryþann. — *Med V. 5 ender* G.

6, 2. B *henfører* bað hann *til L. 1.* — 3. *Oprindelig vel* þá er hann. — 6. hefdi O.

7, 2. af *for* ór (úr *andre Hskrr.*) Cβ Lβ. — himni I Cβ Lβ. — 4. hreinlífi B Lβ. — 5. mvn *for* skal B. — 6. *Alle Hskrr. og Udgg. har* æ *foran og ikke efter* lifa. *I* almátkum *maa* a (*ikke* m) *være Rimstav, jvfr. V. 17, L. 6;* æ *kan desuden ikke vel være tonløst.*

8, 1. Auð, *saaledes Udgg. med* B O Cα Lα; Auði I K Cβ Lβ. — 3. hann *for* honum I Cβ Lβ. — 5. of B K Lβ; af I O Cα; un Cβ Lα. — varar Cα Lα; varas B. — 6. *For* sættum *har* I Oα sáttum, C sællum. *Man tør neppe tænke paa* sælu.

9, 1. þar Cβ Lβ. — 2. un̄r I, d. e. Unar = Unarr, *saa og Rask. Dette er maaske rettere.* — 3. mvndo B. — 5. næmdir I; næmir *Udgg. med de andre Hskrr.* — hvívetna, *saa Udgg., hvilken Læsemaade K. anfører af Vidalins Hskr.; ellers har de af mig benyttede Hskrr.* hvervetna, I huoruetna. — 6. viða B.

10, 1. Mundar K O. — 2. tregat, *saa skrevet i* B; tregaþ *de fleste Hskrr.* — 5. þott O. — 6. skapaði, *saa de fleste Hskrr.* (*skrevet* skap^{d}i *i* I); skapti Cβ Lβ *og Udgg.*

Sáttir þeir váru
)r ok Skartheðinn,
mátti annars án vera,
n þeir œddusk
ıni konu:
ar þeim til lýta lagin.
Hvárskis þeir gáðu
hvítu mey,
ıé ljósra daga;
ı hlut
þeir annan muna
; ljósa lík.
Daprar þeim urðu
dimmu nætr,
ı máttu þeir sœtan sofa;
þeim harmi
ıeipt saman
virktar vina.
Fádœmi verða
í flestum stöðum
goldin grimmliga;
á hólm þeir géngu
fyr hit horska víf
ok féngu báðir bana.

---

15. Ofmetnað drýgja
skyldi engi maðr,
þat hefik sannliga sét;
því at þeir hverfa,
er hánum fylgja,
flestir guði frá.
16. Rík þau váru
Ráðný ok Véboði
ok hugðusk gott eitt gera;
nú þau sitja
ok sárum snúa
ymsum elda til.

. Sáttir I *og Udgg.;* Sættir BC — *For* voru *har* BCLO urðu. váfaðr *skriver jeg med* I *med* á *Stavelse, Udgg. med* a. svafödur . hvárgi, *saa K. og M.* (*der skrive med* rr); huorgi I; huorge K; O; hvergi *de øvrige Hskrr. og* - 5. fyr, *saa* B *og M.; i andre* yrir, fyrer, firir. — eina Cβ; *jvfr. L. 2 og V. 14, L. 5.* — 6. lagin; *ig kanské* lagið, *jvfr. V. 51, L. 3.*
. Hvárskis *skrevet* Huorskis I; ı K; Hvorzkis O; Hverskis Cβ; *Cod. 1110 fol. ny kgl. Sml.;* BCαL *og Rask uden Var.*; *K. M.* — 2. fyr, *saa M., i skrevet* fyrir (*saa* B) *eller* firir — 4. eingann B. — 5. máttu *føre Rask og M. til L. 4.* — ; ljósa *Stockh. Qv. Hskr. i Randen ter Rask og M.; jvfr. L. 2.*
Daprir þeir CβLβ. — þær *for* — 2. hinar, *saa* KO; *i andre* enar. — darckvo Bβ; daukkvu *for* dimmu (*der i flere Hskrr. med* y). — 3. aunguann K.; aung-; onguan I; öngvann O; engan ı. milli Cβ. — virktar, *denne riisemaade har jeg indsat med M.;* virtar CβLβ *og Rask uden Var.;* virta I, *hvilket kanské er det rette;* virtra KOCαLα; vitra B. *Jfr. f. Eks. Völs. rím. V. 54:* með virtum.

14, 4. ganga CβLβ. — 5. fyr, *saa M.; i de fleste Hskrr. skrevet* fyrir *eller* firir. — hid IKO; iþ BCL. — hoska BIK; hóska O.

15, 2. skyli *for* skyldi B *og K. Mange Hskrr. skrive* skilldi. — 3. hefik, *saa Rask* (*uden Var.*) *og M.;* hefig I; hef ek BCL; hef eg O; heffe eg K. — 4. *For* því at þeir *har* BαCαLβ *blot* þviat, BβCβ því þeir. — hverba C *og Rask* (*uden Var.*); hveba Lα. — 5. þeim filgia I. — 6. frá guði KO.

16, 1. urdu I *for* voru. — vóru þaug O. — 2. Ráðný IKO; Ráðey BαCL *og Udgg.* (*Rask uden Var.*); Raþri Bβ. — Véboði (*skrevet med* ie *i første Stavelse*) IKO; Vebaþi Bβ; Vébogi Bα (*og skrevet med* ie) CL *og Udgg.* (*Rask uden Var.*). — 6. ymsumm O; *i de fleste Hskrr. skrevet med* i. — elda, *saa ændret;* eldi (elldi) *Hskrr. og Udgg.; dette forsvares af Eg. lex. poët 815a.* — *K. anfører af Langebeks Hskr.* at *for* til, *men ogsaa* B, *som i de fleste Læsemaader stemmer overens med dette, har* til.

17. Á sik þau trúðu
ok þóttusk ein vera
allri þjóð yfir;
en þó leizk
þeirra hagr
annan veg almátkum guði.
18. Munað þau drýgðu
á marga vegu
ok höfðu gull fyr gaman;
nú er þeim goldit,
er þau ganga skulu
milli frosts ok funa.

---

19. Óvinum þínum
trúðu aldregi,
þó þér fagrt mæli fyrir;
góðu þú heit,
gott er annars
víti hafa at varnaði.
20. Svá hánum gafsk
Sörla hinum góðráða,
þá er hann lagði á vald hans Vígúlfs;
tryggliga hann trúði,
en hinn at tálum varð,
sínum bróðurbana.
21. Grið hann þeim seldi
af góðum hug,
en þeir hétu hánum gulli í gegn;
sáttir létusk,
meðan saman drukku,
en þó kómu flærðir fram.
22. En þá eptir
á öðrum degi,
er þeir höfðu í Rýgjardal riðit,
sverðum þeir meiddu
þann er saklauss var
ok létu hans fjörvi farit.
23. Lík hans þeir drógu
á leynigötu
ok brytjuðu í brunn niðr;
dylja þeir vildu,
en dróttinn sá
heilagr himnum af.
24. Sál hans bað
hinn sanni guð

17, 1. *Rimord er* Á. — 2. vera *mangler i* **CαKLαO**; *det sidste Hskr. har* ein þóttust, *hvilket kanské er det rette.*

18, 1. Munað **ICβLβ**, *og Rask* (*uden Var.*) *M.*; Munaðlífi **KBCαLα** *og K.* — 2. vega **K**. — 3. fyr, *saa M., de fleste Hskrr. skrive* firir. — gaman **ICβLβ**; gamann **KO**; gamni **BC**r **Lα** *og Udgg.* — 5. er **ICβLβ** *og Rask M.*; at **BKOCα Lα** *og K.* — 6. millum *for* milli **BCβ**.

19, 2. alldri **I**. — 3. þér, *saa Udgg.* (*Rask uden Var.*); *mangler i* **I**; þeir þer **L** *med den Bemærkning, at Andre udelade enten* þeir *eller* þer; þeir **CK**. — fyrir, *saa* **BCβLβ**; firir þier (fyrir þer) **IKO** (*som har* firir þier mæle) **CαLα**. — 6. *Foran* hafa *har Udgg. og Hskrr. foruden* **BI** at. — at **BICβLβ**; *jvfr. Njáls s. Cap. 13. 37*; *Barl. s. S. 51*; fyrir **CαLα** *og Rask*; firer **K**; fyri *K.*; fyr *M.* — **O** *har denne Linje saaledes:* vijti sier varnadar vefia . . . (vita).

20, 3. þá *mangler i* **B**. — lagði, *jvfr. Eg. lex. poët.*; lagda **O**. *K. anfører* flúþi (*for* lagði) *som Læsemaade, der er skreven til i Margen i Erichsens Hskr.*; *derefter M.* flýði. — Vijgulfs **I**; Wijgúlf **K**; Vijgulf **O**; Vigolfs **BCαL**; Vigills **Cβ**. — 4. trýgglega **K**; tryglega **B**; trigglega **Cβ**; triglega **I**; tryggilega **L**; tryggiliga **Cα**.

21, 2. hug **BO** *og Rask M.*; huga *K. med de andre Hskrr.* — 3. hánum *mangler i* **O**. — gull **L**. — gen **BβCβ**; gien **ILO**. — **L** *bemærker til denne L. og L. 6:* „*Chartae duas has lin. mutant*". — 4. þeir lietust **O**. — 6. en *mangler i* **I**, *maaské med rette.* — komu **KO**; *andre Hskrr. har* kuomu. — fram̄ **O**; *andre Hskrr. skrive Ordet med én* m.

22, 3. á *for* i **O**. — rygiardal **K**; ryardal **BCβILβ**; eirardal **CαLα**; eýardal **O**. — 5. er *mangler i flere Afskrr.*

23, 6. helgr (helgur) **CβI**. — himni **CβI**.

24, 1. bauþ *K.* — 2. *For* hinn *har* **CαLα** heim, *der henføres til 1ste Linje*; *K. har baade i 1ste Linje* heim *og i 2den*

sinn fögnuð fara;
n sökudólgar
ygg ek síðla muni
allaðir frá kvölum.

---

25. Dísir bið þú þér
róttins mála
era hollar í hugum;
iku eptir
ıun þér vilja þíns
ılt at óskum ganga.
26. Reiðiverk,
ıau þú unnit hefir,
ıœt þú eigi illu yfir;
grœttan gœla
skaltu með góðum hlutum;
þat kveða sálu sama.
27. Á guð skal heita
til góðra hluta,
þann er hefir skatna skapat;
mjök fyrir verðr
manna hverr,
er seinar finna föður.
28. Æsta dugir
einkum vandliga
þess er þykkir vant vera;
alls án æ verðr

ın. — 4. enn **BI** *og K.; mangler i de leste Hskrr. og hos Rask M.* — 5. hygg k *henfører Rask M. til L. 4.* — at síðla **B**. – sijdar (sydla) **O**. — munu **I**; mano *Högnasons Afskr. Kanské oprindelig:* en sökudólga hygg ek síðla munu | kallaða frá kvölum.

25, 1. Dísir *i de fleste Hskrr. skrevet med* y (*opstaaet af* ij). Dijse **K**; Dysi **I**. – 5. mun **I**; man *andre Hskrr.* — 6. skum **I C**β **L**β **O**α (*som skriver* öskum); ıdnu **B K O**β *og Udgg.* (*Rask uden Var.*); dro **C**α **L**α. — ganga **O** *og M.*; ga *andre Hskrr.* (*opstaat af* gga ɔ: ganga); gá *K. Rask.*

26, 1. Reiðiverk *maa udtales* Vreiðiverk. - 2. þau, *oprindelig kanské* þau er. — nnit (unnid) *Hskrr.*; vunnit *Udgg. Jfr. Guðbrandr Vigfússon i Eyrb. s. S. XXXVII, Anm. 1; efter ham findes en ıaden* v *foran* u *paa Island først sent 13de Aarhundred. Men ogsaa i de hedenske Kvæder danne Ord, der begynde med* v, *taverim med Ord, der begynde med en Vokal; f. Eks. Lokas. V. 10, L. 1. 2. — Fra og med Ordene* þú unnit *til og med* hrei (*i Ort* hreina) *i V. 56, L. 5 mangler i* **K**. — 3. ∴ *udelader* þú *efter Guðm. Högnasons Afskr.* — eigi *i de fleste Hskrr. krevet* ei. *Oprindelig kanské* Bœtattu. — . gœla, *saa ændret;* gala **I O** *og Udgg.*; ılla **B**β **C**β **L**β; hala **C**α **L**α *og de stockh. Hskrr.*; halla **B**α. *Vistnok forudsættes gala som transitivt Vb. med Personens locus. ogsaa af* galinn. *Men* gœla *modsættes stadig* grœta; *se Barlaams s., S. 55:* I dagh gœler hann, i morgon grœter hann; (*det egentlige norske eller islandske?*) *Ordsprog: En Dag Gud göler, annan han gräter (P. Syv, Danske Ordspr., Udg. 1688, I, S. 310).* — 5. skaltu *henføre Rask og M. til L. 4;* **B**α *har* Letto — 6. kveða, *indsat med Udgg.; mangler i Hskrr.;* **O** *har* þat er sálu. *Jfr. Sigrdr. V. 22, L. 6.*

27, 1. skal **C**α **L**α; skaltu **C**β **I L**β **O**; scalt **B**. — 4. *For* fyrir *har* **O** firir, **C**α **L**α f'. — *Rask formoder* fyrir gerir *eller i L. 5* hveim *for* hverr. — 5. *Flere Hskrr. skrive* hver. — 6. seinar finna, *saa ændret; jvfr. Gl. norsk Hom. S. 25; Leiðarvísan V. 39;* seint þiona **B**α **C**α **L**α *og stockh. Hskrr.*; ser finna **B**β **C**β **L**β; sier finna **O**; sier fiona **I**; seint finna *M.*; sinn fióna *K.* (*som i Anmærkn. foreslaar:* seint sinna) *og Rask;* seint fjóna *Petersson, Solsången öfvers. (Köpenh. 1862).* — föður *i flere Hskrr. skrevet med* r *for* ur.

28, 1. Æsta, *saa Hskrr.* (ęsta **B**); Æstanda *K. M. Men ogsaa Eg. (lex. poët.) mener, at Feilen stikker i* þikir. — dugir, *saa ændret;* þikir *Hskrr. og Udgg.* — 2. varliga **C**α **L**α *og stockh. Hskrr.* — 3. þat *for* þess **C**α **L**α. — þikkir (þikir) vant vera **C L** *og Rask (uden Var.) M.*; vant þikir *K. med andre Hskrr.* — 4. án æ, *saa ændret;* án *M.*; áni *K. Rask.* a ne *eller* Ane *anfører K. af Vidalins Hskr.*, á nei *af Guðmundr Högnasons;* a me **C**α **L**α; ami **B** *og stockh. Hskrr.*;

sá er enskis biðr,
fár hyggr þegjanda þörf.

29. Síðla ek kom,
snemma kallaðr,
til dómvalds dyra;
þangat ek ætlumk,
því mér heitit var:
sá hefir krás er krefr.

30. Syndir því valda,
at vér hryggvir förum
œgisheimi ór;
engi óttask,
nema ilt göri;
gott er vammalausum vera.

31. Úlfum líkir
þykkja allir þeir,
er eiga hverfan hug;
svá mun gefask
þeim er ganga skal
þær inar glœddu götur.

32. Vinsamlig ráð
ok viti bundin
kenni ek þér sjau saman;
görla þau mun
ok glata aldregi,
öll eru þau nýt at nema.

---

33. Frá því er at segja,
hvé sæll ek var
ynðisheimi í,
ok hinu öðru,
hvé ýta synir
verða nauðgir at nám.

34. Vil ok dul
tælir virða sonu,
þá er fíkjask á fé;
ljósir aurar
verða at löngum trega,
margan hefir auðr apat.

---

a vel $C\beta$; a vel $L\beta$; a væl I; á vil O. C *har ved denne Linje i Randen følgende Bemærkning: „Membrana hanc Stropham (ɔ: 27?) continuat usque ad* alls a *&c.*" — 5. er *mangler i* B. — enskis *M.;* einskis I O *og Rask uden Var.*; einkis B; enkis C L *og K.* — 6. þeigiandi B; þeigandi I.

29, 1. Sijda C. — 2. snimma B. — *For* kallaðr *har* $C\beta$ $L\beta$ ek kalladest, I ec kalladi, O eg kallaþi. — 3. dómvalds, *saa Udgg.* (*Rask uden Var.*); *K. anfører denne Læsemaake af en Randbemærkn. i Erichsens Hskr.;* dóms valds *de af mig benyttede Hskrr.* (vals C L); *dette kunde mulig beholdes.* — dyr' $C\alpha$ L. *Oprindelig vel* dura. — 4. ætlumk *i de fleste Hskrr. skrevet* ætlunzt. — 5. því, *saa* $C\beta$ I $L\beta$ *og Rask M.;* því at B $C\alpha$ $L\alpha$ O, *de stockh. Hskrr. og K.* (*som sætter Punctum efter* var). — 6. *Flere Hskrr. skrive* hefr. — er *mangler i* I.

30, 2. *Hvis Teksten er feilfri, er* vér *Rimord; men dertil synes det at have for liden Vægt.* at við ugg förum?? *K.* (*og derefter Rask*) *indsætter* syrgir *for* hryggvir, *formoder derhos i Anmærkn.* Hreckir *for* Syndir. — 4. engi, *saa skriver* B, *andre Hskrr.* eingi. — 6. vammalars at $C\beta$.

31, 2. þykkja *i Hskrr. skrevet* þikia. — 3. er, *saa ændret;* sem *Hskrr. og Udgg.* — hverban *skrive de fleste Hskrr.* — 4. mun I; man *andre Hskrr.* O *har derefter* ok giefast. — 5. er, *saa* B $C\beta$; sem *de andre Hskrr.* — skal *mangler i* B $C\alpha$ $L\alpha$ O. — 6. glœdu O.

32, 3. kennik B; *dette er vel det oprindelige.* kunni ec I. — 4. gorla B; *andre Hskrr. skrive* giorla. — þau I (*skrevet* þ[u]) $C\beta$ $L\beta$; þú *Udgg. med de andre Hskrr.* — mun I O $C\beta$ $L\beta$; nem B $C\alpha$ $L\alpha$ *og Udgg.* — 5. aldregi B *og Rask* (*uden Var.*) *M.; andre Hskrr.* aldri *og* alldrei; *dog jvfr. V. 2, L. 3.*

33. C *har den Bemærkning „33–34 Chartae transponunt".* — 2. hve $C\beta$ I $L\beta$; hvat B $C\alpha$ $L\alpha$ O (*her* hvad); *ogsaa Rask uden Var.* hvaþ. — 3. ynðis heimi, *saa efter* I (*som skriver* indis h.); œgisheimi (ægish.) *Udgg. med de andre Hskrr.* — 5. *De fleste Hskrr. skrive* ita. — 6. naþvgir B. — nám, *saa Udgg.;* námi (nami) *Hskrr.*

35. Glaðr at mörgu
ótta ek gumnum vera,
viat ek vissa fátt fyrir;
lvalarheim
ıefir dróttinn skapat
munafullan mjök.
36. Lútr ek sat,
lengi ek hölluðumk,
mjök var ek þá lystr at lifa;
en sá réð
er ríkr var;
frammi eru feigs götur.
37. Heljar reip
kómu harðliga
sveigð at síðum mér;
slíta ek vilda,
en þau seig váru;
étt er lauss at fara.
38. Einn ek vissa,
hversu alla vega
sullu sútir mér;
Heljar meyjar
er mér hrolla buðu
heim á hverju kveldi.
39. Sól ek sá
sanna dagstjörnu
drúpa dynheimum í;
en Heljar grind
heyrða ek á annan veg
þjóta þungliga.
40. Sól ek sá
setta dreyrstöfum,
mjök var ek þá ór heimi hallr;
máttug hon leizk
á marga vegu
frá því er fyrri var.
41. Sól ek sá,
svá þótti mér,
sem ek sæja göfgan guð;
henni ek laut
hinzta sinni
aldaheimi í.
42. Sól ek sá,
svá hon geislaði,
at ek þóttumk vætki vita;

35, 2. þótti ek *Hskrr.* — 3. at *mangler i* I. — vissi B. — *Hskrr. skrive* fyrir, fyrer *eller* firir. — 4. dular heim I; hvala heim C L. — 5. hefr B. — 6. *For* muna *har* B munaþ, Cβ munad.

36, 1. Lútr, *saa* Bα Cβ (*som skriver* Lutur) I O *og Udgg.* (*Rask uden Var.*); Latr Bβ CαL. — sat ec lengi B *i L. 1.* — 2. *For* ek *har* B Cα Lα O oc. — hölluþumk, *saa M.*; hölluþumz *Rask uden Var.*; holludūst I; höllldunst O; hallu-þunst Lβ; kalludunst Cβ; hallonzt B (*som henfører mivo til denne L.*); holluz Cα; hollust Lα. — 3. þó *for* þá *Peters-sen.* — 5. er., *saa ændret*; sem *Hskrr. og Udgg.* — 6. frammi *Hskrr.* (frami I) *og Eg.*; framm (fram) *Udgg.*

37, 2. komu I *og Rask uden Var.*; qomo B. *Andre Hskrr. skrive* kuomu. — 4. vilda, *saa M.*; vildi *Hskrr. og K., Rask.* — L *har i Margen den Bemærkning* „*37, 4—38, 3 omittunt chartae*". — 5. seig, *saa* I; sterk *de andre Hskrr. og Udgg.*

38, 1. vissi B *og Rask uden Var.* — 2. hvorsv O; hve (*som vel er det oprindelige*) *K. efter Guðm. Högnasons og Jón Olafssons Afskrr.* — vegu O. — 5. er I, *mangler i de andre Hskrr. og i alle Udgg.* — 6. I *har* heima *for* heim á.

39, 3. drúpa, *saa* L *og K. M.*; *andre Hskrr. og Rask uden Var. har* driúpa. — 4. helgrind Cβ O; L *har* heliar *og dertil den Bemærkning* „iar *omittunt chartae*". — 5. *K. anförer af Högnasons Afskr.* heirþac. — „ec *deest in chartis*" L. — á *mangler i* I O; „á *deest in chartis*" L.

40, 3. ór *i Hskrr. skrevet* úr. — 4. hon *mangler i* B Cα Lα. — leizk, *saa M.*; leitz *K. og Rask* (*uden Var.*); leist Cβ Lβ; leisti B Cα Lα O; liest I. — 5. á *mangler i* B Cα Lα O. — vegu *mangler i* Cα Lα O. — 6. er, *saa ændret*; sem *Hskrr. og Udgg.*

41, 3. sæja, *saa M.*; sæi a, sæe á *de fleste Hskrr.*; sæe Cβ; sæi *K. og Rask* (*uden Var.*). — 4. ek henni Cβ. — 5. *De fleste Hskrr. skrive* innsta.

42, 3. þóttumk *M.*; þóttiz *Hskrr. og K. Rask*; *K. anfører af Guðmundr*

vængi þeir skóku,
svá víða þótti mér
springa hauðr ok himinn.
55. Sólar hjört
leit ek sunnan fara,
hann teymðu tveir saman;
fœtr hans
stóðu foldu á,
en tóku horn til himins.
56. Norðan sá ek ríða
Niðja sonu,
ok váru sjau saman;
hornum fullum
drukku þeir hinn hreina mjöð
ór brunni Baugregins.
57. Vindr þagði,
vötn stöðvaði,
þá heyrða ek grimmligan gný;
sínum mönnum
svipvísar konur
mólu mold til matar.
58. Dreyrga steina
þær hinar dökku konur
drógu daprliga;
blóðug hjörtu
héngu þeim fyr brjósti útan,
mœdd með miklum trega.
59. Margan mann
sá ek meiddan fara
á þeim glœddu götum;
andlit þeirra
þóttu mér öll vera
rýgjar blóði roðin.
60. Marga menn
sá ek moldar gengna,
þá er eigi máttu þjónustu ná;
heiðnar stjörnur
stóðu yfir höfði þeim
fáðar feiknstöfum.
61. Menn sá ek þá,
er mjök ala
öfund um annars hagi;
blóðgar rúnar

skrive fela); *Eg. forklarer* fella (= ferla) *„insistere viam“.* — glævalds, *saa M.*; glævalldz **I**; glævallz **O**; glævalls **B**, *stockh. Hskrr. og K., Rask;* glęvells **Cβ Lβ**; glorvalls **Cα Lα**. — *Kanské:* ok fella glæv-ellds (*jvfr.* himinglæfa) götu, *fælde en Vei af lysende Ild, d. e. efterlade en lysende Ildstribe?* — 5. mér þótti *K. efter Högnasons Afskrift.*

55, 2. *Rask M. henføre* leit ek *til L. 1.* — 5. *Rask henfører* stóðu *til L. 4.*

56, 2. Niðja *Bergmann, jvfr. Völuspá I, V. 37;* niðja *de andre Udgg.* (*„majorum“ Eg.*). — 5. *Rask M. henføre* drukku þeir *til L. 4.* — þeir *mangler i* **Lβ**. — 6. Baugregins *Bergmann;* baugregins *de andre Udgg., og saaledes* **Cα**, *de stockh. Hskrr.* (*skrevet* —reigins); baugreyens **O Lα**; Baugreyns **K**; baugreirs **CβLβ**; baugreirz **I**.

57, 1. *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr.* þagnaþi. — 2. viti *for* vötn **Bα Cα Lα**; *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr.* Vatn stauþvadiz. — 6. mólu, *saa ændret af Jón Ólafsson, K.* (*som af Guðm. Högnasons Afskr. anfører* motv), *M.;* möludu *Hskrr.* (*tildels skrevet* moludu) *og Rask.*

58, 2. hinu **O**. — docku **C**; dökkvu *de andre Hskrr. og Udgg.* — 3. drógu **K** *og M.;* dróu *de andre Hskrr. og K., Rask.* — 5. *Udgg. henføre* héngu þeim *til L. 4.* — *De fleste Hskrr. skrive* fyrir *eller* firir. — brióst **Cβ K Lβ**. — 6. viþ mikinn **Cβ Lβ**; viþ miklom *K. efter Guðm. Högnasons og en anden Afskr.*

59, 2. sá ek *henföre Udgg. til L. 1; saa og i flgd. V.* — *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr.* meddan. — 5. þótti **B** (*som henfører Ordet til L. 4*) **K**; syndust **I**. — 6. *De fleste Hskrr. skrive* ryar.

60. Margan mann **C K** (*dog i L. 2* gengna). Menn sá eg marga **O**. — 3. *Hskrr. og K., Rask skrive* ei *for* eigi. — 4. heiðvar **Bβ Cβ K Lβ O**. — 5. stóðu *henføre Rask M. til L. 4.*

61, 4. rúnar *saa* **B**; rúnir *de andre Hskrr. og Udgg.* (*denne Form „neppe førend i det 15de Aarh.“ Gíslason Oldnord. Forml. S. 94*).

:u á brjósti þeim
rktar meinliga.
62. Menn sá ek þar
rga ófegna,
r váru villir vega;
, kaupir sá,
þessa heims
ısk at óheillum.
33. Menn sá ek þá,
mörgum hlutum
ltu um annars eign;
ıkum þeir fóru
Fégjarns borgar,
höfðu byrðar af blýi.
64. Menn sá ek þá,
margan höfðu
ok fjörvi rænt;
óst í gegnum
ıdu brögnum þeim
ȝir eitrdrekar.
65. Menn sá ek þá,
minst vildu
halda helga daga;
hendr þeirra
váru á heitum steinum
neglðar nauðliga.
66. Menn sá ek þá,
er af mikillæti
virðusk vánum framar;
klæði þeirra
váru kynliga
eldi um slegin.
67. Menn sá ek þá,
er mart höfðu
orð á annan logit;
heljar hrafnar
ór höfði þeim
harðliga sjónir slitu.
68. Allar ógnir
fær þú eigi vitat,
þær er helgengnir hafa;
sœtar syndir
verða at sárum bótum;
æ koma mein eptir munuð.

2, 1. þa *for* þar B Cβ Lβ. — 2. ofegra Cβ Lβ; ófegri O. — 3. *Foran* villir *ætter K. med de stockh. Hskrr.* allir. 5. sem B. — 6. afaz B *for* apaz.

3, 2. er i Cβ. — hlutum O; *flere* *rr. udelade* h. — 3. væltu *i flere* *rr. skrevet* vælltu; villtu Cβ I Kβ L O; *amme Hskrr. har* eigu. — 5. Fegarns ; Fegaríns Bβ; feigiarns K; feyg ıs O *for* Fégjarns. — 6. byrðar, *saa* (*efter Guðm. Högnasons Afskr.*) *og M.*; ðir *de fleste Hskrr. og Rask*; byrdr C L.

4, 4. gognvm B. — 6. öfigir I K O M.; öflugir B C Lα *stockh. Hskrr. og Rask*; oflegir Lβ.

5, 1. þar *for* þá C L. — 5. váru *krr.* voru) *henføre Rask, M. til L. 4.* 6. negldar *Hskrr.*

6, 2. mikilęti B, *saaledes K.* — 3. *ask, saa M.*; virduz *K.* (*som af m. Högnasons Afskr. anfører* virtuz) *Rask* (*uden Var.*); virðaz (*eller* virðast) I K O; vyrþast Lβ; riedust C; rieþus Lα; reþoz Bα (*K. formoder heri en Forvanskning af* væddus). virðask *kunde forsvares ved* ala 61, 2; pína 73, 6. — 5. kynliga, *saa M.*; *denne Læsemaade anfører K. af Guðm. Högnasons Afskr.*; kýmiliga *alle de af mig benyttede Hskrr. og saaledes K., Rask* (*som bemærker*; „*Adrir:* kynliga). kýmiligr (*hos Erik Jonsson* kímiligr; *jvfr. nu paa Island* kímilyrði, *n. pl. Spottegloser*; kíminn, *spodsk*) *forekommer, saavidt jeg véd, först i Romanstilen* (*Grettis s. S. 200*; *Mágus s. S. 15*) *og er vistnok et nyere Ord.* — 6. vomm *for* umm C Lα.

67, 2. *Hskrr. skrive* margt. — hafa I K O. — 6. O *har, kanské med rette,* harðlega *efter* slitu. — *K. forandrer med urette* harðliga *til* sárliga.

68, 2. ei B *og Rask uden Var.* — 3. þęr Lβ, *mangler i de fleste Hskrr.* — er, *saa ændret*; sem *Hskrr. og Udgg.* — 5. *Rask og M. henføre* verða *til L. 4.* — á K O, a B C *for* at. — 6. *For* æ *har* B opt, O er. — meñ *for* mein K O.

69. Menn sá ek þá,
er mart höfðu
gefit at guðs lögum;
hreinir kyndlar
váru yfir höfði þeim
brendir bjartliga.

70. Menn sá ek þá,
er af miklum hug
veittu fátœkum frama;
lásu helgar bœkr
ok himna skript
† englar yfir höfði þeim.

71. Menn sá ek þá,
er mjök höfðu
hungri farit hörund;
englar guðs
lutu öllum þeim;
þat er œzta unað.

72. Menn sá ek þá,
er móður höfðu
látit mat í munn;
hvílur þeirra
váru á himingeislum
hafðar hagliga.

73. Helgar meyjar
höfðu hreinliga
sál af syndum þvegit
manna þeirra,
er á mörgum degi
pína sjálfa sik.

74. Hávar reiðir
sá ek með himnum fara,
þær eiga götur til guðs;
menn þeim stýra,
er myrðir eru
alls fyr öngvar sakir.

75. Hinn mátki faðir!
mæztr sonr!

69, 1. þar **O**. — 2. mart **B**α (*først skrevet* mark); margt **I O** *og Guðm. Högnasons Afskr.;* mark **C K L** *og stockh. Hskrr.;* makt **B**β. — 5. *Rask, M. henføre* voru (*saa Hskrr.*) *til L. 4.* — 6. breiddir **I**.

70, 2. af *mangler i* **K**. — 5. ok himna skript **I** (*Jón Ólafsson har fulgt denne Læsemaade*), *mangler i de øvrige Hskrr. og i Udgg.* — 6. englar *staar i alle Hskrr. og Udgg. umiddelbart efter* lásu; *jeg har sat det hid, fordi derved idetmindste L. 4, 5 faa en ulastelig Form, medens endnu Stavrim mangler i L. 6. Udgg. læse:*

lásu englar
helgar bœkr
yfir höfði þeim.

K. foreslaar:

ljósir englar
lásu bœkr
helgar yfir höfði þeim.

Bergmann:

lásu himins englar
helgar bœkr
yfir höfði þeim.

Er yfir höfði þeim *feilagtig kommet ind fra V. 69, L. 5 og har fortrængt det rette?* englar yfir öllum þeim??

71, 2. hafa **O**. — 3. hungur i **I K L**β**O** *for* hungri. — 6. *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskrift* vnoþ.

72, 2. hafa **I K L**α**O**. — 3. látiþ *de fleste Hskrr.* — 5. váru *henføre Udgg. til L. 4.*

73, 5. á *mangler i* **C L**α. — helgum *for* mörgum **B**α**C L**α.

74, 1. Hár (Har) *for* Hávar **C L**α *stockh. Hskrr.* — reiþir (reider) *saa* **C K L**, *stockh. Hskrr. og M.;* reiðar *K., Rask med andre Hskrr.;* Hareiþir *som ét Ord* **B**. — 2. ek *mangler i* **C K L**α **O**; **L** *har i Randen „addunt Chartae oc". Rask og M. henføre* sá ek *til L. 1.* — 3. áttu gotu **L**β. — 4. þeir **L**β. — 5. sem **B C L**α *for* er. — 6. *Hskrr. skrive* fyrir *eller* firir. — eingar *K.*

75. *Keyser sætter Tegn til, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers og ikke med følgende.* — 2. mæztr, *saa ændret;* mestr (mestur) **C I K L**α**O**; mesti **B L**α *og Udgg.* (*Rask uden Var.*). *Christus kaldes* mæztr mildingr dýrrar dagmœrar *i Leiðarvísan V. 23;* mæztr hildingr mildi *i Harmsól V. 19; Jomfru Maria kaldes* mær mæzt *Líknarbraut V. 12; Korset* mæztr *Andreas drápa V. 1; Gud kaldes ofte* mætr. *Nyere isl. Hskrr. skrive ofte*

heilagr andi himins!
þik bið ek skilja,
er skapat hefir,
oss alla eymðum frá.

76. Bjúgvör ok Listvör
sitja í Herðis dyrum
organs stóli á;
járna dreyri
fellr ór nösum þeim,
sá vekr fjón með fyrðum.

77. Óðins kván
rœr á jarðar skipi,
móðug á munað;
seglum hennar
verðr síð hlaðit,
þeim er á þráreipum þruma.

78. Arfi! faðir
einn þér ráðit hefi,
ok þeir Sólkötlu synir,
hjartar horn,
þat er ór haugi bar
hinn vitri Vígdvalinn.

79. Hér 'ru rúnar,
er ristit hafa
Njarðar dœtr níu:
Ráðveig hin elzta
ok Kreppvör hin yngsta
ok þeirra systr sjau.

---

st *for* zt; *i Sig. I, 7 er* mǫztr *i* **R** *i Papirafskrr. forandret til* mestr. *Jeg véd ikke at have set* mestr *som Epithet til Frelseren.* — 4. biþr (bidr, biþur, *uden* ek) **B**α **C L**α. — leysa (leisa) **C I K L**α **O** *for* skilia. — 5. sem **B C I K O** *for* er. — *Flere Hskrr. skrive* hefr (hefur). — 6. syndum **C I K L**α **O** *for* eymdum (*saa eller* eimdum *skrive Hskrr.*).

76, 1-2. *I det første Linjepar mangler Stavrim, og et af Navnene er da vistnok forvansket; snarest* Herðis. — 1. Bingvor **I K L**; Wijngvör **O**. Vígvör?? — 2. a *for* í **B**. — **O** *skriver* herdiz *for* herdis. — 3. *K. anfører af Högnasons Hskr.* Aurgans. **O** *skriver* organz. — 4. iárn **L**β. — „*kanhske* norna *edr* enn nå-?" *Rask. Jeg har tænkt paa, at man i L. 5 kunde læse* fellr æ ór *eller* drýpr *for* fellr. — 5. *Rask henfører* fellr *til L. 4.* — 6. fyrðum, *saa ændret;* firdum **C I K L O**; firum **B** *og Udgg.* (*Rask uden Var.*). *Jfr.* 1, 2; 83, 4. *De sene Papirafskrifters Vidnesbyrd næsten ingen Vægt har ved Spørsmaal om* i *eller* y, *saa har jeg indsat det almindelige* fyrðar, *uagtet* firðar *er sikret ved Ól. s. helga Hskr. Cap. 186, V. 4* (⁀ stirðr) *og SnE. I, 634* (⁀ virði).

77, 1. kvon *Hskrr.* — 2. móðug á, *saa Udgg.;* moþug a **L** (*hvor det i Randen bemærkes, at andre forudskikke Præp.* í; *at andre læse* moþugum, *og* „a *deest in Chartis*"); moduga **C**; í móðuga **K O**; í móðugum **B I**. — 5. síþhlaþit *som ét Ord K., Rask.* — 6. *For* þrá *har* **C L**α varþ, **L**β þrad. — þruma, *saa Udgg.; K. anfører denne Læsemaade af Olavsens Afskr.* — þrymur **O**; þrumar **L**; þumàr **B C**; þum$^{\infty}$ **I**; þùm^{ur} **K** (*utydeligt*). *Begyndelsen af Ordet har i Stammehskr. vistnok været skrevet* þ^{v}m, *der baade kunde læses* þrvm *og* þrym; *skulde det oprindelige være* þrymr (*Subject i Flertal med Vb. i Ental*) *som i Sig. II, V. 14?*

78. *Keyser tror, at der bør sættes Mærke til, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers.* — 2. ek *for* þér **I K O L**β; ek *staar i* **B** *i Randen som Var. til* einn. — *Kanské:* einn ek þér. — 6. vitki **L**β *Rask.*

79, 1. 'ru *i Hskrr. skrevet* ro; eru **O**, ero **C**. — *Derefter indskyder* **I** þær; *ligesaa har* **L** *i Randen:* „þǫr *inser. Ch.*" — *Hskrr. og Udgg. skrive* rúnir. — 2. sem *for* er **I O B L**α. — 4. Ráðveig, *saa Rask;* Baugvör *K., Bergmann;* Ráðvör *M.* — badueing **I**; Baudveing **O**; Baudveirg **K**; Bavgveig; *al.* Raþveig **L**; Bavgvǫr; *i Randen* Scaþveig **B**; Baugveig **C** *og de stockh. Hskrr.* — 5. en *for* ok **B**. — Kreppvör, *saa Udgg.* (Kreppvavr *Rask uden Var.*); kreppvor **I**; Kripvor, *al.* Krepvor **L**; Kripvor **C**; Krippvor **B**; kryppvar (*eller* krypp var) keypp **O**; Kripp var **K**.

FORSPJALLSLJÓÐ

eða

HRAFNAGALDR ÓÐINS.

Alföþr orkar,
ilia,
tu,
nir,
a,
ra,
ursar,
yrior.
Etlun æsir
,
illtu
rúnom;

Óþhrærir skyldi
Urþr geyma,
máttk at veria
mestum þorra.
3. Hverfr því hugr
hinna leitar,
grunar guma
grand, ef dvelr;
þótti er Þráins
þúnga draumr,
Dáins dulo
draumr þótti.

---

igt findes kun i sene Papirhskrr.;
ivemaade har jeg, ligesom tid-
gg., i det hele fulgt, uden at
er Consequents. Om dets Ælde
Fortalen. De af mig benyttede
r begge Navne Hrafnagaldr Óðins
lls-ljóð (*tildels med* al. *imellem*);
r ogsaa Titelen Forspjallsmál.
ita *flere Hskrr.* — 8. þiá **B C L**
stockh. Hskrr. Dette er kan-
tte.
la, *saa Udgg.; denne Læsemaade*
r K. som Var. i Erichsens Hskr.;
alle Hskrr. — 3. *Guðm. Mag-*
rmodede verpar. — 4. vettir **M.**
ærir, *saa Hskrr.; jeg forstaar*
en nyisl. Accus. eller Dat.,
biss Edda Sæm., S. XIV;
Udgg. efter Formodning af
Pálsson. — 6. Urþr, *saa ændret*
. *efter Gunn. Pálsson;* Urþar
7. máttk at, *saa K., Rask (uden*
Var.) og Scheving; máttkat *de af mig brugte Hskrr.; K. anfører ogsaa Læsemaaden* mattigat; máttig at *M.* — *Jeg tror med Scheving S. 23, at* máttk *er en efter* máttkan *og lign. af Forfatteren feilagtig dannet Form.* — 8. mestum *i Hskrr. skrevet* mest um. — þeirra **C.** *Den gamle Form er* þori.

3, 1. því, *saa Udgg.* (*Rask uden Var.*); *K. anfører dette af Gunnar Pálssons og Vidalins Hskrr.;* þur **C L**; þurr **M** (*hvori Guðm. Magn. formodede* þyrr *af* þyrja); þar **B.** — hugr *Hskrr. og K., Scheving;* Hugr *M.;* Huginn *Gudm. Magnússon og Rask* (*der skriver* Hugin). — 2. hinna *de fleste Hskrr. og K. M.;* hinnar **M**; himna *Guðm. Magnússon og Rask;* hennar *Scheving.* — leitar *Hskrr. og K. Rask M.;* leita *Scheving. Kanské* hinnar leiðar? — 4. *Scheving* er *for* ef. — *Scheving interpungerer ikke efter* dvelr. — 5. *For* þótti *indsætter Scheving* þótta *her og i L. 8,*

4. Dugir meþ dvergum
dvína, heimar
niþr á Ginnungs
niþi sauckva;
opt Alsviþr
ofan fellir,
opt of föllnum
aptr safnar.
5. Stendr æva
strind nè rauþull,
lopti meþ lævi
linnir ei straumi;
mærum dylsc
í Mímis brunni
vissa vera;
vitid enn eþa hvat?
6. Dvelr í daulom
dís forvitin,
Yggdrasils frá
aski hnigin;
álfa ættar
Iþunni hèto,
Ívallds ellri
ýngsta barna.
7. Eirdi illa
ofankomo,
hárbaþms undir
halldin meiþi;
kunni sízt
at kundar Nörva,
vön at væri
vistom heima.
8. Siá sigtívar
syrgia naunno
Viggiar at veom,
vargsbelg seldo;
let í færaz,
lyndi breytti,
lek at lævísi,
litom skipti.
9. Valdi Viþrir
vaurþ Bifrastar

---

og han stryger er; *han forstaar* dvelr = tefur fyrir, tálmar *og* þótta (= þopta) þráins (og Dáins) = Dúrinn ɔ: svefninn.

4, 3. niþi B. — á, *saa efter K. en Var. i Erichsens Hskr., og saa Udgg.* (*Rask uden Var.*); at *de fleste Hskrr.* — 4. niþi, *saa efter K. en Var. i Erichsens Hskr., og Udgg.* (*Rask uden Var.*); niþir *ellers Hskrr.* — at niði *kunde beholdes, hvis man her turde finde et Subst.* nið, *svælgende Dyb* (= *oldeng.* nið), *beslægtet med* niðr; *jvfr. Scheving S. 33. Eller efter* B niþi at G. | niþr? — 7. af *for* of B, *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr.*

5, 3. *Jfr. Völuspá I, 25, L. 5. 6.* — 4. straumi, „*máské* stormi, *þó getur hitt stadist*“ (*Scheving*). — 5. dylsc M; dylst *de andre Hskrr.* — 5-6. *Jfr. Völ. I, 28, L. 9. 10.* — 8. *Efterligning af Völuspá.*

6. *Rask og M. betegne ved en Streg efter V. 5, at der begynder et nyt Afsnit med V. 6.* — 2. *Flere Hskrr. skrive* dýs. — 3. *Scheving henfører* frá *til L. 4.* — 7. *Gunn. Pálsson formodede* Ývallds (*arcipotentis*).

7, 3. harþbaþms B C L, *Stockh. fol. og qv. Hskr.* — „hárbaðms *ætti at vera* hábaðms“ (*Scheving*); *men* hárbaðms *er vistnok dannet af Forfatteren efter* hárbaðmr *Völuspá II, V. 18* (*skrevet som ét Ord i* R), *hvilket han har misforstaat som „det haarrige* (*løvrige*) *Træ*“. — 7. vön at væri *kan neppe være* = vön því, at hon væri, *men snarere* væri = værri (*hvortil Scheving forandrer det*), *Compar. af* værr; *dog gjør herved* at *Vanskelighed.*

8. *Guðm. Magn. formodede, at dette Vers skulde staa efter V. 9. 10.* — 2. *For* naunno *har* B C L M naumo; *dette passer ligesaa godt.* — 3. Viggjar at veum *efter Scheving* = at Yggjar (Óðins) veum; Viggjar *er da en af de flere Former, som Forfatteren vilkaarlig og mod Sprogets Love har dannet for at give sit Digt et rigtig ældgammelt Præg. Eller skulde* viggjar at veum *betegne „hos Hel“? og skulde det have sin Grund i en Misforstaaelse af Udtrykket* jódís Úlfs ok Narfa *om Hel Yngl. s. Cap. 20, som om dette kom af* jór (*hvilket ogsaa Petersen Nord. Myth. 2 Udg. S. 368 feilagtig antager*)??

: sunnu
ıt fretta,
hvívetna
er vissi;
ok Loptr
kviþo.
Galdr gólo,
om riþo
r ok regin
ıni heimis;
r Óþinn
:iálfo í,
aut vera
vego.
Frá enn vitri
selio
burþa
auta sinna,
s, heliar,
ef vissi
æfi,
a.

12. Ne mun mælti,
ne mál knátti
† givom greiþa,
ne glaum hialdi;
tár af týndoz
taurgum hiarnar,
elinn faldin,
endrrióþa.

13. Eins kemr austan
ór Elivágom
þorn af acri
þurs hrímkalda,
hveim drepr dróttir
Dáinn allar
mæran of Miþgarþ,
meþ nátt hver.

14. Dofna þá dáþir,
detta hendr,
svífr of svimi
sverþ áss hvíta;
rennir örvit

Flere Hskrr. skrive gat. — itna M. — 6. hvert, *saa* B; *de* *Iskrr. skrive* hvort ɔ: hvört (*saa* *yngre Skrivemaade for* hvert; (= hvárt) *Scheving; der forstaar* *a som Accus.*

. ramn *flere Hskrr.* — 7. lets *g. Kanské:* leit braut vera (= ferð *jvfr. V. 16, L. 2*)?

. *Istedenfor* burþa *indsætter Sche-* rþr, *hvilket synes nødvendigt for* *on.* — 4. *For* brauta sinna *ind-* *Scheving* brautar sinnar, *hvilket* *nødvendigt.*

3. givom *Hskrr.*; tívom? *Rask;* (*ɔ: avidis*) *M.*; gefiun (*d. e.* Iðunn) *g* (*ligésaa nær laa* gefn um). ýndoz *Scheving;* tindoz *Hskrr. og* *ge Udgg.* — 6. *For* taurgum *formo-* *nødvendig Scheving* tiaurgum, *Rask* n. — *Gunn. Pálsson og Rask formo-* *arna for* hiarnar. — 7. feldin C M *h. Hskrr.*; feldinn B. eljum fallin *Pálsson;* „*kanske rèttast væri* elju *eda* eljunnar feldinn“ *Rask.* eljun-faldin *som ét Ord?* — 8. endrrjóða = *uppskertr, þrotinn efter Scheving, som* *siger, at Ordet endnu bruges i denne Be-* *tydning i Múla sýsla; jvfr. Fas. II, 116* (*s. Ketils hængs*): Hallbjörn kvað þá mjök endrrjóða.

13, 1. Ein *Mβ. K. og Scheving ind-* *sætte* ok *efter* Eins. — 3. acri, *saa æn-* *dret af Scheving;* atri (atre) *Hskrr.*; atv (= ötu, *af* etja) K.; ati *M.* — 4. hrím-kaldi C. — 6. dáin *Gunn. Pálsson efter* *sit Hskr.*; dáen *Rask efter Stockh. fol.* *og oct. Hskr.* — 7. *Jfr. Völuspá I, 4,* *L. 3—4.* — 8. mid nátt *Gunn. Páls-* *sons Hskr.*; *dette holder Rask for det* *rette.* — hver (*saa* B) *eller* hvǫr (*saa* C L) *eller* hvor (*saa* M) *de fleste Hskrr.*; hvör *Rask og Scheving; jeg construerer* *efter den sidstnævnte* hvör nótt kemr með þorn. hvörri *Stockh. qv. Hskr.*; hverri *K. M.*

14, 3. svrmi B L, svurmi C, svimt M *for* svimi. — 4. sverþ áss, *saa* B L *og* *Scheving;* sverð oss M; sverðás *K., Rask* *M.* — sverð ásæ hvíta, *Heimdalls Sværd,* *d. e. Hovedet.* — 5. órunn L *og K. for*

ygiar glyggvi,
eta sveiflom
okn giörvallri.
15. Iamt þótti Iórunn
iólnom komin,
sollin sitom,
svars er ei gátu;
sótta þvi meir
at syn var fyrir,
man þo miþr
mægi dugþi.
16. Fór frumqvauþull
kvgnar brauta
barþir at Herians
horni Giallar;
Nálar nepa
nam til fylgis,
greppr Grímnis
grund varþveitti.
17. Vingólf tóko
Viþars þegnar
Forniótsefum
fluttir báþir;
þar gánga,
æsi kvedia
Yggiar þegar
viþ aulteiti.
18. Heilan Hángatý,
heppnaztan ása,
virt öndvegis
vallda bádo;
sæla at sumbli
sitia día,
æ með Yggiungi
yndi halda.
19. Beckiarsett
at Baulverks ráþi
siðt Sæhrímni
saddiz rakna;
Skaugul at skutlum
skaptker Hnikars
mat af miþi
minnis hornum.
20. Margs of frágu
máltíþ yfir
Heimdall há goþ,
haurgar Loka,
spár eþa spakmál

örvit. — 6. rýgiar *Udgg. og* C: rygar *de fleste Hskrr.* — glyggvi, *saa ændret;* glýju *Rask* (*uden Var.*) *M. og Schering;* glygiu C L M; glyggio B: glyu *Vidalins Hskrr.;* gylv *Gunn. Pálssons Hskr.;* rýgjar glýju ɔ: *gaman eda gamanrædr kvennmannsins* ɔ: *kvennfólksins* (*Schering*). *Men et Hunkjønsord* glýja *eller* glý *findes ellers ikke. Jfr. SnE. I, 540:* huginn skal svá kenna at kalla vind tröllkvenna.

15. 1. Jorna B C, Tiorna L, Jórun *Rask* (*uden Var.*) *for* Jórunn. *Er dette Skrivfeil for* Iðunn? *Schering mener, at Skalden har dannet* Jórun *af Flodnavnet* Orun, *som skulde være sat for* iða *og dette igjen for* Iðunn (*jvfr. Grett. s. Cap. 66 omtrendt* Braga kvánar *for* iðunnar): *men dette er endog ved et Digt af den Natur som Forspjallsljóð høist usandsynligt.* — 5. sókte *stockh. Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.* — 6. þeckia *for* syn var *stockh. Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.* — 8. dugþi B L; dygþi C *og stockh. Hskrr.;* dygdi M.

16. 5. nepa B C L, *alle de i K. benyttede Hskrr. og K.;* nefa M, *Rask uden Var. og M. Formen* nepi *har Forfatteren mulig laant fra Cod. reg. af Snorre-Edda* (*I, 534*), *hvor den blot er Skrivfeil.* — 7. Grímis *stockh. Hskrr., Var. i Erichsens Hskr. og Rask.*

17. 2. Viþars. *Rask vilde forandre dette til* Viþris, *men ligesaa nær ligger, som Schering og Lüning bemærke,* Viþurs. *Dog kan Forfatteren mulig have brugt* Viþars *vilkaarlig for* Óðins. — 5. i-þar C, í þar L M *for* iþar. — 6. *Æsir Rask uden Var.;* ásu *M.*

18. 7. *Jfr. Völuspá I, 28, L. 3.*

19. 2. er *for* at *stockh. Hskrr.* — 5. af *for* at L. — 8. minnis *stockh. Hskrr., Vidalins og Gunnar Pálssons Hskrr., Var. i Erichsens Hskr. og Rask, Schevíng;* Mímis B C L M *og K. M.*

sprund ef kendi,
undorn of fram,
unz nam húma.
21. Illa letu
ordit hafa
eyrindisleysu,
oflítilfræga;
vant at væla
verda myndi,
svá af svanna
svars of gæti.
22. Ansar Ómi,
allir hlýddo:
„Nótt skal nema
nræda til,
hugsi til myrgins,
hverr sem orkar
rád til leggia
rausnar ásom!“
23. Rann meþ raustum
Rindar móþr
fóþrlarþr
Fenris valla;
gengu frá gildi
goþin, qvöddo
Hropt ok Frigg,
sem Hrímfaxa fór.
24. Dýrum settan
Dellings maugr
ió fram keyrdi
iarknasteinom;
mars of manheim
maun af glóar,
dró leik Dvalins
drösull í reid.
25. Iormungrundar
í iodyr nyrdra
und rót yztu
adalþollar
gengu til reckio

20, 7. vndaırn **B**. — of fram *M.*; offram **M**; ofram *eller* oframm *de andre Hskrr.*; áfram *Scheving* (= framá); ófravm *Rask* (*til* spakmál). — 8. húma, *saa ændret med Rask og M.*; hinia *Variant i Erichsens Hskr. og K.*; hinna *Gunnar Pálssons og Vidalins Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.*; himin **B C L M**. hymia *Scheving*.

21, 4. *Udgg. skrive* of lítilfræga *som to Ord; Scheving forandrer* of *til* ok. — 7. at *for* af *Rask uden Var. og Scheving.*

23, 2. móþr, *saa Scheving og M., og denne Læsemaade anfører K. som Var. af Erichsens Hskr.*; móþir *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr. og Rask uden Var.*; móþur *K.*; mosar **B C L**; mosa **M**. — 3. *For* fóþrlarþr *har* **B C L** *stockh. fol. og oct. Hskr.* fauþr larþr (fauþur larþur), **M** favþr lærdr, *Rask* favþur Jarþar. — 4. valda *Var. i Erichsens Hskr., de stockh. Hskrr. og K.* (*der forstaar det som* Vala) — 5-6. *Jfr. Völuspá I, 23, L. 7—8. K., Rask og M. sætte Komma efter* gildi, *men ikke efter* goþin. — 8. *Scheving forandrer* sem *til* senn. — *Tør man i dette Vers tænke paa at læse og construere omtrent paa følgende Maade:* Fenris fóðr (*d. e.* sól) rann með röstum Rindar (*d. e.* í vestr, *efter Vegt. 11*); valla (*d. e.* varla) kvöddu goðin Hropt ok Frigg, géngu (*d. e.* ok géngu) frá gildi, sem (*d. e.* þá er) móðir Jarðar (*d. e.* nótt) fór Hrímfaxa??

24, 4. rokna *eller* iokna st. *de stockh. Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.*; jorknasteinom *Rask*. — 5. manheim **C** (*i Margen: forte* maxheim) **L**, *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskr., og Scheving*; mannheim *K., Rask M.* — 6. of *for* af *Var. i Erichsens Hskr.; Forfatteren har vistnok efterlignet Vafþr. V. 12, L. 6.* — 7. leiku *for* leik *Scheving; men vi tør vel tiltro Forfatteren her vilkaarlig at have brugt* leik.

25, 2. iodyr, *saa* **B C L M** *og de i K. brugte Hskrr.*; iadyr *de stockh. Hskrr.* (*dog har qv. Hskr. i Randen* iaþir); jaðar *Rask, Scheving, M. Jeg tror, at Forfatteren har indsat* iodyr (*hvilket han har forstaat som* jaðar) *fra Völuspá V. 5, L. 4 i* **R**. — neþra *Var. i Erichsens Hskr. og de stockh. Hskrr.* — 3. und **B**, *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr., Rask uden Var. og M.*; und' **C L**; undir *K.*,

gýgiur ok þursar,
náir, dvergar
ok döckálfar.

26. Riso raknar,
rann álfraudull,
nordr at nifiheim
nióla sótti;
upp nam ár Giöll
Úlfrúnar nidr,
hornþytvalldr
Himinbiarga.

Scheving. — 6. gýgiur *de fleste Hskrr.* (gygr M); *Forfatteren har tilladt sig denne nye Form i Lighed med* hafgýgja *og* margýgja, *som nu bruges paa Island* (*Scheving S. 22*); gýgjar *M.*

26, 4. *Flere Hskrr. skrive* sókti, *hvilken Form er almindelig i sene Hskrr.* — 5. nam B C L M, *de stockh. Hskrr. og Scheving;* rann *Gunn. Pålssons og Vidalins Hskrr., og K., Rask, M.* — *Udgg. læse som ét Ord* árgiöll. — 7. *Vel ikke* horn þytvalldr *eller* hornþyt valldr?

NAVNE-FORTEGNELSE*)

*) Navne, som her kun forekomme i Prosa, ere mærkede med Stjærne. Citater, som have Hensyn til Forspjallsljóð, eller til Anmærkninger, eller angaa feilagtige Navne, ere satte i skarpe Klammer.

TILLÆG OG RETTELSER.

VÖLUSPÁ.

I.

1, 5. viltu *ikke Spørsmaal, da Velven kjender Odins Vilje, se Excurs; for Subjectets Stilling jfr. f. Eks.* scalatv *Lok.* **15,** 2. — 6. fyr telja (= telja fyr þér) *burde kanské foretrækkes, da* fram *steder lidt paa Grund af* fremst *i L. 8.*

3, 2. *Jeg antager nu for vist, at* Ýmir *ogsaa var den gamle Form; dette bestyrkes derved, at vi i gammel Tid oftere (se SnE. I, 168—170; Fagrsk. S. 3) finde dette Navn sammenblandet med* Hýmir, *der sikkert havde lang Vokal.* — 5-6. *Ogsaa oldengelsk Digtning forbinder* eorðe and upheofon.

4, 2. *Tidligere vistnok* bjöðom uf, *hvorved det ildeklingende falder bort. Merl.* **2,** 68 munu blóðgar ár af bjöðum falla *maaské ved Efterligning af Vspá.*

5, 4. *Allerede Papirafskrr. har efter Gjætning* himinjaðar, *se S. LIX, LXIII.* — 9-10 *maa vistnok være senere, dog allerede indkomne i Folkemunde: de give Verset en uregelret Længde; den Plads, paa hvilken de baade i* **R** *og* **H** *ere indkilede, røber dem som yngre, og de forstyrre Symmetrien med første Vershalvdel, hvor kun Sol og Maane træde frem.*

6, 5. niðjum *maa være det samme som* niðum (*jfr. Vafþ. V.* **24.** **25**), *men jeg kjender intet, som støtter hin Form.*

8, 1. *Læs* Teflðu.

10, 1. *I* Móðsognir *synes* móðr *mindre passende som første Led og kan neppe forsvares ved Fjölsv.* **21,** 4; *Eg. oversætter „mulsum sugens", men intet Hskr. har* Mjöðsognir. **R** *har* Motsognir *med* t, *ligesaa* **A** (*dog her* — sǫgnir) *og* **757** *blandt dverga heiti; dette er mulig det rette: jeg formoder, at* Motsognir *er en fra en ældre Sprogperiode bibeholdt Form for* Máttsognir *„Kraftsuger"; jfr. f. Eks.* mottogr, mottogt, omotkan *i Elue.* — 5. *Læs* manlíkun; *dette er vist den ældre Form, jfr.* manvit, Manheimar, *o. s. v., got.* manleika.

11, 7. *For* Bafurr *læs* Báfurr; *havde Stammevokalen været kort, maatte den have faat* u-*Omlyd.*

13, 4. Hannarr *antager jeg nu sikkert for det rette, se Tidskr. f. Philol. VI, 90 f.* — 10. *Det er ikke rimeligt, at* Eikinskjaldi *staar med rette baade her og i* **16,** 2. *Da ogsaa Codd. af SnE. i* **16,** 2, *hvor Papirafskrr. og med dem Rask indsætte* Eitr ok Óinn, *har Navnet i samme Form, er* Eikinskjaldi *rimelig med urette kommet ind i* **13,** 10; *men hvad der skulde staa isteden, lader sig nu neppe bestemme. Jeg tør ikke tænke paa at stryge L. 9—10, uagtet Verset er tilinjet.*

14, 5. *Med Nominativ* þeir *jfr. Hund. I,* **35,** 5: sa; *Þrym.* **32,** 3 hin; *Ksp. S. 28 Chria Udg.:* Eigi veit ek fleiri hluti . . vera, þeir er mér þykkja til þess fallnir vera; *Ól. s. helga Heimskr. C. 156:*

Átti jarl at sætta
ok, þeir er optast tóku,
allframr búendr gamla
Áleif, af því máli. *o. s. v.*

15, 3. Hárr (*den graa*) *er vist det rette.*

21, 3. *Accus.* Gullveig (*for* Gullveigu) *jfr.* Álmveig *Hyndl.* 15, 5.

22, 6. *Jeg læser nu:* seið hon hugleikinn (*Acc. sg. masc., sc.* seið), *jfr.* róa kröpturligan, *og lign.*

24, 5. *Formen* borðvegr *i* R *om Borgens Gjærde kan vel være den rette, da* borðvegs sæng *Ól. s. helga Heimskr. C. 259 siges om et Trækrin og* borðvegr *i Prosa bruges om Skibsrælingen.*

27, 6. *Da der er skrevet* ǫrgum *i* H (*som rigtignok ogsaa har* ǫrvanga *i I, 14*) *og da „dyndet" her neppe passer, saa læser jeg nu* örgum forsi *„med strid Fos"* (*som* örðigt vatn *Fms. VI, 173;* örðigt veðr *Fms. IV, 135*)*:* örgum = örðgum, *som* örga = örðga *s. Sig. Jórs. Heimskr. C. 30 (29)*, skurguð = skurðguð, vergangr = verðgangr *o. s. v. Jfr. Tillæg til Lok.* 48, 4. *Udtrykket her i V. 27 kan vel gjærne adskilles fra* hvíta auri *i V. 19.*

29, 3-4. *Jfr. S. 36 Anm. Gg. bemærker med rette, at det er altfor haardt, at* f *ikke skal være Rimstav i det sammensatte* féspjöll; *at* spjöll spaklig ok spá ganda (*saa bør man vistnok læse som to Ord og forklare* gandaspá *ved Forudsigelse af Begivenheder, som Volven faar at vide ved Trolddom*) *umulig kan være noget, som Odin giver Volven, men netop maa være det, som han kræver og faar af hende. Jfr. Merl. 2, 94:* spár fyrir | spjöll um rakti; *Merl. 2, 96:* spjöll spámanna; *Merl. 1, 1:* spár spaklegar. *Gg. har formodet* fyr *for* fe; *men da Verset er 6linjet, tror jeg, at noget er faldet ud mellem* fe *og* spioll. *Det manglende kan maaské udfyldes saaledes:*

Valði henni Herföðr ·
hringa ok men,
fé [ok fjölð meiðma,
at hon fræði segði,]
spjöll spaklig
ok spá ganda.

fé ok fjölð meiðma *forbindes i Herv. s. (Fas. I, 444, 508); Skriveren kunde let springe over fra* ꝩ fiolþ *til* ſpioll. *Med L. 4 jfr. Oddr. V. 26; man kunde ogsaa gjætte paa* at hon fræði rekði; at hon fram telði, *og lign.*

31, 2. *Den almindelige Tydning er vist ikke den rette, ti „den blodige Gud" kan ikke være „den Gud, som skal segne i sit Blod". Jeg formoder nu i* blodgom *Dativ af et Adj.* bláðugr, *efter gammel Skrivemaade* blóþogr, *dannet af et Subst.* blóþr, *Gen.* bláþar, *Dat.* blęþe = *oldeng.* blæd, *flatus, spiritus, beatitudo, gloria, dignitas, oht.* plāt, *fællesgerm.* blādu-s = *lat.* flātu-s. *Paa samme Maade er f. Eks.* máttugr (móttogr) *dannet af* máttr, *got.* vulþags *af* vulþus. *Altsaa „den herlige Gud". Denne Tydning støttes ved* bloþrekinn *Hund. I, 9.* — tivor *i Hskr. vover jeg ikke at mistænke: det kan være Dativ af* tívorr, *som* Jösur *Hálfs s. C. 4 (min Udg.). Ordet er dannet som f. Eks.* Véorr. — *Har denne Linje dunkelt foresvævet Tjodolv fra Hvin ved Udtrykket* fróðgum tívi *i Haustlöng (SnE. I, 310)?*

32, 2. *Jfr. Tskr. f. Philol. VI, 96 f.* er *corresponderer neppe med* þeim *i L. 1, men man bør vel forklare „efter hvad der viste sig for mig"; „som jeg tydelig saa".*

34, 8. *Efter* höpt *sættes Komma; Vala er, som Eg. har sét, styret af* þörmum; heldr váru harðgör höpt *er en parenthetisk Sætning, jfr.* 19, 2-3. 66, 7.

35, 2. und, *som Rask har, er vist her den oprindelige Form.* — 7. velglýjuð *burde vistnok med* R *have været skrevet som ét Ord, da* ver *og* vel *ere de to stærkt betonede Stavelser i Linjen.*

36. *Dette Vers synes med Petersen og Maurer (Bekehrung II, S. 35 f.) at burde sættes i umiddelbar Forbindelse med (de første Linjer af) V. 39. Sidstnævnte Vers er da vel Sammensmeltning af to.*

37, 2. *Hører* Niðavöllum *til oldeng.* nið *abyssus eller til* nið, *hof.* niðamyrkr?

39, 1-2. *Man venter:* þar sá hon vaða | þunga strauma; *dette har dog intet Hskr.*

TILLÆG OG RETTELSER.

VÖLUSPÁ.

I.

1, 5. viltu *ikke Spørsmaal, da Voleen kjender Odins Vilje, se Excurs; for Subjectets Stilling jfr. f. Eks.* scalatv *Lok.* 15, 2. — 6. fyr telja (= telja fyr þér) *burde kanské forstrækkes, da* fram *steder lidt paa Grund af* fremst *i L. 8.*

3, 2. *Jeg antager nu for vist, at* Ýmir *ogsaa var den gamle Form; dette bestyrkes derved, at vi i gammel Tid oftere (se SnE. I, 168—170; Fagrsk. S. 3) finde dette Navn sammenblandet med* Hýmir, *der sikkert havde lang Vokal.* — 5-6. *Ogsaa oldengelsk Digtning forbinder* eorðe and upheofon.

4, 2. *Tidligere vistnok* bjöðom uf, *hvorved det ildeklingende falder bort. Merl.* 2, 68 munu blóðgar ár af bjöðum falla *maaské ved Efterligning af Vspá.*

5, 4. *Allerede Papirafskrr. har efter Gjætning* himinjaðar, *se S. LIX, LXIII.* — 9-10 *maa vistnok være senere, dog allerede indkomne i Folkemunde: de give Verset en uregelret Længde; den Plads, paa hvilken de baade i* R *og* H *ere indkilede, røber dem som yngre, og de forstyrre Symmetrien med første Vershalvdel, hvor kun Sol og Maane træde frem.*

6, 5. niðjum *maa være det samme som* niðum (*jfr. Vafþ. V.* 24. 25), *men jeg kjender intet, som støtter hin Form.*

8, 1. *Læs* Teflðu.

10, 1. *I* Móðsognir *synes* móðr *mindre passende som første Led og kan neppe forsvares ved Fjölsv.* 21, 4; *Eg. oversætter „mulsum sugens", men intet Hdr. har* Mjöðsognir. R *har* Motsognir *med* t, *ligesaa* A (*dog her* — sǫgnir) *og* 787 *blandt dverga heiti; dette er mulig det rette: jeg formoder, at* Motsognir *er en fra en ældre Sprogperiode bibeholdt Form for* Máttsognir *„Kraftsuger"; jfr. f. Eks.* mottogr, mottogt, omotkan *i Hue.* — 5. *Læs* manlíkun; *dette er vist den ældre Form, jfr.* manvit, Manheimar, *o. s. v., got.* manleika.

11, 7. *For* Bafurr *læs* Báfurr; *havde Stammevokalen været kort, maatte den have faat* u-*Omlyd.*

13, 4. Hannarr *antager jeg nu sikkert for det rette, se Tidskr. f. Philol. VI, 90 f.* — 10. *Det er ikke rimeligt, at* Eikinskjaldi *staar med rette baade her og i* 16, 2. *Da ogsaa Codd. af SnE. i* 16, 2, *hvor Papirafskrr. og med dem Rask indsætte* Eitr ok Óinn, *har Navnet i samme Form, er* Eikinskjaldi *rimelig med urette kommet ind i* 13, 10; *men hvad der skulde staa isteden, lader sig nu neppe bestemme. Jeg tør ikke tænke paa at stryge L. 9—10, uagtet Verset er tilinjet.*

14, 5. *Med Nominativ* þeir *jfr. Hund. I,* 35, 5: sa; *Þrym.* 32, 3 hin; *Kep. S. 28 Chria Udg.:* Eigi veit ek fleiri hluti . . vera, þeir er mér þykkja til þess fallnir vera; *Ól. s. helga Heimskr. C. 156:*

Átti jarl at sætta
ok, þeir er optast tóku,
allframr búendr gamla
Áleif, af því máli. *o. s. v.*

15, 3. Hárr (*den graa*) *er vist det rette.*

21, 3. *Accus.* Gullveig (*for* Gullveigu) *jfr.* Álmveig *Hyndl.* 15, 5.

22, 6. *Jeg læser nu:* seið hon hugleikinn (*Acc. sg. masc., sc.* seið), *jfr.* róa kröpturligan, *og lign.*

24, 5. *Formen* borðvegr *i* R *om Borgens Gjærde kan vel være den rette, da* borðvegs sæng *Ól. s. helga Heimskr. C. 259 siges om et Træskrin og* borðvegr *i Prosa bruges om Skibsrælingen.*

27, 6. *Da der er skrevet* ǫrgum *i* H (*som rigtignok ogsaa har* ǫrvanga *i I, 14*) *og da „dyndet" her neppe passer, saa læser jeg nu* örgum forsi *„med strid Fos"* (*som* örðigt vatn *Fms. VI, 173;* örðigt veðr *Fms. IV, 135*)*:* örgum = örðgum, *som* örga = örðga *s. Sig. Jórs. Heimskr. C. 30 (29),* skurguð = skurðguð, vergangr = verðgangr *o. s. v. Jfr. Tillæg til Lok.* 48, 4. *Udtrykket her i V. 27 kan vel gjærne adskilles fra* hvíta auri *i V. 19.*

29, 3-4. *Jfr. S. 36 Anm. Gg. bemærker med rette, at det er altfor haardt, at* f *ikke skal være Rimstav i det sammensatte* féspjöll; *at* spjöll spaklig ok spá ganda (*saa bør man vistnok læse som to Ord og forklare* gandaspá *ved Forudsigelse af Begivenheder, som Volven faar at vide ved Trolddom*) *umulig kan være noget, som Odin giver Volven, men netop maa være det, som han kræver og faar af hende. Jfr. Merl. 2, 94:* spár fyrir | spjöll um rakti; *Merl. 2, 96:* spjöll spámanna; *Merl. 1, 1:* spár spaklegar. *Gg. har formodet* fyr *for* fe; *men da Verset er 6linjet, tror jeg, at noget er faldet ud mellem* fe *og* spioll. *Det manglende kan maaské udfyldes saaledes:*

Valði henni Herföðr
hringa ok men,
fé [ok fjölð meiðma,
at hon fræði segði,]
spjöll spaklig
ok spá ganda.

fé ok fjölð meiðma *forbindes i Herv. s.* (*Fas. I, 444, 508*); *Skriveren kunde let springe over fra* ⁊ fiolþ *til* spioll. *Med L. 4 jfr. Oddr. V. 26; man kunde ogsaa gjætte paa* at hon fræði rekði; at hon fram telði, *og lign.*

31, 2. *Den almindelige Tydning er vist ikke den rette, ti „den blodige Gud" kan ikke være „den Gud, som skal segne i sit Blod". Jeg formoder nu i* blodgom *Dativ af et Adj.* bláðugr, *efter gammel Skrivemaade* blóþogr, *dannet af et Subst.* blóþr, *Gen.* bláþar, *Dat.* blęþe = *oldeng.* blæd, *flatus, spiritus, beatitudo, gloria, dignitas, oht.* plāt, *fællesgerm.* blādu-s = *lat.* flātu-s. *Paa samme Maade er f. Eks.* máttugr (móttogr) *dannet af* máttr, *got.* vulþags *af* vulþus. *Altsaa „den herlige Gud". Denne Tydning støttes ved* bloþrekinn *Hund. I, 9.* — tivor *i Hskr. vover jeg ikke at mistænke: det kan være Dativ af* tívorr, *som* Jösur *Hálfs s. C. 4 (min Udg.). Ordet er dannet som f. Eks.* Véorr. — *Har denne Linje dunkelt foresvævet Tjodolv fra Hvin ved Udtrykket* fróðgum tívi *i Haustlöng (SnE. I, 310)?*

32, 2. *Jfr. Tskr. f. Philol. VI, 96 f.* er *correspønderer neppe med* þeim *i L. 1, men man bør vel forklare „efter hvad der viste sig for mig"; „som jeg tydelig saa".*

34, 8. *Efter* höpt *sættes Komma;* Vala er, *som Eg. har sét, styret af* þörmum; heldr váru harðgör höpt *er en parenthetisk Sætning, jfr.* 19, 2-3. 66, 7.

35, 2. und, *som Rask har, er vist her den oprindelige Form.* — 7. velglýjuð *burde vistnok med* R *have været skrevet som ét Ord, da* ver *og* vel *ere de to stærkt betonede Stavelser i Linjen.*

36. *Dette Vers synes med Petersen og Maurer (Bekehrung II, S. 35 f.) at burde sættes i umiddelbar Forbindelse med (de første Linjer af) V. 39. Sidstnævnte Vers er da vel Sammensmeltning af to.*

37, 2. *Hører* Niðavöllum *til oldeng.* nið *abyssus eller til* nið, *hvf.* niðamyrkr?

39, 1-2. *Man venter:* þar sá hon vaða | þunga strauma; *dette har dog intet Hskr.*

42, 4. *Efter* R *burde den ældre Form* Eggþér *optages, jfr.* Sigþér = Sigðir, Hjálmþér; Eggþér *forholder sig til det oldeng. Navn* Ecgþeow, *som oldn.* hlé *til oldeng.* hleow. — 6. í gaglviði *synes mig nu mistænkeligt: nogle forklare det ved „i Luften", men dette har ikke tilstrækkelig Analogi i de folkelige Digte, og det er mindre naturligt, at Hanen siges at gale i Luften; andre „i Fugleskoven", men* gagl *kan ikke i en saadan Forbindelse bruges for Fugl i Almindelighed, og „den Skov, hvori Gaasunger holde til" passer ikke. Jeg tror nu, at* í gálgviði *i* H *er det rette: „i Galgetræet", d. e. i det Træ, som var Galgen, hvori Odin* (Váfuðr, gálga farmr *SnE. I, 248) hang, i Yggdrasel. Den fagerrøde Hane Fjalar i Yggdrasel er da væsentlig det samme mythiske Billede, som i det senere Digt Fjölsv. (V. 23. 24) fremtræder som den guldstraalende Hane Vidovner, der sidder i Mimetræet. Yggdrasels Grene tænktes at brede sig ud over al Verden, saa at vi neppe tør undres ved, at den Hane, der sidder i Galgetræet, siges at gale over Jotunen.*

43. *Maaské har dette Vers fra først af ikke hørt til Vspá, men er bleven indsat her, fordi der i frgde Vers er Tale om en Hane; i dette Tilfælde er i L. 1 det oprindelige Udtryk* Gelr.

44, 1. garmr *er efter Maurer Bekehrung II, 30 f. her Fenrer, der i samme Vers kaldes* freki. — 8. *„Mon ikke:* raun *eller et andet Navneord af lignende Bemærkelse (og da Komma efter forrige Linje)? ti* sigtíva ragna rök *er en slem Pleonasme" Gg.* — raun *har allerede Papirafskrr. og Rask;* róm *eller maaské* run *Bergm. Jeg formoder, at* sigtíva *er styret af* ragna *og at dette her er brugt i en oprindeligere abstract Betydning, jfr. got.* ragin guþs; *altsaa „den voldsomme Opløsning af de herlige Guders Kræfter".*

45 *indeholder vel ialfald, som Petersen o. fl. har antaget, Brudstykker af to Vers, men disse lade sig neppe med nogen Sikkerhed restituere. Jeg har snarest tænkt paa, at følgende Ordning kunde være den oprindelige:*

Hart er í heimi,
hórdómr mikill,
skeggjöld, skálmöld,
skildir 'ro klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk,
grundir gjalla,
gífr fljúgandi.

Brœðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systrungar
sifjum spilla;
. . . . . .
. . . . . .,
mun engi maðr
öðrum þyrma.

Dog kommer herved endnu Stenjemaal til uregelret at bestaa af 5 Vers (jfr. Anm. til 1, 44. 49).

46, 2. *Gg. bemærker: „*mjötuðr *forstaas alm. om Træet Yggdrasill (=* mjötviðr *i V. 5 . . .) og* kyndisk *forklares af* at kynda *som antændtes, kom i Brand; og paa denne Forstaaelse af denne en Linje grunder da atter Nutidens Mythologer det oldnordiske Dogme, at Yggdrasill skulde brænde i Ragnarok, endskjønt vi straks efter i V. 47 have det staaende skjælvende og knagende, og endskjønt det maa være det samme som* Mímameiðr, Hoddmímisholt, *i hvis Ly Stammeparret til den nye Menneskeslægt* Líf *og* Lífþrasir *overleve Forstyrrelsen... Mon ikke* mjötuðr *her i sin alm. Bemærkelse som Guden (oldeng. og oldsaks.* meotod, metod) *egentl. Skaberen, Skjæbnebestemmeren, her brugt om Heimdall, som* kyndisk *(rettere vel Nutid* kynnisk) at horni = kynnisk horni, kynnisk við horn ɔ: *kjendes ved, gjenfinder sit Gjallarhorn, der ifølge V. 27 har været skjult under det hellige Træ, .. men som Heimdall da gjenfinder, løfter høit og blæser i til Storme?" — Jeg er enig med Gg. deri, at* mjötuðr *her maa være samme Ord som ellers og ikke kan være =* mjöt-viðr, *ligeledes deri at* kyndisk *er Datidsform af* kynnask, *skjønt man snarere skulde vente Nutidsform, endelig indsér jeg nu, at*

Komma maa stryges efter kyndisk, *men forøvrigt kan jeg ikke følge hans Tydning:* mjötuðr *brugt om én bestemt af Æserne, her Heimdall, har ingen Støtte i oldnorsk Sprogbrug, ligesaalidt* kynnisk at horni. *Jeg forstaar* mjötuðr *her som Betegnelse for Ragnarok, for den forudbestemte sidste Kamp, der afgjør Æsers og Menneskers Skjæbne, sætter Maal for deres Virken: „(at) den skjæbnesvangre Kamp (er forhaanden) forkyndes ved det klingende* (galla, *hvilket jeg nu holder for det rette) Gjallarhorn". Ellers bruges* mjötuðr *som Betegnelse for fatum, den skjæbnebestemmende Magt, navnlig forsaavidt den sætter Grænse for et Menneskes Liv (Sig. III, 71; Oddr. 16;* mjötuðr = bani *SnE. II, 594), deraf ogsaa om det dødbringende Vaaben. Hos Englænderne maa* meotud *i hedensk Tid navnlig have været brugt om den skjæbnesvangre Afgjørelse paa Slagmarken, som* meotudwang *Andr. 11 viser.*

47, 5. *Bergmann indsætter maaské med rette* halir *for* allir, *jfr.* 52, 7.

49. *Ogsaa L. 5—8 af V. 44 burde have været gjentagne her og i det følgende som Stev. Gg. bemærker med rette: „Det er netop det sidste Halvvers, der tjener til at afslutte hvert Afsnit af Ragnaroks-Besyngelsen og at vise fremad til det næste; og det har maaské ogsaa været Skrivernes Mening, at Verset skulde indføres hélt paa alle disse Steder".*

50, 7. *Jeg foretrækker nu* neffölr *„blegnebbet" (om Ørnen), skjønt* niðfölr *er støttet af flere Hskrr.*

51, 8. *I Anm. læs oldeng.* hæste *for* hæst. Byleistr *forekommer som Tilnavn Fms. VIII, 392. Hører hid det norske Navn* Bellest, *som jeg kjender f. Eks. af et utrykt Diplom af 1562 fra Sogndal i Stavanger Amt? Dette vilde da tale for kort* y *i* Byleistr. *Eller er* Bellest *opstaat af et* Bilgestr?

56. *Ikke uden stor Betænkelighed foreslaar jeg at restituere de to Vers om Thors Kamp saaledes:*

a. Ginn lopt yfir
gjörð jarðar,
. . . . . ar
. . . . . ðum;
[mun] Óðins sunr
ormi mœta
vargs át[tungi]
Viðars [bróðir].

b. Gengr fet níu
Fjörgynjar burr
neppr frá (*el.* af) naðri
níðs ókvíðnum,
— munu halir allir
heimstöð ryðja —
er af móði drepr
Miðgarðs véor.

drepr *om Ormen;* véor *Accus. Men endnu staar da tilbage i det første af disse Vers at restituere L. 3—4, af hvilke Brudstykker skimtes i* H. *Jfr. Tillæg til II, V. 48.*

57, 6. aldrnari *kaldes Ilden som den, der indsnævrer, hemmer Livsvirksomheden, jfr. oldeng.* nearwian, *indsnævre, klemme, trykke, oldn.* nara *leve et usselt Liv. Ikke med Bergmann La fasc. de Gulfip. 198* aldrnári.

59, 4. iðjagrœnn *betyder vel „som grønnes paa ny", jfr. holl.* etgroen, *eng. Dial.* edgrew, *Eftergræs, Haa; i første Led* iðja *stikker da vel et af Partikelen* ið (*=lat.* re) *afledet Substantiv. Man tør neppe læse* iðja, grœna *og forstaa* iðja *som Acc. sg. f. af et Adj.* iðr, *Stamme* iðja, *fornyet, gjenfødt.* „iðja grœna, *grønne Vange?" Jessen i Tskr. f. Philol. IV, 289. Jfr. SnE. I, 200 f.:* upp skýtr jörðunni þá ór sænum, ok er þá grœn ok fögr.

60, 1. Hittask æsir *burde have været optaget fra* H, *ti der kræves Symmetri i Udtryk med V. 7, hvor baade* R *og* H *har* Hittusk. — 3-4. *Finn Magnusen (Edda Sæm. ed. AM. III, p. 238) formoder imod SnE. I, 202, at* moldþinur *betegner Yggdrasel, jfr. Grímn.* 29. 30, *og herefter foreslaar Gg.* ok und moldþinur mátkum dœma. *Dette er meget tiltalende, men det ligger vel nærmere at forstaa* moldþinurr máttugr *om Midgardsormen.*

62, 5. ok Baldr *mangler hos Rask, men at udslette disse Ord synes mig unødigt.*

64, 4. *I SnE. I, 38 har* r gimlé, WU gimle, *i SnE. I, 78 har* rWU gimle. *Formen* Gimli *maa ganske forkastes.*

66. *I dette Vers forudsiger ikke Volven, hvad der vil skē efterat den unævnte Mægtige er kommen, men hun afbryder her sin Spaadom og henpeger paa et ildevarslende Syn, som viser sig for hende, medens hun kvæder: „Se der kommer den mørke Drage flyvende.“ Nidhogg, som flyver med Misdædernes Lig, er et Vidne om Ondskaben og Fordærvelsen i Verden, et Varsel om den kommende Undergang, om Ragnarok, som skal fremkaldes ved Fordærvelsen. Man har ingen Ret til at kalde dette Vers „uægte“, men det støtter den Mening, at de Vers, hvori Volven føres frem og som danne Digtets Indklædning, ere yngre end mange af de Vers, hvori Verdens Skjæbne skildres.*

II.

Ved gjentaget Eftersyn tror jeg bestemt at skjelne, at der i R *har været en Overskrift med rødt, som dog ikke nu kan læses.*

1, 5. *Læs* vildo; *Prikken over* ð *er mulig tilfældig.*

2, 8. *Læs* neðan, *saa Hskr.*

7, 8. *Læs* tól, *saa Hskr.*

8, 2. *Læs* teitir, *saa Hskr.*

10, 8. *Læs* duriɴ, *saa Hskr.*

11, 7. *Læs* ánaɴ, *saa Hskr.*

12, 4. *Det efter* litr oc *udraderede Ord er mulig* vitr.

13, 3. *Efter* vili *sættes Punctum, saa Hskr.*

14, 8. *Læs* ioro, *saa Hskr.*

16, 6. eg *i* megandi *kan sikkert skjelnes.* — 11. l *i* lęti *kan skimtes.*

21, 6. *I* R *er* hana *skrevet* h'a

25, 7. *Læs* uigspá, *saa Hskr.*

27, 2. *Læs* móði, *saa Hskr.*

29, 1. *Læs* úti, *saa Hskr.*

33, 6. *Læs* snęmma, *saa Hskr.*

36, 5. *Læs* stoð, *saa Hskr.*

44, 5. *Læs* hęimi, *saa Hskr.*

45, 1. *I* Leica *er* L *meget stor, og i* þyrma, *som ender foregaaende Linje, er* a *større end almindelig.* — *Over* galla (*mellem* g *og* a) *er der en Krøl, som er skreven sammen med den nederste Krumning af* y *i* þyrma (*hvortil den dog neppe hører*); *den synes betydningsløs* (*og kan ikke læses som Forkortningstegn for* n).

49, 3 *Læs* hęimr, *saa Hskr.*

50, 6. *Læs* gifr, *saa Hskr.*

59, 1. *Læs* osánir, *saa Hskr.*

61, 6. *Læs* dróttir, *saa Hskr.*

62, 3-4. *Læs* neþan | fra niþa, *saa Hskr. Efter* neþan *er noget udraderet;* fra *er lidt utydeligt* (*men ikke udvisket*).

III.

u *og* v, *ligesom* ð *og* ð *kan ikke sikkert adskilles i* H.

1, 6. *Kanskē snarere* framm *i Hskr.*

13, 4. *Ved fornyet Eftersyn synes det mig altfor usikkert, om Afskriveren har villet skrive* svioʀ.

35, 8. *Mulig* framm gengna (*ialfald som to Ord*) *i Hskr.*

38, 4. *Gg. formoder, at* gifr ro fljúgandi *er det oprindelige.*

48, 2. *Jeg tror nu, at Linjen bør slutte med* iarðar, *og i det følgende Ord tør jeg ikke længer søge* neðan. — 4. *Jeg har nu, da jeg ikke kan undersøge Hskr., Tvil om* orms *er rigtig læst, da* ormi *følger efter i L. 6.* — 5. man oðins svn? *dog véd jeg ikke nu, om* man *lader sig forlige med Trækkene i Hskr.* — 7-8. *Disse Linjer kan maaskē udfyldes:* vargs át[tungi] Viðars [bróðir] *Ordet* áttungi *skylder jeg Gg.*

IV.

5. *SnE. I, 50.* Börr *læs* Bors. *I SnE. I, 46. 48. 52. 244 skrive* rW *overalt* borr; U *har i SnE. I, 46 og 52* bors, *I, 48 to Gange* brrs, *I, 244 forvansket* bærs; 757 (*SnE. II, 520*) bors; F i *Hyndl. 30* burs; *Völs. rim. 2* bors (⁀ fors). *Formen* Börr *er uhjemlet og urigtig.* — *For det feilagtige* gáfu staðar *i* r *har* W gáfu stað.

10, 5. manlikvn rW; mannlikvn U. — 6. giorðuz W. *I Prosastykket læs* manvits *for* mannvits.

11, 8. austr *ok* vestri W. — 6. *Jfr. blandt dverga heiti* A (*SnE. II, 469*) nifængr, *i* 757 (*SnE. II, 552*) nifeinngr. — 7. W *har* bauuk. — 8. bombvr, *neppe* bombor W. — 9. Onarr *ogsaa blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*).

13, 6. Buri. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 469*) brrinn, *i* 757 (*II, 552*) buinn. — 8. Lóni. *Jfr.* loinn *blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*). — 9. *Forvanskning af* iari *er vel* iaki *blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*), toki *i* 757 (*SnE. II, 553*).

14. *SnE. I, 66 har* rU avrvanga, W orvanga.

15, 3. havr r; havi W. — 5. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) dori, *i* 757 (*SnE. II, 553*) duri.

16, 3. *Jfr.* Fjalarr ok Frosti *Fas. III, 397.* — 4. fiþr *i* r *er usikkert; maaské har først været skrevet* fiar *og dette rettet til* fiþr, *eller omvendt.*

25, 4. um W (*ikke* of). — 5. loft W.

28, 12. morgin WU; morgun r. — — 14. vitr (*ikke* vituð) þer W.

40, 5. af WU; or r. — 8. trallz rW; trollz U.

41, 8. vitr þer (*ikke* vituð ér) W.

45, 5. halðvm r; holðvm W. — 6. hordǫmr r. — 7. skalmǫlld *rimelig* W, *men* ǫ *og* d *er ikke ganske sikre.* — 11. *enn* U *for* engi.

48, 3. gnyr W, *ikke* gnygr. — 4. ro rU; ero W. — 7. viðir rW. — 8. uitu þer W.

50, 1. *Med* Hrymr *begynder en ny Linje i* W, *og herved har staat en egen Overskrift.* — 2. fyrer W.

51, 1. kiǫll W.

Excurs.

S. 38b. I I, 23, L. 7 henfører jeg ~~mu~~ öll *til* gildi *„fuldstændig Erstatning".*

S. 39b. Jeg tror nu, at I, 22 oprindelig har begyndt:

Heiði hétu,
hvars til húsa kom,
völu vélspá,

og at det virkelig har været første Vers i Vspá. Naar dette Vers først var skudt ind paa feilagtigt Sted, kunde hans *let ændrenige sig i L. 1.*

HÁVAMÁL.

1, 2. framm W, *ikke* fram. — 6. firir r; fyrir W.

3, 4. *Læs* víða, *saa* R.

4, 6. *Skulde* orþz *forandres til* orþ *og Komma stryges efter* mętti? *ellers synes* ef ~~ier~~ geta mętti *temmelig indholdsløst.* — endrþavgo, *Nom.* endrþaga, *af* þegja; *forholder sig til* þögn, *som* saga *til* sögn (*Rask*); *ikke af* þiggja, *hvoraf* þága, *Gen.* þágu.

6, 6. vórom R.

12, 4. *Der bør vistnok med Eg. skri-*

ves þvi at (*derved saameget mindre*); *ligesom disse to Partikler her staa sammen foran Comparativ, saaledes ellers* þess at.

14, 4. baztr *i* R *og Udgg. burde kanské forandres til* bazt. ölðr *er sikkert brugt som Intetkjønsord Fms. VII, 266, jfr. Hým.* 32, 8, *men ingensteds ellers som Hankjønsord; og da Skriveren her først feilagtig har sat* ǫlðr *for* ǫlðr, *kan han ogsaa let have skrevet det ved* auðr *nødvendige* baztr, *men siden have glemt at rette dette til* bazt.

16, 4-5. *Inddelingen:* enn elli gefr hanom | engi friþ *er bedre.*

21, 6. *Kan maaské* kann evagi sins vm mals maga *her og* hafða ec þess vętkis vífs 102, 9 *forsvares ved* Daniel sá enskis heiðar á Bel *Nokkur blöð úr Hauksb. 21, L. 4;* lítils góðs vissi *Barl. 20;* þeir máttu aldri síðan höfuðs hefja *Stjórn 397;* eigi tjá tanna?

23, 6. *Læs* víl, *saa* R.

24, 3. víni R.

26, 3. ef hann a ser i va vero *havde jeg med Keyser opfattet som „hvis han i Farens Stund har et Tilholdssted"; men jeg foretrækker nu Guðbrandr Vigfússons Forklaring i Eyrb. S. L af* i vá *som „i en Vraa", da den giver skarpere Modsætning. Dog tror jeg ikke, at Skrivemaaden her og i Sig. III, 29 (jfr. Tillæg) giver tilstrækkelig Støtte for en Form* vá (= vrá, rá), *der er tværtimod den almindelige Lydbevægelse.* va *kan være en Afskrivers Forvanskning af* vrá, *som han ikke forstod, ligesom* vaungum *i SnE. II, 601 af* vraungum. *Derimod i Verset i Eyrb. S. 73 er Forklaringen af* vá viða *som „noxa arborum, tempestas" sikkert at foretrække for Vigf.'s „angulus silvarum".*

32, 3. virþi. *Jfr.* á úlfsvirði *Eyrb. S. 83;* ef hann er vísvitandi at verði eðr at virði við þann *Grágás ed. AM. II, 92. Jeg tror nu for vist, at Ordet er af Intetkjøn og at Nom. lyder* virði.

36, 1. *Læs* Bv́, *saa* R. — 2 *og* 37, 2. *Jeg tror nu, at* bv́cot *bør indsættes stedenfor* litit. *Jfr. Fms. VI, 337:* [Konungr sagði:] „kona þín sú fari með búkot þat, sem þið hafið áðr haft"... Sveinn konungr gaf Karli bú mikit.

39, 4. *Læs* fiár, *saa* R.

60, 3. *Jeg vover ikke her at forene* miotvð *og dermed at jævnføre got.* mitaþs *f. Maal.*

61, 1. *For* mettr *har Papirafskrr.* kembdr, *som kunde synes at passe bedre. Men jeg vover ikke deri at finde Spor af en selvstændig Tradition (jfr. S. LVIII. LXI), og* mettr *kan forsvares; jfr. Reginsm. V. 25.*

63, 6. þriro; *jfr. ogsaa* værom *SnE. I, 526,2 i* r = vér erum; leyster ó *Stockholmske Homiliebog fol. 68a*^{29}; svmir o *Mork. S. 101*^{10}; baþiro *Mork. S. 169*^{14}, (*hvor dog* o *er underprikket i Hskr.*).

65. *Resen gjentager her L. 1—3 i V. 64; dette synes at give Mening: man skal ikke være altfor myndig; ti man maa ofte bøde for overmodig eller altfor streng Tiltale.*

66, 6. *Det got. Ord forekommer kun i Acc.* leiþu, *der ikke viser Kjønnet. Om* lið *sé nu ogsaa Gislason i Aarb. f. n. Oldk. 1866, S. 268 f.*

69, 1. *Læs* Ęrat, *saa* R.

70, 4. *Læs* Vp brenna.

72, 4. *Formen* bautarsteinn *forekommer ogsaa i Hskrr. af Eg. s. (ed. AM. S. 94, Anm. b). Den er en Sammendragning af* bautaðarstninn; *med denne Form lader den almindelige Forklaring sig ikke forlige:* bautuðr, *Gen.* bautaðar *kan kun have activ Betydning „en som støder". Ordet bruges i Skaldskab som Betegnelse for Hest og Okse og betegner i* bautaðarsteinn *vistnok „en drabelig Kjæmpe".*

74, 2. *Læs* trv́ir, *saa* R. — 6. *Læs* á, *saa* R.

75, 3. R *har* ápi.

78, 1. *Man skal vel snarere læse* grindr: *ti Krøllen efter* d *i* R *kan betegne* r, *jfr. Fortale S. XV. Dog maa man i* W (*SnE. I, 212, Anm. 18 og I, 271, Anm. 11*) *vistnok læse* aasgrindir, *ti her kan Krøllen neppe opløses ved* r.

79, 2. eignaz *er snarere Pcp.* = eignask *end Inf.* = eignask.

82, 3. R *har* mán.

87, 1. *Læs* Sivcom, *saa* R. — 4. *Med Anmærkningen jfr. Fortale S. LIV. LXI. LXII.*

89, 3. *Læs* hvsi, *saa* R. — 6. *Læs* fótr, *saa* R.

95, 4. *Læs* sót, *saa* R.

97, 4. R *har* iárls.

99, 2. vnna *bør beholdes, jfr. Grip. 32; Oddr. 33.*

100, 6. *Gg. forandrer* sva *til* sá (*nærmere laa* siá) *og interpungerer ikke efter* vakin, *sætter derimod Semikolon efter* viþi; *men Versets Bygning taler herimod, og* svá *optager vel* með brennandum ljósum ok bornum viði.

102, 9. vętki *jfr. Tillæg til Háv.* 21,6.

105, 1. *Guðbrandr Vigfússon formoder vistnok med rette, at det oprindelige Udtryk for* mer vm gaf *har været* gáfomc, *som i Sonartorrek V. 23; netop i Afsnittet om Suttungsmjøden ere Former paa* omc *oftere brugte.*

111, 1. M *i* Mál *er i* R *neppe større end almindelige store Initialer i Begyndelsen af en Linje.* — 10. R *har* hóllo.

112, 1. *Mærk* fáfnir *Ól. s. helga Chria 49, S. 91 i et Hskr., hvor Streg over Vokalen stadig betegner Længde; jfr. ogsaa Dietrich Aussprache d. Goth. S. 63, Not. 54.*

121, 7. *Pfeiffers og Fritzners Forklaring af* flaumslit *er vist den rette, ti det første Led maa betegne det, som brydes.*

123, 3. *Læs* lán, *saa* R.

124, 4. R *har* bétra. — 6. *Se Rosenberg Univ. Tskr. VIII, 3, S. 42.*

125, 6. *Ordstillingen* þer viþ verra *forsvares ved* sins til geds 12,6 *og lign.; ved denne Stilling fremhæves bedre Rimstaven.*

126, 5. scósmiþr *skulde have været forandret til* scósmiþr.

127, 6. *Læs* qveþv þat bølvi at; R *har, som jeg nu tror, sikkert* þat; *Hagen ved* þ *staar for heit oppe til, at der kan læses* þer. *Den alderdommelige Skrivemaade* qveþv (=kveð þú) *kunde have været beholdt.*

135, 6. *Gg. forstaar* hrǫkir *som* hrökkvir; *Nygaard Syntax S. 5 som* hrækir „*spyt ham ikke paa Dør*".

137, 5. *Læs* dreckr; *Krøllen efter* k *i* R *kan læses som* r, *se Anm. til Lok.* 6, 1 *og Fortale S. XV.*

142, 2. *Anmærkningen stryges. At* raðna *er det rette, viser en Runeindskrift paa en Sten fra Holms Kirke i Borge Præstegjeld, Smaalenene, hvori det heder:* RUNAR EK RIST AUK RAÞNA STAUE. *Jfr. ogsaa Sigrdr.* 13, 3-5. — 7. *Snarere bør skrives* Hroptr rægna, *jfr. oldeng.* Beówulf Geáta *og lign.*

143. *Dette Vers bør vel med Gg. forbindes med V. 142 og L. 4—5 bør da skrives som én Linje.*

148, 1. *Med* þriþia *uden* it *jfr. f. Eks. Sigrdr.* 24, 1; *Grip.* 37, 4.

150, 6. *Læs* séc, *saa* R.

152, 2-3. *Man bør vistnok ordne*

ef ec se havan
loga sal vm sessmægom,

da kan Læsemaaden i R *beholdes;* loga *kan i L. 3 staa foran det Ord, der indeholder første Rimstav, ligesom* biarga *i V. 154.*

155, 5. *I Anm. læs* vábeiða (*denne Form i Membran af Eg. s. Cap. 67*).

VAFÞRÚÐNISMÁL.

I R *sés yderst i Randen ved V. 18 og 20 lidt af en* o, *ved V. 19 lidt af* v, *hvilke Bogstaver angive den Talende.*

7, 4. comir. *Conjunctiv kan her neppe forsvares; jeg tror, at det rette er* comr *o:* kømr (*jfr. Fjölsv.* 4, 5), *og saaledes kan mulig Skrivemaaden i* R *forstaas, jfr. Fortale S. XV.* — 5. *Læs* fra; R

har ǫfra: *under* o *er en Prik med samme Blæk, som betegner, at* o *skal stryges.*

10, 6. *Læs* hveim, *saa* R.

12, 5. *Runeindskriften paa Rækstenen i Østergøtl., hvis sproglige Betydning dog ikke er tilfulde opklaret, har* HRAIÞKUTUM.

14, 3. *Læs* nóti, *saa* R. — 4. mél *for* miðl *og. Midtstykke (paa Bidsel).*

15, 4. *Jfr. Fortale S. VIII.*

18, 2. *Læs* vígi, *saa* R. — 3. hin W. — guð W. — 4. hvndrat W.

22, 5. svá at *i* R *kan forklares som* sá er, *jfr. Fritzner Ordb.* svá 4.

27, 4-6. *Disse Linjer har jeg ogsaa tænkt mig saaledes:*

er Vindsvalr
Vásaði borinn,
öll er sú kaldrifjuð kind.

Gg. formoder efter SnE., at de tabte Linjer har lydt:

er sá sællífr,
en svölu brjósti ræðr
Vásuðr Vindsvals faðir.

Ikke alene SnE. viser, at de Linjer, som Papirafskrr. her indskyde, ere uægte, men disse ere ogsaa i sig selv feilagtige: bæði þau *er umuligt, ti* Sumar *kan ikke tænkes som Kvinde.*

28, 6. *Læs* í, *saa* R.

29, 1. R *har* Órófi. — 6. Aurgelmir *skrives SnE. I, 42 baade i* r *og* W *med* av, *I, 44 i* r *med* ꜹ, *i* W *med* av.

30, 4-6. *I de af SnE. (I, 44) anførte prosaiske Ord har* W *den rette Form* vafþrvðnir.

31, 3. W *har* varð or, *ikke* or varð. — 4-5. *Efter* W *bør optages:* þar órar ǫttir | kómo allar saman.

32, 4. *Oprindelig vel* bǫrn vm gat.

34, 2. *De af Heiðr. s. anførte Verslinjer findes ikke i noget gammelt Hskr.*

35, 2. skoput W.

36, 6. ę *med negtende Betydning ogsaa gl. norsk Hom.* 3^{13}: Eigi vinr manne þorf, at hann gere æ illt, *der vel kan beholdes;* æ *er Sideform til* ei *og* ey, *jfr. Eg. lex. poët.*

37, 3. *Efter* iotvnn *bør sættes Komma.*

38, 6-7. *Jfr. V.* 43, *L.* 6—7.

39, 4. R *har* rꜹc.

40. *Dette Vers tør vist ikke efter Papirafskrr.* (L *inde i Teksten*) *skrives:*

Segðv þat et ellipta,
allz þu tiva rꜹc
ꜹll, Vafðrvðnir! vitir:
hvar ytar
tvnom i
hꜹggvas hverian dag?

allz *og* i *ere her mislige Rimord, og det er ikke charakteristisk for Valhall, at Kjæmperne slaas i Tunet hver Dag.*

40, 4 *og* 41, 4. *Læs* kiósa, *saa* R.

42, 3. *Læs* vitir!

43, 6. *Læs* nío, *saa* R. — 7. *Læs* Niflhel. — 6-8. *I Stedet af SnE. mangler* þat er *i* U. — 8. *Formen* hinig *er dog den ældste, da det er dannet af Pron. Stammen* hi, *ikke af* hinn.

48, 4. Hveriarro *som ét Ord* A.

51, 2. guða W. — 3. sortnar *ogsaa* W.

52, 5. *Den underprikkede og urigtige* e *i* aldrelagi R *har heller ikke den almindelige Form, da den ikke er lukket oventil.*

54, 5. *Læs* bál, *saa* R.

55, 5. *Læs* mína, *saa* R. — 6. *Skriv her heller som to Ord* ragna rꜹc.

GRÍMNISMÁL.

S. 75, 5. *Læs* tvęir á, *saa* R. — 9. *Læs* einn, *saa* R.

S. 76, 1. *Foran* Oþinn *synes i* R *at have været skrevet* cap. (*d. e.* capitulum), *dog er dette nu afbleget og næsten ulæseligt.* — 20. *Læs* hegómi, *saa* R. — 21. *Læs* matgóþr, *saa* R. — 27. *Læs* spvrþr, *saa* R.

2, 7-8. *Forandring er ikke nødvendig, jfr. V.* 44. 47. 48. 51; *lignende Vaklen i Versemaalet andensteds (dog er der i V.* 44. 47. 48 *Opregning af Navne,*

hvorved især ljóðaháttr let slaar over i kviðuháttr).

11, 4. byeir W. — 5. guða W. — 6. toptir RAU; toftir rW.

12, 1. sivndo *i* R *er maaské ingen Skrivfeil, ti Hskr. af Eluc. fra omtrent 1300 har* sivnda (*Ann. f. n. O. 1858, S. 150*). *Jfr.* siondi *i* U *fra omtr. 1300 i SnE. II, 380; i senere Hskrr. forekommer denne Form oftere.* — 3. of giorfa W. — 4. þi W.

13, 4. guða W.

15, 3. hið W. — 4. byggir *ogsaa* W. — 6. sakir W.

17, 3. Viði *med kort Stammevokal er dog vel det rette: da bliver Gudens Navn beslægtet med Landets. At Stednavnet i Hálfs s. C. 2* (er menn kalla Viði) *i Nom. heder* Viðir, *som Munch antager, kan neppe godtgjøres.*

18, 2. *Læs* Eldhrímne, *saa* R. — 4. bast W.

21. 1. *I* A *bør snarere læses* þytr þvndr, *se Fortale S. XX.* — *Oldeng.* þindan, *svulme, gjenfindes i sønderjydsk* (*Lyngby, Udsagnsordenes bøjning i jyske lov, S. 77*); *frisisk* (*fra Sild*) thünð, thöanð, thünðen (*Tskr. f. Philol. III, 204*).

23, 1. hund' dyra W. — 2. targvm r. of fiorvm tvgvm W. — 3. valhǫll W, *ikke* Valhallo. — 5. dyrum W.

24, 2. targvm r.

25, 4. *For at* skapker, *og ikke* skaptker, *er den oprindelige Form, taler* scaccer *i Morkinsk.*

26, 3. R *har* limom. — 5. *I* A *bør snarest læses* drypr, *se Fort. S. XX.*

27, 1. *Læs* Síþ, *saa* R. — 3. W *har i SnE. I, 40* Gunnþra. — 4. *I SnE. I, 40 skriver* r fimbvl. þvl; W fimbul | þul (*uden Prik, der sættes mellem to Navne, som stilles sammen uden* ok). — 9. R *har* þýn.

28, 2. veg. svinn W. — 4. nýt R. — (*2det Navn*) naut W.

29, 9. heilog WU; heilug r.

30, 5. *Læs* Lettfeti, *saa* R.

32, 1. ratatoskr rW.

33, 1. *Oprindelig vistnok* Hirtir ro. — 3. *Jfr. Tskr. f. Philol. VI, 87 ff.* — 5. dvneyr R.

34, 6. grapvollvðr W. — 8. mvni W, *ikke* myni.

36, 3. skeggiolld W. — 6. geira hǫð W. — 9. ǫl R.

37, 6. isarnool *som ét Ord* r; isarn kol *snarest afdelt i to* W.

39, 1. Skǫll A; skoll *i Prosastykket i SnE.* WU. Skoll *maa være den ældste Form, deraf* Sköll, *som* tröll *af* troll; *Navnet er Intetkjønsord.*

40, 2. skavpvt r; skopvt W. — 3. siar W. — 4. biorgr r (*sic*).

41, 1. En *med stor* E r. — 2. giorðu W. — 5. eñ *for* in W. — 6. of W. skavpvt r.

44, 9. *Ogsaa i* r *er* ra *i* Gramr *betegnet ved Forkortningstegn.* — *Man kunde formode, at* en Brimir sverða, *som i* A *staar efter L. 10, hvor det er aldeles udenfor Verset, ikke var en af en Afskriver vilkaarlig lavet Linje, men Udtryk, som hørtes af andre i L. 7 istedenfor* en Bragi skálda. *Dog har dette ingen Støtte i Hskrr., og vi finde paa et andet Sted uægte Verslinjer i* A, *se S. 334b Anm.*

46, 3. heriañ W.

47, 4. Baleygr *for* Böleygr *kunde forsvares ved* gata = *got.* gatvð *og* lign.; *dog støttes Formen* Báleygr *ved Skrivemaaden* baalleygs *i* W (*SnE. I, 322*), *skjønt* W *af og til bruger* aa *for kort* a, *f. Eks.* faarbauta *SnE. I, 309 Anm. 17.*

48, 1. siðhattr *med liden* s r. — 2. Sigfaðr r. — 4. atriðr r, *ikke* atriði.

54. *Rosselet* (*Isl. Lit. S. 251a*) *mener, at denne Strophe burde følge umiddelbart efter V. 50, saa at de Stropher, som opregne Odins Navne, kom til at staa sammen. Dette er dog neppe rigtigt: i V. 51 er vistnok allerede Odin nævnt, men ikke hans Identitet med Grimner udtalt i klare Ord; dette sker først i V. 53 og 54, som derfor bør staa sammen.* nú knáttu Óðin sjá *vilde blive mat, naar* Óðin ek nú heiti *var sagt længe før.*

ṠKÍRNISMÁL.

S. 90 *L.* 7. *Læs* scemmo, *saa* R.

3, 5. *Jeg tror nu, at* endlanga sali *er det rette, at disse to Ord bør forbindes og forklares som Acc. pl., ikke med Nygaard Syntax S.* 25 *som Dativ og.*

5, 2. mikla svá *i* A *kan mulig være det oprindelige, ligesom* miklu *kan sættes efter det Ord, det bestemmer.*

8, 2-3 *og* 9, 2-3. vm myreqvan — visan vafrloga *tør ikke mistænkes. Ogsaa Fjölsv.* 31, 6 *har* visum vafrloga, *der vel betegner „Trylleluen", jfr. Brinhild hos Hammershaimb Sjúrðar kvæði V. 34:*

Og so miklan váðaluga
lat hann hærum vera
sum teir kundu dvörgar tveir
betst við rúnum skera.

myrkvan *forklares ved Vǫls. s. Cap.* 27 (*min Udg. S.* 144): var, sem hann riði í myrkva *om Sigurd som rider gjennem Vaverluen; jfr.* eldrinn kámi *Borgbúaþ. S.* 125. *Smlign Fibiger om Fjölsv.* (*Haderslev* 1854, *S.* 12).

12, 3. *Denne Linje udfyldes af Gg. ypperlig saaledes:* maðr á mars baki. *Jfr. V.* 15 *og Vers i Herv. s. Fas. I,* 492.

13, 6. lag̃ A, *d. e.* lagit.

15. *Jeg har tænkt mig, at de tabte tre sidste Linjer kan have lydt saaledes:*

andspillis þurfi
læsk inn ungi mögr
góðrar meyjar Gýmis.

Jfr. 4, 2; 11, 4-6; *Vafþr.* 8, 4-6; *Sól.* 3, 1-2.

16. *Ved dette Vers og V.* 17. 20. 24 *har* R *oprindelig havt Angivelse af den Talendes Navn i Randen; endnu sés* q, *d. e.* qvaþ, *helt eller halvt ved de fleste af disse Vers.*

17, 5. fiír *har lang Vokal; se Verset i s. af Her. gráf. Cap.* 15, *hvor* fiíra *danner Helrim med* skírum, *som i SnE. I,* 424 fiír *med* skírum. *Jfr. Gislason i Aarbøger f. nord. Oldk.* 1866, *S.* 267 *f.*

21, 1. *Læs* Bǫ́rg, *saa* R.

24, 6. *Burde kanskè skrives som to Linjer, jfr. Rosenberg i Nord. Univ. Tidr. VIII, 3, S.* 42.

29, 5. *Oprindelig vel:* enn ec þer segia mvn, *jfr.* 26, 2. — 6. *Første Led i* sǽbreki *hænger vel sammen med* sýta, sýsla, *oldeng.* sǽel (*labor, afflictio, tormentum, supplicium, cruciatus. Grein*), sǽbalig (*dolore vexatus. Grein*).

30, 1. *Jfr. Rietz Ordbok under* Trani.

31, 4-5. *Jeg tror nu, at det rette merest er:*

þic ged gripi,
þic morn morni.

„*Dine Følelser skal overvælde dig". Gg. indsætter:*

þitt geð gripi
þik, mörn mörna!

Men om end Skirner lægger den Forbandelse paa Gerd, at hun ikke skal faa anden Mand end en Turs og om hun end er en Jotundatter, kan han ikke vel ligefrem tiltale hende som en Troldkvinde. — 7. *Kanskè oprindelig* þrvnginn var.

38, 5. *Hør vi i* þrosca *af* þroskr *en Adjectivdannelse, som er ensartet med got.* gaþaurbs, galubs, *eller er* þrosca *Skrivfeil for* þroscna?

42, 6. hy nótt *som to Ord i* W, *derimod som ét Ord i* r.

HÁRBARÐSLJÓÐ.

12. *Den rette Ordning er vel snarest:* Enn þot ek sakar eiga, | fyr slicom sem þv ert | þa mvn ec forþa fiorvi mino, nema ec feigr se.

19. *Til Anmærkn. I* R *staar ved V.* 47 *i Randen* þ q; *ved V.* 57 *kan man nu blot sé* q. — 2. þrvðmoðga *synes* R *vistnok at have, men Ordet er utydeligt og*

ikke sikkert. Den oprindelige Skrift synes i dette Ord næsten aldeles at være udslettet, men med senere Haand at være opfrisket. — 4. *Jotunens Navn skrives i* r avlvaldi, *i* W Ǫlvalldí, *d. e.* alvaldi (*jfr.* ölværr, Ölvíss *SnE. II, 341*), *oldsaks.* alowaldo; *dette er vel den ældre Form.*

20, 7. sēn A.

23, 8. *Oprindelig vel* und Miðgarði, *som i Hyndl.* 11. 16.

31. *Der burde have været skrevet med* A *og Udgg.* Goð atto þer (*ikke* þeir) m. þ. þa. *Jfr.* 18, 1. 3.

32, 1. *Der burde have været skrevet med* R *og Udgg.* vǫra (*ikke* var) ec þa þvrfi. *Jfr. Nygaard Syntax S. 60 § 4.*

37, 3. *Anmærkningen stryges.*

39, 1. *I* R *maa vistnok læses* voro þer, *ikke* þat (*ti Krøllen staar for langt nede dertil*). *Læsemaaden i* R *burde have været foretrukken.*

40, 3. gnęfa *er vel snarest Adj. og* gnęfa gvnnfana *absolut Accusativ.*

41, 2. ólubaɴ R *som det synes.*

44, 3. *Læs* heimis, *saa* R.

50, 4. litvm fǫrir *jfr. Bergbúa þáttr S. 126:* fer ek opt litum. lítum *for* hlítum? *men jeg har ikke ellers sét* hlít *i Flertal.*

57. *Synes at være Prosa, og Stavrim bør her neppe søges.*

58. *L. 2. 3 bør vel skrives som én Linje, saa at* vil *og* erfiþi *danner Stavrim med* vprennandi (*eller* vppverandi). *Verset skrives kanské rettest:*

Taka viþ vil *oc* erfiþi
at vpverandi solo, er ec get þána.

Ti L. 2 og 5—8 i V. 3 antyder vel, at Thor og Haarbard ikke mødes tidlig paa Dagen.

HÝMISKVIÐA.

1, 1. Ar *forandres til* Ár, *saa* R.

2, 8. gæfa *i* A *kan henpege paa* gosfa *i Stammehskr.*

4, 1. ne, *der staar først i Sætningen adskilt fra Verbet i det Vers, som kvædes af Gnaa: S. 331 a No. 4, maa efter mit Skjøn forstaas som „non“. Dog her i Hým. lader* ne *sig forklare = got.* nih, *neque; jfr. Sig. III, V. 38, L. 7.*

5, 1. Byr *forandres til* Býr, *saa* R. — 2. R *har snarere* vaga. — 3. *Det skal hede* hvndvíss, *saa* R. — 7. *Det skal hede* rýmbrvgðinn, *saa* R.

6, 3. *Ogsaa i* A *bør vel læses* vinr, *se Fortale S. XX.*

7, 1. A *har* drivg (med ω over).

9, 5. frí *i* R *bliver betænkeligt, om man endogsaa ansér det for sammendraget af* frii; *ti* frjá *er et svagt Verba, og af svage Verba dannes ikke Nomina agentis paa* i (*Stamme* an); *jeg er derfor nu tilbøielig til at ansé* frí *for en Forvanskning af* friþill, *derfor taler maaské ogsaa Forvanskningen* faðir *i* A. *Eller er* frí (*for* frii) *Masc. til oldsaks.* frî, *n. en Kvinde? jfr. oldeng.* freó, *homo liber, vir, pl.* frige *hos Grein.*

14, 4. *Det skal hede* gólf, *saa* R.

18, 7. *Det skal hede* stóþ, *saa* R.

21, 1. *Den imod* mǫrr *anførte Grund, at der til* Hymir *staar et andet Adjectiv, er ikke afgjørende, se V. 10, L. 1 og 3.*

24, 1. *Gg. holder* hrvto *for det ældste Udtryk. Herfor taler, at det giver Enderim, jfr. f. Eks. Vspá I, 52, L. 5. 6; Hund. I, 27, L. 1. 2.*

25, 3. sva *er vel her* = svá at (*jfr. Oddr.* 7), at *Præp. og* ár *Subst.* („*ved Aaren*“); *for* svá *er vel det ældre Udtryk* svát.

26. *Verset har mulig oprindelig været indledet med Linjerne:*

þá kvað þat Hýmir
hundvíss jötunn;

det bliver da 8linjet.

28, 2. afafrændi (*d. e.* af afrændi) *i* A *henpeger paa et ældre* of afrendi. afrendr, *oprindelig* afr-hendr (*Mork. S. 213, L. 31*), *jfr. got.* abrs.

29, 4. i tvæ *læs* gleri. R *har* i tvæ (med Prikker under);

Ordet er underprikket for at betegne det som urigtigt. Derefter har været skrevet gleri, *som siden — med urette — er udraderet; da Ordet* gleri *saaledes findes i begge Hskrr., er det utvilsomt det rette.*

31, 1. R *har* forþix.

32, 1. R *har* Mórg. — 4. R *har* kanské vr; *første Bogstav synes snarere at være en egen Form af* v *end af* y. — 5. karl ord vm qvað *forstaar jeg nu med Finn Magnusen som Del af Hymers Tale.*

37, 6. abarri R (*u nede i Linjen*).

38, 5. *Det skal hede* hrávabóa, *med* R.

39. *L. 5—8 forstaar jeg ikke. Er* vear (vearr) *i L. 5,* scolo *i L. 6,* eitt *i L. 8 forvansket for* Veorr — scal — ętt?? *Ogsaa* harmeitiþ *i L. 8 synes mig meget mistænkeligt; jeg kjender intet Ord, der er dannet paa samme Maade.*

LOKASENNA.

S. 113 b Anm. Gg. forklarer Byggvir *af* bygg *og forstaar ham som en allegorisk Figur, der er nær i Slægt med den skotske „Allan Mault“ og hans engelske Frænde „Sir John Barleycorn“. — Baade* r *og* W *har sikkert* Fimafengr, *ikke* Funafengr; *den sidste Form har altsaa ingen traditionel Hjemmel.*

2, 6. *Jeg tror nu afgjort, at naar* orði *og* vinr *danner Stavrim sammen, har* v *i* vinr *været betragtet som Vokal; ti et Ord, som begynder med* v, *danner oftere Stavrim med et Ord, som begynder med Vokal og som aldrig har havt* v *i Fremlyden: se Háv.* 22, 1-2; *Þrym.* 28, 5-6; *Guðr. II.* 19, 1-2.

14, 3. *For* kominn *formoder jeg* o r ð i n n; *jfr.* 33, 5. — 6. *Jeg foreslaar nu at læse:*

litt [s p e r þ a] ec þer þat fyr lygi.

„ikke skulde jeg forskaane dig for det til Straf for din Løgn, — for den Straf for din Løgn.“ spara *construeret ligesom det tilsvarende Verbum i Oldengelsk:* ne he heora sáwlum deád (*Accus.*) swiðe ne sparude *„non pepercit a morte animabus eorum“ Psalm. 77, 50 (Grein ags. Bibl. II, S. 184); dog betyder* spara manni eitthvat *ellers: opspare noget til En. Det i Teksten indsatte* litt [qveþ] ec *giver et altfor overdrevent Udtryk.*

19, 4. *„Varla getr* Lopzki *verið samandregið fyrir* Loptr es (er) eigi, *því þetta* es (er) *á ecki við, enda veit eg hvörgi annarstaðar þess samandráttar dæmi“* (*Rask*). *Brugen af* es *kunde dog forsvares ved nogle af de i Anm. til Háv.* 94, 2 *anførte Steder.* — 6. *Gg. beholder* friá *og forstaar Gevjons Ord „der siges for at berolige, ikke for at ophidse Loke“ saaledes „Lopt véd ikke, at man kun gjør Løier med ham og at alle Guderne dog have ham kjær.“ Men* hann leikinn er *„han er holdt for Nar“ kan ikke være sagt for at berolige Loke, og* hann fiörg öll friá *synes mig at være en grov Usandhed, som vilde være Gevjon uværdig. Mod Rasks* fjörgöll *kan ogsaa anføres, at* göll, *n. pl.* = galli *er uden Hjemmel.*

21, 2. orviti r; ǫruiti W; avrviti U.

27, 3. *Guðbrandr Vigfússon bemærker med rette, at Formen* glikr, *ikke* likr, *overalt er den oprindelige i disse Kvæder.*

29, 4. ærlog r.

31, 5. *Denne Linje har oprindelig vistnok lydt:*

v r e i ð a r 'r o þ é r ásynjur;

jfr. Skírn. 33, 1-2.

32, 4. brǫ þ' *er i* R *skrevet adskilt blot fordi der ikke var Rum til* þ *umiddelbart efter* ǫ *paa Grund af en lang Bogstav i Linjen ovenfor.*

33, 1. válítit *i samme Bet. Sturl. I, 13, 4: jeg tør derfor ikke med Gg. indsætte* vá lítil. — 2. varþer, *jfr. ogsaa* vörð *i Guðr. III, 3, se Tillæg.* — 4-5. *Er det oprindelige:*

hitt er undr,
er áss ragr
er hér inn of (*eller:* i n n i?) o r ð i n n?

til 14, 3.

Svar gjør det rimeligt, at *forstaas som Subject for* era; *vera er da sat for Adj.*, *jfr.* *Háv.* 22, 1.

—5. *Jeg formoder nu, at det* *Stavrim føres tilbage ved* i bondom *at indsætte* i ongom *,,i Klemme".*

Som Interpunctionen viser, har *Stedet: ,,Hverken Alen eller* *fik du nogensinde for den Uret,* *g!" ligesom Genitiv ved* gjalda *det, for hvilket man undgjælder;* *Guðr. III, 11, L. 8; ligesaa* Σωκράτης οὐδένα τῆς σίας ἀργύριον ἐπράττετο. *Syntax S. 36 § 13 c vil for-* vanréttiss *med* vesall *,,elendig* *,,opfyldt af Sorg over", jfr.* vesall les vigs þeira. *Men* *taler Ordstillingen, da* aldregi þess; *og at* vesall *alene er* *bestyrkes, ved* 42, 6.

sęlict = sælligt, *jfr. f. Eks.* *gl. norsk Hom. S. 142;* far- *S. 603.* — 4. mælþa *kan* *ikke være af* mylja, *ti da er* *uforklarlig.* þølði, þørði *er* *ikke analoge, ti her er ø* i-*Omlyd af* o *i* þola, þora; *men i* mylja *er Grund-vokalen* u, *ikke* o (*Substantivet* moli *godt-gjør intet for Verbet). Jeg forklarer* mælþa, mølða *som Præt. Conj. af* mølva. *Vistnok bøies nu paa Island* mölva, mölvaði, *ligesom* bölvaði (*i Modsætning til got.* balvida), *men at det engang i Præt. har havt* mølði = *got.* malvida (*jfr.* gørði *af* garvida), *viser* hausamølvir (hausamǫlvir A; hausa mǫluir 787; hausa míoluer leß; *kun* r *har* h. mælnir), *ti Substantiver paa* ir, *Gen.* is (*Stamme* ja) *afledes ikke af Verba, der bøies som* elska, *hvis Stamme ender paa* a (læknir *kommer af* lækn, *ikke af* lækna).

48, 4. ærgo *forstaar jeg nu som* örgu = örðgu *Dativ af* örðugr. *,,du skal altid staa med ret Ryg og vaage", du skal aldrig faa lægge dig til Hvile; jfr. Tillæg til Vępá I, 27, 6.*

S. 123, L. 10. landsciaptar *i* **R** *er maaské ikke Skrivfeil, men skrevet efter Udtalen. Ligesaa skriver* **W** *i SnE. I, 184* land skiapta. *Stedsnavnene* Eftelöt, Eftang, Eftedal (*i Jarlsberg og Larviks Amt*) *har tidligere vistnok lydt* Elftaleyti, Elftangr, Elftadalr.

ÞRYMSKVIÐA.

maaské mangler første Vershalvdel *følgende Indhold:*

un ek þér fagrs
aðrhams ljá,
þú þinn hamar
itta mættir.

ar q. *staar i* **R** *inde i Linjen.*

,,Maaské varþa, *Eisf. Fl. af* *vinde." Gg.* — *Jeg forklarer* vergjarnasta *ved ,,at jeg viser* *den mest giftelystne Kvinde".* *her brugt som i Morkinsk. S.* 4: sumir vinir hans tiaþo hverso mikill mvnr orþinn var visco þeira; *Vępá I, V. 10; Fms. VII, 173:* furðu úlíkir urðu þér Magna.

16, 3. *Formen* kvenváðir *kan neppe forsvares ved got.* qvinakunds.

19. *Denne Strophe er vel egentlig en Sammensmeltning af to: ét Brudstykke L. 1–4, hvortil første Vershalvdel er tabt, og én fuldstændig Strophe, som begynder med* Leto vnd hanom; *jfr. V. 15. 16.*

20, 5. tveir *kunde her give Mening, men* tvęr *er et til Situationen og hele Digtets Tone mer passende Udtryk.*

Forfatterens Fremstilling udeladte. Ogsaa Arngrim har i sit Værk Rækken: Fróði — Vermundr hinn vitri — Ólöf, og han har da sikkert benyttet det S. 151 nævnte gamle Slægtregister.

HYNDLULJÓÐ.

I Overskrifterne ved de enkelte Vers skulde have været skrevet kuad (*for* qvaþ *og* qvad).

2, 1. *Istedenfor* Heriafaudur *burde vel indsættes* Heriafaudr. *En Form* Herjafaðir, *Gen.* Herjaföður *findes ellers ikke; ti det er aabenbart en Feil, naar* A *i Grímn.* 25, 2 *har* heria fǫðvr, *da samme Hskr. i* 26, 2 *har* heria fǫðrs, *hvilken Form* R *har i begge Vers. Dog har* R *i Hund. I,* 38, 4 at alfǫðvr, *og ved Siden af* Sigföðr *bruges* Sigfaðir.

3, 1. *For* sonum *bør indsættes* sumum, *jfr. Svend Grundtvig den heroiske Digtning S. 77. Feilen er rimelig opstaaet derved, at Stammehskr. havde* sv̄om, *hvilket blev læst som* svnom. — 3-4. *Jeg har tænkt paa, at man mulig skulde foretage følgende Omflytning:* mælsku ok manvit | mörgum firum, *jfr. L. 8; men dette er vistnok ikke nødvendigt, og ved Ordstillingen i* F *kan* mörgum *ligeledes forbindes med* firum, *jfr. Vafþr.* 15, 5-6; *Sól.* 3, 1-3.

4, 4. *Ligesom i* F *her skrives* latti *for* láti, *saaledes i Flat. II, 333* latt *for* lát.

6, 3-4. *For* visar þu augum | a oss þannig *formoder jeg* villir þu augu oss (*Dat.*) þannig. *Ved denne Forandring af L. 3 kan* a *foran* oss *neppe beholdes.*

7, 1. Dulin; *oprindelig* Dulið, *jfr. Hjörv. V. 19.* — 2. ætlig; *oprindelig vistnok* ætlak.

8, 6. *Svend Grundtvig* (*den heroiske Digtning S. 77*) *vil forstaa* godum *som* góðum, *men efter min Mening med urette:* er frá góðum kómu *vilde være et altfor lidet betegnende Udtryk; jfr. derimod Ól. s. helga Heimskr. C. 96* (*Ungers Udg. S. 317*) Uppsvía ætt ... er komin frá goðunum sjálfum. *Det vil ikke kunne godtgjøres, at Forestillingen om Herdingeætters Nedstammen fra Guderne er yngre end den Tid, paa hvilken Hyndl. er blevet til.*

10, 5. *Finn Magnusen og Benedict Grøndal* (*Ann. f. nord. Oldk. 1862, S. 317*) *vil læse:* rauð hann í níu nauta blóði; *jfr. Iliad. VI, 174:* ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν. *Men her kan vel være Tale om gjentagne Ofringer; man maa kunne sige* nýtt blóð (*friskt Blod*) *ligesaavel som* nýtt kjöt, nýir fiskar. *I Sanskrit forekommer* nava (*novus*) *som Epitheton til* rudhira (*sanguis*).

15, 3-4. *Oprindelig kanskê:* en hann Sigtrygg vá | svölum eggjum.

17, 1. Hildigunn = Hildiguðr *for* Hildigunnr, *jfr.* renn, tenn *o. lign.*

19, 6. *Finn Magnusen forstaar* en *som Adv.* (*„end før"*), *da bør sættes Komma efter* Frodi. *Dog taler herimod det, at* enn *er stillet ubetonet efter* fyrr. — 7. elldri *senere Form for* ellri.

20, 7-8. *Disse Linjer, som komme igjen i* 25, 1-2, *bør vistnok efter Bemærkning af Gg. her stryges.*

32, 1. Haki *som Jotunnavn ogsaa i Þrymlur V. 58.*

37, 4. *Er* Eyrgiafa = Örgjafa *„hun som ikke har Gave at give"?* — 7. Imdr *er vel forvansket af* Imð, *hvilken Form overalt ellers bruges.*

41, 2. lindi *er vel af et* lina, linða, linat, *der forholder sig til* lina, linaða *paa samme Maade, som* varir *til* vara, varaða, *jfr. lat.* placere: placare, sedere: sedare. — 4 *og* 6. *Gjentagelsen af* koma *steder lidt, og mulig er Ordet paa et af Stederne feilagtigt. Uagtet* F *paa første Sted har* komu, *kunde det mulig der være rigtigt, men i L. 6 være forvansket for* kind.

8, 1-2. Hann nam at vaxa ok vel dafna *burde vistnok denne Begyndelsen af V. 9. Kun naar disse Linjer gaa umiddelbart i Forveien, faar* meirr at þat *i* 9, 1 *Mening; hvor Linjerne nu staa, splitte de Beskrivelsen af Træls Udseende. Endelig faa ved denne Omflytning baade V. 8 og 9 regelret Længde, medens nu det ene Vers er for langt, det andet for kort.* — 6. *Da* kropnir knúar *gaar foran og* fingr digrir *følger efter, saa maa den tabte Linje have nævnt en Lyde paa Hænderne: „Kartnegle“ vilde her være paa sit Sted (jfr. Njáls s. C. 35), men* kartnegl *kunde ikke udfylde Linjen og et tilføiet Epitheton ornans* (ljótir, hrjúfir *el. lign.*) *vilde her ikke passe. Tør jeg vove at foreslaa* kartnir negl? *Bjørn Hald. har* kartinn *i Betydn. halsstarrig, stiv, haardnakket: og da nu Riets har* katig, karti(g) *med Forklaring „skroflig; som den grofva barkytan på näfver“, saa er der vel god Grund til at tro, at* kartinn *i det gamle Sprog ligeledes har været brugt med Betydning „ru“.* kartinn *afledet af* kart (*se I. Aasen*), *som* gallinn, *i det norske Folkesprog* auren, gråten. — 9. *Er* lotr *Skrivfeil for* lútr?

10, 6. þir *jfr.* ðia *blandt kvenna heiti ókend i* A (*SnE. II, 486*).

14. *Dette Vers bør vistnok slutte med* **16**, 9-10:

> Afi ok Amma
> áttu hús.

Disse Linjer kunne ikke høre hjemme i et Vers, som skildrer Hustruens Syssel og Dragt; Parrets Navne maa nævnes tidligere. Jfr. V. 2. 27. — Eller skal Afi ok Amma áttu hús *indsættes umiddelbart efter* eldr var á gólfi *og* Hjón sátu þar *begynde V. 15? derved vil vi faa regelret Linjetal i begge Vers.*

15, 1. W *har ikke* tegldi.

24, 4. holþom *Mork. S. 200, L. 9 a;* holþar *Mork. S. 210, L. 32. Om* hölðr, höldr *jfr. Gislason i Aarb. f. nord. Oldk. 1866, S. 264 f.*

28, 4. sterti; *jfr. endnu* hosnasterta = hosnareim. sterte, *binde stramt, ogsaa i Gudbrandsdalen* (*I. Aasen*); *i norske Diall.* halstert, rumpestert, *Bagrem i en Hestesele.*

32 *Jeg formoder, at det i L. 4 manglende Ord er* sufls. *Man tør vist ikke stryge* a biǫþ *og læse:*

> Framm setti hon skutla
> fulla silfri varða,

skjønt man derved vilde faa 8linjet Vers. — Jeg tror nu med Guðbrandr Vigfússon, at det rette i L. 5 er fann fleski; *Adj.* fánn *forholder sig til* fár, *som* gránn *til* grár.

37. *Foran L. 1 er rimelig 4 Linjer faldne ud, i hvilke* Jarl *var nævnt som Subject; som nu Teksten er, synes* hann *mindre naturligt, da det frgde Vers kun har nævnt Rig (den ældre) ved Navn.* Skapt nam at dýja *har da oprindelig begyndt et eget Vers.*

39, 6. *Med* miofingraða *jfr.* mefingr *Hamð.* 22, 3; *jeg antager, at* miofingraða *først blev forvansket til* miofingraðri *derved, at* mey átti *blev forvansket til* mætti. *Gg. indsætter* miófa í garði.

44. *Mellem* lægia *L. 4 og* afi *L. 5 maa mangle to Linjer, ti* nam (*han lærte*) *kan ikke være Verbum til* afi ok eliun; *til disse Objecter vilde derimod* eignaðisk *eller* átti *passe.*

47, 2. *Jeg tror nu, at man med K. og Gg. maa indsætte:* sat [á] kvisti ein; *jfr. Hamð.* 30, 4: ernir a qvisti; *Fjölsv.* 24, 8: á meiðs kvistum Míma. *Hvad Lund Ordføiningsl. § 52. b og Nygaard Syntax S. 25 § 19 anføre for at vise, at den blotte Dativ kan bruges som Paastedsbetegnelse, er neppe tilstrækkeligt:* sali *Skirn.* 3, 5 *maa være Acc. pl.;* auri *Guðr. hvöt* 16, 9 *forklarer jeg som instrum. Dativ.* öðrum megin *og lign. beviser heller intet, ti deraf, at disse Udtryk ikke har bevaret den formelle Sammenhæng med Stammeordet* (vegr), *sér man, at de har været opfattede som adverbiale, og dermed hænger Mangelen af Præpositionen sammen; jfr.* brott, brottu, mót, *o. s. v.*

Anmærkningen til Rígsþula. Arngrims Værk bærer i Hskr. Aarstallet 1596. Ved Gjengivelsen af Cap. VII i ed. AM. ere flere os her uvedkommende Stykker af

Forfatterens Fremstilling udeladte. Ogsaa Arngrim har i sit Værk Rækken: Fróði — Vermundr hinn vitri — Ólöf, og han har da sikkert benyttet det S. 151 nævnte gamle Slægtregister.

HYNDLULJÓÐ.

I Overskrifterne ved de enkelte Vers skulde have været skrevet kuad (*for* qvaþ *og* qvad).

2, 1. *Istedenfor* Heriafaudur *burde vel indsættes* Heriafaudr. *En Form* Herjafaðir, *Gen.* Herjaföður *findes ellers ikke; ti det er aabenbart en Feil, naar* A *i Grímn.* 25, 2 *har* heria fǫðvr, *da samme Hskr. i* 26, 2 *har* heria fǫðrs, *hvilken Form* R *har i begge Vers. Dog har* R *i Hund. I,* 38, 4 at alfǫdvr, *og ved Siden af* Sigföðr *bruges* Sigfaðir.

3, 1. *For* sonum *bør indsættes* sumum, *jfr. Svend Grundtvig den heroiske Digtning S. 77. Feilen er rimelig opstaat derved, at Stammehskr. havde* svom, *hvilket blev læst som* svnom. — 3-4. *Jeg har tænkt paa, at man mulig skulde foretage følgende Omflytning:* mælsku ok manvit | mörgum fírum, *jfr. L. 8; men dette er vistnok ikke nødvendigt, og ved Ordstillingen i* F *kan* mörgum *ligeledes forbindes med* fírum, *jfr. Vafþr.* 15, 5-6; *Sól.* 3, 1-3.

4, 4. *Ligesom i* F *her skrives* latti *for* láti, *saaledes i Flat. II, 333* latt *for* lát.

6, 3-4. *For* visar þu augum | a oss þannig *formoder jeg* villir þu augu oss (*Dat.*) þannig. *Ved denne Forandring af L. 3 kan* a *foran* oss *neppe beholdes.*

7, 1. Dulin; *oprindelig* Dulið, *jfr. Hjörv. V. 19.* — 2. ætlig; *oprindelig vistnok* ætlak.

8, 6. *Svend Grundtvig* (*den heroiske Digtning S. 77*) *vil forstaa* godum *som* góðum, *men efter min Mening med urette:* er frá góðum kómu *vilde være et altfor lidet betegnende Udtryk; jfr. derimod Ól. s. helga Heimskr. C. 96* (*Ungers Udg. S. 317*) Uppsvia sett ... er komin frá goðunum sjálfum. *Det vil ikke kunne godtgjøres, at Forestillingen om Hervdingeætters Nedstammen fra Guderne er yngre end den Tid, paa hvilken Hyndl. er blevet til.*

10, 5. *Finn Magnusen og Benedikt Grøndal* (*Ann. f. nord. Oldk. 1862, S. 377*) *vil læse:* rauð hann í níu nauta blóði; *jfr. Iliad. VI, 174:* ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν. *Men her kan vel være Tale om gjentagne Ofringer; man maa kunne sige* nýtt blóð (*friskt Blod*) *ligesaavel som* nýtt kjöt, nýir fiskar. *I Sanskrit forekommer* nava (*novus*) *som Epitheton til* rudhira (*sanguis*).

15, 3-4. *Oprindelig kanské:* en hann Sigtrygg vá | svölum eggjum.

17, 1. Hildigunn = Hildiguðr *for* Hildigunnr, *jfr.* renn, tenn *o. lign.*

19, 6. *Finn Magnusen forstaar* enn *som Adv.* („*end før*“), *da bør sættes Komma efter* Frodi. *Dog taler herimod det, at* enn *er stillet ubetonet efter* fyrr. — 7. elldri *senere Form for* ellri.

20, 7-8. *Disse Linjer, som komme igjen i* 25, 1-2, *bør vistnok efter Bemærkning af Gg. her stryges.*

32, 1. Haki *som Jotunnavn ogsaa i Þrymlur V. 58.*

37, 4. *Er* Eyrgiafa = Ørgjafa „*hun som ikke har Gave at give*“? — 7. Imdr *er vel forvansket af* Imð, *hvilken Form overalt ellers bruges.*

41, 2. lindi *er vel af et* lina, linða, linat, *der forholder sig til* lina, linaða *paa samme Maade, som* varir *til* vara, varaða, *jfr. lat.* placere: placare, sedere: sedare. — 4 *og* 6. *Gjentagelsen af* konu *steder lidt, og mulig er Ordet paa et af Stederne feilagtigt. Uagtet* F *paa første Sted har* komu, *kunde det mulig der være rigtigt, men i L. 6 være forvansket for* kind.

42, 8. *Brugen af Verbet* þrjóta *taler for, at Haandskriftets* regn *er det rette og at her er Tale ikke om Guderne, men om Regn. Meningen bliver da, at der med Verdens sidste Tider ikke skal være Sommer og Regn mere, men uafbrudt Vinter, Sne og skarpe Vinde.*

43, 6. *Thors Rigdom fremhæves aldrig, og istedenfor* storaudgasstann *er derfor vistnok det oprindelige Udtryk, som Gg. formoder,* stórúðgastan, *ligesom i* 28, 5 djúpauðga *er en Forandring af* djúpúðga; stórúðigr *forekommer ogsaa i Hárb. 15 og i Vallalj. s. Cap. 3, S. 208. —* 7-8. *Der bør skrives*

Sif sifiadann,
siotum giorfaullum

„ved hellige Baand knyttet til Siv og til alle Folk"; jfr. barna sifiar *Lok. 16. Et Appellativ* sif *i Ental kjendes ikke. Finn Magnusen forstaar med rette* Sif *som Navn, men oversætter: „Den Fyrste siges langt vældigere være — Sifs Ægtemage — end andre Fyrster alle". Det er dog neppe rigtigt at forbinde* siotum giorfaullum *med* storaudgasstann, *uagtet vi i Grip. 7 har* hęstr borinn hveriom iofri.

44, 3. *For* þori ek eigi, *som ikke giver god Rythmus, da baade* þó *og* þori *bærer Rimstaven, er det oprindelige Udtryk vistnok* þorigak, *som i Völund.* 26, 7.

45, 2. gellti *bør, som Gg. paaviser, beholdes; det er Galten, der egentlig er Ottar, som skal have Huskedrikken.*

48, 4. *Jeg tror nu, at* **a** burt *er Forvanskning af* út: *Hyndla er endnu i sin Hule, se V. 46. Maaské Linjernes oprindelige Form er:*

svá at þú æva
kemsk út héðan.

VÖLUNDARKVIÐA.

Om **R** *i Overskriften foran V. 1 har* niðaþi *eller* nidvþi, *tør jeg ikke sige.*

S. 163, Prosastykke L. 1. Níðuðr *maa have lang Vokal, fordi det kommer af* níð *og paa Grund af Rimet* grjótníðaðar ‿⁀ síðan *SnE. I, 312. —* 16. En **R** *med stor* E *og derforan Prik. —* 20. *For* Svanhvitrar *her og i L. 25 ventede man* Svanhvítar, *jfr.* Svanhvito 4, 10, *ti naar Tilnavnet alene bruges som Navn, kan det vel ikke længer bøies som Adjectiv.* Alvitrar *har mulig givet Anledning til Feilen.*

1, 8. Alvitr unga *i Apposition til* meyjar, *Delen til det hele: Møerne, af hvilke A. var én. Nærbeslægtet er det almindelige Udtryk* þeir Haraldr *(H. og de andre). —* 7. drósir *er her vistnok senere Udtryk for* dísir.

2. *Foran* Ein nam *mangler vel snarest 4 Linjer, der har dannet ét Vers med* 2, 1-4, *og* onnor *i* 2, 5 *har da begyndt et eget Vers. —* 5. *Man bør her kanské med Gg. snarere skrive* svanhvít *som Adjectiv, da heller ikke de to andre Valkyrjer i dette Vers ere navngivne.*

3, 9. *Efter* vnga *skulde staa Komma. —* 9-10. *Wisén mener, at disse Linjer her med urette ere komne ind fra V. 1. Men det uregelrette Linjetal i V. 3 synes at burde opfattes ligesom i V. 18 (se Tillæg) og 41.*

4. *Gg. mener vistnok med rette, at Verset, der efter L. 2 maa suppleres med L.* 8, 7-8, *egentlig slutter med L.* 6. 4, 7-10 + 5, 1-4 *ordner han som et andet fuldstændigt Vers og mener, at* 5, 5-10 *er de seks sidste Linjer af et Vers, som har tabt sine to Begyndelseslinjer. Dog forekommer det mig rimeligere, at* 5, 3-4 *skal begynde følgende Vers. Jeg formoder, at to Linjer fattes mellem* Vlfdalom *og* hann sló; *disse mangle vi dog Midler til at restituere (man kunde maaské tænke paa:* unz Alvitr unga | aptr kœmi). — 2. *Maaské bedre forklarer Benedict Grøndal (Ann. f. n. Oldk. 1863, S. 173 Anm. og*

citeres som Helgakviða *uden videre* (*se S. 201 a*) *og da det følgende Digt om Helge ikke i Hskr. kaldes* Helgakviða. *Heller ikke den S. III fremsatte Formodning rammer det rette, ti Hskr. har* qveþi, *ikke* qviþo, *og dette Ord kan her ikke være ment, da det maatte forbindes med Genitiv* (Helgakviða, *ikke* kviða frá Helga). *Ved gjentaget Eftersyn finder jeg, at Ordet efter* bana. *er* þ̓a, *d. e.* þeira, *hvorefter sikkert følger* hæ, *og endnu øiner jeg det øverste af en ret Stav. Jeg læser da:* hær hefr vp qveþi fra helga hvndings bana. [oc] þeira hæþ[broddz]. *Ogsaa Sakse kjender disse Helges to Tilnavne:* Ipsum quoque Hothbrodum cum omnibus copiis navali pugna delevit. . . . . Quo evenit, ut, cui nuper ob Hundingi caedem agnomen incesserat, nunc Hothbrodi strages cognomentum inferret (*Müllers Udg. S. 82*).

1, 6. hvgomstora *bedre som ét Ord.*

3, 3-4. þa er borgir brævt | i Brálvndi *anser jeg for rigtig Tekst og forklarer med andre: „da (medens) Borge brødes i Braalund", nemlig af Stormen. V. 1 skildrer jo, hvorledes Naturen er i Oprør, da Helge fødes. Jfr.* braut mjó borð, *de tynde Planker brødes, i SnE. I, 504, og Udtrykket* húsbrjótr *om Stormen.*

4, 8. ey *forstaar jeg her som „altid" og ikke med N. F. S. Grundtvig (Nordens Mythol. 1832, S. 213) og P. E. Müller (notæ uber. in Sax. p. 179) som „ikke". Det Baand, som Nornen slynger mod Nord og som altid skal holde, sikrer Helge evigt Minde i Norden* (hans nafn mun aldregi fyrnast i Norðrlöndum, meðan heimrinn stendr). *Jeg kan ikke med Simrock og Gg. forstaa Traaden mod Nord som en Ulykkestraad, et ondt Varsel, hvormed den ene Norn krydser sine Søstres gode; ti i L. 1 staar* þær *uden Tillæg, ligesom i det frgde, og det maa da gjælde alle de Norner, som ere tilstede ved Helges Fødsel;* nipt Nera *kan heller ikke betegne saadan Modsætning mellem forskjellige Norner. Hertil kommer, at Enderne mod Øst og Vest ikke egentlig fæste de Traade, hvortil Helges Lykke er knyttet, men betegne, i hvilket Omfang hen skal udstrække sin Magt* (þar átti lofðungr land á milli), *jfr. Reginsm.* 14: þrymr um öll lönd örlögsimu; *en lignende Betydning maa da Traaden mod Nord have.*

9, 8. *Jeg formoder nu, at* bloþrekinn *er ret og at forklare af et forældet* blóþr, bláþar, blęþe = *ags.* blæd, *gloria* (*se Tillæg til Vspá I,* 31, 2) *og* rekinn = rœkinn (*jfr.* rekia *Atlam.* 97, 2 = rækja), *altsaa: ærekjær, hæderslysten. Jfr.* dulrœkinn, frændrœkinn, trúrœkinn, vegrœkinn *o. fl.*

10, 2. *Efter* biþa *sættes vel bedre Kolon;* oc *i L. 5 indleder da Eftersætninger til* þa er fylkir var fimtán vetra. *For denne Brug af* ok *jfr. f. Eks. Hár.* 151, 4; *Fáfn. S. 224 b.*

14, 5. Herruðr *i Nornag. er vistnok Forvanskning af* Herṙuðr *d. e.* Hervarðr.

15. *Jeg udfylder nu det manglende saaledes:*

[sá þar mildingr
meyjar ríða]
hávar und hjálmum
á himinvanga.

Gg. har først gjort mig opmærksom paa, at meyjar *har været et af Rimordene i det bortfaldne Linjepar. Med* hávar *jfr.* hverri hǫri Herians disi *Guðr. I, 19.* Sá þar *har vel oprindelig begyndt en Strophe, og* 15, 1-4 *er vel anden Halvdel af en forudgaaende Strophe, hvis første Halvdel er tabt.*

16, 2. vlf iþi R *bør sikkert med Eg. forstaas som* úlfiðni, *Ulvebo, Ulvehjem, og saaledes har vistnok ogsaa Forf. af Völs. forstaat det, som man tør slutte af hans Udtryk* við skóg einn (*jfr.* glamma stöð *og* glamma ferðar tröð *om en vild Skovegn eller Bjergegn*). *Ogsaa foran en Vokal gaar* nn *undertiden over til* ð, *navnlig i* viða *Brot af Sig. 5 og oftere* = vinna.

19. *Gg. bemærker vistnok med rette, at der efter L. 2 (og ikke efter L. 6) mangler et Linjepar, og udfylder det manglende fortræffelig ved:*

ok hefir heim með sér
Högna dóttur.

21, 3. vm lǫg, *saa* R, *ikke* of lǫg.

22, 6. *Jeg tror nu, at Ændringen* þingat *bør opgives:* R *har ellers kun* þangat, *ikke* þingat. þing *bør med Grimm beholdes og forklares „til Stævnet"; Stedet, hvortil man kommer, udtrykkes oftere ved Accus. alene: Vafþr.* 43: hvern hefi ec heim vm komit: níu kom ec heima; *H. Hjörv.* 26: her ste hon land; *Atlam.* 10: Sǫing foro siþan sina; *Fjuckbystenen i Upland:* kuam an (= hann) Krikhafnir (*efter Lyngbys Forklaring*).

23, 1. *Er* af stǫndō i R *snarere en Forvanskning af* af stvndo? *Har Forf. af Völs. feilagtig læst* af sundom? — 3. *Teksten maa her vistnok være forvansket:* hér *passer ikke til* þar *i L. 1, og en Dativ* her *vilde give et Udtryk, hvortil Sidestykke savnes. Ogsaa* vt *synes underligt, da der her maa være Tale om de ankommende Hjælpetropper. Jeg formoder, at der i* her vt *stikker et Adjectiv til* beit; *men hvilket?* (hævt *vover jeg ikke at foreslaa.*) or Stafnsnesi *betegner Skibenes Hjemsted. — Gg. indsætter:* beit sér vt scriþa; *men en saadan Tekst kan Forf. af Völs. vist ikke have havt for sig.*

25, 6. erom *er ikke Skrivfeil, se S. XV; jfr. endnu* Mjök erum (*saa Membranen*) tregt *Sonart. V. 1.*

28, 5-6. *Jeg forklarer: „som om det var Klipper og Bølger, der sønderbrødes mod hinanden":* eða *er her som ofte væsentlig det samme som* ok (*det forbinder, og adskiller ikke*).

32, 1. goðborinn, *jfr. Tillæg til Hamð.* 16, 3.

35, 3. flægtræþan *bør, som Gg. antager, forandres til* flvgtræþan, *ti* flaug *findes ikke med Betydningen „fuga".*

36 *er vistnok Sammensmeltning af to Vers: L. 1—4 er et Brudstykke, hvortil en Vershalvdel mangler, og L. 5—12 er et Vers for sig.*

37, 3. „scollvís kona *tager jeg som Apposition til* vælva, *ikke som Tilraab til Gudmund* (*altsaa ganske som* segg bryniaþan *straks efter staar som Apposition til* mann)" *Gg. Min Opfatning støttes dog ved* svevís kona 38, 7, *der maa være Tilraab.*

38, 1-2. *Jeg formoder:* þv vart, it scǫþa | scass! valkyria; *ti Forbindelsen* scass valkyria *støder, hvad enten man tager* valkyria *som Gen. pl. eller som Nom. sg.*

39, 2. *Paa Ønavnet* Sága *SnE. II,* 492 *tør man neppe tænke. Kanskë* á nesi Lagar?

47, 3. Svegioþ. *At dette Navn rettere skulde skrives med* gg, *bestyrkes ved* Sveggjuðr, *Navn paa en Ø paa Nordmøre* (*Munch Beskriv. over Norge, S. 85*). — 8. *For* hvar *er det oprindelige Udtryk vistnok* hvars.

48. „*L. 1-4 sætter jeg for sig som Fragment af et eget Vers efter L. 5—10, der ere Fragment af et forudgaaende Vers: Kongen staar ude og ser sine Slægtninger ilsomme ride og gjør Bemærkning derom, inden de komme til ham i Borgeled". Gg. Dette er vistnok det rette; jeg beholdt den traditionelle Linjefølge, fordi ogsaa Völs. forudsætter den samme.*

49. *Digtet selv antyder ikke, at dette Vers udsiges af Gudmund. Sendebudet er ikke nærmere betegnet.*

50 *er vel en Sammensmeltning af to Vers; af det første er kun den ene Halvdel bevaret (L. 1—4), det andet (L. 5—12) er fuldstændigt.*

51. *L. 5—6 bør vistnok stilles foran L. 3—4, ti først derved faar* en *foran* Sporvitnir *Betydning.*

54, 2. R *har* hialm vitr *og ikke Hage efter* r (*hvad jeg tog derfor, er vistnok Streg over* v *i* Sigrv́n). *Eg. forklarer* hjálmvitr *som Nom. sg. af* vitr *f.* = vættr, *og Gg. finder* vitr *f.* = vættr, *got.* vaihts, *Acc. sg.* vitt, *Nom. pl.* vitr *i Nom. pl.* hjálmvitr, *i Nom. sg.* sárvitr *H. Hund. I, 54, L. 6, i Acc. sg.* fólkvitt *Fáfn.* 43, *som han læser for* folc vitr, *samt endelig i* alvitr, Alvitr, *hvilket han overalt forandrer til* álmvitr. *For Vokalforholdet mellem* vitr (vítr) *og got.* vaihts *anføres* oqueþins vitr, *Dat. pl.* oqveþins vitum *i Gotlands-Loven,* vitt, vett *hos Aasen; jfr.*

ogsaa Rydqvist II, 625 og eyvit = *oldeng.* âwiht, hotvitna. *Men mod den antagne Beining taler det, at konsonantiske Hunkjønsstammer i Nordisk ikke bevare Nominativsmærket* r *i Nom. sg. Og navnlig synes Forklaringen mig at strande paa* alvitr, Alvitr, *der er altfor vel støttet til at kunne forandres til* álmvitr, *og* alvitr *kan dog vel kun forklares af* vitr *vis.* — 5. *Læs* Sigrún; R *har* siorvn.

56, 10. *Denne Linje er efterlignet i* þá var sókn lokit *Fms. VII, 49 i et Vers af Gisl Illugessøn.*

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA II.

2. *Dette Vers skal, som Ettm. og Gg. bemærke, rettelig begynde med:*

> þa qvaþ [þat] Blindr
> in bølvisi.

4. *Gg. mener med stor Sandsynlighed, at efter L. 4* (hrǫrir) *umiddelbart skulde følge L. 11—14* (systir — Ylfinga man), *hvorved ét Vers var afsluttet, og at et andet Vers skulde begynde med:* Hon scǫvaþi. *Dette andet Vers mangler vel i Slutningen to Linjer, som mulig har havt omtrent følgende Indhold:*

> áðr hana Helgi
> höptu görði
> [ok máttka mey
> at mani hafði].

9, 2. *Som et læst Indfald nævner jeg følgende: Skulde* hvaþan sacar gorðvz *være Forvanskning af* hvaþan sercir gyrðvz? gyrja, *der forekommer i Hálfs s. Cap. 5, betyder maaské „tilsøle med Blod“ og er afledet af* gor (*jfr.* smyrja *af* smjör *og* spyrja *af* spor) = *eng.* gore *levret Blod, svensk Dial.* går *2) hos Rietz.*

11. *L. 1—4 maa efter Gg's og min Mening nødvendig restitueres saaledes:*

> Hvat vissir þv,
> at vér sem,
> snot svinnhvgvð!
> er seva hefndom?

Første Person hefndom *i Helges Mund svarer til anden Person* hęfndoþ *i Sigruns, og først ved* vér *faa vi tilfredsstillende Alliteration. (Naar* v *er bleven forvekslet med* þ, *maa vi deraf slutte, at* v *i Stammehskr. var skrevet ved det saakaldte angelsaksiske Bogstavtegn.) Men til denne Tekst passer slet ikke i det følgende: „der er mange raske Kongesønner og fiendtlige mod vore Frænder.“ Jeg oversætter: „der er mange Kongesønner, som ere raske og lige vore Frænder“. Betydningen „lig“ for* ámunr *passer ogsaa godt i Völund.* 17:

> amon ero ægo
> ormi þeim enom frána

„Øinene ere lige Ormens“. Udtrykket er her, som saa ofte ved Sammenligning, mindre nøiagtigt: ormi þeim enum fránа *for* augum orms þess ins frána; *jfr. Sig. III, 61 (se Tillæg):* ǫtti hon hvg oss vm líkan; ormr sá enn fráni *er sagt om Ormen i Almindelighed (ikke om en bestemt Orm), jfr.* þau in harðmóðgu ský *Grímn. 41. Min Forklaring af* ámunir *i Hund. II, 11 styrkes ved Örv. s. i Fas. II, 318:*

> ítran son
> eiga görðak
> ok ólíkan
> ossum niðjum

(*saaledes cod. AM. 471. 4to*). *Flere Vers i Örv. s. efterligne tydelig de gamle folkelige heroiske Digte og særlig Digtene om Helge Hundingsbane:* ossum niðjum *er da uden Tvil laant fra H. Hund. II, 11, og den Omstændighed, at dette Udtryk i Örv. s. er styret af* ólíkan, *gjør det høist sandsynligt, at den, der har digtet Verset, har forstaat* ámunir *i H. Hund. II som* líkir. ámunr *minder i sin Dannelse om* áþekkr, áþokkaðr.

12, 1-4. *Den almindelige Læsemaade og Forklaring maa vistnok være feilagtig, ti man kan ikke sige* mörg grams aldrlok

for „mangen Konges Endeligt"; ogsaa er gør *å en underlig Forbindelse. Man maa forbinde* fiarri grams aldrlocom; *ti her gjælder det, om Sigrun netop var tilstede, da Hunding faldt; og* morgō *i* R *maa vistnok ligesom H. Hund. II, 30 læses* morgon. *Disse Iagttagelser har Gg. og jeg gjort uafhængig af hinanden; Gg. foreslaar desuden at læse* gør i morgon *og oversætter: „Ei var jeg fjærnt stedt i Morges fra (ved) Kongens Fald." Dette synes mig rimeligt, skjønt* gør *endnu vækker Tvil hos mig.*

14, 1. *Man tør mulig tænke paa, at det oprindelige Udtryk istedenfor* Sotti *er* þátti (*fik sé*) *jfr. Oddr.* 17, 8.

18, 7-8. *Gg. indsætter:*

ǫtlattv, in goþa!
er ec siamc,

„tro ikke, kjære! at jeg frygter!" men da kræves Conjunctiv og sjásk *kunde i Præs. Conj. 1 Ps. sg. i et saa gammelt Hskr. vistnok ikke have Formen* sjámk, *neppe heller* sjáimk, *men maatte snarest hede* sémk (*for* séimk).

19, 5. *Gg. bemærker med rette, at* (skip) þikkja mér fríð *er en flau Ytring og at* í farar broddi *da staar ganske overflødigt; han antager derfor den af Grimm fremsatte Opfatning af Meningen og indsætter:* þickia (= þikki-a, *jfr. Þrym.* 27) mer friþr.

21, 1-4. *Jeg tror nu snarest, at det rette er:*

þvi fyrr scolom
at Frecasteini
sattir saman
vm sakar dǫma.

sáttir saman *ironisk; at* Frekasteini *er med Vægt stillet foran og udtaler klart nok, at det er med Sværdenes Tunger, der skal tales paa det Ting. Man tør neppe tænke paa* sverðum saman. *Imod at beholde* scolo *og forstaa Helge og Hødbrodd som Subjecter, taler Svaret.* — 5. *Gg. indsætter vel med rette* Hǫdbroddi *for* Hǫdbroddr, *da denne ikke er tilstede ved Samtalen.*

24, 1. *Uagtet* þicciat, *som H. Hund. I, 46 har, vistnok er det oprindelige Udtryk, kunde* þiccit, *som* R *her har, forsvares som 3 Ps. sg., jfr. Lund Ordføin. S. 8 f.*

27. *„De fire sidste linjer om den ene kæmpe kunne ikke henføres til de to nærmest foregående om Hrollaugssønnerne, men må høre til de forrige om* Starkaðr konungr, *og linjeparrene i første halvvers bør da ombyttes. Hvad der så siges om denne kong Starkad, den grummeste helt, hvis krop kæmpede, efterat hovedet var borte, det er jo netop samme træk, som Sakse* [*p. 406 Müller*] *henfører til vor* [*d. e. den jættebårne, uhyre store, stærke, stygge*] *Starkad, når det hedder, at hans hoved bed i græsset, efterat det var afhugget" Svend Grundtvig* (*Heroiske Digtning S. 71*).

29. *Gg. tager med rette, ligesom K., det hele Vers som Helges Ord: „Det er ikke heldigt — især paa et saa pathetisk Sted som her — at lade to Personer dele et Vers . . .; L. 4—6 synes mig at afgjøre Sagen til Fordel for Helge. At hun kunde ønske sine Frænder Livet, behøver ei at siges; men det faar Betydning, naar det er ham, der saaledes udtaler sig."* — 5. *Oprindelig vistnok* liþnir ro.

30. *L. 9-10 ere vistnok senere tilføiede i Folkemunde; jfr. H. Hjörv. V. 39. 43.*

31, 8. *Gg. forstaar* Vnnar *som Navn, ligesom* Leiptrar *i L. 6.*

33 *er vistnok Sammensmeltning af to Vers; til L. 1—4 er anden Vershalvdel tabt; L. 5 har oprindelig begyndt et eget Vers.* — 11. *Oprindelig kanskē* hefðira mat.

40, 5. *Maaské er dog* er *Partikel og et andet* er *udfaldet foran* ríþa *i L. 4; derved faar man endnu bedre Parallelisme med* 41, 4-6.

41, 7. *Nærmere end* heldr, *som jeg har indsat for* n. *i* R, *ligger* nema, *jfr. Oddr.* 22, 7; *Barlaam S. 12, L. 11. Werner Hahns Forsøg* (*i Herrigs Archiv XX, 184*) *paa at forsvare* né *ved at antage, at der efter V. 41 mangler et Vers, i hvilket Helges Tale har været fortsat, holder jeg for mislykket.*

44. *Bttm. antager, at 2 Linjepar ere*

faldne bort efter L. 4, og begynder nyt Vers med Hár er þitt (*L. 5*).

50, 6. *Gg. støtter min Forklaring af* grønas *ved:* væri lifs vánir mér grǿnar *Gisl. s. Súrss. S. 66* (*i Udg. læses* vónir — grǿnar: *der blomstrede Haab for mig*).

FRÁ DAUÐA SINFJÖTLA.

S. 202, L. 18: Giorottr er dryccrinn, ai! *Gg. bemærker med rette, at der neppe findes noget Eksempel paa en saadan Interjections Anbringelse paa denne Plads i Talen* (*det kvindagtige* ai *passer vel heller ikke i Sinfjotles Mund*), *og at Analogien med Sigmunds Ord:* Lattv gron sia þá, sonr! *gjør det høist sandsynligt, at* ai *maa være Tiltaleord til Sigmund: det er gen-ske humoristisk, at Sinfjotle kalder Fa-deren* ái: *Oldefader, Gamle!*

S. 203, L. 10. *I det af Nornag. anførte Sted har Hskrr.* framast (*ikke* framastr).

GRIPISSPÁ.

Alene dette Navn burde have været brugt, og Navnet Sigurðarkviða hin fyrsta *forkastet, jfr. Anmærkn. til Sigurð. in skamma.*

S. 204, Prosastykke, L. 1. *Völs. har, hvor Navnet er skrevet forkortet* (*Fas. I, 156*), *vistnok* gripir.

2, 5. þarfi; *jfr. got.* þarba, *oldeng.* þearfa, *oht.* tharpo.

13—14. *Se Tillæg til Fáfn. V. 40—41.*

15, 4. eptir bana Helga *synes mig høist betænkeligt. Sigrdriva blev stukken med Søvntorn, fordi hun havde fældet Hjalmgunnar, men at tage* Helgi *som et andet Navn for denne, er aldeles vil-kaarligt, og urimeligt vilde det være at nævne en af Hjalmgunnars Mænd, der da skulde hede Helge, istedenfor ham selv. Ligesaa usandsynlig er Lünings Forklaring, at Ordene „efter Helges Død" skulde være fremkaldte ved en Stræben efter at sammensmelte Sagnet om Helge med Sagnet om Sigurd. Jeg formoder, at* eptir bana Helga *er en Forvanskning af* und (undir) bana selju (*eller et lignende omskrivende Navn for Ilden styret af* und). *At Ildsluerne spille over Stedet, hvor Valkyrjen sover, er et saa væsentligt Træk, at vi skulde vente at finde det udtrykkelig nævnt her i Grip., saameget mere som det heder* leikr yfir lindar váði *i Fáfn. 43, hvilket Kvadet, der digtede Gripisspá, ellers har fulgt* (*se Tillæg til Fáfn. V. 40—41*).

17, 7. *Jfr. ogsaa Gl. norsk Hom. S. 162, hvor* lækning *og* lyf *stilles sammen.*

22, 7. goriz **R**, *ikke* gióriz.

26, 6. *Jeg tør ikke beholde* vilkit *i* **R** *og forstaa det som* vilt-gi, *ti* enskis = eins-gi *og nydansk* intet = entgi *giver ikke tilstrækkelig Analogi.*

32, 1. *Jeg tror nu, at* Hvart *i* **R**. *d. e.* Hvárt, *er det rette. Jfr. Tillæg til* 48, 1.

33, 6. *Efter* man *burde for Tydelig-heds Skyld sættes Komma, ti* man *maa være Object.*

36, 8. *Oprindelig vel* þeirar er (þeirars) ek..

48, 1. *Jeg tror nu, at* Hvat *i* **R** *maa forandres til* Hvárt, *ti der er her toleddet Spørsmaal og der kræves samme Udtryk som i* 32, 1, *hvor* **R** *har* Hvart. — 2. getþv *jfr.* átþv *Atlam.* 81, 8.

50, 6. *Lader* sifivgom *i* **R** *sig forsvare ved* viljugr?

51, 3. *Foran* brǫþr *tilføier Gg. vistnok med rette* er. — 4. *K. henfører* þer *til L. 3.*

52 *og* 53 *bør vistnok, som Gg. har indsét, bytte Plads: Spørsmaal og Svar afveksle da overalt i Digtet regelmæssig.*

Digtet afsluttes særdeles godt ved:

munat mætri maðr
á mold koma
und sólar sjöt,
en þú, Sigurðr! þikkir.

53, 4. gort R, *ikke* giört.

REGINSMÁL.

Dette Navn for Digtet burde have været brugt istedenfor Sigurðarkviða Fáfnisbana önnur; *se første Anm. til Sig. Fáfn. in skamma.*

Den nu saagodtsom ulæselige Overskrift i R *begynder maaské med fra* regin (*jfr. S. IV*).

1, 6. lind *er i Forbindelsen* log lindar *brugt i et Vers af Vellekla i Ól. s. Tryggv. i Heimskr. C. 50. Eller skal* linar R, lionar *Völs. forandres til* lónar? *af* lón *fem., der i det nuværende norske Folkesprog betyder „en dyb, stillerindende Bæk; ogsaa en Vandpyt, Vandhule" i Telemarken og Mandal* (*I. Aasen*), *jfr. Dipl. Norv. IV, No. 374* (*Aar 1355, fra Stavanger*) vppi j lonenne. *I det gamle Sprog er Ordet ellers af Intetkjøn; mærk navnlig* lóns log *i Ól. s. helga Heimskr. C. 238 og Eg. s. C. 67.*

2, 5. ardaga R *som ét Ord.*

3—4. *Disse Vers synes feilagtig at have trængt sig ind her, fordi der i V. 4, ligesom i V. 2, af en Dværg gives Oplysning om en paalagt Straf, der bestaar i at vade i en Strøm. Om Navnet* Andvari *eller et andet Dværgenavn var nævnt i V. 3, L. 1, før dette Vers blev sat ind i Reginsmál, lader sig vel nu ikke bestemme.*

4, 5. *Nominativ* hverr *maa forklares som Attraction: Ordet er draget ind som Subject i den relative Sætning; jfr. Háv.* 124, 2.

6, 6. ykk*ar Völs.*

8, 2. *Gg. indsætter:*

Enn er verra,
þat [er] vita þicciomc,
nidia strið vm nept;

jfr. Lok. 54; Hund. II, 40. Forandringen er tiltalende, men neppe nødvendig.

9, 5. *I* ecki lyf *„ikke et Grand" finder jeg nu det almindelige Ord* lyf, *der oftest bruges i Flertal; altsaa egentlig: ikke en eneste Partikel* (*ikke et eneste Korn*) *af et paa Organismen stærkt virkende Middel.* (*Men i Fas. III, 11 er* lítil lyf kveða höfð til lýða sona *tvilsomt*).

11. *Er dette Vers her kommet feilagtig ind fra et andet, nu tabt, Kvæde og har det fortrængt det Vers, som oprindelig har staat her? Det er her aldeles erkeslæst, hvis det ikke virkelig gaar i Opfyldelse, at Lyngheids Dattersøn hævner Reidmar, men dette synes uforeneligt med de Sagn, vi kjende.* siclingi *synes ogsaa snarest at forudsætte, at den Mand, som derved menes, har været nævnt før. Det Digt, hvori Verset oprindelig hørte hjemme, har vel ligesom Fáfn. behandlet det Sagnmotiv, at en Datter skal hævne sin Fader, og dette har vel givet Anledning til, at Verset kom ind i Fáfn.*

12, 4. hęft, *d. e.* hæft *af* hafa; *ikke* hœft *af* hóf.

14, 7-8. ǫrlogsimo *er Nominativ og Subject med det forudgaaende Verbum* þrymr *i Ental. Saaledes f. Eks. H. Hund. I, 50, L. 3; Grott. S. 324, L. 8; Merl. I, 17:* þó hefir gumnum grandað mörgum hvítrar ullar hverskyns litir; *Merl. I, 23:* þá man ór moldu mæla steinar; *Merl. II, 49:* Ríkir enn at þat ormar tvennir; *Eyrb. Cap. 4, S. 5:* sá þeir, at skarst (*af Vigfússon unødig forandret til* skárust) í landit inn fírðir

stórir; *Magn. s. berf. Heimskr. C. 2:* Magnúsi líkaði illa stórgjafir; *Morkinsk.* 151[24]: fylgþi henne heiman iarþir. *Jfr. Anm. til Sól.* 77, 6.

S. 215 b. Prosastykke, L. 6. sverþ er, *saa* R, *ikke* sverþ þat er.

S. 216, L. 1. bergs-nars, *jfr.* biargs naus *Egils s.* (*Udg. 1809*), *S. 389 Anm. q.*

18, 2. þá er ek *Völs.*

20, 5. R *skriver her ikke* deyeqss, *men* deyqvs.

22, 6. fyri 62.

24, 4-5. *Der bør vel deles:* talardisir standa þer | a tvęr hliðar.

S. 218 b. Prosastykke, L. 2. Sigvrþ til at, *saa* R, *ikke* Sigvrþ at.

FÁFNISMÁL.

5, 6. *Den optagne Tekst kan ikke være den rette; Læsemaaden i* R *burde indtil videre have været beholdt. Jfr. S. XVI; dog taler mulig Svaret for, at vi her har en Form af* barn. *Tør man tænke paa:* er bornom sciótt a sceiþ??

11. *Dette Vers er aldeles misforstaat i Völs.* hafa norna dóm *maa være det samme som* njóta norna dóms *Yngl. Cap. 52, at finde sin Død.* fyr nesiom *er et figurligt Udtryk, der ligesom Udtrykket i L. 4—6 er hentet fra Sølivet; jfr. den figurlige Brug af* drukna nærri landi *Vallaljóts s. Cap. 8. Altsaa: „Du vil finde Døden foran (lige udfor) Næssene!" d. e. du vil finde Døden lige i din Vei, du er dødsens, nemlig hvis du trods min Advarsel (jfr. V. 9) bemægtiger dig Skatten. Men L. 3 gjør Vanskelighed, ti* osvinnz apa *kan neppe være styret af* norna dóm, *saa at det skal forstaas som Nornernes Dom over den ukloge Taabe. Jeg formoder:* oc [orlog] osvinnz apa; *jfr. f. Eks.* örlög (*exitus*) konungs *Merl. II, 26.*

12, 1. *Det skulde, som Gg. bemærker, hede:* Segdv mer þat, Fafnir! *ligesom i V. 14.* — 5. *Læsemaaden i* R *kunde ogsaa forstaas som* nagarnglar, *saa at* ð *af Skriveren selv var rettet til* g. *Rask indsætter* nágönglar, *hvilket støttes derved, at* nágöngull *er et ellers brugeligt Ord, og ved Udtrykkene* náverukona, nærkona *om en Jordemoder.*

13, 4. ero, *oprindelig vistnok* ro.

16, 3. á meniom *vilde være i Overensstemmelse med almindelig Udtryksmaade, jfr.* 18, 2 *og SnE. I, 356; og maaské er* vm *feilagtig kommet ind her fra L. 2.*

17, 3. *Det oprindelige Udtryk for* hvar *er* hvars, *se Fáfn.* 30, 3; *Sigrdr.* 27, 3; *dog har* R *ogsaa H. Hund. I, 47* hvar *for* hvars.

18, 1. *Man kan tvile, om* fnæsa *eller* fnœsa *er den gamle Form; for det første taler navnlig mht.* pfnâsen *fremere.* — 3. *I Völs.'s Gjengivelse er vel* arfi mins bróður *Afskriverfeil for* a. m. föður.

29, 2-3. *Ordfølgen i* R:

letir þv þann lyngvi í
inn aldna iotvn

burde vistnok have været beholdt; jfr. Vafþr. 32; Lok. 40.

30, 3. *Oprindelig vel:* hvars skolo reiðir vega; *jfr. Fáfn.* 17, 3; *Sigrdr.* 27, 3. — 5. ec sá (*ikke* se, *som* R *har*) harliga vega *er sikkerlig det rette; jfr. Háv.* 70, 4: eld sa ec vp brenna; *Háv.* 78: Fvllar grindr sa ec fyr Fitivngs sonom.

32—38. *Gg. bemærker: „*R *betegner ved Tal V. 32—35 som 1ste, 2den, 3dje og 4de Fugls Tale, og Völsungasaga fortsætter med* þá mælti in fimta *og* in sétta. *Mon det dog ikke egentlig er Kvadets Hensigt at lade kun tre Fuglerøster høre, og da at lade den ene Fugl ret kjendelig synge med sit eget Næb? Efter de to rolige beskrivende og berettende fornyrðalags-Vers 32 og 33 følger det hvasse Raad V. 34 i ljóðaháttr, hvorpaa atter 1ste Fugl har Ordet i V. 35, 2den i V. 36, og saa høre vi paany det samme hvasse Næb i V.*

37—38 som før i V. 34. Sigurd udtaler i V. 39 sin hastig fattede Beslutning i samme Toneart, hvorefter Fuglekoret i V. 40—44 atter holdes i det rolige fornyrðalag. Er ikke dette snarere en bevidst og smagfuld Anvendelse af de to Versearter (ligesom f. Eks. i Hákonarmál), end — hvad nogle have ment — en tilfældig Blanding af Stumper af forskjellige Digte?" Jeg er enig med Gg. deri, at de to Versearter her ere anvendte med Valg og ikke tilfældig ere blandede mellem hinanden. Men det lader sig neppe bestemt afgjøre, hvormange Fuglerøster Digteren her har villet lyde; mod at antage blot tre Fuglerøster, hvorpaa ogsaa jeg havde tænkt, synes 35, 1—4 *at stride, ti der synes Fuglen at udtale sig, som om den tidligere ikke havde givet noget Raad, og ved Gg.'s Opfatning skulde man vente* ykkar, *ikke* yðvar (*dog kunde jo dette Ord let komme ind istedenfor hint*). *I Fremstillingen af dette Sagnmotiv paa Kirkeportalet fra Hyllestad Kirke i Sætersdalen (afbildet i Skilling-Magazin 1869, No. 5) sés tre Fugle siddende i Træet.*

37, 6. *Jeg formoder:* við s v i c o m at sia; *jfr. f. Eks. Grett. S. 159:* sjáit þit vel fyrir (*Var.* við) svikum.

40—44. *At Forf. af Völs. har kjendt disse Vers, tør vel sluttes af nogle Ord, som forekomme i Gjengivelsen af V. 35:* þá væri hann vitrari, ef hann hefði þat, sem þær höfðu (þér höfðuð?) ráðit hánum, ok riði síðan til bóls Fáfnis ok tœki þat et mikla gull, er þar er, ok riði síðan upp á Hindarfjall, þar sem Brynhildr sefr, ok mun hann nema þar mikla speki (*Fas. I, 164; min Udg. S. 123 f.*).

40—41. *Den Mø, om hvem Fuglene synge i V. 40, maa være Brynhild, ikke Gudrun; ti i* ef þv geta mǫttir, *hvormed maa sammenstilles Sig. III, 3:* ef hann eiga knǫtti, *ligger vistnok, at Skjæbnen ikke vil tillade Sigurd at eie hende. I Modsætning hertil udtales i V. 41, at Skjæbnen fører Sigurd videre frem: bort fra Brynhild, hvem han møder hos Heimer, til Gjukes Gaard, hvor Gudrun skal blive hans Hustru. Men uagtet nu først V. 42—44 omtale den sovende Valkyrje paa Hindefjældet, saa kan det ikke være Digtets Mening, at Sigurd skal gjæste Gjuke før Mødet med den sovende Valkyrje: til et saadant tidligere Besøg hos Gjuke er der i andre Kilder, undtagen i Grípisspá (se herom straks nedenfor), intet Spor, og det vilde være aldeles ørkesløst. Heller ikke vover jeg fra V. 40 at løsrive V. 41, der altfor godt slutter sig til hint Vers; men jeg antager, at Fuglene fremhæve, hvad der danner Hovedvendepunktet i Sigurds Skjæbne, førend det tidligere Møde med den sovende Valkyrje omtales. Her er da ingen Antydning af, at Brynhild og Sigrdriva er den samme. Den, som har digtet det forholdsvis sene Digt Grípisspá, har benyttet Vers af Fáfnismál, saaledes som de foreligge os, og Grip. V. 13. 14 maa grunde sig paa en Misforstaaelse af Fáfn. V. 40. 41.*

43, 2. *Jfr. Tillæg til H. Hund. I,* 54, 2. — 5-8 *bør forandres saaledes:*

Yggr stacc þorni,
er a þ r a feldi
hargefn hali,
en hafa vildi.

Jfr. Sigrdr. S. 229 a og Helr. Br. 8. — Gg. har først for mig paapeget den rette Mening og gjort mig opmærksom paa, at feldi *her maa være Verbet, hvortil* hargefn *er Subject.*

44, 5-8. *Det rette maa være:*

ma-at Sigrd r i f a
svefni bregþa,
scioldvnga n i þ r!
fyr scapom norna.

Jfr. Sigdr. 1, 2: hvi brá ec svefni *og* 2, 5-6: er ec eigi mattac bregða blvnnstafom.

SIGRDRÍFUMÁL.

1, 5-8. *Jeg opgiver nu Egilssons Forklaring: ikke alene Flertalsformen* hrę-lvndir *taler derimod, men en Sammensætning* hrælund *„Lyst til Aadsler" synes heller ikke vel forligelig med Betydningen af* lund. *Jeg foreslaar nu at læse:*

Sigmvndar bvrr,
— sleit fyr scommo
hrafn hrglvndir —
hiorr Sigvrþar.

lundir *betegner omtrent det samme som* bráðir: *Isl.* lundir *f. pl. Mørbrad (hvoraf* lundabaggi); *Jydsk* en lynd *og pl.* lynder, *det skjære Kjød, der sidder under Lænderne, eller de Stykker Kjød, som ellers kaldes Mørbrad (Molbech Dialect-Lex.)*; lynd, *Lænd hos Henrik Harpestreng; Skaansk* lynger, *pl. en del af ett djurs innanmäte, utgörande långa köttstycken utmed ryggen (Rietz); ved Christiania* lund *f. Lænd (I. Aasen); jfr. oldeng.* lynd *f. adeps, oht.* lunda *arvina. (I* lund, *Sind, Gemyt finder jeg en overført Anvendelse af samme Ord.) Den parenthetiske Sætning maa altsaa forklares: „Ravnen hakkede for nylig (Faavners) Lig." Der svares i omvendt Orden paa første og tredje Spørsmaal; fra disse maa de to Prædicater tænkes til: „Sigmunds Søn løste dine Baand — han som for nylig gav Ravnen (Faavners) Lig at hakke —, Sigurds Sværd bed din Brynje." At Sigurd har dræbt Faavner, udhæves her udtrykkelig i den parenthetiske Sætning, fordi det var et Vilkaar, han maatte opfylde, for at kunne løse Valkyrjens Tryllesøvn: Odin havde jo udtalt, at dette kun skulde gjøres af den, der aldrig kunde ræddes (Helr. Br. 9); og Faavner kastede Rædsel over alle (Fáfn. 16 og det dertil anførte Sted af Völs.). Mulig har Forfatteren af Völs. havt Teksten i den her formodede Form for sig, men feilagtig forstaat disse Linjer som Sigrdrivas Ord. — Jeg opgiver nu en tidligere Tanke (jfr. S. XI) at læse* hrafns hrę-lyndir *og forstaa dette om den som føder Ravnen med Lig.*

S. 229 a. At hele Sigrdrivas Fortælling oprindelig har været meddelt i Vers, hvis Indhold Samleren kun dunkelt og ufuldstændig mindedes og hvis Form han med Undtagelse af 4 Linjer rimelig havde glemt, tør nu siges at være vist, ti Gg. har fundet, at Prosastykket Sigrdrífa feldi — hrǫþas kynni *(L. 11—18) er en Gjengivelse af Vers, som efter forskjellig mundtlig Tradition ere meddelte i Helr. Br. V. 6. 8. 9. 10, hvilke Vers altsaa oprindelig hørte hjemme her.* hét annarr Hialmgvnnar — heitiþ *(S. 229 a, L. 3—6) maa være en Gjengivelse af første Halvdel af det Vers, hvis 4 sidste Linjer ere bevarede i L. 7—10. Hvorledes de 4 første Linjer har lydt, kan kun tilnærmelsesvis bestemmes. Hvis vi tage med en Prøve paa eksempelvis at restituere disse 4 Linjer, faa vi det hele saaledes:*

a. [Hét Hjálmgunnarr
hárr visir,
hafði hánum Herföðr
heitit sigri;]
en annarr hét Agnarr
Auðu bróðir,
er vætr engi
vildi þiggja.

b. Lét hami vára
hugfullr konungr
átta systra
undir eik borit;
var ek vetra tólf,
ef þik vita lystir,
er ek ungum gram
eiða seldak.

c. þá lét ek gamlan
á Goðþjóðu
Hjálmgunnar næst
heljar ganga;
gaf ek ungum sigr
Auðu bróður,
þar varð mér Óðinn
ofreiðr um þat.

d. Lauk hann mik skjöldum
í Skatalundi
rauðum ok hvítum,
randir snurtu;

þann bað hann slíta
svefni mínum,
er hvergi lands
hræðask kynni.

e. Lét hann um sal minn
sunnanverðan
hávan brenna
her alls viðar;
þar bað hann einn þegn
yfir at ríða,
þanns mér færði gull,
þaz und Fáfni lá.

S. 229a. L. 6-7. **R** *har* Enn annarr *med stor* E *og derforan Prik.*

5, 5. hann *mangler i Völs.*

7, 2. a annaz *i Völs. er vistnok Forvanskning af* at annars, *og det oprindelige Udtryk her er rimelig* vilt, at annars, *jfr.* 12, 2.

9, 4. *Ved* alofo þęr *i* **R** *har* þęr *vel været ment som „tibi", men Udtrykket i Völs. stemmer overens med de tilsvarende Steder i andre Vers.*

15, 6. Hrvngnis, *som jeg af Hensyn til Læsemaaden i* **R** *og til Stavrimet har optaget, kan dog vel ikke være det rette: Rungner ager ikke i Vogn; og om der end kunde tillægges ham en Vogn, saa vilde det være høist besynderligt, at dens Hjul skulde nævnes blandt de Gjenstande, paa hvilke de Runer, som stamme fra Odin, vare ristede, og det umiddelbart, før Sleipners Tænder nævnes. Jeg læser nu:*

á þvi hveli er snyz
vndir reiþ Hrægnis.

(**R** *har her omtrent samme Feil som* r *i SnE. I, 308, der skriver* raungnir *for* raugnir.) Hrægnis = Rögnis: h *trængte sig allerede i gammel Tid oftere ind i Fremlyden, hvor det oprindelig ikke hørte hjemme, navnlig foran* r *og* n, *og hvor* h *tiltrængtes som Rimstav, saaledes* Hnifiungr = Nifiungr *Atlam. 88;* Hnifiungar *H. Hund. I, 48;* hrammastan *i et Vers, som tillægges Starkad gamle, SnE. II, 104;* hnýsumk *Sonartorrek V. 14; jfr. Eg. lex. poët. under* hrann, hreyr, hrót, hjartteign *og S. 283a; Gislason Formlære S. 29. At Odin ogsaa tænktes agende i Vogn, viser det hollandske Navn paa arcturus* Woens waghen (*Grimm, Myth. S. 138*). *Som Hu-Runerne ere ristede paa de to Heste, der hver Dag drage Solens Vogn, saaledes og paa Hjulet under den funklende Vogn, i hvilken Odin i de klare Nætter ager over Himmelhvælvet; Himmelens Stjerner bære — som den hele Natur — den altbelivende Aande Mærke.*

17, 3-4. *Præpositionerne bør sættes til efter Völs. (jfr. L. 1—2), altsaa:*

i víni oc í virtri
oc á vilisessi.

19, 4. mætar meginrúnar *slutter sig til Udtrykket* mætar trygðir ok megintrygðir *i Gridformularen Ísl. ss. II, 381, ligesom* ævinrúnar ok aldrrúnar *Rig. 43 til* ævintrygðir ok aldartrygðir *Ísl. ss. II, 492. Da nu Völs. har* ok *umiddelbart foran* meginrúnar, *er det oprindelige Udtryk mulig* mætar rúnar ok meginrúnar.

29, 3—37. *Af cod. Stockh. 64 fol.* (*se S. L f.*) *anfører jeg ved det alene i Papirafskrr. bevarede Stykke ikke alle de Læsemaader, som ere anførte fra andre Afskrifter.*

29, 5. skalltu *cod. 64, men i Randen med anden Haand (sikkerlig efter Gjetning) rettet til* skalltattu.

30, 1. *Er det rette* Sumbl ok öl? — 3. sinnumm (*Forvanskning af* sumum) *for* at *cod. 64.* — 6. tregur firra *cod. 64.*

31, 1. it *mangler her og i de flgde Vers i cod. 64.*

32. *Det er feilagtigt, naar jeg har sagt, at der til dette Vers ikke findes tilsvarende Ord i Völs.; de staa mellem Paraphrasen af V. 22 og V. 24 og lyde:* Sé við illum hlutum, bæði við meyjar ást ok manns konu, þar stendr opt illt af. *Herefter rettes Ytringerne S. 235a; dog taler Forholdet til Völs. ved dette Vers alligevel for Slutningsversenes Ægthed.* — 1. áttunda *cod. 64.*

33, 2. náum *cod. 64.* — 4. huars *cod. 64.* — 5. eru þeir *cod. 64.* — 6. eru þeir *cod. 64.*

34, 2. ero, *oprindelig vistnok* ro.

35, 3. wasem (varom) *cod. 64.* — 4. *Nygaard Syntax S. 87 forkaster med urette* hverstu. *Fra de ældste Tider er*

hverr er *det faste Udtryk for det almindelige (ubestemte) relative Pronomen;* hverstu *er for* hvers es þú; es (er) *er her udeladt, ligesom i* R *ved* hvar *H. Hund. I, 47; Fáfn. 17 (se dog Tillæg hertil); ogsaa er vel* hve *Guðr. III, 9* = hvegi er (sem); *efter* s *maatte es lettere falde bort. Altsaa „Troskabsløfter af hver den, hvis Broder du har dræbt“.* hvarstu *„overalt hvor du“ giver her et unaturligt Udtryk.* — 6. se hann *cod. 64.*

36, 3. harmin *cod. 64.* — 5. vatn *cod. 64, med anden Haand rettet til* vant. — 6. scal *mangler i cod. 64.*

37, 3. at veigi *(3die og 5te Bogstav kludret) cod. 64.* — 4. þikunst ok *cod. 64, andet Ord med forskjellig Haand rettet til* ek ei. — 6. af risum *cod. 64.*

Anmærkning. Jfr. Fortale S. L—LII. — *S. 235 b.* hvárs, hvárts *ogsaa i den stockholmske Homiliebog, se Fritzners Ordbog. Nygaards Indvending med* hvárs i *Sigrdr. (Syntax S. 97) er ugrundet.*

BROT AF SIGURÐARKVIÐU.

1, 8. nęma = næma, *ikke* nema, *se Tillæg til Guðr. II, 31.*

3, 3. *Efter* hvattan *bør sættes Komma.*

4, 7. a horscom hal *kan vel forsvares ved det i Prosa almindelige* leggja sverði, spjóti á manni.

10—11 *har maaské oprindelig gaat forud for* 8—9. *Eller er V. 10 en folkelig Variant til V. 8—9, der ikke skulde forenes med disse Vers?*

9, 6. *Gg. gjør, vistnok med rette, opmærksom paa, at* at folc róþi *her efter Sammenhængen maa betyde „til at herske over Folket“; jfr. Sig. III, 18:* medan fiórir ver folci raþom. *Dog tror jeg ikke, at det er nødvendigt at indsætte* folcráþi, *men forstaar* folcróþi *som* fólkræði, *se Fortale S. X og Fritzners Ordbog under* ræði, ræðismaðr. *Dette gjendrives neppe ved* i fólkroði *(i Kampen) Fas. II, 273. 280, uagtet Versene i Örv. s. jævnlig efterligne flere af de i Sæm. Edda optagne heroiske Kvader.*

13, 5. i barþvi *bør beholdes og forklares* = i börvi *af* börr *Træ (der f. Eks. ogsaa forekommer Atlam. 30), som* baðmr *for* barmr *Lok. 26; Hjörv. 16;* yðvarr *for* yrvarr = *got.* izvar. *Præpositionen* i *her i samme Forbindelse som Fjölsv. 23:* i enum háva viði.

19, 2. v *i* gvlli *har nedentil en lang Hage, saa at Trækkene tillod at læse* gylli, *hvilket dog ikke synes at give nogen Mening.*

GUÐRÚNARKVIÐA I.

1, 7. *Ved gjentaget Eftersyn tror jeg at sé, at der i* R *bør opløses* vm.

4. *Gg. formoder, at det sidste Halvvers oprindelig har lydt:*

hefi ek fimm sona (*el.* bræðra)
fjörspell beðit,
átta dætra (*el.* systra),
þó ek ein lifi.

4, 6. *I Verset af Einar Skulesson, hvor Fagrsk. S. 173 har* forspell, *har Morkinsk. S. 235* fiarspell, *og her er da vistnok ligeledes* fjörspell *det rette.* — 10. þo ec ein lifi *synes at kunne forsvares, naar man forklarer: „dog — uagtet jeg saaledes er ene — lever jeg“; „dog lever jeg, ene som jeg er“;* ein *giver kraftig Modsætning til de i det forgde nævnte Tal. Finn Magnussen oversætter „dog jeg end lever“;*

for Ændring af ein *til* enn *kunde Vspá I, 21:* þá hon enn lifir *og Korm. s. S. 118:* þó ek enn lifi *tale.*

8, 4. *Forvanskningen af* hrǫr *til* herfor *er kanské fremkommen derved, at der i Stammehskr. var skrevet* hrôr *med lang Hage ved den første* r. — 6. ein misseri *jfr. Fms. XI, S. 26.*

15, 2. **R** *synes at have den feilagtige Form* bolltri, *der maa rettes til* bollstri.

17, 1-2. *Disse Linjer ere kanské senere komne til; Sammenhængen kan uden særlig Angivelse vise, at det er Gullrond, som taler.*

18, 9-10. *Ettm. stryger disse Vers.*

19, 7. **R** *har* ia/lstrom *som ét Ord, saa at det af Skrivemaaden i Hskr. ikke kan afgjøres, om* i *her hører til Ordet eller er Præposition. Man læser almindelig* i ælstrom *og forklarer det ved „i Lundene"; dette giver god Mening og støttes ved det i Middelalderens nordiske Folkevise forekommende Udtryk: han hug ham alt saa smaa alt som det Lindeløv, i Lunden ligge maa. Men denne Forklaring har for svag sproglig Støtte: Eg. jfr. sv.* alster, *n. Foster, Yngel, men dette Ords Betydning ligger for fjærnt. — Heller ikke tør man tænke paa sv.* alster *m. (Navnet paa en Busk). Efter ed. AM. skulde* ölstr *være afledet af* ölr *Or (Elle) og egentlig betegne Orehølt (Ellekrat); men Suffixet* str *anvendes neppe nogensinde med saadan Betydning (jfr.* blómstr: blóm, blómi). *Jeg læser nu* ia/lstrom *som ét Ord og forklarer det som Dat. af* jölstr *= sv.* jolster, *udtalt* jållst'r, *fem., pl.* jolstrar, *salix pentandra, ogsaa i Dialecterne kaldet* jälster, hilster, halster, ilster, juster, ister *(se Jenssen-Tusch Nord. Plantenavne S. 214; Dalin Sv. Ordb.); heraf Afledningen* ilstri, *n. SnE. II, 383. 566. Hertil hører vel ogsaa det norske* ister (istr), *f. = Vider, salix cinerea;* istervidja *salix pentandra. Jeg formoder, at Gudrun her sammenligner sig selv med de smaa Stumper af Løv, som man ofte kan sé staa igjen paa Træet, naar det er løvet. Denne Forklaring styrkes ved Hamð. 5, hvis vi der tør forstaa* in kvistskœða *om Kvinden, som lever Træet. Dativ* (jölstrum) *er her brugt som i Rig. 34* (ymlingi); *med Hensyn til Stavrimet jfr. Vspá I, V. 50, L. 3—4.*

21, 9-10. *Jeg holder med Ettm. og Gg. disse Linjer for senere tilkomne.*

27, 2. elvi *i* **R** *bør beholdes. Jeg tror nu, at* elvi *er sjældnere Skrivemaade for* elfi *som* seva *Háv. 95;* liva *Háv. 147; o. fl.* elfi *er Omsætning for* efli, *som* alfi *(saa Hskrr.)* = afli ⁀ fjalfrs *SnE. I, 302;* ellfdir = efldir *Gislason Formlære S. 61 § 120;* innylfi = innyfli; kylfði *Fms. VII, 165, hvor andre Hskrr. har* kyfldi, *o. s. v. Omsætningen af* vl *til* lv *er vidt udbredt i nordiske Sprogarter.* efli, *n. er afledet af* afl *og forholder sig dertil som* eðli *til* aðal, kefli *til* kafl *(ogsaa* kafli). *Ordet forekommer endnu i det norske Folkesprog; i Søndmør bruges efter I. Aasen undertiden* evle, *n. „Kræfter til at bruge eller haandtere en Ting". Med* strengja efli *jfr.* strengja kappi *Fms. XI, 318. —* elri *passer her ikke, ti Oretræet (Elletræet) egner sig, som Gg. bemærker, kun slet til at danne Støtter af.*

SIGURÐARKVIÐA HIN SKAMMA

(SIGURÐARKVIÐA III).

1, 1. A *i* Ar *er i* **R** *stor og rød.*

3, 6. *At* vega *i* oc vega kunni *dog maa være Acc. pl., viser Þiðr. s. Cap. 226, hvor Sigurd siger til Gunnar om Brynhild:* þessa [illegible]kyldir þú fá til eiginkonu, ok [illegible] *(bedre* þér) þar til stoða, fyrir því [illegible] ek veit þangat allar leiðir.

4, 1. *Læs:* Seggr inn svörọni. R *har* Sěgr; *anden Bogstav er tydelig forandret fra* i *til* e; *dette viser, at Skriveren har villet rette* Sigurðr, *som først feilagtig faldt ham i Pennen, til* Seggr; *dette giver langt bedre Udtryk, jfr. Atlakv.* 2, 7. — 7-8. *Disse to Linjer anser jeg for senere tilføiede. De spilde Udtrykkets Kraft og Simpelhed: efter* ne hann kono kyssa gerþi, *som siger mere, kan ikke vel disse Linjer, som sige mindre, følge; og Gjenoptagelsen af Subjectet ved* hýnser konvngr *er uheldig. Naar vi stryge Linjerne, bliver Verset 8linjet.* — 8. *Ordet foran* armi *er i* R *først skrevet* af, *men derpaa, som det synes, rettet til* at.

8, 8. *Udtrykket* illa um fylld, ísa ok jökla (*Gen. pl.*) *kan sammenstilles med Udtrykkene* köld ráð, kaldrifjaðr, kell mik í höfuð, þiðni sorgir *og navnlig med Merl. I, V. 51:* köld hrími hverskonar hjörtu lýða. ísa ok jökla *kan ikke være Acc. pl., ti det vilde være meget besynderligt, om Gjukungernes Kongesæde skulde fremstilles som omgivet af Isflader og Bræer.*

9. *Jeg formoder, at dette Vers, hvis L. 1—2 ere bortfaldne og hvis L. 3—4 vi har i* 8, 9-10, *oprindelig har lydt omtrent saaledes:*

„[Nú mun Gjúka dóttur
á gamanþingi]
konungr inn húnski
kván frjá sína;
vön geng ek vilja
vers ok beggja,
verð ek mik gœla
af grimmum hug.“

10, 7. *Istedenfor* mvn ec vna aldri *er mulig det oprindelige Udtryk* mvnca ec vna aldri; *ti det synes betænkeligt at tage* una aldri *her i anden Betydning end i Oddr. 14, jfr.* una lífi *H. Hund. I, 55; II, 36; Guðr. II, 27.*

11, 2. *Efter* varc *bør sættes Komma.* — 9-10. *Er disse Linjer senere komne til? Udtrykket vinder i Kraft derved, at de ere borte.*

12, 5. havlþa *er usikkert i* R; *ved 3dje og 4de Bogstav synes Skriveren at have rettet det, som først var skrevet; 3dje Bogstav synes først at have været skrevet* þ.

13. *Dette Vers er vistnok egentlig en Sammensmeltning af to: til L. 1—4 mangler den tilsvarende Halvdel. Et nyt Vers har begyndt med L. 5; det er udvidet ved L. 9—10 paa den Maade, som er omtalt i Tillæg til Völund. V. 18.*

18—19. *V. 18 bør, som ogsaa Gg. bemærker, slutte med L. 8. V. 19 bør begynde med* 18, 9: Ef ver fimm sono ok *slutte med* brek ofmicil. *Formodningen om, at Ordene* ok hennar — skaða *i Völ. skulde grunde sig paa tabte Verslinjer, falder bort.*

18, 8. *Jeg har glemt med K., Rask og M. at rette* moldo (*saa* R) *til* folde. moldo *staaer her baade, fordi* moldo *gaar foran i L. 1, og fordi L. 8 har et andet betonet Ord med* m *i Fremlyden.* — 11. *Istedenfor* áttomgóþa *er maaské det oprindelige Udtryk* átt um góþa, *der synes at passe bedre til* ǫxla; *jfr.* œxla ættir sinar *Kongesp. S. 12;* ·kyn at œxla *Merl. I, 39;* auka ætt.

21—23. *Disse tre Vers burde rimelig ordnes som to Vers: a.* Dǫlt var at eggia — obilgiornom. *b.* Flo til Gvdthorms — fell aptr i stað.

22, 7. kynbirt *jfr.* hlýrbirtr. *Gjætningen* kynbiart *er unødvendig.*

25, 1-2. *Jeg tror nu, at det rette her er:*

Sva slo hon svaran
sinni hendi.

Se Tillæg til 29, 3-4; *paa disse to Steder maa staa samme Udtryk.*

26, 7. enn *forstaar jeg her som „men“.*

29, 3-4. R *har her* sva slo hon svárar sinni hendi. *Istedenfor dette tror jeg nu, at man med Rask bør indsætte:*

sva slo hon sváran
sinni hendi.

sváran *sc.* slag; *jfr.* sló fastan *Völund. 5. Sammenlign* hondom slá *Guðr. I, 1; Guðr. II, 11.* sló hon svárar sinar hendr *synes at maatte betyde „hun slog sine Hænder, saa at de bleve tunge (besværlige, heftige)“, hvilket ikke giver passende Mening.* — 6. iva *i* R *beholdes af Gudbr.*

Vigfússon i samme Betydning som í rá; *men det er maaske snarest Forvanskning af* ivra (*d. e.* í vrá), *se Tillæg til Háv.* 26, 3.

31, 1-2. *Dietrich* (*Altnord. Leseb.*) *betegner disse Linjer som senere tilføiede.* — 7-10. *Der bør kanské snarere interpungeres:*

Hvi hafnar þv
inom hvita lit?
feicna feþir!
hygg ec, at feig ser.

33, 4. *Hvis* óvo *og* ófo *Atlam.* 1 *er samme Ord som* áfo *Lok.* 3, *saa maa* ó *her være* u-*Omlyd af* á. *Beslægtet er maaské ogsaa* æfr *hidsig* (*dette, og ikke* œfr, *er den rette Form*) *og oht.* eipar *acerbus.* — 5. *Efter* yccarr (yccar R) *tilføier Gg. vistnok med rette* láta.

34, 5. *Det Ord, som er udraderet i* R *mellem* varþ *og* ec, *staar først i en Linje; det har indeholdt 3 eller 4 Bogstaver, sidste Bogstav har rimelig været* t.

35, 7. þeira for *bør vistnok med Gg. forandres til* þeirar farar; þeira *3dje Person er høist paafaldende, da Brynhild i samme Aandedræt tiltaler Gjukungerne:* þer riþot; þarfgi *er ogsaa H. Hjörv. 39 Substantiv, og i Egils s. Cap. 38 heder det* þörfgi væri þeirar (exar). *Jfr. Guðr. I, 26, L. 5. 7.*

36, 9-12. *Gg. mener, at de to Linjepar maa udvise en bestemt indbyrdes Parallelisme, der kræver, at* eiga *og* aura *skulle være ensartede Ord, ligesom* seldi *og* talði, *og han tror derfor, at den optagne Tekst ikke er den rette. Hvis dette Hensyn var afgjørende, vilde jeg foreslaa:* þat er mer ioþvngri eigna selldi *o. s. v.; baade* eigna *og* aura *blev da Gen. pl. styret af* þat. *Men en saadan gjennemført Parallelisme synes mig ikke nødvendig; jfr. Hamð.* 28, 5-8, *hvor* dísir, *der er Subject, ikke er ensartet med* vígi, *der er styret af* at; *ogsaa Guðr. II, 17, L. 9—12 kan sammenlignes, hvis* vildi *i L. 12 er ægte.*

37, 3, *Rask* (*hos Grimm*) *foreslaar istedenfor* uega *at læse* ugia, *hvilket Gg. optager. Herfor kunde* hvárt ek skylda [hlýða] hans vilja eða drepa margan mann *i Völs. tale. Men Forandring synes mig unødvendig:* eða *forbinder ofte — og adskiller ikke — to synonyme Ord eller to Ord, som betegne Momenter i én og samme Handling; dette skér navnlig i afhængige, især conjunctiviske, Sætninger, og ved Spørsmaal. Det andet Led efter* hvárt *er, som ofte, underforstaat. Jfr. t. Eks. Vafþr.* 6, 8; *H. Hund. II,* 7, 8. *Desuden forbindes* vega *og* val fella *oftere.* — 5-6. *Gg. sér i disse Linjer en senere Udvidelse.* — 8. *Efter* vera *bør med Gg. sættes Komma.*

38, 1. *Jeg formoder:* Letom siga [saman], *ti* siga *kan neppe bruges i samme Betydning som* siga saman.

39, 7-8. *Disse to Linjer synes at have givet Verset en Udvidelse omtrent af samme Art som omtalt i Tillæg til Völund. 18.*

41, 5. þa mvn a hefndom *er mulig forvansket af* þat mvn at hefndom; *men den rette Tekst er derved neppe restitueret, da Verset rimelig fattes to Linjer.*

43. *Gg. udfylder med rette dette Vers med* 44, 1-2 + 14, 9-10. *V.* 44 *kommer da til at begynde med* Seggi, *og V.* 43 *kommer til at lyde:*

Hratt [hon] af hálsi
hveim þar sér,
léta mann sik letja
langrar göngu.
Nam hann sér Högna
heita at rúnum,
[þar átti hann
alls fulltrúa].

44, 9. af mǫli *forklares af Eg. rigtig ved* af stundu. mél *Tid har lang Vokal; det betyder egentlig Mellemrum* (*jfr.* stefjamél) *og er opstaat af* miðl, *ligesom* mél *Midtstykket i Bidslet* = *oldeng.* midl.

45, 9. *Foran* hon *indsætter Gg.* var, *hvilket synes rigtigt. Eller skal* hon *stryges?*

46—48 *bør med Gg. ordnes som to Vers:*

a. Hvarf ser ohroðvgr — ok salkonor.
b. Gvllbrynio smó — hvgði at raþom.

49, 1. ganga *maa her betyde: de, føre*

heden, ligesom ellers ganga fram, fara, liða; *jfr. Háv. 72:* eptir gengina gvma. *Ellers passer Svaret i V. 50 ikke til Opfordringen. — 2-3. Udtrykket* oc minna þvi *„og mindre end det (Guldet)“ synes altfor mat og flaut. Jeg formoder nu:*

þęr er gvll vili
minna þyia.

De af þęr *styrede Genitiver ere skudte ind i den relative Sætning, ligesom* vra 36, 12. hverri *i L. 5 synes næsten med Nødvendighed at kræve, at der gaar et Subjekt i Hunkjøn forud. Stikker* vilia *i* vili ꝧ*?*

52, 5. *Jeg har tænkt mig Muligheden af, at* nęit menio god *kunde være forvansket af* nę mvnat meniom gǫddar (nęit *af* nę m̌t; god *af* gǫdr). *Det vilde ikke være uden Sidestykke, at denne Sætning var kilet ind i* þa er ár fram comiþ min at vitia, *saa at den splittede denne i to Dele; jfr. Vegt. I, 12, L. 6—8; Rig. 41, L. 6—8; H. Hund. I, 14, L. 1—4. Dog lader Verset sig neppe sikkert restituere, ti der fattes vel to Linjer.*

55. *Gg. formoder, at dette Vers i Begyndelsen mangler to Linjer, der har indeholdt Angivelse af Stedet, hvor Gudrun kommer hen efter Sigurds Død og hvor hun føder Barnet. — 6. Man opfatter* solar geisla *som andet Sammenligningsled og som sideordnet med* enn inn heiði dagr; *dette finde Gg. og jeg meget haardt og vi søge i disse Ord et Tilnavn til Svanhild, der i de færøske Kvæder kaldes* Svanhild sólaljóma (*d. e.* sólarljómi). *Jeg formoder derfor, at det rette er:*

Svanhildr vera
solargeisli.

Jfr. Guðr. hvöt 15, L. 5—8.

56, 2. *Gg. finder, som mig synes med rette,* sceyti scęþa (*eller* scæþa) *i* R *meningsløst; han forandrer det til* scrauti gedda (gœdda), *hvorefter da maa sættes Komma. Fra Indholdets Side er dette særdeles tiltalende, men* scrauti *kan jeg ikke holde for det rette Udtryk. Linjerne synes helt forvanskede. Man vilde faa godt Udtryk ved:*

gvlli gǫdda,
gotna mengi;

men dette ligger fjærnt fra Ordene i R. *— 9-10. Disse Linjer ere vel senere komne til.*

57, 2. *Der bør vel være samme Subjekt for* foro *og* hafðot; *og derfor er vel* foroþ *det rette. — 5. Foran denne Linje er kanskê to Linjer faldne ud.*

58, 5-6. *Gg. mener, at disse Linjer:*

It munuð láta
á laun saman

skal danne Begyndelsen af V. 59 og at der efter dem er faldt to Linjer ud, som kan have havt omtrent følgende Indhold:

þeygi lengi þvi
leyna meguð.

Han finder det rimeligt, at Gunnars og Oddruns Kjærlighed nævnes forud for deres ulovlige Tilnærmelse, ligesom i Oddr. V. 20. 22. Det Hskr. af Digtet, som Forf. af Vǫls. har benyttet, har havt Verslinjerne i samme Orden som R.

60, 5-6. *Linjerne:*

ęgle sinni
oc soma (sefa R) liþ

ere vistnok, som ogsaa Dietrich Altnord. Lesebuch antager, en senere Udvidelse. — 8. grymir *i* R *af et hidtil ukjendt Verbum* grýma *er vel det rette. Tør jeg vove følgende Formodning?*

þviat hanom Gvðrvn
grymir beð.

grýma *tilsøle, besudle, af isl.* gróm, *neutr. Urenlighed, Snavs; beslægtet med sv. Dial.* gromm, *m.* (o *her* = å) *„blandning af smuts och gorr; orenlighet, innanmäte i fisk“; „grums, det fasta som fälles ur en flytande blandning; bottensats“; paa Gotland* grum, *n.* (*se Rietz*). *Jfr. Atlakv. 41.*

61, 8. *Jeg tror nu, at* oss vm likaz *er det rette; jfr.* 39, 6 yþr vm likr *og Barlaam S. 38:* þui vm lika. *Vi har her en i forskjellige Sprog almindelig (jfr. Aubert i Tidskr. f. Philol. I, 307) Korthed i Udtrykket, hvorved andet Sammenligningsled ikke er nøiagtig parallelt med første.*

65, 9-10. *Gg. tror, at disse Verslinjer, som ogsaa fandtes i det af Forf. af Völs. benyttede Haandskrift, ere senere komne til, da 3dje Person* þeim er svlto *ikke kan forbindes med 1ste Person* oss.

66. *Gg. udfylder dette Vers ved efter* scioldom *at indsætte:*

sé þar gull œrit
ok gersimar.

HELREIÐ BRYNHILDAR.

2, 3. *Istedenfor* hvarfúst *i* **R** *har* **62** hvarflynt, F huerflynt. — 7. *Efter* mild *bør sættes Komma, da Ordet bør forbindes med Tiltaleordet* vár gullz.

3, 1. mer ægi F. — 3. *Codd af Nornag. þ. har naturligvis ikke* ek *foran* væra ek. — 7. *Der burde vel, med den Ordstilling som* **62** *har, indsættes:* hvars ęþli menn.

6. **8**. **9**. **10** *hører, som Gg. har paapeget, oprindelig ikke hjemme i dette Digt, men i Sigrdrífumál; se Tillæg til Sigrdr. S. 229 a. Ved denne Iagttagelse fjærnes den af mig paapegede Vanskelighed med V. 7, der feilagtig skiller V. 6 og 8, som begge handle om Agnar, og fjærner sig fra V. 11, der ligesom V. 7 taler om Brynhilds Ophold hos Heimer i Lymdale. Af hvad der er eiendommeligt for Helreið Brynh., er idetmindste tabt et til V. 7 hørende Halvvers, men rimeligvis mere.*

7, 3. vndir; *oprindelig vistnok* und. *Jfr. Anm. til Hamð.* 19, 4.

8, 7. *þvi i* **62** *er ikke sikkert; maaské skal ogsaa der læses þar.*

10, 4. allz *mangler i Codd. af Norna-G. þ.*

14, 4. *Istedenfor* „kvikir um *Codd. af Norna-G. þ.*" *læs:* kvikar **62**; kvikir um F.

DRÁP NIFLUNGA.

S. 264. *L.* 7. **R** *har* ꝛ (*d. e.* oc) *foran* gafo.

GUÐRÚNARKVIÐA II.

5, 8. eigendr *d. e. Sigurd og den unge Sigmund.*

7, 8. of gefinn, *saa* **R**; ok gefinn *de fleste Udgg., kanské rettere.*

9, 8. *Jeg tror nu, at Teksten i* **R** *kan være rigtig og at man med K. kan forklare* enn *som* heldr en *og* vitir manna *som et fyldigt Udtryk for „du skal leve". Lund Ordføin. S. 242 jfr.* þar var ekki fólk í enn greifar ok barónar *Gislason Prøver S. 177, hvor dog* annat *let kan være faldet ud. I oldeng. Digtning bruges* þonne (*end*) *oftere, uden at Comparativ gaar forud.*

11, 9-10. *Gg. mener vistnok med rette, at disse Linjer her ere komne feilagtig ind fra V. 12. Dog er den Form, hvori Linjerne her findes, ægte folkelig og vist-*

nok vel saa alderdommelig, som den i V. 12 og i Guðr. I, V. 1: om soltin *har jeg nu ikke længer nogen Tvil; det maa være „foræmægtet, forkommet, udpint“; jfr. Lok. 62 (denne Betydning formidler „dø“ og „sulte“); som mere usædvanligt kunde det lettere ombyttes med* sorgfull *og* sárla *end omvendt. Ogsaa er* af Sigurði, *der blev til* um S., *her vistnok ældre end* yfir S.

12, 5-10. *Teksten maa være forvansket, ti de to sidste Linjer passe her slet ikke. Man kan sikkerlig ikke forklare* ulfar þottvmz ollo betri, ef þeir som þottvmz (þótti mér) ollo betra, ef ulfar *og tage andet Subject til* brenndi *end til* leti. *Jeg har derfor som Gg. tænkt paa, at L. 9—10, der give Verset en uregelret Længde, feilagtig ere komne ind andenstedsfra og skal stryges. En anden Mulighed, som jeg har tænkt mig, er følgende: da Völs. har* (Guðrún) heyrði alla vega frá sér varga þyt ok þótti þá blíðara at deyja, *kunde dette vække den Formodning, at Skriveren havde sprunget over fra* þutu *til* þottvmz *og at en hel Del manglede mellem* ulfar *og* þottvmz, *saa at V. 12 altsaa indeholdt Brudstykker af to Vers. Det første af disse kunde man tænke sig udfyldt omtrent saaledes:*

úlfar [þutu
á alla vega,
ernir gullu
æzli fegnir].

Jfr. V. 8. Men det andet Vers, som da maa have tabt de to første Linjer og lidt af den tredje, kan jeg ikke udfylde, ligesom jeg heller ikke vover at bestemme, hvem der da menes ved þeir *(Gudruns Brødre?). Ogsaa behandler Völs. de Digte, som ligge til Grund for dens Fortælling, saa frit, at den kun giver en svag Støtte for denne sidstnævnte Formodning. Den førstnævnte, hvorefter L. 9—10 skulde stryges, synes mig derfor at ligge nærmere.*

13—17. *Disse Vers bør vistnok med Gg. ordnes saaledes:*

13. For ec af fialli — i Danmorco.
14. Hon mer at gamni — hilmis þegna.
15. Randir rœðar — grafnir stafnar.
16. Byrþo viþ a borða — hyggioþ . . .
17. Hon bra borþa — vildi gialda.

16, 1-4. *Med Overgangen fra Accusativer i det første* (þegna, recka, fylgio) *til Nominativer* (grafnir stafnar) *jfr. V. 40.*

16, 8. Fioni, *som Völs. her har, er vistnok det rette, hvilket ogsaa Gg. antager: da Gudrun opholder sig i Danmark (d. e. nærmest Landet om Øresund) er Udtrykket „syd paa Fyn“ i sin Orden, ti det hedte at reise fra Skaane sydpaa til Sjælland og fra Sjælland sydpaa til Fyn; og Navnet* Sigarr *er i Sagnet nærmest knyttet til Danmark (Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev. I, 259). Derimod kjendes* Fivi *ellers kun som Navn paa en Egn i Skotland, der her ikke kan være ment.*

17, 3-4. *Med min Formodning* hvar *for* hvat *taler, som Gg. bemærker, Conjunctiven* vęra. — 12. *Med min Formodning* vili *(istedenfor* vildi) *taler* son systvr, *ti* vili *synes at maatte kræve* mög móður.

19. *Gg. formoder, at L. 1—4 er løbne ind med* 18, 9-12 *andenstedsfra: de her forekommende [tildels slaviske] Navne ere ellers fremmede for Sagnkredsen. Hvis dette er rigtigt, maa Semikolon efter* likir *i L. 6 stryges. Men ogsaa Navnet* Langbarz liþar *forekommer alene her. Mon ikke snarere endel mangler mellem V.* 18 *og* 19 *og* 19, 1-4 *er Brudstykke af et eget Vers? For at disse Linjer ikke med rette høre hjemme i V. 19, taler ogsaa Dativen* Danom, *der nu staar altfor løst.*

23, 6. iþrar blotnar. blótinn *betyder ellers altid „den, som er dyrket; den, til hvem der er ofret“, aldrig „ofret“. Jeg tror derfor med Torfæus, at vi her har* blotnar *med o „udblödte“, der forholder sig til* blautr, bloti, blotna, *som* roðinn *til* rauðr, roði, roðna. blotnar *stemmer ogsaa bedre overens med* brunninn *og* soðinn.

24, 1-4. *Hvad foran er formodet om Betydningen af* gleymþv *i L. 1 og af* geta *i L. 2, tager jeg nu tilbage. Jeg formoder nu, at det rette er:*

Enn þa gleymþac,
er getiþ hafþa
ævl, iofvrs
iarnbivgs i sal.

Tekstform, hvori den anden Linje er meddelt, skylder jeg Gg.; for getiþ ef hann sylg um gętr *Hávam.* 17. ! *at forandre* ævll *til* ævl, *vil man tok indvende, at Rythmen forbyder ige dette Ord til det foregaaende og ive det fra* iofvrs; *men denne Indling er ikke afgjørende, jfr. Hým. 13:*

stvcco atta,
en einn af þeim
hverr harðleginn
heill, af þolli;

á I, 34 (se Tillæg):

þá kná Vala
vígbönd snúa,
heldr váru harðgör
höpt, ór þörmum;

á I, 19:

Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;

. Br. 2 (se Tillæg):

þv hefir, vár gvllz!
ef þic uita lystir,
mild, af hondom
mannz bloþ þuegit.

beholder ævll *(med Komma foran, ikke ·) og oversætter „glemte aldeles“; men ror, at man i Oldn. ligesaalidt kan sige* nðak hans öll, *som man i Latin kan sige* ejus oblita sum. — iofvrs *er styret* leymþac, *der ogsaa i Stjórn S. 78, s. helga Chria 49 Cap. 122 forbindes Genitiv.* — iarnbivgs *er formodet e af Gg. og mig istedenfor* ior bivg; júgr *„sværdbøiet, fældet ved Sværer sammensat som* hjörundaðr, egg-; bjúgr *bruges om den Faldne ogsaa ifsdrápa V. 22:* bjúgir liðsmenn (*se* i sal *maa henføres til Sætningens et. Gudrun glemmer, at hun saa* borg jöfurs hjörvi skorna.“

, 7. ar sal *adskilt* R; *jfr.* ar salr *i ıE. II, 271.*

, 4. framarst necqvi *er sikkert rigtigt: Adv.* framarst *bruges stadig, hvor vi bruge Adj., se f. Eks. Magn. s. blinda Heimskr. O. 14 (13):* þeir er framarst þóttu; *for* necqvi *jfr.* Nokqvi ríkstr er heima hverr *Mansöngskvæði i cod. reg. af SnE. V. 32;* tuð (sár) uoru nokkui mest *Flatöb. I, 501.*

31, 9-12. *Det synes naturligst, at V. 32 følger umiddelbart efter L. 8. Jeg formoder derfor, at L. 9—12 er Brudstykke (snarest anden Halvdel) af et Vers, hvis rette Plads er efter V. 34. Dog har det Hskr., som Forfatteren af Völs. brugte, havt Linjerne paa samme Sted som* R: Bjóði þér mér eigi þenna konung, er illt eitt man af standa þessi ætt, ok mun hann sonu þína illu beita, ok þar eptir man honum grimmu hefnt verða. Grímhildr varð við hennar fortölur illa. — 9. R *har* lętia *snarere end* lętta; *jeg har ved fornyet Eftersyn ikke sét Spor til, at Skriveren har villet rette hint til dette; anden Bogstav er* ę, *ikke* e. — 10. *Gg. finder, at* lífshvatr *„livsrask“ er en besynderlig Sammensætning (dog forbindes* hvatr *med Genitiv:* hiorleics hvatir *Reginsmál 23), og han forstaar derfor* lífs *adverbialt „i Live“. Dette er vistnok det rette, men rigtigt Udtryk kommer først frem ved følgende Omsætning:*

Muncaþ ec lętta
lifs, aþr hvatan.

Jfr. Plaut. Menæchm. II, 1, 20: vivos (= vivus) numquam desistam exsequi. — 12. nęmic *maa med Gg. forklares som 1 Ps. sg. Præs. Indic. af* næma, næmða; *den almindelige Forklaring som* nemik, *Præs. Conj. af* nema, nam, *er feilagtig, ti* R *bruger i 1 Ps. sg. Præs. Conj. altid Endelsen* a, *ikke* i *(undtagen i den negtende Form). I Lighed hermed maa* nęma *Brot af Sig. 1 og Guðr. II, 43 forklares af* næma, næmða, *ikke af* nema, nam.

36—37. *Disse to Vers tør vel med Gg. forbindes til ét Vers, uagtet de skildre Begivenheder, som ere adskilte ved et vidt Tidsrum. Jfr. Tillæg til Guðr. III, V. 6—7.*

38, 3. uilsinnis *i* R *maa beholdes og forklares af* vílsinni *Slid og Slæb,*

Nød og Fare (*se Fritzner*); *altsaa: „Han vilde, at jeg skulde tyde den ulykkespaaende Drøm.“*

40, 4. láta *betegner her: tabe, give Slip paa, lade gaa til Grunde.* — 8. beþit *er Pop. og ikke 2den Ps. pl. Præt. Conj.*; tyggva *er vel snarere 1ste Pers. sg. Præt. Conj. end Infin.*

43. *I de hidtil fremsatte Forklaringer af dette Vers er der meget, som støder:* þeir feigir *skal gaa paa* hvitinga, *men* feigr *véd jeg aldrig at have sét brugt om Dyr, og det synes lidet rimeligt, at Gudrun her med Vilje skulde bruge om Dyr dette Ord, som egentlig gjaldt Mennesker. Desuden kan man neppe sige* þeir munu (vera) feigir fára nátta *for „de skal lide Døden om faa Nætter“. Navnlig volder den sidste Linje Ulempe: den i Udg. fremsatte Forklaring var kun en Nødhjælp, som jeg nu opgiver; ved en Forandring* drott um bergia *bliver Udtrykket fremdeles haardt. Jeg vover derfor at fremsætte en anden Fortolkning:* þeir — feigir *gaar ikke paa* hvitinga, *men paa* seggir; *Komma efter* litlo *stryges;* drottom *er Dativ ikke af* drótt, *men af* dráttr, *ældre* dróttr, drǫttr (o *i første Stavelse er* u-*Omlyd af* á, *som i* nottom *Þrym. 26. 28; jfr. S. IX f.*) *„Optrækken af Fiske ved Fiskesnør; derfra nu ogsaa alm. om den optrukne Fisk“* (*Erik Jonsson*). *Ved* hvítingar *maa de forstaas etslags hvidlige Fiske, neppe den i Kongesp. Chris Udg. S. 29 omtalte Hvalart, ti den drages vel ikke paa Snør, men rimelig enten Hvittinger* (*Hvidlinger*) *eller Kolgjer* (*Kuller*), *der i Jylland kaldes Hvidlinger efter Vid. Selskabs Ordb., hvorpaa Gg. gjør mig opmærksom.* ḥarſþi nǫma (= næma) *oplyses ved norsk Folkespr.* „avhovda, *tage Hovedet af* (*især Fisk*)“ (*I. Aasen*). *Men ved disse Forklaringer synes hverken* sǫing *i* R *eller* sǫfing *at passe; jeg formoder derfor nu:* vm sǫfáng *„tale om Fangst ved Havfiske“* (fang *ofte om Udbytte af Fiskeri, f. Eks. Fms. IV, 331*); *allerede Rask formodede* sæfaung. *Der bliver rigtignok ikke nogen klar Forbindelse mellem Drøm og Udtydning, men dette tør neppe være en afgjørende Indvending mod denne Forklaring. Og hvad skal det betegne, at Fiskene skal fortæres „lidt før Dag“? Vil det sige: før Mændene igjen drage til Havs for at fiske!*

44. *Det er vistnok, som Lüning bemærker, kun anden Halvdel af Verset, vi har tilbage: første Halvdel har rimelig begyndt med* Hugða ek. *Efter V. 44 mangler sikkerlig idetmindste ét Vers, hvori Gudrun har udtydet Atles sidste Drøm.*

GUÐRÚNARKVIÐA III.

1. *I L. 3 bør vel Læsemaaden i* R *beholdes, saa at L. 1—4 med K. og Gg. skrives:*

Hvat er þer, Atli?
— ǫ, Bvdla sonr!
er þer hrygt i hvg —
hvi hlǫr þv ǫva?

Jfr. Hvat er þér, Hjálmarr? *Fas. II, 216.*

2, 8. *For* verþit *kunde man have ventet* verþiz (verðizk), *men den active Form støttes ved* breiddo *Oddr.* 25, 7.

3, 7-8. vorþr, *Vogter, giver her neppe Mening. Jeg tror nu, at man bør læse:*

er vorþ ne verr
vinna knatti

„som hverken Kvinde eller Mand maatte udføre“; hvis Udførelse var Brøde baade for Kvinde (*mig*) *og for Mand* (*Thjodrek*). *Jfr. det af Fritzner anførte Eksempel af Norg. gl. Love II, 496:* vár kná engi blandask við búfé; *Negtelsen er, som saa ofte* (*se Anm. til Grip.* 21, 5), *ikke sat ved det første af de to Led. Man tør vistnok ikke forstaa* verr *som adverb. Comparat. og forklare „end hvilket en Kvinde ikke kunde gjøre noget værre“.*

4, 6. spekior, *som her almindelig læses, findes ingensteds ellers og synes mig nu meget tvilsomt: man oversætter „Taler, Samtaler", men Sammenligningen med oldeng.* spæc, spræc *synes sproglstridig;* spekior *maatte være en Afledning af* spakr, *men herfra lader neppe nogen her passende Betydning sig udlede. Ved fornyet Eftersyn synes det mig ogsaa høist tvilsomt, om* R *har* spekior; *kun de 3 første og de 2 sidste Bogstaver ere sikre, men hvad der er herimellem, er utydeligt, fordi Skriveren har rettet, hvad han først feilagtig havde skrevet. Jeg formoder* spennor.

5, 3-4. *Med* þeir ne einir *jfr.* synir Erlings váru engir þar *Ól. s. helga Heimskr. Cap. 186;* avngir þeir Arna synir reru þenna leiðangr *Ól. s. helga Chria 1853 Cap. 249* (engi þeira Árnasona reri *Heimskr. i Ungers Udg. Cap. 262*); kómust þau engi ór hafi *Bisk. ss. I, 30.* — *Ved* þriggia tega manna *er* þeir ne einir *nærmere bestemt, aldeles som i Hálfs s. Cap. 11:* vér skulum hálfir herjar þessa sœkja frá sjó. — 5-8. *Teksten maa være forvansket. Ordene, som de staa i* R, *kan ikke betyde „omring mig med dine Brødre o. s. v." Ved denne Tydning bliver* at *uforstaaeligt; desuden maatte Gudrun først bede Atle sende Bud efter den sydlandske Konge og derpaa opfordre ham til at omringe hende med alle sine Frænder. Heller ikke kan* hringja *ellers paavises i Betydningen „omringe med —". At Gg. med rette her søger den Mening „Du blottede mig for (berøvede mig) mine Brødre og mine brynjeklædte Mænd, du blottede mig for alle mine nærmeste Frænder", bliver indlysende, naar vi sé, at V. 8 skal følge efter V. 5. Denne Mening har efter min Formodning oprindelig været udtrykt ved:*

hnæcto mic at brǫþrom
oc at brynioþom,
hnæcto mic at ollom
hofvþniþiom.

hnæcto = hnögtu, hnöggt þú (*jfr.* bloþvct *Atlakv. 22 og* Kysto *H. Hjörv. 43,* knatto *Atlakv. 36*) *af* hnyggja, hnögg (*ikke* hnugða), hnugginn. at *er her brugt omtrent ligesom i Hamð. 5:* fallin at frǫndom, vadin at vilia, *og i* farinn at e-u.

6—7 *kan vel med K., Rask og Gg. forbindes til ét Vers, uagtet de første 4 Linjer indeholde Gudruns Ord, medens de 4 sidste fortælle om noget, som ikke følger umiddelbart paa disse Ord; jfr. Tillæg til Guðr. II, 36—37.*

8. *Dette Vers bør vistnok indsættes umiddelbart efter V. 5 og Overskriften* Gvðrvn qvaþ *stryges.*

11, 7. Sva *er vel her omtrent det samme som* þat, *jfr. det hos Fritzner anførte Eksempel* Björn þakkaði honum fyrir svá *Bjarnar s. Hitd. S. 48, og Genitiven* sinna harma *kan jævnføres med* þess vanréttiss *Lok. V. 40.*

ODDRÚNARGRÁTR.

3, 7-8. *Gg. stryger disse Linjer, der ialfald ikke kan staa, hvor de staa i* R. *Men L. 9—10 synes mig ligesaavel eller bedre at kunne undværes.*

5—6 *bør vistnok med K., Rask og Gg. forenes til ét Vers.*

5, 3. *Oprindelig vel* Borgnyio; *jfr. Vegt. 1:* hvi væri Balldri (*Rettelse i A for* Balldrs) ballir dravmar.

10, 9-10. *Har disse Linjer sluttet et forøvrigt tabt Vers, som har havt Plads mellem 16 og 17? Har Oddrun i dette forklaret, hvorfor hun efter sin Faders Død ikke blev gift med Gunnar?*

17, 5. dvsaþi *forklares almindelig „slumrede, døsede, var stille." Men dette synes, som Gg. bemærker, ikke at passe i Sammenhængen, da her maa være Tale om*

Sigurds Ridt gjennem Vaverluen. Desuden viser baade den nyisl. og den nynorske Form, at dúsa, *døse, stilne, i Præter. har* dústi. *Jeg tror, at* dúsaði *betyder „drønnede“ og er beslægtet med sv. Dial.* dus, *n. don, susning, buller (af vatten eller blåst). Vesterbotten (Rietz), hvortil rimelig hører gl.svensk* dus, *Bulder, Brag, i Forbindelsen* med fullan dus *(Kg. Erik XIV. krön.).*

18, 6. válitið *jfr.* vásjaldan *Kongespeilet S. 72.*

21. *Jeg tror nu, at* árla *i L. 1 bør forandres til* Atla, *uden at dog* oc *i L. 3 behøver at stryges; jfr. Guðr. II, 32:*

er bvrom sinom
bǫlva ugtti
oc mǫgom sinom
meina stórra.

34, 5-6. at munum sínum, at mun sínum, *betyder i Almindelighed „i Overensstemmelse med sin Lyst“, „som man vil“; jfr. navnlig* hverr lifði sér at mun sínum *Bjarn. s. Hitd. S. 27. Man kunde derfor tænke paa, at der manglede en Negtelse* (eigi *foran* maðr *eller* a *efter* lifir), *saa at oprindelig den Mening var udtrykt „ikke enhver lever som han vil, faar sine Ønsker opfyldte.“ Men Versets Form vilde lide ved en saadan Forandring; og Teksten i* R *kan vel beholdes, naar man forklarer: enhver lever for sin Kjerlighed; at er da brugt her som i Udtrykkene* starfa at e-u, vera virkr at e-u.

ATLAKVIÐA.

Det synes meget underligt, at det særegne Tilnavn grœnlenskr *(om dettes Betydning sé Tillæg til Atlamál) skulde tilhøre to forskjellige Digte om samme Æmne. Jeg formoder derfor nu, at det med rette ene tilhører* Atlamál, *hvorved det er støttet ikke alene ved Overskriften, men ogsaa ved det forudgaaende Prosastykke, og at det derfra feilagtig er overført til* Atlakviða.

1, 2. ár *er vel ikke Substantiv „som Ærindsvend“, „med Ærinde“, men Adverbium.*

4, 6-7. *Istedenfor* serki val rǫþa *i* R *formoder jeg nu* serki valrǫna; *jfr. Ól. s. Tr. Heimskr. Cap. 26, V. 2* valserkjar *(d. e.* brynju) veðr-hirðir. valrœnn *er nærmest analogt med* hórrœnn. *Efter* valrǫna *sættes Komma; den i Anmærkn. til* 14, 9 *givne Forklaring af* dafar darraþar *opgiver jeg; se Tillæg.*

5, 8. meðr *er her rimelig senere kommet til i Folkemunde; jfr.* hris þat it mæra er Myrkviðr heitir *i Hervarar s. (Fas. I, 493).*

6, 3. *Den givne Forklaring af* ǫri *her og* 12, 5 *er neppe den rette, ti en Form* öri = örvi *er neppe mulig i saa gammel Sprogform. Jeg tror nu, at Comparativ* œri *i yngre (= got.* juhiza) *her er brugt for Positiv, ligesom i Landn. Ísl. ss. I, 45:* gott æ gömlum mönnum, gott æ orum *(d. e.* œrum; *Var.* ungum) mönnum; *saaledes brugte ofte Grækerne* νεώτερος, καινότερος, *Inderne* navîyaṇs, *hvor vi ikke bruge Comparativ.*

7. *Jeg tror, at L. 7—8 og L. 11—12 ere senere komne til. De to ensartede Linjer* enn mǫki hvassastan *og* hialm oc sciold hvitastan *maa høre sammen og kan ikke fra først af have været adskilte ved de uensartede Linjer 7—8. I L. 11 er* minn *uden tilføiet Substantiv uheldigt Udtryk, da baade* hialm *og* sciold *gaar forud. Naar vi skyde L. 7—8 og L. 11—12 ud, faa vi et 8linjet Vers. — I L. 7 forstaar jeg* sǫma *med Lüning som Adjectiv; Gg. skriver* beccsǫma *(jfr.* bekkskrautuðr *Lok. 15), hvilket vel er bedre.*

8, 6. riþit *bør udtales som* vriðit.

9, 5. kvaddi þa Gvnnarr *er vist det rette. Man skal med F. Magnusen i*

Glossar til Edda Sæm. ed. AM. forklare det „*tiltalte dem* (þá *Acc. pl.*) *til Afsked*“ „*tog Farvel med dem*“. *Jfr.* svá kveð ek snyrtifreyju gandis vangs *Korm. Cap. 8, V. 3.*

11. *Lüning og Gg. forstaa dette Vers som en høitidelig Forsikring af Gunnar om, at han vil give Møde og komme til Atle efter Indbydelsen; denne Forsikring skal gives under en Slags Edsform, idet han siger, at det og det skal ské, om han ikke kommer. Men denne Forstaaelse er efter mit Skjøn uforenelig med* mun. *I Verset udhæves de Ulykker, som vil indtræde, hvis Gunnar omkommer paa Færden til Atle.* ef Gunnars missir *er euphemistisk Udtryk, som jævnlig i Prosa* ef mín missir við (*se Fritzners Ordbog*). *Istedenfor* kǫmraþ *i L. 8 formoder jeg* k ǫ m z a þ; *jfr. Skírn. 10:* baþir viþ comvmc. *Men skal Verset forstaas saaledes, saa kan det ikke* (*som Forf. af Völs. har ment*) *udtales af Gunnar, der her skal optræde freidig og tale opmuntrende Ord. Verset indeholder vel ikke Fjørners advarende Tale, om end i Nibelungenlied* (*XXIV Aventiure*) *Kjøgemesteren Rumolt raader Burgunderne fra at reise; men det er vel, som ogsaa Keyser formodede, Gunnars Mænd i Almindelighed, der udtale sine bange Anelser. Jeg vover ikke at indsætte Verset efter V. 9, L. 4 eller efter V. 8.* — 3. *Gg. indsætter* granvarþir *af* grön. — 5. *Med* birnir blacfiallar *jfr.* mánuðr XII þritögnáttar *Íslendingabók Cap. 4.* — 6. *Vel snarere* þ r e f t a/n n o m. *Kan* þreftönn *betyde en udstaaende Tand af* þref *i samme Betydning som* þrep *en udstaaende Kant?* — 7. gamna (mun) *bør vel forstaas upersonligt.*

12, 4. hvna *kan neppe forsvares ved den givne Forklaring: som Appellativ betegner Ordet ellers ikke en Kjæmpe, en Kriger, men en ung Dreng; jeg formoder derfor nu* hvnar. *Gg. indsætter:* or garði heiman; *men jeg véd ellers ikke at have sét disse to Udtryk forbundne.* — 5. ǫri *se Tillæg til* 6, 3. — 7. horskr *betyder her vistnok ikke: klog, forsigtig; men mulig tør man forklare:* Heilir farit nv oc horscir „*Gid I maa være saa lykkelige som kjække*“. *Gg. stryger* oc *og læser* Heilir farit nv, horscir! — 8. hvars *er sikkert det rette; jfr. Atlam. 4:* f o r o þa siþan . . . þ a r er frǫcnir bioggo; *Harð. s. Grímk. Cap. 11:* vil ek h v e r g i (*d. e.* hvar + gi, *ikke* hvert + gi) f a r a.

14. *Dette Vers bør deles i to, af hvilke det første ender med* bleicom scioldom; *se Tillægsanm. til L. 9—10.* — Bicca greppar *i L. 3 er meget paafaldende. Sagnet kjender ikke nogen Raadgiver af dette Navn hos Atle; havde der været nogen, maatte han ogsaa have optraadt andensteds. Ligesaa betænkeligt er det at forstaa* B i k k e *som en Betegnelse for Atle selv* „*den falske*“. *Vanskeligheden maa vistnok løses paa en anden Maade. Sagnet kjender* B i k k e *kun som Navn paa* J o r m u n r e k s *falske Raadgiver, og herved maa vi holde fast. Det er eiendommeligt for al folkelig Digtning, at de samme eller lignende Udtryk jævnlig vende tilbage, hvor den samme eller en lignende Situation skildres. Og intet er jo sædvanligere ved Folkedigtes Forplantelse fra Mund til Mund, end at Vers eller Verslinjer eller enkelte Udtryk forvilde sig fra det ene til det andet af to Digte, som i nær overensstemmende Udtryk behandle ensartede Motiver. Nu har vi her i* Atlakviða *og i* Hamðismál *væsentlig samme Situation: to Brødre komme ridende over vilde Fjælde til sin Svoger en fremmed Konges Land; Vægtere speide fra dennes Borg, for at Overfald af Fiender ikke skal overraske; Kongen selv, der skildres som grusom og overmodig, sidder omgiven af sine Mænd inde i Hallen og drikker Vin. Jeg tror da, at der i Hamðismál engang har været et Vers, som har svaret til Atlakviða V. 14, L. 1—8, og at Udtrykket* Bikka greppar *er kommet ind i Atlakv. fra hint Vers i Hamð., som er faldet bort paa sit Sted. En mærkelig Bestyrkelse tror jeg at finde hos Sakse i hans Fortælling om Jarmerik* (*Müllers Udg. S. 414*). *Jeg tror, at hans Beskrivelse af dennes Borg grunder sig*

paa et gammelt Kvæde, og navnlig finder jeg i hans Ord en Gjengivelse af det Vers om Jormunreks Borg, som er tabt i den islandske Optegnelse af Hamðismál, men som lader sig spore i de Stumper, som ere komne ind i Atlakviða: propugnacula armatis implebat *svarer til* Bikka greppar standa á borg inni há *og tydeligere* fulgentes auro cetrae circumpensique clypei supremum aedis ambitum adornabant *til* sal . . sleginn . . bundnum röndum, bleikum skjöldum. — borg inni há *Atlakv. 14, L. 4 bruges om Jormunreks Borg i Hamð. 22; og Sakse* (*p. 411*) *siger:* in editissima rupe mirifico opere aedem molitur. Aggerem collatis glebis extruit, fundamentum crebris conjicit saxis. *Gg., hvem jeg meddelte dette, sammenligner videre* tricliniis media . . cinxit *hos Sakse* (*p. 412*) *med* sleginn sessmeiðum *og* quatuor portae magnitudine praestantes (*ibid.*) *med* liðskjálfar (*om dette Ord jfr. Tillæg til Fjölsv. 34*) djúpa. *I sin Helhed hører, som jeg tror, Atlakv. 14, 1—8 baade hjemme i Atlakv. og i Hamð., om end Verset fra først af rimelig er digtet om Jormunreks Borg; kun i enkelte Udtryk maa der i de to Digte have været Afvigelse. L. 1 kan ikke have lydt saaledes i Hamð., men rimelig:* Land sá þeir Gotna; *jfr. Grímn. 2:* Gotna lande. *I L. 3 kan* Bikka *kun passe i Hamð., ikke i Atlakv., hvor jeg formoder at det rette Udtryk er* Buðla greppar; *jfr. Atlam. 38:* bœ sá þeir standa, er Buðli átti *og Atlam. 63:* brás Buðla; *den Omstændighed, at Budle er død, kan ikke gjøre dette Udtryk umuligt; smlgn. Atlakv. 1* at görðum Gjúka. *I L. 5 passer* suðrþjóðum *godt i Atlakv., som* seggr inn suðrœni *i V. 2 viser; men jeg finder heller intet bestemt, som taler imod dette Udtryk i Hamð. Det i Hamð. tabte Vers maa have havt sin Plads umiddelbart foran V. 17; se Tillæg.* — 3-4. Bicca (Buðla) greppar standa a borg inni há *parenthetisk Sætning; jfr. Vspá I, 19, L. 1—4.* — 9-10. *Den givne Forklaring af* dafa darraþar *tager jeg tilbage; Gg. har overtydet mig om dens Uheldberhed. I V. 4, L. 7 maa* dafar (*Acc. pl.*) darraþar *være Navn for Spyd, jfr.* stöng darraðar, *og foran* dafar *maa sættes Komma. Gg. holder med rette fast ved, at Atlakv. 14 er to Vers, af hvilke det første ender med* bleicom scioldom; *men det andet Vers kan da ikke begynde med en løsreven enestaaende Linje* dafa darraþar, *der i Mening slutter sig til det foregaaende Vers, medens* enn þar draco Atli *begynder en ny Sammenhæng. Gg. bemærker derfor skarpsindig, at* dafa[r] darraþar *ved Tankeløshed er kommet med her i den anden Opregning af Vaaben fra den første Opregning i V. 4, og han mener, at det andet Vers skal begynde med* Enn þar draco Atli. *Herefter maa da en Linje være falden ud; denne udfylder Gg. ved* ógnvaldr Húna, *saa at Allitteration hviler paa* Atli; *jeg foreslaar derimod efter* 2, 1 með dróttmögum. — 16. *Maaské snarere som ét Ord* gramhildi (*forbitret Kamp, Kamp paa Liv og Død*) *jfr. oldeng.* gramword. — *Til Slutning meddeler jeg de to Vers, som ere blevne sammenblandede i V. 14, i den Form, som jeg nu holder for den rette:*

a. Land sá þeir Atla
ok liðskjálfar djúpa,
— Buðla greppar standa
á borg inni há —
sal um suðrþjóðum
sleginn sessmeiðum,
bundnum röndum,
bleikum skjöldum.

b. En þar drakk Atli
með dróttmögum
vín í valhöllu,
verðir sátu úti
at varða þeim Gunnari,
ef þeir hér vitja kvæmi
með geiri gjallanda
at vekja gramhildi.

16. *Dette Vers er vistnok en Sammensmeltning af to. Jeg tror, at to Linjer ere faldne ud efter*

sętir þv i sarþlom
solheiþa daga;

man kan eksempelvis tænke sig dem i følgende Form:

brygðir blám hjörvi
ok blóð vekðir.

Et nyt Vers har da begyndt med L. 7. — 7-8. *Jeg tror nu, at Læsemaaden i* R *snarest bør beholdes, saa at man med Eg. læser:*

nár na/þ fa/lva
letir norn*ir* grata.

Ved nornir *menes Hunernes fremvise Kvinder. Dette Udtryk stemmer vel overens dermed, at der tillægges Atles Borg* valhöll *og* liðskjálfar, *at en Konge, som det synes, kaldes* rögnir (*V. 33*) *og Helte* sigtivar. *Disse* nornir *tænkes vistnok ikke bestemt adskilte fra* Húna skjaldmeyjar: *Norner og Valkyrjer ere nær beslægtede Væsener, og Forestillingerne om dem gaa ofte over i hinanden.* nár *er rimelig Adjektiv, men kan neppe være det samme som* knár; *man finder aldrig* negu *for* knegu; *men ligesom man har* gnúa = núa, gneppr = neppr, gnaddr = naddr *o. s. v., saa er* nár *rimelig Sideform til* gnár, *der er Stammeordet til* Gná *og* gnæva. — 10. *Formodningen* hervig *opgiver jeg, ti* hervi *maa betegne Straffen. Det tages bedst med Eg. som „Harv"; jfr. Danm. gl. Folkev. No. 114 A, V. 13:* han spændte hannem baade i harve og plov. *Derimod forklarer Ettm. (Altn. Leseb.) Ordet „Schmach, Schande, viell. auch „herbes" ags.* hervjan *contemnere, ahd.* haraw *asper* harwjan, harwen *exasperare"; men denne Forklaring ligesom Tanke paa Slægtskab med* herfiligr *ligger fjærnere.*

17. *Verset burde vel, som Ettm. og Gg. mene, begynde med:*

þá kvað þat Gunnarr
gumna dróttinn.

18. *Forud for dette Vers maa mangle noget, hvori Kampen har været skildret.*

19, 3-4. *Man bør snarere ordne Linjerne saaledes:*

enn enom átta hratt hann
i eld heitan.

Ogsaa h *bliver da Rimstav.*

19—20. *V. 19 afsluttes bedst med:*

sva scal frọcn
fiandom veriaz;

og derfor tror jeg nu, at

Ha/gni varði
hendr Gvnnars,

som i R, *bør begynde V. 20. Men disse to Linjer maa da være forvanskede og i sin oprindelige Form have udtrykt en aldeles forskjellig Mening (f. Eks. „Mænd blev sendte til Gunnar"?).*

21. *Gg. begynder dette Vers med to Linjer:* Mẹrr qvaþ þat Gvnnarr
Geirniflvngr,

som R *har i Begyndelsen af V. 25.*

22, 2. *Herefter mangle maaské to Linjer, der har dannet Modsætning til* 24, 3-4.

23, 1-2. *Gg. mener vistnok med rette, at disse to Linjer, som gjøre Verset 10-linjet, her ere komne senere til, og han flytter dem over i Spidsen af V. 17.*

24. *Gg. tror, at der mellem L. 4 og 5 mangler to Linjer, som han tænker sig saaledes:* hart hugakarn
hilmis tóku.

25, 1-2. *Disse to Linjer flytter Gg. herfra over i Spidsen af V. 21.*

26, 2-3. *Formodningen* a/ndo *for* a/gom *kan neppe ramme det rette, da den giver skjævt Udtryk:* öndu fjarri *istedenfor* öndu firðr. *Heller ikke kan i L. 3 det rette være* sem ẹ mvnt, *da Rimstaven er* m. *Jeg formoder nu:*

Sva scaltv, Atli!
a/ngo fiarri,
sem mvnt [órom]
meniom verþa.

D. e. Svá fjarri skaltu verða öngu, sem munt verða órum menjum. *Istedenfor* a/go *kunde let læses* a/gō. svá *adskilles oftere fra det Ord, som det bestemmer, f. Eks. Þrym. 26. 28.* — 5. *Jeg formoder nu, at der med* Er vnt einom mer *begynder et nyt Vers, som bestaar af* 26, 5-8 + 27, 1-4. 26, 1-4 *bliver da et Brudstykke og* 27, 5-12 *et Vers af regelret Længde.*

27. *I Stedet af Völs. læs* vit (*saa Hskr.*) *for* vér.

28. *Gg. mener vistnok med rette, at dette Vers har begyndt med to Linjer, hvori Atle har været indført talende:*

Kallaði nú Atli
konungr Húna.

Ok meirr þaðan *slutter sig bedre til to saadanne fortællende Linjer end til den directe Tale. Ved disse to Linjer bliver Verset 8linjet.*

29. *Den Form, hvori Verset er givet, er lidet tilfredsstillende: man har et Hul af en hel Linje; og desuden er det Adj.* manr, *som Eg. antager i L. 2, uden Analogi. Jeg tror, at Verset skal restitueres saaledes:*

Atli inn riki
reiþ Glǫmi
rǫndom sleginn
[oc] rógþornom;
sifivngr þeira
Gvðrvn sigtifa
varnaþi viþ tárom
vaþin i þyshǫllo.

Dat. Glaumi *ogsaa i Kálfsvísa* (*S. 334 b*). *Med* röndum sleginn ok rógþornum *jfr.* 14, 5-8. sifjungr *maa, ligesaavel som* brœðrungr, systrungr, *kunne bruges om en Kvinde.*

30, 7. *Jeg tror nu, at* hvlqvi *bør forandres til* hǫlqvi, *ti Hestenavnet heder ellers overalt* hölkvir. *Med* hölkvir hvílbeðjar *jfr.* gólfhölkvir *SnE. I, 372,* veggjar vigg, fletbjörn *o. s. v. Keyser forklarte derimod* hvlqvi *som Dat. af* hulk = *oldeng.* hulc *a cabin, a cottage. Dette oldeng.* hulc *er efter min Formodning samme Ord som* hokk *n. „et lidet Værelse; Aflukke, Sengekammer. Sogn, Søndre Berg.“ (I. Aasen), ligesom søndenfjælds siges* hokken = *gl. svensk* hulkin. *Men mod sidstnævnte Forklaring af* hulqvi *taler* v, *og denne Indvending fjærnes neppe ved at sammenligne* ölvi *og lignende Former.*

31. *Dette 12linjede Vers er i høi Grad forkunstlet. Jeg formoder, at Verset er en allerede før Nedskrivningen iværksat Omdannelse af et ældre simplere 8linjet Vers; maaské har der istedenfor de første 8 Linjer oprindelig været 4, der kan have lydt omtrent saaledes:*

Lifanda gram
lögðu í ormgarð,
en heiptmóðr Gunnarr
hörpu knìði.

33, 4. *Kan* at reifa giolld rǫgnis *betyde „for at fremkalde Erstatning for Kongen (Hævn for Gunnars Drab)“? jfr* 41, 8. *Gg. indsætter* at reifa grvndrǫgni. — 5-8. þiggja *betyder her: blive beværtet med, faa at nyde, at æde, som ofte i Oldengelsk:* hie fira flæschoman þégon *Andreas 24 f.* (*Grein*); näs hie þære fylle gefeán häfdon þät hie me þégon *Beowulf 562 f.* (*Grein*). gnadda niflfarna *synes at være et tvetydigt Udtryk, som vel kan forstaas om slagtede unge Dyr, men hvorved Gudrun mener sine og Atles spæde Sønner, som hun har dræbt.* gnaddr = naddr (*jfr.* gneppr = neppr *o. s. v.*), *liden Pind, Spids; dette Ord kunde let overført blive brugt om et Træ, Dyr eller Menneske, som er lidet af Vækst. Rietz har* id-nadd *„liten smal id“. I norsk Bygdemaal bruges* nadd *m., der ligeledes betyder en kort Pind eller Nagle, om den som er liden af Vækst.*

34, 6. *Det synes mig nu med Gg. sandsynligt, at herefter oprindelig har fulgt:*

er frá morði þeira Gunnars
komnir váru ór myrkheimi

og at disse Linjer siden flyttedes til V. 42.

35, 2. *Jeg tror nu med Gg. forvist, at der foran* veigar *fattes to Linjer.* — 3-6. *Jeg har taget* oc *som Conjunction; det er ogsaa* 22, 3 *stillet efter første Ord i den tilknyttede Sætning; ved enn kan den samme Ordstilling ikke være mere paafaldende.* neffǫlom *forbinder jeg helst med* Atla *og forklarer det efter Egils s. Cap. 44, V. 3:* Ölvi öl gerir fölvan. *Gg. forstaar* oc *som „ogsaa“, sætter Semikolon efter* bera, *sætter ikke Komma efter* dís *og* nǫþvg, *men derimod efter* neffǫlom.

36, 4. *Jfr. Guðr. II, V. 41, L. 6.* — 5. *Den Hage, som i* R *er over* t *i* mǫlta, *betegner ellers, at* t *skal fordobles.*

37, 6. seti *Dativ af* sæti. *Gg. tager det som Dat. af* set, *men vistnok med urette; i sin almindelige Betydning „Sovested“ (se Fritzner) passer dette her ikke godt i og for sig, og at det ikke har været opfattet saaledes, viser L. 9—10, omend disse Linjer rimelig ere senere tilføiede.*

38, 9-10. *Se Tillæg til Guðr. hvöt V. 12.*

40, 7-8. fyr ætþlingom *passer neppe til* faðmaz, *og derfor bør der maaské sættes Komma efter* faðmaz, *saa at* fyr ætþlingom *kommer til at høre til Hovedsætningen;* ætþlingom *bliver da at forstaa om Atle og Gudrun; men kan* fyr *med Dativ omtrent i samme Betydning som Dativ alene forsvares ved Udtryk som* illa ferr fyrir manni? optarr *i L. 7 er rimelig forvansket.*

42, 3-4. *Se Tillæg til* 34, 6. — 7. *Der bør skrives* Bvþlvnga *med stor* B. — 8. *Jeg formoder* hné *istedenfor* hnigo; *da bliver* brvnno oc scialdmeyiar inni aldrstamar *en parenthetisk indskudt Sætning. Det er ikke heldigt, at L. 7 staar løsrevet fra de andre Linjer i samme Halvvers, idet* bęr Bvþlvnga *danner en Fortsættelse af Subjekterne til det i forrige Halvvers staaende Verbum* rvko, *og Udsagnet* hnigo i ęld heitan *synes mig at passe mindre godt efter* brvnno inni *om* scialdmeyiar.

A T L A M Á L.

Digtets Tilnavn hin grœnlenzku *bør vistnok ikke med Finn Magnussen, Keyser og Munch forklares af det norske Landskabs Navn. Derimod strider Skrivemaaden* grǫnlenzcom *S. 291 b,* grǫnlenzca *S. 282a. Det norske Landskabs Navn skrives i islandske Hskrr. regelmæssig (anderledes i norske)* Grenland (*kun, hvor* e *bruges for kort* e, Grænland) *og adskilles fra det amerikanske* Grœnland (*se f. Eks. Ól. s. helga Chr. 53, S. 10. 75. 125*), *ligesom der ogsaa skrives* Grenmarr, *saa at Navnet synes at have været opfattet som Sammensætning med* gren *n., en Hule hvor Rovdyr* (*Ræv, Ulv el. lign.*) *holde til; men i R bruges* ǫ *ikke for kort* e (hrǫkir *Hdv. 135 synes vistnok at være* = hrekir, *men denne Skrivemaade er da rimelig fremkaldt ved Sammenblanding af* hrekja *og* rækja). *Desuden kjendes som et til* Grenland *svarende Adjectiv ellers kun* grenskr (*saaledes almindelig*) *eller* grœnskr (grænsca *Fms. X, S. 395; jfr.* Grœna *Gulaþ. C. 315;* Grœnir, grœnskr *forholder sig da i Vokal til* Grenland *omtrent som* dœlir, dœlskr *til* dalr), *og af de Navne paa* land, *af hvilke der ikke dannes Folkenavne paa* lendingr, *dannes der næsten aldrig Adjectiver paa* lenzkr: *saaledes forekommer, saavidt jeg véd, aldrig* englenzkr, gautlenzkr, hálogalenzkr, jamtalenzkr, rogalenzkr, vallenzkr *o. s. v, men altid bruges de af Indbyggernes Navne dannede Adjectiver* enskr, gautskr, háleygskr, jamtskr (jemtskr), rýgskr, valskr *eller* valneskr *o. s. v.; kun sjælden bruges* saxlenzkr *for det almindelige* saxneskr, húnlenzkr *for* húnskr, *og disse to Adjectiver ere dannede af fremmede Landes Navne; der er derfor al Grund til at tro, at man aldrig har sagt* grenlenzkr. *Jeg holder det derimod med B. Grøndal* (*Ant. Tskr. 1861—63, S. 373*) *for vist, at Tilnavnet skal forklares af det amerikanske* Grœnland (*hvoraf ogsaa* grœnlenzkr háttr *SnE. I, 686*), *om det end er uvist, i hvad Forbindelse Digtet staar med dette Land. Mulig har blot den Omstændighed, at Skriveren eller hans Hjemmelsmand havde hørt Digtet paa Grønland, givet Anledning til Tilnavnet. Jeg sér dog intet, der forbyder os at antage det for at være blevet til paa Grønland, ti Indflydelse af kristelig Udtryksmaade, Skik og Tænkemaade lader sig paa flere Steder i Digtet ikke miskjende, se Lüning S. 472. 476 f., jfr. S. 474. Skulde ogsaa V. 17. 18 pege hen til Grønland?? Kostbera drømmer om en „Bjørn", der kommer ind i Huset og forskrækker alle, og Hogne, der i sit Svar forklarer Drømmen om en rasende Østenstorm, taler som om Kostbera havde nævnt en „Hvidbjørn", hvilket synes at forudsætte, at Hvidbjørnen var den eneste Art Bjørn, som man her kunde tænke paa.*

1, 1-2. þa *maa, som foreslaas i K., forstaas som Tidspartikel og stilles i Spidsen af L. 2; Gg. bemærker med rette, at de faa Eksempler paa, at Verslinjen i Atlamál ender paa en betonet Stavelse, ere ligesaa mange Feil. Om* ófo *jfr. Tillægsanm. til Sig. III,* 33, 4. — 6. *Formen* yggr = uggr *har ellers ingen Støtte (Eg. anfører* ygglaust *af Rekst. 33, men det Hskr., hvori dette Digt findes, skriver ofte* y *for* u). yggt var þeim siþan *er vel det rette snarere end* uggr v. þ. s.

2, 1. R *har* oxto, *ikke* ǫxto.

5, 3. *Jeg formoder, at det oprindelige istedenfor* hvgðo *er* vgðo, *der giver et klarere Udtryk; det er desuden mindre heldigt, at to Linjer i samme Vers begynde med* hugðu.

6. *Er i det hertil af Völs. anførte Sted* friðust *forvansket af* fróðust, *der skal gjengive* gálig *i Atlamál?*

7. *Gg. har fundet Verset mistænkeligt paa denne Plads, fordi det skyder sig ind imellem V. 6 og 8, som slutte sig nøie sammen. Jeg tror, at V. 7 bør indsættes mellem 5 og 6, og jeg finder en Støtte herfor i* þa baþa *i* 6, 4. *Dette forklares af alle om Atles Sendebud, men to maatte da i Forveien have været nævnte. Jeg forstaar* þa baþa *om Gunnar, hvem Kostbera hilser som Konge, og Hogne, hvem hun hilser som sin Mand. Baade Gunnar og Hogne ere nævnte i V. 7.* — 7-8. *Gg. paapeger, at* nitti *ikke kan være rigtigt, da jo Hogne er bestemt paa Færden, som vi sé af den følgende Fortælling. Ordene* Yðart atkvæði mun standa hljóta, ok fylgja mun ek þér *i Völs. stemme heller ikke overens med* nitti, *skjønt den tilføier* en úfúss em ek þessarrar ferðar. *Gg. læser derfor vistnok med rette:*

Hægni þvi iátti
er hinn vm ręþi.

„Hogne sagde, at han vilde gjøre, hvad Gunnar maatte bestemme sig til."

8. *I Udgaven er allerede formodet, at L. 1—2 i V. 9 hører til V. 8; Gg. bemærker videre, at der mellem* 8, 4 *og* 9, 1 *maa mangle to Linjer. Det manglende kan eksempelvis maaské udfyldes ved efter* fulldrukkit *at fortsætte:*

[risu at þat rekkar,
réðusk þeir at sofna;]
hjú görðu hvílu,
sem þeim hægst þótti.

13, 3. þess, *som* R *har foran* leita, *bør rettes til* lęss *d. e.* læs; *dette giver klarere Udtryk, stemmer bedre overens med:* á ek ekki skap til þess at fara illu (*saa Hskr., ikke* illa) í mót við menn *i Völs., giver os to Rimstave, hvilket i dette Digt er det sædvanlige, og befrier os endelig fra det stødende i Gjentagelsen af* þess.

16, 4. sát *i* R *er vistnok feilagtigt, da Linjen derved kommer til at ende paa en betonet Stavelse; det rette er vistnok* hugðir, *ligesom Völs. har* er þú hugðir blæjuna, *ti Verbet gjentages fra* hvgða ec *i Fortællingen af Drømmen V. 15, ligesom i V. 18 fra V. 17 og i V. 27 (efter min Reconstruction) fra V. 26.*

17, 5. í mvnn?

19, 5. *Skal* heitð *i* R *snarere læses* heiton?

21. *Foruden ét Ord i L. 5 mangler vel endnu (efter L. 5?) to hele Linjer. Det ene Ord i L. 5 er mulig faldet ud efter (ikke foran)* viþ Gvnnarr.

25, 4. vápnum með blóði lituðum *i Völs. forudsætter kanské, at Forf. feilagtig har læst* geira laugun.

29, 3. for þo *bør vistnok med Gg. forandres til* for þessa; *Linjen kommer da ikke længer til at ende paa en betonet Stavelse, den stødende Gjentagelse af* þo *fjærnes og vi faa et bestemtere Udtryk.*

30, 1. *Naar vi sammenligne* þegar er litt var lýst *Ól. s. helga Heimskr. C. 123 og oftere, saa vækkes Formodning om, at det rette her er* Litt er lysti. Lito *synes dog bedre at passe til Versemaalet. Tør man derfor tænke paa* Litt oc er lysti? *jfr.* 38, 1. — 8. *Gg. mener, at hermed et Vers er sluttet; det følgende Vers har begyndt med to nu manglende Linjer foran* Snevarr, *som han tænker sig i følgende Form:*

Gunnarr og Högni
Gjúka arfar báðir;

de 4 første Linjer i dette Vers staa da

i Apposition til fimm *i foregaaende; L. 6—8 maa opfattes som Parenthes, da Huskarlene ei regnes med i Tallet fem.*

32, 5. vetkaþ *i* R *er ikke Skrivfeil, men en gammel Form, som bør beholdes. Jfr.* vetkat *mansöngskvæði i* r *V. 55;* vetka ek *Fms. VII, 250*[2]*);* Vetkað ek *Hallfr.* (*i Fornsögur S. 107 med urette forandret*); vetka ek *Fms. II, 249*[4]). *Saaledes* etke *af* eittgi, nekkverr *for* netkverr *af* neveithverr, flestr *for* fleistr, helgi *for* heilgi *o.s.v.*

38, 5. *Det rette er vistnok:* hátt grindr hrikþo; *Linjen ender da paa en ubetonet Stavelse.* — 6. *Verset bør, som Gg. bemærker, suppleres ved herefter i dette Vers at indsætte* 39, 1-2.

39, 6. scalvþ (= scolvþ) *kan beholdes.*

43, 3. en *har Forf. af Völs. vistnok opfattet som „men", men det bør snarere med Finn Magnusen forstaas som* enn, *endnu*

47, 3. *Efter* þeygi *bør sættes Komma.* — 5. *Man vilde faa to Rimstave ved at skrive* Hniflvnga, *jfr.* 88, 5. *Nødvendig er dog Forandringen ikke.*

48, 8. *Eg. vilde heller skrive* niqvaðo *som ét Ord, men sammensat heder det vel blot* níkvæða (*eller* neikvæða), *Præt.* níkvædda.

53, 3-4. *Gg. bemærker: „Disse Linjer anser jeg for afgjort uægte, ikke blot paa Grund af deres Verseform [L. 3 har kun to betonede Stavelser, hvilket er sjældent i Atlamál, og L. 4 ender med det betonede Ord* dag] *eller deres Overflødighed i det uden dem complette Vers, men ogsaa og især for Indholdets Skyld. Sagaen har heller ikke havt dem; det er kun de senere tydske Digte, der udstrække Kampen over to Dage, saa den Mening er der ingen Grund til at søge i dem. L. 1—2 sige: Morgenstunden og indtil Middag over, L. 3—4 sige: hele Otten (den tidlige Morgenstund) og Formiddagen; det gjælder ikke om 2 Dage, men staar overflødig gjentagende."* — 7-10. *De 18 som faldt maa være Huner, ti efter V. 30 var der ikke saa mange Nivlunger med paa Færden. De 3 sidste Linjer gjengives i Völs. ved* synir Högna ganga nú hart fram, *ligesom F. Magnusen oversætter „over dem vandt Seier Beras tvende Sønner, hendes Broder med". Men Digteren kan, som Lüning og Gg. bemærke, ikke have villet udtrykke denne Mening; ti af det følgende synes det at fremgaa, at netop de 3 ere faldne og kun Gunnar og Hogne ere i Live. Det maa vel være Snævars, Solars og Orknings Død, som her skal berettes. Gg. læser:*

átián aþr fello,
en efri þeir vrþo
Bero tveim sveinom
oc broþvr hennar.

Lüning tager efri þeir vrþo *som Parenthes „Hunerne blev Seierherrer" og forstaar* fello *som Verbum ogsaa til* Bero tveir sveinar oc broþir hennar, *men Udtrykket* þeir *bliver da højst utydeligt.*

54, 7. *Gg. indsætter* lifa *for* lifð. *I forrige Vers er sagt, at 18 (af 30 Huner) var faldne; naar nu Atle her ikke regner sig selv med, kan han sige „der er 11 tilbage". Ordene* drepit nítján kappa mína *i Völs. synes ikke at stemme overens med Fremstillingen i Digtet. Eller er Digteren af Atlamál her kommen i Strid med sig selv?*

55, 1. *Gg. indsætter vistnok med rette:* fimm varom *for* varom fimm, *der ved den betonede Stavelse i Linjens Slutning strider mod Versemaalet.*

56. kona valiga! *i L. 3 og* comt *i L. 6 synes at kunne beholdes, uagtet Forf. af Völs. vel har læst anderledes. Da Gudrun svarer i følgende Vers, synes det naturligt, at Atle har henvendt sig særlig til hende. Først siger Atle „Jeg blev besvogret med en mægtig Æt, jeg fordølger det ikke", derpaa henvendt til Gudrun „men det er din Skyld, du ulykkestiftende Kvinde! at jeg ikke kan nyde godt deraf, ti —".* — 7. *Efter* firþan *indsætter Gg.* hafið; *kanské er snarere noget faldet ud foran denne Linje.*

60, 5. *Oprindelig vel* hofþvt ér, *hvilket Versemaalet synes at kræve. Forf. Völs. synes feilagtig at have læst* hofþvm.

62, 5-6. *Jeg tror nu, at det rette er:*

vesall lez, vígs þeira
er scyldi vás gialda.

Genitiv ved gjalda *betegner det hvorfor man undgjælder, det hvorunder man lider (egentlig det hvorfor man betaler); men* vás *maa her vistnok betegne det, som Trællen udstaar (for andres Skyld), og dette maa udtrykkes i Accus. (egentlig det, man betaler for noget andet). Jeg tror altsaa nu, at Eg. har forklaret Linjen rigtig under* gjalda, *men ikke under* vás. — vesall *kan vistnok forbindes med Genitiv (se Fritzner), men Genitiven betegner da det, med Hensyn til hvilket man er i slette Vilkaar, det man har og over hvis Usselhed man beklager sig.*

65. *Gg. mener, at der efter dette Vers mangler i det mindste ét, som har fortalt om, hvad de gjorde med Gunnar. Antydningen i* 59, 5-8 *kan vel heller ikke gjøre en saadan Fortælling undværlig.*

75—77. *Gg. forbinder* 76, 1-4 *til ét Vers med* 75 *og lader* 76, 5-8 + 77 *danne ét Vers, i hvilket han mener, at to Linjer ere senere komne til.*

76, 4. *Som jeg ved nærmere Eftersyn tror at sé, har Völs. her feilagtig* svorpan.

78, 7. *Er i Völs. et Substantiv af Hunkjøn faldet ud efter* skömm?

82—84 *ordner Gg. som to Vers:* 82 + 83, 1-4 *og* 83, 5-8 + 84. *Men* 83, 1-4 *og* 83, 5-8 *slutte sig efter Indholdet naturlig sammen.*

82, 3-4. *Gg. bemærker: „Disse Linjer ere, skjønt baade Völs. og SnE. forudsætte dem, vistnok indløbne her med urette; (Drengene ere dræbte samme Dag, og Atle fortærer deres Kjöd; men han kan da ikke tænkes at drikke af deres blotte og uforarbeidede Hjærneskaller; hvorimod Nidud, der ikke aad sine Sønners Kjød, vel kunde komme til at drikke af deres Hjærneskaller, efter at Völund havde skjult dem under en Sølvbelægning;) de synes da egentlig at tilhøre en Besyngelse af Völundsagnet." Det forekommer mig dog muligt, at Forfatteren af det sene Digt Atlamál har optaget fra Sagnet om Nidud et Sagnmotiv, som ikke hørte hjemme og heller ikke passede i Sagnet om Atle.*

86 *er maaské en Sammensmeltning af to Vers:* 86, 1-4 *er maaské et Brudstykke, hvortil den tilsvarende Vershalvdel (snarest den første) mangler, og* 86, 5-12 *et fuldstændigt Vers.* — 6. *Gg. mener vistnok med rette, at* til, *som er uforeneligt med Digtets Verselag, kun er Skriverens Tillæg ifølge almindelig prosaisk Sprogbrug og at det bør stryges: at det kan undværes, sér man af Ragn. s. Loðbr. Fas. I, 262:* svá at ek vita dœmi.

87, 2. grioti aþr *bør vistnok med Gg. omsættes til* aþr grioti, *saa at Linjen kommer til at ende paa en ubetonet Stavelse.* — 6. ar mórgin *har* R, *ikke* i morgin, *som Rask og K. læser. Hskr'ers Læsemaade kan beholdes: „Sig dig sige Sorger om Morgenen tidlig" d. e. i den tidlige Morgenstund vil du fremmane for din egen Sjæl slige Rædselsbilleder.*

92—94. *Gg. henfører* 92, 5-6 *til L.* 93 *og* 93, 7-8 *til* 94. *V.* 92 *er da vistnok et Brudstykke, som har tabt den tilsvarende Vershalvdel (snarest den anden). V.* 93. 94 *blive da at ordne saaledes:*

93. Beiddr for ec heiman
at biþia þín, Gvðrvn!
leyfð vartv eckia
— — — —
fylgþi oss herr manna.

94. Alt var itarlict
vm orar ferðir,
margs var allz sómi
— — — —
fengo til margir.

94, 5. fiár *bør her vistnok udtales* féar *(Formen* fiar *har aldrig været brugt); saaledes rimelig ogsaa i Egils s. C. 58, V. 2.*

95, 5. *Det vilde være tydeligere at sætte denne Linje mellem to Parenthestegn.*

96, 1-2. *Gg. har formodet, at disse Linjer skal slutte V.* 95; *men efter Indholdet synes de at passe bedre i Begyndelsen af V.* 96. — 6. *Er* gerþit *upersonligt „der modtoges intet" nemlig: af mig; du var Skyld i, at jeg fik intet med dig??*

97, 2. rekia *d. e.* rækja. — 4. hoftv *er vist ikke det rette, ti* hefja *kan vistnok ikke i saadan Forbindelse betyde: forhøie, forøge. Efter* en miklu jók þú á *i Völs. formoder jeg nu* hostv þo storþir *d. e.* hás þú þó stœrðir. *Om Formen* hostv = hos þv *se Gislason Forml. S. 64; om* hos = hás *se Gíslason Um frump. S. 142—153.* hás *forstaar jeg som Maalets Genitiv, jfr.* nökkurs vildari en áðr *Brandkrossa þ. S. 60;* þriðjungs minna lið *Fas. I, 40. Eller* hostv = hóz þú?

100, 3. *Eller er i Völs. i Sætningen* ok var þat litit *et* eigi *faldet ud?*

101, 8. *Linjen udfyldes af Gg. meget godt saaledes:*

er konungr skyldit.

GUÐRÚNARHVÖT.

S. 311a. L. 13. *Naar det, hvortil* þat sagði Bicci konvngi *skulde slutte sig, ikke er udtrykt, saa er Feilen maaské Samlerens, og den kan mulig være foranlediget derved, at dette Prosastykke, som jeg* (*Fortale S. XXXI*) *har formodet, er en forkortet Gjengivelse af Fortællingen i SnE., hvor* því næst sagði Bikki þetta konungi (*SnE. I, 308*) *har sin nødvendige Forudsætning.*

3, 2. þeim *synes mig her betænkeligt, ti Gudrun kan ikke ville sige „Ei har I vist eder Gunnar og hans Mænd lige", men „Ei har I vist eder Gunnar lige".* — 9-10 *antager jeg med Gg. for at være komne senere til. Disse Linjer forstyrre Symmetrien med første Vershalvdel og med Hamders Svar, hvori han udhæver, at Gudrun tidligere ikke har havt Grund til at tale Lovord om sine Brødre. Naar disse Linjer stryges, faar Verset regelret Længde.*

4. *Dette Vers er vistnok en allerede i Folkemunde foretagen Sammendragning af to Vers, som vi har bevarede i Hamð. V. 6. 7. Efter L. 6 mangler altsaa:*

saztu á beð,
en banar hlógu;

med Bęcr váro þinar *begyndte oprindelig et nyt Vers. Efter L. 10 mangler:*

svalt þá Sigurðr,
saztu yfir dauðum,
glýja þú ne gáðir,
Gunnarr þér svá vildi.

Herved faa vi to Vers af regelret Længde og Symmetri med V. 3, hvor Gudrun nævner baade Gunnar og Hogne.

5, 1. beggia, *som jeg har formodet, støttes ved Atlakv.* 15, 3 *og derved, at Hogne i de foregaaende Vers* (*se Tillægsanm.*) *har nævnt begge Brødre. Gg. indsætter* ballra, *hvilket giver fyldigere Udtryk.*

6. *I Begyndelsen af dette Vers mangler vistnok 4 Linjer.*

8, 3. *Jeg formoder nu:* sva [mvn] comaz.

11, 1-2. *Det i Anm. nævnte Indfald om den oprindelige Tekst tager jeg tilbage.* sakaþ *maa være* = sákat (*jeg saa ikke*); *Lin. 1—2 give kun Brudstykker af en Sætning, som har været fuldstændiggjort ved to Linjer der mangle efter L. 2, og de 4 første Linjer har vistnok udtrykt den Mening, som i Völs. gjengives ved:* var þat mér inn mesti harmr. *Mulig tør man formode, at den oprindelige Tekst har været omtrent følgende:*

Svara, sara
sakaþ ec ne kvnna
[mann svá hvergi
moldar svikinn].

Jfr. Sig. III, 57, og oldeng. sár and swár gewin *Crist 1412* (*Grein*). — 3. *Ettm. indsætter* en *foran* meirr.

12. *Efter L. 2 mangle vistnok to Linjer, som maaské kan udfyldes:*

unga, ófróða,
þá er ek við Atla gat.

I Atlakv. 38, L. 9—10 ere de tilsvarende Linjer rimelig senere komne til.

16. *Gg. mener, at dette Vers er en Sammensmeltning af to, af hvilke det første har tabt hele anden Vershalvdel, som han tænker sig saaledes:*

vit it unga,
er svá skyldak,
grimmgeðjuðum
gömlum ver.

Det andet af de to Vers lader han begynde med Sá er mér harðastr (*istedenfor* þat — hardas *i Overensstemmelse med V. 17*); *efter* minna *tror han at to Linjer ere faldne ud, hvilke han tænker sig saaledes:*

knáka ek þess bót
bíða aldregi;

og et forandrer han med Rask til er. — *Jeg har ogsaa tænkt mig, at L. 9—10 muligens ikke oprindelig høre hjemme her. Naar disse Linjer fjærnes, dvæler Gudrun i et Halvvers ved Sorgen over hver af de fire Kjære; of kan da blive staaende og vistnok ligeledes* þat — hardas. *Linjerne*

aívri troddo
vnd ióa fótom

slutte sig vistnok altfor godt til

þann inn hvíta
hadd Svanhildar,

til at jeg kan tro, at de ere digtede i senere Tid. Men dette Udtryk kunde være brugt i et (nu tabt, men af Völs. benyttet) Digt, hvori Svanhilds Død var episk fortalt, og derfra være kommet ind i Guðr. hvöt. Naar vi tænke os Gudruns Opregning af sine Sorger ligesom støttende sig til et saadant Digt, saa vil det lettere kunne undskyldes, at Svanhilds Dødsmaade her kun kort antydes ved:

þat er mér harðast
harma minna
of þann inn hvíta
hadd Svanhildar.

17, 2. *Med* Enn sa hvassastr *bør, som ogsaa Gg. bemærker, begynde et nyt Vers, til hvilket ogsaa* 18, 1-2 *hører. Gg. foreslaar at udfylde dette Vers saaledes:*

fjölð man ek bölva,
[fjölð man ek harma,
hvi ek fleira böls
of bíða skyldak!]

Jeg vilde foretrække: [hví skal ek bíða böls um fleira!]. — *V. 18 maa begynde med* Beittr, Sigvrþr!

20, 2. *Istedenfor* eikikistinn *har vistnok det oprindelige Udtryk været* eikikist. — 7. *Jeg tror nu, at der snarere bør sættes Komma efter* hiarta, *saa at dette bliver Objekt for* brenna *og* vm *bliver udfyldende Partikel.*

21, 1-2. *At* óðal *kan bruges i samme Betydning som* eðli *er uden Eksempel baade i Oldn. og i de beslægtede Sprog, og i sin ellers kjendte Betydning synes* oþal *her at passe ilde; maaské er derfor Teksten forvansket.* Corlom ollom qvalar batni *vilde give godt Udtryk og god Mening; jfr. Atlam.* 66, 4-5. — 5. *Det andet Led i* tregrof *maa være det samme som i* stafrof (*eller* stafróf?); *dette Ord er sikkert ikke oprindelig norsk, men Laanord: oldeng.* stǽfráwa.

HAMÐISMÁL.

1, 2. *Efter* iðir *bør sættes Komma.*

6, 3. myndir *er, som Meningen viser, Indicativ, der ofte har Vokalen* y.

7, 3. roþnar valvndom *viser sig som det rette Udtryk ogsaa derved, at* inar bláhvíto *først faar sin Betydning ved Modsætningen til* roþnar. *Gg. jfr.* roðinn undbáru *Geisli 51.*

10, 4. *Eg. beholder* leiþa *og forstaar det som* leiþ-a, *men dette synes ikke at kunne være rigtigt, ti Sorle udtaler sig her om det, som Gudrun allerede har*

iort. — Efter V. 10 skal maaské V. 22 ıdsættes, sé Tillægsanm. til dette Vers.

11. *Gg. paapeger med rette, at L. 3—6 :ke passe her, ti Sorle og Hamder træffe 'rp paa Veien (udenfor Gaarden), ikke 'ter først at have faret over vaade 'jælde; og efter Sammenstødet med Erp ges det i V. 16, at de gjør sig rede til ærden. Derfor maa* 11, 3-6 *danne nden Vershalvdel til* 16, 1-4. — l, 1-2 *maa høre til samme Vers som* '. 12; *i dette mangler da vistnok L.* 3-4:

Géngu ór garði
görvir at eiskra
. . . . . .
. . . . . .;
fundu á stræti
stórbrögðóttan:
„Hvé mun jarpskör
okkr fultingja?

ı Formodning om L. 3—4 se i Tillægsanm. V. 22.

12, 3. *Istedenfor* iarp scăr *i* R *for-ıder Gg. med stor Sandsynlighed* iarp ar *d. e.* jarpskör, *Brunhaar, Brun-, jfr.* Guðlaugr gnitaskör *Fms. VIII, . Smnlgn ogsaa* scarar iarpar *Guðr. , 19;* scarr iarpa *Hamð. 20.*

16. *Dette Vers maa med Gg. (se Til-ısanm. til V. 11) udfyldes ved* 11, 3-6:

skóku loða,
skálmir festu,
ok góðbornir smugu
í guðvefi;
liðu þá yfir ungir
úrig fjöll
mörum húnlenzkum
morðs at hefna.

'ed góðbornir *i L. 3 jfr.* góð börn íka *i V. 21.)*

Herefter er tabt et Vers, som vi kan ıre i Atlakv. 14 (se Tillægsanm.) og ı Sakse, og som efter min Formodning r havt følgende Form:

Land sá þeir Gotna
ok liðskjálfar djúpa,
— Bikka greppar standa
á borg inni há —
sal um suðrþjóðum
sleginn sessmeiðum,
bundnum röndum,
bleikum skjöldum.

Det maa indsættes foran, ikke efter, V. 17, ti det sidstnævnte Vers skildrer Brødrenes Ridt, efterat de ere komne ind i Jormunreks Land. — Overensstemmelse mellem Hamðismál og Sakse finder jeg ogsaa i V. 17: systurson *forstaa alle om Randve, men, som jeg tror, med urette. Man venter overhoved ikke, at Randve skal betegnes som Jonakers Sønners Slægtning; men skulde det ské, saa maatte han vel kaldes* systurstjúpr. *Jeg tror, at her er Tale om Jormunreks Søstersøn: en af Harlungerne* (Örlungar), *Emerca (Imbrecke) og Fridla (Fritele), hvem Jormunrek lod hænge; se om dette navnkundige Sagn Raszmann Heldensage II, 575—581. Disse to Harlunger kaldes i alle tydske Kilder Jormunreks Brodersønner, men af Sakse (S. 413) hans Søstersønner. Mod denne min Forklaring tør ikke Entalsformen* systurson sáran *anføres, da der straks efter følger* vargtré vindköld *i Flertal. Heller ikke kan man sige, at det er nødvendigt at opfatte* systurson *i Forhold til Sætningens Subjekt, naar Jormunreks Land og Borg har været nævnt i et Vers, som har gaat umiddelbart foran V. 17.*

18. *Gg. udfylder dette Vers meget godt ved efter L. 6 at indsætte:*

þá er tírar gjarnir
í tún riðu.

19, 6. *Oprindelig vistnok:* ríkir ro.

20, 3. beiddiz at brango. *Adjunct Nygaard udtaler sig med rette imod at tage* at *her som negtende enclitisk Partikel: i* R *findes aldrig* at, *men altid* a, *efter en paa Konsonant udlydende Verbalform paa flere Staveiser. (Dog er der andre Hskrr., for hvilke denne Regel ikke gjælder.) Foran den enklitiske Negtelse kan vistnok heller ikke i Reflexiv skrives* z. *Endelig synes „han forlangte ikke Tummel (Kamptummel)" at give et lidet passende Udsagn. Men Præpositionen* at *lader sig neppe forlige med* beiddiz, *hvad enten man forbinder* at *med* brango *eller tager det absolut.*

Jeg formoder derfor nu beindis at brango; *jfr. Karlam. S. 556:* stravk þa scegg en beindi campa.

22. *Dette vanskelige og tildels vistnok forvanskede Vers staar muligens ikke paa sin rette Plads. Der er flere Grunde, som tale for, at Verset ikke handler om en Scene i Jormunreks Hal, men indeholder Gudruns Ord, og at det skal følge umiddelbart efter V. 10. En saadan Episode med en ellers ubekjendt og i Handlingen ikke indgribende Person, som her skulde vise sig alene for at gjøre en Bemærkning, synes lidet rimelig.* hróðrglöð *i L. 1 ser snarest ud som et Epitheton brugt om en ellers bekjendt kvindelig Sagnfigur og vilde, som allerede F. Magnussen har antydet, særlig godt passe til Gudrun.* mefingr *i L. 3 er =* mæfingr *„den smalfingrede"; mær = mjór findes ogsaa i Stedsnavnet* Mæveið *paa Hjaltland, se Tidskr. f. Philol. VI, 95; dette Udtryk vilde, som Gg. bemærker, være høist besynderligt om Jormunreks Moder, der maatte være oldgammel, da Jormunrek selv fremstilles som gammel; derimod kan det vel være sagt om Gudrun. Udtrykket* við mög þenna *i L. 4 synes snarest at forudsætte, at det er en Moder, som taler til en af flere Sønner. Gg. formoder, at ogsaa* stóð uf hleðum *i L. 2 mulig kunde støtte den Mening, at den talende var Gudrun, der stod paa Portværnet og talte ned til Sønnerne, der alt ere til Hest og i Begreb med at ride ud af Gaarden. — Men hvad enten V. 22 staar paa sin rette Plads i* R *eller hører hjemme efter V. 10, synes L. 5—10 i den Form, i hvilken* R *har dem, uforklarlige. Under Forudsætning af, at V. 22 staar paa sin rette Plads eller hører hjemme efter V. 23, har Gg. formodet, at L. 7—10 skulde lyde:*

megut tvá menn eina
tíu hundruð Gotna
binda eða berja
í borg inni há?

Han gjør med rette opmærksom paa, at der fra de to Brødres Side ikke kan være Tale om at binde, men kun om at slaa ned for Føde for at trænge frem til Kongen. — Og for det Tilfælde, at man, som jeg har foreslaaet, flytter V. 22 tilbage umiddelbart efter V. 10, vil Gg. foreslaa samme Tekstform, kun ikke som Spørsmaal, men som forjættende Udsagn til Jonakers Sønner. Dog kan der med en saadan ubetinget Forjættelse indvendes, at Brødrene virkelig bleve stenede (barðir grjóti). *Den største Vanskelighed volder dog L. 5—6, der i* R *ere skrevne:* þviat þat hetta *(eller* heita) at hlyþigi myni; *ved nærmere Eftersyn har* þat *forekommet mig sikkert. Den foran i Anm. nævnte Formodning om disse Linjer bør aldeles opgives. Det forekommer mig nu ikke usandsynligt, at* hlyþigi *er forvansket af* hlyrigi, *saa at der ved* hlýri *menes Erp. Men jeg kan ikke ved nogen Forandring finde en Form for disse Linjer, hvori de vilde kunne passende begynde Talen i V. 22; og da dette Vers er 10linjet, saa opkommer Formodning om, at L. 5-6 ikke høre hjemme i dette Vers. Nu har, som ovenfor nævnt, V. 22 muligens fulgt umiddelbart efter V. 10; efter V. 22 har da fulgt et Vers, som har begyndt med* 11, 1-2: Gengo or garði gorvir at eisera *og som har sluttet med* 12, 1-4: Fvndv á stræti stórbrægðottan: „Hve mvn iarpscamr ocr fvltingia?" *(se ovenfor Tillæg). I dette sidstnævnte Vers ere altsaa L. 3—4 faldne ud. Desuden synes det paafaldende, at Erp betegnes ved* stórbrögðóttan *alene, naar han ikke i Forveien har været nævnt. Alt dette leder mig til den Formodning, at* 22, 5-6 *i en noget forandret Form oprindelig har havt sin Plads umiddelbart efter* 11, 2 *og foran* 12, 1. *Jeg tænker mig, skjønt med megen Tvil, at dette Vers kan have havt følgende Form:*

Géngu ór garði
görvir at eiskra:
„Hví á þat hætta
hlýrigi myni?"
Fundu á stræti
stórbrögðóttan:
„Hvé mun jarpskör
okkr fultingja?"

Men jeg gjentager, at dette kun fremsættes som usikkert Forsøg.

23. *Dette Vers er vistnok kun et Brudstykke, hvortil den tilsvarende Halvdel mangler. De her bevarede 4 Linjer af Hamð. maa Brage ved Forfattelsen af sin Ragnarsdraape (SnE. I, S. 370—374) have kjendt og benyttet:* Styrr varð í ranni *ligger tydelig til Grund for* Rósta varð í ranni *hos Brage, og Gg. paapeger, at de følgende Linjer ogsaa ere benyttede i Skaldedigtet, hvor han vistnok med rette læser:*

féll í blóði blandinn
brunn ölskálir runna
þat er á Leifa landa
laufi fátt at höfði.

(féll *Verbet i Ental, som ofte, hvor Subjekt i Flertal følger efter; Læsemaaden* ölskakki (*d. e. Jormunrek*) *i Brages Digt tør neppe forsvares ved Sakses Ord* (*S. 415 Müll.*)*: Jarmericus, utroque pede ac manibus spoliatus, trunco inter exanimes corpore rotabatur.*) *Gg. gjør ogsaa med rette opmærksom paa, at Udtrykket i L. 3—4 i Hamð. er stødende, da* bragnar *netop er Goter, og han tror, at Skaldedigtet giver Veiledning til at rette Teksten i Hamð. Men naar Gg. vil indsætte:* í bloþi bragna lago, *saa bliver Udtrykket fremdeles utaalelig tautologisk; og denne Læsemaade kan ikke støttes ved i Ragnarsdr. at forbinde* runna (*d. e.* manna) blóði; *man maa tværtimod forbinde* á Leifa landa runna laufi. *Da i Hamð. ogsaa den stærke Anakoluthi ved* comiþ *støder, saa formoder jeg:*

stvcco a/lscalir
í bloþ — oc bragnar lago —
comiþ or briosti Gotna.

bloþ z *kunde let forvanskes til* bloþi. liggja *bruges oftere saaledes absolut:* lágu landsmenn gnógir *Har. s. harðr. Heimskr. Cap. 19, V. 3.; oldeng.* þá hyra hláford läg *Daniel 675* (*Grein*).

26—27. böl vantu bróðir! er þú þann belg leystir *forklares almindelig „du handlede ilde, da du udtalte de Ord". Men i det foregaaende nævnes intet Ord særlig af Sorle, som denne Bebreidelse kan gjælde; desuden er det besynderligt, at den fremfusende Hamder siger om den kloge, forsigtige Sorle* opt ór þeim belg böll ráð koma; *endelig synes V. 27 ikke at være Svar paa Tiltale i V. 26. Ordene maa vistnok forklares saaledes: „Det var ilde handlet af dig, Broder! at du løste den Bælg" d. e. lod Jormunrek komme til Orde* (*ikke straks gjorde det af med ham og derved stoppede Munden paa ham, men tværtimod æggede ham til at tale*). opt ór þeim belg böll ráð koma *passer fortræffelig paa Jormunrek. L. 1—2 i V. 26 maa derfor stryges som feilagtige; 26—27 maa forenes til ét Vers under Overskriften* Sörli kvað. *Efter at dette var skrevet, fik jeg sé, at ogsaa V. B. Hjort i sin Oversættelse forstaar V. 26 som Sorles Ord.*

28. *I det af SnE. anførte Sted har* leβ*:* ef erpr broþir ockar lifdi. — 5. varr *bør vistnok forandres til* verr.

29—30. *Jeg tror nu, at ogsaa disse to Vers snarest indeholde Hamders Ord. De kan ikke vel være Sorles, da Hamder i V. 28 ikke har søgt at føre Skylden over fra sig paa Broderen, men erklæret sig selv fuldt saameget skyldig i Erps Drab. Ogsaa synes det rimeligt, at Digtet, der har faat Navn efter Hamder, giver ham det sidste Ord, ligesom det lader ham falde sidst.*

30, 2. *Efter* Gotna *skal Komma stryges, ti man maa forbinde* ofan a eggmoþom val Gotna; *jfr. Grímn. V. 53, L. 1.*

GROTTASÖNGR.

S. 324b. L. 32. Fra leβ *bør med Gg. optages:* fylgþi kverninni, at þat molz a, er sa.

2, 3. gria (grjá) *her og* 10, 2 *forklares almindelig af* grjár = grár. *Men vi*

har i det gamle Sprog neppe sikre Eksempler paa et lignende Indskud af j (efter r med en Konsonant foran); vistnok bruges brjá i samme Betydning som brá (glimre), men jeg er bleven gjort opmærksom paa, at brjá vel er = mht. brehen; Indskud af j i nyere Dialekter (i Telemarken brjón = brúnn) beviser intet for det gamle Sprog. Jeg formoder derfor, at grjá skal henføres til oldsaks. mht. grîs graa; Forholdet er det samme som ved járn af isarn, várr til got. unsar, vár (Subst.) af oprind. usar (nordfris. uurs). — 4. beiddv synes ikke at kunne være rigtigt. grjóta grjá gangs of beiddu maatte vel med Eg. oversættes „effecerunt, ut saxa circumirent, lapides circumegerunt“; men dette passer ikke her, ti i V. 3 omtales Forberedelserne til Malingen og først i V. 4 berettes, at Søstrene virkelig begyndte at dreie Kværnen. Ordene her maa udsige omtrent det samme som ok bað þær mala i den prosaiske Indledning, men til beiddv kan ikke Frode og hans Mænd tages som Subject. Jeg tror derfor, at det rette er beiddar; dog finder jeg ingen Støtte for min Formodning deri, at denne Læsemaade findes i Papirafskrr. (se Fortale S. LVIII).

3. I L. 3—4 opfordre Søstrene hinanden til at foretage de Forberedelser, som maa være færdige, inden de kan begynde at male: „Lader os lægge Kværnplankerne tilrette, lader os lette (løfte) Stenene.“ Med leggjum lúðra jfr. leggja afla og det norske Folkesprogs lega hos I. Aasen 4) „Bjælker eller lignende Støtter, hvorpaa noget hviler“; léttum steinum oplyses ved Navne paa den Indretning, hvorved Kværnen stilles høiere eller lavere, i norske Diall. léttetré n. (I. Aasen) og létteklave m. (i Telemarken), i svenske letä f., lätan n., ljetten m. (se Rietz). Frode bliver utaalmodig over Forberedelserne og gjentager i L. 5—6 sit Bud, at de skal male: først i V. 4 berettes da, at Møerne begynde at dreie Kværnen. Jeg holder det nu for afgjort, at þvlv i L. 1, som ellers, er Substantiv, og at der efter L. 2 mangler to Linjer, som har indeholdt Sætningens Verbum. De første to Linjer maa da vel have udtalt, at Søstrene med Sang begyndte paa Forberedelserne til Malingen.

4. Gg. mener, at der efter L. 6 mangler to Linjer.

7. Foran L. 1 mangler rimelig to Linjer, som vel snarest har udtalt, at Søstrene søvnbetyngede lod Kværnen stanse. — 6. Formodningen qveþi bør opgives og qveþac i r bør beholdes: „I skal ikke sove (og lade Kværnen stanse) længer end saa at jeg kvæder ét Vers“ d. e. længere Tid end jeg behøver til at tale til eder disse Ord. Jfr. med Eg. Hálfs s. C. 4 (min Udg. S. 7): þá kvað þurs af bjargi annat ljóð (hlíod Hskr.).

10, 7-8. Gg. paaviser, at den almindelige Forstaaelse af disse Linjer maa være urigtig. De forklares „hvis nogen havde kjendt til Jotunkvinden (eller hendes Æt)“, men dette kan aldeles ikke passe som Betingelsessætning til „Ei var Grotte kommen ud af det graa Fjæld, ei heller den haarde Hald ud af Jorden“. Med rette forstaar Gg. vitt som vît vi to (ligesom allerede Jón Sigurðsson) og vissi som 1ste Ps. Flertal Præt. Cj. = vissim (m, som almindelig, kastet bort foran Pronominets v). Videre forklarer Gg. hennar om Kværnen „om vi to ikke (alt forud) havde vidst noget om Kværnen“; i de følgende Vers kvæde da Søstrene om, at det er dem, som har ført Grotte fra Fjældet, væltet den over Risernes Gaard og slynget Stenen, saa at Menneskene fik fat i den. — Men det forekommer mig meget haardt, at hennar skal betegne Kværnen, der i samme Vers, som ellers i Digtet, er nævnt Grotti, der er Hankjønsord; denne Indvending bortryddes neppe derved, at A og 757 bruge den vistnok senere Form Grotta skiftevis med Grotti, og derved, at kvern er Hunkjønsord. Ogsaa synes Udtrykket mig at give uklar Tankeforbindelse, naar vi oversætte „ikke mol Bjergrisemøen saaledes nu, hvis vi to ikke alt forud havde vidst noget om Kværnen“. Desuden bliver Forbindelsen med foregaaende Vers løs. — Med Teil

nævner jeg følgende Formodning: mulig mangler mellem V. 9 og 10 et Vers, hvori Fenja og Menja har nævnt sin Moder, en vældig Jotunkvinde, og mulig skal hennar *i V. 10 L. 8 forstaas om denne deres Moder, saa at Meningen er: ikke var Grotte kommen ud af det graa Fjæld, eller den haarde Hald (Kværnstenen) ud af Jorden, ei heller mol Jotunmøen nu saaledes, hvis vi to ikke havde vidst noget af hende at sige, d. e. hvis vi to ikke havde kunnet kalde hende vor Moder. Da slutter dette Vers sig naturlig til* at ætterni ekki spurðir *i V. 8 og til V. 9.*

11, 5. stoþv *i* r *kan forsvares ved* 24, 5-6.

14. *Gg. formoder at dette Vers oprindelig har fulgt efter Vers 15, hvilket synes rimeligt. —* 6. *Efter denne Linje tror Gg. at der mangler to Linjer, som rimelig har udsagt, at der i Sverige (hvor Frode jo efter Prosastykket fik dem), da de hjalp Guttorm i Striden, bleve de fangne. — Det got. Navn* Cniva *kan ikke være det samme som* Knúi.

17, 4. leiti *ogsaa i Flat. III, 575 (hvor der ikke er samme Skriver som i Flat. II, 204). Derimod* at sinu leyti *cod. AM. 625 (Hskr. fra sent i 13de Aarh.) hos Gislason frump. S. 67.* leiti *er snarest Objekt og* of *udfyldende Partikel. —* 5. *Med denne Linje maa, som Gg. paapeger, en anden af Søstrene (Fenja, hvis det er Menja, der begynder i V. 8, ligesom i V. 5) tage fat, ti første og andet Halvvers modsige hinanden, naar de udsiges af én.*

21. *I dette Vers tager rimelig en ny Person Ordet. At den ene Søster holder inde med V. 20 og den anden tager fat med V. 21, synes navnlig at antydes ved Udtrykket* mins föður mær. — 7. *Jeg formoder nu, at det rette er* i a r þ a r f i a r r i. *I Stammehskr. kunde der feilagtig have været skrevet* iarnar fiaʀi *og* þar *have været sat til som Rettelse i Randen ud for* fiaʀi, *hvormed da en senere Afskriver feilagtig forbandt det. Jfr. Þiðr. S. 166:* tongin brestr i sundr við sleggivskaptit oc kemr fearri niðr; *Genitiven* jarðar *kan jævnføres med Stjórn S. 43:* hann rakst víða veraldar.

22, 3. *Rasks Formodning* niðr Halfdanar *rammer neppe det rette. Vistnok har den Indvending liden Vægt, at vi derved faa et Sagn, som ikke stemmer overens med den prosaiske Indledning, hvor Frodes Banemand Mysing drukner; ti der er i ethvert Tilfælde Uoverensstemmelse mellem Digtet og den prosaiske Indledning. Men Rolv Krake nævnes ellers ingensteds som Frodes Hævner. En saadan dobbelt genealogisk Betegnelse af Rolv baade som* Yrsu sonr *og som* niðr Hálfdanar *synes ogsaa lidet rimelig, især da der i anden Vershalvdel fortsættes, som om han blot var kaldt Yrsas Søn. Og endelig synes det mig høist stødende, at den ulykkesvangre Sang, som Jotunkvinderne kvæde, idet de male Fordærvelse over Frode, skal ende med en Spaadom om, at hans Død skal blive hævnet, og klart skal betegne hans Hævner, medens derimod hans Død ikke fremhæves og hans Banemand ikke nævnes. Sangen maa ende med Frodes Død. Det rette er da rimelig:*

mon Yrsv sonr
v i g s H a l f d a n a r
hefna Froþa.

Denne Forandring foreslaar N. M. Petersen Danm. Hist. i Hedenold 2 Udg. S. 157 (hvor han dog indsætter Accus. vig, *hvilket vilde give et sjældent Udtryk), og jeg var uden at have sét Petersens Ytringer kommen til samme Resultat. Ogsaa Rolv Krakes Saga kjender en Frode, der er (sin Broder) Halvdans Banemand og som til Hævn derfor selv siden bliver indebrændt. Frode Fridleivs Søn (og efter Prosastykket Skjolds Sønnesøn), der havde Grotte og efter hvem Frodefreden har Navn, bliver da her den samme som Halvdans Banemand, uden at vi dog sé, hvorvidt Grottesangen kjender Halvdan som Frodes Broder. Og medens det i Rolv Krakes Saga er Halvdans Sønner Roar og Helge, som hævne Faderens Død paa Frode, bliver det her Halvdans Sønnesön Rolv Krake. Fortællingerne om de*

forskjellige Sagnkonger af Navnet Frode gaa over i hverandre. Gg. bemærker: „For den Anskuelse, at Fredfrode var den samme som Halvdans Morder, kunde tale Sagnrækken i Saksos 2den Bog, hvor vi straks efter Fredfrode (Skjolds Sønnesøn) have Ro og Helge som Sønner af Halvdan, der gjøres til Søn (ikke Broder) af Frode og til Brodermorder (istedenfor til den myrdede Broder), medens vi i 7de Bog have Ro og Helge igjen under andre Navne (Halvdan og Harald) som Sønner af den myrdede Broder (Harald), og der hedder Morderen Frode“. Ogsaa kan det nævnes, at efter det danske Sagn, som det oldengelske Digt Beowulf meddeler, er Healfdene (Halvdan), der har Sønnerne Hrôðgâr (Roar) og Hâlga (Helge) og Sønnesønnen Hrôðulf (Rolv), en Sønnesøn af Scyld (Skjold). — Sagnet her, hvorefter det er Rolv, som hævner Halvdans Drab paa Frode, strider vistnok aldeles mod det i Rolv Krakes Saga fortalte Sagn, hvorefter Roar og Helge som Drenge hævne sin Fader og hvorefter Rolv Krake er født længe efter Roars Død. Men efter det i England bekjendte Sagn maa Hâlga være død længe før Hrôðgâr; Hrôðulf bliver fra Barnsben af opfostret hos Hrôðgâr; Farbroder og Brodersøn leve sammen i lange Tider. Beowulfdigtet fortæller ogsaa, at Frôda (Frode) Headobardernes Konge i Hrôðgârs Dage blev dræbt af Danerne; og det var vel den samme Kamp mod Headobarderne ved den danske Kongeborg Heorot, i hvilken efter Vidsiðdigtet (V. 45—49 Grein) Hrôðwulf kjæmpede ved Hrôðgârs Side. Trods al Forskjel forøvrigt mellem Beowulfdigtet og Grottesangen tør saaledes det engelske Digt bestyrke, at der kjendtes et Sagn, hvorefter Frode Halvdans Banemand blev fældet af Rolv, efter at dennes Fader Helge var død, men medens Farbroderen Roar endnu levede. Dette modsiges ikke derved, at Frôda Ingilds Fader i det engelske Digt paa den anden Side maa sammenlignes med de nordiske Kilders Frode frækni, *Ingjalds Fader, der blev fældet af Svertlingerne; ogsaa denne Frode kaldes Fridleivs Søn.*

23, 5. skaptré *synes ikke at kunne være det samme som* möndull, *ti da vilde vi faa et altfor svagt Udtryk for Søstrenes Kraft. Keyser formodede, at det var det samme som norsk Dial.* lúrås *m. Bjælke under en Møllebænk, af* skapa *afpasse.*

24. *Foran L. 1 mangle rimelig to Linjer. — 4. Rasks* senn mvnvm hætta *kan vistnok ikke være det rette, ti* senn *kunde ikke have været Maalfylling.*

BRUDSTYKKER I SNORRA-EDDA.

11, 5. Hjálmþér *nævnes i Slægtrækken i Flateyjarbók (Udg. I, S. 25) som Fader til Sigurd Faavnesbanes Morfader Øylime. — 24. I Udgg. af Yngl. s. Cap. 33 kaldes Adilses Hest* Sløngvir, *men ogsaa der har to Hskrr.* Slungnir.

12. 13. *Disse Stykker findes ikke i* leß, *men i* 757.

12, 1. *Den oprindelige Form er vistnok* Sœgr.

14. *Dette Stykke findes ogsaa i* A.

GRÓGALDR.

1, 3. dura *kan ikke være af* dúrr, *ti* vekja *findes ellers ikke saaledes forbundet med Genitiv, og* dúrr *betegner ellers Blund (kort Søvn). Med Genitiv*

dura *jfr. f. Eks.* mœtti hann þór miðra garða *Þrym. V. 9.* dauðra *maa vel med Nygaard Syntax I, S. 37 forstaas som Gen. af det substantivisk brugte* dauðir. — 5. *Istedenfor* bæðir *formoder jeg* beiddir, *ti Conjunctiv lader sig her vistnok ikke forsvare.*

2, 2. *I Kongesp. S. 3 har cod. AM. 243 fol.* (*efter Unger fra omtrent 1300*) einka son; *Þiðr. S. 130* (*Hskr. fra 2den Halvdel af 13de Aarh.*) einca barn. — 4. moþir *ogsaa i St.*

3, 2. skauts þu *St.*

4, 4. *Er* ef *forvansket af* en? — 6. *Hskrr's Tekst kan neppe være rigtig, ti „Skjæbnen" kan neppe betegnes ved* Skuld. *Jeg formoder* ok skeikar þá Skuldar at sköpum; *da bliver* skeikar *upersonligt her som i Udtrykket* skeikar at sköpuðu. *For Ordstillingen jfr.* sins til geds *Háv. 12;* sins verca a vit *Háv. 59;* Önguls við ey *Mork. 145* [33]; *i oldeng. Digte* lifes ät endè *og lign.; i det oldtydske Hildebrandskvæde* folches at ente, fireo in folche.

5, 2. ero *St.*

6, 2-3. *Kanské oprindelig* þanns *for* þann, *jfr. Háv. 147. 153. 160. 163.*

7, 6. er þú á smán sér, *„naar du sér paa Forhaanelse" synes her næsten meningsløst. Man venter her ligesom i Vafþr.* 4, 3 heill þú á sinnum sér. sinō *kunde let læses som* smō, smon, smán, *men* er *ligger rigtignok langt borte fra* heill.

8, 2. *St. har* þioþir, *ikke* þióþar. — 3. *Gg. formoder* fjörlátum, *men* lát *bruges vistnok aldrig i Flertal, hvor Talen er om én Persons Død.* — 4. Ruðr *kan neppe forklares af* renna. *Kanské* hrönn ok uðr?

9, 5. til *mangler i St.* handa *alene* (*istedenfor* til handa) *er i det senere Sprog almindeligt og kan vel her beholdes, jfr. Atlam. 16:* lagat var dryccio (*Genit.*).

11, 6. *Det oprindelige Udtryk for* ljái *er vistnok* lé.

12, 2. **O** *har* kemur, *ikke* kynni. — 4. *Mod min Formodning* hávetrar *taler kanské, at* hú *gaar umiddelbart i Forveien.*

13, 4. fyr megi at þer *St.* — 6. Kristnj *St., men i Randen med anden Haand* Kristin.

15, 2. þer *ogsaa St. Jeg tror nu, at det rette snarere er* er þér forað þikkir — 3. stanþi *ogsaa i* **O**.

16, 4. *Der bør vistnok indsættes* ið-gnóga heill. iþgnoga *ligger baade nærmere ved* þy noga *i Hskrr. og passer bedre i Verset, da* æ gnóga heill *naturligt vilde læses som tre betonede Stavelser, hvilket ikke gaar an.*

FJÖLSVINNSMÁL.

Hvorledes Forbindelsesledene mellem Grógaldr og Fjölsvinnsmál oprindelig har været givne, i hvilken Form Svipdags Reise har været skildret, kan ikke med Sikkerhed siges. Det kan ikke have været gjennem en hel Versrække i ljóðaháttr, ti dette Versemaal egner sig ikke for episk Digtning. Mulig har Forbindelsen været udfyldt ved Fortælling i ubunden Form, og foran Fjölsv. V. 1 mangler der vel snarest kun ét Vers.

1, 2-3. þursa þjóðar sjöt *støttes maaské ved Skírn. V. 10, L. 4.* hann *tør man vel forstaa om Svipdag og som Object for* sá, *hvad enten dette er 3 Ps. sg. upersonlig brugt „han saaes" eller 3 Ps. pl. „de saa ham"* (*men Fjolsvinn synes at være ene*). — 5. *St. har* fyrir, *ikke* for.

2, 6. vero *St.*

5, 3. **O** *har rigtig* suast, *men skriver* huars *for* hvars.

6, 1-2. *Gg. mener, at Fáfn. V. 1 viser, at* hverjum *skal høre til L. 2, og han tror derfor, at L. 1 bør øges til:* Segðu

mér [it sannasta] *eller* Segðu mér [sveinn]. *Jeg holder denne Forandring for unødvendig:* hverjum *behøver ikke paa de to Steder at have samme Plads; jfr. Fjölsv. V. 45, hvor* kominn *staar betonet i Slutningen af 5te Linje, med V. 49, hvor* kominn *i det tilsvarende Udtryk staar som Maalfylling i Begyndelsen af L. 6.* — 2. of *mangler ogsaa i St.*

7, 3. *St. har* vilda, *ikke* vilja. — 6. *St. har* arþaalun *her og i V. 8.*

10, 2. gǫrdo *St. Der burde have været skrevet* görðu.

12, 1. Ga(t)strǫþnir. *Det stærke Verbum* strúpa *er endnu efter I. Aasen bevaret i det norske Folkesprog: i Sandfjord bruges* strúpe = ströypa, *i Tonset* stroppen *tilstoppet i Halsen; ligeledes siges i Vesterbotten* struup, straup, strupi *strypa* (*Rietz*).

13, 5. *Der burde heller have været skrevet* hefk, *som i V. 12, L. 2.*

14, 4. *Mit Spørsmaal, om der i* ellifu *skjuler sig en Form af* eilifr, *maa besvares med nei, ti* eilifr *tilhører kun kristelig Udtryksmaade. Man tør vel ikke i* ellifu *søge* hliði fyr? *jfr. Skírn. S. 92a.*

16, 2. of *mangler ogsaa i St.* — 6. of *i Hskrr. hævdes neppe ved Egilssons Bemærkninger i lex. poët.* of IV).

18, 1. Vengbraþir *ogsaa* O. Væng-bráðir *burde vel optages.* — 6. O *har* lapi *og* hlaupi *bør da her optages.*

19, 6. all limar *St., ikke* all ok l.

21, 6. er hann flęr ei *ogsaa St.*

22, 5. *Til* innar *maa fra det foregaaende tænkes* hverfa.

24, 2. veþir *skriver ogsaa St. ligesom* aþir *i* 30, 5. — 4-6. *St. har i L. 5* þrúngur *og* orofsaman, *i L. 6* surtar sin mautu (*derimod det stockh. Foliohskr.* sem mautu). — *Den optagne Tekst forkaster jeg nu og formoder derimod:*

einum ekka
þryngr hann orófsaman
Surt ok Sinmöru.

orófsaman (*eller vel rettere* örófsaman, *oróf*s.) *forstaar jeg som absolut* (*adverbialt*) *brugt Accus., jfr. Völund. V. 15:* hann sló gull rautt við gim fastan *og Bárð. s. Snæf. S. 15:* árð [illegible] stinnan. ekka þryngr hann Surt „[illegible] *Sorg fylder han S.*", *jfr.* tár ekka þrungin *Hund. II, 45.* Surtr *kan efter den islandske Folketro passe godt som Navn til Sinmara,* „hin sölva gýgr"; *jfr. Bergbúaþ. S. 127:* ok fór .., unz til Surts inn svarta .. [illegible] *blev forvandlet til* surtr.

26, 1. hann *mangler i O.*

28, 6. *Jeg tror nu, at* aurglasis *bør foretrækkes, og at det kan forklares af et tabt Substantiv om Guld* (*lat.* aurum, *lit.* auksas); *Stammeordet til* eyrir, aurar, *hvoraf ogsaa* Aurboða 38, 6.

29, 4. *St. har* hvert se, *ikke* hvat þat se.

30, 3. völum *er vel omtrent det samme som* liðum *i V. 18; jfr.* völuspakir baugar *SnE. I, 398.* — 5. sóm telisa *St.*

32, 1. *Læs:* Lýr hann heitir. H *i Hskrr's* Hyr *er vistnok Feil for* L *ligesom i Sigrdr.* 34, 1; *Fjölsv.* 26, 1; 36, 1. Lýr (*Gen.* Lýs) *er istedenfor* Hlýr „*den som giver Ly, Varme*", *besl. m.* hlý *n.*, *Vb.* hlýja. h *er faldt bort ligesom i* liðskjálfar *Fjölsv.* 34, 6, *se Tillæg;* Rani *Gróg.* 6, 3.

33, 4. *Gg. tror, at der efter* þat *er udfaldet et Substantiv med* g *til Forlyd; han finder det sært og flaut, at Svipdag her spør om noget ved at pege paa det uden at nævne det, hvad han gjør ved de andre Ting, han spør om. Gg. indsætter derfor* hverr þat [gólf] görði. — 6. *Jeg vover ikke at foreslaa* Áns maga *af Dvergenavnet* Ánn *Vspá I, 11. At forbinde* garð ásmaga *synes betænkeligt, ti Menglods Borg synes efter V. 1 at tænkes i Jotunverdenen, ligesom Fjölsvinn er en Jotun* (*af Udtrykket* er með goðum sáat menn it meira forað *tør ikke sluttes, at den tænkes blandt Guderne*).

34, 1. *Skriv* Íri. i *forlænges i Oldnorsk foran* r, *jfr.* sviri, firar. — 5-6. *Der bør skrives:*

Dellingr at var þar
liðskjálfar loki.

„*Une—Delling var med ved det Arbeide at lukke* liðskjálf (*Taarnet eller lign.*) *i*

Laas". *Ordet* liðskjálf *ogsaa i Atlakv.* 14, 2; *jfr.* Hliðskjálf, Valaskjálf. *Om* vera at þar *se Eg. under Adverbiet* at; at *maa her forbindes med* loki. *Entalsformen* var, *uagtet flere Personer ere nævnte i Forveien, er brugt her ligesom i Völund.* 15, 2. *Det bliver da ni Dværge, der deltage i Arbeidet, ligesom ni Møer sidde hos Menglod og ligesom Karret hos Sinmara er lukket med ni Laase. — Den før optagne Tekst kan ikke være den rette, ti de tre sidste Dværgenavne ere altfor underlige.*

36, 3. *St. har* siuk, *ikke* sink.

38, 4-5. *Gg. formoder vistnok med rette, at* Blíðr *i L. 5 er opstaat ved Forvanskning af* Blíð z (*d. e.* ok). Blíð *maa da paa ét af Stederne være feilagtigt; hvis det beholdes paa første Sted, faa vi Enderim,* Blíð *paa andet giver Indrim. Helst indsætter jeg i L. 5* Blíð ok Fríð. *Men i L. 4 tiltaler Gg's Formodning* Blauð *for* Blíð *mig ikke, uden at jeg kan give noget bedre* (Bót *eller* Bil *tør jeg ikke foreslaa*). — 6. Örboða *havde jeg tænkt mig som sammensat med* örr *gavmild. Men det første Led maa betegne det som bydes eller bebudes; derfor tror jeg nu, at det rette Navn paa denne Mø, ligesom paa Gymers Kone, er* Aurboða, *som ogsaa alle Hskrr. har. Dette sætter jeg i Forbindelse med* eyrir, aurar; aurr *Grus synes her ikke at passe.*

45, 1. *Jeg tror nu, at* Horskir *bør beholdes: det betegner vel her, som i andre germanske Sprog: hurtig, heftig, voldsom.*

46, 2. gordir *St.* — 5. iarþteikn **O**; iarteikn *St., men i Randen med anden Haand* tegn.

47, 3. *Istedenfor* vindar kalda vegu *formoder Gg.* vindkalda vegu, *som spiller hen paa det antagne Navn* Vindkaldr; *dette synes rimeligt: man maa da forstaa* rákumk *som* rak (*upers.*) mik; *to Accusativer i forskjelligt Forhold, ligesom i Atlakv. 13*: rako þeir vannstyggva vollo algrǫna. — 5. *Istedenfor* kveðr *formoder jeg nu* kvíði, *jfr. Hugsvinnsm.* (*S. 136 Scheving*): Aldrlagi sinu kvíði engi maðr *og Völs. s. Cap. 29* (*min Udg. S. 153*): kann ok verða, at framm verði at koma þat, sem fyrir er spát, ok ekki skal því kvíða.

48, 6. *Jfr.* 5, 3. *Jeg foretrækker dog nu* hvers; *Nominativ forsvares ved Háv. V. 124, Reginsm. V. 4.*

50, 6. ok *mangler ogsaa i St.*

SÓLARLJÓÐ.

I St. Overskrift som i **CL**.

1, 6. eingin **I** *her og andensteds*; einginn *ogsaa* **O** *St.* — quidur **I** *feilagtig.*

3, 1. þurfte *St.* — 6. volendur *St.*

4, 1. dryckiu *St.* — 2. er *mangler ogsaa i* **I**. — 6. valegur *St.*

5, 4. *Conseqvent skulde have været skrevet* synð.

7, 4. hreinlife *St.*

8, 5. af *St.*; aff *mulig* **K**. — varar *St.*

9, 2. Unar *St.* — 4. *Den gamle Form* nökðir *burde vistnok indsættes her.*

11, 1. Sætter *St.* — urðu *ogsaa* **I K** *St.* — 3. hvorge *St.*

12, 1. Hvorkis *St.*

13, 6. virtra *St.*

15, 3. hef ec **I** (*ikke* hefig); hef eg *St.* — 4. þeir *mangler i St.* — 6. fra gude *St.*

16, 3. *Læs* göra.

17, 2. vera *mangler i St.*

18, 1. Munaðlífi *ogsaa* **O** *St.* — 3. gamno *St.* — 6. medal **I**.

19, 3. þo þeir **O** *St.* — fyrer þier *St.* — 6. *I Anm. stryges Prikkerne efter* vefia.

20, 4. triggilega **O**; tryggelega *St.*

21, 3. gull **K**.

22, 3. Eyardal **K** (*ikke* rygiardal).

24, 1. baud **O**. — 5. at *foran* síðla

burde optages. — *Den i Anm. nævnte Formodning om den oprindelige Tekst burde have været undertrykt.*

25, 1-3. *Man tør vel ikke læse* Dísi — holla *og forstaa det om Jomfru Maria.*

26, 3. eygi O. — 4. *Det fra P. Syv citerede Ordsprog er efter Molbech, Dansk Gloss. egentlig svensk, men istedenfor „gråter" maa det da hede „gråter".*

28, 1. æsta, *men i Randen med anden Haand* æsca St. — 4. ane St. (*vel opstaaet af* anie); *i ed. AM. I, S. 416 anføres af en Afskrift fra 17de Aarh.* ani (*men dette kan være unøiagtig Angivelse for* ane). — 5. þeigande O; þeygiande St.

31, 4. man O. — 5. skal *mangler i St.*

32, 4. þu nem St.

35, 3. vísi I.

36, 1. Latar St. — 2. hólliast St.

38, 1. visei O; vísi I. — 2. hue I; *hvorí bør optages.* — vegu I; *det burde optages, jfr.* 12, 5.

39, 3. dyrheimum St. — 4. helgrind *ogsaa* I.

40, 4-6. Mattug leyste marga fra, þvi sem St.

41, 3. sæe a St.

42, 4. gilnar St.

43, 5. heldr *mangler i St.*

44, 6. klefnad *fyrir St.*

46, 6. at *mangler ogsaa i* I.

47, 6. at *staar i St.* — samur *og i Parenthes* saur *St. Jeg tror nu, at det rette er:* at maðr er moldar saurr; *jfr.* guð gerði manninn af jarðar sauri *Barl. S. 112.*

48, 1. þad og viti *ogsaa* O; ok vite þad *St.* — 2. sa hinn *St.* — 3. sa er *St.* — 6. skilie *St.*

49, 3. sa sem *St.*

50, 5. er *mangler i St.* — vard *St.*

51, 5. grimmlegu O. — 6. skýdripeis *St.* — *Ordet er aldeles usikkert; man kunde kanskè ogsaa tænke paa* skýdreypis (*som* refsir *af* rjúfa), *jfr. Fas. II, 12:* svá er nú dropit skýjum.

56, 6. K *har snarere* Baugreyrs; baugrygins *St., ikke* baugregins.

57, 2. vite *St.*

58, 5. brióst *ogsaa* I O; brjóst *bør udentvivl optages.* — 6. við miklum I K.

59, 5. þotti *St.*

61, 1. oc sa I.

62, 1. so sa I (*men i V. 63 og sa*).

63, 6. byrdar O.

65, 1. oc sa I.

66, 3. riedust *St.* vanddusk, *som forekommer i K, er vel det rette: da er der større Overensstemmelse mellem Synd og Straf.*

68, 2. ei I K; ey O.

70, 2. af *mangler ogsaa i* O.

74, 3. gǫtu, *med en Krøl over* ǫ, O.

75, mestur *St.* — 4. bidur leysa *St.* — 5. sem *St.* — 6. syndum *St.*

76, 6. firdum *St.*

77, 3. moduga *St.* — 6. þrár reipum þumar *St.*; *maaskè burde* þrár reipum *optages og forklares: Attraaens, Længselens Reb.*

78, 5. þat er hugie I. — 6. vitre *St.* (*ligesaa stockh. fol. Hskr., men saa at man let feilagtig kunde læse* vitke).

79, 1. þær *burde vel optages.* — 2. sem *St.* — 5. Krippvór *St.*

80, 3. Svafarloge *St.* — 6. eivana *St.*

81, 2. ek *mangler i St.* — 5. er *mangler i St.*

FORSPJALLSLJÓÐ.

1, 3. þrá *cod. Holm. 57.*

2, 3. verpir *bør vistnok forbindes med* vættar, *der i nyisl. er Hankjønsord.* — 7. *Mulig er det oprindelige* máttkat, *hvilket Forfatteren har ment som* mátti eigi; *jfr.* hann munkat *i Hskrr. af Grágás.*

3, 1. þvi *St. og cod. Holm. 57.* — 5-8. *Skal* þráins þúngi *betegne Himmelen og* Dáins dula (*Dværgens Skjul*) hulizhjálmr, *d. e. Skyen?*

4, 4. niþi *St. og cod. Holm. 57. Jeg formoder nu, at Forfatteren har skrevet:* heimar | niþia ginnungs | niþr sauckva; ginnungs (= hauks) heimar = hendr; niðja = dverga. *Ogsaa her peger da Udtrykket til meget sen Tid. I L. 4 er* niþr *blevet til* niþir, *ligesom* veþr *til* veþir *i Fjölsv.* 24, 2 *og* aþr *til* aþir *i Fjölsv.* 30, 5.

7, 3. hardbaþms *ogsaa St.*

12, 5. tynduzt *cod. Holm. 57.*

14, 4. sverþ Ass *St. og cod. Holm. 57.* — 7. sveiflon?

15, 1. Jormi *St. (saa ogsaa stockh. fol. Hskr.) og cod. Holm. 57.* — 6. þeckia *staar i St. i Randen, som det synes, med andet Blæk, men i stockh. fol. Hskr. inde i Teksten.*

16, 5. nepa *ogsaa St., stockh. fol. Hskr. og cod. Holm. 57.*

17, 6. æsi *St. og stockh. fol. Hskr.*

19, 4. rakna. *Jfr.* rekin = regin *Gísla s. Súrss. S. 66.*

20, 8. himia *St.;* hinna *cod. Holm. 57.*

21, 7. af *St. og stockh. fol. Hskr.*

22, 1. ansa *i Betydningen „svare" tilhører ikke det ældste Sprog.*

23, 2. moþir *cod. Holm. 57.* — 3. farþr lardr *cod. Holm. 57;* farþur lardur *St., men i Randen med nyere Haand* jarþar; farþur (larþur) jarþar *stockh. fol. Hskr.* — 4. vallda *St., dette indcirklet og understreget af nyere Haand;* (vallda) valla *stockh. fol. Hskr.*

24, 5. manheim *cod. Holm. 57.* — 6. of *cod. Holm. 57.*

25, 2. jodyr *cod. Holm. 57.* — nyrdra *St., i Randen med nyere Haand* neþra.

26, 7. hornþyt valldur *St.;* horn þyt valdr *cod. Holm. 57. Jeg tror nu snarest, at* hornþyt valdr *er det rette og at man skal forbinde* Gjöll-horn-þyt.

TILLÆG TIL FORTALEN.

S. III, L. 22-23. Om Overskriften paa fol. 20a *i* **R** *se Tillæg S. 407 f.*

S. VIII, L. 18 f. n. Sammenslynget au *ogsaa i* vand *Grímn. V. 28.*

S. XXIV. Som en for **R** *og* **H** *fælles Feil, der synes at maatte vise tilbage til én skriftlig Kilde, bør ogsaa nævnes Inddelingen af Völuspá I, 17. 18 (II, 16. 17. III, 17. 18).*

S. XXXII øverst. I Alvíssm. 20. 30 er der saa store Afvigelser mellem Hskrr. af SnE. indbyrdes, at de synes at maatte forklares deraf, at nogle Afskrivere i disse Vers har forandret Udtrykkene efter afvigende mundtlig Meddelelse.

S. XXXIII, L. 9 f. I Stedet af Skáldsk. (SnE. I, 264) bør Læsemaaden Heimdallar höfuð heitir sverð *beholdes fra* r 757, *fordi* sverð höfuð heitir *i* **W** *giver en unaturlig Ordstilling og fordi Snorre i Háttatal V. 7 betegner Sværdet som Heimdalls Hoved* (hjálms fyllr Vindhlés). *Rigtignok skjønner jeg ikke, hvorledes dette kan forliges med Ordene:* hann var lostinn manns höfði í gögnum, *og* er síðan kallat höfuð mjötuðr Heimdallar, *samt dermed at Hovedet af andre Skalde kaldes Heimdalls Sværd, saaledes i SnE. II, 499, i Grettis s. S. 147. Jeg sér ikke rettere end, at Snorres Opfatning og Fremstilling her har været forvirret og selvmodsigende.*

S. XLVII, L. 13 f. n. Dr. Jessen har gjort mig opmærksom paa, at hárbaðms *ogsaa kunde have været ment som „det graa Træ". Endog Opfatningen* harbaðms (= *Var.* harðb.), *jfr.* harla, *„det haarde, faste Træ" var vel mulig. Men i Völuspá synes ialfald Forstaaelsen* hár baðmr *„det høie Træ" at være naturligst.*

S. LX. Haandskriftet af Hávamál i Oxford stammer, efter Meddelelse fra Guðbr. Vigfússon, gjennem flere Led fra **R**, *vrimler af Feil og er uden Værd.*

Jeg formoder derfor nu beindis at brængo; *jfr. Karlam. S. 556:* stravk þa seogg en beindi campa.

22. *Dette vanskelige og tildels vistnok forvanskede Vers staar muligens ikke paa sin rette Plads. Der er flere Grunde, som tale for, at Verset ikke handler om en Scene i Jormunreks Hal, men indeholder Gudruns Ord, og at det skal følge umiddelbart efter V. 10. En saadan Episode med en ellers ubekjendt og i Handlingen ikke indgribende Person, som her skulde vise sig alene for at gjøre en Bemærkning, synes lidet rimelig.* hróðrglöð *i L. 1 ser snarest ud som et Epitheton brugt om en ellers bekjendt kvindelig Sagnfigur og vilde, som allerede F. Magnusen har antydet, særlig godt passe til Gudrun.* mefingr *i L. 3 er =* mæfingr *„den smalfingrede“;* mær = mjór *findes ogsaa i Stedsnavnet* Mæveið *paa Hjaltland, se Tidskr. f. Philol. VI, 95; dette Udtryk vilde, som Gg. bemærker, være høist besynderligt om Jormunreks Moder, der maatte være aldgammel, da Jormunrek selv fremstilles som gammel; derimod kan det vel være sagt om Gudrun. Udtrykket* við mög þenna *i L. 4 synes snarest at forudsætte, at det er en Moder, som taler til en af flere Sønner. Gg. formoder, at ogsaa* stóð uf hleðum *i L. 2 mulig kunde støtte den Mening, at den talende var Gudrun, der stod paa Portværnet og talte ned til Sønnerne, der alt ere til Hest og i Begreb med at ride ud af Gaarden. — Men hvad enten V. 22 staar paa sin rette Plads i* R *eller hører hjemme efter V. 10, synes L. 5—10 i den Form, i hvilken* R *har dem, uforklarlige. Under Forudsætning af, at V. 22 staar paa sin rette Plads eller hører hjemme efter V. 23, har Gg. formodet, at L. 7—10 skulde lyde:*

megut tvá menn eina
tíu hundruð Gotna
binda eða berja
í borg inni há?

Han gjør med rette opmærksom paa, at der fra de to Brødres Side ikke kan være Tale om at binde, men kun om at slaa ned for Fode for at trænge frem til Kongen. — Og for det Tilfælde, at man, som jeg har foreslaaet, flytter V. 22 tilbage umiddelbart efter V. 10, vil Gg. foreslaa samme Tekstform, kun ikke som Spørsmaal, men som forjættende Udsagn til Jonakers Sønner. Dog kan der mod en saadan ubetinget Forjættelse indvendes, at Brødrene virkelig bleve stenede (barðir grjóti). *Den største Vanskelighed volder dog L. 5—6, der i* R *ere skrevne:* þviat þat hetta (*eller* heita) at hlyþigi myni*; ved nærmere Eftersyn har* þat *forekommet mig sikkert. Den foran i Anm. nævnte Formodning om disse Linjer bør aldeles opgives. Det forekommer mig nu ikke usandsynligt, at* hlyþigi *er forvansket af* hlyrigi, *saa at der ved* hlýri *menes Erp. Men jeg kan ikke ved nogen Forandring finde en Form for disse Linjer, hvori de vilde kunne passende begynde Talen i V. 22; og da dette Vers er 10linjet, saa vakles Formodning om, at L. 5-6 ikke høre hjemme i dette Vers. Nu har, som netop nævnt, V. 22 muligens fulgt umiddelbart efter V. 10; efter V. 22 har da fulgt et Vers, som har begyndt med* 11, 1-2: Gengo or garði gorvir at eiscra *og som har sluttet med* 12, 1-4: Fvndv á stręti stórbrægðottan: „Hve mvn iarpscamr oer fvltingia?“ (*se ovenfor Tillæg*). *I dette sidstnævnte Vers ere altsaa L. 3—4 faldne ud. Desuden synes det paafaldende, at Erp betegnes ved* stórbrögðóttan *alene, naar han ikke i Forveien har været nævnt. Alt dette leder mig til den Formodning, at* 22, 5-6 *i en noget forandret Form oprindelig har havt sin Plads umiddelbart efter* 11, 2 *og foran* 12, 1. *Jeg tænker mig, skjønt med megen Tvil, at dette Vers kan have havt følgende Form:*

Géngu ór garði
görvir at eiskra:
„Hví á þat hætta
hlýrigi myni?“
Fundu á stræti
stórbrögðóttan:
„Hvé mun jarpskör
okkr fultingja?“

r gjentager, at dette kun frem-
m usikkert Forsøg.
ette Vers er vistnok kun et Brud-
hvortil den tilsvarende Halvdel
. De her bevarede 4 Linjer af
maa Brage ved Forfattelsen af
narsdraape (SnE. I, S. 370—374)
ndt og benyttet: Styrr varð í ranni
ydelig til Grund for Rósta varð í
s Brage, og Gg. paapeger, at de føl-
injer ogsaa ere benyttede i Skald-
hvor han vistnok med rette læser:
féll í blóði blandinn
brunn ölskálir runna
þat er á Leifa landa
laufi fátt at höfði.
bet i Ental, som ofte, hvor Sub-
lertal følger efter; Læsemaaden
(d. e. Jormunrek) i Brages Digt
e forsvares ved Sakses Ord (S. 415
Jarmericus, utroque pede ac ma-
oliatus, trunco inter exanimes cor-
batur.) Gg. gjør ogsaa med rette
om paa, at Udtrykket i L. 3—4
. er stødende, da bragnar *netop*
r, og han tror, at Skaldedigtet
eiledning til at rette Teksten i
Men naar Gg. vil indsætte:
bragna lago, *saa bliver Udtryk-*
ndeles utaalelig tautologisk; og
Læsemaade kan ikke støttes ved
rsdr. at forbinde runna *(d. e.*
blóði; *man maa tværtimod for-*
Leifa landa runna laufi. *Da i*
ogsaa den stærke Anakoluthi ved
teder, saa formoder jeg:
cco a/lscalir
loþ — oc bragnar lago —
aiþ or briosti Gotna.
kunde let forvanskes til bloþi.
ruges oftere saaledes absolut: lágu
nn gnógir *Har. s. harðr. Heimskr.*
Cap. 19, V. 3.; oldeng. þá hyra hláford
läg *Daniel 675 (Grein).*

26—27. böl vantu bróðir! er þú þann belg leystir *forklares almindelig „du handlede ilde, da du udtalte de Ord". Men i det foregaaende nævnes intet Ord særlig af Sorle, som denne Bebreidelse kan gjælde; desuden er det besynderligt, at den fremfusende Hamder siger om den kloge, forsigtige Sorle* opt ór þeim belg böll ráð koma; *endelig synes V. 27 ikke at være Svar paa Tiltale i V. 26. Ordene maa vistnok forklares saaledes: „Det var ilde handlet af dig, Broder! at du løste den Bælg" d. e. lod Jormunrek komme til Orde (ikke straks gjorde det af med ham og derved stoppede Munden paa ham, men tværtimod æggede ham til at tale).* opt ór þeim belg böll ráð koma *passer fortræffelig paa Jormunrek. L. 1—2 i V. 26 maa derfor stryges som feilagtige; 26—27 maa forenes til ét Vers under Overskriften* Sörli kvað. *Efter at dette var skrevet, fik jeg sé, at ogsaa V. B. Hjort i sin Oversættelse forstaar V. 26 som Sorles Ord.*

28. *I det af SnE. anførte Sted har* leß*:* ef erpr broþir ockar lifdi. — 5. varr *bør vistnok forandres til* verr.

29—30. *Jeg tror nu, at ogsaa disse to Vers snarest indeholde Hamders Ord. De kan ikke vel være Sorles, da Hamder i V. 28 ikke har søgt at føre Skylden over fra sig paa Broderen, men erklæret sig selv fuldt saameget skyldig i Erps Drab. Ogsaa synes det rimeligt, at Digtet, der har faat Navn efter Hamder, giver ham det sidste Ord, ligesom det lader ham falde sidst.*

30, 2. *Efter* Gotna *skal Komma stryges, ti man maa forbinde* ofan a eggmoþom val Gotna; *jfr. Grímn. V. 53, L. 1.*

GROTTASÖNGR.

4b. L. 32. Fra leß *bør med Gg. op-*
rlgþi kverninni, at þat molz a, er sa.

2, 3. gria (grjá) *her og* 10, 2 *forklares almindelig af* grjár = grár. *Men vi*

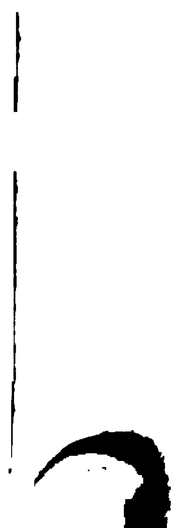

Hauksbók